

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ,

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ,

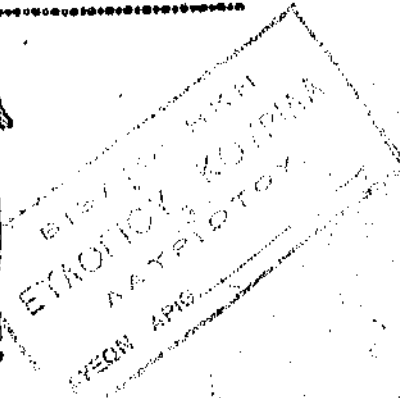
Ἐκδιδόμενον ἀπὸ τοῦ μηνὸς

ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟΝ

Κ. ΒΙΠΜΕΡΟΥ, Ι. ΒΟΥΡΟΥ, Ν. ΚΩΣΤΗ, ΚΑΙ
Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΥ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α'.

•••••
• Θαρσύν γὰρ φίλε Βάττε, τάχ' ἄλριον ἔσσει' ἔμμενον. •
ΘΕΟΚΡ. ΕΠΙΘΩΛ. 8.
•••••

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1837.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Αὐγούστου 1837.

Σκέψεις τινές περὶ Πανόλους

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον 1837.

Παρὰ Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ Ἱατροῦ.

Πολλοὶ περὶ τῆς φθοροποιᾶς νόσου τῆς Πανόλους ἔγραψαν διὰ μακρῶν ἐξισταρήσαντες τὰ πολύμορφα συμπτώματα αὐτῆς, τὰ κατὰ συμπερασμὸν αὐτῆς αἷτια, τὰ εἰς θεραπείαν αὐτῆς συμβάλλοντα μέσα κ.τ.λ. Ἄλλ' ἔτι πολλὰ μέρη αὐτῆς μένουσι σκοτεινὰ καὶ δυσκατάληπτα, τῶν ὁποίων τινὰ θέλω πασχίσει ὅσον δυνατόν διὰ βραχείων τὸ κατ' ἐμὲ ν' ἀναπτύξω, ἢ μᾶλλον νὰ ἐκθέσω τὰς περὶ τούτων ἰδέας μου, ὡς ἐγὼ εἶδον τὴν νόσον πολλάκις ὅσον εἰς τὰ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου εὐρύχωρα νοσοκομεῖα, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξαετῆ ἐν ταύτῃ τῇ μητροπόλει ἰδίαν ἱατρικὴν μου πρᾶξιν. Καὶ περὶ μὲν τῆς φύσεως αὐτῆς, εἰμὲν ἀπὸ τὰ συμπτώματα θελήσωμεν νὰ τὴν προσδιορίσωμεν, ἀναγκαστικῶς πρέπει νὰ τὴν ὀνομάσωμεν Τύφος, ἢ Τυφοῖδη πυρετὸν, ἢ κατὰ τὴν νέαν ὀνοματολογίαν Γαστρο-εντερο-ηπατο-μηνιγγίτην· ἐπειδὴ τὸ ὡς ἐπιτοπολὺ τὰ ἀρχικὰ συμπτώματα αὐτῆς εἶναι τὰ ἐξῆς. Γενικὴ τοῦ σώματος ἀδυναμία ἄκρα, πόνος περὶ τοὺς λαγῶνας, κεφαλαλγία σφοδρὰ μὲ ζάλην καὶ κλίσιν εἰς τὸν ὕπνον, καὶ μετ' ὀλί-

γον, βίγος, καῦσις, ζάλη μεγαλητέρα, βύθος, ὄμματα ἐρυθρά, λῆρος, μανία, γλώσσα λευκή, λεία, περὶ τὴν περιφέρειαν ἐρυθρά, λαλία δύσκολος, δίψα υπερβολικὴ, ναυτία, ἔμετος χολῆς υπερβολικὸς, ἐνίοτε καὶ κενώσεις τῆς κάτω κοιλίας ἢτοι διάρροια, σφυγμὸς δυνατός, ταχὺς, ἀνεπτυγμένος, ἢ μικρὸς συγκεντρωμένος, ἢ ἐνίοτε καὶ φυσικὸς μετὰ εἰκοσιτέσσαρας διῶρας ἢ καὶ πρὶν, σπανιώτερα δὲ μετὰ δύο τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας ἡμέρας, ἐμφάνσεις οἰδημάτων περὶ τὸν μηρὸν, τὴν μασχάλην, τὸ οὖς. Ἄνθραξ ὡς ἐπιτοπὸν εἰς ἐνίοτε δὲ καὶ περισσώτεροι εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος κηλίδες ἐκχυματικά, Petechiae, villosae. Σπανιώτατα δὲ, ὅτε ἡ νόσος εἶναι ὀξυτάτη, θάνατος προκαταλαμβάνει τὰ ἤδη ἀπαραιτηθέντα ἐξανθήματα, ὥστε οὐδὲν τούτων ἀναφαίνεται. Ἐν γένει οἱ κρουόμενοι ἀπὸ τῆς τρίτης ἡμέρας μέχρι τῆς δεκάτης θνήσκουσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀργότερα, οἱ δὲ καὶ ἰώνται. εἰς σημεῖα χαρακτηρίζοντα τὴν νόσον, πρὶν ἢ ἀναφανῶσι τὰ ἐξανθήματα, τοῦλάχιστον ἐγὼ τὰ ἐξῆς εὔρον ζάλη τῆς κεφαλῆς καὶ ἀδυναμία τῶν μελῶν, prostratio visuum, ἀπ' ἀρχῆς τοσαύτη, ὥστε ὁ ἀσθενὴς δὲν δύναται ν' ἀνακαθίσῃ βασιτῶν τὸ κεφάλι του ὀρθὸν οὔτε καὶ δύο λεπτά· γλώσσα λευκὴ λειοτάτη καὶ στιλπνὴ, οὐσα ἐρυθρὰ μόνον περὶ τὴν περιφέρειαν. Τοιαύτη κατάστασις γλώσσης δὲν φαίνεται εἰς κανένα βελῶδον γαστρίτου, μήτε ἄλλης φλογιστικῆς ἀσθενείας· ἀλλὰ παλλὰκις ἀκολουθεῖ μεγάλη ἀνωμαλία εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα συμπτώματα, καὶ ἐνίοτε ἐν ᾧ ὁ ἀσθενῶν εἶναι ἀρκετὰ καλὰ μετ' ὀλίγου ὥρας ἀποθνήσκει· ὡς ἐπιτοπὸν δὲ ἡ νόσος παρουσιάζεται ὡς τὴν ἐξεθέσαμεν. Ἐρωτῶ τώρα ἂν κατὰ τὴν ἀνωτέρω εἰκόνα ἕκαστος δὲν βλέπει εἶδος τυφώδους πυρετοῦ διαφέροντος ἀπὸ τὸν κοινὸν τυφώδη πυρετὸν σχεδὸν μόνον κατὰ τὴν ὀξύτητα. Εἰμί δὲ ὑπερβέβαιος, ἂν καὶ νεκροσκοπῶ ἐγί-

νοντα μετ' ἐπιμελείας, ἔτι μᾶλλον ἢ γνώμη μου ἤθελεν ἐπιβεβαιωθῆ· ἀλλὰ καὶ ἐθνικὰ ἔθιμα δὲν ἐπιτρέπουσι τοῦτο εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, καὶ ὁ φόβος θειοῦ θανάτου ἀπομακρύνει ἕκαστον ἀπὸ ἐν τοιοῦτον τόλμημα. Ἀναμελετώντας δὲ τὰ ὀλίγα ἀπὸ τοῦς πρὸ ἡμῶν ἀπὸ ἀτυφίας σεσημειωμένα, εὐρίσκομεν ἀποτελέσματα ὑψιτάτης φλογώσεως εἰς τὸν μυζώδη χιτῶνα τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, ἦτοι κηλίδας γαγγραινας εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς, τὸ ἦμαρ ἐξωγκωμένον, τὴν τῆς χολῆς κύστιν γέμουσαν χολῆς κακῶς ὀξούσης. Τὰ δὲ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων ἀγγεῖα γεμάτα ἀπὸ αἵμα μαῦρον καὶ πεπηγός. Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ εἰς τὸν ἀπλῶς καλούμενον τυφώδη πυρετὸν τὰ αὐτὰ σχεδὸν εἰς τὰς νεκροσκοπικὰς παρατηρήσεις εὐρίσκομεν; Οἱ ἐν Παρισίοις κύριοι Λουδοβίκος καὶ Σχιομὰλ ὡς σημεῖον χαρακτηριστικὸν τούτου τοῦ πυρετοῦ τὰ εἰς τὸν στόμαχον τὰ ἔντερα καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν βαλβίδα τοῦ Βουίνου συναντώμενα ἔλκη ἀπήγγειλαν, ὡς μόνον σύμπτωμα σταθερὸν αἰείποτε συνοδεῖον ταύτην τὴν νόσον. Τὰ δὲ εἰς τὰ περὶ τὸν ἐγκέφαλον φλογώσεως σημεῖα εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστά· διὸ καὶ οἱ νεωτέρωντες τῶν ἰατρῶν γαστρο-εἰτερο-μηνιγγίτην ἢ γαστρο-εντερο-ἐγκεφαλίτην τὴν νόσον ἐπεκαλέσαντο. Περιπλέον, εἰς ἀμφοτέρας τὰς νόσους πάντων σχεδὸν τῶν ὀργάνων αἱ λειτουργίαι ἐκ τοῦ φυσικοῦ μετατρέπονται, καὶ ὁ λόγος εἶναι σαφής· καὶ εἰς τὰς δύο κυρίως τὸ νευρικὸν σύστημα πάσχει, ἕως ἕως ἐκεῖ πρέπει νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὴν ἔδραν τῆς ἀσθενείας· ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ ὄργανα διὰ τῆς ἐπιρροίας αὐτοῦ καὶ ζῶσι καὶ τὰς λειτουργίας των τελοῦσι, τούτου νοσήσαντος, τὰ πάντα νοσοῦσιν. Ἴδου πῶς ἐν βραχυλογίᾳ καὶ τὰ καλύμωρα συμπτώματα τυφικῆς νόσου ἐξηγοῦνται, καὶ τῶν μετὰ θάνατον εἰς τὰς νεκροσκοπίας συναντωμένων δια-

φόρων ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων ὁ λόγος γινώσκεται· ἀλλ' ἔως εἴποι τις ὡς διαστέλλοντα τὴν πανώλην ἀπὸ τὸν κοινὸν τυφώδη πυρετὸν τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα βουβῶνες οἰδήματα καὶ τοὺς ἀνθρακας ὡς αἰετοῦ συνοδεύοντα τὴν Πανώλην. Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ ὅτι πολλάκις αὐτὰ καὶ εἰς τὰς κοινὰς τυφικὰς νόσους ἀναφαίνονται ὡς αἱ παρωτίδες κ.τ.λ.; Τὰ δὲ ἐκχυμώματα καὶ αἱ κηλίδες ὑπὸ τὸ ὄνομα petechiae καὶ vibices καὶ σύμπτωμα παθολογικῶν αὐτῶν καθιστώσι. Κατ' οὐδὲν ἄρα ἡ Πανώλης τοῦ κοινῶ τυφώδους πυρετοῦ διαφέρει εἰ μὴ κατὰ τὴν οὐτότητα.

Περὶ τῶν οἰδημάτων τῶν κοινῶς καλουμένων βουβῶνων.

Τὰ οἰδήματα ταῦτα ἀποτελοῦσι σύμπτωμα τῆς πανώλους σχεδὸν ἀφευκτον. Ἀναφαίνονται δὲ περὶ τὸν μὲρὸν τῆς μασχάλης καὶ τὸ οὖς, οὐδέποτε δὲ εἰς τὸν χῶρον τῶν βουβῶνων, ὡς παρὰ πολλῶν νομίζεται, ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἀπροσδιόριστος. Κοινὴ γνώμη περὶ τούτων εἶναι ὅτι συνίστανται ἀπὸ ἀδένων λεμφατικούς ἐξωγκωμένους καὶ περιφλογισμένους. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ γνώμη δοκεῖ νὰ ἴηαι ἐσφαλμένη, καθότι αὐτὰ μάλιστα ἔχουν τὴν ἑδραν τῶν εἰς τὰ περὶ τοῦ ἀδένα αὐτοῦ εὑρισκόμενα ὑφάσματα καὶ τῶν μῦθων ἐπιλαμβανόμενων. Ταύτης τῆς γνώμης φαίνεται νὰ ἴηαι καὶ ὁ κύριος Λαζάρε. Διὸ καὶ δὲν ὁμοιάζουν καθόλου μὲ ἀδένων ἐξωγκωμένους καὶ περιφλογισμένους, ἀλλ' ἔχουν σχῆμα φλεγμονῆς ἐντόνωτάτου κακίστης φύσεως. Ἀποπερατοῦνται δὲ πολλάκις εἰς διάλυσιν, ἢ εἰς γαγγράϊναν, ἐνίοτε εἰς ἐμπύωσιν σπανίως δὲ καὶ ἀποσκιρφοῦνται. Τρεῖς ἀπὸ πανώλην βουβῶνας ἀπεσκιρφομένους κατὰ τὸν μὲρὸν μετὰ ἱκανὸν καιρὸν ἐπιράπτουσα διὰ τῆς σταυροειδοῦς τομῆς καὶ διὰ καυστικῶν ἐπιθεράτιων. Τότε καὶ καλῶς ἐγίνων, ὅτι ἡ ἑδρα αὐτῶν δὲν εἶναι

κυρίως εἰς τοὺς ἀδένων, ἀλλ' εἰς τὰ περὶ αὐτοὺς ὑφάσματα, τυχόν δὲ συμπεριλαμβάνονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ οἶδημα.

Περὶ τοῦ Ἀνθρακος.

Αὐτὸς ἐκφύεται εἰς πάντα χῶρον τοῦ σώματος, ἐν γίναι ταυτοχρόνως μὲ τὸν βουβῶνα, ποτὲ δὲ ὀλίγον μετ' αὐτὸν καὶ ἐνίοτε καὶ πρὶν αὐτοῦ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς καὶ ὁ τῶν βουβῶνων εἶναι ἀπροσδιόριστος· ἡ μορφή του εἶναι ἡ τοῦ κοινῶ ἀνθρακος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως κακοήθης γίνεται. Κατ' ἐμὲ, πολλοὶ τῶν πανώλην νοσούντων ἐκ τῆς δηλητηρίου ἐπιρροίας αὐτοῦ θνήσκουσι. Πολλάκις ὁ νοσῶν ἐν ᾧ εἶναι καλά, τοῦ ἀνθρακος ἐκφύετος, διήμερος ἢ τριήμερος ἐτελεύτησε· ὁ, περ καὶ κατετρόμαξε τὸν λαόν, καὶ ὅταν ὁ ἀνθραξ φαίῃ, ἐφάνη τὸ εὐλογητὸ λέγον ἐν γένει, θωπεύοντές τον θεῖον, φοβούμενοι ἄλλως ὀνομάζοντές τον μήπως τὸν παροξύνουν.

Εἶπωμεν δὲ τι τῶρα καὶ περὶ τοῦ μολύσματος τῆς πανώλους. Πρὶν δὲ ἐμβῶ εἰς τὴν διαπραγματέυσιν τούτου, ἀναγκαῖον νομίζω διὰ βραχείων νὰ ὑπενθυμίσω, ὅτι πρέπει νὰ διαστείλωμεν τὸ μίασμα ἀπὸ τὸ μόλυσμα, τὰ ὑποία ἀκούω πολλάκις ἀπὸ πολλοὺς τῶν ὁμοτέχων μου νὰ συγχέωνται. Καὶ τὸ μὲν μίασμα, κατὰ τὴν κοινὴν παθολογικὴν δόξαν, ἐμφαίνει ἀρχὴν τινὰ νοσοποιῶν, ἥτις συγκινημένη μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας διατίθεται αὐτὴν οὕτω πως, ὥστε πολλοὶ ἀπὸ θεοῦ τὴν ἀναπνεῶν ὑποπίπτουν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀσθένειαν, διαφέρουσαν εἰς ἕνα ἕκαστον κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ἡ ἰδιοσυγκρασία ἐκάστου εἶναι διαφορετικὴ· διὸ καὶ μίασμα λέγομεν τὴν γεννητικὴν αἰτίαν τῶν εὐλογιῶν, καὶ λοιπῶν ἀναλόγων ἐξανθηματικῶν ἢ ἄλλων ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν· μίασμα ὀνομάζομεν καὶ τὴν εἰς βαλτώδεις τόπους ἐνυπάρχουσαν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας, ἥτις ἐμπαι

εἰς τοὺς καὶ μικρὸν αὐτὴν ἀναπνέοντας τοὺς διαλείποντας πυρετούς.

Μόλυσμα δὲ λέγομεν ἐκείνην τὴν ἀρχὴν, ἥτις διὰ τῆς ἀφῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου μεταδίδωσι τὴν αὐτὴν ἀσθενείαν ἀπὸ τῶν ἤδη πάσχοντα εἰς τὸν ὑγιᾶ καὶ μολυσματικὴν νόσον τὴν ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας παρερχομένην, ὡς ἡ βλεννόρροια, τὸ εἰς τὸν καυλὸν σφιλιτικὸν ἔλκος, ἡ πυορροϊκὴ ὀφθαλμία κ.τ.λ. Εἶναι δὲ τοῖς πᾶσι δῆλον, ὅτι ἂν καὶ μiasματικὴ τις νόσος θάνατοι νὰ λάβῃ καὶ μορφήν μολυσματικὴν, ἥτοι νὰ διαδίδεται καὶ μολυσματικῶς, καὶ μολυσματικὴ τις ἰσχυρὰ νὰ καταστήσῃ μiasματικὴν, διαφέρει ὅμως παντάπασιν ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ συμφέρει τὰ μέγιστα ὅταν εἰς μίαν πόλιν ἐπικρατοῦν ἐπιδημία νὰ γενῇ αὐτὴ ἢ διαστολὴ μὲ θετικότητα μαθηματικὴν. Ἀλλὰ πολλὰκις ἀπαντῶνται μεγάλαι δυσκολίαι εἰς τὴν τοῦ πράγματος διάκρισιν, καὶ κατ' ἐμὲ, ἀδιστακτικῶς λέγω, ὅτι εἶναι καὶ ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ τοῦτου ἐναργὴς καὶ μαθηματικὴ ἀπόδειξις· ἐκ τούτου καὶ αἱ τόσαι λογομαχίαι καὶ διχογνωμίαι μεταξὺ τῶν σοφῶν τῆς πολιτισμένης Εὐρώπης· περὶ τοῦ Ιατρικοῦ πυρετοῦ, τῆς χολέρας καὶ τινῶν ἄλλων ἐπιδημικῶς καταπτομένων νόσων, χωρὶς τινος εἰσέτι θετικῆς ἀποφάσεως. Τί δὲ εἴπωμεν καὶ περὶ τῆς πανώλους; Ἀλοῖμόνον ἂν ἡ ὀλεθρία αὕτη νόσος συνεκαταρτίθμετο εἰς τὴν τάξιν τῶν μiasματικῶν ἐπρεπο τότε ὄλων τῶν μερῶν, ὅπου αὐτὴ ἐπιπολάζει, οἱ κάτοικοι ν' ἀποθάνουν ὄλοι διὰ μίαν. Εἶναι δὲ ἀπλῶς μολυσματικὴ; Ἀλλὰ τότε πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ τύπον πολύμορφα καὶ ἄτακτα φαινόμενα, τὰ ὁποῖα μάλιστα παρατηροῦνται κατ' ἐκαστὴν εἰς ταύτην τὴν μεγαλοῦπολιν; Εἶναι ἑμῶς ἀναντίρρητον, ὅτι σχεδὸν πάντοτε ἡ ἀρχὴ τῆς Πανώλους ἐδῶ γίνεται διὰ μολύσματος. Πολλὰ ἐρχόμενα ἀπὸ μέρη, ὅπου αὐτὴ

ὑπάρχει, τὴν διαδίδουν πρῶτον εἰς τὸν Γαλατῶν ἢ εἰς κἀνὲν ἐκείνων τῶν μερῶν, ὅπου αὐτὰ ἐν γένει προσορμίζονται, καὶ ἵπεται τὸ κακὸν πολλαπλασιάζεται ἐκτεινόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως. Ἀλλὰ πῶς ἴσμεν λόγον φυσιολογικὴν δυνάμειαν νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἐπισυμβαινούσαν ὡς ἐπιπλεῖστον ἄμειον καὶ αἰφνίδιον παῦσιν αὐτῆς; ἐν ᾧ ὄχι μόνον οὐδεμίαν περὶ τούτου πρόνοια γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἡ διηλεκτικὴ κοινωνία καὶ ληψοδοσία εἰς τὰς πολυανθρωποτάτους ἀγοράς καὶ μάλιστα τὰς τῶν ἐνδυμάτων, ὅπου καὶ τὰ τῶν ἀπὸ Πανώλων εἰς τὰ νοσοκομεῖα θησκόντων ἐλευθέρως ἐκεῖ πωλοῦνται καὶ ἀγοράζονται, συμβάλλουν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπὶ πολὺ διάδοσιν τῆς νόσου; Πῶς δὲ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν παλλὰκις κατὰ μέρη μόνον τινὰ τῆς πόλεως ἀνάπτειν τῆς ἀσθενείας, ἐν ᾧ οἱ ἄνθρωποι ἐλευθέρως κοινωνοῦσι πάνταχοῦ; Ὅτε πρὸ χρόνων εἶχον ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου τὸ κατὰ τὴν Τόπ κατὰ κείμενον νοσοκομεῖον τῆς σωματοφυλακῆς, τόπον διωρισμένον διὰ τοὺς πανώλων νοσοῦντας, εἶχομεν τὸν παρὰ τῇ Χρυσοπόλει, Σκούταρι, κείμενον πύργον τοῦ Λεάνδρου, Κίξ κουλέ, ὅπου καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν διωρίσαμεν Ιατρὴν ἐξ Ἀρμενίων ἐθελοντῆν, ὁ ὁποῖος διὰ δύο χρόνους ὀλοκλήρους τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους ἀσθενεῖς ἐθεράπευε, ἐκεῖ καὶ συνέζει μὲ αὐτοῦς εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα, χωρὶς ποτὲ νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν ἐπιπύρριον τῆς νόσου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Πανώλης εἰς μὲν τὴν πόλιν ἠκούετο, εἰς τὸ τῆς φυλακῆς δὲ στρατεύμα εἶχε διδίου ἀκλείψει, καὶ τὰ νοσοκομείων ἦτον κενόν, ἀζήτησε τὴν ἀδείαν νὰ λοιμοκαθαρισθῇ, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, τὸ ὅποιον καὶ ἐτέλεσε· ἐκεῖ δὲ ἀπελθὼν μετὰ ἑνα μῆνα περίπου κρουσθεὶς ἐτελεύτησεν! Εἰς πολυαριθμούς ἀικογενεῖας ἢ νόσους εἰσερχομένη ἑνα ἢ δύο ἐκ τῶν μελῶν των μόνον θύσασκε, οἱ δὲ λοιποὶ μένου ἀνεπιβρέαστοι, ἐν ᾧ ὄλοι εἰς ἴσον

καθυπεβλήθησαν εἰς τὴν μολυσματικὴν τῆς ἐπιβροχίαν. Μυρία τοιαῦτα περιστατικά καθ' ἑκάστην παρατηροῦνται, τὰ ὁποῖα καὶ παρὰ πολὺ χρησιμεύουν ὡς ἐπιχειρήματα ἀναντίρρητα εἰς τοὺς μὴ πρεσβεύοντας τὸ μόλυσμα τῆς Πανώλους καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς. Ἀλλὰ πρέπει ἐκ τούτων ἀπάντων καὶ ἡμεῖς νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ τῆς Πανώλους μόλυσμα δὲν εἶναι εἰμὴ ὑποθετικόν; Ὁχι βέβαια· ἡμεῖς δοξάζομεν, ὅτι καὶ ὑπάρχει, καὶ ἡ ὑπάρξις αὐτοῦ τρανώτατα ἀπεδείχθη διὰ τῆς διὰ τῶν λοιμοκαθαρτηρίων ἐντελοῦς ἀποκλείσεως τῆς νόσου ἀπὸ ὅλην τὴν εὐνομούμενην Εὐρώπην. Μακάριος καὶ τρισμακάριος ὅστις πρῶτος ἐπενόησε τὰ λοιμοκαθαρτήρια, καὶ ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τὴν τρομερὰν ταύτην νόσον τόσους λαούς. Δοξάζομεν ὅμως ἐξ ἴσου, ὅτι μία τοιαύτη κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας ὅχι μόνον συμβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐκόλον διάδοσιν τοῦ μολύσματος, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἀκόμη καὶ εἰς τὴν τούτου ὄχι γένεσιν, ὡς τινὲς λέγουσι, ἀλλὰ ἀνάπτυξιν. Ὅποια δὲ εἶναι αὕτη ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις; Εἶναι ἀπλῶς ἡ τῆς θερμοκρασίας ὡς παρὰ πολλῶν νομίζεται; κατ' ἐμὲ ὄχι ὀλίγην ἐπιβροχίαν ἔχει καὶ ἡ ὑγραμετρικὴ αὐτῆς κατάστασις, καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ, καὶ ἡ γαλβανικὴ, καὶ ἡ μαγνητικὴ, ἵσως ἵσως δὲν πρέπει νὰ παραβλέψωμεν καὶ τὴν τῶν ἐκτὸς αὐτῆς σωμάτων ὅποιανδήποτε ἐπιβροχίαν· καὶ οὕτω κατὰ τι δίδομεν ἀποχρῶντα λόγον τῶν τοσοῦτων ἀνωμαλιῶν τῆς ἀρχῆς καὶ παύσεως τῆς νόσου, τῆς κατὰ τινα μόνον μέρη τῆς αὐτῆς πόλεως ἐνίοτε ὑπάρξεως αὐτῆς, τῆς κατὰ διαφόρους καιροὺς διαφορετικῆς ὄρμης αὐτῆς κ.τ.λ. ὥστε, ἐν βραχυλογίᾳ, διὰ νὰ διαδίδεται τὸ μόλυσμα τῆς πανώλους ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἀνθρώπον διὰ τῆς ἱμμέσου ἢ ἀμέσου ἀρχῆς ἀπαιτεῖται ἀπολύτως ἡ τοιαύτη κα-

τάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας· ἢ ἄλλως, διὰ νὰ ἐκφρασθῶ, εἰ δυνατόν, μαθηματικώτερον, ἢ ἐν ἐνεργείᾳ Πανώλης σύγκειται ἐκ τοῦ τοιοῦδε μολύσματος καὶ τῆς τοιαύτης ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως. Εἴπωμεν τέλος πάντων ὅτι καὶ τὸ τῆς Πανώλους μόλυσμα δοκεῖ νὰ μὴ μεταβαίη τόσον εὐκόλα ἀπὸ τὸν κάσχοντα εἰς τὸν ὑγιᾶ, ὅσον ἐν γένει οἱ ἄνθρωποι τὰ στοχάζονται διὸ καὶ συνεχέστατα ἀκολουθεῖ νὰ προσεγγίσῃ τις εἰς τὸν μολυσμένον, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ὑποπέσῃ ἀπολύτως καὶ εἰς τὴν νόσον. Πρὸς ἀποπλήρωσιν δὲ τούτου τοῦ κεφαλαίου, ἔπρεπε νὰ πραγματευθῶμεν καὶ τὸ περὶ γένεσεως τοῦ μολύσματος τῆς Πανώλους· ἀλλὰ περὶ τούτου ἰδίως ἄλλοτε ἴσως θέλομεν ὁμιλήσει κατ' ἕκτασιν· νῦν δὲ ἔστωσαν ταῦτα ἱκανά. Μεταβῶμεν δὲ τώρα καὶ εἰς τὸ περὶ θεραπείας τῆς νόσου κεφάλαιον.

Κατὰ τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἐδώκαμεν περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν καὶ ὁποῖα πρέπει νὰ ᾖναι ἡ μέθοδος τοῦ θεραπεύειν αὐτήν. Εἴπωμεν ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Πανώλης δὲν διαφέρει εἰμὴ κατὰ τὴν οὐδέτητα ἀπὸ τὸν κοινὸν τυφώδη πυρετὸν ἀρα καὶ ἡ μέθοδος τῆς θεραπείας αὐτῆς εἶναι πασίδηλος. Κατ' ἀρχὰς αἱ κενώσεις αἵματος ἀπὸ φλεβῶν ἢ δι' ἐπιθέσεως βδέλλων, καὶ ἐσωτερικῶς ἡ χρῆσις τῶν ὑποξύνων ἢ ἐν γένει δροιστικῶν ποτῶν, ὡς καὶ ἡ τῶν μαλακτικῶν κλυσμάτων, ὅτι ἐν γένει θέλουσι ὠφελεῖσαι, καὶ πολλοὶ διὰ τῆς σωτηριώδους ἐπιβροχίας τῶν θέλουσι καὶ λαθῆ' οὐδερμία περὶ τούτου κατ' ἐμὴν κρίσιν ἀμφιβολία. Ὅτι δὲ μάλιστα συμβάλλει εἰς σωτηρίαν τῶν Πανώλων νοσοῦντων εἶναι ἡ καθαρῖτις, καὶ αἱ δροσεραὶ καὶ συνεχῶς ἐερίζόμεναι θέσεις καὶ τοῦτο ὡς ἀπὸ πείρας τὸ λέγω· καθότι εἰς τὸν πύργον τοῦ Λεαγόδρου, ὅστις περιβρεχόμενος ἀπὸ καθαριωτάτην θάλασσαν βέησαν ἐκεῖ ἀενάως, καὶ δροσιζόμενος διηγεκῶς ἀπὸ τοῦ

ζωογονούντας ἐτησίαις ανέμους (μελέμια) συνήθαις εἰς ταύτην τὴν πόλιν, γρηγοῖ καὶ τὸν καθαρώτερον καὶ ἀξιολογώτερον πρὸς ἀναπνοὴν ἀέρα, εἰς αὐτὸν λέγω τὸν πύργου μόλις εἰς τοὺς πέντε ὃ εἰς ἀπέθνησκειν, ἐν ᾧ εἰς τὴν πόλιν ἡ νόσος ἔκαμνε θραύσιν τρομερὰν, καὶ εἰς τὸ κατὰ τοὺς ἑπτὰ πύργους κείμενον Γραικικὸν λοιμικὸν νοσοκομεῖον ἦτον θανατηφόρος ἐξ ἡμισείας. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως ἢ χιμαιρικὴν πρέπει νὰ ἀνομάσωμεν τὴν ἰδέαν τῶν πολλῶν δὲν λέγω ἰδιωτῶν, ἀλλ' ἀληθῶς ἰατρῶν, τοῦ ν' ἀνακαλύψουν εἰδικὸν ἰατρικὸν (specificum) ταύτης τῆς νόσου, διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ὁποῦ ἢ μὲν νόσος νὰ μηδενῶται, καὶ ὁ νοσῶν νὰ ἴσται ὡς ἐκ θαύματος. Πόσα δὲ τοιαῦτα θαυματουργὰ ἰατρικὰ εἰμποροῦμεν ἤδη ν' ἀπαριθμήσωμεν εἰς τὸν φαρμακευτικὸν μας κατάλογον, ἢ ποῖον καὶ ἀπλουστάτην ἀκόμη πυρετόδη ἢ ἄλλην νόσον δυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν, ἐν βοτῇ ὀφθαλμοῦ, μὲ παρόμοια εἰδικὰ φάρμακα; Δύσα ὑπάρξεως τοιούτων θαυματουργῶν ἰατρικῶν ἦτον ἐπιτετραμμένη εἰς ἐκεῖνος τοὺς αἰῶνας, καὶ οὗς ἡ Νόσος δὲν ἦτον ἄλλα, εἰμὲν μία ἀπλὴ συμπτωματολογία ἀλλὰ τὴν σήμερον ὅπου τὰ συμπτώματα δὲν εἶναι εἰμὲν σημεῖα παθολογικῆς καταστάσεως τινὸς ὄργανου, καὶ ἡ Νόσος, ἢ τοιαῦτα ἀλλοιώσεις αὐτοῦ, νὰ ἐρυθριᾷ πρέπει ἕκαστος τῶν ἰατρῶν εἰς μόνην τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως τοιούτου εἰς μίαν στιγμὴν ἐνεργοῦντος θαυματουργοῦ ἰατρικοῦ, ὅχι καὶ νὰ τὸ ἀναζητῇ, καὶ νὰ τὸ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ τὸ προβάλλῃ! Εἶναι βέβαιον ὅτι ἔχομεν τὸν ὑδράργυρον εἰδικὸν φάρμακον τῶν σφιλιτικῶν κατῶν ἀλλὰ ἐδῶ πόσον ἀργοπορινὴ εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ μολίσματος, ὥστε ἔχομεν καιρὸν δι' ἀναλόγου θεραπευτικοῦ μέσου νὰ τὸ μηδενώσωμεν, καὶ οὕτω νὰ ἐμποδίσωμεν τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ κακὰ ἀποτελέσματα· ἀλλ' εἰς τὴν Πανώλην δὲν εἶναι λόγος νὰ μηδενώσῃ τις πλέον τὸ μόλυσμα,

ἀλλὰ τὰ δεινὰ καὶ ταχέως ἐπιβαίνοντα ἀποτελέσματα αὐτοῦ, δηλ: τὴν δευτέραν καὶ κακίστην φύσεως φλόγωσιν τῶν διαφόρων ὀργάνων, τὴν θανατηφόρον ἀλλοίωσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος κ.τ.λ. ὥστε ἡ ὑπόθεσις διαφέρει παντάπασι. Τὸν αὐτὸν λόγον δυνάμεθα νὰ ἐπιφέρωμεν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ὀλίγα τινὰ εἰδικὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖα ἴσως κατέχομεν διὰ τινὰ χρονικὰς νόσους. Εἰμπορεῖ τις ἴσως ἀπερισκέπτως νὰ μὲ ἀναφέρῃ, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εἰδικῆς ἐνεργείας τινῶν φαρμάκων, τὸν Περουβικὸν φλοῶν, ἢ τὴν θεϊκὴν κινίνην, sulphas chininae, ἀλλὰ σημειωτέον, ὅτι τὴν ἱαματικὴν ταύτην ὕλην τὴν γρηγοροῦμεν ὅχι τῆς περιόδου ἤδη ἐπελευθούσης, ἀλλ' ὅταν ὁ νοσῶν ὑγιάνῃ, καὶ ὅταν ἡ τὸν πυρετὸν ἐμπούσῃ αἰτία εὐρίσκαται μὲν εἰς τὰ σῶμα, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ὅχι ἐνεργείᾳ ὥστε γρηγοροῦμεν τὸ φάρμακον ὅχι διὰ νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν νόσον, ἀλλὰ διὰ νὰ μηδενώσωμεν τὴν γεννητικὴν αἰτίαν αὐτῆς ἢ τοῦ μύσματος, καὶ οὕτω νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ἐπανάδογ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ ἢ τοῦ πυρετοῦ διὸ καὶ τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο μέσον ἀντιπεριοδικὸν ὀνομάθη ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς δικαίῳ τῆ λόγῳ. Ἄλλοι τὸν ἐμβολιασμὸν ἐπέβαλαν ὡς μέσον προφυλακτικὸν τῆς Πανώλους, καὶ λαβόντες τῆς ὕλης τῶν βουβώνων ἢ καὶ τοῦ ἀγθρακος εἰς τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἔκαμαν τὴν ἀπόπειράν καὶ αἱ μὲν ὀλίγου ἐδέχθη νὰ γενῶσι θύματα τῆς τολμῆς τῶν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον χωρὶς ποσῶς νὰ σκεφθῶσι πρῶτον, ὅτι αὐτὸ τὸ μέσον τότε μόνον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προφυλακτικόν, ὅταν μίαν μόνην φορὰν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του ὑπέκειτο εἰς τὴν ἐπιβροχίαν τοῦ μολίσματος τῆς Πανώλους· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν πολλοὶ πολλὰκις κρουσθέντες κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ἰαθέντες, τελευταῖον πάλιν Πανώλην νοσήσαντες ἀπέθανον· καὶ δευτέρον ὁ ἐμβολιασμὸς τότε εἶναι σί-

τήριος, όταν προξενῆ εἰς τὸ σῶμα μίαν ἐλάφραν νόσον, ἢ ὅποια ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ τὸ προφυλάττῃ ἀπὸ τὴν ἐπιβροῖαν μιᾶς δεινοτέρας, ὡς π.χ. ὁ ἐμβολιασμός διὰ τῆς δαμαλίδος προφυλάττει ἀπὸ τὴν εὐλογίαν. Ἄλλ' αὐτοὶ οἱ Γενναῖοις ἠθέλησαν νὰ προφυλάξουν τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν πανώλην, καθυποβάλλοντες αὐτὸ βιαίως εἰς τὴν ἐπιβροήν της, κατὰ τοὺς νόμους τῆς ὁμοιοπαθείας ἴσως συλλογιζόμενοι! Ἡμεῖς δὲ τοὺς κανόνες τῆς ὀρθῆς παθολογίας ἀσπαζόμενοι, εἰδικὸν μὲν ἰατρικὸν πρὸς ἴασις τῆς Πανώλους δὲν πρεσβεύομεν φρονοῦμεν ὅμως ὅτι μία μεθοδικὴ θεραπεία ἤθελε συμβᾶσαι εἰς ἀνάρρῃσιν πολλῶν. Ἴσως ἢ καυτηρίαις τοῦ ἀνθρακὸς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεώς του θέλει σώσει πολλοὺς, ἐπειδὴ, ὡς τὸ εἶπομεν ἀνωτέρω, τινὲς ἐκ τῆς δηλητηρίου ἐπιβροίας αὐτοῦ ἀποθνήσκουσι. Ὁ Φώλκνερ ἀναφέρει εἰς τὸ περὶ Πανώλους σύγγραμμά του τινὰς παρὰ τοῦ Στάφορντ ἱστορίας Πανώλην νοσησάντων καὶ λαθέντων διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς χρήσεως τοῦ ὑδραργύρου. Ἴσως τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο μέσον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς νόσου, ὅτε δηλ. τὸ μύλυσμα εἶναι ἀκόμη κεκρυμμένον εἰς τὸν ὄργανισμὸν (periodus invasionis) δύναται νὰ ἔχῃ κάποιαν σωτηριώδη ἐπιβροίαν, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ λυμφατικὸν σύστημα πάσχει τὸ πρῶτον, ἢ ὅτι δι' αὐτοῦ διαδίδεται τὸ μύλυσμα εἰς τὰ λοιπὰ συστήματα ἢ ὄργανα ἀναμφιβόλως ὅμως μία καλὴ ἐπιστάσις τῶν περὶ τὸν νοσοῦντα, ὡς καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῶν ὑγιεινῶν μέσων δηλ. μία καλῶς ἀριζομένη καὶ δροσερὰ θέσις, καθαριότης, ἀπομάκρυνσις κάθε αἰτίου δυναμένου νὰ ἐπιφέρῃ ταραχὴν εἰς τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν, ἐφίδρωσις γενικὴ τοῦ σώματος, κενώσεις διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος τακτικαί, διαίτα αὐστηρὰ κ.τ.λ. συμβάλλουσι τὰ μέγιστα εἰς ἀπαλλαγὴν πολλῶν τὴν Πανώλην νοσοῦντων. Ἀλλὰ διὰ τί προκινδυνεύοντες τὴν ζωὴν μας

νὰ ζητώμεν θεραπευτικὰ μέσα διὰ τὴν ἐπάρατον ταύτην νόσον, ἐν ᾧ ἡ εὐνομούμενη Εὐρώπη μᾶς δεῖκνυε τρανώτατα τὸ δραστηριώτατον τῶν ἰατρικῶν τὰ λοιμοκαθαρτήρια; Εἴθε νὰ εἰσαχθῶσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη, ὅπου αὐτὰ ἐμφυλεῖ εἰσέτι, πρὸς παντελῆ της ἐξολόθρευσιν, καὶ νὰ ἀπολαγῶσιν οὕτω μυριάδες λαῶν ἀπὸ τὴν τρομερὰν ταύτην μάστιγα. Γένοιτο!

Specimen Pathologiae generalis veterum Graecorum:
Scripsit Sophocles ab Oeconomus. Dr. Medic. et Chirurg. Berolini 1833. 8 pag. VIII et 165.

Ἡ ἱστορία τῆς ἰατρικῆς στερουμένη συνοπτικῆς ἐκθέσεως τῆς γενικῆς παθολογίας, κατὰ τοὺς ἡμετέρους προγόνους, ἀπέκτησεν ἤδη πραγματείαν ἀναπληροῦσαν τὴν ἄλλειψιν ταύτην. Ἐξέτελεσε δὲ τὸ ἔργον τοῦτο μετ' ὅλην τὴν ἀπαιτούμενην πολυμάθειαν καὶ μετ' ὅλην κρίσιν Ἕλληνα ἰατρὸς, ὁ Κ. Σοφοκλῆς Οἰκονόμος, ἐκδοὺς τὴν διατριβὴν, τῆς ὁποίας κάμνομεν ἐνταῦθα τὴν σύντομον ἀνάγνωσιν. Ὁ συντάκτης τοῦ πονήματος ἐκθέτει εἰς τὸν πρόλογον πόσον εἶναι ἀναγκαῖον ἢ τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν σπουδῆ, καὶ παροτρύνει τοὺς ἰατροὺς εἰς τὴν λιπαρὰν καὶ ἀμφιλαφῆ ἐξακριβῶσιν τῆς ἑλληνικῆς ἰατρικῆς, καὶ τὴν σύζευξιν ταύτης μετὰ τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεως, καὶ καταπαύει τὸν λόγον μετὰ τὰς ἐφεξῆς λέξεις. « Neque enim omnia veteres habent, quae recentiores, nec recentiores rursus omnia, quae veteres. Concordia ideo atque felix connubium cum inventis veterum et recentiorum semper esto, ex quo artis nostrae progressus multis coronis celebrioris reddentur » (pag. VIII). Μιτὰ δὲ ταῦτα ἀρ-

χόμενος τοῦ βιβλίου προτάττει σύντομον· εἰσαγωγήν, καθ' ἣν ἀνασκευάζει, σύμφωνας μὲ ἄλλους συγγραφείς, τὴν γνώμην τοῦ περικλεοῦς Ἀλλέρου καὶ ἄλλων, οἵτινες διατείνονται, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔμαθον τὴν ἰατρικὴν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ διδάσκει, ὅτι ἡ παθολογία ἐπὶ τοῦ Πλάτωνος ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἰατρικῶν μαθημάτων, καὶ διαίρει ταύτην εἰς τρία βιβλία. Κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς ἀκολουθῶν ἐν γένει, φαίνεται, τὴν διαίρεσιν καὶ τάξιν τῆς γενικῆς παθολογίας τοῦ Ἀρτιμάνου, καθιστορεῖ ὁ Κ. Οἰκονόμος τὰς τύχας τῆς Παθολογίας ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν Ὀμήρου χρόνων, καὶ καταβιβάζων τὸν λόγον μέχρις Ἀκτουαρίου. Μετὰ τὴν ἱστορίαν ἐπισυνάπτει τὴν τῆς Παθολογίας φιλολογίαν, ἣτοι τὰ σφύζοντα καὶ ἀπολεσθέντα συγγράμματα, τὰ ὅποια διαλαμβάνουν περὶ Παθολογίας. Προτάξας λοιπὸν ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐνός ἐκάστου τῶν τριῶν βιβλίων· καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον πραγματεύεται τὴν γενικὴν νοσολογίαν, διδάσκων τί εἶναι νόσος κατὰ τοὺς ἀρχαίους, καὶ διαίρων ταύτην τριπλῶς εἰς νοσήματα τοῦ πνεύματος, τῶν χυμῶν καὶ τῶν ὀργάνων, διότι ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι θεωροῦν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα συγκαίμενον ἐκ πνεύματος, ὑγρῶν καὶ στερεῶν, καὶ κατὰ ταῦτα δὲ τῶν νόσων· οἱ περὶ τὸν Ἱπποκράτην Ἀρταίων καὶ Γαληνὸν, καὶ ἔψξε τὴν μονομεροῦ τοῦ Ἱεροφίλου, Βρασιστράτου καὶ Αθηναίου διαίρεσιν τῶν νοσημάτων. Τὴν τριπλῆν ταύτην διαίρεσιν τῆς νόσου ἐξακολουθῶν ἀπαριθμῆ τα εἰς ἐκάστην τῶν τάξεων τούτων ἀνήκοντα νοσήματα. Διαγράφας δὲ τὰ τῆς νοσολογίας μεταβαίνει εἰς τὸ δεῦτερον βιβλίον, τὸ τὴν Αἰτιολογίαν περιέχον. Διαίρει δὲ τοῦτο εἰς δύο τμήματα, καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον καταλέγει ὅσα διατίθηται πρὸς τὴν νόσον, δηλαδὴ γένεσιν, ἡλικίαν, κρᾶσιν, γένος καὶ ἔξιν· εἰς δὲ τὸ δεῦτερον πραγματεύεται περὶ τῆς προφάσεως

ἀναγράφων τὰ τῆς ἐπιφάνειας τῶν οὐρανίων σωμάτων, τῆς θερμότητος, τοῦ ψύχους, τοῦ ἔμετος, τῶν ἀνέμων, τῶν ὀσφῶν, τῆς τροφῆς, τῶν ποτῶν, τῶν φαρμάκων, τῆς κινήσεως καὶ ἡρεμίας, τῶν ἐνδυμάτων, τῶν ψυχικῶν παθῶν, τοῦ ὕπνου καὶ τῆς ἐγρηγόρευσεως. Ταῦτα ἐκθέσας ἀρχεται τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου βιβλίου, εἰς τὸ ὅποιον πραγματεύεται περὶ τῶν συμπτωμάτων, καὶ διαίρει τοῦτο εἰς τρία τμήματα, ἐνασχολούμενα α) περὶ τὴν βλάβην τῶν ἐνεργειῶν, β) περὶ τὰ συμβεβηκότα τοῖς σώμασι, καὶ γ) περὶ τὰς τῶν ἐκκεννωμένων ἀμετρίας. Καθέκαστον δὲ τῶν τμημάτων τούτων διαίρεσας εἰς κεφάλαια ἐκθέτει τὰ συμπτώματα τῆς ἐνάσεως, ἀκοῆς, ὀσφρήσεως, γαστρικῆς, ἀφῆς κ.τ.λ. Ταῦτα πάντα διαγράφας προστίθησι παράρτημα, εἰς τὸ ὅποιον πραγματεύεται τὴν κατὰ συμβεβηκὸς διαφύρῶν τῆς νόσου, αἵτινες ἐκ τῶν τῶν τόπων, τῆς κοινωνίας, τοῦ τύπου καὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν νοσημάτων πηγάζουσιν.

Ταῦτα περιέχει τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον συσταίνομεν κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁμοτέχνους μας. Ὁ συγγραφεὺς μεταχειρίζεται ὕφος σύντομον, δὲν ἀμελεῖ νὰ παραβάλλῃ τὰ ἀρχαῖα πρὸς τὰ τῶν νεωτέρων παθολόγων, καὶ δεικνύει εὐπῶς πόσον ὠφελήθησαν οἱ νεώτεροι εἰς τὴν παθολογίαν διὰ τοῦτο λέγει ὅτι « Quamquam multis in locis pathologia Graecanica manca sit, tamen magni momenti est, cum haec basim Pathologiae rationalis hodiernae sistat, de quo compendia pathologica Gaubii, Hartmanni et aliorum Pathologorum, qui non obviabilati fuerit deliramentis luxuriantis phantasie, palam loquuntur » (pag. 25).

Περὶ τοῦ κατὰ τὴν Καισαριανὴν ἢ Κύλλου Πήραν
ὑδατος.

Φίλε Κύριε I. Βεῦρε,

Ἐτυχος προηθὲς νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς κατὰ τὴν Καισαριανὴν πρὸς τῷ Ἰμμητῷ πηγῆς, τὴν ὁποίαν οἱ σημερινοὶ Ἀθηναῖοι θεωροῦσιν ὡς ἱαματικὴν, νομίζοντες ὅτι αἱ πιόσαι ἐξ αὐτῆς γυναῖκες γίνονται γόνιμοι, κύουσι εὐκολώτερα καὶ εὐτοκοῦσιν, καὶ σὰς ἀνέφερον, ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἤδη ἐνόμιζον τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ ὑδατος ἐκείνου. Ἰδοῦ, φίλε μου, περὶ τούτου σημειώσεις τινὰς, τὰς ὁποίας ἔχω κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν προεξίρω.

Ἐκ τῶν νεωτέρων περιηγητῶν τῆς Ἀττικῆς πρῶτος, ὅσον γνωρίζω, ὁ ἀριστος τοπογράφος τῆς Ἑλλάδος ὁ Συνταγματάρχης Λήκιος παρετήρησεν, εἰς τὸ περὶ τῶν δῆμων τῆς Ἀττικῆς πόνημά του (1), ὅτι ἡ κατὰ τὴν Καισαριανὴν πηγὴ δὲν εἶναι ἄλλη εἰμὴ ἢ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καλουμένη *Κύλλου Πήρα* καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης ἀναφέρει τὰς ἐξῆς μαρτυρίας ἐκ τοῦ Σουῖδα, τοῦ Φωτίου καὶ τοῦ Ὀβιδίου.

Σουῖδ. καὶ Φώτιος ε. λ. *Κύλλου Πήραν*. Ἡ Πήρα χωρίον πρὸς τῷ Ἰμμητῷ, ἐν ᾧ ἱερὸν Ἀφροδίτης, καὶ κρήνη, ἐξ ἧς αἱ πιόσαι εὐτοκοῦσαι, καὶ αἱ ἄγονοι γόνιμοι γίνονται. Κρατῖνος δὲ ἐν Μαλθακοῖς *Καλλίαν* αὐτὴν φησιν οἱ δὲ Κυλλοπήραν τάττεται, δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν φύσιν βιαζομένων ἐξ ἐπιτεχνήσεως.

Φώτιος ε. λ. *Κιλλεῖα*. Πρὸς τῷ Ἰμμητῷ διαὺ (ὑπὸ χωρίον) οἱ δὲ, κρήνην. Καλλίστρατος δὲ, ἄγιον λάχανον τραχύ· Εὐφρόνιος δὲ, τὰ ἀκανθώδη τῶν ἐχίνων.

(1) Lenke, on the demi of Attica, p. 8.

τὴν αὐτὴν κρήνην, ἅτε ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, φαίνεται ὅτι ἐννοεῖ ὁ Ὀβίδιος, λέγων (de arte am. 3,687):

Est prope purpureos colles florentis Hymetti

Fons sacer, et viridi caespite mollis humus.

Προσθέσατε πρὸς τὰς ἀναφερθείσας ὑπὸ τοῦ Ληκίου μαρτυρίας ταύτας καὶ τὰς ἀκολουθοῦσας.

Σουῖδ. ε. λ. *Κυλλῆς*. ὁ πεπαιρωμένος. — λέγεται καὶ *Κύλλου Πήρα*, τόπος οὕτω καλούμενος ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἔστι δὲ καὶ κρήνη, ἀφ' ἧς τὰς στερήφας φασὶ πίνειν γυναῖκας, ἵνα συλλαμβάνωσι.

Ἡσύχ. ε. λ. *Κιλλεῖα*. εἶδος τι λαχάνου ἢ ἀκάνθου τῶν ἐχίνων ἢ πηγῆ, ἡ κρήνη ἢ ἕρος τῆς Ἀττικῆς, χωρίον διασπῶ, ὅπερ διαφόρως προσαγορεύουσιν, οἱ μὲν *Κάλλιον*, οἱ δὲ *Κυλλίαν*, ἄλλοι *Κυλύπεραν*.

Ὁ αὐτὸς ε. λ. *Κύλλου Πήρα*. ζητοῦσα διὰ τὸ τὸ πορνεῖον *Κύλλου Πήραν* Δριστοφάνης εἶρηκεν ἐν Δράμασιν ἢ *Κενταύρω*.

• Τὸ δὲ πορνεῖον, *Κύλλου Πήρα*.

Ἔστι γὰρ χωρίον Ἀθήνησιν ἐπιφαιές (ἄλλοι ἐπιηφαιές) καὶ κρήνη. Ἄντι δὲ τοῦ πέραν Πήραν ἔφη.

Proverb. Append. Vatic. II, 38, p. 287: *Κυλλοῦ Πήραν*. Κυλλοὺς Ἀττικοὶ καὶ ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὁμοίως λέγουσιν οἱ δὲ *Κύλλου φασὶ*, βαρυτόνως, ἐπὶ τῶν τὴν φύσιν βιαζομένων ἐξ ἐπιτεχνήσεως· ἔστι δὲ τόπος ἐν Ἀττικῇ *Κύλλου Πήρα*, ἐν ἧ καὶ κρήνη· πίνουσι δὲ ἐξ αὐτῆς αἱ στερήφαι καὶ συλλαμβάνουσιν.

Αὗται εἶναι αἱ μαρτυρίαι τῶν παλαιῶν περὶ τῆς ὑπάρξεως ὑδατος ὀγεινοῦ πρὸς τῷ Ἰμμητῷ· ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰμμητὸς εἶναι ὀλίγου δαῖν ἀνδρῶς, καὶ δὲν ἔχει σχεδὸν ἄλλας πηγὰς,

εἰμὴ κατὰ τὰ μοναστήρια τῆς Καισαριανῆς καὶ τοῦ Καρέα, καὶ ἐπειδὴ καὶ ἀμφότεραι αὐταὶ νομίζονται τὴν σήμερον ἰαματικαί, καὶ πίνονται ἀπὸ τῆς στεφάνου γουναίας ἐπὶ τῶν εἰρημένῳ σκοπῶν φανερόν γίνεται ὅτι μία ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ᾔηται ἡ Κυλλου Πήρα ἢ Καλλία τῶν παλαιῶν. Ἡ δὲ πιθανολογία φαίνεται ὅτι εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐν Καισαριανῇ πηγῆς· πρῶτον μὲν διότι αὕτη τὴν σήμερον προτιμᾶται, καὶ εἰς αὐτὴν κυρίως κατατρέφουσιν ὅσοι ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν τῆς ἀγωνίας ἢ δυστοκίας· δεύτερον δὲ, διότι ἡ τοποθεσία τῆς Καισαριανῆς ὡς θερμότερα, φαίνεται καὶ καταλληλοτέρα διὰ τὸ παρὰ τῇ πηγῇ τὸ παλαιὸν ἐπιδρῦλὸν ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ἰσως συγχωρεῖται ἢ ἀναφέρειν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τὴν ἀρχαίαν κρυσθὴ κεφαλὴν ἐκ λίθου λευκοῦ, διὰ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας τὴν σήμερον φαῖ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης· ἐπειδὴ τὸ ζῶον τοῦτο δὲν εἶναι ἄμοιρον τῶν ἀφροδισίων. Μένει τώρα εἰς τῶν Ἀσκληπιδῶν τοὺς παῖδας, νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν τὸ ὕδωρ τῆς Καισαριανῆς τῶν ὄντων ἔχη ὅσας οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον καὶ οἱ σύγχρονοι ἡμῶν ἀκρόμην νομίζουσι ποιότητος καὶ ἀρετάς.

Δέχθητε, σὺς παρακαλῶ κ. τ. ε.

Ἐν Ἀθήναις, 1 Αὐγούστου 1837.

Α. Ρ.

Περὶ τῆς φυματώδους μηνιγγίτιδος τῶν παιδῶν παρὰ

Π. F. Γρεῆρον ἱατροῦ κ.τ.λ.

Φυματώδη μηνιγγίτιδα (meningitidem tuberculosam) ὀνομάζει ὁ συγγραφεὺς τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῶν μηνίγγων, ἣτις ἀπαντᾷται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν ὑδροκέφαλον,

καὶ ἀποτελεῖ ἴσως τὸν παθολογικὸν χαρακτῆρα τῆς νόσου ταύτης. Ὀλίγαι διασαφήσεις περὶ τοῦ ὄξους ὑδροκέφαλου ὕλου μᾶς δείξει τὸ πρᾶγμα σαφέστερον. Ἐκ τῶν συμβαινόντων εἰς τὰ βρέφη νοσημάτων τὸ μάλιστα θανάσιμον εἶναι ὁ ὄξυς ὑδροκέφαλος, ὅστις ἀξάνει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποθνεύσκόντων παιδῶν προσβάλλον αὐτὰ συχνάκις. Μεταξὺ 3471 ἀνθρώπων νεωτέρων τῶν 35 ἐτῶν ἀπέθανον εἰς τὸ Βερολίνον κατὰ τὸ 1835 ἔτος ἀπὸ ὑδροκέφαλον μόνον ἢ ἐγκεφαλίτιδα 257. Κατὰ τὸ 1833 ἔτος ἀνέβη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων ἀτόμων καθ' ὅλον τὸ Κράτος τῆς Πρωσίας εἰς 413, 894· ἐκ τούτων ἦσαν 36, 790 βρέφη πάσχοντα ἀπὸ ὑδροκέφαλον. Εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Βιέννης ἀπέθανον 36 βρέφη, ἐκ τῶν ὑποίων τὰ ἐννέα ἔπασχον ἀπὸ ὑδροκέφαλον· εἰς δὲ τὸ κλινικὸν κατάστημα τῆς Βόννης ἐτελεύτησαν 62, καὶ ἐκ τούτων τὰ 10 ἀπὸ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νόσον. Εἰς τὸ ἐν Παρισίου νοσοκομεῖον τῶν βρεφῶν, εὐρέθησαν μεταξὺ 737 πασχόντων, δέκα νοσοῦντα ἀπὸ ὑδροκέφαλον. Ἡ διαφορὰ τοῦ φύλου τῶν βρεφῶν δὲν ἔχει καμμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πρὸς τοῦτο τὴν νόσημα διέχεσιν. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν δὲ φαίνεται, ὅτι συμβαίνει τὰ μάλιστα μεταξὺ τοῦ πέμπτου καὶ ἕκτου ἔτους, τούτεστιν εἰς τὴν περιόδον, καθ' ἣν εὐρίσκονται κατὰ τὸν Παραβοῖνον συχνότατα καὶ τὰ φύματα. Αἱ ὥραι τοῦ χρόνου δὲν ἔδειξαν καμμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ νοσήματος. Παρατείνεται δὲ ὁ ὑδροκέφαλος ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρας ἐβδομάδας.

Ἡ φυματώδης μηνιγγίτις εἶναι ἡ χρόνια ἢ ὀξεία ὅταν ἡ πρώτη (ἣτις δεικνύει πολλὰ συμπτώματα, πρῶτορον παρὰ τῶν συγγραφῶν ὀνομαζόμενα) διαρκέσῃ τινὰ χρόνον ἀπρὸς διόριστον, γίνεται ὀξεία καὶ τελειώνει οὕτως· τῆς δὲ ἐξ ἀρχῆς ὀξείας μηνιγγίτιδος ἢ ἐλθασίας, εἶναι τριπλή· α) το-

λαίοναι καθὼς πάσα ἄλλη φλόγῳσις ἀκμιάσασα· β') φέρει ὡχρὰν μαλάκουνται τινὸς μέρους τοῦ ἐγκεφάλου μακρὰν τῶν φλεγμαινόντων μνήγγων κειμένου· γ') ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκαται ὕγρὸν ἀνακεχυμένον εἰς τὰς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου. Πολλάκις τὰ ἀγγεῖα τῆς λεπτῆς μνήγγος (pia mater) εἶναι ἐγκεχυματισμένα, ἐν ᾧ ὁ ἀρχνοειδῆς χιτῶν δὲν δεικνύει οὐδὲ ἕγνος φλεγμονῆς· πολλάκις ὅμως εὐρίσκαται καθεστηκὸς μεταξὺ τῶν δύο ὑμένων καὶ ἰκανὸν ὀρθῶδες ὕγρὸν αἱμομιγές. Ἄλλοτε δὲ τὸ κηριῶδες ὕψασμα (exulsi cellularis) εἶναι τὸ πλεῖστον μέρος κατὰ φύσιν, φαίνονται ὅμως ἐνιαχοῦ τινὰ ὡχρώματα (maculae flavescens), τὰ ὅποια περιβάλλον συχνάκις τὰ μεγάλα ἀγγεῖα κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν, τὰ ὀπτικὰ νεῦρα κατὰ τὸν χιασμὸν τῶν κ.τ.λ. Ἐξεταζόμενα ἐκριθέστερον τὰ ὡχρώματα ταῦτα φαίνονται, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ὕλη τις ὡχρὰ, εὐθρυπτος καὶ στεατώδης, ἣτις γεννᾶται εἰς τὴν οὐσίαν αὐτὴν τῆς λεπτῆς μνήγγος. Πολλάκις ἡ φυματώδης αὐτὴ ὕλη εἶναι ὁμοειδῆς, καὶ πολλάκις πάλιν συνίσταται ἀπὸ πολλὰ μικρὰ, τεφρόχροα, καὶ διαφανῆ ἢ ἡμιδιαφανῆ σώματα. Ταῦτα δὲ ὁμοιάζουν ἐντελῶς μὲ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εὐρίσκαμεν εἰς τοὺς χροαδικοὺς παιδῶν ὑποκάτω τοῦ ὑπεζωκώτος ἢ καὶ τοῦ περιτονίου χιτῶνος. Πλὴν τῶν ὡχρωμάτων τούτων ἀπαντῶμεν εἰς τὴν λεπτὴν μνήγγα καὶ διεσπαρμένα τινὰ φύματα ἔχοντα τὸ μέγεθος ἀπὸ καννάδιος σπέρματος μέχρι καρφοβελόνης καφαλῆς, στρογγύλα, ἡμιδιαφανῆ, τεφροειδῆ ἐπιωχρα (ex flavo grisea), ἐνίοτε διεστηκότα καὶ πολλάκις συγκεχυμένα. Συχνάκις εὐρίσκονται φύματα εἰς τὴν παρεγκεφαλίδαν, εἰς τὴν λεγομένην γέφυραν τοῦ Οὐαραλίου, ἢ εἰς τὰ ἡμισφαίρια τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπου γίνονται μεγάλα ὅσον κεράριου-πυρῆν ἢ καὶ ἐνίοτε ὅσον κάρυον. Τὰ ἐπίλοιπα φαινόμενα εἶναι τὰ

αὐτὰ μὲ τὰ τοῦ ἐξέως ὑδροκεφάλου, πρὸς τὴν ὁποίαν δεικνύει ἐν γένει ἡ νόσος αὕτη μεγάλην συγγένειαν. Εἰς ἐξήκοντα ἀποθανόντας ἀπὸ ὄξυν ὑδροκέφαλον κατὰ τὸ 1833 εἰς τὸ (ἐν Παρισίοις) νοσοκομείον τῶν βρεφῶν, εὐρέθησαν 56, τὰ ὅποια ἔφερον τοιαύτας φυματώδεις διηθήσεις εἰς τὴν λεπτὴν μνήγγα. Εἰς τοὺς περισσotέρους δὲ νεκροὺς, τῶν ὁποίων ἀνέσχι-σαν τὸν θώρακα καὶ τὴν κάτω κοιλίαν, εὐρέθησαν συγχρόνως καὶ φύματα εἰς τὰ ὄργανα τῶν δύο τούτων κοιλιῶν ὅθεν δὲν εἶναι ἄτοπος ἴσως ἡ γνώμη τῶν διασχυρίζομένων ὅτι ὁ ὄξυν ὑδροκέφαλος συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πάντοτε, εἰς τοὺς χροαδικοὺς παιδας.

Συμπτώματα τῆς φυματώδους μνηγγίτιδος.

Α) Περὶ τῆς χροῖας. Τὰ συμπτώματα τῆς νόσου ταύτης εἶναι σφαιερὰ καὶ ἄστατα· φαίνονται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δύο, τρεῖς, ἢ καὶ τέσσαρας μῆνας πρὶν τῆς εἰσβολῆς τῆς ὄξειας φλογώσεως. Εἰς μίαν ὅμως περίστασιν βρέφος τι 3 $\frac{1}{2}$ ἐτῶν, ἔπασχε καὶ ἐκ γενετῆς ἀκόμη κατὰ τὴν αἰσθητικὴν κώτητα τῶν νεύρων καὶ κατὰ τὴν κίνησιν τῶν μυῶν. Τὸ πάσχον βρέφος συνειθίζει νὰ αισθάνηται γενικὴν τοῦ σώματος κακουχίαν, πόνους κατὰ τὰ μέλη, καὶ ἔνεκα τούτου ἀντιπάθειαν εἰς πᾶν εἶδος κινήσεως γίνεται ἀντὶ εὐθύμου κατηφῆς, καὶ ἀποσύγει τοὺς συντρόφους του. Ἐὰν παρουσιασθῶσιν ἄτακτοι κεφαλαλγίαι καὶ πυρετός, ἡ νόσος διακρίνεται εὐκολώτερον· ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας τὸ παιδίον πάσχη ἀπὸ στρώφους τῆς κοιλίας, ἀπὸ στεγνότητος τῶν ἐντέρων καὶ διάρροϊαν ἐναλλάζει, καὶ ἀπὸ ὀλάνην προβαίνουσαν ἰσχυρότητα, τότε ἡ διάγνωσις γίνεται δύσκολος. Τὰ πάσχοντα ἀπὸ χρονίαν μνηγγίτιδα παιδία ὑπόκεινται συχνάκις εἰς σπασμούς, καὶ ὑποφέρουν νήπια ὄντα ὠτοόρροιας, πόνους κατὰ τὰ μέλη, τὸν θώρακα κτλ. κοιμῶνται ἀνήσυχτα, καὶ ἀνασπῶνται ἐκ τοῦ ὕπνου φωνά

ζοντα. Τὸ τελευταῖον τοῦτο σύμπτωμα παρατηρήθη ἀπαξ ἀπὸ ἑβδομάδας κατὰ συνέχειαν πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὀξείας μηνιγγίτιδος, καὶ συνοδεύετο ἀπὸ συχνὴν κεφαλαλγίαν, ἀπὸ ἀτακτον πυρετὸν καὶ ἀπὸ κατὰ μικρὸν προχωροῦσαν ἰσχνότητα. Ἄλλοτε δὲ πάλιν παιδίον τι ἔπασχε τρεῖς μῆνας κατὰ σειρὰν ἀπὸ ἀτακτον κεφαλαλγίαν μὲ πυρετὸν, ἔγινε κατηφές, καὶ ὑπέφερε πόνους τῆς κάτω κοιλίας· εἰς τινὰ δὲ ἄλλην περίστασιν εὐρίσκοντο διηγεκῶς συνεσπασμένοι οἱ κάμπτοντες τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἄκρον πόδα μύες, καὶ ὁσάκις ἔπινε τὸ παιδίον ἐπίνετο σχεδὸν ἀπὸ τὸν ἐπερχόμενον βήχα. Εἰς δύο ἀσθενεῖς ὅμως δὲν ἐφάνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς κανὲν σύμπτωμα ἐγκεφαλικῆς νόσου.

(Ἀκολουθεῖ.)

*Περὶ Σημασίας τῶν σημείων τῆς ἔξω βίβδος,
ὡς συνδρομὴ εἰς τὴν παθολογικὴν φυσιογνωμίαν ὑπὸ
Οἰφιλέχου ἰατροῦ.*

Ὅταν γενικῶς ὁμολογῆται, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι μόνον ψυχῆς κάτοπτρον, ἀλλὰ καὶ βητῶν παθῶν τοῦ σώματος πιστὴ εἰκὼν καὶ ὅταν πρὸς τούτους δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, σχεδὸν χωρὶς ἐξαιρέσεων, τὸ παλαιὸν τοῦ Ἱπποκράτους ἀξίωμα, « ὅτι αἱ ἀλλοιώσεις τῶν χαρακτηριστῶν τοῦ προσώπου εἶναι εἰς ὁρθὸν λόγον πρὸς τὸ ἐπικείμενον τῆς νόσου »· εἶναι βέβαια ὠφελιμώτατον νὰ ἐξετάσωμεν πῶς καὶ εἰς ποῖα μέρη γεννῶνται αἱ ἀλλοιώσεις αὗται. Ἐὰν δὲ ἐδύνατο, ἐντός τοῦ ἐμπειρικοῦ « Ἐπειδὴ ἐνταυτῷ, ἄρα δι' αὐτὸ » (ρασι hoc, ergo propter hoc), ν' ἀνακαλυφθῆ καὶ φυσιολογικὴ καὶ ἀνατομικὴ μεταξὺ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ συνάφεια, δὲν ἔα ἐκπληροῦτο μόνον ἐπιστημονικὸν χρέος, ἀλλὰ θὰ

ἐδίδοτο καὶ βάσις εἰς πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν προτέρων συλλογισμοῦς, καὶ ἀφορμὴ εἰς πολλὰς ἄλλας παρατηρήσεις ἐφεξῆς.

Τὸ ἀξιολογώτερον μέρος τοῦ προσώπου δύναται νὰ εἶναι μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ ἐξωτερικὴ βίς. Πόσον δὲ οὐσιωδῶς συντείνει αὕτη εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ μόνην τὴν μεγάλην εἰδέχθειαν, ἡ ὅποια γεννᾶται ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς, καὶ ὅχι ἄλλου τινος ὄργανου. Καὶ ὁ Λαβᾶττος (Lavater) καὶ ἄλλοι φυσιογνώμονες ἐγνώρισαν τὴν ἀξίαν τῆς βίβδος ὡς ἐξωτερικοῦ σημείου τῶν ἐσωτερικῶν τῆς ψυχῆς μεταβολῶν καὶ καταστάσεων. Πολλὰ δὲ περὶ τούτου ὠμίλησεν ἀστεία καὶ σαρκαστικά καὶ ὁ Σεύμης (Seuimic). Ὅστις ὅμως ἀμφισβᾶλλει περὶ τῆς ὀφθαλμοφανοῦς ταύτης φυσιογνωμονικῆς ἀξίας τῆς βίβδος, ἂς ρίψῃ μόνον, ὅταν τύχῃ, εἰς συναναστροφὴν γυναικῶν φιλοσόφων, τὸ βλέμμα του εἰς τὰ λεπτότατα κινήματα τῶν μυῶν τῆς βίβδος των. Πόση μεγάλη διάστασις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς βίβδος τοῦ Βασίρου (Basiliu) ἢ Καλμούκου (Kalimuck) καὶ τῆς τοῦ Σκιπίωνος Νασικᾶ (Scipio Nasica) καὶ τοῦ Ὀβιδίου Νάσωνος (Ovidius Naso)! Σκιπτόμενος λοιπὸν ταῦτά τις ἀπ' ἐνὸς μέρους, καὶ παραβάλλων ἀπ' ἐτέρου τὸν τελείως ἀνεπτυγμένον βίβνα ἔχοντα φρόνιμον ἐλέφαντα μὲ τὸν σιμὸν τὴν βίβνα καὶ ἀμβλυνοῦσάτου βραδύποδα (Diplurus Lin.), παραπεῖθεται σχεδὸν νὰ πιστεύσῃ, ὅτι δύναται τις ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειότητα μόνης τῆς βίβδος, νὰ συμπεράνῃ καὶ περὶ τῶν νοητικῶν δυνάμεων ἐνὸς ἀτόμου. Εἰς κοντολογίαν ἡ βίς εἶναι τὸ οὐσιωδέστατον μέρος τοῦ προσώπου, καὶ ἐὰν τὰ αἰσθητήρια ὀνομάσθησαν τῆς ψυχῆς φύλακες, ἡ βίς (ὁ φρουρικὸς οἶκος τῆς ὀσφρήσεως) εἶναι ἡ σκοπιὰ (1), ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔστησεν ἡ ψυχὴ τὴν σημαίαν τῆς.

(1) Ὁ μυκτῆρ σου ὡς πύργος τοῦ Διῶνου σκοπεῖον πρόσωπον Δαμάσκου, Σόλμ. 7. 4.

Καὶ ὁμοίως εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς παθολογικῆς φυσιολογίας δὲν ἔδωσαν μέχρι τοῦδε τὴν ἀπαιτουμένην προσοχήν, ἀλλ' εὐχαριστήθησαν μόνον μετὰ τὴν καθόλου φυσιολογίαν, χωρὶς νὰ θελήσωσι νὰ ἐξετάσωσιν ἰδιαιτέρως καὶ τὰς ἀλλοιώσεις ἐνδὸς ἐκάστου μέρους. Ἀλλὰ καὶ μοιλονότι δὲν ἔδωθα ἰδιαιτέρα προσοχήν εἰς τὸ μέρος τοῦτο, φαίνεται ὁμοίως, ὅτι ἡ μεγάλη μέριξις τοῦ ὄργάνου τούτου εἰς τὴν σημειωτικὴν παράστασιν τοῦ προσώπου δὲν ἔμεινεν ὄγνωστος εἰς τοὺς καλοὺς παρατηρητάς. Ὁ Οὐόγκελος (Vogel) λέγει Μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶναι καὶ δύο χωρία τοῦ προσώπου, τὰ ὅποια σημαίνουν καθαρῶτατα τοῦ σώματος τὰ αἰσθήματα. Καὶ τούτῳ τὸ μὲν εἶναι τὸ εὐθὺς ὑπὲρ τὴν ῥίνα μεταξὺ τῶν ὠφρύων καί μινον χωρίον· τὸ δὲ τὸ ἀμέσως ὑποκάτω τῶν ἐσωτερικῶν κανθῶν τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ῥίνα κατευθυνόμενον. Ὅταν (λέγει) εἶναι ἀταξία εἰς τὴν κοιλίαν μου καὶ ἀρεθισμὸς εἰς τὰ νεύρα μου, τὸ μεσόφρον μου διπλοῦται πάντοτε εἰς πτυχὰς καθεύου· πρᾶγμα, τὸ ὅποσον ἴδον, ἐν ᾧ ἦσαν βρονταὶ καὶ ἀπτραπαί, καὶ εἰς ἄλλον, ὅστις μ' ἐβεβαίωσεν, ὅτι τοῦτο συμβαίνει εἰς αὐτὸν πάντοτε, ὅταν εἶναι τοιοῦτος καιρὸς. Εἰς γυναῖκα τὴν ὁποίαν βλέπω σχεδὸν καθημέραν, παρατηρῶ πολλάκις ἐκατέρωθεν τῆς ῥινὸς κηλίδα ἐρυθρὰν, ἡ ὁποία φαίνεται ὡς νὰ εἶναι ζωγραφισμένη, καὶ σημαίνει αὕτη πάντοτε τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ νευρικοῦ τῆς συστήματος. Αὐτὰ τὰ καὶ τὰ χωρία σχεδὸν κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου διήκοντι οἱ ἀνασπαστήριαι μῦς τοῦ ἄνω χεῖλους (m. levator. lab. super.) ἔλκονται τρόπον τινα κατὰ μῆκος, ἡ πρήσκονται ὅλον, καὶ ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου ἔδραυει εἰς τὴν κοιλίαν. Μοιλονότι αἱ παρατηρήσεις αὗται τοῦ Οὐόγκελου εἶναι μὴ πολλὴν εὐστοχίαν, λυπούμεθα μοιλονοῦτο, ὅτι αἱ μεταξὺ καὶ, τὰς ὁποίας ἀναφέρει, δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἀκριβεῖς ὅτι

καθ' ἑαυτὰς, οὔτε ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ εἶδος τοῦ πάθους.

Ἡ κατὰ τὰ ζυγώματα (Linea zygomatica) καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ κατὰ τὴν ῥίνα γραμμὴ (Linea nasalis) τοῦ Ιαδελέστου (Jadewitz), ὅστις εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους μᾶς ἔδωκε γενικὰ σχεδιάσματα τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τοῦ προσώπου, συμφωνοῦσαι ἐν μέρει μετὰ τὰς περιγραφὰς τοῦ Οὐόγκελου, λαμβάνουσι τὴν ἀρχὴν των μόνον ἀπὸ τὴν ῥίνα, καὶ γίνονται, ὡς θέλομεν εἰδῆ ἐφεξῆς, μόνον διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν μυῶν αὐτῶν.

Διὰ νὰ παραστηθῶσιν ἡμῶς ὀρθῶς καὶ βασιμῶς αἱ κατὰ συμπάθειαν εἰς τὴν ἔξω ῥίνα ἀπὸ ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος πάθη γινόμεναι ἀλλοιώσεις, καὶ διὰ νὰ δυναθῆ νὰ γενῆ ὀπισθοὺν καταληπτὴ φυσικὴ τις μεταξὺ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ συνάφεια, χρειάζεται νὰ προηγηθῶσιν ἀνατομικαὶ τιναε καὶ καὶ φυσιολογικαὶ σκέψεις, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἰδιαιτερον σκοπὸν μας, νὰ στήσωμεν τὴν προσοχὴν, καὶ ἂν αὗται δὲν ἔχωσι τί νέον.

Τὸ νευρικὸν σύστημα εἶναι τὸ κύριον καὶ πρῶτον στοιχείωμα τοῦ σώματος, εἶναι τὸ ἄμεσον τῆς ψυχῆς ὄργανον. Περὶ αὐτὸ πλάσσονται δι' ἀγγείων (τῶν ὀργάνων τῆς ὀρέξεως) μυῶν, ὀστέων (τῶν ὀργάνων τῆς πρὸς τὰ ἐξω ἐνεργείας), ὀρέων (τῶν ὀργάνων τῆς προφυλάξεως καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ). κ.τ.λ. τὰ καθ' ἕκαστα ὄργανα, τὰ ὅποια κατὰ τὴν ἀξίαν των ἔχουσι μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ζωὴν αὐτοῦστάτον, συνδέονται ὁμοίως διὰ μέσου τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς ἓνα ὀργανισμὸν ἀδιαίρετον καὶ ἀλληλουχοῦμενον. Συμπάθεια τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα γεννᾶται ἐκ τῆς γενικῆς ἐνώσεως αὐτῶν διὰ τῶν νεύρων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπου ὅλαι αἱ προσβολαὶ φέρονται εἰς τὴν ἀντιθέσιν, καὶ

θθεν διὰ τῆς θελήσεως πάλιν ἐξέρχεται ἡ ἀντίδρασις πρὸς τὰς προσβολὰς ταύτας. Γεννᾶται ὁμως ἀκόμη συμπαθεῖαι καὶ χωρὶς συνείδησιν (1) εἰς μέρη πολλάκις πολλὰ ἀπομακρυσμένα ἐξ ἰδιαιτέρων ἐνώσεων τῶν νεύρων. Διὰ δὲ τῆς συμπαθείας ταύτης ἀκολουθεῖ νὰ φανερώνηται ἐν βρογχίῳ ἢ θαλμῶϊ καὶ ἀκουσίως εἰς ὄργανον κείμενον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, πᾶσα ἀλλοίωσις ὄργανου κείμενου εἰς τὰ ἐντὸς, ἢ ὅποια μᾶς γίνεται ἐπαισθητῆ διὰ τῶν νεύρων αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ἐξω βίνα διήκουσι κυρίως οἱ κλάδοι δύο νεύρων ἢ γον οὗ τοῦ προσωπικοῦ καὶ ὁ τοῦ ὑποκογχίου· ὁ δευτέρος εἶναι, ὡς γνωρίζομεν, τὸ καθ' αὐτὸ τέλος τοῦ δευτέρου κλάδου τριμεροῦς νεύρου· ἀλλ' ὁ δευτέρος οὗτος κλάδος ἐνδύεται διὰ μέσου τῶν Οὐιδιανῶν κλάδων μὲ τὸ μέγα συμπαθητικὸν νεῦρον, καὶ δι' αὐτοῦ μὲ ὅλα τὰ γάγγλια· δι' αὐτῶν δὲ πάλιν καὶ τῶν προσαρτήσεων τῶν, τοῦτέστι τῶν πλεγμάτων (plexus) καὶ τῶν σπλαγγνικῶν νεύρων συνδέεται μὲ ὅλα τὰ ἀναγεννήσιν (Reproductio) ὑπερτεῦντα σπλάγγνα. Ἐπιταύτης δὲ τῆς συναφείας ἐξηγεῖται ἐντελῶς διατὶ ἢ εἰς ταῦτα γενομένη ἐνόησις φανερόντως παρευθὺς εἰς τὴν ἐξω βίνα (2).

(1) Τοῦτο φεῖται νὰ ἐκασθενήσῃ τῆς χαταφροῦαν, τὴν ὁπίαν ἐπιφέρει τὴν φυσιογνωμίαν, ἐπὶ δηλαδὴ ἐκείνως γίνεται ἀπᾶν διὰ τῆς προσποσεισεως, ἐὰν ὁ λαβᾶτος δὲν ἔφερει δικαίως αὐτὴν ταύτην τὴν προσωπικὴν ἀπόδειξιν τῆς πληροφορίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς ὑπάρξεις τῆς φυσιογνωμίας, ἐπειδὴ ἐπιπροσπίπτει, φεβῆται βέβαια μὴ εἰς ἀπροσέξιν καὶ ἀνευλαίως πρὸς τὴν δι' ἐξωτερικῶν σημείων τὴν ἐντὸς διάθεσιν τοῦ.

(2) Κατὰ τὴν Πάρτελλον συνέχεται τὸ μὲν ὄργανον τῆς ἐσφρήσεως ἐξῆκον μὲ τὰ νεῦρα τῆς κείρας καὶ τῶν γεννητικῶν μορίων, τὸ δὲ ἄλλο ἐράστωις μᾶλλον μὲ τὰ νεῦρα τῆς ἄνω κοιλίας. Γνωστὸν δὲ εἶναι καὶ τὴν ἐπιμενον ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ μήκους τῆς βίνος διὰ τὰ γεννητικὰ μόρια ἢ πέρασμα, καὶ ἢ ἀσπληγῆς βίος τοῦ Σαύρου γνωρίζεται καὶ ἀπαντᾶται ἐκείνως

Ἀφ' ἐτέρου δὲ πάλιν μέρους συνέχεται τὸ προσωπικὸν νεῦρον μὲ τὸ τριμερὲς μὲν νεῦρον διὰ μέσου τοῦ παρὰ τὸ οὖς ἀπασίου κλάδου, μὲ τὸ τρίτον δὲ τοῦ τραχήλου διὰ μέσου τοῦ ὑπεδερματίου κλάδου τοῦ τραχήλου, μὲ τὸ φρυγγλωστακὸν δὲ διὰ μέσου τοῦ διγαστρικοῦ κλάδου, καὶ πολλάκις ἀμέσως μὲ τὸ Οὐϊλέσιον νεῦρον. Καὶ οὕτως ἐνδύεται μὲ τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος.

Ἄλλ' ὅλα ταῦτα τὰ δούθεντι σημεῖα τῆς ἐξω βίνος φανερόντως φυσιογνωμονικῶς διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς μορφῆς, τοῦ σχήματος, καὶ τοῦ χρώματος τῆς βίνος.

Ἡ μωρὴ καὶ τὸ σχῆμα ἐξαρτῶνται ἀπὸ ὀστέων βίαν, ἐπάνω τῆς ὀπίας στρεφίζονται γόνδροι κινητοὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἐνωμένοι διὰ συνδέσμων. Καὶ εἰς μὲν τὴν ποικίλην κίνησιν τούτου τοῦ ἀναλόγως μικροῦ μέρους τῆς βίνος ὑπερτεῦσιν οἱ ἀνασπαστήριος μὲς τοῦ ἄνω χείλους καὶ τῶν πτερυγίων τῆς βίνος (m. levator. lab. super. alaeque nasi), ὁ συμπίεσθρ τῆς βίνος (m. compressor nasi), ὁ καταπιεσθρ τῶν πτερυγίων τῆς βίνος (m. depressor alar. nasi), καὶ ὁ καταπιεσθρ τοῦ διαφράγματος τῆς βίνος (septi nasi). Εἰς δὲ τὴν μορφήν τῆς βίνος ἄνω μὲν ὁ μετωπιαῖος (m. frontalis) καὶ οἱ συνέκοντες τὰς ὄφρως μὲς (m. corrugator. superciliar.)

κάτω δὲ ὁ ἀνασπαστήριος τοῦ ἄνω χείλους (m. levator. lab. super. propr), οἱ κατὰ τὰ ζυγώματα (m. zygomatici), καὶ ὁ ἀνασπαστήριος τῆς γωνίας τοῦ στόματος μὲς (m. levator anguli oris), οἵτινες διὰ τῆς συσπάσεως καὶ ὑφέσεως τῶν τείνουσιν ἢ χαλαρόνουσι τὸ δέσμα, τὸ ὑποῖον ἔχει πολλὰς στεατώδεις ἀδένας, καὶ ἐπικαλύπτει τὰ μέρη ταῦτα καὶ τὸ γυμνάτον ἀπὸ ἀφθονου στέαρ κυτταρῶδες πλέγμα (cellulosa).

(Ἀκολουθεῖ.)

Μετεωρολογικαί παρατηρήσεις εις Αθήνας κατά τὸν μήνα Ἰουλίον.

[30]

Ἡμέρα.	Βαρόμετρον		Θερμόμετρον Π.		Ἄνεμος μετάλλαξις	Ἰσημέρα	Προῦ	Καίριος μετεωρολ. έναιμα.
	Προῦ	Ἐπιπέδου	Πρωῦ	Ἐπιπέδου				
1	28	17	22	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ
2	28	19	23	Κ	Σ	Κ	Κ	Κ
3	28	19	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
4	28	20	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
5	27,11	20	26	Κ	Σ	Σ	Σ	Σ
6	"	20	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
7	"	20	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
8	27,10	20	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
9	"	19	"	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
10	"	20	"	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
11	"	18	"	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
12	"	19	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
13	"	19	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
14	"	19	"	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
15	27,11	20	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
16	"	"	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
17	"	19	22	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
18	"	19	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
19	27	18	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
20	28	18	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ

[31]

21	28	19	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
22	"	20	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
23	"	19	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
24	"	20	26	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
25	27,11	21	26	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
26	"	19	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
27	"	18	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
28	"	19	24	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
29	"	21	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
30	28	21	25	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ

Σημειώσεις.

Τὸ βαρόμετρον μετρεῖται κατὰ γαλλικὸν δακτύλιον ἐνταῦθα, τὸ δὲ θερμομέτρον κατὰ τὴν Πρωσίαν.

Ἄνεμος β = βόρειος, μ = μεσημβρινός, δ = δυτικός, α = ἀνατολικός.

Ἡ ὑπὸ τὸ στοιχέον γραμμὴ δείκνυσι ὅτι ὁ άνεμος φυσᾷ δυνατός.

Καιρός Κ = καλός, Σ = συννεφία.

*Παθολογικαὶ καὶ νοσολογικαὶ παρατηρήσεις κατὰ τὸν
μῆνα Ἰούνιον.*

Μολονότι εἰς τὸν μῆνα Ἰούνιον αἱ Ἀθηναὶ ἀπέλαυσαν ἐν γένει ἄκραν υγιάν, ἢ μὲ μεγάλην ὑμῆν ἀναφανέσα καύσις ἐπροξένησεν ὅμως συνδρομὰς τινὰς αἵματος μάλιστα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ πηλυκολίαν. Ἐπαρατηρήθησαν διὰ τοῦτο πολλοὶ ἐλαφροὶ, συγγὰ ἐφήμεροι φλογιστικοὶ πυρετοὶ, μὲ κεφαλαλγίαν, γενικὴν ἀτονίαν καὶ ἀνορεξίαν ἐθεραπεύθησαν δὲ εὐκόλως μὲ φλεβοτομὰς καὶ βδέλλας καὶ μὲ δίαιταν. Ἐπαρατηρήθησαν ὡσαύτως πολλὰ δυσπεψία, μὲ ἀνορεξίαν, ἔμετον ἢ διάρροϊαν, αἵτινες εὗρον θεραπείαν εἰς τὴν δίαιταν ἡμερῶν τινῶν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν ἐμετικῶν ἢ καθαρτικῶν. Ἀξιόλογον ἦτον, ὅτι σχεδὸν χωρὶς ἐξαιρέτων ὄλοι οἱ ξένοι οἱ νεωστὶ ἐλθόντες ἔπαθον αὐτὸν τὸν ἐφήμερον φλογιστικὸν πυρετὸν ἡμερῶν τινῶν ὅθεν ἠμπορεῖ εὐκόλως νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ ἀσυνειθίστου κλίματος. Διαλείποντες πυρετοὶ ἢ ἄλλαι ἐπιδημικαὶ ἀβρωστίαι δὲν ἐφάνησαν.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1837.

Περίεργος θεραπεία δηληροτάτου Ἀρθριτικοῦ πόδου.

Ὁ πάσχων τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας, χωρὶς γνωσθῆναι τινὰ αἰτίαν, δηληροτάτον ἀρθριτικὸν πόδον κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν φάλαγγα τοῦ λιγανοῦ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς, ἀφοῦ πρὸς θεραπείαν μετεχειρίσθη ἅλα τὰ γνωστά μέσα ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ χωρὶς παραμικρὰν ὀφθαλμίαν, μάλιστα δὲ μὲ τὸσαύτην αὐξήσιν τοῦ κακοῦ, ὥστε ἦτον αἴπνος κατὰ τὸ πλείστον τῆς νυκτὸς, τὴν δ' ἡμέραν οὐδὲ τὸν γραφικὸν κάλαμον ἠδύνατο ποσῶς νὰ κινήσῃ, σκαπτόμενος ποῖον ἄλλον τρόπον ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ τυραννικοῦ τούτου πόδου περιφέρετο πρῶτα εἰς παραθαλασσίαν θέσιν προσεκτικὸς μὴ τις πλησιάσας, ἐξ ἀγνοίας ἐγγίσῃ τὴν πάσχουσαν χεῖρα του καὶ ἐξυπνήσῃ τοὺς διὰ μικρὸν ναρκωμένους πόδους του, ὅτε πλοῖον ἀλιευτικὸν πλησιάσας ἐπώλει τοὺς ἰχθῦς του, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνας ὁ πάσχων τὴν θαλασσίαν νάρκην (κοινῶς Μουδιάστρα Pisc. Torpor, vel Torpido maculosa Gesner.) καὶ γνωρίζων τὴν ἠλεκτρικὴν αὐτῆς δύναμιν ἀγγράσῃ αὐτὴν καὶ μετέφερε ζῶσαν ἐντὸς ἀγγείου μετὰ θαλασσίου ὕδατος εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ ἰχθῦς οὗτος καίτοι μικρὸς

ἦτο πλήρης ἠλεκτρικῆς δυνάμεως, ὥστε μάλις ἐγγίσας τὸν μίσον δάκτυλον τῆς πασχούσης χειρὸς του περὶ τὴν ραχιαίαν γραμμὴν πλησίον τοῦ κρανίου τοῦ ζώου, ὑπέφερον ἰσχυρὸν κλονισμὸν καὶ αἰσθημα ἀλλοκότου πόνου κατὰ τὸν ἀγκῶνα μὲ νάρκωσιν ἀκαιραίου τοῦ βραχίονος ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος δακτύλου· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς τετάρτου, ἢ μὲν νάρκωσις ἔπαυσεν βαθμηδὸν καὶ μόνον τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα αἰσθημα διέμενεν ὀλίγον, ὃ δὲ λιχανὸς ἐπόνει μὲν πάλιν σφόδρα, ἀλλ' ὅτε μόνον ἐδιάζετο εἰς κίνησιν μετὰ παρέλευσιν δύο ὥρων ἐγένετο καὶ ἑτέρα ἀπόπειρα, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ἦτο μὲν τὰ αὐτὰ ἀλλὰ σφοδρότερα καὶ μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι μετ' οὐ πολὺ ὁ λιχανὸς αὐτοκινούμενος μὲν δὲν ἐπόνει, βιαζόμενος ὅμως διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐπροξένει ὅχι πλέον τοὺς συνήθεις κατὰ τὰ τὰ ἄρθρα σκληροῦς πόνους, ἀλλὰ δυσάραστον τι αἰσθημα κατὰ τοὺς καμπτήρας. Ἢ τοιαύτη κατάστασις διήρκεσε χωρὶς σημαντικὴν τινὰ ἀλλοίωσιν μέχρι τῆς ἐβδόμης μετὰ μεσημβρίας, ὅτε ὁ πάσχων ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αὐτὴν δοκιμὴν καὶ ἐπιθέσας ἀμέσως τὸν πάσχοντα λιχανὸν ἐπὶ τοῦ ζώου ἠσθάνθη μικρὸν κλονισμὸν, ἀλλ' ἐρεθίσας τὸν ἰχθύον διὰ σιδήρου ἐδοκίμασεν ἑπτὰ ἀλλεπαλληλοῦς κλονισμοὺς καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ζῶον ἐξέπνευσεν, ὃ δὲ ὑπνώσας κατ' ἐκείνην ἡσυχίᾳ, τὴν δευτέραν δὲν ἠσθάνετο πλέον εἰμὴ αἰμιοδιασμὸν καὶ ἀδυναμίαν ὡς πρὸς τὰς κινήσεις τοῦ δακτύλου, ἅτινα μὲ τὴν χρῆσιν ψυχρῶν λουτρῶν, ἐπιχειρομένου μάλιστα τοῦ ὕδατος, ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἐξέλιπον ὀλοταῶς καὶ ἔκτοτε πᾶσα ἐργασία ἐκτελεῖτο ἐλευθέρως καὶ χωρὶς παραμικρὸν αἰσθημα λειψάνου τῆς προλαβούσης καταστάσεως.

Σημ. ὅτι ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Γαλλὸς συγιστᾷ τὴν δι' ἐπιθέσεως χρῆσιν τοῦ ζώου τούτου εἰς τοὺς ἐπιληπτικούς. Ὁ

δὲ Διακορίδης συμβουλεύει ἐπίσης τὴν χρῆσιν τῶν κατὰ τῶν ρευματισμῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀβυσσινίας, κατὰ τὸν Σοκράτην καὶ τὸν Κούντερ, ἐν δὲν λανθάνωμαι, μεταχειρίζονται τὴν θαλασσίαν νάρκην πρὸς θεραπείαν τῶν πυρετῶν· ἀφοῦ πρῶτον δέσσουν καλῶς τὸν πάσχοντα ἐπὶ σανίδος, ἐγγίζουσι διαδοχικῶς ὅλα τὰ μέλη τοῦ πάσχοντος μὲ τὴν νάρκην, ἣτις ἐρεθιζομένη συγγρόνως, ἐκκενώνει κατὰ τοῦ πάσχοντος τοὺς ἠλεκτροφόρους τῆς κεραυνῶδους καὶ οὕτως τυραννεῖ μὲν ὠμότατα τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν θεραπείαν τῆς, τὸν ἀπαλλάττει ὅμως τοῦ πυρετοῦ.

Ἐν Πάρῳ, τὴν 10 Αὐγούστου, 1837.

Α. Χ.

Μὲ ὅλον ὅτι δὲν προσδιορίζει ἀκριβῶς ὁ φίλος ὁμότεχνός μας εἰς τὴν ἀξιόλογον ταύτην περατήρησίν του τὸ εἶδος τῆς νάρκης μὲ τὸ λατινικὸν ὄνομα τοῦ Γεσνήρου *torpedo nasu-losa*, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὸν Διναῖον ἀκόμη ὑπὸ τὸ ὄνομα *Raja torpedo* συνέχισαν οἱ ἰχθυολόγοι πολλὰ εἶδη νάρκης (ἴδε Α. Riss, *ichthyl. de Nice*, p. 21), μὲ ὅλον τοῦτο νομίζω ὅτι ἔννοεῖ τὴν *torpedinem narkeu* τοῦ Ρίττου, ἐπειδὴ ταύτην ἀπῆντησα πάντοτε συγχοτέραν εἰς τὰ ἰχθυοπωλεῖα μας, καὶ φυλάττουσαν ἀκόμη τὸ ἀρχαῖον ὄνομα *νάρκη*. Συνηθέστερον ὅμως ὀνομάζεται σήμερον τὴ ὄντι *μονοδιάστρα*, καθὼς ἤκουσε καὶ ὁ Φοροκόμιος (*Forsk. descr. anim. p. 16*), ἢ καὶ *μαργατήρα* διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς ἐσημείωσα καὶ ὁ Καραῆς (*Σημ. εἰς Ξενοκρ. σελ. 197*). Ἡ ἠλεκτρικὴ δύναμις τοῦ ἰχθύος τούτου ἦτο πολὺ γνωστὴ καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους. Περὶ αὐτὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ Θεόφραστος (*παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, β. 7*) λέγει ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ δύναμις τῆς νάρκης διαπίμπεται καὶ

διὰ τῶν ξύλων καὶ διὰ τῶν τριδόντων φέρουσα νάρκωσιν εἰς τοὺς κρατοῦντας αὐτά· ταῦτό σχεδὸν λέγει καὶ ὁ Ὀππιανὸς εἰς τοὺς ἐφεξῆς στίχους (Ἄλιευτ. Γ'. στ. 149. *Στειδ.*)·

Καὶ μὴν καὶ νάρκη σφέτερον νόον οὐκ ἀπολείπει,
Πλαγῆ ἀνὰ κούσας· τιτανικαίτη δ' ἐδύνησιν,
Ὀρμητὴ λαγύνας· προσπύσσεται· αἴψα δὲ χεῖρας
Ἰπποκράτης δένανός τε διέδραμεν, ἔς ὃ ἀλιῆος
λεξιτερὴν ἰσχυρὰ φερόμενον ἔχθρος ἀλγος·
Πολλοὶ δ' ἐν παλάμῃς κλάμωσιν φύγον, ἔπλα τε θήρης.
Τοῖος γὰρ κρυσταλλοεὶς ἐπίκειται αὐτίκα χειρὶ.

Ὁ δὲ Ἀλιανὸς (περὶ ζ. ἰδιωτ. Θ'. 14) λέγει ὅτι μεταδίδεται ἡ νάρκωσις καὶ διὰ τοῦ διακτύου, καὶ διὰ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ ὅταν ἴναι ὀλίγον. Ὁ Ἀριστοτέλης δίδει καὶ αὐτὸ, (περὶ ζῶων ἰστ. 9, 37) τὴν ἠλεκτρικὴν δύναμιν εἰς τὸ σέλαχος τοῦτο ὥστε λέγει μετὰ βεβαιότητος ὅτι δι' αὐτῆς ναρκῶσι τοὺς ἐπιφερομένους ἔχθρος καὶ οὕτω τοὺς συλλαμβάνον. Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ Πλίνιος (Hist. nat. IX, 42) ἀκολουθεῖν τὸν Ἀριστοτέλην. Ἡστανεῖται δὲ καὶ σήμερον ὅτι ἡ νάρκη τρέφεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (Cuvier, le règne anim. T. II, p. 397. Paris, 1829), δυναμένη κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρεωμύρου, νὰ ἀποκτείνῃ καὶ μίαν νῆσσο ἠλεκτρίζουσα αὐτὴν κατ' ἐπαναλήψιν (Vds Diction. des sciences natur. V. 54, art. Torpille). Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὸ ὄνομα τῆς νάρκης καὶ τῆς γαλθωνικῆς δυνάμεως αὐτῆς.

Περὶ δὲ τῆς ἰατρικῆς χρήσεως τοῦ ζῶου τούτου παρὰ τοὺς ἀρχαίους λέγω ὅτι δὲν ἀπήντησα ποῦποτε εἰς τὸν Γαληνὸν νὰ συμβουλεύῃ τὴν ἐπιθεσίαν του εἰς τοὺς ἐπιληπτικούς, ἀλλ' ἐξέυρω ὅτι συγχωρεῖ τὸ κρέας τῆς νάρκης εἰς τοὺς ἐπιληπτικούς, θεωρῶν αὐτὸ, καθὼς καὶ ὁ Ἰπποκράτης (περὶ διαίτ. Β'. Σελ. 357. *Φασ.*), ὡς τὸ μακικώτερον τῶν σελαχῶ (Vds *Παλιν.* τῷ ἐπιληπτικῷ παιδί ὑποθ. Σελ. 31 — Περ

τροφ. δυνάμ. Γ'. Σελ. 348—Θεραπ. μέθ. Π. Σελ. 121. *Βασιλ.*). Ἀλλὰ πολλοῦ λόγου ἀξία, ὡς πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, εἶναι ἡ παρατήρησις ἐκείνη τοῦ Γαληνοῦ καὶ ἄλλων ἴσως πρὸ αὐτοῦ ἰατρῶν, ὅτι ἡ νάρκη προσφερομένη ζῶσα εἰς τὴν ἀλγοῦσαν κεφαλὴν τὴν θεραπεύει, καὶ ὅτι κατὰ τινὰς ἐντρέπει ὡσαύτως τὴν ἐξεστραμμένην ἔδραν (animum prolapsum). Ἰδοὺ πῶς γράφει· «Καὶ τὴν νάρκην δ' ἔλαιον, λέγω δὲ ὀηλονότι τὸ θαλάττιον ζῶον, ἔγραψαν ἔνιοι κεφαλαλγίας ἰᾶσθαι προσφερομένην τῇ κεφαλῇ, καὶ τὴν ἐξεστραμμένην ἔδραν ἐντρέπειν· ἀλλ' ἐγὼ πειραθεὶς ἀμφοῖν, οὐδέτερον ἐργαζομένην εὔρον. Ἐννοήσας οὖν αὐτὴν ἐτι ζῶσαν προστιθέναι τινὶ κεφαλῇ ὀδονωμένῃ (δύνασθαι γὰρ ἐνώδυνον εἶναι φάρμακον ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὅσα ναρκῶ τὴν αἰσθησιν) εὔρον αὐτὴν οὕτως ἔχειν. Οἴομαι δὲ καὶ τὸν πρῶτον χρῆσάμενον ἐκ τίνος ταιαύτης ἐπινοίας ἠρμηθέντα χρῆσθαι». (*Γαλην.* περὶ τ. τ. ἀπλ. φαρμ. δυνάμ. ΙΑ. Σελ. 15). Τὰ αὐτὰ σχεδὸν λέγει καὶ ὁ Διοσκορίδης (Ἰλ. ἰατρ. Β'. 17. *Σπέρην.*), μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἀναφέρει ἂν ἡ νάρκη κρέπη νὰ προστίθεται ζῶσα, καὶ ὅτι βοηθεῖ εἰς τὰς χροῖας κεφαλαλγίας. Περὶ ρευματισμοῦ δὲ δὲν γίνεται ἐνταῦθα διόλου λόγος. Σύμφωνος μὲ τὸν Γαληνὸν ἐπαναλαμβάνει καὶ Χαῦλος ὁ Αἰγυπτίτης (Σ'. στχ. Ν. Σελ. 248. *Βασιλ.*) ὅσα εἶπεν ἐκεῖνος, προσθέτων ὅτι καὶ τὸ ἔλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐψήθη ζῶσα ἡ νάρκη, παραμυθεῖται τὰ δριμύτερα τῶν ἀφρίτικῶν ἀλγημάτων χροῖμενον. Ὁ δὲ Λέτιος (Τετραβ. Α. 185) λέγει ῥητῶς ὅτι ἡ νάρκη ἀποθανοῦσα δὲν ἔχει πλέον τὴν δύναμιν τοῦ νὰ θεραπεύῃ τὰ ἀλγήματα, καὶ ὁ σύγχρονός τοῦ Διοσκορίδου Σκριβάνιος γράφει ὅτι ἀπηλλάχθη τις ἀπελευθερος τῆς ποδάγρας διὰ τῆς χρήσεως τῆς ζώσης νάρκης (dans le Diction. des scienc. médic. art. Poisson, p. 653·

—Παράβαλε καὶ Curt. Sprengelii comment. in Disscor., p. 429). Δὲν εἶναι τάχα πιθανόν ὑστερον ἀπὸ ταῦτα ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ δύναμις τῆς νάρκης δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὴν κεφαλαλγίαν, κατ' ἐξοχὴν τὴν νευρικὴν καὶ ρευματικὴν, νὰ καταπραΐνῃ τὰ ἀρθριτικὰ ἀλγύματα, καὶ νὰ συστειλῇ τὸ πρόπεπτικὸς ἔντερον; Τοιαῦτα θεραπείας παραδείγματα ἐκ τῶν τεχνητῶν ἠλεκτρικῶν κλονισμῶν ἔχομεν πολλὰ καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας, μάλιστα διὰ τοὺς ἀρθριτικούς ρευματισμούς (Vds Diction. des scienc. médic. art. Electricité, p. 294, 299—300).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον μεγάλην δύναμιν ἠλεκτρικὴν εἰς τὴν νάρκην ἐνόσω ζῆ, καὶ κατὰ τοῦτο συμφωνοῦν καὶ οἱ νεώτεροι. Ὁ Ρονδελέτος μόνος, ὅσον ἀξέβρω, ἠσθάνθη νάρκωσιν εἰς τὴν χεῖρα του ἐπιτεθεῖσαν κατεῖς νεκρῶν πρὸ πολλοῦ νάρκην (G. Rondel. de pisc. marin. XII, 19. p. 360). Ὁ Ρίσιος λέγει (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 20) ὅτι ἡ κατάγραπτος νάρκη (Torp. marinoiala Riss.) ἐκπέμπει ἀπτομένη τοὺς ἰσχυροτέρους ἠλεκτρικούς σεισμούς. Ὁ φίλος μας ἰατρὸς ἠσθάνθη δυνατόν κλονισμὸν μέχρι τοῦ ἀγκῶνος· ὁ δὲ Ρουδὸλφης δοκιμάζων εἰς τὴν κατάγραπτον νάρκην ἠσθάνετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς σεισμούς μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς καὶ σπανίως μέχρι τοῦ ἀγκῶνος. Ὁ Τόδος (Todd) λέγει ὅτι φθάνουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέχρι τοῦ ἀγκῶνος, ὅτι ὁμοῦ δὲν ἐκτείνονται περαιτέρω ἀπὸ τὸν ὤμον (Vds A. A. Rudolphi, Grundr. der Physiol. B. I, S. 208). Ὁ Ρέδης (Redi) συμφοιεῖ μὲ τὸν Τόδον λέγων ὅτι ὁ βραχίον ἔλος κατέχεται ἀπὸ ἰσχυρὰν νάρκωσιν καὶ ἀπὸ οὐδύνας κατὰ τὰ ἄρθρα ὅταν ἐφάπτηται τις τοῦ ζώου τούτου (Diction. des scienc. natur. l. c.).

Ἐν Ἀθῆναις, τὴν 23 Αὐγούστου, 1837.

Ἰ. Βούρας.

Περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου χημικῶς θεωρουμένου.

Μολονότι ὁ ἐγκέφαλος θέλει μένει καὶ εἰς τὸν χημικὸν καὶ εἰς τὸν φυσιολόγον πρόβλημα αἰωνίως ἄλυτον, ὠφελεδοσι μολοντοῦτο ὄχι ὀλίγον αἰ συνεγῶς γινόμεναι δοκιμαὶ καὶ ἀκριβεῖς ἀναλύσεις τοῦ κυρίου τούτου ὄργανου τῆς αἰσθήσεως, τῆς νοήσεως, τῆς θελήσεως καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν πνευματικῶν δυνάμεων εἰς τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ὕλης αὐτοῦ, τῶν στοιχείων, ἐξ ὧν συνίσταται εἰς τὰ διάφορα ζῶα, καὶ τῶν μεταβολῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται κατὰ τὰς διαφόρους νόσους καὶ περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Διὰ ταῦτα ὄλοι σχεδὸν οἱ περιφημότεροι χημικοὶ, καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ Φουρκερός (Fourcroy), Ἰων Ἰορδάνης (John Jordan), Οὐακελίνος (Vauquelin), Μορῆνος (Moren) κ.λ. ἐνησχολήθησαν πρὸ 40 περίπου ἐτῶν εἰς τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ζῶων καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Νεωτέρων τοῦ ὄργανου τούτου ἀναλύσιν ἔχομεν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Κουρβῆς (Courbè), ὅστις εὗρηκε σημαντικὴν διαφορὰν εἰς τὰ συστατικὰ τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀνοήτων (idiotes) καὶ τῶν μανιωδῶν ἀνθρώπων καὶ ἐκ τούτου κινεῖται ν' ἀναφέρω ἀπόσπασμα τῆς χημικῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου.

Ἄλλὰ πρὶν ἀναφέρειν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἀνάλυσιν ὁ Κουρβῆς, ἀναγκαῖον ἔρινω νὰ περιγράψω ἐν συντόμῳ τὰ τῶν πρὸ αὐτῆς γενομένων χημικῶν ἐξετάσεων ἀποτελέσματα.

Ὁ Ἐδουάρδος Μίλνης (Milne Edwards) εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις ἐπαρτήρησεν μὲ τὸ μικροσκοπίον, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος συνίσταται ἐκ μικρῶν ἐπιμηκῶς στρογγύλων σφαιριδίων, τὰ ὁποῖα μικρότερα τῶν σφαιριδίων τοῦ αἵματος, εἶναι ἐνελημένα εἰς ὕφασμα διαφανές καὶ κατατεταγμένα διαφόρως εἰς διάφορα μέρη τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὁ δὲ Κουρβῆς ἐπερατήρησεν, ὅτι τὰ σφαιρίδια ταῦτα εἶναι μικρότερα εἰς τὴν μυελώδη οὐσίαν παρὰ εἰς τὴν φλοιώδη ἢ τεφροειδῆ.

Ἄρασαι αἱ χημικαὶ ἀναλύσεις ἀποδεικνύουσιν ἐκ συμφύλου, ὅτι τὰ σφαιρίδια ταῦτα πῆσουςι διὰ τῶν ὀξέων, ὡς ἐμπεριέχοντα λιπίωμα μάζῃ μὲ λιπώδεις καὶ κηροειδεῖς ὕλης. Ἰστέα συμφυρτωθῶς δυνάμεθα νὰ παρομοιωσώμεν τὸν ἐγκέφαλον μὲ κροκοιωμένον θιάσον (emulsio).

Εἰς 100 μέρη τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκέφαλου εὐρίσκονται

1) κρυσταλλωσίμου κητοειδοῦς ὕλης	"	"	4, 53.
2) κηκίτης λιπώδους ὕλης	"	"	0, 75.
3) λευκόματος	"	"	7, 00.
4) Ζωμόσμου (osmazon)	"	"	1, 12.
5) φωσφόρου	"	"	1, 50.
6) θιάσου, φωσφορικής τιτάνου, φωσφορικής μαγνησίας καὶ ὑδροχλωρικοῦ ἀλάτων	"	"	5, 15.
7) ὕδατος	"	"	80, 00.

Ἐκτὸς τῆς κρυσταλλωσίμου κητοειδοῦς ὕλης ἀνεκάλυψαν οἱ περίφημοι χημικοὶ Γμελίνος (Gmelin) καὶ Κῆνος (Kühni) πρὸ ὀλίγου καὶ ἐτέραν τινα κωνιώδη καὶ λιπώδη ὕλην, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν ἐγκεφαλοκορίαν (Myelocoon) συγχειμένην ἐκ μυέλου καὶ κόνεως, ὠνομάσαντες δὲ τὴν προσηρημένην κρυσταλλώσιμον ὕλην ἐγκεφαλοστεαρ (cerebrin).

Ἡρότης δὲ τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὸν ἐγκέφαλον φωσφόρου πρῶτος εἶναι ὄχι ὁ Οὐωκελίνος, ὡς οἱ πλείστοι δοξάζουσιν, ἀλλὰ Γερμανὸς Ὀνσιγκος (Honsing), ὅστις ἔγραψε κατὰ τὸ 1719 ἔτος τὸ Examen chemicum cerebri ex eodem phosphorus singularis omnia inflammas.

Ἀφίνοντες τῶρα κατὰ μέρος τὰς μέχρι τοῦ Κουρβῆ γνησόμενας ἐξετάσεις, ἀναφέρομεν ὅτι αὐτὸς εὔρηκεν εἰς τὰς διαφόρους χημικὰς ἐξετάσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμμεν εἰς ἐγκέφαλους

- 1) νοσημόνων ἀνθρώπων,
- 2) ἀνοήτων (idiotes) καὶ
- 3) μανιωδῶν.

Κρίνοντες δὲ περιττὸν νὰ μακρολογήσωμεν διηγούμενοι καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἔκαμε τὰς ἐξετάσεις του ταύτας, θέλομεν ἀναφέρει μόνον τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν.

Κατ' αὐτὸν λοιπὸν ἐμπεριέχει ὁ ἐγκέφαλος:

- 1) ἐγκεφαλοκορίαν (cerebrat ἢ myelocoon),
- 2) ἐγκεφαλοκήσαν (cerencephalot),
- 3) στεατοκορίαν (stealocoon) ἐκ στέατος καὶ κόνεως,
- 4) ἐγκεφαλοέλαιον (eleencephal), βρευστόν τι ἐρυθρὸν καὶ ἀηδοῦς γεύσεως,
- 5) ἐγκεφαλοστεαρ (cholestearin, cerebrin),
- 6) νευρέλαιον (neurelein).

Παραβάλλον δὲ τὴν ποσότητα τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὸν ἐγκέφαλον διαφόρων ἀνθρώπων φωσφόρου, εὐρεκα, πρῶτον παλλὰ περιέργον, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τῶν ἀνοήτων περιέχει ὀλιγώτερον φωσφόρον, παρ' ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τῶν νοσημόνων, καὶ οὕτως ὀλιγώτερον παρ' ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τῶν μανιωδῶν, ἤγουν ὁ μὲν ἐγκέφαλος τῶν ἀνοήτων περιέχει $\frac{1}{2}$ ἢ 1 τὸ πολὺ μέρος φωσφόρου, τῶν δὲ νοσημόνων ἢ τῶν ὑγιῶν 2 ἕως 2 $\frac{1}{2}$ μέρη, τῶν δὲ μανιωδῶν ἀναλόγως τῆς μανίας τῶν 3 ἕως 5.

Τὰ ῥηθέντα ἀποτελέσματα, ἐὰν διὰ κατ' ἐπανάληψιν γιννομένων ἐξετάσεων βεβαιωθῶσι, ὅα εἶναι βέβαια σημαντικαὶ ἐφευρέσεις διὰ τὴν φυσιολογίαν.

Κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ Κυρίου Κουρβῆ δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι τοῦ στρουθίου ὁ ἐγκέφαλος θέλει ἔχει πλείονον φωσφόρον ἢ ὁ τῆς χήνας, καὶ ὁ τοῦ σκύλου πλείονον ἢ ὁ τοῦ βοῦς.

Ξ. Λάρδερρ.

Συνίχισ τοῦ παρὶ τῆς φυματώδους κνηιγγίτιδος κέρου.

Β') Περὶ τῆς ὀξείας. Τὸ πρῶτον σύμπτωμα τῆς νόσου ταύτης εἶναι πάντοτε ἔμετος ἀνευ γνωστῆς ἀφορμῆς ἐρχόμενος. Τὰ δὲ λοιπὰ συμπτώματα διαφέρουν ἀναλόγως μὲ τὸν χαρακτήρα τῆς νόσου, ἐὰν εἰσβάλῃ δηλαδὴ ὡς *νευρική ἀνευ πυρετοῦ* (nervitico-petiosa) τῶν Γερμανῶν συγγραφῶν, ἢ ὡς *τυρετώδης φλογιστική* (febrilis-inflammatoria) κατὰ τὸν *Ἄσπεργγαιρτερον* καὶ *Κύντιον* (Hopfengärtner et Kunitz). Εἰς τὴν πρώτην ἢ κεφαλαλγία εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ, κατέχουσα τὸ μέτωπον ἢ ἓνα ἐκ τῶν δύο κροτάφων, ὅπου φέρει πάντοτε τὴν χεῖρα του τὸ βρέφος καὶ φανεροῦναι τὸν πόνον του ἀναστενάζον καὶ ἐκφωνῶν. Ἡ κεφαλαλγία αὕτη ἐξακολουθεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἰσχυρὰ ἕως οὗ γένη ὁ παῖς κυματώδης· καὶ ἕως τότε ἐπανερχεται καὶ ὁ ἔμετος. Πολὺ σπανίως φαίνονται σημεῖα πάθους τῶν πεπτικῶν ὀργάνων· ἢ στεγνὴ μόνον καὶ συνεσταλμένη κάτω κοιλία εἶναι ἐνίοτε τόσον εὐαίσθητος ὥστε, ἐὰν δὲν ἔλειπον ὅλα τὰ ἄλλα συμπτώματα, ἠδύνατό τις γὰ ἐκλάβῃ τὴν νόσον ὡς γαστρεντερίτιδα· ἀλλὰ τὸ εὐαίσθητον τοῦτο τῆς κάτω κοιλίας προέρχεται πιθανῶς ἀπὸ τὴν αὐξηθηθεῖσαν καὶ ὄλον τὸ δέρμα αἰσθητικότητα, ἣτις φαίνεται κατ' ἐξοχὴν ἐκτεινομένη ἐξ ἴσου καὶ ὄλον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κάτω κοιλίας. Τὸ πρόσωπον τοῦ νοσοῦντος λαμβάνει ἰδίαν τινὰ ἔκφρασιν· τὸ δὲ συμμεμυκῶτα ἢ ἡμικεκλεισμένα βλέφαρα (ὕπόφασις) καὶ ἢ συνοφρύσεις (contractio superciliarum) ὑποδεικνύουσι βεβαρὸν πάθος. Ὁ πάσχων παῖς κείται ὑπτίως ἢ κατὰ πλευρὰν, ἀποφεύγει μετὰ σπουδῆς τὸ φῶς, παρὰ τοῦ ὑποίου ἐρεθίζεται πολὺ, βίπτάζεται πολλάκις, καὶ κυλίνει τὴν κεφαλὴν του ἐπάνω εἰς τὸ προσκεφάλαιον· ἔχει τὴν κοιλίαν σκληρὰν (aivaw

strictam), τὴν γλῶσσαν καθαρὰν, τὸ πρόσωπον ὠχρὸν, ἐξερυθριῶν ἄνω ἐνίοτε (intenso rubore suffusum) κατὰ τὴν ἐτέραν ἢ κατὰ τὰς δύο παρειάς, καὶ ὠχραίνόμενον πάλιν εὐθὺς ἐναλλάξ· ἐξακολουθεῖ δὲ τοῦτο μέχρι τοῦ τέλους τῆς δευτέρας περιόδου, καὶ ἔπειτα παύει. Ἡ θερμότης τοῦ δέρματος εἶναι κατὰ φύσιν, ἢ ὀλίγον μόνον ὑψηλῆς· οἱ σφυγμοὶ δὲν δεικνύουσι πυρετώδη ἐρεθισμόν, σπανίως ὑπερβαίνει ὁ ἀριθμὸς τῶν τὰ 100—110, πολλάκις μετροῦμεν 56—70 μόνους, εἶναι δὲ ἐνίοτε ἄτακτοι καὶ διαλείποντες· ἢ ἀναπνοὴ διακόπτεται ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ βαθεῖς στεναγμοῦς (οἷτινες χαρακτηρίζουσι πολὺ τὴν νόσον ταύτην). Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπέρχεται καταφορὰ (sinitis seriosus conlinitus)· ὁ ἔμετος παύει, ἢ δὲ κεφαλαλγία ἐξακολουθεῖ· συμβαίνει στραβισμός. Ἡ κεφαλὴ ἀνασπᾶται πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ μένει οὕτως· ἢ εὐαίσθησις τῆς κάτω κοιλίας ἐλαττοῦται, καὶ ἐξ ἐναντίας παρουσιάζεται μία διαφορὰ κατὰ τὴν συνεκτικότητα (contractibilitatem) τῶν μυῶν καὶ κατὰ τὴν εὐαίσθησιάν εἰς τὰ δύο ἡμίσεια μέρη τοῦ σώματος. Οἱ σφυγμοὶ εἶναι βραδαῖς· καὶ διαλείποντες. Το δὲ ἐξέχον κατὰ τὴν περίοδον ταύτην σύμπτωμα εἶναι ἢ καταφορὰ, ἣτις καταντᾷ εἰς κῶμα εἰσερχομένης τῆς τρίτης περιόδου· ἀναλόγως δὲ μὲ τὴν αὐξῆσιν ταύτου γίνονται οἱ σφυγμοὶ συχνότεροι ἀναβαίνοντες συχνάκις αἰφνιδίως μέχρι τῶν 120 καὶ 150. Ὅταν τὰ βρέφη ᾖναι πολὺ μικρὰ πάσχουν πολλάκις καὶ ὄλας τῆς νόσου τὰς περιόδους ἀπὸ σπασμοῦ· ἐξ ἐναντίας δὲ ὑποφέρουν σπανίως ἀπὸ αὐτοῦ ὅταν ᾖναι μεγαλύτερα τῶν πέντε ἐτῶν. Μεταξὺ τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ὑπάρχει σταθερὰ ἀναλογία. Ἡ ἀναπνοὴ γίνεται συχνὴ καὶ δύσκολος· παραλύσεις μὲ σπασμοδικὰ φαινόμενα ἔρχονται ἐναλλάξ προφανέστεραι· τὰ ὑποχωρήματα ἐξέρχονται

επιστάσις· οἱ ὀφθαλμοὶ θολώνονται· τὸ δέριμα καίει· καὶ ἴπινο· εἴζεται μὲ ἀτάκτους ἰδρώτας· ἢ ἀναπνοὴ γίνεται κατὰ μὲ μὲρὸν βραγχώδης, καὶ ὁ παῖς ἀποθνήσκει ἀσφυκτικῶς, ἢ κατὰ σχεδὸν ἀπὸ σπασμῶν.

Ἡ πυρετώδης μηνιγγίτις διακρίνεται ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἐν τῶν συμπτωμάτων μόνον τοῦ συνοδευόντος αὐτῆν πυρετοῦ. Ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ καὶ ἄγρου δέριματος, εὐρίσκει τις ἐν πλάγι τοῦ πρόσωπου ἐρυθρὸν, τὸ μέτωπον θερμὸν πολὺ, τὰς σφυγμῶν συχνὸν κατ.λ.

Πρὸς ἀνεκσεραλαίωσιν τῶν μέγροι τοῦδε ῥηθέντων λέγομαι ὅτι τὰ ἀσφαλέστερα γνωρίσματα τῆς νόσου ταύτης εἶναι τὰ ἀκόλουθα πέντε συμπτώματα εὐρισκόμενα ὁμοῦ· εἶναι δὲ, ἡ κεφαλαλγία, ὁ ἄνευ γνωστῆς ἀφορμῆς ἔμετος, ἡ στεγνότης τῆς κάτω κοιλίας, ἡ καταπορῆ καὶ ἡ ἀραιότης τῶν σφυγμῶν (μεταξὺ 19 πασχόντων εἰς 17 ἔσφυζεν ἡ ἀρτηρία 80, καὶ εἰς δύο μόνους· 104). Οἱ σφυγμοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἀναβαίνουν διόλου εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὅποιον θέλει ὁ Οὐύτιος (Whyll), τουτέστι ἀπὸ 100 εἰς 140.

Ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς δὲν γνωρίζει κανὸν συμπτωμάτων διὰ τοῦ ὁποῦ ἡμπορεῖ τις νὰ διακρίνῃ τὴν φυματώδη μηνιγγίτιδα ἀπὸ τὴν ἀπλήν ὀγκεφαλίτιδα τὴν τελειοποιουσαν μὲ ἀνάγκην ὑγροῦ. Ἐὰν φανῶσιν εἰς τινα παῖδα τὰ ἀνωτέρω μνησθέντα σημεῖα τῆς χρονίης μηνιγγίτιδος, καὶ ἐπέλθῃ αἰφνιδίως ἔμετος, κεφαλαλγία, βόθος, κ.τ.λ. τότε εἶναι πιθανόν ὅτι ἡ νόσος εἶναι φυματώδους φύσεως· βοηθεῖ δὲ ἐν τὴν διάγνωσιν πρὸς τοῦτοις ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας τῶν γονέων, ὁ προηγηθεὶς βίος τοῦ παιδὸς, ἡ κατάστασις αὐτοῦ κατὰ τὸν λαιμὸν ἀδέων, ἡ παρουσία μικρῶν ἀποστημάτων ἢ χειραδικῶν οὐλῶν καὶ τὰ ὅμοια. Δύο νοσήματα, ὁ τυφοειδὴς δηλαδὴ πυρετὸς τῶν παιδῶν καὶ τὰ ἐξανθήματα, μάλιστα

στα ἡ εὐλογία, εὐθὺς εἰσβάλλοντα ὁμοιάζουσι πολὺ μὲ τὴν περιτῆς ὁ λόγος νόσον· ἀλλ' ὁ μὲν τυφοειδὴς πυρετὸς διακρίνεται εὐκόλως ἐκ τῆς διαρροίας, ἐκ τῆς ἐπιστάξεως, ἐκ τῆς ἐμβοήσεως τῶν ὠτίων, ἐκ τῶν πυρετωδῶν σφυγμῶν κ.τ.λ. Τὰ δὲ ἐξανθήματα ἀφαιροῦν ταχέως τὴν ἀμφιβολίαν ἐκφυόμενα εἰς τὸ δέριμα. Παρατηρητέον εἶναι πρὸς τοῦτοις ὅτι πρὶν τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐξανθημάτων, τουτέστιν εἰς τὴν περιόδον καθ' ἣν δύναται τις νὰ ὑπολάβῃ μηνιγγίτιδα, οἱ σφυγμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ διεγειγερμένοι.

Περὶ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορίσῃ τις ποία εἶναι προτιμητέα. Εἰς τὸ (ἐν Παρισίαις) νοσοκομεῖον τῶν βρεφῶν μετεχειρίσθησαν ὅλας τὰς μεθόδους κατὰ σειρὰν, ἀλλὰ δὲν εὗρον ἐξ αὐτῶν κάμμίαν ὠφέλειαν. Διὰ τῆς ψύξεως τῆς κεφαλῆς ἐπέτυχον μόνον νὰ βραδύνωσι τὴν εἰσβολὴν τοῦ σώματος.

I. B.

(Ἐκ τοῦ Εὐρητηρίου τοῦ Κλεϊνέρτου. Φυλλάδ. τοῦ Μαρτίου, 1837.)

Συνέχεια τοῦ περὶ τῶν σημείων τῆς ἐξω ῥινός ἀρθρου.

Ἐὰν λοιπὸν οἱ πρῶτοι μὲς συνεργῶσι μᾶλλον εἰς τὴν μορφὴν τῆς ἐξω ῥινός, οἱ δεῦτεροι συντείνουσι μᾶλλον εἰς τὸ σχῆμα αὐτῆς. Καὶ ἡ μὲν μορφή, ὡς τὸ ἔμμονον τῆς ῥινός ἐξηγεῖ μᾶλλον τὰς καταστάσεις τοῦ ὀργανισμοῦ· τὸ δὲ σχῆμα, ὡς τὸ ἀλλάσσει καὶ ἀλλιωτὸν τῆς ῥινός, ἐκφράζει τὰς μεταβολὰς τῆς ῥινός· καὶ τὸ μὲν πρῶτον φανερῶναι τὰς νοσηρὰς διαθέσεις, τὸ δὲ δεῦτερον τὰ νοσήματα.

Ἡ μορφή τῆς ἐξω ῥινός φυλάσσει τύπὸν τινα προδιαθέσε-

ων, αἱ ὁποῖαι καθ' ἑαυτὰς δὲν εἶναι νοσηραί. Ὅθεν ἡ ρίς εἶναι κατὰ τὸν Βλυμενθόχιον εἰς μὲν τὴν Καυκασίαν φυλὴν ὀλίγον λεπτή καὶ κυρτή, ἢ μὲ ὀλίγον ἀνυψωμένην τὴν βόχην· εἰς δὲ τὴν Μαγγολικὴν σιμὴ (pansus simus)· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικανικὴν ὀλίγον μὲν πεπιεσμένη, πλὴν ἐξέχουσα· εἰς δὲ τὴν Ἀίθιοπικὴν παχεῖα καὶ εἰς ἂν μὲ τὰς ἐξεχούσας παρειὰς σφύβουσα (le nez orné)· εἰς δὲ τὴν Μαλαϊκὴν πλέον γεμάτη καὶ πλατεῖα, συντετακεῖα τρόπῳ τινι καὶ κατὰ τὸ ἄκρον ὀλίγον παχεῖα.

Ἡ μορφή τῆς ρίνος διαφέρει προσέτι καὶ κατὰ τὰς διαφορὰς κράσεις. Ὅθεν αὕτη εἶναι εἰς μὲν τοὺς πληθωρικοὺς μικρὰ καὶ ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένη· εἰς δὲ τοὺς χολερικοὺς ὀστώδης, κυρτή καὶ μὲ ἀνυψωμένην βόχην· εἰς δὲ τοὺς μελαγχολικοὺς ὡς ἐπιτοπολὺ δυνατὴ μὲν, ἀλλὰ στρογγυλωμένη καὶ σαρκώδης, ἐνίοτε δὲ καὶ πολλὰ μικρὰ καὶ λεπτὴ· εἰς δὲ τοὺς φλεγματίας παχεῖα καὶ πλατεῖα.

Ἡ μορφή τῆς ρίνος ἐξαρτᾶται ποικιλοτρόπως καὶ ἀπὸ τὰς νοσηρὰς τοῦ σώματος διαθέσεις. Ὅθεν τῶν μὲν εὐρεθίστων χοιραδωδῶν παιδίων ἡ ρίς εἶναι λεπτή καὶ ὀξείως διαγεγραμμένη, τὸ ἐπ' αὐτῆς δέρμα εἶναι διαφανές, χνοῶδες καὶ μὲ διαφανομένης φλέβας· τῶν δὲ ἀτόνων εἶναι ἀνεστραμμένη καὶ ὡσὸν προσημένη, τὸ ἐπ' αὐτῆς δέρμα ῥυπαρῶς ἐρυθρὸν, καὶ τὸ φίλτρον πολλὰ βαθυλόν.

Ἡ φθισικὴ ἔξις σημαίνεται διὰ λεπτῆς συμπεπτωκέας ὀξείας ὡς ἐπιτοπολὺ ρίνος μὲ πλατεῖς καὶ ροδοχρόους βόθωνας.

Εἰς δὲ τοὺς ὅσοι εἶναι ἐπιρρεπεῖς εἰς αἰμόπτυσιν, ἐπαρτήρησαν, λέγεται, ὅτι οἱ τὸ ἀκρορρῖνιον ἀποταλοῦντες χόνδριον χωρίζονται διὰ μικροῦ βαθύσματος εἰς δύο ἀνυψώματα. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπιστεύετο ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς παλαιούς ὡς

σημεῖον ἀπωλεσθείσης παρθενίας· ἐξηγεῖται δὲ αἰς τὴν αἰμόπτυσιν κατὰ τὸν ἔξης λόγον, ὅτι εἰς ταύτην τὴν νόσον, ἢ ὅποια συνοδεύει ὡς ἐπιτοπολὺ τὴν φθίσιν, διὰ τῆς γενικῆς ἀναλώσεως συναναλίσκεται καὶ ἡ πιμελὴ, ἢ ὅποια γεμίζει τὸ κυτταρῶδες πλέγμα τῆς ἔξω ρίνος, καὶ δι' αὐτὸ ἐξέχουσι περισσότερο οἱ χόνδροι.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τῆς ρίνος ἡ μορφή τροποποιεῖται εἰς τὸ ἐπ' ἄπειρον διὰ τῆς ἀτομικῆς διαφορᾶς, δυσκολώτερον εἶναι νὰ λάβωμεν ἐκ τούτου σημεῖα, εἰάν δὲν προσβάλλωσιν ὅσον τὰ ἤδη λεχθέντα.

Εὐκολώτερον ὅμως εἶναι νὰ γνωρίσωμεν τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ σχήματος τῆς ρίνος, αἱ ὁποῖαι γεννῶνται ἀπὸ τὰς νόσους, μολονότι καὶ ἐδῶ διαφέρει πολὺ καὶ ὁ βαθμὸς αὐτῶν καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς παραστάσεώς των. Κυρίως δὲ ἐνταῦθα προσδιορίζει τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ σχήματος ὁ χαρακτήρ, μὲ τὸν ὅποιον ἀναφαίνεται ἡ νόσος. Καθὼς λοιπὸν πᾶσα νόσος, ἥτις εἶναι τῆς ζωικῆς ἐνεργείας πρὸς τὰς ἐξώθεν ἢ πρὸς τὰς ἑσω βλάβας ἀνταγωνισμὸς, δύναται νὰ λάβῃ διπλοῦν χαρακτήρα, ὅστις ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους φανερώνεται ὡς ὑπερβάλλουσα τὴν νόσον ἀντίδρασις τοῦ ὀργανισμοῦ, (σθένος, σύννοχος, ἢ ὅπως ἄλλως ὀνομάσθη)· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ὑποταχθεῖσα ἢ δεσμευθεῖσα ζωικῆ ἐνέργεια (ἀσθενία, ἀτονία, ιοίροι, status nervosus), τοιαυτοτρόπως διαγινώσκονται καὶ δύο κύρια ἀλλοιώσεις τοῦ σχήματος τῆς ἔξω ρίνος.

Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον χαρακτήρα, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ἰσχυρὸς τῆς ζωῆς ἀνταγωνισμὸς πρὸς τὴν ἐχθρικὴν δράσιν, ἢ ὅποια φανερώνεται μὲ πόνον μεγάλον ὡς ἐπιτοπολὺ, συσπῶνται οἱ ἀνασπαστήριοι τοῦ ἄνω χεῖλους καὶ τῶν πτερυγίων τῆς ρίνος ἐντάμα μὲ τὸν μετωπιαῖον καὶ τοὺς συνέκκοντας τὰς ὀφρῦς μῦς· καὶ τὸ μὲν εἰς τὴν ρίζαν τῆς ρίνος ἐπι-

κείμενον δέρμα διπλαῖται εἰς πτυχὰς καβέτους (Ουόγελος) ἢ συνέλκεται τοδλάχιστον· τὸ δὲ εἰς τὸ ἀκροφρύϊον τεντύνεται· οἱ ριῶνες στενεύονται καὶ μηκύνονται, καὶ τὰ πτερυγία τῆς ρινὸς μαζῆ μὲ τὸ κινητὸν διάφραγμα (septum nasale) φέρονται πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὀπίσω. Τὸ ἄνω χεῖλος διὰ τῆς συσπάσεως τῶν εἰρημένων μυῶν, ἐστὶ δὲ καὶ τῶν κατὰ τὰ ζυγώματα, τῶν ἀνασπαστηρίων τῶν γωνιῶν τοῦ στόματος, καὶ τῶν ἰδίων τοῦ ἄνω χείλους, ἀκολουθεῖ τὴν κίνησιν τῆς ρινός· ἡ ἄνω σειρά τῶν σφιγγομένων ὀδόντων τοῦ στόματος γυμνοῦται καὶ σχηματίζεται γραμμὴ διακεκριμένη, ἥτις ἀργατα ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος τῶν πτερυγίων τῆς ρινὸς καὶ περιλαμβάνει ἡμικυκλοειδῶς κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττω τὴν σφιγκτῆρα τοῦ στόματος (ἢ κατὰ τὴν ρίνα γραμμὴ linea nasalis, τοῦ Ἰαδελότου). Τὸ χρῶμα τῆς ρινὸς εἶναι ἢ μὲν τὴν βῆσιν διὰ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ αἵματος μελανοκόκκινον, εἰς δὲ τὸ ἄκρον ὀλίγον ὠχρόν. Ὅλον δὲ τὸ φυσιογνωμονικὸν παραστάνει ἀγανάκτησις.

Τὸ πρόσωπον τῶν παιδίων λαμβάνει ἐκ τούτου μορφὴν γρονθικήν, καὶ μάλιστα διότι ἡ ρίς τῶν παιδίων, ἐν ᾧ θεωρεῖται ὡς ἀδιάφορος ἄλλως μένουσα, (ὁ Σεύμης, λέγει, τὰ παιδία δὲν ἔχουσι ρίνα) λαμβάνει πῶρα διὰ τῆς νόσου ρακτῆρα, ὅστις ἄλλως εἶναι ἴδιος τῶν ἡλικιωμένων μόνον, ἔχει δὲ χάραν ἐξαιρέτως εἰς τὴν ραγίτιδα τὸ φαινόμενον τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον μὲς ἐκίνησεν ὁ Ἰαδελότος τὴν προσοχὴν.

Εἰς δὲ τὸν δεύτερον χαρακτῆρα, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ἡ λειψὶς ἀνταγωνισμοῦ, καὶ ὡς ἐπιτοπλὸν θελερόν ἀντίληπτόν, καὶ ἀναισθησίαν, ἐνεργούσιν, εἰς ὕψειν ὄντων τῶν τὸν προειρημένον χαρακτῆρα συσπωμένων μυῶν, ὁ συμπτῶν στήρ τῆς ρινός, ὁ καταπιεστήρ τοῦ πτερυγίου τῆς ρινός, καὶ ὁ καταπιεστήρ τοῦ κινητοῦ διαφράγματος. Τὰ ἐπισκίμα

δέρμα τῆς ρινὸς τεντύνεται καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ρίζαν κατὰ τὸ μεσόφριον, λάμπει πολλάκις ὡς νὰ εἶναι στιλβωμένον, καὶ λαμβάνει χρῶμα λευκὸν ἢ κιτρινωπὸν. Οἱ ριῶνες πλατύνονται καὶ στρογγυλόνονται καὶ φέρονται μαζῆ μὲ τὸ κινητὸν διάφραγμα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ κάτω· καὶ σχηματίζεται γραμμὴ, ἡ ὅποια κατευθύνεται ἀπὸ τὴν ρίζαν τῆς ρινὸς πρὸς τὰ ζυγώματα (ἢ κατὰ τὰ ζυγώματα γραμμὴ, linea zygomatica, τοῦ Ἰαδελότου) ὅλον δὲ τὸ φυσιογνωμονικὸν διὰ τῶν εἰρημένων ἀλλοιώσεων καὶ διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ μένοντος στόματος παραστάνει ἐκπληξιν (stupor, facies stupida).

Σπανίως ὅμως χαρακτηρίζονται καὶ αἱ δύο αὗται κύριας ἀλλοιώσεις τόσον σαφῶς (1).

Ἡ τροποποιήσις αὐτῶν εἰς τὰς διαφόρους νόσους καὶ εἰς τὰ διάφορα αὐτῶν στάδια, καθὼς ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἀτομικότητα ἐνὸς ἐκάστου ἀνθρώπου (individualité) φθάνει εἰς τὸ ἄπειρον. διὰ τούτο πρέπει νὰ στέρξωμεν κατὰ τὸ παρὸν εἰς μόνην τὴν ὅποιαν ἐκάμαμεν ἐξέτασιν τῶν κυριωτέρων, καὶ μάλιστα διότι χωρὶς τὴν ἐποπτικὴν ἀντίληψιν τῆς φύσεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διάσωμεν εἰκόνα καθαρὰν καὶ τελείαν (2) μὲ μόνην τὴν διαγραφὴν.

(1) Σαφέστατα καὶ θαυμασιότατα φαίνονται αἱ ἀλλοιώσεις αὗται τοῦ σχήματος τῆς ρινὸς εἰς τὰ πάθη τῶν γεννητικῶν μερῶν, εἰς τὰ ὑστερικά πάθη καὶ ὑπεχονδρικά πάθη, εἰς τὸ καρκίνωμα τῆς μήτρας, εἰς τὸν ἐπιλόχιον πύρετον, εἰς τὸ καρκίνωμα τῶν βροχίων κ.τ.λ. πράγματα, τὸ ὅποιον ἐπιδεικνύεται πάλιν τὴν προειρημένην γνώμην τοῦ Βαρτέλου.

(2) Μὴ τούτο δὲ δὲν θέλομεν νὰ ἐπισημώσωμεν τὴν κατηγορίαν τοῦ Καντίου, ὅστις λέγει, ἐστὶ ἡ φυσιογνωμία γενικῶς δὲν εἶναι ἐπιστήμη, ἀλλὰ γὰρ ἔστωμεν, ὅτι δύναται καὶ ἐδοῦ νὰ γενῆ, καὶ ἂν ἀτελής, ὅπως ὅμως καλῶς, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀνατομίαν, τὴν βοτανικὴν, τὴν ζωολογίαν κ.τ.λ. « διαγραφὴ κατ' ἰδέαν » καὶ τούτο βεβαιώματα ἤδη ἀπὸ πάντων ἐπιπέμων συλλήψεως.

Διὰ τὰ σαφηνίσωμεν ὁμῶς καθαρὰ τὰς τροποποιήσεις τῶν πρώτων τούτων ἀλλοιώσεων θέλομεν ἀναφέρει καὶ παραδείγματα τινά.

Ὅταν εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ διὰ τῶν πτερυγίων τῆς ρινός, ἐπέλθῃ ἡ τῆς ἀτονίας διὰ τῆς ῥίξης τῆς ρινός, τότε μᾶς παρίσταται ἡ ἐκπληξίς, ὁ φόβος, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν Μοργάνην φανερώνουσι τὴν μετάπτωσιν τῆς φλεγμονῆς εἰς τὴν γάγγραιναν ὅταν δὲ ἔλθῃ ἡ γάγγραινα, ἥτις ἐκφράζει ἐντελῶς τὸν ἀποσβεσθέντα ἀνταγωνισμὸν, λαμβάνει τὸ φαινόμενον ταῦτο ἰδιαιτέραν τινα ἔμπνευσιν, ἡ ὁποία μαζῆ μετὰ τὴν ἀνάλογον διάθεσιν τῆς ψυχῆς σημαίνει τὸν ἐγγήγορον καὶ ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ πολλακίς καθαρὰ προορώμενον θάνατον.

Ἡ φαινόμενη φαιδρότης τοῦ προσώπου γελῶντος μανικοῦ εἶναι σημεῖον τρομερὸν διὰ τὸν προσηκτικὸν παρατηρητὴν, ἐπειδὴ μαζῆ μετὰ τὴν φαιδρότητα ταύτην φανερώνεται ταυτοχρόνως καὶ ὁ πόνος, ὅστις, ἐν τῷ ὄλον τὸ πρόσωπον γελᾷ, σημαίνεται εἰς τὰ πρὸς τὰ ἄνω διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνασπαστηρίου μυὸς τοῦ ἄνω χεῖλους καὶ τοῦ πτερυγίου τῆς ρινός, καὶ τῶν ὀνομασθέντων μυῶν συρόμενα πτερυγία· αὕτη δὲ ἡ παρὰ φύσιν συντυχία προξενεῖ τὴν κακὴν ταύτην ἐντύπωσιν.

Προμοίως διακριτικὸν σημεῖον εἶναι ἡ ρίς καὶ εἰς τὸ ἀβέλτερον καὶ νήπιον μείδιμα τοῦ ἀμβλύνοος. Οἱ πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένοι καὶ στρογγύλοι βόθωνες, καὶ τὸ εἰς τὴν βάχην τῆς ρινός διατεταμένον δέρμα ἐξεικονίζουσι τὴν ἀτονίαν καὶ δεικνύουσι μεγάλην διαφορὰν ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς τὸν γέλωτα· καθότι εἰς τοῦτον στενοῦνται οἱ βόθωνες καὶ μῆκύνονται, χωρὶς νὰ ἐκτοπίζεται καθόλου τὸ κινητὸν τῆς ρινός διάφραγμα ἀπὸ τὴν ἐγκαρσίαν θέσιν του.

Ἀποδείξεις δὲ τῆς μεγάλης συμπαθείας, τὴν ὁποίαν ἔχει

ἡ ρίς πρὸς τὰ ἄλλα μέρη διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν νεύρων, εἶναι, ὅτι ἡ προκειμένη ἡμπληγία μηνύεται διὰ τῆς ἀφ' ἑνὸς μέρους παρέλξεως τῆς ρινός μετὰ ὕφασιν τῆς μιᾶς παρείδας.

Πλέον δὲ ἄμεσος φαίνεται ἡ ἐνωσις εἰς τὰς ἀνωμαλίας τῆς ἀναπνοῆς, εἰς τὰς φλεγμονὰς τοῦ πνεύμονος, εἰς τὸ ἄσθμα, εἰς τὸν ὑδροθώρακα κ.τ.λ. Τὰ πτερυγία τῆς ρινός πλατύνονται τότε καὶ στενοῦνται παραπολὺ καὶ ἐγγήγορα, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀβρώστου ἀπεικονίζεται ἡ ἀάβεστος ἐπιθυμία εἰς ἀπόλαυσιν τῆς γενικῆς τροφῆς τῆς ζωῆς. Τοῦτο βλέπομεν καὶ ὅταν ἐλαττωθῇ ἡ ζωϊκὴ δύναμις εἰς τοὺς κακοήθεις πυρετοὺς· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν μέγιστον κίνδυνον. Τὰ πτερυγία τῆς ρινός τρέπονται πρὸς τὰ ἔξω καὶ κινῶνται ἀδιαλείπτως ἀκολουθοῦντα τῆς μικρᾶς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ θανάτου τὴν ἀγωνίαν.

Ἐνταῦθα δὲν ἔχουσι χώραν αἱ λοιπαὶ ἀλλοιώσεις τῆς μορφῆς καὶ τοῦ σχήματος τῆς ἔξω ρινός, ὅσαι προέρχονται ἀπὸ νοσηρᾶς καταστάσεως ἢ μεταβολῆς αὐτῆς ἐμφύτου ἢ προσκτητᾶς, ὡς εἶναι ἡ διόγκωσις αὐτῆς ἀπὸ ἀλλότρια σώματα (τὰ ὁποῖα πολλακίς εἰς τὰ παιδιά ἐπιφέρουσιν ὡς ἄγνωστα αἰτία διάφορα συμπτώματα), ἀπὸ πολυπόδας, ἀπὸ διόγκωσιν τῶν ὀστέων τῆς προεργημένην ἀπὸ ἀφροδισιακῆν λύθραν, ἢ ἀπὸ ἄλλας αἰτίας, ἀπὸ φλόγωσιν τῶν μαλακῶν αὐτῆς μορίων κ.τ.λ. ἢ ἡ σύμπτωσις αὐτῆς ἀπὸ ἐξωτερικῆν πλήγωσιν, ἀπὸ κάταγμα τῶν ὀστέων, ἀπὸ ἀφροδισιακῆν λύθραν κ.τ.λ.

Τὸ χροῖμα τοῦ δέρματος ὡς ἀξιόλογον διαγνωστικὸν τῶν νοσηρῶν καταστάσεων καὶ μεταβολῶν, αἰτίνες ἀφορῶσι μάλιστα τὴν διάφορον ποιότητα καὶ ποσότητα τῶν χυμῶν, σημαίνεται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ πρόσωπον διὰ τῆς ἰδιαιτέρας κατασκευῆς τῆς ἔξω ρινός, ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν φαίνονται ὡς

καὶ αἱ λεπτόταται παράλλαξις τοῦ χρώματός· διότι τὸ ἐπι-
κειμένον αὐτῆς δέριμα εἶναι πολλά τρυφερὸν καὶ λεπτὸν
καὶ στερεωμένον ἐπάνω εἰς τὰ ὀστά καὶ τοὺς χόνδρους τῆ
μόνον διὰ λεπτῆς ὑποστρώσεως μυῶν.

Ἐὰν διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς μορφῆς τῆς ρινός σημαί-
ται ἡ *ἐπίκταισις*, ἢ ὁ χαρακτήρ τῆς νόσου, διὰ τῆς ἀλλοιώ-
σεως τοῦ χρώματός της δηλοῦται ἡ ποιότης ἢ τὸ *εἰδικὸν*
τῆς νόσου.

Ἐν γένει χρώμα τῆς ρινός, τὸ ὁποῖον πλησιάζει εἰς τὸ ὀχ-
ρὸν, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ζωηρότατα ἐρυθρὸν κατὰ τὸ μέρος
ὅπου τὸ ἐπικείμενον δέριμα μεταβαίνει εἰς τὸν βλεννώδη
ὑμέναιον, εἶναι σημεῖον εὐεκτοῦντος σώματος.

Ἦς πελιδνὴ καὶ ψυχρὰ, ὡς ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τοὺς ὑγαι-
νοντας ἀνθρώπους ἀπὸ ἐνεργειῶν ψυχροῦ ἀέρος ἢ λουτροῦ
καὶ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ σφοδρῆς τῆς ψυχῆς των πάθη, ὡς τρό-
μὸν, φόβον κ.τ.λ. εἶναι πάντοτε, ὅταν οἱ χυμοὶ τοῦ σώμα-
τος ἀπωθῶνται ἀπὸ τὴν περιφέρειαν πρὸς τὰ ἐντὸς αὐτοῦ
καθὼς εἰς τὰς λειποθυμίας, καὶ εἰς τοὺς σπασμούς· εἰς δὲ
τοὺς σπληνιτιδῶδεις καὶ νευρικοὺς πυρετοὺς εἶναι κάκιστον
πρόγνωστικὸν ὡς σημεῖον μεγίστης ἀτονίας. Πολλάκις δὲ
σημαίνει καὶ κρίσεως ἐμπόδιον ὅταν συμβῆ αἰφνιδίως εἰς
τὴν ἀκμὴν δξέων νοσημάτων, καὶ μάλιστα ἐξανθημάτων.

Ἦς ρυπαρῶς ὀχρὰ καὶ εἰς τὸ ὑπόχλωρον κλίνουσα, καὶ
μὲν μάλιστα ζωηρότητα κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου τὸ ἐπι-
κειμένον δέριμα μεταβαίνει εἰς τὸν βλεννώδη ὑμέναιον, πολ-
λάκις δὲ, καὶ μάλιστα εἰς τρυφερὰ πρόσωπα, λευκὴ ὡς κ-
μωλία γῆ, σημαίνει *χλωρίαν* (chloriasin).

Μολυβδῶδεις τὰς γωνίας τῆς ρινός βλέπομεν ὅταν εἴη
ἕδωρ εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος καὶ εἰς τὸν περικάρδιον χι-
τῶνα· μολυβδῶδεις δὲ ραβδῶδεις ἐπάνω εἰς τὴν ρινὴν σημα-

νοῦσι ἐμφράξεις εἰς τὸ σύστημα τῆς φλεβὸς τῶν πυλῶν
κιτρίνας δὲ βλέπομεν εἰς τὰς νόσους τοῦ συστήματος τῆς
χολῆς. Ρυπαρῶς ὀχρὸν χρώμα τῆς ρινός παρατηρεῖται εἰς
γαστρικὰ ἐμπόδια, καὶ εἰς χοιράδας, εἰς τὰς ὁποίας σιμὰ
τῶν εἰρημένων ἤδη ἀλλοιώσεων τῆς μορφῆς εἶναι καὶ τὸ
διάφραγμα τῆς ρινός ἐρυθρὸν, καὶ οἱ βῶθωνες καταφαγωμένοι.

Ἐρυθρὰ καὶ θερμὴ Ἦς σημαίνει αὐξήσιν ἐπιφόβης αἵματος
(congestio) εἰς τὴν κεφαλὴν, φλεγμονώδη κατάστασιν αὐτῆς
τοῦ λαιμοῦ, τῶν πνευμόνων κ.τ.λ. συγκεντρωμένη δὲ ἐρυ-
θρότης τοῦ ἀκρορρίνιου, ἐν ᾧ τὸ λοιπὸν πρόσωπον εἶναι ὀχρὸν,
παρατηρεῖται πολλάκις εἰς τὴν φθίσιν καὶ εἰς τὸν ὑδροθώρα-
κα, εἰς τὸν ὁποῖον πολλάκις τὸ ἀκρορρίνιον εἶναι κυανοερυθρὸν,
καὶ αἱ γωνίαι τῆς ρινός μολυβδῶδεις, ὡς εἶπαμεν.

Οἱ οἰνοπόται ἔχουσι μελανοερυθρὰν καὶ χαλκόχρουν ρινὰ,
καὶ πολλάκις κυανοερυθρὰν μὲν διαλάμποντα φύματα (σκ
μὲ πίτσου καὶ φασιόλου τὸ μέγεθος· αἱ διαφαίνουσαι κυανὰ
εἰρυμέναι καὶ κίρσῶδεις φλέβες σημαίνουσι τὴν αὐτὴν κα-
τάστασιν τῶν τῆς κοιλίας φλεβῶν.

Ἦς κυανὴ παρατηρεῖται εἰς τὴν χολέραν, καὶ εἰς τὴν κυά-
νωσιν, εἰς δὲ τὸν τύφον νομίζεται εἰς σημεῖον θανατώδους ὑπό-
γλαυκος δὲ καὶ ψυχρὰ εἶναι πολλάκις εἰς τὸ πυρετώδες
ῤίγος καὶ εἰς τοὺς σπασμούς. Προσέτι χαρακτηρίζει τὸ εἰς
τὸ κυανόχρουν κλίνον χρώμα ταύτης καὶ τὴν στομοκάκην,
καὶ μάλιστα ὅταν ἀναφαίνωνται εἰς αὐτὴν μικρὰ καὶ κίρ-
σῶδη ἀγγείων πλέγματα· ὑπόγλαυκον δὲ συνήθως εἶναι
καὶ τῶν αἰμορροϊδονόσων τὸ ἀκρορρίνιον.

Τὸ σκοτεινόχρουν τῆς ρινός κατὰ τὸ μέρος, ὅπου μετα-
βαίνει τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς δέριμα εἰς τὸν βλεννώδη ὑμέναιον,
παρατηρεῖται εἰς τοὺς τυφώδεις, σπληνιτιδῶδεις καὶ βλεννώ-
δεις πυρετοὺς. Τὸ αὐτὸ μέρος εἶναι πολλὰ ἐρυθρὸν εἰς τοὺς

πάσχοντας από κατάθρου και από άλλα του βλεννώδους ύμενος της φινός νοσήματα, και μάλιστα εις τὰ ελμινθιώτα παιδιά, τὰ ὁποῖα κισθάνονται κνισμὸν εἰς τὸν τόπον τοῦτοι. Ἐκτὸς βέβαια τοῦ προκειμένου μας εἶναι ἡ ἀναφέρωμεν ἰδῶ και ὄσα σημεῖα γεννῶνται ἀπὸ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς σφρήσεως, και ὅμως ἂς μᾶς συγχωρηθῆ κατὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου μας μόνον νὰ κάμωμεν τοὺς ἀναγνώστας μας προσεκτικὸς εἰς τὴν ἀναλογίαν, τὴν ὁποῖαν ἔχει ἡ ἐρυθρότης και ὁ κνισμὸς κατὰ τὴν ἐξωρίνα εἰς τὴν ἐλμινθίαν, και αἱ ἀλλοιώσεις τῆς σφρήσεως κατὰ τὴν ἔσωρίνα εἰς τὰς ἀνωμαλίαις τῶν νεύριον τῆς κοιλίας, εἰς τὰ ὑπερχοδριακὰ και μάλιστα εἰς τὰ ὑστερικὰ πάθη.

Πρακτικῶς περὶ τὰ πάθη φυσιγνωμίας (τὸ οὗτω δὴ λεγόμενον πρακτικὸν βλέμμα) προσκτᾶται μόνον διὰ μακρᾶς πείρας και εὐστάχου παρατηρήσεως εἰς τοὺς κλινήρας, και εἶναι ἡ τοιαύτη φυσιγνωμία πάντοτε ἴδιος τινῶν μόνον ἐξόχων τοῦ Ἀσκληπιοῦ παιδίων θησαυρὸς, ὅστις συνενταφιάζεται μὲ αὐτοὺς, και χρειάζεται νὰ προσκτῆθῆ ἐν νεύει πάλιν. Δὲν εἶναι λοιπὸν δύσκολον νὰ καταλάβωμεν διαπίθως τῶρα δὲν ἔχομεν καμμίαν περὶ παθολογικῆς φυσιγνωμίας ἐπιστημονικὴν συγγραφὴν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου μέρους δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι ὅλα τὰ πολλὰ ταῦτα συγκεκριμένα φαινόμενα στηρίζονται εἰς ἀρχὰς ἀφρημένας, ὅτι διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν προσδιορισμῶν αὐτῶν τῶν ἀρχῶν δύναται νὰ εὐκολυνθῆ και νὰ προαχθῆ ἡ σπουδὴ, και ὅτι ἐπομένως εἶναι και δυνατόν και συμφέρον νὰ ὑπάρξῃ οὐ στήμα παθολογικῆς φυσιγνωμίας. Πᾶσα λοιπὸν συνδρομὴ και ὕλη εἰς τοιαύτης φύσεως μέλλον οἰκοδόμημα θέλουσιν εἶσθαι εὐπρόσδεκτοι, ἐπειδὴ πᾶς ἐχέφρων ἰατρὸς ἐπιθυμεῖ νὰ προσηλώσῃ τὴν προσοχὴν του εἰς πράγματα, διὰ τῆς γνώ-

σεως τῶν ὁποῖων ταχύνεται τὸ θεραπευτικὸν του ἔργον· ὅταν δὲ σιμὰ τούτων ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους ζυγίσωμεν τὰς δυσκολίας, ὄσας ἔχει ἡ τοιαύτη σπουδὴ, ἥτις ἀπαιτεῖ βλέμμα καθόλου ἰδιάζον, και δὲν θέλει νὰ ἔχεται εἰς φρασκολογικὸς κανόνας, οὐδὰ νὰ ἀσκήται μηχανικῶς· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐνθυμηθῶμεν τοῦ Λιχτεμβέργου τὸ ἀπόφθεγμα «ὅτι πᾶσαν ἡμέραν και πᾶσαν ὥραν παρατηροῦμεν, ἀλλὰ πᾶσαν ἡμέραν και πᾶσαν ὥραν ἀπατώμεθα» θέλομεν ἔχει βέβαια πολλὰ συγκεκριμένους τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ δεικνύμεν μας τοῦτο αὐστηροῦς κριτάς.

I. O.

Ἐπακίνδυνος πολλῶν, ἐνίοτε δὲ και θανατηφόρος· εἶναι ἡ περιοδικὴ κεφαλαλγία και ἐντεραλγία.

Παρὰ τοῦ ἐν 'Αμβούργῳ Ἱατροῦ Σίμωνος.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸ 1826 ἔτος οἱ διαλείποντες πυρετοὶ ἐξηπλώθησαν παραπολύ και εἶναι συνεχέστεροι. Οἱ πυρετοὶ οὗτοι ἦσαν μὲν και τότε ἐνίοτε κακοήθεις και ὀλέθριοι ἀλλ' ἐφαίνοντο κατ' ἀρχὰς καθαροί. Ἀπὸ τὸ 1830 ἔτος ὅμως ἤρχισαν νὰ μεταβάλλωσιν ἐπὶ πλέον τὸν χαρακτήρα των και νὰ γίνωνται τόσο ἀνώμαλοι, ὥστε μεθ' ὑπεξαίρεσεως μόνον ἐφαίνοντο καθαροί· συνήθως δὲ ἐφαίνοντο ὡς πάθη περιοδικὰ μερῶν τινῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, και χωρὶς τύπον. Μία τῶν συνηθεστέρων ἀνωμαλιῶν εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ κεφαλαλγία, ἥτις φαίνεται εἰς περιοδικὸς και διαφόρου βαθμοῦ παροξυσμούς· ἰδιάζον δὲ αὐτῆς χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι οἱ πόνοι περιορίζονται εἰς μόνον τὸ μέτωπον και ὑπεράνω τοῦ ὑπεροχχίου τόξου (arcus supercili-

λιανίς), ένίοτε δὲ καὶ ὑπεράνω τοῦ ἐνὸς μόνον ὀφθαλμοῦ ἢ ἐμπεπαρμένος ἤλος (clavius). Εἰς ταύτην πάσχει συχνὰ κατὰ συμπάθειαν καὶ ὁ ὀφθαλμὸς, ὅστις θαυρίζεται καὶ τοῦ ὁποῖο ὁ ἐπιπεφυκὸς ὕμην ἐρυθριᾷ. Ἡ κεφαλαλγία αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε ἀκίνδυνος, δύναται δὲ νὰ ἐπιφέρῃ, ὅταν φθάσῃ τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ δὲν θεραπευθῇ μὲ κίναν ἀναλόγως τῆς αἰτίας, τὸν θάνατον εἰς τὴν τρίτην ἢ τὴν τετάρτην καταβολὴν διὰ φλογώσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἢ δι' ἀποπληξίας κυρίως. Αἰμαμάξεις, καθάρσιαι ἢ ἐμετικά, ἐκδῶρια, συναπισμοί, ψυχρὰ ἐπιθέματα καὶ κλύσματα, ἐλαφρόνουσι μὲν προσκίρως, ἀλλ' εὐκολύνουσι ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν χυμῶν καὶ ἐπομένως διὰ τῆς αὐξανομένης ἐραθιστικότητος τὴν ἐπάνοδον ἰσχυροτέρου παραξυσμοῦ.

Ἡ διάγνωσις τοῦ νοσήματός τούτου εἶναι εὐκολωτάτη μὲν ὅταν ὁ πόνος ἔρχεται εἰς διωρισμένην καὶ τακτικὴν ὥραν, ὅταν δηλαδὴ ἐπανερχεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἢ παρ' ἡμέραν δύσκολος δὲ πολλάκις ὅταν οἱ παραξυσμοὶ ἦναι ἀνώμαλοι, ἢ ὅταν ἢ ἐν τῷ μεταξὺ διαλείψει ἦναι ἀνεπαίσθητος συμβαίνει δὲ τοῦτο ὅποταν ὁ ἰατρός προσκληθῇ μετὰ τὴν γρήσιν διαφόρων οἰκιακῶν ἰατρικῶν. Ἀπατάται δὲ αὐτός εὐκόλως ἔαν δὲν ἄδηγηθῇ ἀπὸ τὸν ἐνδημικῶς ἢ ἐπιδημικῶς κυριεύοντα χαρακτῆρα τῶν νόσων, εἰς τὴν βίβαιαν τοῦ πάθους διάγνωσιν. Ἐνίοτε ἤμως ἢ κεφαλαλγία εἶναι ἐξ ἀρχῆς ἀνώμαλος, καθὼς καὶ ὁ καθαρὸς διαλείπων πυρετός· οἱ παραξυσμοὶ εἶναι ἀσήμαντοι, ἀπροσδιόριστοι καὶ ἀνώμαλοι, ἐξ οὗ καὶ ἡ διάγνωσις δυσκολωτέρα· ἐπειδὴ καὶ τὰ συμπτώματα καὶ αἱ κρίσεις, τὰ ὅποια συνοδεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς μερικῶς παραξυσμοὺς καὶ δύνανται νὰ μᾶς χρησιμεύσωσιν ὡς ὁδηγοί, λείπουσιν πολλάκις. Ἔργος, καύσων, ἰδρῶς, οὔρας θαλόν καὶ ὑποστάθμη κεραμῶν

φαίνονται πολλὰ σπανίως. Τὸ συνηθέστερον σύμπτωμα εἶναι ὅτι ἡ κεφαλαλγία ἄρχεται μὲ φοικίαν καὶ γενικὴν δυσδιαθεσίαν, μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ καύσις ξηρὰ ἢ τις σπανίως τελειώνει εἰς ἰδρῶτα. Ἀλλὰ συχνώτατα λείπουσιν καὶ ῥίγος καὶ καύσων καὶ ἰδρῶς, καὶ πολλάκις οἱ πάσχοντες δὲν εἶναι οὐδὲ ἀνόρεκτοι, ἀλλὰ λαμβάνουσιν εὐθὺς ἀφ' οὗ παύσῃ ὁ πόνος τὴν συνήθη των τροφὴν μ' εὐχαρίστησιν. Ἡ γλώσσα εἶναι συχνὰ ὑπόλευκος, ἢ δὲ γεῦσις ἀηθῆς ἢ πικρὰ, ένίοτε ἤμως ἢ γλώσσα εἶναι ἢ καθαρῶτατη ἢ πολλὰ ὀλίγον ἀκαθάρατος· αἱ δὲ τῆς ἔδρας κενώσεις εἶναι σπάνιαι καὶ ἀνώμαλοι, ένίοτε δὲ παύουσιν καὶ διὰ πολλὰς ἡμέρας. Τὰ οὔρα εἶναι ένίοτε κατὰ συνέχειαν θαλά καὶ μυξώδη, ὅταν δὲ φυλαχθῶσι καιρὸν τινα ἡμιαῶνται μὲ ζύθον πηκτὸν, καὶ πολλάκις εἰς τὸν παραξυσμὸν εἶναι καθαρὰ ὡς τὸ ὕδωρ. Αἱ δυνάμεις τοῦ σώματος δὲν ἐκλείπουσιν κατ' ἀρχάς, ἔαν δὲ αἱ παραξυσμοὶ ἐπανερχῶνται· πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀκολουθεῖ νοθρότης, ἀνοραξία καὶ ἀνικανότης εἰς πνευματικὰς ἐργασίας. Ἰδιᾶζον τοῦ πάθους τούτου εἶναι πρὸς τοῦτοις, ὅτι οἱ παραξυσμοὶ συμπίπτουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ πρῶτ' εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξέγερσιν, σπανιώτερον δὲ μετὰ τὴν μεσημβρίαν ἢ τὸ ἑσπέρας. Τὴν νύκτα οἱ ἀσθενεῖς μένουσι συνήθως ἀπύρετοι, ἔαν δὲ ένίοτε παρενοχλῶνται, τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ κεφαλαλγία ἀρχίζει συνήθως τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ὥραν τὸ πρῶτ' καὶ διαρκεῖ μίαν ἕως δώδεκα ὥρας. Ὁ σφοδρότατος πόνος δὲν ἐμμένει πολὺ, ὁ ἐλαφρότατος ἤμως, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ πάσχοντες δύνανται νὰ ἐκτελῶσι καὶ τὰς συνήθεις των ἐργασίας, διαρκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολὺ καὶ δὲν ἀφίνει ὀλίγελα ἐλευθέρους τοὺς πάσχοντας εἰμὴ μόνον ὅταν κοιμῶνται. Ἄμα δὲ οὗτοι ἀνοίξουσιν τοὺς ὀφθαλμούς των εὐθὺς ἀρχίζει καὶ ἡ κεφαλαλγία, ἢ ὅποια κατ'

ἀρχάς μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι μετρία καὶ ἐλαφρὰ αὐξάνει ἕως ἐπειτα βαθμηδόν. Οἱ παροξυσμοὶ ἐπανέρχονται κάποτε δις τῆς ἡμέρας τακτικῶς, τὸ πρῶτ' π. χ. ἀπὸ τῆς 8 μέχρι τῆς 10, καὶ μετὰ τὴν μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς 11 πᾶρτης μέχρι τῆς ἑκτῆς· ἐνίοτε ὅμως ὁ καιρὸς καὶ ἡ διάρκεια τοῦ παροξυσμοῦ εἶναι πολλὰ ἀπροσδύριστοι· περιστασεῖς δέ τινες δύνανται ἢ νὰ ἀνακαλέσωσι νέον παροξυσμὸν ἢ νὰ καταπαύσωσιν αἰφνιδίως καὶ τὸν παρόντα.

Ἡ ἐξ ἀφροδισιακῆς λώβας κεφαλαλγία ἔχει ὁμοιότητά τινα μὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος παῖθος, διαφέρει ὅμως κατὰ τοῦτο, ὅτι αὕτη εἶναι ἰσχυροτέρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν νύκτα, δὴ εἶναι τόσοσ' περιοδική, ἀλλάσει συχνότατα τὸν τύπον τῆς καὶ διακινώσκειται ἢ φύσει τῆς δι' ἄλλων συνόντων καὶ προηγθέντων συμπτωμάτων. Πρέπει ὅμως ὅταν ὁμοῦ μὲ κεφαλαλγίαν ὑπάρχωσι καὶ ἀφροδισιακῆς λώβας συμπτώματα, νὰ ἴηται τις πολλὰ προσεκτικὸς καὶ νὰ μὴ θεωρῆται αὕτη ἀπλῶς καὶ ἀπολύτως ὡς ἀφροδισιακῆς λώβας ἔκγονον, ἐὰν δὲν ἐπιθυμῆ νὰ ὑποπέσῃ εἰς ἀπάτην.

Ἡ ἀρθριτικὴ καὶ ρευματικὴ κεφαλαλγία ἐδρεύει κυρίως εἰς τὰ ἀπαλὰ καὶ σκληρὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, προσβάλλει συχνὰ ὡς πόνος πτητικὸς καὶ διατείνων τὰ ῥαφῆς τῶν ὀστέων, χωρὶς νὰ ἴηται τόσοσ' περιοδικὸς οὐδὰ σφυγμώδης ὡς οἱ ἐμπεκαρμένοι πόνοι, ἢ ἡ ἡμικρανία, αἵτινες παρουσιάζονται ἐνίοτε ὡς ἀνωμαλίαι τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ. Εἰς τὰ τελευταίως ἀναφερθέντα πᾶνη περιπίπτουσι κατ' ἐξοχὴν ὅσοι εἶναι ἐπιβρεπεῖς εἰς ἀρθριτικὰς καὶ ρευματικὰς κεφαλαλγίας· ἀλλ' οὗτοι οἱ πόνοι λαμβάνουσι διὰ τοῦτο τύπον, τρέπον τινὰ περιοδικόν· ἢ δὲ μὲ ταῦτα συμπλοκὴ τοῦ πάθους δύναται, δικαίῳ τῷ λόγῳ, νὰ θεωρηθῆ ἀρκητὰ ἐπικίνδυνος. Ἡ κρίσις, ἐκτός ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία ἔνδειξις διὰ

ταύτην, δὲν εἶναι πάντοτε ὠφέλιμος καὶ ἐνεργεῖ συνήθως ὡς πρόσκαιρον ἰατρικόν, ἐπειδὴ θεραπεύει τὸ ἐν μέρος τοῦ πάθους, χωρὶς νὰ δύναται νὰ θεραπεύσῃ καὶ τὴν ἀρθριτικὴν ἢ ρευματικὴν αἰτίαν, καὶ ὅμως εἶναι καὶ θεωρεῖται αὕτη πάντοτε ὡς φάρμακον δραστήριον καὶ εἰς ταύτην τὴν συμπλοκὴν.

Ἡ καταλληλοτέρα θεραπεία τῆς καθαρᾶς περιοδικῆς κεφαλαλγίας εἶναι ἡ ἀκόλουθος. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ παροξυσμοῦ, ἐὰν οὗτος δὲν ἴηται πολλὰ δυνατός, πρέπει ὁ ἀσθενὴς νὰ κατέταται μὲ κεφαλὴν ὀλίγον ὑψωμένην ἐπάνω εἰς κλιντήριον (sorbis) ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κλίνην του, ἡσυχάζων καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸν νοῦν, καὶ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὸ ὑπέρμετρον φῶς καὶ ἀπὸ πάντα δυνατὸν ἤχον, ὥστε τοιοῦτοτρόπως τὰ ἐλαφρὰ συμπτώματα τοῦ παροξυσμοῦ γίνονται καὶ ὑποφερτότερα καὶ παρέρχονται εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον. Ὅταν δὲ, καὶ μ' ὄλην τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐρεθισμῶν, οἱ πόνοι αὐξάνουσι εἰς τρέπον ὥστε ὁ ἀσθενὴς ἀνησυχεῖ καὶ ἐξαγριῶται, ἢ ἀρχίζει νὰ γίνηται παράφρων, τότε πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ ψυχρὰ ἐπιθέματα εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶναι θριμύτεροι οἱ πόνοι ἀλλάσσοντες αὐτὰ πολλὰ συχνὰ. Κατὰ τὸν συγγραφία ὠφέλησαν πάντοτε τὰ ἐπιθέματα ταῦτα μᾶλλον ἢ οἱ σιναπισμοί, αἱ βδέλλαι καὶ αὐτὴ ἢ φλεβοτομία. Τὴν ἐπωφελεῖ ἐνέργειαν τῶν ἐπιθεμάτων τούτων γνωρίζει ταχέως καὶ ὁ ἀσθενὴς αὐτός, ὥστε μόνος του τὰ ἐπιθυμεῖ καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν χρῆσίν των. Ὅλα τὰ μέσα εἰς τὸν παροξυσμὸν εἶναι σχεδὸν ἀνωφελεῖ· ἂν ὅμως ἐπιθυμῆ τις νὰ κάμῃ τι, ἢ αἰ περιστάσεις ἀπαιτοῦσι νὰ φανῆ ὅτι κάμνει τι, τὸ νίτρον μετὰ τῆς τρυγικῆς ποτάσσης καὶ τῆς ἐμετοβρίκης εἶναι τὸ καλλίτερον ἀφ' ὅλα. Μετὰ τὸν παροξυσμὸν, ἂν ἐκ τοῦ

περιοδικῶς χαρακτῆρος καὶ ἐξ ἄλλων περιστάσεων ἀνακαλύπτεται ὡς αἰτία τοῦ πάθους κεκρυμμένος διαλείπων πυρετός (febr. interm. latentia), τότε πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν δραστηριώτερα διὰ νὰ προλάβωμεν νέους παραξυσμοὺς καὶ νὰ πιζώμεν τὸ πάθος εἰς τὴν γέννησίν του· ἂν οἱ παραξυσμοὶ δὲν ᾖναι πολλὰ ὑποπτοὶ καὶ ὀρμητικοὶ ὁ συγγραφεὺς δίδει πρὸ τοῦ προσεχοῦς πυρετοῦ καθάρσιον καὶ περιμένει ἕτερον, ὥστε, ἂν οὗτος ἐπανέλθῃ, νὰ προσδιορίσῃ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἢ κινήσιν εἰς μεγάλην δόσιν, ἢ μόνον ἀμμωνιακῶν ἄλας μετὰ ἐμετικῆς τρυγῆς καὶ τινος πικροῦ ἐκχυλίσματος. Μέτριοι παραξυσμοὶ ἰατροῦνται δι' ἀναλόγου διαίτης καὶ χωρὶς κίναν, καθὼς τοῦτο συμβαίνει εἰς τοὺς ἐλαφροῦς διαλείποντας πυρετοὺς. Ὅταν ὁ τύπος ᾖναι τριταῖος, τότε δυνάμεθα εἰς τὴν διάληψιν νὰ διορίσωμεν πρῶτον μὲν ἐμετικὸν, ἔπειτα δὲ καθάρσιον, ἀλλ' ἂν ὁ μετὰ ταῦτα παραξυσμὸς δὲν ᾖναι μετρητέρος, τότε πρέπει νὰ δοθῇ ἀμέσως ἢ κινήσιν.

(Λοκολουθεῖ)

ΕΙΛΗΘΕΙΣ

Ἐσωτερικαί.

— Ἐκτινος ἀναφορᾶς τοῦ διοικητικοῦ ἱατροῦ τῆς Βυβόιας, γεγραμμένης τὴν 4 Ἰουλίου τ. ἔ. πληροφοροῦμεθα δι' ἐπικρατεῖν εἰς τι χωρίον τῆς Βυβόιας, Λάμαρι ὀνομαζόμενον ἢ φοινικία νόσος (scarlatina), καὶ δι' ἐξ αὐτῆς εἶχον ἀποθάνει δύο βρέφη.

— Κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα προσεβλήθησαν ἀπὸ τὴν αὐτῆς νόσον καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας δύο ἢ τρία ἄτομα.

— Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τ. ἔ. ἐνέσκηψαν εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀγραίων (Διοίκ. Εὐρυτανίας) ἐπιδημίαι, ἧτις κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐκατ' ἀρχαίου (μὴ ὄντος ἱατροῦ) φαίνονται ὅτι εἶναι δυσεντερία. Μέχρι τῆς 16 Ἰουλ. εἶχον προσβληθῆ ἐκ τῆς νόσου ταύτης 130; ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δώδεκα ἀπέθανον. Τούτων δὲ οἱ ἑνδεκά ἦσαν νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν.

— Κατὰ Βασιλ. ἀπὸ 26 Ἰουλ. 1837 Διατάγμ. μετετέθη ὁ διοικητικὸς ἱατρός Θεόδωρος Κ. Βερέτας ὡς τοιοῦτος εἰς τὴν Διοίκησιν Φωκίδος.

— Κατὰ Βασιλ. ἀπὸ 22 Ἰουλ. 1837 Διατάγμ. ἐδιωρίσθη ὁ Κ. Μανούσης διοικητικὸς ἱατρός εἰς Τριφυλίαν.

— Κατὰ Βασιλ. ἀπὸ 26 Ἰουλ. Διατάγμ. ἐδιωρίσθη ὁ Κ. Μοναστηριώτης διοικ. ἱατρός εἰς Ἀκαρνανίαν.

— Ἡ ἱατρικὴ Ἐταιρεία καταγίνεται εἰς τὸ νὰ ἀνεγείρῃ μνημεῖον τοῦ ἀποθανόντος εἰς τὸν Πόρον ἀπὸ πανώλην ἱατροῦ Βαθλόφρου.

Ἐξωτερικαί.

Ἡ Νῆσος Ἁγία Μαύρα ὑπεβλήθη εἰς 14 ἡμερῶν κάθαρσιν ἐπειδὴ εἰσῆλθον λαθραίως τινες ἄλβανοί.—

— Κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίας ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἁγίαν Μαύραν ἡ εὐλόγια καὶ ἡ γρίπη, ἧτις εἶναι ποδὸς θανατηφόρος ἐκεῖ.

— Κατὰ νεωστὶ ληφθείσας πληροφορίας ἀρχησε καὶ εἰς τὴν Ρόδον ἡ χολέρα.

— Καὶ εἰς τὴν Λιθουρνον ἀνεφάνη θετικῶς ἡ χολέρα.

— Εἰς τὴν Μικασαλίαν δὲν ἠκούσθη πλέον νέον μόνυσμα.

Μετεωρολογικαί παρατηρήσεις ἐν Κρήνῃ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον.

Ἡμέρη	Βυθόμετρον		Θερμόμετρον P.		Ανεμος μεταβερ. ἰσχύς.	Προσ.	μεσημέριον	Καιρός.
	Προσ.	μεσημέριον	Προσ.	μεσημέριον				
1	27, 10	"	22	27	μ	κ	κ	κ
2	27, 10	"	22	"	μ	κ	κ	κ
3	27, 10	"	22	26	μ	κ	κ	κ
4	27, 10	"	22	25	μ	κ	κ	κ
5	27, 11	"	21	25	δ	κ	κ	κ
6	27, 11	"	21	28	μ	κ	κ	κ
7	27, 11	"	21	26	μ	κ	κ	κ
8	27, 11	"	21	26	μ	κ	κ	κ
9	27, 11	"	20	25	μ	κ	κ	κ
10	27, 10	"	20	26	μ	κ	κ	κ
11	27, 10	"	21	25	μ	κ	κ	κ
12	27, 10	"	19	26	δ	κ	κ	κ
13	27, 10	"	19	25	δ	κ	κ	κ
14	27, 10	"	19	25	δ	κ	κ	κ
15	27, 01	"	19	25	δ	κ	βροχὴ	κ

16	27, 10	"	18	22	δ	κ	κ	κ
17	27, 10	"	17	21	δ	κ	κ	κ
18	27, 10	"	17	22	κ	κ	κ	κ
19	27, 11	"	17	23	κ	κ	κ	κ
20	27, 11	"	19	25	μ	κ	κ	κ
21	27, 11	"	21	22	μ	κ	κ	κ
22	27, 11	"	19	23	δ	κ	κ	κ
23	27, 11	"	69	25	μ	κ	κ	κ
24	27, 11	"	20	25	μ	κ	κ	κ
25	27, 11	"	21	25	μ	κ	κ	κ
26	27, 11	"	20	26	μ	κ	κ	κ
27	27, 11	"	20	24	μ	κ	κ	κ
28	27, 11	"	21	24	μ	κ	βροχὴ	βροχὴ
29	27, 11	"	19	23	δ	κ	βροχὴ με ἀστραπ. καὶ βροντ.	βροχὴ
30	27, 11	"	19	24	δ	κ	βροχὴ	κ
31	27, 11	"	19	24	μ	κ	βροχὴ	κ

Κ. Β.

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις διὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς ἡ ἀκολουθήσασα καὶ ἐπροξένησεν ἀκόμη ἀρκετὰς συνδρομὰς τοῦ αἵματος εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφημέρους συνόχους. Ἀφ' οὗ ὅμως μὲ τὸ βόρειον ἄνεμον ἐμετριάσθη ὀλίγον τι ἡ καύσις, ἐφάνησαν περισσότερον γαστρικὰ πάθη καὶ διαλείποντες πυρετοί. Ἡ μὲν πρῶτα συνίσταντο εἰς διάρροϊαν, γαστρικούς πυρετούς καὶ δυσεντερίας εὐκόλως καὶ χωρὶς κίνδυνον τρέχοντα· δὲ δεῦτεροι ἐφάνησαν ὡς ἀμφημερινοὶ καὶ τριταῖοι πάντοτε σχεδὸν μὲ γαστρικὴν ἢ χολερικὴν, ἢ καὶ νευρώδη συμπλοκὴν. Παρατηρητέον ὅτι σχεδὸν πάντες διαλείπων πυρετοὶ δὲν ἐφάνη καθαροί, ἀλλὰ πάντοτε ὡς ἀμφημερινοὶ μὲ ὑφέσεις καὶ ἡμιτριταῖοι. Τινὲς ἦσαν καὶ κακοήθεις καὶ ὅταν ἡμελίθη ἡ ἀρχὴ, θανατηφόροι· μολοντοῦτο δὲν ὑπῆρχε εἰς μεγάλον ἀριθμὸν, καὶ ἐγκαίρως ἐπισκεπτόμενοι ἐθεραπεύθησαν ἐν γένει εὐκόλως διὰ μέσου 30—40 κόκκων γίνου, μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς συμπλοκῆς.

Κ. Β.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τῶν παραδοθησομένων Ἱατρικῶν μαθημάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ ΟΘΩΝΟΣ κατὰ τὴν χειμερινὴν
ἐξαμηνίαν τοῦ 1837—38.

(Τὰ μαθήματα ἀρχοῦσι τὴν 1. Ὀκτωβρίου, 1837).

Ὅροι.	Μαθήματα.	Ἡμέραι τῆς παραδόσεως.						Καθηγηταί.
		Δευτέρα.	Τρίτη.	Τετάρτη.	Πέμπτη.	Παρασκευή.	Σάββατο.	
8—9 π. μ.	Μερικὴ Παθολογία, Θεραπευτικὴ καὶ Κλινικὴ.	1	2	3	4	5	6	Ἰ. Βοῦρος.
9—10 :	Χειρουργικὴ Κλινικὴ.	1	2	3	4	5	6	Ἐφ. Γράϊμπερ.
10—11 :	Γενικὴ Νοσολογία καὶ Θεραπευτικὴ.	2	1	2		3		Δρ. Γ. Λευκίας.
10—11 :	Χειρουργία.		1		2		3	Ἰ. Ολύμπιος.
11—12 :	Μαιευτικὴ.	1		2		3	4	Ν. Κωστής
12—1.	ἀνατομὴ (*).	1	2	3	4	5	6	Δ. Α. Μαυροχορδάτος.
3—4 μ. μ.	Λοιμολογία.					1		Δρ. Γ. Λευκίας.
4—5 :	Ἰατροδικαστικὴ.		1		2		3	Α. Πάλλης.
5—6 :	Ἱγίεινή.	1		2		3		Ν. Λεβαδιεύς.

(*) Εἰς τινὰς διαρισθσομένας ὥρας θέλουσιν γίνεσθαι καὶ ἀνατομικὰ γυμνάσματα παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ εἰς Ἀνατομίαν.

Σημ. Τινὰ ἐκ τῶν ἀναφερομένων μαθημάτων θέλουσιν παραδωθῆναι τότε μόνον, ὅταν εὐρεθῶσι μαθηταὶ ἐλλοπόντες ἐξωθεν μὲ τὰς ἀπαιτούμενας προκαταρκτικὰς γνώσεις.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1837.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

παρὰ τοῦ Ἱατροῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Βλαστοῦ.

Ἰπταντιῦσθαι τῷ νοσήματι τὸν νοσῶντα μετὰ τοῦ
Ἱατροῦ χροῖ. Ἀσκήν περι τὰ νοσήματα δύο ὠφελείν, ἢ
μὴ βλέπτειν.

(Ἱπποκρ. Ἐπιδημ. τὸ πρῶτον. 395 ἐκδ. Kühn).

Δύω τινες σκοποὺς ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ συντάττων ἱατρι-
κὰς ἱστορίας· ποτὲ μὲν νὰ κοινοποιῇ διὰ τίνος μεθόδου ὠφε-
λήθησαν ἢ ἰατρεύθησαν οἱ ἀσθενεῖς τῶν ὑποίων περιγράψει
τὴν ἱστορίαν, ποτὲ δὲ διὰ νὰ γνωστοποιῇ εἰς τοὺς ὁμοτέχνους
αὐτοῦ ἰδιαιτέρας τινὲς καὶ ἀξιωμανημονεύτους ἀσθαιείας, αἵ-
τινες δὲν ἀπαντῶνται καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἱατρικὴν πράξιν,
συνεισβάλλουσι δὲ ἤτοι εἰς χειραγωγίαν τῶν ἐξασκούντων τὴν
ἱεράν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνην, ἢ εἰς ὑποστήριξιν ἀρχῆς, ἥτις
ἀμεληθεῖσα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.
Καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων παρορμώμενος σπεύδω νὰ καθυπο-
τάξω τὰς ἐφεξῆς ἱατρικὰς ἱστορίας καὶ τὰς παρακολουθούσας
ἀσθενεῖς καὶ δειλὰς μου σκέψεις εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱατρικῆς
ἑταιρείας.

Θεραπεία εικοσαετούς δυσεντερίας διὰ ἐφθῶν κυάμων
καὶ κλυστήρων ἐκ πάγου.

Γυνὴ πενήτηκοντούτης ὑγιᾶς καὶ εὐρώστου ἕξις κατω-
κοῦσα χώραν τινα παρὰ τὴν Φλωρεντίαν ἐλώδη περιέπεσε πρὶ
εἴκοσιν ἐτιῶν δύο ἐβδομάδας μετὰ τὴν πρώτην γένναν εἰς
τριταῖον διαλείποντα πυρετὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠλευθερώθη ἐ-
τὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀκαιρία ἀκρισίμῃ καὶ ἀβοήθῳ βοήθειᾳ
τῶν ἰατρῶν, διὰ τὴν μεταχειρισθῆναι τὴν φράσιν τοῦ σοφοῦ Ἰπ-
γένους. Μόλις ἀπεκόπη ὁ πυρετὸς καὶ εὐθὺς ἐφάνη διάρρηξις
συχνὴ καὶ τεινεσμὸς τόσον σφοδρὸς, ὥστε ἐλύετο ἡ κοιλία
ἀκρατὶ δεκαπεντάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἐπέκεινα, κατ' ἐξοχὴν ἐ-
πὶ τὸ θέρους καὶ κατὰ τοὺς θετώδεις καὶ ὑγροὺς καὶ νοτίους τῆς
ἀτμῆσφαιρας καιροῦς· ὅλας δὲ ὁ χορὸς τῶν νερκατικῶν, κα-
καρτικῶν, καὶ στυπτικῶν ἰατρικῶν, τὰ ὁποῖα ἐσυμβούλη-
σαν οἱ κατὰ καιροὺς προσκληθέντες ἰατροὶ, ἀπέβη ὄχι μὴν
ἀνωφελεῖς ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐπιζήμιος. Προσκληθεὶς καὶ
μῆνα Δικέμβριον εὐρον αὐτὴν εἰς τοιαύτην κατάστασιν. Πρὸς
σωποὺς ἄχρουν, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, γλῶσσα ὑπόλευκος, ὄραξις
πολλὴ, διαχωρήματα δυσώδη, κροκοσιδῆ, μυξώδη, ὑφαίμα
ἡμίπεπτα, ὀλίγιστα, ἐξαναστάσεις συνεχεῖς, δωδεκάκις καὶ
ἐπέκεινα τῆς ἡμέρας, ἀφέσεις ὑγρῶν πολλάκις ἀβούλητοι, πι-
νεσμὸς ἀφόρητος, στρόφοι κοιλίας, ἀδυναμία, ὑπολύσαι γυ-
νάτων, αἴμα ὑπόστασιν ἔχοντα πολλὴν, πλινθοειδῆ, σφυγμὸς
ἀσθενεῖς, ὀδυνηκῆντα κατὰ λεπτόν. Παρατηρήσας τὰς ἀπέ-
ρους τῶν κατὰ καιροὺς ἰατρῶν ἀναγραφὰς καὶ ἐξετάσας διὰ
τοῦ δακτύλου τὸ ἀπυθυσμένον ἔντερον καὶ τὸν γυναικῶν
κόλπον διὰ τῆς διόπτρας (speculum vaginae) διὰ τὴν ἰσ-
μῆτως ὑπάρχει ἐπαισθητὴ τις ὀργανικὴ βλάβη, ἥτις ὑπε-
τρέφει τὴν διάρροϊαν, καὶ μὴ εὐρὴν καμμίαν ἀλλοίωσιν αὐ-

ὀργάνων καὶ ἔξωθεν ἀκριβέστατα τὴν κοιλίαν προσψύσας,
ἐσυμβούλευσα πρῶτον μὲν ἀφαγίαν καὶ βδέλλας εἴκοσι παρὶ
τὸ παράμικτες, τῇ δ' ἐφεξῆς σικύας αἱματηρὰς παρὶ τὸν αὐτὸν
τόπον εἰς δέκα οὐγγιῶν αἵματος ἀφαίρεσιν, μετὰ ταῦτα ἀντὶ
τραφῆς μόνον πολτὸν ἐκ κυάμων ἐφθῶν χωρὶς τῶν λεπτῶν καὶ
δι' ἐλαίου παρεσκευασμένων, καὶ κλυστήρας ἐξ ἰχθυοκόλλης.
Οὕτω θεραπευομένη ἡ ἀσθενὴς τρεῖς ὅλας ἐβδομάδας ἐλαβε
μικρὰν ὠφέλειαν· πλὴν τὰ κόπρανα εἶχον πάντοτε τὴν αὐτὴν
φύσιν. Ἦντο ἐδιώρισα τὴν ἐμβάλλωσι κλυστήρας ἐκ πάγου
πέντε οὐγγιῶν ἕκαστον, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπαξ τῆς ἡμέρας
ἔπειτα δὲ, ἀφ' οὗ ἔμαθον ὅτι δὲν ἠσθάνθη παντελῶς τὴν τοῦ
ψύχους προσβολὴν, καὶ δις καὶ τρίς, προστάξας τὴν παύωσιν
δσάκις ὁ καιρὸς ἦτο βροχερὸς· τὴν τρέφεται δὲ μόνον διὰ τῶν
ἐφθῶν κυάμων. (Καὶ κατὰ τοῦτο ὑπῆκουεν θευμασίως ἡ
ἀσθενὴς μ' ὄλον, ὅτι κατετρώγετο ὑπὸ τῆς πείνης βλέπουσα
μάλιστα, ὅτι ἂν ποτε παρήρχετο μία ἡμέρα χωρὶς τὴν φάγη
τοὺς κυάμους παράυτα πύξανεον ἢ διάρροϊα.) Ἐντὸς ἐνὸς ἡδὴ
μηνὸς ἠλλαξαν φύσιν αἱ ἐκκρίσεις πυκνότεραι καὶ ἀραιαὶ καὶ
μᾶλλον κατὰ φύσιν γινόμεναι, ὁ τεινεσμὸς ἠλαττώθη τὰ μέ-
γιστα, ἡ ἀσθενὴς ἠδύνατο τὴν ἐξέρχεται καὶ εἰς τὸν περίπατον
ἀναγκαζομένη πρότερον πάντοτε τὴν οἰκουρῆν, ἐξεκόριζε δὲ
πεντάκις τῆς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τὸν Ἀπρίλιον
μῆνα τρεῖς μόνον χωρὶς τινος τεινεσμοῦ. Διὰ ταύτης τῆς θε-
ραπευτικῆς μεθόδου καὶ τῶν θαλασσίων λουτρῶν ἐφθασεν ἐντὸς
ὀλίγου τὴν ἀναλάβην καὶ τὰς τοῦ σώματος δυνάμεις, καὶ τὸ τοῦ
προσώπου ὑγιᾶς χρῶμα καὶ τὴν τρώγη καθὼς οἱ λοιποὶ ἀτι-
μιωρητῆ.

Μ' ὄλον ὅτι ὑπάρχουσι παραδείγματα, ἂν καὶ σπανιότατα,
ἐνθρώπων, οἵτινες ἔπασχον 20 καὶ 30 ἔτη διάρροϊαν δεκάκις
καὶ ἐπέκεινα τῆς ἡμέρας ὄχι μόνον ὑγιαίνοντες καθ' ὅλα, ἀλλ'

αὐτὰ καὶ ισχυρότεροι ἀποβαίνοντες (α), ἢ πολυχρόνιος μ' ὄλον τοῦτο διάρροια ὑποθέτει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βαθεῖαν τῆς ὀργανικῆν βλάβην ἢ εἰς χρονίους φλεγμονάς, ἢ εἰς ἐλκώσει, ἢ εἰς ὑπερσαρκώσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κακοήθειαι τοῦ ὑπαλείφοντος τὸ κῶλον καὶ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον μίξου-
δος χιτῶνος συνισταμένην, ἥτις ἀνθίστάται εἰς ὅλα τὰ ἰατρικὰ. Διὰ τοῦτο εἶναι εἰς ἄκρον ὀξιομημόνευτος ἢ περὶ ἧς ἡ λόγος ἱστορία καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὀργανικῆς βλάβης καὶ διὰ τὴν ἐπομένως ἐπιτυχίαν τῆς θεραπείας. Ἡ δυσεντερία ἐνταῦθα ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ἀκαίρως ἰατρευθέντος διαλείποντος πυρετοῦ (β), ἐπηρεάσθη δὲ καὶ ἐκρατύνθη διὰ τῶν ἐραβιστικῶν ἰατρικῶν, τὰ ὅποια μεταχειρίσθη κατακόρως ἢ ἀσθενῆς, καὶ διὰ τῆς πολυφαγίας, ἥτις ἐραβίζουσα τὰ πεπτικὰ ὄργανα ἠύξανε καθ' ἡμέραν τὴν εὐαισθησίαν αὐτῶν καὶ ἐπομένως τὴν ἀνικανότητά νὰ κατεργάζωνται κατὰ φύσιν τὰς τροφάς. Εἰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀποβλέψας ἐσυμβούλευσα τὴν τοπικὴν ἀντιφλογιστικὴν μέθοδον καὶ πρὸ πάντων τὴν ὀλιγοφαγίαν, ὀλίγον δ' ἔπειτα τοὺς ἐκ πάγου κλυστήρας (γ) καὶ τοὺς ἐφθόβι κλύμους (τὴν καθ' ἡμᾶς φάβαν), τοὺς ὁποίους μεταχειρίσθη εὐτυχῶς καὶ εἰς ἄλλους δύο ἀσθενεῖς πάσχοντας ὀλίγον μὲν διάρροϊαν. Τῆς δὲ στυπτικῆς δυνάμεως τῶν κλύμων μνημη-

(α) Vogel Handb. der prakt. Arzneywis. Th. VI. Vom Durchfall.

(β) Παραδείγματα δὲ διαφροῶν μετὰ τοὺς διαλείποντας πυρετοὺς ἐπιρ-
χομένων ἀναφέρουσι ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ μέγιστα ὁ κλεινὸς Βερλινέρι (Opera medica de febr. Sect. III. p. 133).

(γ) Τοὺς ἐκ πάγου κλυστήρας ἐσυμβούλευσα καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς τὴν ἐν-
σεντερίαν (Quariti animady. pract. ad div. morb. p. 232).

νεύουσιν ὅτι Ἱπποκράτης (α) καὶ ὁ Γαληνὸς (β) καὶ ὁ Πλίνος καὶ ὁ Διοσκορίδης (γ), οἵτινες ἐπαινοῦντες αὐτοὺς εἰς τὰς κοι-
λιακὰς βύσεις δὲν ἀμελοῦσι μ' ὄλον τοῦτο νὰ προσθέσωσιν, ὅτι εἶναι φυσώδεις καὶ δυσόνειροι. Ἄν θέλω νὰ ἐξετάσω ποῖον συνήργησε περισσώτερον εἰς ἴασιν τῆς ἀσθενοῦς ἢ ὀλιγοφαγία, οἱ ἐκ πάγου κλυστήρες, ἢ οἱ κλύμοι, τοῦτο μόνον σημαίω, ὅτι ὁσάκις ἔπαυε τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἠύξανε ἢ διάρροια· δὲν ἐρευνῶ προσέτι κατὰ τῖνα τρόπον ἐνήργησαν οἱ κλύμοι ἀράγε διὰ τινὰ ἔμφυτον στυπτικὴν δύναμιν ἢ διὰ τὴν πνευματώδη αὐ-
τῶν φύσιν ὡς ἀλλότριον τοῦ προκειμένου σκοποῦ, ἀλλὰ παρα-
κλῶ τοὺς ὁμοτέχους νὰ τοὺς μεταχειρισθῶσι καὶ νὰ βεβαι-
ώσωσι τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν διὰ νέων παρατηρήσεων, διότι, ὡς ἔλεγεν ὁ αἰθιόπιος Μοργάγνης nulla est alia pro curto pos-
candi via nisi quam plurimas morborum historias, tum aliorum, tum proprias collectas habere et inter se compara-
re. Ἡ ἀσθενὴς αὕτη βεβαιώνει προσέτι τὴν παρατήρησιν τοῦ θεοῦ Κώου, ὅτι αἱ δυσεντερίαι παραξύνονται ἢ γίνονται συχνότεραι κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς ὄμβρους καὶ τοὺς ἐτησίας ἀνέμους (δ).

(α) Ταραχῆς γαστρὸς κλύμους ἐφθόβι δίδοναι (Ἐπιδημ. τὸ δεύτ. σελ. 466
ἐκδ. (Kühn).

(β) Περί τῆς τῶν ἀπλ. φαρμ. κρᾶσ. καὶ δοσῆμ. Βιβλ. II. σελ. 49.

(γ) Histor. natural. XXII 69 — Περί ὅλης ἱατρικ. Βιβλ. II. σελ. 248 (ἐκδ. Sprengel). Τοὺς δὲ περιεργατέρευς νὰ μάθωσι ἀκριβέστερον τὰ περὶ τῶν κλύμων παραπέμπομεν εἰς τὴν σελὴν διατριβῆν τοῦ Μοργίου (Menke de leguminibus veterum. Gætting. 1814 σελ. 12).

(δ) Περί ἀέραν ὕδατ. καὶ τόπ. σελ. 543.

Υπόπυον και τύφλωσις ἐντὸς πέντε ὥρων.

Ἰππρέτις τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀσθενούντων τριακονταετῆς ἀμέμπτου μὲν ὑγείας, κράσεως δὲ ἀθλητικῆς, ἐξενούκτιος τῆς Φεβρουαρίου. μέχρι τῆς πέμπτης ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἐπιστρέψασα εἰς τὴν οἰκίαν ἐκοιμήθη σφοδρότατους αἰσθανομένη πόνους κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ μάλιστα περὶ τὸ μέτωπον περὶ δὲ τὴν δεκάτην ἐξύπνησε μὴ βλέπουσα παντελῶς εἰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ. Περίφοβος γενομένη μέρας μὴ διὰ τοῦ ἀδιαλείπτως αὐξάνοντος ἀνυποφόρου πόνου, μέρα δὲ διὰ τὴν παντελῆ ἀβλεψίαν, μὲ ἐκέλευσε νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ. Ἐξετάσας τὸν ὀφθαλμὸν εὔρον τὸ μὲν κάτω τρίτον τοῦ ἐμπροσθίου θαλάμου πλήρες πύου εἰλικρινοῦς συγγινωσκόντα διὰ νηριῶτων ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης μετὰ τοῦ ὑποπύου, τὴν δὲ εἶναι ἀκίνητον, τὴν κόρην γωνιώδη καὶ ἡμικεκλεισμένην, τὴν κερατοειδῆ χιτῶνα ὑγιέστατον, τὸν προσπεφυκότα εἰς τὴν ὀφθαλμὸν ὑμένα (coniunctiva bulbi) ὑπὸ παμπόλλων ἐπιθηρῶν ἀγγείων διαπεπλεγμένον, τὰ λοιπὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ κατὰ φύσιν· ἡ ἀσθενὴς ἔπαυσε τόσον σφοδροῦς πόνους εἰς τὸ βῆθαι τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὥστε μὲ παρεκάλει νὰ τὸν ἐκκόψω· κατὰ τὸν δεξιὸν, ὅστις ἄλλως ἦτο ὑγιής, ἔβλεπε μαρμαρυγὰς καὶ μυίας σφυγμοὶ 30 καθ' ἑκάστον λεπτόν. Μιᾶς λίτρας φλεβοτομῆ, 15 βδέλλαι παρὰ τὴν ἐξ ἀριστερῶν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν, κόνις ἐκ σιταριῶν 6 καλομέλανος καὶ μιᾶς δραχμῆς ἰαλπίπης, ψυχρὰ ἐπιθήματα κατὰ τοῦ πάσχοντος μέρους ἐπετρίασαν μὲν τοὺς πόνους ἀλλὰ τῆ ἐφεξῆς ἡμέρα ὄλος σχεδὸν ὁ ἐμπροσθίου θαλάμος ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ πύου· ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς ἦτο εἰς τὴν αὐτὴν κατὰστασιν. Ἐπαφαιρεῖται μία λίτρα αἵματος, ἡ ἀσθενὴς λαμβάνει ἐκ διαλειμμάτων ἀπόθρεγμα ἐκ δύο δραχμῶν φύλλων σιναμμικῆς καὶ δύο οὐγγιών Γλα-

ουβερικοῦ ἁλατος, προσβάλλεται παρὰ τὸ ἰνίον ἐπισπαστικὸν ἔμπλαστρον τὸ ὁποῖον θεραπεύεται διὰ μύρου ἐκ κανθαριδίων. Πιούσιν οἱ πόνοι κατὰ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν, ἀπορροφῶνται τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ πύου ἐντὸς δύο ἑβδομάδων, ἐνόνεται ἡ παρὰ τὸν μικρὸν κανθὸν κερατοειδῆς ἐν μέρει μετὰ τῆς ἱρίδος (synochia anterior partialis), ἡ δ' ἀσθενὴς ἀποβαίνει τυφλὴ ὑγιαθεῖσα τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν.

Τὸ ὑπόπυον γεννᾶται φλογουμένης ἤτοι τῆς ἱρίδος, ἡ τοῦ ὑπαλείφοντος τοῦ κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν θαλάμου Δεσκεμετείου χιτῶνος, ἡ ῥηγνυμένου ἀποστήματός τινος τοῦ κερατοειδοῦς εἰς τὸν ἐμπροσθίου θαλάμον, ἡ πέλος φλογουμένων τῶν ἐντὸς τοῦ βολβοῦ χιτῶνων. Ἡ τελευταία αὕτη αἰτία, νομίζω, ἐγέννησεν εἰς τὴν παροῦσαν ἀσθενῆ τὸ ὑπόπυον, πρῶτον διότι ἡ ἱρις καὶ ὁ κερατοειδῆς δὲν ἐδείκνυον καμμίαν ὀρατὴν βλάβην οὔτε κατὰ τὸ χρῶμα, οὔτε κατὰ τὴν οὐσασιν, καὶ δεύτερον διότι εἰς τὰς φλογώσεις τοῦ Δεσκεμετείου χιτῶνος ἐκτὸς ἄλλων πολλῶν χαρακτηριστικῶν συμπτωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρουσι μὲν πλατύτερον οἱ ὀφθαλμικοὶ (α), ἔλλειπον δ' ἐνταῦθα, δὲν ἀποβάλλουσιν οἱ ἀσθενεῖς τὴν ὕρασιν τόσον ταχέως. Μένει λοιπὸν ἡ φλόγωσις τῶν ἐντὸς χιτῶνων καὶ μάλιστα τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἥτις διὰ τὴν μετάβασιν τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ θερμοῦ εἰς τὸ ψυχρὸν εἰς καιρὸν νυκτὸς κατέσκηψε τόσον σφοδρὰ εἰς τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν ὥστε μεταβάσῃ ἐντὸς ὅ ὥρων εἰς ἐκπύησιν ἐπέφερε τὴν παντελῆ αὐτοῦ τύφλωσιν καὶ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν πιθανότατα ἤθελεν ἀποβάλλει ἐὰν ἡ φλόγωσις αὐτῷ δὲν ἦτο διὰ δυσεξήγητόν τινα

(α) Rosas. Handbuch der theoret. und prakt. Augenheilk. Bd. II. σελ. 447--Weller die Krankh. des menschl. Auges σελ. 180.

ἀδιαθεσίαν ὀλιγώτερον σφοδρὰ τῆς κατὰ τὸν ἀριστερόν. Ἐν τῶς πολλῶν ρυτικῶν τοπικῶν ἱατρικῶν, τὰ ὅποια ἀνάκαθη (α) ἐπληρέθησαν καὶ ἐπαινοῦνται μέχρι τῆς σήμερον ὑπὸ τῶν νεωτέρων (β) ἕως πέραν τοῦ δέοντος, πρὸς διαφορῆσιν τῶ ὑποπίου ἐφρόνησάν τινες, ὅτι εἶναι προσέτι ἀνάγκη νὰ διαρῆται ὁ κερατοειδῆς χιτῶν πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ πυοῦ. Πρῶτος δὲ πόντων καὶ πολλὰκις ἔκαμνε ταύτην τὴν χειρουργίαν ὁ Γαληνός (γ), ἀλλὰ δὲν λέγει ἂν οἱ ἀσθενεῖς ὑγιάζθησαν. Τοῦτον ἐμιμήθησαν ὁ Περαιῶς καὶ ὁ Α. Πιθέριος, καὶ ὁ Wollhus καὶ ὁ Wario, καὶ ὁ Πίχτερος (δ) καὶ ὁ Λαγγεμβέκιος (ε) καὶ ὁ Πινέδικτος, καὶ αὐτὸς ὁ κλεινὸς Βαῖτρος εἰς τὴν ἀρχὴν (ζ) ἄλλοι πάλιν ὡς ὁ Σκάρπας καὶ ὁ Λευράντιος (η) καταφέρουσι κατὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ κερατοειδοῦς λέγοντες ὅτι πρὸ τὸν μὲν αὐξάνει τὴν φλόγωσιν καὶ ἐπιφέρει δεινότερα ἐπακόλουθα, τὸ δὲ πῦον διὰ τὸ πυκνὸν ἐξέρχεται βραδέως καὶ δυσκόλως, καὶ δεύτερον ὅτι ἡ φύσις ἀπορροφεῖ τὴν παρὰ φύσιν συλλογὴν θεραπευθείσης τῆς φλεγμονῆς, συμβουλευούσα

(α) Γαλην. περὶ συνθ. φαρμ. τῶν κατὰ τόπ. Ββλ. Ε. σ. 804.

(β) Dictionnaire des sciences médicales art. Hydropyom σ. 267.

(γ) Περὶ θεραπευτ. μεθόδ. Ββλ. ΣΤ'. σελ. 1020. Ὁ αὐτὸς λέγει (αὐτῆς παλ. 1019) ὅτι ἰσχυρὸς τις ἐθεράπευσε πολλοὺς τῶν ὑποπίου διακατασείων τῆς κεφαλῆς καθίξων μὲν αὐτοὺς ἐρθίους ἐπὶ δίφρου περιλαμβανόμενους διὰ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν τὴν κεφαλὴν ἐκ πλαγίων ἐπειτα διασειόμενους τοιουτοτρόπως ὅστε ἔδωκεν ἐναργῶς τὸ πῦον νὰ καταβῆται κάτω. Καρεῖς, ὅσον ἐγὼ ἤμην, δὲν ἐμιμήθη ταύτην τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τοῦ Ἰσώστου.

(δ) Anfangsgründe der Wundarzneykunst Bd. III. §. 92.

(ε) Neue Bibliothek für Chirurg. etc. Vol. I. p. 182.

(ζ) Ἐπειτα ἄνωγ' τὴν γνώμην σου εἰς τὸ περιώνυμον αὐτοῦ εἰς τὸ τραγῆμα Lehre von den Augenkrankheiten Bd. I. S. 430.

(η) Lawrence a treatise on the diseases of the eye p. 279.

δὲ τὴν παρακίνησιν μόνον ὅταν ὑπάρχῃ γενικὴ ἐμπύσις τοῦ ἀφθαλμοῦ. Τούτων παραδεχόμενος τὴν γνώμην καὶ ἐγὼ ὡς ὀρθότερον δὲν ἔκρινα πρέπον νὰ παρακινήσω τὸν κερατοειδῆ, καὶ τόσον περισσότερον ὅσον ἡ ἀσθενής, πρὶν ἀκόμη πληρωθῆ παντάπασι ὁ ἐμπρόσθιος θάλαμος, ἢ το ἤδη τυφλῆ, βεβλαμμένου κατὰ τὴν οὐσίαν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὡς καὶ ἐν ἐπετύγχανεν ἡ χειρουργία δὲν ἤθελε ὠφελῆθαι διόλου. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι προτιμητέα ἡ ἀντιολογιστικὴ μέθοδος καὶ ἄσθεν μὲν τὰ ἀλυκὰ καθαρτικά, ἐξῶθεν δὲ τὰ ἐπιστατικά φάρμακα, τὴν δὲ πυώδη ὕλην ἀπορροφεῖ ἢ παντάπασι ἢ ἐν μέρει ἡ τῶν νοσημάτων ἱατρὸς φύσις, ὡς ἔκαμνε καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἀσθενῆ.

(Ἀκολουθεῖ)

Θεραπεία ἱκτέρου διὰ τοῦ ἐλάτηριου.

Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ ἱατροῦ Σοφοκλέους Οἰκονόμου πρὸς τὸν ἱατρὸν Ιωάννην Βεδρον.

Νεανίας τις χωρικός, εἰκοσαετής, κράσεως γλοερμηχῆς, μέγχε πρὸ ἐνός ἤδη μηνὸς ἄνοσος διατελέσας, ἐπειδὴ πρὸς τινὰ τῶν γειτόνων περὶ προβάτου κλαπέντος διεπληκτίσθη, ἐξαιφνης ὑπὸ ἱκτέρου καταλαμβάνεται. Καταφυγὼν δὲ πρὸς ἱατρὸν, καὶ διὰ πολλῶν φαρμάκων εἰς μάτην ἐνοχληθεὶς, ἤλθε καὶ πρὸς ἐμέ. Ἐξετάσας τοίνυν τὸν νέον ἀκριβῶς παρετήρησα σύμψασαν τὴν τοῦ σώματος ἰδέαν χολοβαφῆ, καὶ ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς, καὶ ὄκνον, καὶ γεῦσιν πικρὸν, αἰτίαν τε καὶ ναυστίαν συνέχῃ εἶχε δὲ καὶ τὰ διαχωρήματα ἀργιλώδη καὶ τὰ οὔρα ξανθὰ ὁ δὲ σφυγμὸς κατὰ φύσιν. Κατὰ μὲν οὖν τὸ πρῶτον ὥρῃσα ἀφέψημα ἀγρόστιδος μετὰ ἀψινθίου, καὶ

κλύσματα ἀπλᾶ τὰ αὐτὰ καὶ τὴν ὑστεραίαν. Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐπειδὴ μηδεμίαν ἐκ τῶν ἰατρικῶν τοῦτο ὠφέλειαν παρετήρησα, ἔδοξέ μοι καλὸν ἐπιδοῦναι τὸν χυμὸν τῶν καρπῶν τοῦ ἀγρίου σικίου (πικραγγουρέαν κοινῶς ἰσχυροὶ τὸ φυτὸν) (α). Λαβὼν οὖν καρποὺς ἰκανοὺς τοῦ φρεσίου καὶ συνθλάσας καὶ ἀποθλάσας, καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν χυμὸν μετὰ γλοιοῦ κόμμιος (Mucilag. Gummi Arabici) ἀναμίξας ἐκλευσάμενος τὸν πάσχοντα ὀλίγας ἐξ αὐτοῦ βραϊδὰς εἰς τοὺς μὲν κτηῆρας ἀνασπᾶσαι μετὰ τρία δὲ περίπου λεπτὰ καταλαβόντι τὸν πάσχοντα πταρμὸς συνεχῆς, ἔρευθος τῶν ὀφθαλμῶν, σποδίνη ἐκ δὲ τῶν βρωθῶνων ἤρξατο κατὰ μικρὸν ἀποσάλλεσθαι τὴν ξανθὴν, ἀμμωνιακοῦ ὄσμην ἀπηπέμπον. Τοῦτο τὸ ὑγρὸν καταβρέον κνησμὸν καὶ δῆξιν διήγειρεν εἰς τοὺς μὲν κτηῆρας ὅλη δὲ τούτου καταστάξαντος ἡ ποσότης ἐγένετο ὡσαύτως γγίαι ἔξ. Καὶ ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ ἐπέβρασα ταμιμάχιον χυμὸν κυανοῦ, εἰς ἐρυθρὸν ὁ χάρτης μετεβλήθη· διάλυσιν δὲ χυμὸν τῶν ὑγρῶν οὐκ ἐποίησα μὴ ἔχων πρόχειρα τ' ἀναγκαζόμενα. Κατὰ δὲ τὴν ὑστεραίαν τὸν πάσχοντα εὖρον ελευθέρου τοῦ ἰκτεροῦ ἀδυναμία τις μόνη τοῦ σώματος ὑπελείπετο, ἀλλ' αὐτὴ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας παρήλθε, ζωμῶ κρέατος ἐτροφῆν χρησαμένου. Τοῦτο τὸ φάρμακον πολλαχού τῆς Ἰσπανίας καὶ οἱ ἰδιώται διδύσκουσιν εἰς τὸν ἰκτερον, καὶ ἔσθ' ἀρχαίων· ὀνομάζουσι δὲ οἱ πάλαι πατιέρες ἡμῶν τὸν χυμὸν

(α) Παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις τὸ φυτὸν τοῦτο καλεῖται Σίκκος ἄγριος (ἀπὸ σικκός, ἰατρ. ὄλ. ἀ' βρά), καὶ Σίκκος ἄγριος (ἰπποκρ. περὶ τέσπων τῶν καὶ ἀνθρώπων β. ια. σελ. 330. τόμ. Ζ'. ἐκδ. Chirch). — Οἰόφρ. ἱστορ. 7, 6, 11 καὶ Σίκκος ἀγρότερος (Νίκασκ. Ὀσριακ. σελ. 867) Cucumis asiaticus s. Momordica Elaterium L.

τούτου ἐλατήριον (α), καὶ ἐξαιρέτως ἔρβινον (ὡς καὶ τ' ἄλλα τὰ διὰ ῥινοῦς ἐνεργοῦντα ἰατρικά.) Αὐτίκα Νικηράτος ὁ ἰατρὸς (β) διώρισε πρῶτος τὸ ἔρβινον τοῦτο, ὡς διδάσκει ὁ Γαληνός· « Νικηράτου ἔρβινον. Ἐλατήριον μετὰ γάλακτος γυναικείου τρίψας ἐγγυμάτιζε εἰς τοὺς μὲν κτηῆρας καὶ κέλευε ἀνασπᾶν » (γ). Μνημονεύει δὲ τοῦ ἐλατηρίου τούτου ὁ Γαληνός καὶ ἀλλαχοῦ· « Λγαθὸν δὲ (τὸ ἐλατήριον) καὶ τοῖς ἰκτερικοῖς ἐγγεσμένον μετὰ γάλακτος γυναικείου ταῖς ῥισί » (δ), καὶ « Ἐλατήριον μετὰ γάλακτος γυναικείου τρίψας ἐγγυμάτιζε εἰς τοὺς μὲν κτηῆρας κελεύει ἀνασπᾶν » (ε), καὶ « Ἐλατήριον, ὅσον κύμαον ἐλληνικὸν διεῖς γάλακτι γυναικείῳ εἰς τοὺς μὲν κτηῆρας ἔχει » (ζ). Καὶ ὁ συντάκτης τοῦ περὶ ἰκτεροῦ λατινιστὴ ζωζαμένου συνταγματίου καὶ εἰς τὸν Γαληνὸν ἀποδιδομένου

(α) Σικίου ἀγρίου, καὶ ὁ τοῦ καρποῦ χυμὸς, ἐν ἐλατήριον ὀνομάζουσι, οὐχ ἕμιστα δὲ καὶ ὁ τῆς ῥίζης τε, καὶ τῶν φύλλων ἐπιπίπτει τυγχάνουσιν ὄντες εἰς τὰς ἰσχυροὺς. Γαλην. περὶ κρέας, καὶ δυνάμ. τ. ἀπλ. φαρμ. II. σελ. 228. Ἐλατήριον, οὐ μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγρίου σικίου γινόμενον ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ τὴν κοιλίαν καθαίρον. Γαλην. ἰπποκρ. Γλωσ. ἔξ. σελ. 89 τόμ. Γ. Βλ. καὶ Foestii Occour. Hippocr. p. 121. καὶ Dierbach. die Arzneimittell des Hippocrates pag. 132.

(β) Ὁ Νικηράτος ἦν ἑπαθὸς τοῦ Ἀσκληπιάδου· ἔγραψε περὶ φυτῶν (ἀισκ. ἰατρ. ὄλ. προοίμ. σελ. 2 ἐκδ. Spreng. Ἐπιγράμ. Ἀλέξ. Α. β. γ. σελ. 3, ἐκδ. Colon. 1628), περὶ καναλῶν (Cacl. Aurelianus. morb. chron. L. II. c. 5, pag. 376) καὶ ἄλλα (Plin. Hist. nat. L. XXXI. c. 2). Πρβλ. Fabricii Biblioth. Graec. Tom. XIII. p. 346--Sprengel Gesch. der Arzneykunde 2 Bd. p. 28 Halle 1823.

(γ) Γαλην. περὶ συνθέσ. φαρμ. τ. κατὰ τόπον. Θ'. α. σελ. 593 τόμ. II.

(δ) Γαλην. περὶ κρέας, καὶ δυνάμ. τ. ἀπλ. φαρμ. βιβλ. II. σελ. 228.

(ε) Αὐτ. περὶ εὐπορίσ. βιβλ. Α. σελ. 556. τόμ. 10.

(ζ) Αὐτ. αὐτ. βιβλ. Β'. α', σελ. 326.

γράφει « Si autem quid remanet in vultu de ictero, fieri solet, effusionibus quæ ad nares uti oportet. Totum simum est elaterium et cyclamini succus permixti cum eis etc. (α). Καὶ πρὸ τοῦ Γαληνοῦ Διοσκορίδης καθίσταται » τὸ Ἐλατήριον ἐγγυθὲν μετὰ γάλακτος εἰς τοὺς ῥόδους ἕκτερον ἀποκαθαίρει » (β), καὶ » εἰς δὲ τοὺς ῥόδωνας ἐγγυθὲν ἐπι ἰκτερικῶν. . . ἔλατήριον μετὰ γάλακτος βαλανείω ὄντος ἢ ἐν τῇ ἐμβατῇ τοῦ πάσχοντος » (γ). Ἡ Νόννος ὁ ἰατρός » χολῆς δὲ οὐσῆς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἑλκυσίον μετὰ γάλακτος γυναικείου ἐνσταξε τῇ ῥινὶ » (δ). Οὐ καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Καίλιος ὁ Λύρηλιανός « Idem naris infundendum priusquam in lavacrum venient ægrotans ut quidam probant, struchium cum lacte, ad speciem ferendo, asinino vel humano, similiter etiam elaterium quod appellant, hoc est cucumeris agrestis succum » ἢ Καὶ Πλίνιος λαλῶν περὶ τοῦ ἐλατηρίου προστίθει « naris vero regio in nares conjectum » (ε).

Τίτι δὲ τρόπον ἐνεργεῖ εἰς τοὺς ῥόδωνας τὸ φάρμακον, ἢ μὲν ἀγνοῶν ἄρα γὰρ δυναμικῆς τις ἀλλοίωσις περὶ τὸ νευρικό σύστημα, ἢ μεταχέτευσις τις ἐκ τοῦ τοπικοῦ ἐρεθισμοῦ παρὰ τὴν προήγαγεν ἐκείνην τὴν ῥοὴν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν κατὰ φύσιν τῆς χολῆς διάκρισιν; Ὁ καιρὸς καὶ σκέψεις ὠριμότητος ἐξηγήσουσι πολλὰ τῆς ἰατρικῆς ἀνεξήγητα φαινόμενα. Κι

(α) Γαλην. ἄπαντα. τόμ. 10, σελ. 520.

(β) Διοσκορ. ἕλ. ἰατρ. βιβλ. Δ. ρη'. σελ. 639, τόμ. α.

(γ) Αὐτ. περὶ εὐπορίας. βιβλ. Β'. νη'. σελ. 269, τόμ. β.

(δ) Νόν. ἐπιτομή. κεφ. ρη'. τόμ. β'. σελ. 114 δεξ. Bernard.

(ε) Cael. Aurelianus. morb. chronic. L. III. cap. 5, pp. 458.

(ζ) Plin. Hist. nat. L. XXVI. cap. 2.

καλῶς ἄρα καὶ δικαίως ἔλεγεν ὁ κλεινὸς Ἑίμιος (Heim) ἀναγράφων δημόδω ἰατρικῶν, ὡν ἠγνῶει τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας, « Davon wissen die Doctors nichts, von alten Weibern und Schinderknechten habe ich manches gelernt, was probat war » and die Erfahrung macht den Meister » ὥστε καὶ ἐκ τοῦ φαρμάκου τούτου, φίλε, καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν, ἄπερ ἀπαρτίζουσι τὸν κώδικα τῆς καθ' ἡμᾶς δημόδου ἰατρικῆς, σαφηνισθήσονται πάμπαν τῆς φαρμακευτικῆς ὕλης τῶν ἡμετέρων πραγμάτων. Ἐβόωσα.

Ἐν Ναυπλίᾳ τῇ 19 Αὐγούστ. 1837.

Περὶ ἀλατώδους τινὸς πηγῆς.

Εἰς τὴν γῆσον Πάρον, δέκα λεπτὰ περίπου μακρὰν τῆς κωμοπόλεως Ναούσης πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἑκατὸν περίπου βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, ἀναβρῦει ὕδωρ ἕως τέσσαρας δακτύλους διάμετρον ἔχον. Τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι ψυχρὸν, καθαρὸν, διαυγές, ἀνοσμὸν καὶ ἀλμυρὸν· δὲν κάμνει δὲ κἀνὲν εἶδος ὑποστάθμης οὔτε εἰς τὴν πηγὴν, ὅθεν ἐξέρχεται, οὔτε εἰς τὸν αὐλακκῶν, ὅπου ῥέει ἕως γὰρ φθάσῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ τόπος ὅπου ἀναβρῦει εἶναι πετρώδης, αἱ δὲ πέτραι τιτανώδεις. Ἡ πηγὴ ἦτο περικτισμένη, πλὴν τὸ οἰκοδόμημα εἶναι τώρα κρημνισμένον, καὶ δὲν φαίνεται ἄλλο παρὰ μόνον τετραγώνος τοῖχος μικρὸς, ὅστις περικλείων τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῶν τρεῶν μέρη ἀφίνει τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ ἐλευθέρην πρὸς τὴν θάλασσαν. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ περίφραγμα τοῦτο ἐγένετο ὅταν ἠκοδομήθησαν οἱ ἐκεῖ πλησίον εὐθὺς εὐρισκόμενοι δύο παρημελημένοι ναοὶ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἐπειδὴ παρετήρησα

δει είναι κτισμένοι με τὸ αὐτὸ μίγμα. Ὀλίγα βήματα καὶ τέρω πρὸς τὴν θάλασσαν ἀναβρῦει τὸ αὐτὸ ὕδωρ πλὴν ἐγώτερον. Οἱ ἐγχώριοι ὀνομάζουσι τὰς πηγὰς ταύτας ἄσμα τῶν ἁγίων *Αναργύροι*, καὶ πολλοὶ πίνουν ἐξ αὐτῆς πρὸς ὑποκάθαρσιν. Ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου ἔχειται τινὰς φηλας εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Κ. Λάνδερσεν ἀναλύσας αὐτὴν γὰρ εἶπε σύγκειται, ἀπὸ ἀνθρακικῆν τίτανον, ἀπὸ ἀλάνατρον, ἀπὸ θεικῆν μαγνησίαν καὶ ἀπὸ ἀνθρακικὸν ὀξείον, καὶ ἐμπεριέχει, κατὰ τὸν αὐτὸν, καὶ ἕχνη βρωμίου καὶ ἰσίδου.

I. B.

Περὶ ταρχείας ἀνθρωπίνων νεκρῶν.

Ἀνθρώπινοι νεκροὶ μένουσιν ἐνίοτε καιρὸν τινα ἄτι χάριν ἐπισκέψεως ἢ δικαστικῆς ἐξετάσεως. Ἀλλ' ἐπιβὴ ἐκ τῆς ταρχείας αὐτῶν σήψεως ἀναπεμπομένη δυσωδία ἐστὶ καὶ ἀφόρητος καὶ ἐπιβλαβὴς, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μεταχειρισθῆται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐκδίωξῃ τὴν ταρχείαν αὐτῶν σήψιν.

Πρῶτον πάντων λοιπὸν καὶ ἀπαραίτητως ἀναγκαζομένη νὰ τέμωμεν τὸν νεκρὸν, ἅμα αἰσθανθῶμεν σηπεδονώδη ἀποφορὰν, νὰ ἐξαιρέσωμεν τὸν ἐγκεφάλου, καὶ τὰ ἐντόσθια ἐκ τοῦ στήθους αὐτοῦ καὶ τῆς κοιλίας, τὰ ὅποια δυνάμεθα νὰ φέξωμεν εἰς οἰνόπνευμα ἐνθύντες, ἢ ἀποπλύνωμεν ἔπειτα καὶ τὸν νεκρὸν ἕσω καὶ ἔξω με πτυκνωμένον χλωροῦχου πικρῆ διάλυμα, καὶ νὰ τὸν ἀποστεγνώσωμεν. Τὸ ῥηθὲν τοῦτο μὲν δύναται ὡς ἐπιτοπολὸν νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὰ εὐκρατέτερα μέρη τῆν σήψιν καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἀπόπλυσις γένηται κατ' ἐπανάληψιν φαρμάκων. Εὐγενῶν ἀνθρώπων οἱ νεκροὶ εἰς

ἐξαιρωθῶσιν αὐτῶν τὰ ἐντόσθια, κασπαλίζονται πρῶτον ἐνδοθεν με κοιλίαν γύψου κεκαυμένης, καὶ ἀναπληροῦνται ἔπειτα πρὶν σφραγῆ τὸ δέριμα με ἀρωματικὰς βοτάναις ἀντὶ δὲ τῶν ἀρωματικῶν βοτάνων δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ φορέματα παλαιὰ, ἢ χαρτίον ἢ βαμβάκιον, ἀφ' οὗ καταβράνωμεν αὐτὰ πρῶτον με πεύκιον ἔλαιον, ἢ πετρέλαιον, ἢ με διαλελυμένον εἰς οἰνόπνευμα σωσίκερον. Παρόμοιως ἐμποροῦμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιτυχῶς εἰς τοῦτο καὶ τὸν ὑδροχλωροῦχον ὀξειδωμένον ὑδράργυρον εἰς οἰνόπνευμα διαλελυμένον.

Ὅσοι δὲ νεκροὶ πρέπει νὰ μετακομισθῶσιν εἰς ἄλλον τόπον (χάριν ἐνταφιασμοῦ, ἢ χημικῆς ἐξετάσεως, ἐνελεθῶμεν εἰς πανία καταβραινόμενα με τὸ ἄνω ῥηθὲν διάλυμα, δύνανται νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆν σήψιν. Τὸν σκοπὸν τοῦτον δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ με μικροτέραν ἀνάμνησιν δαπάνην, ἂν μεταχειρισθῶμεν τὸν ὑδροχλωροῦχον ὀξειδωμένον ὑδράργυρον, ἢ τὸ ἀρσενικόν, ἢ τὸν θεικὸν ψευδάργυρον διαλελυμένον εἰς ὕδωρ.

Ὁ ἐν Νεαπόλει ἰατρὸς Τραγχίνας ἐμετεχειρίσθη τὸ ἀρσενικόν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, ἔχει μόνον εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ τὸν νεκρὸν μῆνας τινὰς σῶον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ δώσῃ καὶ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα καὶ τὴν ζωηρότητα καὶ ἡ μέθοδος αὐτοῦ, τὴν ὅποιαν ἀνέφερεν εἰς συνάδριξιν τινα τῆς ἀκαδημίας παρόντων τῶν δοκιμωτέρων ἰατρῶν τῆς Νεαπόλεως, ἐβεβαιώθη κατ' ἐπανάληψιν δοκιμασθεῖσα εἶναι δὲ αὕτη ἡ ἐξῆς. Μία ἕως δύο λίτραι λευκοῦ ἀρσενικοῦ διαλύονται εἰς 20 ἕως 24 λίτρας ὕδατος, ἢ τὸ ἅπασι εἶναι καλλίτερον, οἰνοπνεύματος. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο χρωματίζομενον με μίαν καὶ ἡμίσειαν οὐγκίαν ὀξειδωμένου μολύβδου (Minium) ἢ κιννάβαρης, ἐγχύομεν με σύνθετος κλυστήριον διὰ τῆς κάρυτιδος εἰς τὰς ἀρτηρίας τοῦ ἐγκεφάλου,

καί, ἀνίσως αἰσθανθῶμεν ἀποφοράν τινά σήψειω τῶν ἐνέρον, μὲ τὴν τρίγωνον ἀκίδα (trioikart) εἰς τὴν κάτω κοιλίαν.

Ὁ νεκρὸς δύναται νὰ φυλαχθῆ ἀβλαβῆς δύο τοῦλάχιστον μῆνας, ἐάν μεταχειρισθῶμεν τὸ ἀρσενικόν διαλελυμένον ἐν οἴνῳ πνευμα καὶ ὄχι εἰς ὕδωρ· μετὰ δὲ τῶν δύο μηνῶν τὴν περὶ ρεῦσιν συστέλλεται οὗτος τὸν ὄγκον, ξηραίνεται κατ' ἄγρον, γίνεται μελαγχρῆς καὶ μένει οὕτω πολλοὺς χρόνους.

Ὁ ἰατρὸς Τραγγίνος ἐπέσθεσε μετ' ἐπιτυχίας τὸ ἀρσενικόν καὶ εἰς τὸ σύνθετον μίγμα, τὸ ὁποῖον ἐγγύαυσι οἱ ἀσθενεῖς εἰς τὰς ἀρτηρίας τῶν νεκρῶν.

Ἐγγύαυτες λοιπὸν εἰς τὰς ἀρτηρίας τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ βευστὸν ἐρυθρὸν, δίδομεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ κατὰ φύσιν χρώμα, ἐνθέντες δὲ εἰς τὸ βευστὸν τοῦτο καὶ ἀρσενικόν, ἐποδίζομεν τὴν ἐκ τῆς σήψειω δυσωδίαν, ἐάν μάλιστα ἐγγύαυομεν αὐτὸ, ὡς εἶπαμεν, εἰς τὴν κάτω κοιλίαν.

Ξ. Α.

Σπαρτία ἐμπλησις τῆς οὐροδόχου κύστεως.

Ὁ μόντεχὸς μου μ' ἐκάλεσε νεωστὶ εἰς συμβούλιον πρὸς τινος λεγούσης, λέγων, ὅτι αὐτὴ ἐγέννησε πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἤδη, ὅτι ἡ μήτρα αὐτῆς δὲν εἶχε συσταλθῆ πρεπόντως ἀκόμα καὶ ὅτι ὁ πυθμὴν τῆς μήτρας ἐπάνω εἰς τὴν οὐροδόχον κύστην παρατεινόμενος ἐπροξένει πόνους εἰς αὐτήν· ἐλλοὶν δὲ ἐπιπέσει πρῶτον ταύτης εἰκοσαετοῦς καὶ μελαγχροῦς λιγυρῆς τοὺς σφυγμοὺς ἀρκιὰ σκληροῦς, τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς καὶ τὸν πυθμὴν τῆς μήτρας ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης πολὺ πρὸς τὰ ἐμπροσθεν ἐπιεκκλιμένον, καὶ ἀτόμιον αὐτῆς κατὰ τοὺς λόγους τῆς μαίαιας, (ἐπειδὴ ἡ

ἐμὲ δὲν ἐστερξεν ἡ λεγούσα νὰ ἐξετασθῆ), ἔκειτο πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω κατὰ τὸ κοιλίωμα τοῦ ἱεροῦ ὀστέου. Τὰ οὖρα ἦσαν συγνὰ μὲν ἀλλ' ὀλίγα. Διέταξα λοιπὸν εἰς τὴν ἀσθενήν νὰ κοιμηταὶ ὀριζοντίως καὶ μὲ ἀνυψωμένα τὰ κατὰ τὸ ἱερὸν ὀστοῖν μέρη, ν' ἀνατρίβῃ τὴν κοιλίαν τῆς μὲ ἐλαιώδεις ὕλας, καὶ νὰ πίνῃ γαλακτώματα (emulsiones). Μετὰ τινὰς ὅμως ἡμέρας ἀνακαλοῦμαι καὶ ἐκ δευτέρου εἰς ταύτην, ἥτις ἦτον εἰς μεγάλην ἀθυμίαν, ἐπειδὴ ἡ μήτρα τῆς ἐμεγαλύνθη καὶ ἀνέβη ἐπὶ πλέον εἰς τὰ ἄνω, καὶ εὐρίσκω αὐτὴν ἀπύρετον μὲν ἀλλὰ καταλυπημένην, τὸν δὲ πυθμὴν τῆς μήτρας ἕως ὑπεράνω τοῦ ὀμφαλοῦ φθάσαντα. Τοῦτο μὲ ἐτρόμαξεν. Ἐπειδὴ δὲ σημεῖον αἰμορραγίας ἐντὸς τῆς μήτρας δὲν ὑπῆρχε κανὲν, καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐπαφῆς τῆς κοιλίας ἡσθαινόμην ὑγρὸν ὑποκλυδάζον, ἐκάλεσα εὐθὺς καὶ ἄλλον ὁμότεχον εἰς συμβούλιον, καὶ συμφώνως εἶπαμεν, ὅτι δὲν ἦτον ἡ μήτρα, ἀλλ' ἡ οὐροδόχος κύστις διογκωμένη γυνώμην, τὴν ὁποίαν δὲν ἤθελον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ δεχθῶσιν οὔτε ὁ θεραπευτὴν τὴν νοσοῦσαν ἰατρὸς, οὔτε ἡ ἐξετάσασα αὐτὴν μαία, ἐπειδὴ οὖρα, ἔλεγον, ἐξεχύνοντο καθ' ἡμέραν καὶ ἀφθονώτερα μάλιστα κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας. Ἀλλὰ μὲ ὄλην αὐτῶν τὴν ἀντιλογίαν ἐξεκένωσα διὰ τῆς καθέσεως τοῦ καθεστῆρος ὅσον δεκαεὶς (τρομάζει τις νὰ τὸ εἶπῃ) βωκάλια οὖρους !!! καὶ ἴαθη ἔπειτα ἡ ἀσθενὴς τελείως διὰ προσφορᾶς διουρητικῶν καὶ τωναυτικῶν (Rohoranitia) φαρμάκων.

(ἐκ τῆς ἡμερίδος τοῦ Κασπέρου.)

I. O.

6

Συνέχεια τοῦ περὶ τῆς περιοδικῆς κεφαλῶνιαις καὶ ἐντερικαῖς ἀφῆροι.

Εἰς δυνατοὺς παροξυσμοὺς, οἵτινες δὲν ἐπανέρχονται πολ-
λὰ ἀγρήγορα, ἀλλὰ μένει τούλάχιστον 12 ἕως 20 ἡμέ-
ρας ἀπυρεξία, ὁ συγγραφεὺς δίδει εὐθὺς μετὰ τὸν παροξυσμὸν
ἐμετικὸν, ἀφ' οὗ δὲ παύση τούτου ἡ ἐνέργεια καὶ ὁ στόμαχος
ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις του, μεταχειρίζεται πᾶσαν τρίτην
ᾠραν δύο ἕως τρεῖς κόκκους κινίνης μέχρι τῆς ᾠρας τῆ
προσεχούσης παροξυσμοῦ, διὰ νὰ μετριάσῃ τοῦτον ὅσον εἶναι ἐπι-
νατὸν ἢ καὶ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ὀλοτελῶς. Ὄταν ὁ τύπος ἦναι
ἀπροσδιόριστος καὶ ἀσαφής, ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν
διαστήματα πάντῃ ἐλεύθερα, τότε πρέπει νὰ δώσωμεν καὶ
πρῶτον ἐν τῇ ὑφέσει ἐμετικὸν, ἀκολούθως δὲ ἐν τῇ ἐπομῇ
ὑφέσει κινίνην ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ᾠραν κόκκους τριῶν
ἕταν ἢ ὑφῆσις ἦναι πολλὰ βραχεῖα. Ὄταν ἡ γλῶσσα ἦναι
πολλὰ ἀκαθάρτος ἢ ὑπάρχωσιν ἀκαθαρσίαι εἰς τὰ ἔντερα,
τὰ συμπτώματα ταῦτα παύουσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὅταν παύσῃ ἡ
θεμελιώδης ἀσθένεια, ἢ γουν ὁ κεκρυμμένος διαλείπων πυρε-
τός, μετὰ τὸν ὅποιον δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐκα-
πρωτικά.

Ὅστις ὅμως ἐλπίζει ὅτι θέλει ἰατρεύσει ποτὲ τὸ πάθος τοῦ
χωρὶς κίναν, ἢ θέλει περιμένει εἰς μάτην τὴν ἴασιν τούτου ἢ
θέλει κάμει τὸ πάθος χειρότερον καὶ δυσιατώτερον. Ὄταν ἡ
παροξυσμὸς ἦναι παρὰ φύσιν σφοδρῶν, ὥστε διὰ τὸν ἐπικί-
νον τῆς ζωῆς κίνδυνον ἀπαιτεῖται νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐπά-
νοδος τῶν τοιούτων παροξυσμῶν, τότε τὸ καλλήτερον μέσον εἶ-
ναι νὰ δοθῇ εὐθὺς μετὰ τὸν παροξυσμὸν ἡ κινίνη εἰς μεγέ-
λας καὶ συχνὰ ἐπαναλαμβανομένας δόσεις, πᾶσαν δευτέραν
π. χ. ᾠραν ἀνὰ τρεῖς κόκκους. Δὲν πρέπει νὰ παύσωμεν
τὴν χρῆσιν τῆς κινίνης εὐθὺς καθὼς παύσωσι καὶ οἱ πα-

ροξυσμοὶ, ἐπειδὴ εὐκόλως συμβαίνουσιν ὑποτροπαὶ πολλῶς
ἐπικίνδυναι. Τρεῖς ἕως τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὸν τελευταῖον
παροξυσμὸν δίδει συνήθως ὁ συγγραφεὺς, τρεῖς ἕως τετρακίς
τῆς ἡμέρας ἀνὰ τρεῖς κόκκους κινίνην. Τὰς ἀκολούθους δύο
ἡμέρας ἀνὰ δύο, κατὰ δὲ τὰς μετὰ ταύτας ἕξ, ὅτις ἢ καὶ
περισσότερον ἀκόμη ἀνὰ μίαν δόσιν εἰς τριῶν κόκκων. Ἐν
διαλειμμάτων δὲ διορίζει πρῶστει καὶ ἐλαφρὰ διαλυτικὰ φάρ-
μακα. Πρὸς τελείωσιν τῆς θεραπείας, ἐὰν ἀπὸ καιρὸν εἰς και-
ρὸν ἀναφαίνονται (πράγμα τὸ ὅποιον συμβαίνει ἐνίοτε) συμ-
πτώματα τινὰ τοῦ πάθους, δίδομεν βαφὴν βῆου μετὰ σοδοῦ-
χου τρυγῶς (tart. potassat) καὶ πιερὰ ἐκχυλίσματα, ἢ ἐγ-
χυμα γάρδου ἀγρίας, φύλλων καὶ φλοιοῦ πορτογαλέας.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν δίαιταν, ὁ πάσχων πρέπει νὰ ἀπέ-
χη δι' ἀρκετὸν καιρὸν τοῦ νὰ κοπιᾷ ζετὸ πνεῦμα καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς, καὶ ν' ἀποφεύγῃ κατ' ἐξοχὴν τ' ἀφροδίσια καὶ τὸν
οἶνον. Ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια κατάχρησις γίνεται εἰς τοὺς
ἄνδρας, χωρὶς σχεδὸν ἐξαιρέσειν, αἰτίας νέων παροξυσμῶν.

Ἡ περιοδικὴ ἐντερικαῖα, καὶ τοὶ σπανία, εἶναι μολαταῦτα
ἐνίοτε ἐπίσης κακοήθης καὶ ἐπικίνδυνος καθὼς καὶ ἡ προει-
ρημένη ἀνωμαλία τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ. Ἡ ἐντερικαῖα
αὕτη δικαίως ὀνομάζεται κακοήθης ὅχι μόνον διότι εὐκόλως
ἀλλογοεῖται ἀλλὰ καὶ διότι δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον
καὶ ἐάν τις ὡς ἐντερίτιδα τὴν θεραπείουσιν προσεκτικώτατα.
Μεγάλην δὲ ὁμοιότητα μετὰ τὴν ἐντερίτιδα καὶ περιτονίτιδα
ἔχει μάλιστα καὶ γίνεται δυσδιάγνωστος ὅταν φυλάττῃ τύ-
πον ἀμφημερινόν, ἢ ὅταν ἔρχωνται δύο παροξυσμοὶ ἐντός εἰ-
κοσιτεσσάρων ἡρῶν ὡς εἰς τὸν διαλείποντα διπλοῦν ἀμφημε-
ρινόν (quotid. duplicata). Τὰ συμπτώματα τῆς περιτονίτι-
δος εἶναι συνήθως, τάσις τῆς κοιλίας, θερμασία αὐτῆς καυ-
ματώδης καὶ εὐαισθησία μεγάλη εἰς τὴν ἐπαφὴν δυσκοιλί-

δτης, σπασμοί τῆς σφροδόχου κύστεως καὶ ἰσχυρία ναυτία, ἔμετος, ἐπίτοια δὲ καὶ λειποθυμία· σφυγμοὶ ταχεῖς καὶ ἀδυναταί. Ἀλλ' ἄλλα ταῦτα τὰ συμπτώματα φαίνονται μὲν μεγαλύτεραν ἢ μικροτέραν ὄρμην εἰς πάντα ὅπως οὖν σημαντικὸν παροξυσμὸν τῆς περιοδικῆς ἐντεραλγίας. Ἡ ἕκαστος τῆς νόσου ταύτης ἐπιτυγχάνεται μὲν ἐπίτοια διὰ τῆς συνήθους μεθόδου, ἢ γουν τῆς ἀντιφλογιστικῆς, ἔχει ὅμως τοῦτο τὸ δυσχερῆστον, πρῶτον, ὅτι εἶναι δύσκολος καὶ βραδεῖα, δεῦτερον δὲ, ὅτι ἡ ἐκ ταύτης ἀνάβρωσις δὲν εἶναι ταχεῖα καὶ τρίτον ἐπιγίνεται ὑποτροπὴ ἐπικίνδυνος εὐκόλως καὶ ἀπὸ τὴν παρακράν αἰτίας. Ἡ περιοδικὴ λοιπὸν ἐντεραλγία κατὰ τὸν συγγραφέα μας, ὅς τις ἴδε ταύτην συχνὰ κατὰ τὰ παραλθόντα ἐκθεραπεύεται θαυμασίως (ἐντὸς τῆς προσβολῆς τῶν βδελύκων καὶ καταπλασμάτων, τὰ ὅποια εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ παροξυσμοῦ ἐφάρτησαν πολλάκις ἀναγκαῖα) μὲ τὴν προσφορὰν τῆς ἰατρικῆς κινήσεως καὶ οἱ ἀσθενεῖς ἀναλαμβάνουσι συνήθως ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ συνήθειαι δόσεις τῆς κινήσεως δὲν ἐκκοῦσιν ἐπίτοια εἰμὲθα ἀναγκασμένοι νὰ μεταχειρισθῶμεν μὲ μεγαλύτερας κατ' ἐπανάληψιν.

Εἰς τὴν ἐντεραλγίαν ταύτην, ἐνόσω διαρκεῖ ὁ παροξυσμὸς εἶναι ὡς ἐπίτοια δύσκολιότης μᾶλλον ἢ διάρροια, ἐπίτοια δὲ καὶ ναυτία ἢ καὶ ἔμετος χολώδης. Ἀλλ' εἰς τὴν δυσκολιότητα ταύτην πρέπει νὰ ἔμεθα πολλὰ προσεκτικοὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν καθαρῶν καὶ μάλιστα τῶν δραστηρίων τῆς κοιλίας λυόντων ἀλάτων, διότι εὐκόλως ἀναγεννῶσι νέον παροξυσμὸν. Τὰ καταλληλότερα λοιπὸν μέσα, ὅταν τὰ συμπτώματα ὑπάρχουσι πολὺ ἐπὶ τοῖς ἐλαφροῦς ὑπακτικῶν κλύσματων. Τὸ κοιλιακὸν πλέγμα, ὅπου ἐδρασεῖ ἢ ἀνωμαλίαι εἰς τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, εἶναι ἐν γένει τόσον εὐαίσθητον ὥστε ὅποιασδήποτε ἐρεθισμὸς τοῦ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς ἐκνοῦνται εὐκόλως νὰ προξενήσῃ ὑποτροπὴν.

Διακρίνεται δὲ ἡ περιοδικὴ αὕτη ἐντεραλγία, κατὰ τὴν συγγραφέα, ἀπὸ τὴν καθαρὰν φλόγωσιν τοῦ γαστροεντερικοῦ συστήματος, διὰ συμπτωμάτων τινῶν, τὰ ὅποια καὶ ἐν δὲν ἔχει ἀλάθηστα εὐκολύνουσιν ὅμως τὴν διάγνωσιν ὡς ἐξῆς. Ἡ εἰσβολὴ αὐτῆς, καθὼς καὶ τοῦ καθαρῶν διαλείποντος πυρετοῦ καὶ τῶν ἄλλωτούτου ἀνωμαλιῶν γίνεται αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκῆτως. Ὁ πρὸ ὀλίγων ἔτι στιγμῶν πάντῃ ὕγιος ἄνθρωπος, αἰσθάνεται αἰφνης πόνον διατείνοντα εἰς τὴν κοιλίαν καὶ μάλιστα περὶ τὸν ὄμφαλόν. Ὁ πόνος ἐπερχόμενος μὲ μεγάλην ὄρμην καὶ ταχύτητα δὲν ἔχει καμμίαν ἀναλογίαν πρὸς τὴν πραγματικὴν φλόγωσιν, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ πόνος δὲν ἔρχεται ποτὲ μὲ τὴν ταχύτητα καὶ ὄρμην ἀλλὰ κατ' ὀλίγον, καὶ εἶναι συνοδευμένος ἀπὸ συμπτώματα σημαίνοντα βλάβην τῆς οὐσίας ὀργάνου τινος. Εἶναι βέβαια παράδοξον τὸ νὰ προσβληθῇ τις, καλῶς ἔχων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς αἰφνιδίως ἀπὸ τοιοῦτον πόνον τῆς κοιλίας· διὸ καὶ ὁ συγγραφεὺς φρονεῖ, ὅτι ἡ αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδόκητος αὕτη προσβολὴ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς συμπτωματικὴ οὐσιώδης. Αἱ φλογώσεις σπανίως φαίνονται μὲ τὴν ταχύτητα καὶ δὲν εἶναι πώποτε τόσον ὄρμητικαί· τὰ δὲ λοιπὰ συμπτώματα εἶναι κοινὰ, καὶ ἡ παρουσία ἢ ἀπουσία τοῦ μὲν ἢ τοῦ δὲ δὲν ἀποφαίνεται οὔτε ὑπὲρ τῆς φλεγμονώδους φύσεως τῆς νόσου, οὔτε κατὰ τῆς νευρικῆς. Πνευματώσεως, ναυτία, ἔμετος, λύξι, διάρροια ἢ δυσκοιλιότης, καύσωμα καὶ ἐπίτοια εὐκόλως τῆς κοιλίας παρατηρεῖται ἀδιαφόρως εἰς τὴν ἐντερίτιδα καὶ περιτονίτιδα καὶ εἰς τοὺς παροξυσμοὺς ταύτης τῆς ἐντεραλγίας.

Καθὼς ἔλαϊ αἱ ἀνωμαλίαι τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, οὔτω καὶ ἡ παροῦσα ἐντεραλγία ἄλλοτε μὲν ἔρχεται μὲ πυρετὸν καὶ ἄλλοτε χωρὶς τούτου. Οἱ παροξυσμοὶ ἀρχίζουσιν ὡς ἐπὶ

τὸ πολὺ χωρὶς βίβας καὶ παύουσι βραδέως καὶ χωρὶς πικρίων, παρεκτός εἴαν τις ὑπολάβῃ ὡς τοιαύτην τὰ θολὰ καὶ μετ' ὑποστάθμην πολλὰκις οὖρα. Ἰὸταν δὲ ὁ παροξυσμὸς πᾶσι ἐντελῶς ἢ ἐπανέρχεται περιοδικῶς εἰς τὰς αὐτὰς ὥρας ὡς ἀμφημερινὸς ἢ ὁ τριταῖος, καθεὶς βέβαια εὐκόλως γνωρίζει τὸ νόσημα. Ἄλλ' αἱ τακτικαὶ αὐταὶ περίοδοι φαίνονται ἴσως μόνον καὶ ὅχι πάντοτε· εἰς τὸν ἀμφημερινὸν δὲ τύπον διακρίνεται κατ' ἐξοχὴν πόνος καὶ δυσδιαθεσία, ὥστε ὑπάρχει ὕψις μᾶλλον παρά καθαρὰ διάλειψις. Ἡ φυσικὴ αὕτη καὶ αὐτῆς μητος ὕψεις παραρᾶται εὐκόλως ἢ νομίζεται ἀποτελέσει τῶν ὀρθάντων φαρμάκων, καὶ κατ' ἐξοχὴν τῶν ἀντιφλογιστικῶν καὶ ἡ ἀπάτη αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε ἀδιάφορος, ἐπειδὴ ἡ πικρὰ λαμβάνεται εἰς τὴν σφοδρτέραν ἐπάνοδον τῆς ὑπὸ τὸ πικρὸν τῆς ἐντερίτιδος ἢ περιτονίτιδος φαινομένης ἐντερίας γίαις ταύτης, ὅτι καὶ προλαβόντος ἐφάνη τόσον ὠφέλιμος αὐτὰ δὲ πρᾶττοντας εἰς ἕκαστον ἐξῆς παροξυσμὸν, μᾶς ἐπιλαμβάνει εἰς περιπτώσεις τινὰς κακοήθεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ οἱ πάσχοντες ἦναι ἐξησθενημένοι, ὁ θάνατος.

Τὴν ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρῶν σημαντικὴν ὕψιν πόνου τινος, ὡς ἐντερίτιδος ἢ περιτονίτιδος ὑποτιθεμένου, ἢ πρέπει ν' ἀποδίδωμεν εὐκόλως εἰς τὴν θεραπείαν, ὡς αἰετὶς μετὰ τὴν ὕψιν ἔρχεται ἄλλος ἐξ ἴσου σφοδρὸς ἢ καὶ ἐπιπρότερος παροξυσμὸς· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἂν τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀνανοῦται κάμποσαις φθῆραις, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι ὁλὴ, καὶ ὅτι ὑπάρχει νευροπάθεια περιοδικὴ μετ' ἄτακτον ἢ ἀτακτον. Εἶναι δὲ ἀδιάρρητον ἂν ἡ ἀνωμαλία οὕτη πηγάζῃ ἀπὸ διαλείποντα πυρετὸν ἢ ἀπὸ ἄλλας τινὰς αἰτίας. Καὶ ἡ ἀντιφλογιστικὴ θεραπεία συμπληρωτικὴ ἐπαναλαμβανομένη ἐνεργεῖ, ὡς πρὸς τὸ τέλος τοῦ πάθους ἐπιβλαβῶς, ἐπειδὴ αὕτη αὐξάνει τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν ἰ-

θιστικότητα ὅλου τοῦ σώματος. Πᾶσα καθαρὰ καὶ πρωτότυπος φλόγῳσις δὲν λαμβάνει ὕψιν ἐντός ὀλίγων ὥρῶν οὐδὲ ἔρχεται εὐθὺς ἐκ νέου· προσποιεῖται δὲ τὴν ὕψιν καὶ διάλειψιν ὅταν ἀποσκήπητῃ ἀπὸ ἐν ὄργανον εἰς ἕτερον· ἀλλὰ τοῦτο γνωρίζεται εὐκόλως, ἐπειδὴ φαίνεται ἡ ἀπόσκηψις καὶ ὁ ἀσθενὴς πάσχει τότε δεινότερον· ἐν τῇ ὑφέσει ὅμως ἢ διαλείψει πᾶθους τινός τὸ ὅποιον πρωτοπαθῶς καὶ κυρίως ἐδρεύει εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα ἢ εἰς πλέγματα τινὰ τούτου, αἱ ἀσθενεῖς, ὅσον ἰσχυρότεροι ἦτον ὁ παροξυσμὸς, τοσοῦτον καλῆτερα εὐρίσκονται μετὰ τὴν παύσιν αὐτοῦ.

Δὲν ὑπάρχει προσέτι καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐντεραλγία αὕτη, ἐν οἷς σφοδρότερον ἐπανερχόμενοι καὶ περισσότερον διαρκούντες παροξυσμοὶ δὲν παύουσι διὰ τῆς κινήσεως, δύναται, ἐνίοτε μάλιστα, καὶ ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον· ἢ δὲ ἀναταμῆ τῶν νεκρῶν δεικνύει φλόγῳσιν τοῦ περιτοναίου καὶ τῶν ἐντέρων ἢ φλόγῳσις ὅμως αὕτη εἶναι ἀπλῶς συνέπεια καὶ ἀποτέλεσμα ἄμασον τῆς νευροπαθείας. Σημαντικὴ καὶ ἐπιβλαβὴ αἵματος, διὰ συχνῶς ἐπανερχομένου νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ, πλησιάζουσι τὴν φλόγῳσιν ἢ καὶ προξενούσι ταύτην. Ὁ συγγραφεὺς γνωρίζει ἐκ πείρας, ὅτι ἡ περὶ τῆς ὀλῆς ἐντεραλγία, δὲν εἶναι πάντοτε θανατηφόρος· ὅτι ἀφαιμάξεις, καταπλάσματα καὶ κλύσματα μαλακτικὰ ἐν τῷ παροξυσμῷ αὐτῆς ἐν μέρει μὲν εἶναι πολλὰ ὠφέλιμα ἐν μέρει δὲ καὶ ἀναγκαῖα παρηγορητικὰ, καὶ ὅτι χωρὶς κινήσιν βραδύνει πάντοτε ἢ παύσει τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ οἱ νοσοῦντες πολλὰ βραδέως ἢ καὶ ἀτελῶς μόνον ἀναλαμβάνουσιν. Ἡ ἐντεραλγία αὕτη μεταβαίνει ἐνίοτε εἰς ἐπικίνδυνον νευρικὸν πυρετὸν, ἢ γίνεται πρόξενος χρονίας βλάβης τῶν ὀργάνων τῆς κοιλίας, δυσπεψίας καὶ δυσκοιλίτητος μεταβαίνουσης συχνὰ εἰς διάρροϊαν. Ἐκ τούτων δὲ πάντων γεννᾶται ἐπὶ τέλος φύσις γαστρικὴ.

Ἡ νευροπάθειά αὕτη μεταπίπτει κάποτε, μετὰ τινος κρ
 ραζυσμῶς, καὶ εἰς ἄλλα πλέγματα νέρων, διὸ καὶ παρατη
 ρεῖται συχνάκις περιοδικὴ ὀδονταλγία, κεφαλαλγία, ὠτολογία
 ἢ καὶ περιοδικὸς βήχ· ἐκ δὲ τῶν μεταπτώσεων τούτων γὰρ
 μεθὰ προσεκτικώτεροι εἰς τὴν ἀληθῆ φύσιν τοῦ πάθους, ἀλλ
 εἰάν τις ἤθελεν εἶπε ὅτι, κατὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον φαί
 νεται ἡ ἔντεραλγία αὕτη, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι αὕτη
 προσέρχεται κυρίως ἀπὸ ρευματικὴν αἰτίαν, ἐπειδὴ καὶ αἱ ρε
 υματικαὶ νευροπάθειαι ἔχουσι συχνὰς ὑφέσεις, τοῦτο εἶναι ἀ
 ἄφορον καὶ δὲν πρέπει νὰ παρατηρῶμεν, ἂν ἡ πρώτη αἰτία τῆς
 περιοδικῆς ἄντεραλγίας ὑπῆρξε ψύξις, παρεκτροπὴ τῆς δια
 τῆς, ἢ πάθη ψυχικά. Πῶς δὲ ἐξηγεῖ ὁ συγγραφεὺς τὸν δε
 λείποντα χαρακτῆρα τὸ ἐξέθεσεν ἀνωτέρω, ἤγουν, ὅτι ἡ
 περιοδικότητος διάθεσις, ἢ ἡ ὕλη τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ
 διὰ τῶν τελευταίως ἀναφερθέντων αἰτίων, διεγείρεται ἀπὸ
 καὶ φαίνεται ὡς τοιαύτη εἰς τὰ ἤδη προσδληθέντα ἄρ
 ἢ νέρων πλέγματα· κατ' αὐτὸν τούλαχιστον τὸν τρόπον ἐρ
 γεῖται κατὰ τὸν συγγραφεῖ ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως κατὰ τὴν
 διαλειπουσῶν νευραλγιῶν. Εἰς τὰς περιοδικὰς ὁμοίως νευραλγί
 αἰτίας δὲν πηγάζουσιν ἀπὸ διαλείποντα πυρετὸν, ἀλλ' αὖ
 ὑπάρχει καμμία ἐπιπλακὴ μὲ τούτους, σπανίως προῆλθε
 ὠφέλεια τις ἐκ τῆς χρήσεως τῆς κινήσεως. Μολαταῦτα πᾶ
 δὲν ἐραντῶσθαι ὁ συγγραφεὺς μας νὰ φέρῃ τινὰ διὰ τῆς βί
 εἰς τὰ δόγματά του, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ προσηλώσῃ ἀπλῶς τὴν
 προσοχὴν τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς μεθοδικῆς χη
 σεως τῆς κινήσεως, ὡς περὶ πράγματος θετικοῦ.

(Ὡς τῶν χρονικῶν τοῦ Κ. Χ. Σμῖθου.)

N. K.

ἸΠΟΣΗΛΣΜΑΤΑ ΙΑΤΡΙΚῶΝ ἙΦΗΜΕΡΙΔΙΩΝ.

— *Τυφοειδὴς πυρετὸς εἰς 78 ἐτῶν γυναῖκα.* — Ὁ Κ.
 Πρύσιος (Prus), ἰατρὸς τοῦ Νοσοκομείου Σαλπετρίερης, ἀνέγνω
 σεν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἱατρικὴν Ἑταιρείαν, ἱστορίαν τυφοει
 δοῦς πυρετοῦ συμβάντος εἰς τινὰ γυναῖκα 78 ἐτῶν, καὶ θεω
 ρεῖ ὡς μοναδικὸν τὸ παράδειγμα τοῦτο εἰς τοιαύτην ἡλικίαν.
 Οἱ Κ. Κ. Λουίσης καὶ Χομέλος παρετήρησαν κατὰ τὸν Λί
 ττρον (Littre) 255 νοσοῦντας ἀπὸ τυφοειδῆ πυρετοῦ. Ἐκ τού
 των 78 ἦσαν ἀπὸ 15 ἕως 20 ἐτῶν 95 ἀπὸ 20 ἕως 25· 5/4
 ἀπὸ 25 ἕως 30· 22 ἀπὸ 30 ἕως 40· 5 ἀπὸ 40 ἕως 50·
 εἰς μόνος 52 ἐτῶν. (*Γαλλικὴ Ἐπιθεώρησις* Ἰανουάρ. 1837.
 Σελ. 62—68.)

— *Νιτρικὸς ἄργυρος εἰς τοὺς τυφοειδεῖς πυρετούς.* —
 Ὁ Κ. Βουδίνος (Boudin), ἰατρὸς τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ στρα
 τιωτικοῦ Νοσοκομείου, παρακινηθεὶς, λέγει, ἐκ τῆς ὠφελείας
 τοῦ νιτρικοῦ ἄργύρου εἰς τὰς πλέον δεινὰς φλογώσεις τῶν
 βλενωδῶν ὑμένων τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τῆς ρίνος,
 τοῦ λάρυγγος, τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν ὠτίων, κτλ. ἠθέλησε νὰ
 δοκιμάσῃ τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ εἰς τὰς φλογώσεις τοῦ
 βλενωδῶδους ὑμένος τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων· καὶ τῷ
 ὄντι τὸ μετεχειρίσθη πρὸς θεραπείαν τῶν τυφοειδῶν πυρετῶν.
 τῶν ἐπιπολασάντων εἰς Μασσαλίαν κατὰ τὸ 1835 ἔτος.
 Τὸ μετεχειρίσθη εἰς τὰς πλέον δεινὰς περιστάσεις, ὅπου τὰ
 ἄλλα φάρμακα ἐφάνησαν ἀνωφελῆ, καὶ εὐρῆκε προφανεστά
 τιν ὠφέλειαν. Μεταξὺ 50 καὶ περισσοτέρων πασχόντων ἀπὸ
 τυφοειδῆ πυρετοῦ καὶ θεραπευθέντων μὲ τούτο τὸ φάρμακον,
 δύο μόνος ἐτελεύτησαν, καὶ ἀπὸ τὴν νεκροφίαν αὐτῶν παρε
 τήρησεν ὅτι ὁ νιτρικὸς ἄργυρος ὄχι μόνον δὲν ἔφερε κἀνέναν
 ἐρεθισμὸν εἰς τὰ ἔντερα, ἀλλὰ καὶ διάφορα ἄλλα αὐτῶν ἐπλη-

σίαζον ἤδη εἰς τὴν συνουλίωσιν. Παρατήρησας προσέειπε ὅτι τὰ φάρμακα τοῦτο καὶ διὰ τῆς ἔδρας ἐγκλυζόμενον ἐκτείνει τὴν ἐνέργειάν του καὶ ὑπεράνω τοῦ καταβράκτου (vulva) καὶ τυφλοῦ ἐντέρου.

Ὁ Κ. Βουδίνος μεταχειρίζεται τὸν κρυσταλλωμένον νιτρικὸν ἀργυρον ὡς καθαρώτερον, καὶ τὸν δίδει διὰ κλυσμάτων ὅπου εἶναι διάρροια, ἀπὸ 2—8 σιτάρια ἄπαξ ἢ ἐκ διαλείμματα, καὶ διὰ καταποτίων ἐσωτερικῶς ἀπὸ 2—4 σιτάρια ὅταν φαίνηται ὁ στόμαχος καὶ τὸ ἄνω μέρος τῶν ἐντέρων φλογωμένον. Ὅταν δὲ ἡ φλόγωσις ᾖ ἐκτεταμένη εἰς ὅλην τὴν σωλῆνα, μεταχειρίζεται καὶ τοὺς δύο τρόπους τῆς χρήσεως συγχρόνως. (Γαλλ. Ἐπιθ. αὐτόθ. Σελ. 86—90.)

— Περὶ τοῦ ὑπὸ τῆν ἐπιδερμίδα πλάγματος. — Ὁ Κ. Φλουρένης (Flourens) ἀνατεμάων δύο Ἰνδοὺς εἰς τοὺς Πιρσιόους ἀποδεικνύει εἰς τι ὑπόμνημα ἀναγνωσθῆν παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ὅτι εἰς αὐτῶν καθὼς καὶ εἰς τοὺς Μαύρους καὶ τοὺς μιγάδας (mulâtres) ὑπάρχουν μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς ἐπιδερμίδος τρεῖς χιτῶνες ἢ τέσσαρα στρώματα (couches) εἰς χιτῶν δηλαδὴ κηροειδῆς (celluleux) καὶ ἀμφιβληστροειδῆς (reticulair), ἄλλος βλενώδης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἡ βαφή (pigmentum) ἢ βαφή αὐτῆ ἔπειτα, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν πλάτυσμα (lampe) τῆς ἐπιδερμίδος. Εἰς τὸ λευκὸν γένος τῶν ἀνθρώπων ὁ Κίριος Φλουρένης εὗρεκε μόνον, ὅτι ἡ ἐπιδερμὶς σύγκεται ἀπὸ δύο πλατύσματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐνδότερον φαίνεται ὡς σπῶμα ρυπαρὸν καὶ τεφροκίτρινον, κείμενον ἐπὶ τοῦ δερμάτος. (Γαλλ. Ἐπιθ. αὐτόθ. Σελ. 136—140)

— Διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας τοῦ αἵματος. — Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ Κ. Βεκκουρέλης (Beccuere) μετὰ τοῦ Κ. Βρεχέτου (Brecht), περὶ τοῦ π-

ματος καὶ τῆς διαφορᾶς τῆς θερμοκρασίας αὐτοῦ εἰς τὰ ζῶα τὰ διαιτώμενα εἰς τὰς πεδιάδας ἢ εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη, εἶναι τοῦτο·

α) Ἡ ἐσωτερικὴ θερμοκρασία τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῶων φαίνεται ὅτι δὲν διαφέρει ἂν διακρίβωσιν εἰς τὰς πεδιάδας ἢ εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη.

β) Μεταξὺ τοῦ ἀρτηριώδους αἵματος καὶ τοῦ φλεβώδους ὑπάρχει πραγματικῶς ὡς πρὸς τὴν θερμότητα διαφορὰ, τὴν ὅποιαν δύναται τις νὰ ἀναλογίσῃ ἕως 1,01 εἰς τὸν κύβου.

γ) Ἡ θερμότης τοῦ αὐτοῦ ἀρτηριώδους ἢ φλεβώδους συστήματος ἐλαττοῦται βαθμηδὸν ἀπὸ τὴν καρδίαν ἕως εἰς τὰ ἄκρα.

Ἡ δύναμις τῶν ζῶων, λέγει, τοῦ νὰ γεννώσιν τὴν θερμότητα εἶναι ἐν τῶν σημαντικωτέρων φαινομένων τῆς ζωῆς. Ὑπάρχει τάχα ἰδιαιτέρως εἰς τῆς θερμότητος ταύτης, ὅθεν ἀκτινοβολεῖται, ἢ γεννᾶται εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου εὐρίσκεται ὄργανισμός καὶ ζωὴ· εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου καταγίνεται ὁ Κ. Βεκκουρέλης μετὰ τοῦ Κ. Βρεχέτου. (Γαλλ. Ἐπιθ. αὐτόθ. Σελ. 140—141.)

— Περὶ δηλητηριάσεως. — Ὁ Κ. Σεβαλιέρης μετὰ τοῦ Κ. Βοῦ (Boys de Louisy) παρατηροῦν εἰς τινα παρ' αὐτῶν δημοσιευθεῖσαν σημείωσιν ὅτι, αἱ δηλητηριάσεις ἠδύνατο νὰ γένωσι σπανιώτεροι ἐὰν διέταττον αἱ ἄρχαι νὰ βιάωνται ἢ νὰ χυμίζωνται (cendre sarides) τὰ δηλητήρια εἰς καμπόλλους περιστάσεις, ὅταν ἡ χρῆσις αὐτῶν δὲν βλάβηται ἐκ τούτου. Ἦθελεν εἶσθαι ὠφέλιμον ἐὰν τὸ ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται ἐξωτερικῶς οἱ κτηνιατροὶ καὶ οἱ ἰατροὺντες τὴν ψώραν, ἦτο μεμιγμένον μὲ ἀλλήν λεῖαν. Εἰς ἐννεμήκοντα μέρη δηλαδὴ ἀρσενικοῦ νὰ προσμιγνύονται δέκα μέρη ἀλλῆς. Καλὸν ἦθελεν εἶσθαι ὁμοίως ἐὰν ἐβάφετο τὸ ἀρσενικῶδες ὄξυ, τὸ μέλλον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς δηλητηρία-

σιν τῶν μυῶν καὶ ἄλλων ζώων, μὲ τὸ Πρωσικὸν λεγ-
 μανον κυανού, καθὼς προτείνει ὁ Κ. Βράνδος (Brand), ἢ
 τὸ διαλυτὸν ἰνδικόν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀναλογώσῃν εἰς ἑ-
 νενήκοντα μέρη ἀρσενικοῦ δέκα μέρη βικτικῆς ὕλης. Τὰ
 ταλλῶδες ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον πωλεῖται λειοτριβημένον πρὸς
 ἐξολόθρευσιν τῶν μυῶν ἔπρεπε νὰ ἦναι μεμιγμένον μὲ ἑ-
 δεκατημόριον διαλυτοῦ κυανού. Εἰς πολλὰς περιστάσεις
 γινουσι οἱ συγγραφεῖς μας, τὸ χρῶμα μόνον τοῦ δηλητηρίου
 ἢ ἡ κακὴ γεῦσις αὐτοῦ ἤθελεν ἐπαρκέσει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν
 φαρμάκωσιν, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀναφέρουν τινὰ
 βάντα. Προσθέτουν δὲ τινες, ὅτι ἐμπορεῖται νὰ δώσῃ μὲ
 φόρους ὕλας ἀπὸ τινὰ ὁσμῶν εἰς τὰ δηλητήρια (1). (Ἐμ-
 μέρ. τῆς ἰατρ. χημείας Νοέμβρ. 1836.)

— Πρὸς θεραπείαν τῆς ὑδροκήλης ἐδοκίμασαν ὁ Οὐάις
 τὰ περιτολγίματα μὲ ἀνακολητικῶν ἐμπλάστρου τανι
 (τὰς ὁποίας μετεχειρίσθη ὁ Φρίκκς (Fricke) εἰς ἴαση τῆς
 ὀρχίτιδος), ἀλλὰ δὲν εὐρήκην ὠφέλειαν μετὰ δὲ ταῦτα ἔ-
 μεν ἐγγυματισμὸς μὲ ἰώδους βάμμα (Tinct. jodii) δια-
 λυμένον (2—3 ὄρ. εἰς μίαν εὐγγ. ὕδατος), χωρὶς νὰ
 θερμάνῃ πρότερον, καὶ ἐπέτυχε. Τὸ βάμμα τοῦτο πρέπει
 νὰ ἦναι καλῆτερον ἀπὸ τὸν οἶνον, ἐπειδὴ ὁ ἐξ αὐτοῦ ἐρεθισμὸς
 εἶναι ἀσθενέστερος, καὶ ἐπειδὴ δὲν βλάπτει ἂν μέρη κα-

(1) Εὐγῆς ἄξιον εἶναι νὰ χρησιμεύσῃν αἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν παρατηρή-
 και εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ πλῆθος δυστυχημάτων συμβαίνον-
 των ἐκ τῆς ἀπρσοξίας καὶ τῆς κακῆς χρήσεως τῶν δηλητηρίων, μάλιστα
 δὲ τοῦ ἀρσενικοῦ. Πανταχοῦ πωλεῖται ἀκόμη τὸ θανάσιμον τοῦτο μεταβι-
 κίλιον ὑλόν, καὶ πανταχοῦ τὸ μεταχειρίζονται οἱ πικρὲς πρὸς ἴαση τῶν ἰσ-
 οἰ τεχνίται εἰς διαφόρους τόπους, εἰ σπύται πρὸς φαρμάκωσιν τῶν μυῶν
 ἄλλων ζώων, κτλ.

ὀλίγον ὑγρὸν εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα. (France médicale
 Nr. 1.)

— Χλωρὸν ἀέριον εἰς τὴν ὑδροκήλην. — Ὁ ἰατρὸς Δε-
 βλοῖς (Deblais) μεταχειρίζεται μετ' ὠφελείας ἐμφυσήματα
 χλωροῦ ἀερίου (chlorgas) εἰς τὴν ὑδροκήλην. Ἀφίνει δὲ δύο
 ἢ τρία λεπτά τὸ ἀέριον εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα, καὶ ἔπειτα
 ἐμφυσᾷ πάλιν ἄλλο, ἐὰν δὲν ἔγινεν ἰκανὸς ἐρεθισμὸς. Ἡ ἀρετὴ
 τοῦ ἰάματος τούτου εἶναι ἡ ἰσομερῆς διάδοσις τῆς ἐρεθιστικῆς
 ὕλης εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα. (Frozier's Notizen. Nr. 17.)

— Ὡς μέσον τοῦ νὰ εὐρήσῃ τις τὸ πύον μέσα εἰς τὸ
 αἷμα προτείνει ὁ Μάνδλς (Mandl) τὴν ἰσχυρὰν ἀνατάραξιν
 τοῦ αἵματος μὲ ὑέλινον ραβδίον, ὥστε νὰ χωρισθῇ ἐξ αὐτοῦ τὸ
 ἰνώδες μέρος. Ἐὰν ἦναι καθαρὸν τὸ αἷμα συνίσταται εἰς τινα
 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ προσκαλλᾶται εἰς τὸ ραβδίον ἐλαστικὸς τις
 ὑμῆν ἀνευ κροκίδων καὶ ἰνῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ μὲν ἀφῆ ὁμοιάζει
 μὲ ἐπινοτισμένον κόμμιος ἐλαστικοῦ, τὸ δὲ χρῶμα εἶναι
 κατ' ἀρχὰς ἐρυθρὸν, καὶ ἔπειτα κίτρινον ὅταν ἀξηθῇ ὁ ὄγ-
 κος. Ἐὰν δὲ ἐμπαριέχῃται πύον εἰς τὸ αἷμα, δὲν γίνονται πλέον
 ὑμῆν, ἀλλὰ συνίστανται ἐρυθραὶ τινες ἰνώδεις κροκίδες, ὅταν
 ἡ ποσότης τοῦ πύου ἦναι μικρά· ὅταν δὲ αὕτη ἦναι μεγάλη
 δὲν συνίστανται οὐδὲ αἱ κροκίδες. (Edinburgh. medic. and
 surg. journal.)

— Ἐρυσιβώδης βρίλλα (secale cornutum) — Ὁ Κ. Τσίπ-
 κενος (Türken) λέγει περὶ τοῦ φαρμάκου τούτου, ὅτι εἶναι τὸ
 ἰσχυρότερον μέσον διὰ νὰ διεγείρῃ τις τὴν συστολὴν τῆς μή-
 τρας, καὶ ὅτι ἀποτυγχάνει ἐνίοτε διότι δὲν εἶναι γνήσιον, ἢ
 εἶναι ἐξηθετισμένον, ἢ διότι δίδεται ὀλίγον καὶ εἰς μεγάλα
 διαστήματα, ἢ διότι ἡ περίστασις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ μετα-
 χειρίζονται, δὲν εἶναι ἀρμοδία. Ἡ ἐρυσιβώδης βρίλλα δὲν πρέ-
 πει νὰ συλλέγηται οὔτε πολλὸ πρῶίμος οὔτε πολλὸ ὄψιμος

ἀλλὰ πρέπει νὰ συνιάγηται ὅταν ἀρχίζῃ νὰ ὀριμάξῃ, ἐπει-
ὅτε ἐμπαριέχει τὴν ἐνεργὸν οὐσίαν ἐσχυροτάτην. Τὸ φάρμα-
κον τοῦτο πρέπει νὰ δίδεται εἰς ἰκανῶς μεγάλας δόσεις· ἵνα
ἴναι χρεια νὰ δοθῶσι 30 σιτάρια διὰ νὰ φέρωσι τὸ ἀπαι-
λεσµα, τὸ ὁποῖον ἤθελον φέρει 5 μόνα εἰς μίαν ἄλλην γυναῖκα.
Ἐὰν δὲν φανῶσι σημεῖα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ μετὰ τρεῖς ἡ-
µερας, καθ' ἑκάστην περίπτου ἡμίσειαν ὥραν χορηγοῦµετα
πρέπει νὰ ἀυξήνῃ ἡ ποσότης, ἔαν δὲν ὑπάρχωσιν ἐναντία ἡ
δείξεις. Ὁ Κ. Τοίπκενος λέγει, ὅτι δὲν φοβεῖται δηλητηρία-
σιν ἀπὸ τὸν καιρὸν ἀπ' οὗ ἔδωκεν εἰς τινὰ γυναῖκα 3
µαγίστην ὠφέλειαν καὶ ἄνευ τινὸς βλάβης δύο δραχµὰς ἐπι-
πρὸς ὥρων. Αἱ ἐναντία ἐνδείξεις εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἐρωσι-
δους βρίζης, κατὰ τὸν συγγραφέα, εἶναι αἱ ἐφεξῆς. 1) κα-
στενὴ λακάνη· 2) ὅταν, καὶ καλῶς οὐσης διαπεπλασµένης ἡ
λεκάνης, δὲν ἦναι ἀνοικτὸν τὸ στόµιον τῆς μήτρας ἕως ἡ
περίπου δακτύλου· 3) ὅταν ὁ λῶρος πρόκειται, ἢ ὅταν ἰσχυ-
ρῆ ὀποιαδήποτε ἐνδείξεις εἰς ἀναστροφὴν τοῦ βρέφους·
ὅταν ὁ πλακοῦς καίται ἐν μέρει ἢ ὅλος ἐπάνω εἰς τὸ στόµιον
τῆς μήτρας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἐπικίνδυνος αἱματόρρησις πρὸς
ἐγκέφαλον πρέπει νὰ προηγηθῶσι κατὰ τὰς περιστάσεις γιν-
οµένης αἱ τοπικαὶ ἀφαιµατώσεις. Παρατήρησε προσέτι ὁ συγ-
γραφεὺς, ὅτι μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ περι οὗ ὁ λόγος φαρμάκου
πλακοῦς ἐξέρχεται εὐθὺς μετὰ τὸ βρέφος καὶ ὅτι αἱ μετὰ τὸ
τόκον ὠδίνες εἶναι πολὺ ὀλιγώτεροι παρὰ τὸ σῆηδες. (Klein-
pert, allgem. Repertor. etc. Maiheft. 1837.)

I. B.

ΕΙΛΗΣΕΙΣ.

Ἐσωτερικαί.

— Κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐπεκράτησεν ἡ νόσος δυσεντερία
εἰς τὸν δῆμον τῶν Αἰφύων τῆς Καλιίδος.

— Εἰς τὴν ὑποδιοίκησιν Βάλτου ἐπεκράτησαν κατὰ τὸν
Αὐγουστον μῆνα πολλοὶ διαλείποντες πυρετοί.

— Εἰς τὴν Λαμίαν ἐπεκράτησαν κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα
διαλείποντες καὶ γαστρικοὶ πυρετοί.

— Ὁ μέχρι τοῦδε διοικητικὸς ἰατρὸς Αὐγουστίνος ἐδιωρί-
σθη ἰατρὸς τοῦ λοιμοκαθαρηθρίου εἰς Σκιάθον.

— Κατὰ Βασίλ. Διάταγμα, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν πρὸς τὸ
παρὸν ἄλλοι ἰατροὶ, ἐπισφορτίσθησαν οἱ ἰατροὶ τῶν διοικήσεων
Κιλληνίας, Τριφυλλίας, Αἰτωλίας, Φωκίδος, καὶ Εὐβοίας, καὶ
μὲ τὰς διοικήσεις Γορτύνης, Πυλίας, Τριχωνείας, Εὐρυτανείας
καὶ Καρυστίας, λαμβάνοντες διὰ τοῦτο ἀντιμίσιον μηνιαῖον
50 δραχµῶν.

— Λέγεται, ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας λαθὼν ὑπὲρ
ἔψιν τὰς ἐκδουλεύσεις τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ θεω-
ρήσαν τὴν ἰατρικὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐκτελουμένην
μᾶλλον πρὸς φιλανθρωπίαν παρὰ πρὸς ἰδιαιτέραν ὠφέλειαν,
ἐγνωμοδότησε νὰ ἐξαιρεθῶσιν οἱ ἰατροὶ ἀπὸ τὸν φόρον τῶν
ἐπιτηδευµάτων.

— Ἡ ἰατρικὴ Ἐταιρεία ὠνόμασεν εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς
Συνεδρίασιν (20 Σεπτεμβρ.) τὸν ἐν Ἀθήναις ἰατρὸν Κ. Σοφο-
κλέα Οἰκονόμον μέλος τακτικόν, καὶ τὸν ἐν Λιθούρνῳ ἰατρὸν
Κ. Ἀλέξανδρον Ν. Βλαστόν μέλος ἀντιπιστέλλον.

Ἐξωτερικαί.

Ἡ Χολέρα ὀλιγοστεύει εἰς Μελίτην· εἰς Φώκην δὲ κάμνει
μεγάλην θραύσιν καὶ ἀκολουθεῖ μετρίως εἰς Λιθούρνον.

— Η πανώλης δὲν ἐφάνη εἰς Ἰωάννινα, ἀλλ' ἦτο μόνον νευρικός πυρετός ὅστις καὶ ἔπαυσεν.

— Εἰς Θεσσαλονίκην ἐλαττώθη ἐπαισθητικῶς ἡ πανώλης.

— Εἰς Μασσαλίαν ἐφάνη ἡ χολέρα θετικῶς καὶ κέρμη τέσσαρ μεγάλων θραύσιν τὴν 1 Σεπτ. (20 Λύγ.) ἀπέθανον 66 ἀπὸ ταύτης τὴν νόσον.

— Εἰς Νεάπολιν ὀλιγοστεύει σημαντικῶς ἡ χολέρα: τὴν 11 (30) Ἰουλίου ἀρρώστησαν μόνον 27. Ἀπὸ 13 Ἀπριλ. μέχρι 31 Ἰουλίου ἐνόσησαν εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ τὰ περίεξ, Πόρτικοι καὶ Καπαδεμόντε, 20,807 ἀπὸ χολέραν καὶ ἀπέθανον 13,223.

*Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν
Αὐγουστον μῆνα.*

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐξηκολούθησαν οἱ γαστρικοὶ καὶ διαλείποντες πυρετοί. Τῶν τελευταίων τινες εὐρέθησαν κρυφαί, ὡς ἀσθμα, κολικοὶ πόνοι ἀμφημερινοί, τινὲς καὶ πικρῆς καὶ μεγάλης δόσεως χινίνου ἀπαιτοῦντες. Παρατηρήθη καὶ τεταρταῖος μετ' ὕψεσιν (quartana remittens). Ἐκτός τούτων παρατηρήθησαν καὶ πολλαὶ ἄλλαι εὐθεις, δυσεντερίαι, κίτταροι καὶ χολεροειδεῖς ἀρρώστιαί, καὶ ὡς σποραδικαὶ καὶ κακοῦθεις σκαρλατῖναι. Παρατηρητέον, ὅτι, κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ μηνὸς πολλαὶ ἀρρώστιαί εἶλαθον νευρώδη ἀλλὰ σὺν κινήσει χαρακτῆρα, καὶ ἐφάνησαν εἰς πλῆθος ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν ἡ ὑγειῶν δοσιῆνες καὶ ἀποστήματα εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος.

Μαθηματικὴ κατανόηση στὴ Δύση κατὰ τὴν μέση Αἰώνου.

Ἡμέρα	Ἐποχὴ	Βιβλίον	Παράγραφος	Θεωρήματα	Προβ.	Ἄνεμοι	Ἰσοστάθ.	Προβ.	Καὶ ῥόσ.	Ἰσοστάθ.
1	27, 11	28	18	24	6	6	6	6	Κ	Κ
2	28	28	17	22	6	6	6	6	Κ	Κ
3	28	28	19	23	6	6	6	6	Κ	Κ
4	28	28	20	24	6	6	6	6	Κ	Κ
5	28	28	20	25	6	6	6	6	Κ	Κ
6	28	28	19	23	6	6	6	6	Κ	Κ
7	28	28	19	22	6	6	6	6	Κ	Κ
8	28	28	19	23	6	6	6	6	Κ	Κ
9	28	28	20	25	6	6	6	6	Κ	Κ
10	28	28	21	27	6	6	6	6	Κ	Κ
11	28	28	21	26	6	6	6	6	Κ	Κ
12	28	28	21	26	6	6	6	6	Κ	Κ
13	28	28	21	27	6	6	6	6	Κ	Κ
14	28	28	19	25	6	6	6	6	Κ	Κ
15	28	28	19	25	6	6	6	6	Κ	Κ
16	28	28	20	24	6	6	6	6	Κ	Κ
17	28	28	19	24	6	6	6	6	Κ	Κ
18	28	28	19	24	6	6	6	6	Κ	Κ
19	28	28	20	25	6	6	6	6	Κ	Κ
20	28	28	20	25	6	6	6	6	Κ	Κ
21	28	28	21	28	6	6	6	6	Κ	Κ
22	28	28	22	28	6	6	6	6	Κ	Κ
23	28	28	22	29	6	6	6	6	Κ	Κ
24	28	28	22	29	6	6	6	6	Κ	Κ
25	28	28	22	29	6	6	6	6	Κ	Κ
26	27, 10	27, 10	21	26	6	6	6	6	Κ	Κ
27	27, 10	27, 10	21	26	6	6	6	6	Κ	Κ
28	28	28	20	27	6	6	6	6	Κ	Κ
29	27, 11	27, 11	20	26	6	6	6	6	Κ	Κ
30	27, 11	27, 11	19	25	6	6	6	6	Κ	Κ
31	27, 11	27, 11	18	26	6	6	6	6	Κ	Κ

ἀσπανά, τρεῖς βόοι.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Δ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Νοεμβρίου 1837.

Συγγραμματα καὶ τίτλοι τῶν ἰατρικῶν ἱστοριῶν τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Βλαστοῦ.

Ἐντελής ἀμαύρωσις ἐκ ναρμάσεως.

Πρόεδρος τις τοῦ κατὰ τὴν νῆσον Καπράγιαν ταχυδρομείου ἐξηκοντούτης, ἔξεως πληθωρικῆς, ἔπασχεν ἀπὸ πολλῆς ἐσχάδας. Ἐξίφνης τῇ 22 Μαΐου αἰσθάνεται δριμυτάτους καὶ ὑποβρυχίους πόνους κατὰ τὸ κάτω φερόμενον κῶλον διὰ τοὺς ὁποίους ὁ τῆς νήσου ἰατρὸς τὸν ἐφλεβοτόμησε θαψιλέστατα διαρίσας καὶ δύο οὐγγίας κικίνου ἐλαίου, ἔτι δὲ ἐλαιώδη καὶ μαλακτικὰ κλύσματα καὶ καταπλάσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐκ λινοσπέρμου. Ἀπὸ τῆς ἐφεξῆς μεχρι τῆς 27 ἐπανελαμβάνετο δις τῆς ἡμέρας ἡ φλεβοτομία εἰς δέκα οὐγγίας ἐκάστου δι' ἄλλειψιν βδέλλων, καὶ κατεπλάσσετο ἡ κοιλία ὡς ἀνωτέρω. Τῇ 28 παροξύνεται ὁ πυρετός, αὐξάνουσιν οἱ πόνοι, οἵτινες εἶχον ἐλαττωθῆ, ὁ δὲ ἰατρὸς φοβούμενος νὰ ἀφαιρῆσθαι αἷμα ἐδιώρισεν ὕδωρ ὅπου ἦσαν λειωμένοι ἀνὰ τρεῖς δραχμαὶ χυλίσματος ὑοσκυάμου καὶ βελαδῶνης προστάξας νὰ κἀμῶσιν ἐκ τούτου κατάπλάσμα καὶ νὰ σκεπάσῃσι τὴν κοιλίαν. Ὁ ἀσθενὴς μὴ ἐννοήσας τοὺς λόγους τοῦ ἰατροῦ ἔπιεν εἰς δύο δόσεις

τὸ ποτὸν ἀφήσας ὀλίγον τι εἰς τὴν φιάλην διὰ τὴν ὑπερβαί-
κην πικρίαν. Μετὰ ἡμίσειαν ὄραν γίνονται ἄφαντοι οἱ καὶ
τὸ κῶλον ἀφόρητοι πόνοι καὶ δὲν ἐπιστρέφουσι πλέον, ἢ
ὁ ἀσθενὴς ἤρχισε νὰ παραληρῇ, καὶ νὰ ἀποκρίνηται ἀσπυ-
τήτως, νὰ αἰσθάνηται δὲ καὶ ἀδυναμίαν καθ' ὅλον τὸ σῶμα
μετὰ δύο δὲ ἡμέρας νὰ ἀμβλυωπῇ, τὴν δὲ τρίτην νὰ μὴ
βλέπῃ παντελῶς. Ἐντρομὸς κρᾶζει τὸν ἰατρὸν ὅστις προστί-
ναι ἐφαρμόσασι πάραυτα δύο ἐπισπαστικὰ τὸ μὲν κατὰ τὸ π-
τωπον τὸ δὲ κατὰ τὸ ἰνίον, διορίζει ἡμῖσι σιτάριον στρυγ-
νας ἑσθθεν καλομέλινα καὶ ὑσοκύαμον (!) καὶ μετ' ἄλλης
ἡμέρας ἐξῶθεν μύρον ἐκ βελαδόνης καὶ ὑδραργύρου π-
κατάρχισιν τῶν βλεφάρων (!) Μὴ βλέπειν ὁ ἀσθενὴς κα-
μίαν ὠφέλειαν ἀνεχώρησεν εἰς Λιθεόρρον ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴη
πευθῆ. Ἰδοὺ εἰς ποίαν κατάστασιν τὸν εὐρήκα. Ἰγίης καθ' ἡ-
οἱ ὀφθαλμοὶ αἰμαυροὶ καὶ νεκροὶ, ἡ ἴρις φύσει πράσινη· κ-
φακιωτὴ, ἡ κόρη πλατυτάτη καὶ ἀκίνητος, τὸ βάλδος τοῦ β-
σοῦ πρᾶσινωπόν, τὸ κρυσταλλοειδὲς κατὰ φύσιν, λυμφι-
νημάτια κατὰ τὸν ὀπίσθιον θάλαμον, παντελὴς τύφλας
Ἰδιδώρισα ἐν σιτάριον ταρτάρου ἐμετικῷ εἰς 6 οὐγγίαις ἡ-
τος τὴν μίαν ἡμέραν καὶ δύο κλύσματα ἐκ τοῦ αὐτοῦ (4-
πάρια εἰς κατέκαστον) τὴν ἄλλην, νὰ πίνη δὲ ἐκ διαλυμ-
των μικρὸν κύαθον πικροτάτου καφέ, καὶ νὰ πλύνῃ πολλὰ
τῆς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ ὄξυκράτου. Ἡμεσε καὶ ἐπι-
πρῖσε πολλά. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἠφανίσθησαν τὰ λυμ-
φικὰ νημάτια, τὰ λοιπὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς καὶ πρότερον, ἢ
ἀσθενὴς διακρίνει τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ σκοτούς. Συμβουλεύειν
δάριον κατὰ τὸ ἰνίον εἰς τὸ ὅποιον ἐπιπάσσειται δις τῆς ἡ-
ρας ἡμῖσι σιτάριον στρυγνίνας, καὶ ἡ τὴν χρῆσιν τοῦ ἡμ-

κοῦ ἀπαυδήσαντος τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ προστάζω νὰ ἐμβάλλωσι
τρὶς τῆς ἡμέρας κλύσματα ἐκ ψυχροῦ ὄξυκράτου ἐναλλάξ
μετὰ τῶν ἐκ τοῦ ἐμετικῷ. Τοιοῦτοτρόπως θεραπευόμενος ὁ
ἀσθενὴς ἔμεινε πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, τὸ ὅποιον
ἰδὼν καὶ ἀκούσας παρ' ἐμοῦ, ὅτι τὸ πάθος γενόμενον ὀργανικὸν
ἤδη ἐξ ἀρχῆς εἶναι δυσίατον, καὶ ὅτι δύναται μόνον νὰ ἐλπίσῃ
μικρὸν ὠφέλειαν προΐοντος τοῦ χρόνου, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν
πατρίδα του μετὰ δύο περίπου μηνῶν ἀνωφελῆ θεραπείαν.

Ὅλα τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα προξενοῦσιν ἀχλὺν, καὶ καρη-
βαρίν καὶ σκοτόδινον, καὶ τὰ λοιπὰ γνωστὰ συμπτώματα,
ἀλλ' ἐκ τούτων τὰ μὲν εὐρύνουσιν ἐπίσης καὶ στενοῦσι τὴν κό-
ρην ὡς τὸ ὕπιον, καὶ ἡ ὄξυκη μορφὴν καὶ ἄλλα τινα, τὰ δὲ
ἔχουσι τὴν ιδιότητα μόνον νὰ τὴν εὐρύνωσι (α) ταῦτα δὲ
εἶναι ἰδιαιτέρως ὁ ὑσοκύαμος καὶ ἡ βελαδόνα, τὰ ὅποια διὰ
τοῦτο προτιμῶνται πρὸς διευκρίνησιν πολλῶν κατὰ τοὺς
ὀφθαλμοὺς νοσημάτων. Ἡ ἐνέργεια τούτων τῶν φυτῶν κρέμα-
ται ἐκ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν συναίχονται, ἐκ τοῦ τρόπου τῆς τοῦ
ἐυχυλίσματοςσκευασίας καὶ ἐκ τῆς ἀνόχης (tolerantia) τῶν
ἀσθενῶν. Ἐθεράπευον γυναῖκα νευροπαθῆ ἥτις λαβοῦσα ἐντὸς
24 ὡρῶν δύο σιτάρια χυλίσματος ὑσοκύαμου πρὸς μάλαξιν
τῆς βηχὸς ἔπαθεν ἀμβλυωπίαν δι' ὀλίγας τινὰς ὥρας καὶ μυ-
δρίσιν, ἔπειτα δὲ πάλιν ἀνέκτησε τὴν προτέραν ὕψιν. Οἱ
συγγραφεῖς ἀναφέρουσι πολλὰ παραδείγματα ἀμβλυωπίας

(α) εἶναι ἀξιοσημειώτων πῶς ὁ Διοσκορίδης δὲν παρατήρησε τὴν δύναμιν
τῶν δύο τούτων φυτῶν νὰ παραλύωσι τὰς ἴνας τῆς ἴριδος, μὴ ὅσον ἐπὶ ἄλλων
μνημονεύει τῶν κατ' αὐτὰ λοιπῶν δηλητηρίων δυνάμειον ! (Διοσκορίδ. περὶ
δηλ. φαρμ. σελ. 26 καὶ Ἰγίης ἰατρ. βιβλ. Δ. σ. 581.) Ὁ Γαληνὸς τὴν ἐγνώριζε,
διὰ τοῦτο καὶ ἐποδοκιμαζέει τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὰς ἀσθενείας τῶν ὀφθαλ-
μῶν (θεραπευτ. μεθόδ. βιβλ. Γ. σελ. 171.)

καὶ ὀλίγα τινα ἐντελοῦς ἢ ἀτελοῦς ἀμαυρώσεως γεννηθείσης τῆς ἀμέτρου χρήσεως τούτων τῶν ναρκωτικῶν φυτῶν (α), ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν στιγμιαία ἢ ἠφανίσθησαν εἰς ὀλίγας ἡμέρας κανεῖς δὲ, ὅσον τοῦλάχιστον ἡμεῖς ἐξεύρομεν, δὲν μνημονεύει παραδειγμα ἐντελοῦς μονίμου ἀμαυρώσεως. Εἰς τὸν ἡμέτερον ἀσθενῆ ἐκτὸς μικρᾶς τινος παρακοπῆς καὶ ὀλίγων ἀσυνκρῆτων ἀποκρίσεων καὶ τῆς γενικῆς ἀδυναμίας τὸ ποτὸν δὲν ἐπεξένησε κανὲν ἄλλο γενικὸν σύμπτωμα· εἶναι δὲ ἄξιον θαυμασμοῦ πῶς ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξη εἰς τόσην δηλητηρίων δόσιν καὶ ἔτι θαυμασιώτερον πῶς τὸ Ιατρικὸν ἐνήργησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ δύο ἡμέρας. Ἄξιον παρατηρήσεως προσέτι εἶναι, ὅτι ἢ καθ' ὅλον τὸν ὄργανισμόν αὐτοῦ συμβῆσα δυναμικὰ μεταρρυθμίσεις κατέπνιξεν ἐν τῷ ἄμα τὴν σφοδρὰν φλεγμονὴν τῶν ἐντέρων, φλεγμονὴν τὴν ὅποιαν ἐξήκοντα οὐγγίαι αἵματος δὲν ἴσχυσαν νὰ νικήσωσιν. Ἄν πολὺν καιρὸν μετὰ τὴν συμβῆσιν ἴδεν μικρὰν ὀφθαλμίαν ἴσως θεραπευόμενος ἄρθως καὶ ἀρμόδιως ὑπὸ τοῦ Ιατροῦ εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἐστραμίσθη τῶν ὀφθαλμῶν!

Ἐπάσματα.

Ναύτης Κεφαλλῆν περὶ τὰ πενήκοντα ἔτη διατρίβων κατὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς τόπον ὑγρὸν καὶ χαμηλὸν παρτήρησεν ἄλλως ὑγιαίνων σκληροῦς τινος καὶ ἀπόνους ὄγκου παρὰ τὰ ὦτα, οἷτινες ἠῤῥαξαν βαθμηδόν. Φθάσας ἐνταῦθα εἰσήλθη

(α) O. filn Toxicologic vol. II. p. 136--260.--Beer die Lehre von den Augenkrankh. Bd. II. S. 445.--Lawrence a treatise on the diseas. p. 523.

εἰς τὸ Γραικικὸν νοσοκομεῖον. Κατὰ τὴν ἐσπερινὴν ἐπίσκεψιν εὗρηκα αὐτὸν μὲν ἀπύρετον, τῶν δὲ παρωτίδων τὴν μὲν ἀριστέραν μέγεθος ἔχουσαν μεγάλου πορτοκαλίου, τὴν δὲ δεξιὰν ὀλίγον τι μικροτέραν· κατέπνευε δυσκόλως, εἶχε δὲ τὴν γλῶσσαν ἐστραμμένην πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἐρύθημα ὄχι μικρὸν κατὰ τὴν κιονίδα καὶ τὰς ἀντιάδας. Ἰγιάσθη ἐντὸς δύο μηνῶν τρίβων τρεῖς τῆς ἡμέρας τοὺς ἀδένας διὰ τοῦ ἐφεξῆς μύρου·

Rx. Kali Hydrojodici Scrup. II.

Axung. porcin. unc. β.

m. f. unguentum.

Ἀφανίζομένων βαθμηδόν τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων συνηφανίζετο καὶ ἢ κατὰ τὸν φάρυγγα φλεγμονή.

Διαλείπουσα κεφαλαία.

Κόρη τριακοντούτης ἔξωος πολυπληθοῦς καὶ σώρηνος βίου ὑποκειμένη ἀνέκαθεν εἰς ἀνωμαλίας τῆς ἐμμήνου καθάρσεως ἔχει ἀπὸ τοῦ εἰρησταῦ ἔσους ψαρύκων κατὰ τὸ πρᾶσωπον, ἧτις ἀντίστη εἰς ὅλα τὰ θεραπευτικὰ φάρμακα. Ἀπὸ ἑκτῶ μηνῶν πονεῖ τὴν κεφαλὴν μέχρι μανίας, περὶ δὲ δείλην μετριάζονται οἱ πόνοι καθ' ἡμέραν. βδέλλαι, φλεβοτομῆαι, ὑπακτικὰ τῆς κοιλίας, ψυχραὶ καταντλήσεις τῆς κεφαλῆς, ἐκδόρια, ναρκωτικὰ δὲν ὠφέλησαν. Ιατρεύθη δέκα σιτάρια θαϊκοῦ κινίνου λαβοῦσα.

Περιπνευμορία.

Γυνὴ τριακοντούτης πολλάκις εἰς διαλείποντας τριταίους πυρετοὺς περιπεσοῦσα πάσχει δέκα περίπου μῆνας ἀσκήτην.

ἔκτος τῶν διουρητικῶν βοηθημάτων παρεκτιθήθῃ ἀξία. Ἰσχυρὸς ἄσπικκος, ῥίς ὀξεία, εἶδημα περὶ τοὺς ἀστραγάλους, κατὰ κλυδαζομένην. Τῇ 20 Μαΐου ἐπιε ψυχρὸν ὕδωρ κατακρήμνιστον.

Τῇ 21 βάρος τοῦ κατὰ τὸν θώρακα δεξιοῦ κύτους, δύσπνοια σφυγμοὶ 85, τρίζων βόγγος (râle crépittant) ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν εἰς τινὰ μέρη, ἀμβλύτης ἐναργής· (φλεβοτομία δέκα οὔγγων, ἀφέψημα ἀλθαίας, καταπλάσσεται τὸ στήθος διὰ λινოსπέρμου).

Τῇ 22. Αἷμα μετὰ πυκνοῦ ἐπιπάγου (crusta inflammatoria) ὑγρὰ δάκρυα, ἀνοήρᾳ, ἀναπνοὴ θερμὴ καὶ συνεσπυρισμένη, βῆξι μετρία, σφυγμοὶ 90, οὔρα μετ' ἐναιωρήματος, ἀμβλύτης ἥχου, τρίζων βόγγος ὑποκρίζων (râle souscrépittant) καὶ τὴν ἄνω τῆς κλειδῆς κοιλότητα ἔλλειψις τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψόφου (bruit respiratoire) κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, βρογχονία (φλεβοτομ. 15 οὔγγ. κατὰ τὸν πάσχοντα τόπον, βδέλλα 15, ἀφέψ. ἀλθαίας) περὶ δεξιὴν τὰ αὐτὰ, αἷμα μετ' ἐπιπάγου (προσβάλλονται 10 βδέλλα).

Τῇ 23. ἀναπνέει ἐπιπόνως, ἀναπτύει ἀφρώδη, ὕψωμα πολλὰ, οὔρα μετ' ὑποστάσεως, ἰδρώτας συχνοὶ, ἀκούεται ὁ καὶ τὰς τραχείας ψιθυρισμὸς (murmure vesiculaire), μυξώδη βόγγος (mucosus) κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ πνεύμονος, ἀμβλύτης, σφυγμοὶ 75 (καταπλ. ἀφέψ. ἀλθαίας).

Τῇ 24. Εὐπνοια, σφυγμοὶ 65, μυξώδης βόγγος κατὰ τὴν προειρημένον τόπον, ἀμβλύτης κατ' ὅλον τὸ δεξιὸν μέρος (ἡ σιτίριον καρτάρου ἐμετικοῦ εἰς δέκα οὔγγ. ἀφέψ. ἀλθ. καὶ ἐπίκρασιν).

Ἀπὸ τῆς ἐφεξῆς μέχρι τῆς 29 τίποτε παρὰ φύσιν εἰμὴ ἄμβλύτης ἐπικρουομένου τοῦ δεξιοῦ στήθους. Ἐκρήθη.

Ἡ παρούσα ἀσθένεια εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία, διότι δεικνύει πάλιν ὅχι μόνον πόσῃ ἀκρίθειαν περὶ τὴν διάγνωσιν ἀλλὰ καὶ πόσῃ πρακτικῇ ἐφέλειαν ἀπέκτησεν ἡ ἰατρικὴ ἀπ' αὐτοῦ (α) εἰσῆχθησαν ἡ ἀκρόασις καὶ ἡ ἐπίκρουσις, ὅταν μάλιστα ἀντιπαράβάλλωνται πρὸς τὰ λοιπὰ καθόλου ἐκάστης ἀσθενείας σημεῖα. Μίαν ἡμέραν ἀπ' οὗ ἔπιε τὸ ψυχρὸν ὕδωρ συνεσχέθη ὑπὸ περιπνευμονίας κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος· ἀλλὰ μὴ βλέπων τις ἄλλα σημεῖα εἰμὴ τὴν δύσπνοιαν καὶ τὴν τοῦ βάρους ἀσθενίαν καὶ γνωρίζων ὅτι ὁ ἀσκήτης ἐξογκούμενος καὶ ἀνωθῶν τὸ διάφραγμα προξενεῖ πολλάκις τὴν αὐτὴν ἢ καὶ μεγαλητέραν δύσπνοιαν, θεωρῶν προσέτι τὴν σχεδὸν ἀναιμονοὶα κατὰστασιν τῆς ἀσθενείας τις ἤθελε τολμήσει νὰ ἀφαιρήσῃ εἰς τοιαύτην περίστασιν αἷμα; καὶ πάλιν ἐὰν ἐτελεῖτο ἡ φλεβοτομία τὴν μετὰ ταῦτα τίς δύναται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ἐὰν ἡ ἀσθένεια ἤθελε λάβει ἐπίσης εὐτυχὲς τέλος; Μόνον ὁ τρίζων βόγγος ἐδικαίωσε τὴν τομὴν τῆς κατ' ἀγκῶνα, τῆς ὁποίας τὴν ἀνάγκην ἐπεβεβαίωσεν ἔπειτα καὶ ὁ τῶν λοιπῶν χαρακτηριστικῶν τῆς περιπνευμονίας συμπτωμάτων ἐμφανισμός. Ἄξιον σημειώσεως πρὸς ταύταις εἶναι πῶς ἡ ἀσθενὴς εἶχε τάσας ἐνδομύχους δυνάμεις ὥστε νὰ ἀποπνίξῃ τὴν φλόγασιν εὐθὺς ἀκόμη εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς βαθμὸν ἀπορρόφουθέντος εἰς τέσσαρας ἡμέρας τοῦ κατὰ τὰς τραχείας ἀρτηρίας ἐκκρινομένου ὑγροῦ, καὶ πῶς ἀπ' οὗ ἤδη εἶχε παύσει πᾶν νο-

(α) Ἀλλὰ περὶ τούτου διαλάθεμεν ἱκανῶς εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ περὶ ἀκρόασεως καὶ ἐπίκρουσεως συγγράμματος τοῦ Ρατσιμπόρσκου (Raciborski-Nouveau manuel complet d'auscultation et de percussion Paris 1835.) τὴν ἐπισημειώσαντες διὰ προσθηκῶν καὶ σημειώσεων ὅπως μετ' αὐτὸν περὶ δημοσιεύσει.

σώδες σημεῖον ἐξηκολούθει ἢ τοῦ ἤχου ἀμβλύτης, ἢτις ἢ μὲν μικροτέρα, προήρχετο δ' ἴσως ἐκ μικρῆς τινος πρὸς τὸ παράγχυμα τοῦ πνεύμονος συμφορήσεως τοῦ αἵματος.

Ἐκ Λιβαρίου τῆς 2 Σεπτεμβ. 1837.

ΚΛΙΝΙΚΑὶ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

(Νοσοκομεῖον στρατιωτικῶν τῶν Ἀθηνῶν.)

α) Νόσος αἱμορραγικῆ τοῦ Βερλγολίου.

Κατὰ τὸ 1836 ἔτος ἐν τῷ στρατιωτικῷ νοσοκομείῳ τῶν Ἀθηνῶν εἶδον τετρακίς νόσον πολλοῦ λόγου ἀξίαν διακρίσιν ἐν Ἑλλάδι σπανίαν ἐμφάνισιν καὶ τὰς ιδιότητας αὐτῆς περιτήρησας οὖν ἀκριβῶς τὰ τε συμπτώματα καὶ τὸν δρόμον αὐτῆς καὶ τὴν περιπλοκὴν, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν δόξων τῶν ἰατρικῶν, κοινοποιῶ ἐνταῦθα τὰς παρατηρήσεις μου. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1836 ὁ Ν. Ν. στρατιώτης ἐκ τμήματος τῶν σκαπανέων, κλειδοποιὸς τὴν τέχνην, τὴν ηλικίαν 34 ἐτῶν, μέτριος τὸ ἀνάστημα, τὸ εἶδος γερουπὸς νοσήσας εἰσῆχθη εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον εἰς τὴν παρετήρησιν φαινόμενά τινα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἀνηχῶσιν εἰς τὰς ἐφεξῆς τάξεις.

α) Φαινόμενα ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου.

1) Τὰ περὶ τὸ δέσμα. Κηλίδες, ὧν τὸ μέγεθος τῶν μὲν ὅσον ψύλλου δῆγμα, τῶν δὲ καὶ μείζον, ὅσον φακῆ ὕψους τοῦ σώματος ἀμοιβαίως προσσπτόμεναι συνέβησαν αἰκνίως ἐμεγεθύνοντο μέχρι καὶ δραχμῆς καὶ ἔτι πλέον τὸ δέσμα τούτων πικίλον, ἐρυθρικουαυτὸν, τελιόν, καὶ ῥυπαρὸν

κουαυτὸν αὐτὸ δὲ τὸ δέσμα ὅλον ὑπωχρον κατὰ τὴν βαφὴν ἐκείνην, ἢτις εἰς πολλοὺς ἀπέμεινεν ἐκ τοῦ φοβεροῦ λοιμώδους πυρετοῦ, τοῦ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1835 ἔτους εἰσχωμασάντος εἰς τὰς Ἀθήνας.

2) Τὰ περὶ τὸν μυξώδη ὑμένα τὰ οὖλα καὶ πρὸς λεπτοτάτην ἀφὴν αἱμορροῦντα καὶ χαλαρά οὖτω καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ στόματος.

3) Τὰ περὶ τὰ ὄργανα τῆς ἐκκρίσεως ἐφ' ὅσον ἡλαττοῦτο ἢ τοῦ οὔρου ἐκκρίσις (ἦν δὲ τὸ οὔρον ἐρυθρόφαιον τὴν ιδέαν, ὡς πόρτιος αἶνος (Porter), ἢ τοῦ δέρματος ἐνέργεια παντάπασιν ἀπέθανε καταθεθλιμμένη· εἰ δὲ τις ἤπτετο τοῦ δέρματος τὸ ψηθὲν μέρος εἰς ιδέαν χάρτου ἐτυποῦτο, καὶ λίαν ἐπαισθητὴν τῆς θερμοκρασίας ἐλάττωσιν ὑπεδείκνυε.

β) Φαινόμενα ὡς ἐκ τοῦ ὑποκειμένου.

Ὄγκος μέχρι λοιποθυμίας, βαρῦτης, αἰσθητικῆς ὀλκῆς καὶ διατάσεως τῶν κάτω μερῶν, δίψα μεγάλη, καὶ νῦν μὲν φρίκη, νῦν δὲ τοῦ αἵματος ἐφόρμησις πρὸς τὴν κεφαλὴν, καὶ μάλιστα περὶ τὴν ἐσπέραν.

Ἐκ τῆς ἀναμνήσεως ἐφάνη, ὅτι κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1835 ἠθεύνησε καὶ οὗτος τὸν τότε κικρατηκὸτα κληθῆν ἐκείνον πυρετὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου διεσώθη μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβε τελείως τὰς δυνάμεις· διότι ἐκ διαλειμμάτων κατὰ καιροὺς ἠθεύνητο περὶ τὸν σπλῆνα πόνον νύττοντα καὶ καταθλίβοντα, ὅστις ἠδύνατο μεγαλῶς ἀσάκως ὀπάσγων ὑπέπιπτε κατὰ τὴν χειμῶνα εἰς ὑποτροπὴν πυρετοῦ. Αἱ κηλίδες τοῦ δέρματος κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐφάνησαν, ὥστε ὁ πάσχων ἐγνώριζε τὰς νῦν ἐρυθροφαίους ἐξ αὐτῶν, ὡς τὰς πρῶτον ἀναφανείσας, καὶ ὅσον

τοιαῦται κηλίδες ἀνεφαίνοντο, τοσοῦτον ἀσθενέστερον ἦεν
νετο ἑαυτόν.

Συμπεριλαμβάνοντες ὅυν τοὺς τοῦ πάσχοντος λόγους καὶ
τὰ συμπτώματα δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν ἀσθένειαν
ταύτην, ὡς *νόσον αἰμορραγικὴν τοῦ Βερλχορρίου*, ἣτις καὶ
διαφόρους καιροὺς διαφόρως ὀνομάσθη, οἷον *Purpura sine febre*.
Petechia sine febre--*Purpura haemorrhagica*--*ha-*
morrhoea petechialis--*Peliosis Werlhofii*--*Petechiosis*
καὶ οἱ ταύτην δὲ κατανοήσαντες διαφόρως ἐθεράπευσαν. Ἡ πρῶ-
τη γινώσκω ἦν αὐτὴν πάντη κακὴ· καίτοι τότε προηγήθη ἐν τοῦ πυρετοῦ
νόσημα μετὰ συχνῶν ὑποτροπῶν καὶ σπληνίτιδος χρονίου συμ-
πεπλεγμένον, καὶ ἡ εἰσέτι διαρκούσα τῆς τοῦ αἵματος ἐξ-
μύσεως κατάστασις ἀπετέλει τὴν πρόγνωσιν μικρόν τι βί-
βλιν καὶ ἀσαφῆ.

Θεραπεία. Πολλὰ φάρμακα νεωστὶ ἐπνηθέθησαν ὡς ἰσ-
χυρὰ πρὸς τὰς τοιαύτας νόσους ποιοῦντα (μεταξὺ δὲ πύ-
των ἐξαιρέτως τὸ τῆς τεραβίνθου ἔλαιον), ἀλλ' ὅμως ἐπὶ
ἐπειδὴ μηδενὸς αὐτῶν ἰδίως εἶχον εἰσέτι πειραθῆ, πρῶ-
τῆμος τὴν χρῆσιν τῶν φαρμάκων ἐκείνων, ὅσα διὰ τὴν
μακρὰν πείρας καὶ διὰ τὴν γινώσκω αὐτῶν χημικοδυναμικὴν
ἐνέργειαν πρὸ πολλοῦ συνεστήκασιν ἤδη μετὰ μεγίστης ὠφ-
λείας ἐφαρμοζόμενα. Καὶ λοιπὸν ὁ πάσχων ἐλάμβανε διὰ
πολλῶν ἡμερῶν κίνας ἀπόζεμα ὀκτὼ οὐγγιῶν ἐξ ἡμισίας
οὐγγίαις κίνας ἰσκαυασμένον, ᾧ προσετέθη καὶ φωσφορικὸν
ὄξος δραχμὴ μία· ἐλάμβανε δὲ καὶ ἑκάστην ὥραν ἐκ τριῶν
δύο κοχλιάρια· εἰς δὲ ποτόν, ὕδωρ ψυχρὸν, ἐν ᾧ συνεμίγνυται
καὶ ἐλιξίριον ὄξος τοῦ Ἀλλέριου δραχμὴ μία, καὶ δύο οὐγγ-
γίαι ἀπλοῦ σερραπίου. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ σύμπαν τὸ σῶμα

τρὶς τῆς ἡμέρας ἐπλύετο δι' ὄξος κηφουρώδους, ἡ δὲ τροφή,
κρέας βόειον μετὰ χόρτων καὶ ἄρτος· καὶ κίνησιν ὁ πάσχων ἐποί-
ει ἐν ὑπαίθρῳ καθαρῷ. Μετὰ δύο ἐβδομάδας παρήλθον τὰ
φαινόμενα ἔχθη τῆς νόσου, καὶ ὁ πάσχων καλῶς εἶχε, μόνον ὀλί-
γον ἀδύνατος ὢν· ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ μετεχειρίσθη προσέτι δι' ὀκτὼ
ἡμερῶν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τὴν τε τοῦ κρέατος τροφήν καὶ τὰ
εἰρημένα πλύματα, τελείως ἀνεβρώσθη, καὶ ἀπέπεμψα αὐτόν
εἰς τὸ ἴδιον τάγμα, ὅθεν ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸ ἐργαστάσιον
ὡς κλειδοποιός.

Ἢδη δὲ τριῶν μηνῶν παρελθόντων ὁ αὐτὸς σκαπανεὺς εἰ-
σῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τὴν αὐτὴν νόσον νοσῶν πρὸς δὲ
ταῖς ἄνω εἰρημέναις συμπτώμασιν εἶχε προστεθειμένα καὶ
τὰ ἐφεξῆς. Διὰ μικροτάτην κίνησιν αἷμα τῆς βινὸς ἤρχετο
ἀποστάζειν, καὶ τοῦτο διήρκει πολλάκις ἐπὶ πολλὰς ὥρας
καὶ μάλιστα περὶ τὸ ἑσπέρας· εἰς ἄκρον ἀδύνατος· οἱ ὀφθαλ-
μοὶ θολοί, ὑαλώδεις, ἡ τῆς ἐράσεως δύναμις ἀσθενεστάτη, ἐν
δὲ τῷ προσπεφυκῶτι ὕμένι ἐφαίνοντο αἱματηραὶ τινες ὑποχύ-
σεις· οἱ σφυγμοὶ μικροί, ἀδύνατοι, ἐπιταχεῖς, κατὰ δὲ τὸ ἑσπέ-
ρας ἐπῆρχετο παραξυσμὸς, ἡ τοῦ αἵματος θερμοκρασία ἡϋ-
ξανεν, ὁ σφυγμὸς ἐγίνετο ταχύτερος καὶ πυκνότερος, ἐπῆρχε-
το δὲ καὶ δίψα καὶ ἐπίσταξις. Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκει
4—5 ὥρας τῆς νυκτός, μετὰ ταῦτα ὕπνος, καὶ χωρὶς τινος
κρίσιμου φαινομένου ἐγίνετο ὕφρασις τοῦ πυρετοῦ. Μεταξὺ τῶν
κυανοερυθρῶν κηλίδων παρατήρησά τινας μεζζονας ὑπὸ κυανῶ-
ν χωρίων περιγεγραμμένας, ὁμοίας μωλώπιων, τῶν ὑπὸ πλη-
γῆς γιγνομένων (suggillationes)· ἦσαν δὲ αὗται ἐν τε τοῖς
ἄκροις καὶ τῷ ἐπιλοίπῳ σώματι. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐπέ-
ταξα εἰς τὸν πάσχοντα τὴν ἐφεξῆς δίαιταν. Κατὰ τὴν πρῶ-

την ἡμέραν ἔλαβε τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἀπόξιμα τοῦ κίνας φλοιοῦ μετὰ μιᾶς δραχμῆς φωσφορικοῦ ὀξέος καὶ τοῦτου καθ' ἑκάστην ἢ χρῆσις, εἰς δὲ ποτὸν πάλιν τὸ ὕψι μετ' ἐλιξιρίου ὀξέος τοῦ Ἀλλέρου καὶ ἀπλοῦ σεραπίου ἕως ρικῶς τὰ μετὰ κηφουρώδους ὀξέος πλύματα, πρὸς δὲ τὴν ἐργασμένην ἐπίσταξιν διέταξα χλιαρὸν λουτρὸν τῶν ποδῶν καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐπιθέματα κατασκευασμένα ἐκ κηροῦ νίτρου καὶ ἄλατος ἀμμωνιακοῦ ἀνὰ μίαν οὐγγίαν, καὶ ὄξους ὤμου καὶ ψυχροῦ ὕδατος ἀνὰ λίτραν μίαν. ὄρισσα δὲ τὸ πνεῦμα οἴνου ἀνεσταλαγμένου εἰς τοὺς μυκτῆρας ἀνασπί, ἔπειτα μωτῆ (charpie—ταπιρου) ἐν τούτῳ ἐμβεβρεγμένους βύθωνας βύειν. Κατὰ τὴν τρίτην οὖν ἡμέραν, ἀρτὴ δὲ δρόμος τῆς ἀσθενείας καὶ ὁ τοῦ πυρετοῦ τύπος παρετηρήσαν μετριώτερα, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην ἔβλεπον ἀπερχόμενον τὸν παροξυσμὸν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸ ἐπιδημιον τῶν ἰσχυρῶν θεῖον ἐπιβλέπων, ὑπερ μετὰ παντὸς νοσήματος ἐπίβη, καὶ συνεδόσκειτο, ἔδωκα τῷ πάσχοντι τὸ θεϊκὸν κινίνου καὶ τὴν ἀκόλουθον ἀναγραφὴν, ἵνα τοῦτο πρὸς τὰ λοιπὰ φάρμακα μάλιστα προσαρμόσῃ.

Θεϊκὸν κινίνου

κακ. κδ.

Σεραπίου φλοιοῦ τῶν πορτογαλίων

οὐγγ. β'.

Ὄξ. θεϊκ. διαλελ.

στάγ. β'.

Ἀνὰ δύο ὥρας ἐν κοχλιάριον.

Τὴν ἐφεξῆς ἡμέραν ἐπῆλθεν ὁ πυρετὸς ἀδυνατώτερος, ὅτε μύλις παρετηρεῖτο τὴν δ' ἐπιούσαν ἀκολούθως ἠφανίσθη καὶ

ἔχνος αὐτοῦ. ἔκτοτε ἐβαλτιώθη ἡ τοῦ πάσχοντος κατάστασις προφανῶς, μεταχειριζομένου συνεχῶς τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα φάρμακα· ἡ δὲ τοῦ κρέατος τροφή ἐπὶ πλεον ἠϋξήθη προστεθέντος καὶ ἐψήματος ἐκ συρμαίης (κρένου, cochlearia aemmoacia) ἢ ραφανίδος (raphanus sativus) μετὰ ὄξους καὶ ἐλαίου κατασκευασμένου. Μετὰ παρέλευσιν πρῶτον ἐβδομαδάων παρήλθον τὰ ἐξωτερικὰ συμπτώματα πλὴν τινων ὀλίγων· αἱ κυανόφαιαι κηλίδες ἐγένοντο μᾶλλον γλωφαί, ἀχρώματοι, εἰς μικρότερον συνεσταλμένοι, τὰ μεγάλα κυανὰ χωρία ἔλαβον κατὰ τὸ σύνθεσις ἐκχυμώσεις εἰς τινα τάξιν διαφόρων χρωμάτων, μέχρις ὅτου ὠχροπράσινοι λαβόντα χρῶμα καὶ, τέλος, γλωφὸν ἠφανίσθησαν, καὶ ἀπανήλθον ἢ κατὰ φύσιν τοῦ δέρματος χροιά· ἐπίσταξις δὲν συνέβη πλέον, ὁ σφυγμὸς ἀπέβη πληρέστερος, ἰσχυρότερος, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ μέτρον αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἐν γένει ἠϋξήσαν· καὶ τὰ οὖρα τὸ σκοτεινὸν ἀπέβαλον χρῶμα καὶ τὸ δέμαξ ἰσχυρότερον ἐγένετο. Μετὰ πέντε ἐβδομάδας ἀνέλαβε τελείως ὁ στρατιώτης. Ἐφεξῆς δὲ ἡ τῶν θαλασσιῶν λουτρῶν χρῆσις, καὶ ἡ ἐν ὑπαίθρῳ κίνησις καὶ ἰδίως ἡ ἐν τῷ λατομείῳ τῆς Πεντέλης διατριβή, τὴν ὁποίαν διέταξα εἰς τὸ τέλος, οὕτω προσφόρως ἐνήργησαν εἰς αὐτὸν, ὥστε ἔκτοτε μήτε τὴν αὐτὴν ἐνόσησε νόσον, μήτ' εἰς ἄλλην τινα περιέπεσεν, ἀλλ' ἀπέβη τοσοῦτον ὑγιῆς καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἀνθηρὸς, ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε πρὶν ἀρρώσθησεν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἐν τῷ ὑγρῷ καὶ ἀτμώδει ἐργαστηρίῳ διατριβὴν καὶ τὴν ἀδιάκοπον εἰσπνέων τῶν ἀνθρώπων αὐτὴν ὑπέφερον ἄνευ βλάβης. Οὕτω διέτρεξεν ἡ νόσος αὐτὴ εἰς ἐν μόνον ἄτομον· ἐγὼ δὲ προστίθημι καὶ τινὰς ἄλλας παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας παρετήρησα εἰς ἄλλα δύο πρόσωπα.

Περὶ τὴν χρῆσιν τῶν βδέλλων ἔστω ὁ ἰατρός εἰς ἀκροῦς περὶ σκετικῶς μήπως ἀκουσίως καὶ ἀνωφελῶς ἐπισυμβῆ αἱμόρρηξις ἥτις οὐ μόνον γίνεται τῷ πάσχοντι λίαν ἐπιβλαβής, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἐπικίνδυνος δύναται ἀποδοῦναι. Χωροφύλαξ τις ἐκ τριψῶς χρόνον τινα ἐν τῷ Μάλῳ καὶ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις καὶ νοσήσας ἐκεῖ πριταῖον, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας πρὸς ἀνδρῶν ἐπειδὴ δὲ περὶ τὸ ἀμιστερόν ὑποχόνδριον ἠσθάνετο πάλιν ἐπέθηκε βδέλλας· ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν βδέλλων αἱμορρῆξιν διὰ τῶν συνειθισμένων μέσων στήσαι μὴ δυναθεὶς εἰσὶν εἰς τὸ στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον· Παρατηρήσκειν οὖν αὐτὸν πλὴν τοῦ διαλείποντος πυρέταθ καὶ τινὰς φλεβὰς περὶ τὸν σπλῆνα συμφορήσεις καὶ τὴν αἱμορραγικὴν τοῦ ἐχοφίῳ νόσον, ἀλλὰ ταύτην οὐ τοσούτω σφοδρὰν, ὅσον ἔχει αὐτὴν εἰς τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα στρατιώτην.

Ἀπὸ τῶν τοιούτων συμπλοκῶν λαβόντες ἴσως ἄριστοι ἰατροὶ τινὲς ἀπέδωκαν τὴν ἀσθενείαν εἰς φλόγωσιν τοῦ ἐκείνου, ὅθεν καὶ ταύτην ἐπεχείρησαν θεραπεύσαι δι' ἀντισηπτικῆς μεθόδου, ἥτις εἰς μὲν τὴν τῆς ἀσθενείας οὐσίαν ἐπιτυχῶς βεβαίως, μόνον δὲ περὶ τοῦ συμπτώματος καὶ περὶ τῆς συνακολουθήσασαν νόσον ὠφέλησε μικρά. Πρὸς τοῦτοις φερόμενον προσοχῆς ἄξιον ἐφάνη μοι καὶ τὸ ἐφεξῆς ἢ νόσος ἐμεταβάλλει εἰς ὑγίαν ἀνευ ὁρατῶν κρίσεων· βαθμηδὸν ἐπιστρέφουσιν αἱ δυνάμεις, αἱ δ' ἐκκρίσεις καὶ διαλύσεις γίνονται κατὰ φύσιν καὶ τὰ ἐξωτερικὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας ἐξαφανίζονται ἄλλο μετ' ἄλλον.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τῆς νόσου οὐσία βίβλυται βαθέως ἐν τῇ σωματικῷ ὀργανισμῷ, κλίνει μέγανως καὶ εἰς ὑποτροπὴν ἐπὶ

πρὸς παντελῆ θεραπείαν ἀνάγκη μεταβολῆς περὶ τε τὴν δίαιταν καὶ τὴν κατὰ τόπον διατριβήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ α' Οὐκτωβρ. 1837.

Ὁ ἰατρός *Λινδερμύερ*.

Περὶ τοῦ αἰκίζων τοῦ Θεοφραστου.

(Ἰστορῆμα ἀναγνωσθὲν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἑταιρίαν τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας παρὰ τοῦ Κ. Γεωργίου Βούρου, ἰατροῦ κτλ.)

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν φυσικῶν προϊόντων τῶν ἀπαντωμένων εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων εἶναι πολὺ δύσκολος, πολλὰκις δὲ καὶ ἀδύνατος, ἔχει μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀκριβῶν περιγραφῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων. Πολλάκις εὐρίσκομεν τὸ αὐτὸ ζῶον ἢ φυτὸν ἀναφερόμενον χωρὶς διάκρισιν μὲ διάφορα ὀνόματα, καὶ συχνάκις πάλιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα δίδεται ἀπὸ τὸν αὐτὸν συγγραφέα ἢ καὶ ἀπὸ διαφόρων συγγραφεῖς εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρῶγμα. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν Θεοφραστον *αἰκίζων*, εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὁποῖου δὲν εἶναι σύμφωνοι οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ, ἀπατηθέντες νομίζοντες ὅλοι εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ.

Ὁ Θεοφραστος ἀναφέρει τὸ αἰκίζων εἰς τὴν περὶ φυτῶν ἱστορίαν του (II, 15. Σνεῖδ.), καὶ γράφει ὡς ἐφεξῆς, κατὰ τὸ κεῖμενόν του Σνεῖδερου· « διὸ καὶ ἡ τοῦ αἰκίζου φύσις, τὸ διαμίνειν ὑγρὸν αἰεὶ καὶ χλωρὸν, φύλλον σαρκώδες ἔχον, καὶ λατὸν καὶ πρόμηκες. Φύεται δὲ ἐντε ταῖς ἀλιπέδοις καὶ ταῖς ἐπὶ τῶν τευχῶν ἀνδρήροις, καὶ οὐχ ἥμισυ ἐπὶ τῶν κεράμων ὅταν ἐπιγένηται γῆς τις ἀμμάδης σὺρροή. » Ὁ Διοσκορίδης εἰς τὸ

περὶ ὅλης ἱατρικῆς σύγγραμμά του ἀναφέρει τρία εἶδη ἀείζωνος· μέγα δηλαδὴ (Δ', 88. Σπρεγγ.), μικρὸν (Δ', 89) καὶ τὸ ἕτερον τὸ τηλέφριον ἄλλως ὀνομαζόμενον (αὐτῶν). τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον δὲν ἔχει βέβαια, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Διοσκορίδου, καμμίαν ὁμοίότητα μὲ ἐκείνο τοῦ Θεοφράστου. Κατὰ τοὺς βοτανικοὺς τὸ μέγα ἀείζων εἶναι ὁ πηρὶ ἡμῶν λεγόμενος ἀμύραντος, παρὰ δὲ τοῖς συστηματικῶν *sempervivum arboreum*. Τὸ τηλέφριον (τοῦ ὁποῦ γίνουσι συχνάκις μνεία εἰς τὰ ἱατρικὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν) εἶναι κατὰ τὸν Κολούμναν τὸ *sedum stellatum*. Τὸ δὲ μικρὸν ἀείζων, λέγει ὁ Σπρεγγέλιος εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τῶν φυτῶν, ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ Θεοφράστου, καὶ ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι εἶναι τὸ *sedum rupestre* ἢ *reflexum* κατὰ τὰς παλαιὰς σημειώσεις του εἰς τὸν Διοσκορίδην (iv, 89). Ἄλλο σοφὸς οὗτος ἀνὴρ ἠπατήθη, μὲ φαίνεται, πολὺ ἰδοὺ τί λέγει Διοσκορίδης (ἐνθ' ἄνωτ.)· «ἀείζων τὸ μικρὸν φύεται ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ πέτραις καὶ θριγκοῖς καὶ τάφοις ὑποσκίοις. Κατὰ ἀπὸ μιᾶς ρίζης πολλὰ, λεπτά, περίπλακα φυλλαρίων περιφερῆ λιπαρῶν, μικρῶν, ὀξέων ἐπ' ἄκρου ἀνήσει δὲ καὶ καυλῶν μὲσφ περὶ σπιθαμὴν τὸ μέγεθος, ἔχοντα σκιάδιον, καὶ ἀπὸ λεπτά καὶ γλωρά.»

Τὸ ἀείζων τοῦ Θεοφράστου ἔχει φύλλα προμήκη, καὶ γίνονται εἰς τοὺς ἀμμώδεις καὶ ἄλμυρούς τόπους καὶ εἰς τὰ βόχας τῶν τοίχων. Θεόδωρος ὁ Γαζῆς μετέφρασε τὰ ἀνθρακῶδη τῶν τοίχων *plana parietina*, ἀλλ' ὁ Θεοφράστος ἐνοῶν ἀείζων, καθὼς θέλει καὶ ὁ Σκαλιγέρος (ἴδε τὰς σημειώσεις μου εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Θεοφρ. παρὰ τοῦ I. Bodaei. 883) ὁ ἄκρον ἦτοι τὰς βόχας τῶν τοίχων, *summitates parietum*

δὲν νομίζω ἱερομένως νὰ γραφῆ ἀντὶ τῶν τοίχων, τῶν τετῶν, ὡς προτιμᾷ ὁ Σνειδέρος (annotat. ad hist. plant. p. 638). Τὸ δὲ μικρὸν ἀείζων τοῦ Διοσκορίδου ἔχει φυλλάρια περιφερῆ, ἔχει καυλὸν σπιθαμιαῖον μὲ σκιάδιον, καὶ γινώσκειται εἰς τοσοῦτος πετρώδεις καὶ ξηρούς. Ἐκ τούτων λοιπὸν φαίνεται προφανῶς ὅτι τὸ ἀείζων τοῦ Θεοφράστου διαφέρει πολὺ ἀπὸ ἐκείνο τοῦ Διοσκορίδου.

Ἀλλὰ ποῖον εἶναι τάχα τὸ ἀείζων τοῦτο; Ὁ Σπρεγγέλιος καὶ ὁ Γάλλος Οἰεβιώτιος νομίζουσι ὅτι εἶναι τὸ *sempervivum tectorum*· ἀλλὰ τὸ φυτὸν τοῦτο δὲν εὗρέθη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθ' ὅσον ἐξεύρω, ἀπὸ κἀνένα βοτανικόν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἀναφέρουσι οὔτε ὁ Σουπτόρπιος, οὔτε αἱ σοφοὶ ἀπεσταλμένοι τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ἄγγλος ἐκδοτὴς τοῦ Θεοφράστου (I. Stackhouse) ἀφήκεν ἀπροσδιόριστον τὸ φυτὸν εὐχαριστηθεὶς μὲ τὸ γενικὸν ὄνομα *sempervivum* (ἴδε τὸν εἰς τὴν ἔκδοσίν του κατάλογον τῶν φυτῶν). Ὁ δὲ Δίγκιος (παρὰ τῷ Σνειδέρω σελ. 638) νομίζει ἐπιπρόσθετον νὰ ἦναι ἰδιαίτερον τι εἶδος *sedii*, τὸ ὁποῖον ἔχει φύλλα προμήκη καὶ γίνονται εἰς τοὺς ἀμμώδεις τόπους. Κατ' ἐμὲ, ἡ περιγραφὴ τοῦ ἀείζων τοῦ Θεοφράστου δὲν ἀρμόζει εἰς κἀνὸν ἄλλο φυτὸν περισσώτερον παρὰ εἰς τὸν λεγόμενον ἀπὸ τοῦ συστηματικοῦ ἐρυθρὸν ἀμμοφύτην (*arenaria rubra*). Οὗτος εἶναι γνωστὸν ὅτι γίνονται εἰς τοὺς ἄλμυρούς καὶ ἀμμώδεις τόπους, ὅθεν ἔλαθε καὶ τὴν ὀνομασίαν τῶν τε συστηματικῶν καὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, οἵτινες τὸν ὀνομάζουσι, κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς γῆσοὺς, ἄλμυρόχορον· οὗτος εὗρεσκειται κατὰ τὴν Ἑλλάδα συχνὰ εἰς τὰ ἀλίπεδα καὶ ἐπάνω εἰς τὰς βόχας τῶν τοίχων, καὶ εἰς τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν· οὗτος ἔχει τὰ φύλλα σπικνωδῆς

λαϊα και προμηκη, και διαμενει τέλος κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἔτους ὑγρὸς και χλωρὸς, ὥστε ἠμπορεῖ νὰ νοσήσῃ και ἀείζωος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰουνίου 1837.

Παρατηρήσεις τινὲς περὶ τοῦ Ἰνδικοῦ, δυναμένου νὰ ἰατρεύσῃ τὴν ἐπιληψίαν και ἄλλας σπασμωδικὰς νόσους.

Παρὰ τοῦ ἐν Μακοντιάκῳ ἰατροῦ 'Ρόθου.

Οἱ πρῶτοι τὸ Ἰνδικὸν ὡς ἀντιφάρμακον τῆς ἐπιληψίας δόσαντες εἶναι ὁ ἐν Βουδα καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς Σαύρα και ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καθὼ ἀναφέρει ὁ Λενοσῆκος εἰς τὴν ἰατρικὴν τοῦ Σαλιεδοῦργου ἡμερίδα. Μ' αὐτὸ ἰάτρευσε και ὁ Γροσὸν τὴν ἐπιληψίαν, μετὰ τοῦτον δὲ τὸ ἐδοκίμασαν ὁ Ἰδλέρου και Οὐάλφιος εἰς τὸ ἐν Βερολίῳ Νοσοκομεῖον τῆς φιλανθρωπίας (charité), και κατὰ τὰς παρατηρήσεις αὐτῶν ἡ δραστικότης εἶναι ἡ αὐτὴ πάντοτε εἰς ὅλους τοὺς ἐπιληπτικούς, διαφέρει μόνον κατὰ τὴν ἐνεργὸν δυνάμιν τῶν νεύρων τῶν ἀσθενῶν κατὰ τὴν φύσιν και διάρκειαν τοῦ νοσήματος. Ἡ οὐσία αὐτῆς ἐφάνη ὠφέλιμος εἰς ὅλας τὰς ἰδιοπαθείς ἐπιληψίας τὰς πρόσφατους ἰατρεύουσα τελείως, τὰς δὲ χρονίας ἐλαττοῦσα ἐπιλάκις. Ὅταν δὲ ἡ ἐπιληψία ἦναι σύμπτωμα ἄλλης τινὸς νόσου σπανίως ἀκολουθεῖ βελτίωσις αὐτῆς και οὐδέποτε ἴσως ἢ τὸ σῶμα γενικὴ τοῦ Ἰνδικοῦ δρᾶσις φανερόνεται διὰ μετὰ λώδους γεύσεως, διὰ ναυτίας, ἐνίοτε δὲ και δι' ἐμέτου, ὅτε γὰρ νὰ παρανοχλῇ ποτὲ τὸν πάσχοντα μεγάλως, παύει ἀκαθάρτως. Ἀφ' οὗ δὲ παύσῃ ὁ ἔμετός (τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν

μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Ἰνδικοῦ) συμβαίνει ὡς ἐπιτοπολὸν διάρρεια ἐμμένουσα καθ' ὅσον καιρὸν δίδεται τὸ Ἰνδικόν. Συγχρόνως μὲν τὴν διάρρειαν παρατηρεῖται και ἐλαφρὰ βλάβη τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος συνωδευμένη ἀπὸ κωλικὸς πόνους. Τὸ οὖρον εἶναι ἰσθες και μᾶλλον τὸ πρῶτ' χρωματισμένον. Εἰς μερικὸς ἀσθενεῖς, οἵτινες μετεχειρίσθησαν τὸ Ἰνδικόν δι' ἐβδομάδας τινὰς κατὰ συνέχειαν, ἐπέπληθον σπασμοὶ ἐλαφροὶ καθὼς και μετὰ τοῦ στριχνίνου τὴν χρῆσιν. Τὸ Ἰνδικὸν ἐδόθη κατ' ἀρχὰς λείον, ἀλλ' ὕστερον, ἐπειδὴ δυσκόλως ἐλαμβάνετο ἀπὸ τοὺς πάσχοντας, ἐδόθη ἐν εἴδει ἐκλείγματος ἐμπεριέχοντος πάντοτε και ἀρωματικὴν κόκκιν (pulv. aromiat.) ἐνίοτε δὲ κόκκιν τοῦ Δοβήρου (pulv. Doveri). Δίδομεν δὲ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς μὲν κόκκους τινὰς, ἔπειτα δὲ ὅσον δραχμῆς, ἐνίοτε δὲ και περισσώτερον ἢ γουν ὅσον μιᾶς οὐγγίας και τι πλέον τὴν ἡμέραν. Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς λαμβάνῃ τὸ ἰατρικὸν τοῦτο ἀνενοχλήτως δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν εὐθὺς τὰς πρώτας ἡμέρας μεγάλας αὐτοῦ δόσεις, αἱ δὲ ἀναγραφαὶ γίνονται συνήθως κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Λάβε· Ἰνδικοῦ λείου δραχμὴν ἡμίσειαν,

Κόκκου ἀρωματικῆς, τῆς προυσιακῆς φαρμακοποιίας, κόκκους πέντε· δὸς δόσεις τοιαύτας δέκα και σημεῖωσ νὰ λαμβάνῃ δύο ἕως τέσσαρας τούτων τὴν ἡμέραν, ἢ και οὕτω.

Λάβε· Ἰνδικοῦ λείου, μετὰ τινῶν σταγονίων ὕδατος πεφυμένου,

Κόκκου ἀρωματικῆς ἀνὰ δραχμὴν ἡμίσειαν, Σεραπίου ἀπλοῦ οὐγγίαν μίαν, γενέσθω ἐκλείγμα.

Σ. γὰ τὸ λάβῃ εἰς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν διάστημα.

Πολλοὶ μεταχειρίζονται τὴν διπλὴν καὶ τετραπλὴν ποσότητα, διὰ μῆνας τινὰς κατὰ συνέχειαν.

Τὸ κατὰ τῆς ἐπιληψίας δραστήριον τοῦ Ἰνδικοῦ συστατικόν εἶναι, κατὰ τὸν συγγραφέα, ἡ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ χημειωτική ὕλη, ἣ γον τὸ καθαρὸν Ἰνδικόν, καὶ ὁμοιάζει μὲν κτὲν τὰ μέγιστα μὲ τὴν ἐμετικὴν τρύγα, ἐνεργεῖ ὅμως ἀσθενέστατον αὐτῆς. Οἱ μεταχειριζόμενοι τὸ Ἰνδικὸν ἀσθενεῖς καταλαμβάνονται κατ' ἀρχὰς συνεχέστερον ἀπὸ ἐπιληπτικούς παροξυσμοὺς ἰσχυροτέρους μὲν ἀλλ' ὀλιγώτερον καιρὸν ἐμμένοντας. Μετὰ δύο ἕως ὀκτὼ ἐβδομάδας οἱ μερικοί παραρῶν γίνονται κατ' ὀλίγον βραχύτεροι, ἐλαφρότεροι, καὶ σπανιώσιμοι ἕως οὐ τέλος καὶ παύουσι τελείως. Παρομοίως πάσῃ καὶ τὰ προηγούμενα ἢ τὰ ἐπακόλουθα τῶν παροξυσμῶν ἢ αἰτερα φαινόμενα. Ἰσασιν μὲν τελείαν ἔλαβον ὅσοι ἔπασχον ἐπιληψίαν ἰδιοπαθῆ, ἐλάττωσιν δὲ, ὅσοι ἐνοχλοῦντο συμπτωματικῶς. Εἰς ἀσθενῆ δὲ τινὰ, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ νόσος προέβη ἀπὸ θλάσιν τῆς κεφαλῆς τὸ Ἰνδικὸν ἐνήργησεν, ὥστε τὰ μὲν ξὺ τῶν παροξυσμῶν ἐλεύθερα διαστήματα ἔγιναν χρονιώτερα. Τὸ Ἰνδικὸν ἐδόθη χάριν δοκιμῆς εἰς εἰκοσιεξ ἐπιληπτικούς, καὶ ἐκ τούτων οἱ μὲν ἑννέα ἐλάθησαν ἐντελῶς, οἱ δὲ ἑξὶ δεκά ἐκαλητέρευσαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐξ ἔμειναν ἀνίατοι.

(Ἐκ τῶν ἱατρικῶν χρονικῶν τοῦ Κ. Χ. Σμῖθ. 1826).

Κ. Χ.

Μέθοδος, δι' ἧς ἀνακαλύπτεται τὸ εἰς τὸ αἷμα εὐρισκόμενον πύον.

Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 9 Ἀπριλίου 1836 ὁ ἰατρὸς Δοννός ἀνέφερεν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἑταιρείαν τῶν φιλομαθῶν, συμπεράσματα τινὰ τῶν γενομένων πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ εὐρισκόμενου εἰς τὸ αἷμα πύου ἐρευγῶν του. Τὴν ὑπαρξίν τοῦ πύου εἰς τὸ αἷμα, γνωστὴν εἰς τοὺς ἰατροὺς, ἐβεβαίωσεν ἐσχάτως μὲ ἀποδείξεις ὁ ἰατρὸς Οὐέλπας, ὅστις ἐνησχολεῖτο εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸ 1823 ἕως τὸ 1836 ἔτος. Τοιαύτας παρατηρήσεις βλέπομεν, καὶ εἰς διατριβὴν τινὰ περὶ φλογώσεως τῶν ἀγγείων ἐν γένει καὶ περὶ φελθίτιδος ἰδιαιτέρως πραγματευομένην καὶ δημοσιευθεῖσαν κατὰ τὸ 1828 ἔτος ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Δανκίου. Καὶ ὅμως ἡ ὑπαρξίς τοῦ πύου εἰς τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα δὲν εἶχεν ἀποδαχθῆ εἰσέτι, εἰμὴ μόνον ὅταν αὐτὸ δὲν ἦτον ἐντελῶς μὲ τὸ αἷμα ἀναμεμιγμένον, ἢ ὅταν ἦτον εἰς τόπον τινὰ περιορισμένον καὶ φυλάσσον τὰς κατὰ φύσιν αὐτοῦ ιδιότητας, διὰ τῶν ὁποίων ἐγνωρίζετο εὐκόλως. Ὅσάκις ὅμως τὸ πύον ἦτον ἐντελῶς μὲ τὸ αἷμα μεμιγμένον καὶ συνεκυκλοφορεῖτο μὲ αὐτὸ δὲν εἶχαμεν μέχρι τοῦδε ἄλλας ἀποδείξεις εἰμὴ ὑποθέσεις μόνον, αἵτινες κατέσταινον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον πιθανὴν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. « Οὐδεὶς θέλει ἀντιτείνει, ἔλεγεν ὁ Δανκίος, ὅτι ἡ εἰς τὸ αἷμα μετάβασις τοῦ πύου, καὶ ἡ μετ' αὐτοῦ ἕνωσις του, φαίνεται τοῦλάχιστον πολλὰ πιθανὴ ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύεται φυσικῶς, καθότι ἡ μὲν ἄμεσος παρατήρησις εἶναι πολλὰκις ἀδύνατος, ἡ δὲ χημικὴ ἀνάλυσις δὲν δύναται κατὰ τὸ παρὸν νὰ μᾶς ὠφελήσῃ, ὡς πρὸς τοῦτο μεγάλως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιστήμη κατὰ τοῦτο ἐβρίσκειται ἀκόμη ἥδη

ρα εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἢ λύσις τοῦ προβλήματος τοῦ
του δύναται βέβαια νὰ θεωρηθῆ ὡς πολλὰ οὐσιώδης διὰ τὴν
ιατρικὴν. Ἀλλὰ ταύτην νομίζει ἐν τούτοις ὁ Δοννέος ὅτι ἐστὶν
μετὰ διάφορα καὶ κατ' ἐπανόληψιν γενόμενα πειράματα.

Ὁ Βερζέλιος εἰς τὸ περὶ χημείας σύγγραμμά του λέγει, ὅτι
ἡ κωστική πότασσα πεπυκνωμένη μεταβάλλει τὸ πῦρ εἰς
ὕγρον, τὸ ὅποιον εἶναι λευκὸν, ὁμογενὲς καὶ ἰξώδες, ἐγγίμν
εἰς νημάτια καὶ κατακρημνίζεται ἀπὸ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ἄλλα
διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ πύου λοιπὸν ἐνεργείας τῶν ἀλκαλίων καὶ κ
ρίως τῆς ἀμμωνίας, καὶ διὰ τῶν μικροσκοπικῶν παρατη
σεων συγχρότως, ἐδυνήθη ὁ Δοννέος ν' ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν ἰ
χίστην εἰς τὸ αἷμα εὐρισκομένην ποσότητα πύου. Τὸ αἷ
μα τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ κυνός, ὅταν ἀναμιχθῆ μὲ πῦρ ἴ
νεται καθαρὸν, διαφανὲς καὶ ἄμοιρον σφαιριδίων, τῶν ὁ
δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν οὐδὲ ἔχως μὲ τὸ μικροσκοπίον ἢ
τοιούτου αἷμα ὅταν ἀναμιχθῆ μὲ ἀμμωνίαν, ἂν μὲν ἡ πο
σότης τοῦ πύου ᾖναι ὀλίγη, γίνεται λευκοματωδὲς καὶ ἰξώ
δης ἂν δὲ πολλὴ συμπήγνυται εἰς εἶδος πηκτώματος ἀραιῆς,
δὲ μικροτάτη ἀφήσιν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου κρημ
νισθῆναι πρᾶγμα, τὸ ὅποιον δὲν ἀποτελεῖται παρὶ διὰ τὴν
ἀναμίξεως τῆς ἀμμωνίας μὲ τὸ μὲ ἄλλα ὕγρα ἢ ἡμερῶν
αἷμα.

Διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐπεβεβαίωσεν ὁ Δοννέος τὴν ἀρ
χὴν ἐνεργείαν τῆς ἀμμωνίας πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ εὐρισκομένου
εἰς τὸ αἷμα πύου ἀμφότεραι δὲ αἱ δοκιμαίαι συγχρότως ἐπι
ναλαμβανόμεναι εἶναι ὁ ἀμοιβαῖος αὐτῶν ἔλεγχος. Τῶν
ἔνεκα, διαλυομένου εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἀναμιχθέντος μὲ τὸ
αἷματος, αὐτοῦ μὲν τὰ σφαιρίδια χάνονται, τὰ δὲ τοῦ πύου

διακρίνονται εὐκόλως διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἔχοντα σχῆμα
πάντη διάφορον καὶ διάμετρον μεγαλητέραν τῆς τῶν σφαιρι
δίων τοῦ αἵματος, τὰ ὅποια, ὡς εἶναι γνωστὸν, δὲν ἔχουσι
διάμετρον μεγαλητέραν 1, 120 ἕως 1, 150, τοῦ χιλιομέτρου.
(Gazzetta de Ierapentica medico-chirurgica No 8.)

N. K.

Περὶ τῆς ἐξωθεν χρήσεως τοῦ σωσικρέατος εἰς τὰ κονδυλώματα, καὶ παρα
τηρήματά τινα περὶ τῆς ἐξωθεν αὐτῶν θεραπείας.

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Φρίκου.

Ἀδοκίμαστον δὲν ἀγαπῶ ν' ἀφίνω ποτὲ, ὁσάκις ἔχω καιρὸν,
κάνεν ἀπὸ τὰ ἐπαινούμενα ἱατρικὰ· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς
μόνον ἐπιτυχῶς γανομένης δοκιμῆς δὲν θέλω νὰ ἐγκωμιάζω
πολὺ ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ πρὸς ταῦτα ἔπαινοι δὲν συν
τεινοῦσιν εἰς ὠφέλειαν τόσον, ὅσον εἰς βλάβην τῶν, καὶ ἐκ
τούτου γεννᾶται κατ' αὐτῶν εὐκόλως γενικὸν κατάκριμα.

Ἡ πολλὰκις ἐκ μέρου μου εἰς τὰ κονδυλώματα (*) ἐξωθεν
γανομένη χρῆσις τοῦ θαυμαστοῦ προπαρασκευάσματος τοῦ
σωσικρέατος, καὶ ἡ ἀπροσδόκητος αὐτοῦ δράσις μὲ κινουσι
νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν ὁματέγγων μου εἰς τοῦτο, πα
ρακαλῶν αὐτοὺς νὰ τὸ δοκιμάσωσιν ὁμοίως.

Κατὰ τὰς πολλὰς εἰς πολλοὺς ἀσθενεῖς δοκιμῆς μου ἐπα
ρατήρησα, ὅτι τὰ δευτενῆ κονδυλώματα, ἐπιχρίόμενα μὲ γρα

(*) Κατὰ κεραινωμάτων, ἐλαῶν, αἱματοδῶν μικρῶν (fung. hepatis
tod.) καὶ δὲν ἴσα μεγάλων ὠφέλειαν ἀπὸ τῶν σωσικρέατος.

φίδα εἰς ἀραιωμένον σωσικρέας ἐμβροχυμένην (μὲ ἀπαξ ἢ βροχυμένην δυνάμεθα νὰ ἐπιθίζωμεν τέσσαρα ἕως ἑξ κοιλώματα), ἐλάμβανον καθ' ὅλην τὴν περιοχὴν λευκὰ κηιδόματα εὐθὺς μετὰ τὴν θίξιν, ἢ ἀναλόγως τοῦ εὐερεθίστου τῆς ἐπιδερμίδος, μετὰ ἡμίσειαν τὸ πολὺ ὥραν. Μετὰ δέσσης ὥρας ἐγένοντο λευκὰ, καὶ τινὰ ἐξ αὐτῶν μελανωπά. Μιτὶ εἰκοσιτεσσάρων δὲ ὡρῶν παρέλευσιν μέρος αὐτῶν ἐνεκρήθη, καὶ τὸ νέκρωμα ἢ ἔκειτο ἐπιπολαίως, ἢ ἐκρημνῆται ἢ δρᾶσις τοῦ σωσικρέατος ἐφαίνετο ἐπαισθητὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίεξ τῶν κονδυλωμάτων ἐπιδερμίδα, ἥτις ἐνεκρηματοπόνην τινὰ περὶ ταῦτα, ὥστε ἀναγείρετο ἢ κετεκρέματα εἰς μικρὰ καὶ λεπτὰ κομμάτια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὑποκάτω δὲ τῶν ἀποφολιδωμάτων τούτων ἐγένετο νέα ἐπιδερμὶς ἰδίως σιλικὴ καὶ ἀνθηρά, χωρὶς ὁμοῦ νὰ φανῆ μεγαλύτερα κατὰ βῆθος δρᾶσις τοῦ σωσικρέατος, ὡς ἀναξοσμὴ ἢ ἄλλη φθορὰ τοῦ ἐκκεκρυμένου δέρματος. Μὲ δευτέραν ἐπίχρισιν ἐξηλείφετο τὸ κονδυλωμα, ὥστε εἰς μικρῶν μὲν κονδυλωμάτων ἐξέλειψιν ἢ ἐχρειάζετο εἰμὴ ἀπαξ ἢ δις γινομένη ἐπίχρισις, εἰς μεγάλα δὲ καὶ πλεονάκις καὶ πολλάκις καὶ δύο ἕως τρεῖς ἐβδομάδας ὅταν τὰ κονδυλώματα ἦσαν ἐπίμονα· ἀφ' οὗ ὁμοῦ ἐξηλείφθη ἀπαξ δὲν ἀνεφαίνοντο πλέον.

Ἰπέρτιμον εἰς τὴν ἐξωθεν θεραπείαν τῶν κονδυλωμάτων θέλει εἶσθαι τὸ σωσικρέας, ἐὰν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀληθεύσῃ ἡ ἐνέργειά του ὡς μέγιστο τοῦδε ὑπέρτιμον λέγω, ἐπειδὴ ἐξάλειφαι ταῦτα χωρὶς νὰ προξενῆ καμμίαν ἄλλην φθορὰν, ὡς ἀνάξοσμους κτλ. πράγμα, τὸ ὅπεσον δὲν βλέπομεν εἰς κανονοῦσθαι τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἱατρικῶν χρῆσιν. Ὅλα δὲ ἡ ἱατρικὰ, ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ξηραίνόντων, τὸ ἢ

χύλισμα π. χ. τοῦ μολύβδου, ἐνεργοῦσι κατ' ἄλλον τρόπον. Ὅταν ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἶπω ὀλίγα τινὰ ἀκόμη περὶ τῆς ἐξωθεν θεραπείας τῶν κονδυλωμάτων.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ἐκ τῶν κονδυλωμάτων τὰ ὄξυτεγῆ εἶναι τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸν ἱατρὸν προξενοῦσι πολλὴν ἀσχολίαν, καὶ ἐξάλειφονται δυσκολώτερα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος θέλει εἶσθαι μόνον περὶ αὐτῶν. Τοῦ Κλύγου (Kluger) ἡ εὐστοχος γνώμη, ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν τῶν κονδυλωμάτων τὰ μὲν ὄξυτανῆ ὡς ὄντα παρασίτα, καὶ ζῶντα ζῶν χωριστὴν μᾶλλον ἀπὸ τὴν τοῦ ζῶντος σώματος, τὰ δὲ πλατέα ὡς νοσηρὰ τῶν ὀργάνων μέρη, χρονίας φλεγμονῆς τοῦ δέρματος ἔχοντα, μᾶς πληροφορεῖ σαφέστατα διατὶ τῶν πρώτων ἡ ἐξάλειψις εἶναι δύσκολος. Ἀλλ' εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἂς προσέσω καὶ τὰς ἰδικὰς μου παρατηρήσεις.

Πᾶς ἱατρὸς πολυάσχολος ἐπαρατήρησε βέβαια, ὅτι παλαιὰς τὰ ὄξυτεγῆ κονδυλώματα ἀναφαίνονται ἐκ νέου καὶ ἂν ἐξάλειφῶσι διὰ τῆς χρήσεως τῶν δραστηριωτέρων ὑδραργυρικῶν καὶ ἄλλων ἐξωθεν προσφερομένων φαρμάκων. Καὶ τοῦτο εἶναι, μὴ φαίνεται, διότι ταῦτα δὲν ἀποπίπτουσι, πρὶν φθάσωσι τὸ τέλος τῆς οἰκείας (παρασιτικῆς) ζωῆς τῶν. Ἐκ τούτου κινούμενος ἄφωνα νὰ μεγαλάνωσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ κονδυλώματα, τὰ ὁποῖα ἀνθίσταντο εἰς πᾶσαν θεραπευτικὴν μέθοδον, καὶ ἀφροῦ ἐβλεπα, ὅτι δὲν ἠῤῥζανον πλέον, ἐπεχείρουν τὴν καθάρεισιν αὐτῶν, ἥτις ἐγένετο καὶ μὲ πολλὴν εὐκολίαν καὶ χωρὶς ἄλλην αὐτῶν ἐμφάνισιν. Δὲν ἐξετάζω δὲ ἂν ἐξαιρῶνται τὰ λεγόμενα τῆς κρίσεως κονδυλώματα (τῆς ἀφροδίστου λάθας ἔχοντα), τὰ ὁποῖα, ὡς τινες ἐπαρατήρησαν ἐμμένουσιν ἐφ' ὄρου ζωῆς, ἢ ἂν ὑπάρχουσιν ἄλλα αἴτια τῆς δυσ-

κόλου αὐτῶν ἐξαλείψεως· ἀλλὰ λέγω, ὅτι μὲ τὴν εἰρημὴν μέθοδόν μου ἐπέτυχον ὁσάκις εἶχα καιρὸν καὶ ὑπομονήν.

Τὴν γνώμην μου ταύτην πιστοποιοῦσιν ἀκόμη καὶ τὰ ἀέλουθα·

1) Βλέπομεν, ὅτι κονδυλώματά τινα, ἅμα φθάσῃσι βαθμῆ τινα μεγέθους, χάνονται εἰς ὀλίγον χρόνου διάστημα χωρὶς ἰατρικοῦ τινος χρήσιν.

2) Ἐκ πείρας γνωρίζομεν, ὅτι ὅσον ἐπισημότερα, πλεῖ ἐκτεταμένα, καὶ μεγαλύτερα εἶναι τὰ κονδυλώματα, καὶ ὅσο ὀλιγώτερα φάρμακα ἐμεταχειρίσθησαν οἱ ἀσθενεῖς, τόσο εὐκολώτερα ἐξαλείφονται. Καὶ πᾶς ἰατρός πολυάσχολος ἐπιβέβηκα νὰ ἴδῃ τὰ μεγάλα κραιμσοειδῆ λεγόμενα κονδυλώματα, τῶν ὁποίων τὸ μέγεθος μᾶς φέρει εἰς ἕκστασιν, καὶ ἡ ὁποία ὁμως διὰ τῆς ἐπιδέσεως (ligatura) ἢ ἀποκοπῆς ἐξαλείφονται εὐκολώτατα καὶ χωρὶς ν' ἀναφανῶσι πλεόν.

3) Ἐκ πείρας ἐπι γνωρίζομεν, ὅτι ὅλαι αἱ διὰ νηστείας καὶ συστηματικῆς ὑδραργυρικῆς θεραπείας δὲν τελεσφορῶσι παντάπασιν εἰς ἐξαλείψιν τῶν κονδυλωμάτων· ἐν καιρῷ τῆς τῆς αὐτῆς θεραπείας μένουσι μὲν ἀναύξητα ταῦτα, ἀλλὴ μεγαλύνονται καὶ αὐξάνονται εὐθὺς καθὼς δοθῇ πάλιν περισσότερα τροφή εἰς τὸ σῶμα, ἕως οὗ νὰ φθάσῃσι βαθμῆ τινα μεγέθους, καὶ ἔπειτα ἐξαλείφονται ἀσφαλῶς καὶ χωρὶς δυσκολίαν.

4) Βλέπομεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ καταλύσωμεν τὰ κονδυλώματα μὲ τὰ πολυειδέστατα ἐξωθεν προσφερόμενα φάρμακα οὐδὲ ἀφ' οὗ πρότερον μεταχειρισθῶμεν καὶ ἐσωτερικῶς δραστήρια τοῦ ὑδραργύρου προπαρασκευασμάτων· καὶ μὴ ἐν-

νάμενοι νὰ ἐξαλείψωμεν ταῦτα οὔτε διὰ τῆς ἀποκοπῆς (*) οὔτε διὰ τῆς ἐπιδέσεως, οὔτε διὰ τῆς χρήσεως τῶν παντοειδῶν φαρμάκων, ἀπελπιζόμεθα καὶ ἀφίνομεν ταῦτα εἰς τὴν τύχην, καὶ ἰδοὺ ταῦτα ἀφ' οὗ φθάσῃσι τὸ προσδιορισμένον μέγεθος των, ἐξαλείφονται εἰς ὀλίγον χρόνου διάστημα μὲ μόνην τῶν ἀπλουστάτων καὶ ἀθιωτάτων φαρμάκων τὴν χρῆσιν.

Ἄλλ' ὁ πρακτικὸς ἰατρός θέλει τώρα νὰ μάθῃ πολλοῦ λόγου ἀξίον μάθημα, πῶς δηλαδὴ δύναται νὰ γνωρίσῃ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐπιχειρήσῃ τῶν κονδυλωμάτων τὴν κατάλυσιν. Μετὰ ἀπείρους μου παρατηρήσεις δὲν δύναμαι νὰ συμβουλεύσω εἰς αὐτὸν ἄλλο εἰμὴ νὰ παραφυλάσῃ ταῦτα, ἐπειδὴ ἐπαρατήρησα ἄλλοτε μὲν, ὅτι μικρότατα κονδυλώματα ἐξηλείφθησαν διὰ παντός, καὶ ἄλλοτε, ὅτι ἀρκετὰ μεγάλα ἐφάνησαν καὶ πάλιν ἀφ' οὗ ἄπαξ ἐξηλείφθησαν. Δὲν ἔχω νὰ εἶπω τὸν ἀποχρῶντα περὶ τούτου λόγον, ὁδηγίας ὁμως ταλμῶ νὰ δώσω τὰς ἐξῆς·

1) Ἐάν τὰ ὄξυτενῆ κονδυλώματα ἀναφανῶσιν εὐθὺς μετὰ τῶν καθαιρετικῶν φαρμάκων τὴν χρῆσιν, πρέπει νὰ παύωμεν τὴν παρατέρευ αὐτῶν χρῆσιν, ἕως ταῦτα αὐξηθῶσιν εἰς βαθμὸν τινα.

(*) Ὁ Οὐάλτερς (v. Wallher system der chirurgie B. I. p. 389) συμβουλεύει, καθὼς καὶ ὁ Ἰντὸρς (Hunter) ν' ἀποκόπτωμεν εἰς τοῦ δερμάτος τὸ μέρος, ἐπάνω τοῦ ὁποίου ἐμφέεται τὸ κονδυλωμα, καὶ τότε, ἔάν τὸ ἐγχείρημα ἔγῃ κατὰ τάξιν, δὲν εἶναι χρεία καυτηριασμῶ καμμίας. Ἐκτὸς ὁμως, ὅτι εἶναι ἀδύνατος τῆς προτάσεως ταύτης ἡ ἐκτέλεσις, ὅταν τὰ κονδυλώματα εἶναι πολλὰ, τὰ ὁποία ὡς καλλῶς βλέπομεν ἐπικαλύπτουσι ἕλαν τὴν βάλανον ἢ ἕλαν τὴν ἐντὸς ἐπιφανείαν τοῦ κολέου, ἢ ἐγχείρησις αὐτῆν δὲν ἀφίλει οὐδὲ ἐν προηγουμένως εἰδῆσαν ὑδραργυρικὰ φάρμακα.

2) Όταν είναι πολλά κονδυλώματα, να μη τὰ καθαιρώμεν όλα ἐκ μιᾶς, ἀλλὰ πρῶτον τινὰ μόνον καὶ τὰ μεγαλύτερα μάλιστα ἐξ αὐτῶν· ὥστε μὲ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν θέλωμε πληροφορηθῆ, ἂν τὰ μὴ καταλυθέντα μικρότερα κονδυλώματα αὐξάνωνται ἢ ὄχι, καὶ ἂν μὲν αὐξάνωνται, περαιμένωμεν ἂν δὲ μὴ, τὰ καθαιρώμεν.

3) Πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν μὲ προσοχὴν τὰ καθαιρωτικὰ φάρμακα. Διότι, ὅταν ἀποκόψωμεν μὲ τὸ μαχαίριον ἢ τὸ ψαλίδιον τὰ μὴ αὐξηθέντα ἐτι τελείως ὀξυτενῆ κονδυλώματα, πρέπει νὰ ἐξυζώμεν, ὅτι ταῦτα θέλουσιν ἀναφανῆ καὶ πάλιν, καὶ ὅτι ἡ χειρουργικὴ μᾶς ἐγγχείρησις γίνεται αἰτίος τοῦ νὰ ἐξελείφωνται ταῦτα δυσκολώτερα ἐφεξῆς. Εἰς τὰ μικρὰ πάντα κονδυλώματα τὰ καυστικὰ φάρμακα δὲν βλάπτουσι τίποτε καὶ ἂν πολλάκις τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος εἶναι μικρὸν· τὰ δὲ μεγαλύτατα κονδυλώματα καταλύονται εὐκολώτερα διὰ τῆς ἐπιδέσεως.

4) Ὄταν δὲ τὰ κονδυλώματα εἶναι μὲ ἕλλη ἐπιπεπλεγμένα, πρέπει πρῶτον νὰ ἰσχύωμεν ταῦτα, καὶ ἔπειτα ἐκείνα.

5) Τὴν καθαιρῆσιν τῶν κονδυλωμάτων πρέπει νὰ δοκιμάζωμεν πρῶτον μὲ τὰ ἥπιώτερα ζηραίνοντα φάρμακα, καὶ ἔπειτα βαθμίδῶν μὲ τὰ δραστηριώτερα χημικῶς ἐνεργούντα καθαιρωτικὰ· νὰ ἐκλέγωμεν δὲ ταῦτα κατὰ τὸν ὅποιον κατὰ χεὶ τόπον τὸ κονδυλωμα, κατὰ τὴν κρᾶσιν τοῦ ἄρρώστου, κατὰ τὴν ἐπιπλοκὴν τοῦ κονδυλώματος κ.τ.λ. διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν δὲ καλῆτερα, πρέπει, ὅταν τὰ περὶ τὸ κονδυλωμα μέρη εἶναι ἐρυθρὰ, φλογώμενα, κ.τ.λ. νὰ μεταχειρισθῶμεθα πρῶτον τὰ ὀλίγον στυφοντα καταπλάσματα, ὡς τὸ Γουλάρδιον ὕδωρ ὡς ἐκ τοῦ τύπου δὲ θεωρούμενα τὰ κονδυλώματα ἐξαλείφοντα

εὐκολώτερα μὲν τὰ περὶ τὴν ἔδραν (καὶ ταῦτα εἶναι συνήθως πλατέα), δυσκολώτερα δὲ τὰ εἰς τὴν βάλανον καὶ τὴν στεφάνην τοῦ καυλοῦ παρὰ τὰ εἰς τὴν πόσθην· εὐκολώτερα μὲν τὰ εἰς τὰς μεγάλαις νύμφαις παρὰ τὰ εἰς τὰς μικράς· καὶ δυσκολώτακα τὰ εἰς τὰς ἐγκανθίδας καὶ τὰ βλενωδῆ θυλάκια. Εἰς εὐρώστου κράσεως ἀνθρώπους ἐξαλείφονται εὐκολώτερα παρὰ εἰς νωθρᾶς καὶ χαύνου· ὅθεν εἰς μὲν τοὺς πρῶτους πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ ζηραίνοντα καὶ στυφοντα φάρμακα, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν εὐθὺς τὰ καυστικὰ· ἀλλ' ἐνίοτε πρέπει νὰ γίνωνται καὶ δοκιμαί μὲ τὰ φάρμακα ταῦτα, ἐπειδὴ πολλάκις ὠφελεῖ φάρμακον μὴ ἐνδεικνύμενον, ἐν ᾧ τὸ ἐνδεικνύμενον δὲν ὠφελεῖ καθόλου. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ν' ἀλλάσσωμεν τὰ φάρμακα. Ὅσα δὲ ἐγὼ μεταχειρίσθην περισσώτερον, παρεκτός τοῦ ζωοκρέατος, ἦσαν ὡς ζηραίνοντα μὲν, τὸ Γουλάρδιον ὕδωρ (aqu. Goulardi) μὲ τοῦ ψευδαργύρου τὰ ἄνθη (flor. zinci) ἀναδευμένον, ἢ μόνον τὰ ἄνθη τοῦ ψευδαργύρου· τὸ ἐκχύλισμα τοῦ μολύβδου (extr. saturni), ὡς καυστικὰ δὲ τὸν λίθον τοῦ ἄδου λεγόμενον (lap. infus fernalis) εἰς πετυκνωμένον διάλυμα, ἢ καθαρὸν, τὸ καπνίζον νιτρικὸν ὀξύ (acid. nitric. fumans) τὸ μύρον, τοῦ Πλεγκίου (liniment. Plenkii) χωρὶς τῆς ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου (mercure. sublimat), καὶ εἰς ἐπίμονα κονδυλώματα τὸ καυστικὸν φάρμακον τοῦ Μασίου συνιστάμενον ἀπὸ ἴσα μέρη χωνευμένου νιτρικοῦ ἀργύρου (argenti. nitric. fusi.) θεικοῦ χαλκοῦ (cupr. sulphuric.) καὶ ἄχνης ὑδραργύρου ὡς στυφοντα δὲ τὸ τεγκτόν τοῦ ὀξυκοῦ σιδήρου (Tinctur. ferr. acetic.) τὸ λαύδανον. Πόττε δὲ τὰ κονδυλώματα εἶναι μόνον τοπικά· καὶ πόττε τῆς τοπικῆς μόνον ἀφροδισίου· λῶδας ἐκ-

γόνυ, ἢ τῆς βλεννορροίας ἢ τῶν ἐλκῶν ἐποκλύουσα, καὶ ποτὶ τῆς εἰς ὅλον τὸ σῶμα ἀναδοθείσης ἀφροδισίου λώβας ἐνεργὴ θέλομεν ὁμιλήσει ἄλλοτε. Δὲν ἐξετάζω δὲ ἂν ἕκαστος ἰατρὸς κατὰ τὰς διαφόρους δόξαις του εἶναι τῆς γνώμης εἰς ἴσων τῶν κονδυλωμάτων νὰ δίδωμεν καὶ ἐσωτερικῶς πάντοτε ἢ μόνον κονδυλωμάτων νὰ δίδωμεν καὶ ἐσωτερικῶς πάντοτε ἢ μόνον εἰς περιπτώσεις τινὰς τῶν ὑδράργυρον, ἀλλὰ λέγω, ὅτι πᾶς ἰατρὸς θέλει ὁμολογήσει ἐξ ἀνάγκης, ὅτι δυσκόλως ἐξαλείφονται τὰ κονδυλώματα χωρὶς τὰ ἐξώθεν προσφερόμενα ἐξ μζκα.

I. O.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ.

— *Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ σκυτοδεψίου εἰς τὰ ἐπιδημιασθέντα.* — Ἀφ' οὗ ἔγινε γνωστὴ ἡ ἀνάλυσις τοῦ κόκκου σκυτοδεψίου (tannin) παρὰ τοῦ Παλουζῆ, ὁ Κ. Καβαρῆ (Cavaite) ἀπογοχήθη μὲ τὴν ἐνεργεῖαν τῆς ὕλης ταύτης εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν ζώων, καὶ μετὰ πολλὰς δοκιμὰς πειρήσθη ὅτι τὸ σκυτοδεψίον στύφει τοὺς βλενωδεις ἡμῶν τῆς οὐρήθρας, τοῦ γυναικείου κόλπου, τῶν ἐντέρων καὶ τῶν πνευμόνων εἰς τρόπον ὥστε φαίνεται, ὅτι οἱ ἀδενίσκοι σπινθηροῦν καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποκρίνωσι τὴν διαρκῆ μὲνην παρὰ τῶν αὐτῶν βλένων. Τοῦ σκυτοδεψίου ἡ ἐνεργεῖα εἶναι, προσφερομένου διὰ τοῦ στόματος ἢ ἐπίσης τῆς κοιλίας (constipation) διὰ τὸν ἀνωτέρω βηθάνει ἰσχυρὰ μετὰ ταῦτα δὲ ἀναδιδόμενου εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα διὰ τὴν κυκλοφορίαν νὰ ἰατρεύῃ τὰς λευκορροίας τὰς βλεννορροίας καὶ τοὺς χρονίους κατάρρους τῶν πνευμόνων. Παρατήρησε πρὸς

τι ὁ Κ. Καβαρῆς, ὅτι ἰατρεύει τὰς διαρροίας, τὰς αἱμορροίας, αἱμορραγίας τινὰς τῆς μήτρας, καὶ τὰ ἀρχόμενα ἔλκη τοῦ ὄργανου τούτου. Τὸ σκυτοδεψίον, λέγει, ἰατρεύει καὶ νευρικὴν τινὰ βῆχα ἀντισταθεῖσαν εἰς πολλὰς μεθόδους, καὶ ὠφέλησε μετὰ βεβαιότητος φυσικοῦς. Τὸ καθαρὸν σκυτοδεψίον τοῦ Παλουζῆ πρέπει νὰ προτιμᾶται ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ὡς ἐνεργότερον. Δὲν φοβεῖται δὲ τις ἐξ αὐτοῦ δηλητηρίασιν ἢ αὐτὸς κατέπιεν ἕως 10 ½ σιτάρια καὶ δὲν ἐνόησεν ἐκ τούτου κακὰ ἀποτελέσματα. Μ' ὄλον τοῦτο. Ἐστὶν λάθῃ τις εἰς μίαν δόσιν τρία ἕως τέσσαρα σιτάρια, ὑπερέχει ἐνίστα ναυτίαν μάλιστα δὲ καὶ ἔμετον. (Rev. médic. Mars, 1837. p. 450-4.)

— *Μικροσκοπικαὶ ἔρευναι περὶ τῶν κηλίδων τῶν λευκῶν φρεμάτων παρὰ τοῦ Κ. Ραττιέρου.* — Ἡ ἀπλουστερά μέθοδος τοῦ ἐξετάζειν οὕτως συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀποχωρίζῃ τις, ἂν ἦναι δυνατὸν, τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γένη ἡ ἔρευνα. Τὸ κομμάτιον τοῦτο τιθέμενον τότε εἰς ὑδρινὸν τι ἀγγεῖον ὀλίγον βαθὺ (ὁ Κ. Ραττιέρου μεταχειρίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοῦτο ὑέλου τῶν ὠρολογίων) βρέχεται μὲ ἀπεσταγμένον ὕδωρ εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑπερέχη μίαν ἢ καὶ δύο μόνους γραμμὰς τὸ ὑγρὸν τοῦτο. Ἀφ' οὗ διώγρυνθῇ ἀκριβῶς ἡ κηλίς, ἔξυε τις ἀπαλῶς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἢ, ὅταν ἡ ὕλη ἦναι πολλή, ἀναταράσσει τις μόνον τὸ ὕδωρ, καὶ ἔπειτα ἐξετάζει αὐτὸ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Ἐὰν ἡ ὕλη, ἢ τις ἕκαμε τὴν κηλίδα, περιεῖχεν αἶμα, ἀνερίσκαι τις τὰ σφαιρίδια αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ εἶναι μὲν παραμορφωμένα ἀναλόγως τῆς παλαιότητος αὐτῶν καὶ τῆς τριβῆς τὴν ὁποίαν ἔπαθον, ἐν γένει ὁμῶς παρουσιάζουν πάντοτε τοιοῦτους χαρακτήρας ὥστε δὲν ἐμποροῦν οὐδέποτε νὰ λανθάνωσιν καὶ ὅποιον τὰ ἴδεν ἄπαξ. Εἰς τὰ περι-

πλύματα (eaux de lavage) τῆς βλάννας, τοῦ πύου καὶ τοῦ σπέρματος εὐρίσκει τις πάντοτε τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν βλάνων τούτων· διὰ τὸ πύον μάλιστα, τὰ σφαιρία φαίνονται μὴ τῆν μεγαλύτεραν εὐκολίαν, διὰ δὲ τὸ σπέρμα, εὐρίσκει τις πάντοτε μεταξύ τῶν κερματισμένων σπερματικῶν ζωῶν καὶ τινὰ σῶα. Πολλοὶς, λέγει ὁ συγγραφεὺς, διὰ νὰ ἐπαυλάσῃ τὰς δοκιμὰς του ἠρκέσθη νὰ βρέξῃ μόνον τὸ φέρον τῆς κηλίδας ὑφασμα, καὶ ἔπειτα νὰ προσαρμόσῃ εἰς αὐτὸ λεπτὸν ὑελον, ὥστε ἀνέσκα τὰ ἀρκοῦν πρὸς ἐξέτασιν ὑγρῶν. (Journ. de chim. méd. Mars 1837.)

— Περὶ τοῦ ἰνδικοῦ εἰς τὴν ἐπιληψίαν — Οἱ ἰατρὶ Νόβλη; (Noble), Ρέχος (Rech) καὶ Βλάγγης (Blanche) θεράπευσαν 22 ἐπιληπτικούς μετ' τοῦ φάρμακον τούτου ἐκ τῶν ἑξ ἰάθησαν, πέντε ἀνεκουφίσθησαν, καὶ ἕνδεκα ἔμειναν ἀνίατοι. (Bullet. de Ther. ἐν τῷ Klein. Repert. Junii. I. 144.) I. B.

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν μῆνα Σεπτεμβρίου.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐν γένει ἐπεκράτησεν ἄκρα ὑγία. Σχεδὸν ὅλαι αἱ νόσοι ἦσαν διαλείπουσαι, ἐν γένει ἀπλοῖ, καὶ ὀλίγοι μόνον κινδυνώδεις ἐξ αἰτίας τοῦ χολερικοῦ χαρακτήρι ἢ συμπλοκῶν τινῶν μετ' τοιαύτας φλογώσεις· καὶ πωρετοὶ μὴ ὕψουν ἐπαρατηρήθησαν. Ὡς περίεργος ἀσθένεια ἐπαρατηρήθη μία ἀποπληξία καθημερινή, διὰ κινήου αὐτοχῶς θεραπευθεῖσα. Σποραδικῶς ἐπαρατηρήθησαν παρωτίτιδες καὶ λειχήναι.

Μεταβολογικά παρατηρήσεις στ' *Μόσχανε* κατά τὴν μῆνα Σεπτεμβρίου.

Ἡμέραι	Ἡμέρ.	Βροχόμετρον	Θερμόμετρον β.	Ἄνεμος	Καιρός
	Παύρ.	μετρολόγια	Παύρ. μετρολόγ. θερμ.	μετρολόγ.	μετρολόγ. θερμ.
1	27, 11	27, 11	25	μ	κ
2	27, 11	27, 11	24	μ	κ
3	27, 10	27, 10	25	μ	κ
4	27, 11	28	23	μ	κ
5	28	28, 1	22	μ	κ
6	28, 1	28, 1	20	μ	κ
7	28, 1	28, 1	21	μ	κ
8	28	28	22	μ	κ
9	28	28	21	μ	κ
10	28	28	20	μ	κ
11	28	28	21	μ	κ
12	28	27, 11	20	μ	κ
13	27, 10	27, 11	21	μ	κ
14	28	28	21	μ	κ
15	28	28	21	μ	κ
16	28	28	21	μ	κ
17	28	28	21	μ	κ
18	28	28	17	μ	κ
19	28	28	16	μ	κ
20	28	28	14	μ	κ
21	28	28	13	μ	κ
22	28	28	13	μ	κ
23	28	28	13	μ	κ
24	28	28	13	μ	κ
25	28	28	16	μ	κ
26	28	28	16	μ	κ
27	28	28	18	μ	κ
28	28	28	16	μ	κ
29	28, 1	28, 1	18	μ	κ
30	28, 2	28, 2	14	μ	κ

(*) Τὸν ὕψος βροχῆ καὶ βροστῆ.
 (**) Τὴν ἕκτα βροχῆ καὶ βροστῆ.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ε΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Δεκεμβρίου 1837.

Περὶ τῆς δηλητηρίου δυνάμεως τοῦ λευκοῦ Χαμικιλέοντος.

(Παρατήρησις ἀναγνωσθεῖσα εἰς τὴν ἐν Ἀθίνας Ἱατρικὴν Ἑταιρείαν παρὰ τοῦ
Κ. Ἰωάννου Βούρου, Ἱατροῦ κτλ.)

Ὁ θάνατος τεσσάρων παιδῶν εἰς τὴν νῆσον Ἴον γίνεται ἀφορμὴ, Κύριοι, νὰ ἀποδειχθῆ, νομίζω, ἀληθῆς καὶ μία ἄλλη παρατήρησις τῶν ἀρχαίων, ἥτις παρημελήθη καὶ ἐλησμονήθη παντελῶς ἀπὸ τοῦ μεταγενεστέρου Ἱατροῦ, καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἀκόμη. Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ λευκοῦ χαμικιλέοντος, τὸν ὅποιον ἀποφαίνει ἀληθῶς δηλητηρίου ἢ ἀκόλουθος λυπηρὰ ἱστορία.

Κατὰ τὸ 1834 ἔτος τὴν ἐβδόμην τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἕξ παῖδες ἤχται ἀπὸ ἐπτά ἕως δώδεκα ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, παίζοντες πλησίον τοῦ λιμένος τῆς νήσου των, ἀνῶρυξαν περὶ τὴν τετάρτην ὥραν μ. μ. τὴν ῥίζαν φυτοῦ τινὸς ἀγριογούλι ἐπιχωρίως ὀνομαζομένου, καὶ ἕκαμον ἐξ αὐτῆς σφαίρας χρησίμους εἰς τὰ παιγνιά των· ἀλλ' ὁ εἶς ἐξ αὐτῶν δοκιμάσας καὶ εὐσταμον τὴν ῥίζαν ταύτην, διεμάσσησεν ἱκνὸν μέρος καταπίνων τὸν χυλὸν μόνον καὶ ἀποπτύων τὸ ξυλῶδες μέρος· τὰ αὐτὰ

ἔκαμον καὶ οἱ λοιποὶ πάντα κατὰ προτροπὴν τοῦ πρώτου· πῆ-
οὶ μὲν κατίπιοι περισσότερον, οἱ δὲ ὀλιγώτερον.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὸ πρῶτ' ἐνόσησεν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν.
Ἐγένετο ὄλος ὠχρὸς, καὶ ἔπασχεν ἀπὸ στενοχωρίας πολλὰς, εἰς
παλμούς τῆς καρδίας, καὶ ἀπὸ ὀλίγην κεφαλαλγίαν· μετὰ
δώδεκα ὥρας ἤρχισε νὰ ἐξεμῆ καὶ νὰ ἀποπατῆ μὲ τὴν αὐτὴν
στενοχωρίαν ὕλας πολλῆς δυσώδεις ὠχροπρασίνοισι, καὶ μετὰ
ταῦτα γενόμενος ληρώδης καὶ κωματώδης ἐτελεύτησεν ἀβή-
θητος τὴν ἐνάτην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Κατὰ τὴν ὁδοὴν τοῦ Μαρτίου πρὸς τὴν ἐσπέραν, εἶπα
καὶ τέσσαρας περίπου ὥρας μετὰ τὴν βρωσὴν τῆς ρίζης, πα-
σας ἔπεσε καὶ ὁ δεύτερος παῖς, ὄλος ὠχρὸς καὶ αὐτὸς, πάσχε
ἀπὸ στενοχωρίαν καὶ ἀπὸ σκοτοδινίαν. Ἐξήμασεν ὁμοίως ὕλας
ὠχροπρασίνοισι χολοσιδεῖς, καὶ ἀπεπάτησεν ἄπαξ μὲ δριμύ-
στρόφους τῶν ἐντέρων. Καθάρσιον χορηγηθὲν εἰς αὐτὸν δι-
ωφέλησεν, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ὥρας γενόμενος κωματώδης ἐπι-
πνευσε τὴν αὐτὴν νύκτα.

Ἐικοσι καὶ τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν προσφορὰν τῆς βίης
ἔπεσε εἰς τὴν κλίνην του καὶ ὁ τρίτος, μὲ πρόσωπον κα-
ἀρχᾶς ἐρυθρὸν, καὶ ἔπειτα ὠχρότατον, μὲ σκοτοδινίας ἐκ
στενοχωρίας, μὲ ὠδῖνας κατὰ τὴν κάτω κοιλίαν, καὶ ἔπειτα
μὲ ἐμετοὺς καὶ ἀποπατήματα ὠχροπράσινα. Τὴν ἐνάτην
τοῦ μηνός ἐτελεύτησεν ἀβήθητος. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐ-
τοῦ ἔρραον αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς.

Ἐξ ὥρας περίπου μετὰ τούτων κατεσχέθη ὁ ἀδελφός τε
ἀπὸ τὰ αὐτὰ σχεδὸν συμπτώματα. Ἐπακτικὸν φάρμακον δι-
θὴν ἔφερε μὲν κενώσεις διὰ στόματος καὶ δι' ἕδρας ὠχροπ-
σίνοιων ὕλων, καὶ τινῶν ὁμοῦ κοιματικῶν ρίζης καταποθήσει.

ἀλλ' ὁ πάσχων ἐτελεύτησεν ἄσωτος κατὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν
τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Οἱ δύο ἄλλοι ἔφαγον πολὺ ὀλιγωτέραν ρίζαν ἀπὸ τοὺς πρώ-
τους τέσσαρας, ἐπειδὴ τοὺς ἔφερε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν
ναυτίαν καὶ διὰ τοῦτο ἐσώθησαν· ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν μ' ὄλον τοῦτο
ὑπέφερε τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἀπὸ ὠδῖνας κατὰ τὴν κοιλίαν, καὶ
ἀπὸ ἐμετον καὶ διάρροϊαν· ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐση-
κώθη ὑγιής. Ὁ ἄλλος ἔμεινεν ἀβλαβής.

Ταῦτα πληροφορηθεὶς ἐπισήμως εἰς τὴν Σύρον ὡς ἰατρός
τοῦ Νομοῦ, ἠθέλησα νὰ μάθω μετὰ βεβαιότητος ποίου εἴδους
ἦτο τὸ θανάσιμον τοῦτο ἀγριογούλι, τὸ ὑποῖον μετέφραζε
κακῶς ἢ ἀναφορὰ λευκὴν ἄμπελον. Ἐγράψα λοιπὸν ἐπισή-
μως καὶ ἔλαβα τινὰ ἐκ τῶν φυτῶν σῶα, καὶ εἶδον μὲ ἀπορίαν
μου ὅτι δὲν ἦσαν ἄλλο εἶμῃ ὁ λευκὸς χαμαιλέων τῶν πα-
λαιῶν (*Atractylis gummifera* L.), ἦτοι τὸ σήμερον ὀνομα-
ζόμενον εἰς μὲν τὴν Ἴον γούλι καὶ ἀγριογούλι, εἰς δὲ τὰ ἄλ-
λα μέρη τῆς Ἑλλάδος μαστιχιά, μαστιχάκανθα καὶ κοιλιά-
κανθα. Ἐβεβαιώθην δὲ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος
ἀκόμη καὶ μετὰ ὀλίγους μῆνας, ὅτε εὕρισκόμενος εἰς τὴν ἐι-
ρημένην νῆσον παρατήρησα ὁ αὐτὸς ὅτι εἰς τὸ μέρος, ὅπου συ-
νέβη τὸ δυστύχημα, καὶ εἰς τὰ πέριξ αὐτοῦ δὲν φύεται κἀνὲν
ἄλλο εἶδος ὑπόπτου φυτοῦ, καὶ ὅτι ὁ λευκὸς χαμαιλέων εὕρι-
σκετο εἰς ἐναντίας ἐκεῖ πολὺς.

Ὁ χαμαιλέων λοιπὸν ἀπέκτεινεν ὡς δηλητήριον τοὺς τέσ-
σαρας παῖδας, καὶ ἔφερεν εἰς κίνδυνον τὸν πέμπτον. Ὅτι δὲ τὸ
φυτὸν τοῦτο ἔχει τοιαύτην ἐνέργειαν ἔγραψαν οἱ ἀρχαῖοι μό-
νοι. Ὁ Θεόφραστος πρῶτος περιγράφων τὸν λευκὸν καὶ μέλα-
ν χαμαιλέοντα λέγει περὶ τῆς δυναμείας τῆς ρίζης τοῦ πρώ-

του, ότι είναι « χρησίμη . . . πρὸς τοὺς ῥύθς . . . καὶ πρὸς τὴν ἔλμινθα τὴν πλατεῖαν . . . Ἄναιρεῖ δὲ καὶ κύνας καὶ κύνια μὲν, ἐν ἀλφίτοις ἀναφυραθεῖσα μετὰ ἐλαίου καὶ ὕδατος σὺν δὲ μετὰ βαφάνων μινγνυμένη τῶν ὀρείων » (1). Τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἀναφέρει καὶ ὁ Διοσκορίδης λέγων, « ἄγει ἔλμινθα πλατεῖαν [ἢ ῥίζα τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος] . . . ἔστι δὲ καὶ θηριακὴ σὺν ὄνφ ποθεῖσα ἀποκτείνει καὶ κύνας καὶ ὄσας » (2). Εἰς δὲ τὸ ἀποδιδόμενον εἰς τὸν αὐτὸν Διοσκορίδην σὴν γράμμα περι δηλητηρίων φαρμάκων ἀπαριθμεῖται ἡ ῥίζα τοῦ χαμαιλέοντος πρώτη μετὰ τῶν φαρμακικῶν (3). Καὶ ἡ Γαληνὸς λέγων ὅτι ἡ ῥίζα τοῦ μελανοῦ χαμαιλέοντος (Cathami corymbosi L.) ἔχει τι δηλητηρίον, γράφει κατωτέρω, « ἡ δὲ τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος ῥίζα πρὸς ἔλμινθας πλεονεξίας δίδεται . . . προσφέρουσι δ' αὐτὴν καὶ τοῖς ὑδαρτικῶν παραπλησίαν οὖσαν καὶ αὐτὴν τῇ κράσει τῆς τοῦ μελανοῦ ῥίζης πλὴν ὅσα ἔχει πιερότερα » (4) ὥστε θεωρεῖ καὶ ὁὗτος τὸ λευκὸν χαμαιλέοντα δηλητηρίον, καθὼς καὶ ὁ Κέτιος καὶ ἡ Διγενίτης (5), μόνον ὅτι ὁ Νίκανδρος (6) συμβουλεύει νὰ ἀπέχη τις ἀπὸ τὸν μέλανα χαμαιλέοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ λευκοῦ τὴν ῥίζαν νὰ πίνη ἕως μίαν δραχμὴν, φαίνεται ὅτι ἀποδίδει περισσότεραν τὴν φαρμακικὴν δύναμιν εἰς τὸν λευκόν.

(1) Περὶ φυτ. ἱστ. θ', 14.

(2) Ψ. ἱατρ. Γ', 8. Ἐκδ. Σπυρίγγ.

(3) Διοσκορ. περὶ δηλητ. φαρμ. προσμ. σελ. 14.

(4) Περὶ τῆς τῶν ἀπλ. φαρμ. δυν. σελ. 114. Ἐκδ. Βασίλ.

(5) Βιβλ. Ζ', σελ. X, σελ. 258. Ἐκδ. Βασίλ.

(6) Θηριακ. στ. 637. Ἐκδ. Ἀλδ.

καὶ ὅτι θεωρεῖ τὸν λευκόν, καθὼς καὶ ὁ Διοσκορίδης (1), ὡς ἔχοντα περισσότεραν ἀλεξιφάρμακον δύναμιν.

Φράξο δ' αἰγιόχεντα χαμαιλέον, ἠδὲ θρεϊνόν.
 Λαίε δ' ἀμφὶς ἕκασιν ὁ μὲν Κοροϊδαλὸς ὤπτην
 Νικταὶ ἀκούωμ' τροχέην δ' ἀπερθεῖατο χείτην
 ῥίζα δὲ εἰ θριακήε τε καὶ αἰθαλός· ἢ δ' ἐπὶ κνημῶν
 Σκυλαῖε· ἐντελέθει φοξύλιος ἐν νεμεσέσι.
 Τὸν δ' ἔτερον θήεις αἰεὶ πετάλιον ἀγαυρόν·
 Μίσση δ' ἐν κεφαλῇ γύεται ποδάσσα μολεβρῆ,
 ῥίζα δ' ὑπεργήεσσα, μελιζωρος δὲ πύσσαθα.
 Τῶν δὲ κούριον μὲν ἀνάειο· τῆς δ' ἀπὸ φάρσος
 Δραγμαῖον ποταμίῳ πιεῖν ὑδάτῃσι παραΐξει.

Ὁ Πλίνιος ἐπιαναλαμβάνει εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν του (2) περὶ τοῦ χαμαιλέοντος ὅσα εἶπον οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς μὲ παραδρομὰς τινὰς ὅμως κατὰ τὴν συνήθειάν του, καὶ ἀναφέρει ἀλλαγῶς ῥητῶς τὸν λευκὸν χαμαιλέοντα ὡς δηλητηρίον (3). Πολλοὶ ἐπιφλονεύθησαν οἱ πεπαιδευμένοι ἄνδρες ἂν ἡ ἱξίνη τοῦ Θεοφράστου ἦναι ἡ αὐτὴ μὲ τὸν χαμαιλέοντα, ἢ ἂν ἦναι διαφόρου εἶδους φυτὸν· ἀλλ' ἡ περιγραφή τὴν ὑπόλοιπὴν κάμνει ὁ συγγραφεὺς αὐτός (4) ἀρμόζει τόσον εἰς τὸν λευκὸν χαμαιλέοντα, ὥστε δὲν δύναμαι παρὰ νὰ συμφωνήσω μὲ τοῦς διασχυριζομένους ὅτι εἶναι ὁ αὐτός. Ἐνόμισαν ὅτι εἶναι διαφόρου εἶδους ἐπειδὴ ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς χωριστὰ εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον τὸν χαμαιλέοντα καὶ τὴν ἱξίνην, καὶ διότι

(1) Ψ. ἱατρ. Γ', 8.

(2) Hist. natur. XXII, 18.

(3) Congulum hœdi contra viscum et chamæleontem album sanguinemque taurinum etc. XXVII, 11.

(4) Περὶ φυτ. ἱστ. Ζ', 4. Ἐκδ. Σουεῖδ.

λέγει ὅτι δὲν φύεται πολλαχού αὐτὴ (1): Ἀλλὰ τὸ ὄνομα χαμαιλέων μεταχειρίζεται ἴσως ἐνταῦθα ὁ Θεοφράστος ἢ ὡς γενικόν ἢ ὡς ἀνήκον εἰς ἓν ἐκ τῶν δύο εἰδῶν, ἐκεῖνο δὲ ἢ ἰξίνης ὡς εἰδικόν. Τὸ ὅτι δὲν φύεται πολλαχού εἶναι ἴσως διαφορὰ τοῦ κειμένου, ὡς ἐσημείωσεν ὁ Δαλεκάμπιος (2), ὅστις διορθώνει « φύεται μὲν ὁμοίως πολλαχού ». Καὶ σήμερον ἀκόμη πανταχού εἰς τὴν Ἑλλάδα διαμασσοῦσι τὴν ἀκανθικὴν μαστίχην αἱ γυναῖκες, ὡς καὶ εἰς τὸν κήρον τοῦ Θεοφράστου καὶ Διοσκορίδου, ὡς εὐστομον τῶν ὄντι καὶ ἔτι διὰ τὰ κάμωσι τὴν πνοήν των εὐώδη, καθὼς φαίνεται ἐπιστεῖαι ὁ Σναϊδέρος (3) παρακινήσει πιθανῶς ἀπὸ τῶν Πυλίων (4).

Ἄλλη ἐρώτησις εἶναι ἂν ἡ ἰξία τοῦ Θεοφράστου (5) τῶν ἄλλων συγγραφέων ἦναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἰξίνην, ἢ τὴν λευκὸν χαμαιλέοντα. Ὁ Θεοφράστος εἶναι πιθανόν νὰ ἦναι μάζη οὕτως ἄλλο τι εἶδος φυτοῦ, ἀλλ' εἰς τοὺς ἄλλους συγγραφεῖς μὲ φαίνεται ὅτι ἡ ἰξία ἢ ὁ ἰξίας εἶναι ὁ χαμαιλέοντα. Μαρτυροῦν δὲ περὶ τούτου ὁ Διοσκορίδης (6), ὁ Γάλιος (7) λέγων, « ἰξίον φύλλον τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος », καὶ ὁ Ἰεσύχιος γράφων, « ἰξίας, κισσός... καὶ πᾶσι, ἢ γιν...

(1) Id. Jo. Bodaei not. et comment. in Theophr. h. pl. VI, 4. p. 622.

(2) H. P. p. 1453.

(3) Adnotat. in Theophr. h. pl. VI, 4.

(4) H. nat. XX, 23.

(5) Ἐνθ. ἀνωτ. I, 1. Σναϊδ.

(6) Ἰλ. Ιατρ. Γ', 8. 9.

(7) Ἐξόγ. τῶν ἱερ. γλωσσ. I.

μαίλων καὶ ἔντερα ἀφ' ὧν καὶ ἰξός » (1). ἰξίας ἔπρεπε τὰ ὀνομάζετο καὶ ὀνομάζετο ἴσως κατ' ἀρχαίς, ὁ λευκὸς χαμαιλέον ἐκ τῆς ἀποκρινομένης ἰξάδου κομμυρητίνης, ἢ καὶ διότι παρεσκιάζον ἴσως ἐξ αὐτοῦ ἰξόν πρὸς ἀρνιθοθηρίαν καθὼς κἀμινον σήμερον πολλαχού εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐψήνοντες ἢ κόπτοντες τὸ δάκρυον τοῦτο μὲ ὄπῳν τεῦ χαρακίου (φλόμου, *Euphorbiae characiacae* L.) ἢ μὲ ἔλαιον κ.τ.λ. ἐκ τούτου ἴσως μεταφράζει πάντοτε καὶ ὁ Πλίνιος (2) τὸν ἰξίαν *viscum*. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἰξίας ὀνομάζετο φαίνεται κατ' ἔξοχὴν ὁ μέλας χαμαιλέον κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πευδοδιοσκορίδου (3), ὅστις καὶ διὰ τοῦτο ἀναφέρει χωριστὰ τὸν ἰξίαν καὶ χαμαιλέοντα (4), τοῦ Πλινίου (5), καὶ τοῦ Νικάνδρου (6), ὅστις ἀποδίδει εἰς τὸ ἰξίον πᾶμά του τὰ αὐτὰ συμπτώματα τὰ ὅποια ἀποδίδει ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ δηλητηρίων φαρμάκων (7) εἰς τὸν ἰξίαν, τούτέστιν εἰς τὸν μέλανα χαμαιλέοντα· ἰδοὺ πῶς γράφει ὁ Νικάνδρος:

(1) Λέξ. ἰξίας. Ἐκδ. Albert. Ὁ σοφὸς διδάσκαλος Κ. Οἰκονόμος διορθώνει ἐνταῦθα τὸ χαραίον οὕτως « καὶ πᾶσι, ἢ χαμαιλέον, καὶ ἑτέροις ἀφ' ἧς καὶ ἰξός ». Ἀλλὰ σημειωτέον ὅτι πρὸς ἀκευασίαν τοῦ ἐκ τῆς μαστίχης ταύτης ἰξοῦ μεταχειρίζονται σήμερον εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ἔντερα τῆς γῆς.

(2) Hist. nat. XX, 4. XXVII, 7. XXVIII, 10. XXXII, 3.

(3) Περὶ δηλητ. φαρμ. 21 — Περὶ εὐπορ. Β', 141.

(4) Περὶ δηλ. προσίμ.

(5) H. nat. XXVIII, 11.

(6) Ἀλεξίφαρμ. στ. 279. Ἐκδ. Σναϊδ.

(7) Ἐνθ. ἀνωτ. 21.

ἔξωθεν δὲ οἱ μὴ τι ὕδαρ παρὰ χεῖλεσι πῦμα
 Οὐλοφύων λίσαιον, ἔτ' ὠμιμοειδὲς ἔδωδε.
 Τῶ μὲν ὑπὸ γλώσσης νέατος τρηχύνεται ὀλιός,
 Νέρθεν ὑποφλεγέων· ἔ δὲ οἱ ἐμπλάσσεται ἦτορ
 Λυσσηθὲς, γλῶσσαν δὲ καταπρίει κυνόδοντι·
 Ἄη γὰρ ἐγ' ἐμπλοκτος φρένα δάμναται· ἀμφὶ δὲ δειοδὸς
 Ἐξὸς ἑπιφράσσουσα πύρρος τυφλώσαστο νεδύς
 Ἰγρῶν τε, βρωτῶν τε, καταπνίγουσα δὲ πνεῦμα
 Ἐντὺς ὑπερρῆμει, δάιγος δ' ἐνδύσσεται ὀλιγῶ·
 Πιλλῶν δὲ βροντῆων ἀνομωρήντος Ὀλύμπου
 Εἰδόμενος, ποτὶ δ' αὐτὶ κκακίς βόχθοισι θαλάσσης
 Οἷος πετραίτην ὑπεβρέμεται σπιλάθεισσι.
 Τῆ καὶ στρεγγυμένω περ' ἀνήλυθεν ἐκ καρπῶσι
 Πνεῦμα μέλις, ποσίης δὲ παραυτίκα λύματα· ἔχουσαν
 Φαρμακίης ὡσίαν ἀλίγην, ταῖα τε βροχῶς
 Ὀρετῆς, αἰχμητῆσιν ὑπενυκθίσα νεοσσαῖς,
 Ἄλλο τε μὲν πλῆγῆσι νέον θρημυθία γαστρὸς
 Ἐκβαλιν, ἐν μὴνιγῆν ἀνοστήα, πολλὰκι νεύσασθ
 Μαριμαμένη δύσπεπτον ὑπὲρ γόνον ἔκχεε γαῖρ.

Ταῦτα ἔγραψαν οἱ παλαιοὶ περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ λενο
 χαμαιλέοντος. Παρὰ δὲ τῶν μεταγενεστέρων δὲν ἔγινε κα
 μία παρατήρησις κατ' ὅσον ἐξεύρω. Κατ' ἀρχὰς οἱ βοτανικ
 μὴ γνωρίζοντες διόλου τὰ φυτὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μὴν ἐπ
 σκοπόντες εἰς τοὺς τόπους τῶν τῆν εἰς τὰ μέρη μας συνηθίστην
Atractylidem gummiferam, ἐξέλαβον τὸν λευκὸν χαμ
 λέοντα τῶν ἀρχαίων ὅτι εἶναι ἡ *Carlina acaulis* L. καὶ ὡ
 φέρουν (1), ὅτι ὁ μέγας Κάρολος ἀπέλλαξε τὸ στρατηγ
 του ἀπὸ λοιμώδη τινὰ νόσον διὰ τοῦ φυτοῦ τούτου, ὅθεν
 ἀνομάσθη *carolina* ἢ *carlina* (2). Ὁ Βοϊκλερος (Πρόκλητ)

(1) Ἰδὲ Andr. Matthioli comment. in Diosc. lib. 1. p. 658.

(2) J. Boissier, l. c. p. 1095.

καὶ ὁ ὀσμάννος παρατήρησαν ὅτι ἡ ρίζα αὕτη φέρει ναυτίας,
 ἐμέτους, σκοτοδινίας κτλ. (1). Ὁ δὲ Σχούτζιος δοκιμάζων τὴν
 δύναμιν τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ διὰ τὴν βεβαιωθῆ περι τῆς ἀληθείας
 τῶν λεγομένων ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου ἐθανάτωσε μὲ δύο δραχ
 μῶν ρίζης ἐμβριγμα λαγιδεῖς. *Ipsius vero radice, quae
 principio aromatico et acri pollet, effectum vere vene
 natum experimentis confirmatum deprehendi. Cum
 enim ipsius radice siccatæ Carlinæ acaulis dr. II
 aqua maceratas spatio viginti quatuor horarum, tan
 dem mortario contutendas curarem, miratus sum,
 acerrimum piperis odorem nares oculosque ferire, adeo
 ut qui mortario radices conterebat, sæpius de ardore
 atque pruritu faciei conquestus, quandoque desistere
 de labore cogeretur. Acerrimum liquorem cuniculis
 infudi, qui brevi post tempore interierunt, vere vene
 natam plantam morte et sectione declarantes* (2). Ἄλλ
 ὁ χαμαιλέον, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος ἐνταῦθα, δὲν
 εἶναι ἡ ἄκαυλος καρολίνα, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπῆντησαν εἰς τὴν
 Ἑλλάδα οὔτε ὁ Σιπτοχόρπιος (3), οὔτε οἱ ἀπεσταλμένοι φυ
 σιολόγοι Γάλλοι (4), οὔτε ὁ ἄριστος βοτανικὸς καὶ φίλος μας

(1) Ἰδὲ Diction. univers. de médec. de M. James. Trad. Franç. m. *Carlina*.

(2) J. E. Ferd. Schultze, *Toxicologia veter.* Halle, 1788. p. 68.

(3) *Siphorp. Flor. Græc. prodrom.*

(4) *Expedition. scientif. de Morée. Sect. des scienc. phys.* T. III, P. 2. *Botanique.*

Ἰωσ. Σαρτόριος, ἀλλ' εἶναι ἡ *Atractylis gummiifera* L. (*Acarna gummiifera* W.), περὶ τῆς ὁποίας εὕρισκα μὲν εἰς τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ νῦν ἱατροῦ τοῦ Βασιλέως, Κ. Βιπρέρου (1), ὅτι ἐμπεριέχει εἰς τὰ φύλλα τῆς, κατὰ τὴν Δεκανδύλλην, πολλὴν πικρὰν οὐσίαν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Νοεμβρίου 1837.

Νεώτεροι δοκιμαὶ περὶ τῆς προφυλακτικῆς δυνάμεως τῆς εὐθαλείας *Belladonna* εἰς τὴν Φοινικίδα *Scarlatina*.

Ὁ ἱατρὸς Φλεϊσμάνος ἐδοκίμασεν ἐσχάτως ἐν ἐπιδημίᾳ Φοινικίδος τὴν εὐθαλείαν εἰς παντήκοντα δύο παιδιά, τὰ ὅσα ὡς ἀνήκοντα εἰς οἰκογενεῖας γνωστὰς δὲν ὑπῆρχε καμμία ἐπιφοβία ὅτι μεταχειρισθῶσαν κακτικῶς καὶ κατὰ γράμματι φάρμακον τοῦτο· τῶν παιδίων τούτων ἐλάμβανεν ὅσων ἕκαστος ἔτων ἦτο τόσας σταλαγματίας ἐκ διαλύματος κόκκων τοῦ ἀχυλίσματος τῆς εὐθαλείας εἰς μίαν οὐγγίαν ὕδατος ἐπισταγμένου· ἡ δόσις αὕτη ἀυξηθεῖσα κατόπιν ἐδίδετο εἰς τὴν περισσότερα τῶν παιδίων διὰ πέντε κατὰ συνέχειαν ἑβδομάδας χωρὶς νὰ παύσῃ καθόλου πρὶν παρέλθῃ ἡ ἐπιδημία, ἡν διήρκει πέντε ἑβδομάδας ὡσαύτως. Τὰ ἐκ τῶν δοκιμῶν αὐτῶν ἐξαγόμενα συμπέρασματα εἶναι κατὰ τὸν Φλεϊσμάνον τὰ ἑξῆς·

(1) Die Wirkung der Arzneimitteln und Gifte im gesunden thierischen Körper u. s. w. von Dr. Karl Wibmer. München. 1831. B. I, S. 9.

α.) Ὅτι ἡ εὐθαλεία δύναται νὰ δοθῇ ἀκινδύνως καὶ εἰς δόσεις μεγαλύτερας παρὰ τὰς δεδομένας παρὰ τοῦ Ἀννεμάνου καὶ ἄλλων.

β.) Διὰ νὰ φανῇ αὕτη ὠφέλιμος, ἤγουν προφυλακτικὴ, πρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα ταύτην ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἐπιδημία.

γ.) Ὅτι ἡ εὐθαλεία φαίνεται, ὅτι προφυλάττει τοὺς μεταχειζομένους ταύτην ἀπὸ τὸ μόλυσμα τῆς Φοινικίδος.

δ.) Ὅτι εἰς πολλὰ πρόσωπα δὲν ἐπροξένησε συμπτώματα βλάβης ἐπαισθητά.

ε.) Ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ προφυλακτικοῦ τούτου φαρμάκου προξενεῖ εἰς μερικοὺς συμπτώματα ἀνάλογα μὲν μὲ τὰ τῆς Φοινικίδος ἀλλὰ ταχέως παρερχόμενα.

ς.) Ὅτι ἡ εὐθαλεία εἰς πολλὰ παιδιά ἐλαττώνει μὲν τὴν ἐπιδεικτικότητα πρὸς τὸ μόλυσμα τῆς Φοινικίδος, δὲν ἐξελίφει δὲ ταύτην ἐξ ὀλοκλήρου.

ζ.) Ὅτι τὸ ἐξάνθημα τὸ ἀναφανισμένον εἰς τοὺς μεταχειζομένους τὴν εὐθαλείαν, διατρέχει καὶ διάφορα αὐτοῦ στάδια πολλὰ ἐλαφρά.

η.) Ὅτι εἰς ὅσους μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς εὐθαλείας ἐφάνησαν συμπτώματα νοσερὰ ἀνάλογα μὲ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς Φοινικίδος, καὶ εἰς ὅσων τὸ δέρμα ἐνεφανίσθη ἐρυθρότης τις ἀπασθύσθη ἢ πρὸς τὸ μόλυσμα ἐπιδεικτικότης, ἐπαρμένως ἐφάνη περιττὴ καὶ ἡ μετὰ τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐξακολούθησις, τῆς εὐθαλείας.

(Ἐκ τῆς Θερ. καὶ ἱατροχειρ. ἐφημερ. τῆς ἐκδ. εἰς Βερώνην).

N. K.

Περὶ τῆς συγκοπῆς συντελούσης εἰς ἀποφυγὴν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς χειρουργικῆς ἐγχειρήσεως πόνου.

Ὁ Οὐαρδρόπιος διηγεῖται, ὅτι γυνή τις νέα ἔλθοῦσα πρὸς αὐτὸν ἐζήτησε ν' ἀπαλαχθῆ ἀπὸ ἕπαισμα τῆς κεφαλῆς τῆς κεφαλῆς, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο ἡ ἐκτομὴ ἐκρίθη τὸ μόνον ἀναγκαῖον καὶ παρ' αὐτοῦ καθὼς καὶ παρὰ τῶν δοκιμωτέρων χειρουργῶν ἀπεφάσισεν αὐτὴ τὴν προτεινομένην ἐγχείρησιν. Μόλις ὅμως τὸ σμιλίον ἤγγισεν τὸ δέρμα καὶ εὐθύς ἡ πάσχουσα ἤρθη βιαίως ἀπὸ τὴν καθήκον χωρὶς νὰ ὑπομῆν πῶσιν τέλος τῆς ἐγχειρήσεως. Ἀποφασίσασα δὲ καὶ πάλιν μετὰ νῆας ἡμέρας τὴν ἐκτομὴν ἐπαρὰκάλει τὸν Οὐαρδρόπιον τὴν κρατήσωσιν ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως βοηθοὶ εὐρασκῆσαι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μόλις τὸ ἐργαλεῖον ἤγγισεν τὸ δέρμα, κεφαλῆς, ἀναπηδήσασα ἐξέφυγε τὰς χεῖρας τῶν κρατούντων. Γνωρίζουσα ὅμως ἡ δυστυχῆς αὕτη γυνὴ τὴν ἀπόλυτον ἐπιπέδωσιν τῆς ἐγχειρήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο ν' ἀνέλθῃ, τετήκετο μὲν ἀπὸ βλαβῆαν λύπην, ἀλλ' ἐπέθετο καὶ τὴν δοκιμὴν. Ὅθεν ὁ Οὐαρδρόπιος ἐστοχάσθη, ὅτι φέρων τὴν εἰς συγκοπήν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ εὐκόλως τὴν ἐγχείρησιν. Συγκατατεθείσης δὲ ταύτης εὐχαρίστως εἰς τὴν πρότασιν ἔλαμε τομὴν ἀριετῶς μεγάλην εἰς τὴν φλέβα τοῦ βρογχίου τῆς, ὥστε μετὰ τρεντήκοντα τεσσάρων οὐγγιῶν αἵματος ἀφῆρσιν, ἔπειτα εἰς συγκοπήν τελείαν καὶ τότε ὁ Οὐαρδρόπιος ἐπιχείρησε τὴν ἐγχείρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐγένετο οὐδὲν αἰμορραγία. Μετακαρμισθεῖσα δὲ ἔπειτα ἡ πάσχουσα εἰς τὴν κλίνην τῆς καὶ συνελθοῦσα ταχῶς εἰς ἑαυτήν, δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐξετελέσθη ἡ ἐγχείρησις ἂν δὲν ἐπέθετο ἐπὶ τοῦτου διὰ κατόπτρου.

Ὁ Οὐαρδρόπιος προβάλλει τὴν μέθοδον ταύτην ὡς ὠφέλιμον εἰς τὰς περισσότερας ἐγχειρήσεις, πρῶτον μὲν, διότι διὰ ταύτης ἀπαλλάττομεν τοὺς ἀβρίστους ἀπὸ πολλοῦ καὶ δυνατοῦ πόνου τῆς ἐγχειρήσεως, δεύτερον δὲ, διότι ἡ συγκοπή αὐτὴ καὶ ἑαυτὴν δὲν εἶναι επικίνδυνος, ἐπειδὴ συμβαίνει εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐγχειρήσεις, ἡ δὲ αἰμορραγία ἡ προερχομένη ἀπὸ τὴν φλεβότομίαν, δὲν εἶναι ποτὲ μεγαλητέρα ἀπὸ τὴν συμβαινουσαν εἰς ὅπως οὖν σημαντικὰς ἐγχειρήσεις. Μεταχειρισθεὶς ὁ Οὐαρδρόπιος τὴν εἰρημένην μέθοδον καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις μὲ ἐπιτυχίαν, ἐπέστησε πρὸς τινων ἐτῶν τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν εἰς ταύτην.

(Ἐκ τῆς ἔφημ. τῶν ἰατροχειρ. γνώσεων.)

N. K.

Θεραπεία τῆς βρογχικῆς δι' ἐπίδεσος τῶν ἰνω ἀρτηριῶν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος.

Ὁ ἐν Ἰαδίελβέργῃ καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς Χέλιος ἀπέδειξε πολλάκις ἀληθεύουσαν τὴν καλὴν ἐπιθεσίαν τῆς ἐπίδεσεως τῶν ἰνω ἀρτηριῶν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος, πρὸς ἴκασιν τῶν πολλὰ μεγάλων βρογχοκηλῶν, εἴτε λυμφώδεις εἶναι αὐταὶ εἴτε αἱματώδεις. Δὲν ἔχομεν δὲ νὰ φαθῆνῶμεν οὔτε ἀπὸ τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης αἰμορραγίαν, οὔτε ἀπὸ τὴν ἐπιγενομένην φλόγωσιν, ὅταν ἡ ἐπίδεσις γίνεσθαι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προφύλαξιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διεύθυνσις τῶν εἰρημένων ἀρτηριῶν δὲν εἶναι εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅμοια, ἀδύνατον εἶναι νὰ δώσῃ τις καὶ κανόνας ὀριστικοὺς διὰ τὴν

περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγγείρησιν. Ὅταν διὰ τὴν εὐρῆ ταύτας ἡ χειρουργὸς ἀνάγκη τὴν ἐντέμνη σπου τὰς αἰσθάνεται σφυσίους, ἦγουν ἢ ἀνω ἢ κάτω τοῦ κατὰ τὸν ὤμον καὶ τὸ υοειδῆς ὀστέου μυός (m. omohyoideus).

Ἀπὸ ἐξ δαινῶς πάσχοντας βρογχοκλήτας, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Χέλιος ἐπεχείρησε τὴν ἐπίδεσιν τῶν εἰρημένων ἀρτηριῶν, οἱ μὲν τέσσαρες ἰάθησαν τελείως, οἱ δὲ δύο ἐκαλητέρευον ἐπαισθητῶς. Καὶ εἰς τοὺς δύο τούτους ἡ βρογχοκλήτη ἦν ὑπέροχος, καὶ τὰ ἐκ ταύτης συμπτώματα πολλὰ ἐπιείκδη εἰς τρόπον, ὥστε ὁ μὲν εἰς ἐξ αὐτῶν εἶχε βρογχοκλήτην, τὴν ὁποίαν ἡ βάσις εἶχεν εἰκοσιπέντε δακτύλων περίμετρον, καὶ ἐκ τούτου κατέπνευε καὶ ἀνέπνευε δυσκολώτατα· τοῦ δὲ ἑτέρου ἡ βρογχοκλήτη ἦτον ἴση δύο πυγμῶν. Εἰς τὸν πρῶτον βρογχοκλήτην ἐξέπεσε τόσον, ὥστε τὴν τετάρτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐγγείρησιν δὲν εἶχε πλέον τῶν πέντε δακτύλων περίμετρον, καὶ ἐκ τούτου ἠλαττώθησαν σημαντικῶς τὰ ὀστέα οὗτοι ἔπασχε πρὸ τῆς ἐγγειρήσεως δεινῶς.

(Jour. des con. med. chir.)

N. K.

Περὶ τῆς μετὰ τὴν παρακέντησιν τῆς ὑδροκλήτης ἐπίσεως τοῦ διαλελυμένου εἰς ὕδωρ καυστικῶ ἄλλου.

Ἀνθρώπος τις τριακοντούτης περίπου, καὶ πέντε ἡδὴ ἐπὶ ὑδροκλήτην ἐπίσημον νοσῶν, ἦλθεν εἰς ἐμὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ πάθους του· ἦτο δὲ οὗτος τῆς κράσεως τῶν φλεγματῶν, καὶ εὐρωστος μὲν ὄχι πολὺ, ὑγιῆς δὲ ἄλλως. Κατὰ πρῶτον

ἐπρότεινα εἰς αὐτὸν τὴν διατομὴν τοῦ ὀστέου, ὡς τὸ πλέον βάσιμον εἰς τῆς ἰάσεως τὸν σκοπὸν βοήθημα· ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε τὴν δεχθῆ ταύτην κατ' οὐδένα λόγον ἀπὸ φόβου παράλογον πρὸς τὸ χειρουργικὸν κοπάριον, ὅθεν ἐπρότεινα εἰς αὐτὸν τὴν παρακέντησιν τοῦ ὀστέου διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος (ινοίκαρι) καὶ τὸ ἐξ οἴνου αὐστηροῦ κατόπιν ἔνεμα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐδέχθη αὐτός. Ἡ ἔνεσις μολονότι ἐγίνε καθ' ὅλους τοὺς κανόνας, καὶ μολονότι ἐπέφερε πόνους πολλοὺς, δὲν ἐπίτευγεν ὅμως τὸν σκοπὸν, τουτέστι τὴν συγκόλλησιν τῶν ἐκκρινουσῶν τὸ ὑγρὸν ἐπιφανειῶν τοῦ ελιτροειδοῦς χιτῶνος· ὁ ἀσθενὴς ἔστειρε τὴν δευτερωτῆ ἢ παρακέντησιν καὶ ἡ ἔνεσις, χωρὶς ὅμως τὴν τελεσφορήσασαι ταῦτα οὐδὲ ταύτην τὴν φορὰν· ὁ ἀσθενὴς ἐζήτησεν ἐπιμόνως καὶ τρίτην παρακέντησιν καὶ δραστικώτερον παρὰ τὰ πρῶτα ἔνεμα, μὴ δεχόμενος κατ' οὐδένα λόγον τὴν διατομὴν· ἀπεφάσισα λοιπὸν τὴν παρακέντησιν καὶ τρίτην φορὰν καὶ τὴν ἐνεματίσω ὄχι πλέον οἴνον, ἀλλὰ λίθου καυστικῶν εἰς ὕδωρ διαλελυμένον (ἴσον μιᾶς κριθῆς εἰς ἐξ ὀγγίαις ὕδατος), παραβλέψας κατὰ τοῦτο τὸν Ζάγκην (1), ὅστις λέγει « ὅταν ὁ ἐρυθροειδῆς χιτῶν εἶναι παχύς καὶ βυρσώδης, τὰ μὲν συνήθη ἐνέματα δὲν τελεσφοροῦσι, τὰ δὲ δραστικώτερα, καὶ μάλιστα τὰ καυστικὰ ἐμβάλλουσιν εἰς κίνδυνον τὸν ὑγαίνοντα καὶ ἔτι πλέον τὸν νοσεύοντα ὄρχιν » καὶ ἀκολουθῆσας τοῦ Γαληνοῦ τὴν συμβουλήν (2) « οἷς μὲν γὰρ ἑτέρα μὲν

(1) Περὶ θεραπευτικῆς μεθοδ. βιβλ. 4. τόμ. 10. σελ. 218. ἐκδ. Kühn.

(2) Zank's Darstellung blutiger heilkünstlerischer operationen. dritter Theil. Zweite und letzte Abtheilung; pag. 69.

ὑπάρχει τῆς σωτηρίας ἡδὺς, ἢ δὲ οὐσα μόνη σφαλερὰ καθίστηκεν ἀναγκαῖον τοῦτοις ἄλλοις τοῖς δεινοῖς εἶναι· αὐ μὴ μὴ δὲ τὸ σφάλμα θανατωδὲς οὐδ' ἀβουήθητον ». Τὸ ἔνεμα τοῦ καὶ ἂν ὀλίγον ὀδυνηρότερον παρὰ τὰ πρῶτα, ἐκτύπησε ἐν σκοπόν, καὶ ἐπέφερε μετ' ὀλίγον τὴν ἴασιν εἰς τὸν ἀρρώστου. Μετὰ τοῦτον δὲν ἔλαχα ἕως τῆς ὥρας ἄλλον μὴ δεχόμεν τὴν διατομὴν ἀπὸ φόβου πρὸς τὸ κοπάριον, διὰ τὰ δοκιμὰ καὶ δεύτερον τὸ ῥηθὲν ἔνεμα· τῆς γνώμης ὅμως εἶμαι, ὅτι ὁσάκις ἔχομεν τοιοῦτους μαχαιροφόβους ἀρρώστους, καὶ οἱ κίς δὲν τελεσφοροῦσιν εἰς αὐτοὺς τὰ συνήθη ἐνέματα, ἀλλὰ καὶ εἶναι τὰ μεταχειριζόμεθα καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ πλὴν τῆς διατομῆς τοῦ ὁσχεύου, πᾶσα ἄλλη ἐγγείρησις μὴ φάνη πλέον ἀβέβαιος, πλέον ὀδυνηρὰ καὶ πλέον κινδυνώδης παρὰ τὴν διὰ τὴν διὰ τῆς εἰρημίνης ἐνέσεως.

Ἰωάννης Ὀλυμπίος.

Περὶ ἐνεργείας τῆς κνίδος.

Ἡ μέχρι τοῦδε γνώμη, ὅτι τὸ ὀλιγηρὸν καύσωμα, ὁ κνίς καὶ τὸ ἰδιαιτέρον ἐξάνθημα τῆς θιγοῦσης τὴν ἐπιπέδου τοῦ σώματός μας κνίδος, προέρχονται ἀπὸ τὰ μηχανικὰ ῥυθμὰ κεντήματα τῶν ἀκανθοειδῶν τριχῶν τῆς, εἶναι ψευδὴ καὶ πρῶτον μὲν, διότι ἡ δράσις αὕτη τῆς κνίδος εἰς τὸ δῆμα εἶναι μόνον ἐφ' ἕσον ἢ κνίδη ζῆ, δεύτερον δὲ, διότι

ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνσταζόμενος εἰς πληγὴν τοῦ σώματος ἐπιφέρει ὀδυνηρὰν καύσιν, ἢ ὅποια δὲν θὰ ἐγίνετο, εἰ μὴ εἰρημίνης τῆς κνίδος ἐρεθισμὸς ἐγγίνεται ἀπὸ μόνας τὰς τρίχας τῆς. Παρατηροῦντες δὲ ἀκριβῶς μὲ τὸ μικροσκοπίον τὰς εἰς τὴν κνίδην τρίχας, βλέπομεν, ὅτι αὐταὶ εἶναι κοῦφαι καὶ συγκοινωνοῦσαι κατὰ τὴν βάσιν τῶν μὲ φυσικαλίδα ἐμπεριέχουσιν ὀλίγον ὑγρὸν, τὸ ὅποιον εἶναι δριμύτατον, καὶ τὸ ὅποιον ἐκχυόμενον διὰ τοῦ σωλήνος προξενεῖ τὴν ἰδιόζουσαν ἐνεργίαν εἰς τὸ ἐφαπτόμενον δέρμα. Ἡ ὕλη αὕτη δὲν εἶναι, φαίνεται, πεπητικὴ, καθότι δὲν προξενεῖται καμμία ἐνεργεία εἰς τὴν ἐπιδερμίδα διὰ μόνης τῆς ἐξατμίσεως τοῦ φυτοῦ. Ὅτι δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο εἶναι δριμύτατον, δυνάμεθα νὰ τὸ συμπαράνομεν ἀπὸ τὴν ὀλιγίστην αὐτοῦ ποσότητα, τὴν ὅποιαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν μὲ τὸν ἀπλοῦν ὀφθαλμόν· καὶ ἔτι δριμύτερον εἶναι τὸ εὕρισκόμενον εἰς τὰς κνίδας τῶν τροπικῶν μερῶν, καθὼς εἰς τὴν urtica crenulata καὶ εἰς τὴν urtica stipularis, φυτὸν, τὸ ὅποιον εἶναι τασσάρων ποδῶν τὸ μέγεθος, καὶ τὸ ὅποιον διὰ τῆς θίξεως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ὅχι μόνον ἀόρητον καύσωνα, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτον ἐρεθισμὸν εἰς τὰ μῦρα, ὥστε νὰ γεννηθῶσι τρομώδεις καὶ πολλὰς ἡμέρας ἐμμένοντες παροξισμοί. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένε καμμία δοκιμὴ ἀφορῶσα τὴν δράσιν τῶν φυτῶν τούτων εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, δὲν μὲ φαίνεται περιττὸν ν' ἀναφέρω ὅτι κατὰ τύχην συνέβη ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς γενομένης χρήσεως τῆς κνίδος.

Τυνή τις 33 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, μήτηρ δέκα τέκνων, εὐεργος, καὶ ἀναστήματος μὲν μεγάλου, κράσεως δὲ λυμφώδους καὶ νευρικῆς ταυτοχρόνως, ἔπασχε χρόνόν τινα ἀπὸ γα-

στραλγίαν, κεφαλαλγίαν και λευκὸν βροχόν. Συμβουλευθεῖσα ἡ
περὶ τούτου ὑποβάτιδα, καὶ θελήσασα νὰ μεταχειρισθῆ τὸ
ὁποῖον ἐκείνη τὴν ἐσυμβούλευσεν ἔγχυμα κνίδης (sambuci-
um infusioni a' ortie.) ἔπεμψε τὴν ὑπερέτριάν της εἰς φρ-
τολόγον νὰ τῆς δώσῃ μοίρας τινὰς ἐκ τοῦ γλωροῦ τούτου φρ-
τοῦ ἤτο δὲ κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον. Ὁ φυτολόγος δίδω
εἰς τὴν ὑπερέτριαν δύο οὐγγίαις, εἰς δύο ἴσας μοίρας διερ-
μύνας, ὅχι τοῦ ζητουμένου φυτοῦ sambuci album ἀλλὰ τῆς
urtica urens. Κατὰ τὴν διαταγὴν λοιπὸν τῆς ὑποβάτιδος
κατεσκεύασεν ἡ ἀσθενὴς ἐκ τούτου ἔγχυμα ὅσον δύο ποτη-
ρίων, καὶ ἔπιεν αὐτὸ τὸ ἑσπέρας πρὶν πλαγιάσῃ. Ἀλλὰ τὴν
τετάρτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐγείρεται βασιανίζουσα
ἀπὸ αἰμωδιασμὸν καὶ καύσωμα, καὶ ἔχουσα τοὺς βραχίονας,
τοὺς ἄμους, τὸ στῆθος, καὶ ὄλον τὸ πρόσωπον πρησμένα, καὶ
ἐξοχὴν δὲ τὰ βλέφαρα, ὥστε δὲν ἐδύνατο ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφ-
θαλμούς της. Τὸ γενικὸν τοῦτο οἴδημα ἠύξανετο ἀπὸ σπη-
μῆς εἰς στιγμὴν, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ὄλον μὲν τὸ ἀ-
μέρος τοῦ σώματος ἐκαλύφθη ἀπὸ μικρὰ καὶ πυκνὰ φλυκται-
νίδια (ἐκζέμα), τὸ δὲρμα ἐφαίνετο ρυτιδῶδες· τὰ φλυκται-
νία ἐξερχήθησαν καὶ ἐξέχυθη ἀρκετὴν ὀρρώδες ὑγρὸν τὸ
περίεργον ἦτόν, ὅτι τὸ ἐξάνθημα δὲν ἐξετάθη περαιτέρω τὸ
ψοῦν, ὥστε ἡ γαστήρ καὶ τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σώματος
ἔμειναν ἀβλαβῆ.

Αἱ κενώσεις τοῦ σώματος, οἱ σφυγμοὶ καὶ ἡ γλώσσα ἦσαν
κατὰ φύσιν, ἡ ἀναπνοὴ ἐλευθέρη, καὶ τὸ ἐπιγαστήριον καὶ ἡ
κεφαλή ἀνωδυνη· τὸ δὲ οἴδημα τοῦ προσώπου ἠύξανε
μαντικώτατα, καὶ μάλιστα τὸ ἄνω χεῖλος, ἡ ρίς καὶ τὰ ὦτα
εἶχον πρησθῆ τόσον, ὥστε ἦσαν διαφανῆ.

Τὸ ἀρρήκτον καύσωμα ἐπέφερον εἰς τὴν ἀσθενῆ ἀπερίγρα-
πτον στενοχωρίαν καὶ φόβον, καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους
δὲν ἠθλήσασε νὰ ὁμολογήσῃ εὐθὺς ὅ,τι ἔπραξε κατὰ συμβουλήν
τῆς ὑποβάτιδος, καὶ ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἔφαγεν οὔτε ὄστρακα,
οὔτε ἄλλο τι τῶν ἐνύδρων, καὶ ὅτι δὲν ἐκεντρώθη οὔτε ἀπὸ
ἀράχνης οὔτε ἀπὸ κανέν ἄλλο τῶν τοιούτων· ἀφ' ἐτέρου δὲ
δὲν ἦτο καὶ πυρετός· ὁ προσκληθεὶς ἰατρός δὲν ἐδύνατο νὰ
κἀμῃ τὴν βεβαίαν τοῦ πάθους διάγνωσιν· ὅθεν διέταξεν ἐξω-
θεν μὲν ἀφαρμάξεις καὶ ἐπίθεσιν σιναπισμῶν, ἔσω δὲ πόσιν
πυρῶδους μίγματος (Mixture pituosa) ἀλλὰ χωρὶς ὠφέ-
λειαν. Περὶ δὲ τὸ ἑσπέρας ἔκαμε πολλὰς ἐντομας εἰς τὸ οἴδη-
μα τῶν βλεφάρων τῆς ρινός, τοῦ ἄνω χείλους καὶ τῶν ὠτων,
ἐξ οὗ ἔβρευσαν ὀρρώδες ὑγρὸν ὅσον μιᾶς καὶ ἡμισείας λί-
τρας περίπου, καὶ ἐκ τούτου ἀνεκουφίσθη πολὺ ἡ ἀσθενὴς, καὶ
ἰσχυρύνθη καὶ τὸ οἴδημα τοῦ προσώπου της. Τὴν ἐπιούσαν
ἡμέραν ἐπειδὴ αἱ ἐντομαὶ ἐκλείσαν καὶ τὸ οἴδημα ἠύξήθη
ἐκ νέου, ἐγιναν καὶ δευτεραὶ ἐντομαὶ, ἐξ οὗ καὶ πάλιν ἔβρευσεν
ὀρρώδες ὑγρὸν ὅσον δύο λιτρῶν. Τὸ πρῶτὴ τῆς τρίτης ἡμέ-
ρας τὸ πρόσωπον ἦτον ὀλίγον πρησμένον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
ἀνοικτοί· εἰς δὲ τὸ στῆθος, τὴν ράχιν καὶ τοὺς βραχίονας ἐνέμα-
νον ἀκόμη τὸ ἐξάνθημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ ἡ ἀσθενὴς τὸ
ἔχουσα, ἔβρευσεν τόσον πολὺ ὀρρώδες ὑγρὸν, ὥστε κατεβράχη-
σαν τῆς κλίνης τὰ στρώματα.

Μετὰ τοῦτο συνέβησαν δύο ἐξαίτια καὶ ἄλλα τῆς προσο-
χῆς τῶν ἰατρῶν φαινόμενα, ἦγον ἐγκρισίαι γάλακτος εἰς τοὺς
μαστοὺς τῆς γυναίκος, ἡ ὁποία πρὸ τεσσάρων ἡδὴ ἐτῶν εἶχε
γενήσῃ, καὶ ποτὲ δὲν ἐβύζασε τὰ τέκνα της· καὶ δεύτερον
τελεία ἐπίσχεσις τῶν οὐρῶν. Ὁ ἰατρός ἐνόμισε κατ' ἀρχάς

(Έκ τῆς ἡμερηίδος Κλεινέρτου).

ὅτι τὸ ἐκρύνον ἀπὸ τοῦ μαστοῦς ὑγρὸν, ἦτον ἀπλῶς ὀρμήδι ὑγρὸν, ἀλλ' ἐβεβαιώθη ἔπειτα ἀποχρόντως, ὅτι ἦτο γάλα τοῦ ὁποίου ἡ ἔκρυσις διήρκεσεν ὀκτὼ περίπου ἡμέρας καὶ ἀφ' οὗ τὰ κυριώτερα ἄλλα συμπτώματα εἶχαν ἐξαλειφθῆ ἢ δὲ ἔκκρυσις τῶν οὖρων, ἧτις ἐξαρχῆς τῆς ἀσθενείας ἦτον ἐμπεισμένη, ὥστε εἰς 12 ὥρῶν διάστημα δὲν ἐξεκρίνετο οὐδὲ σταῖλα, μολονότι ἡ γυνὴ καὶ λουτρὰ μετεχειρίσθη, καὶ λιμνάδας καὶ ἄλλα ὀξυωτὰ ποτὰ ἔπιεν, ἐνηργήθη δὲ ἀφεψημάτων ἀσπαράγου καὶ πετροσελείου.

Τὸ ἐξάνθημα ἤρχισε νὰ χάνεται ἀπὸ τὴν τετάρτην ἡμέραν, παρομοίως ἔπειτα ἔκαυσε καὶ ὁ κνισμὸς καὶ ἡ ἔκρυσις τοῦ γάλακτος. Τὸ περίεργον τοῦτο σύμβωμα μᾶς διδάσκει, ὅτι ἰσωταρικὴ χρῆσις τῆς προσφάτου κνίδος δὲν ἔχει ἐρευνητικὴ οὐδὲ ἄλλην τινὰ δράσιν εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὰ λοιπὰ ἰνσθησια, καὶ ὅτι δύναται νὰ ἐπιφέρει κνίδωσιν εἰς τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος, ἧτις προξενεῖ ὑδρωπιώδη ὑπόχυσιν εἰς τὸ θέμα καὶ ἔκρυσιν ὀρρώδους ὑγροῦ· ἡ δὲ ἐπίσχεσις τῆς ἐκκρίσεως τῶν οὖρων μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ κνίδη δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς ἀντιφάρμακον εἰς τὸν διαβήτην, νὰ εἶναι ἐκ τῶν δραστηριωτέρων ἰατρικῶν κατὰ τοῦ ὑδροθώρακος καὶ ὑδροκεφάλου, καὶ νὰ ὠφελήσῃ μεγάλως εἰς ἐπικίνδυνα ἀβήρωσθήματα, τὰ ὁποῖα πηγάζουσιν ἀπὸ ἐπίστασιν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ γάλακτος.

E. A.

Εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας εἶναι ἄνθρωπος τριακοντούτης, ὅστις διὰ τῆς ἀσκήσεως κατώρθωσε, πρᾶγμα ἀπίστευτον, νὰ ἐνταφιάζεται ἔμβιος καὶ νὰ ζῆ περισσότερον καιρὸν εἰς τὸν τάφον αὐτὸς πλησίον τοῦ Δεσχησουλμίρου (90 περίπου μίλια Ἀγγλικά πρὸς δυσμὰς μακρὰν τῆς Καλκούτας) ἐνώπιον τοῦ ὑπολογαοῦ τοῦ μηχανικοῦ Βοϊλλῶ, τοῦ λοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ Τρεβελιαννοῦ καὶ τοῦ ὑπολογαοῦ τοῦ πέμπτου συντάγματος τῶν ἐλαφρῶν ἰππέων Μακναθὰν, οὔτινες μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος, ἀφ' οὗ ἐβράβη εἰς σάκκον ἔχον τούτους μὲν πόδας του πρὸς τὴν κοιλίαν ἀνεσυρμένους, τὰς δὲ χεῖρας του πρὸς τὸ στῆθος, ἐτίθη εἰς τάφον κτιστόν· ὁ τάφος ἐκλείσθη ἀνωθεν μὲ δύο πλάκας λιθίνους καὶ μὲ χῶμα καλὰ, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ πλέον ἔξωθεν ἀήρ. Ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτο μὴν εὐχαριστούμενος ὁ τοπάρχης καὶ θέλων ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ἀπάτην διώρισε καὶ φύλακας νὰ προαίψωσι τὸν τάφον. Σηκώσαντες δὲ ἔπειτα μετὰ μῆνα ὀλόκληρον τὰς πλάκας ἀπὸ τὸ μνημα, ἐξέχωσαν αὐτὸν ὅπως ἀναίσθητον ὄντα. Κατ' ὀλίγον ὅμως συνῆλθε πάλιν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀνέλαβε τὰς προτέρας του δυνάμεις. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος περιφέρεται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ κερδίζει χρήματα ἐνταφιαζόμενος ὡς εἴρηται ἄλλοτε μὲν περισσότερον, ἄλλοτε δὲ ὀλιγώτερον καιρὸν· ἑπτὰ δὲ ἡ καὶ ὀκτὼ ἡμέρας πρὶν ἐνταφιασθῆ, τρέφεται μὲ γάλα μόνον, καὶ αὐτὸ τόσον, ὅσον ἀρκεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν ζωὴν του, μὴ παραλείπων πρὸς τούτοις οὐδὲ ὅ,τι δύναται νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὰ διακριτικὰ του ὄργανα. Καθὼς ὅμως τεθῆ εἰς τὸν τάφον κλείει τὸ στόμα του καὶ φράσσει

μέ τὴν γλῶσσαν τοῦ τὸ ὅποιον ἀνοιγμα τῆς ρινός του ἐκ τὸν τρόπον, ὥστε κατέχει τὴν ἀναπνοὴν του πρὶν ἀκόμη φθαρῆ περιέχων αὐτὸν εἰς τὸν τάφον ὀλίγος ἀήρ.

(Indian Journ. of medical and physical science).

Καλὰ πιαράματα τοῦ ἱατροῦ Ἰούγκου εἰς τὴν διασχίαν ῥάχιν (spina bifida), δύο διὰ τῆς παρακεντήσεως καὶ ἕτερον διὰ τῆς διατομῆς.

Τὴν 11 τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1814 ἔτους ἐγεννήθη βρέφος με ῥάχιν διασχιδῆ, εἰς ἱασιν τῆς ὁποίας παρακέντησεν ὁ φιλοθεὶς ἱατρὸς τὸ ἴσον με πορτογάλιον ἔπαρμα, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Α. Κωπῆρου με τὴν συνειθισμένην εἰς τὰς ἰγχειρήσεις τοῦ καταβράκτου βελόνην, κατὰ τὴν βλάσιν, καὶ ἐκινῶσε τὸ καρισσότερον μέρος τοῦ ὑγροῦ, τὸ ὅποιον ἦτον ὡς οὐγκίας ἐν ᾧ δὲ ἀπεπιέζετο τὸ ἔπαρμα διὰ τὴν ἐκκινῶσιν τοῦ ὑγροῦ, ἐγένεν ἀκαύστος κένωσις τῆς κάτω κοιλίας καὶ τῆς ἐνδοχίου κύστεως· τὴν 27 ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου, μέχρι τῆς ὁποίας ἡμέρας ὁ ἱατρὸς εἶχε παρακεντήσει ἐξ ἤδη φορὰς τὸ ἔπαρμα, ἐτέθησαν σπληνία (compresse) καὶ ἐπίδεσμος, χωρὶς νὰ πρὸξενῆται πλέον καμμία βλάβη ἀπὸ τὴν πίεσιν· τὴν δὲ 28 τοῦ Ἰουλίου ἔκαμαν ὁ ἱατρὸς τὴν 37 παρακέντησιν εἰς τὸ ἔπαρμα καὶ ἐκένωσεν ὅσον μίαν οὐγκίαν καὶ τεσσαράων δραχμῶν ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ὄλον ἀπὸ τὴν πρώτην παρακέντησιν ἕως τὴν τελευταίαν ἦτον ὅσον 45 οὐγκιῶν καὶ δύο δραχμῶν· τὸ παιδίον ἀνεχώρησε τότε ἀπὸ τὸ Ἰδιμβούργον, καὶ ἐπανῆλθιν αὐτοῦ πάλιν περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1836 ἔτος· τὸ περισσύτερον τῶν δύο ἐτῶν τοῦτο παιδίον δὲν ἠδύνατο γὰρ προπατήσῃ, ἀλλὰ μόνον νὰ στέκη με τὰς χεῖρας του ἐκ

τὴν καθήκλαν στηριζόμενον· τὸ ἔπαρμα ἦτο σκληρὸν καὶ ὁ κόλπος αὐτοῦ κλειστός, αἱ δὲ ἀκούοι κενώσεις προήρχοντο ἀπὸ τὴν πίεσιν, τὴν ὅποίαν ἔκαμνον εἰς τὰ νεῦρα τὰ φορέματα. Εἰς δὲ τὸ ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας ἀπέθανε τὸ παιδίον.

Εἰς δευτέρου ὁμοίου παιδίου παρακεντήσεως ὁ Ἰούγκος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐνόμισεν, ὅτι μετὰ τὴν 17 ἔβδομην παρακέντησιν κατὰ τὴν πέμπτην ἔβδομάδα, ἀφ' οὗ ἐγεννήθη τὸ βρέφος, ἰάθη (διὰ τῆς συγκολλησεως τῶν ἐντὸς ἐπιφανειῶν τοῦ ἐμπεριέχοντος τὸ ὑγρὸν θύλακος διὰ τῆς καλλιητικῆς φλεγμονῆς) τὸν τέταρτον μῆνα ἀπέθανε τὸ παιδίον ἀπὸ ἀτροφίας. Εἰς τὴν ἀνατομὴν τοῦ νεκροῦ εὐρέθη ὁ θύλαξ περιβεβλημένος ἐντὸς ἀπὸ ὕλην στερεάν καὶ ἐρυθρομελαιναν, ἥτις ἦτο σφιγκτὰ συγκεκολλημένη με τὸ περιεῖλημα τοῦ ῥαχίτου μυελου καὶ με αὐτὴν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ἡ κατεύθυνσις τῶν νεύρων εἰς τὰ τρήματα τοῦ ἱεροῦ ὅσπου ἐφαίνετο καθαρώτατα, ἐντὸς ὅμως τοῦ θύλακος τὰ νεῦρα ἦσαν τοιουτοτρόπως συντεταγμένα, ὥστε δὲν ἐφαίνετο οὐδὲ ἕλκος αὐτῶν, ὑπεράνω δὲ τοῦ ἔπαρματος ὁ ῥαχίτης μυελὸς ἦτο κατὰ φύσιν. Εἰς τρίτον παιδίον ἐπεκόπη τὸ ἔπαρμα, τὸ ὅποιον ἦτον ἐν εἴδει ἀπίου, καὶ συνέχετο διὰ λεπτοῦ μίσχου με τὴν ῥάχιν μεταξὺ τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου σπονδύλου τῆς ὀσφύος· ἐγγόψας δὲ ὁ ἱατρὸς τὸ ἀποκοπὴν εὗρηκεν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν πάχυσιν μῆνιγκα συγκεκολλημένην σφιγκτὰ με τὴν ἀραχνοειδῆ, καὶ σιμὰ τοῦτου καὶ μέρος τῆς νευρικῆς οὐσίας, ἥτις κατήρχετο εἰς τὸν θύλακα ὡς ἓνα σχοινίον, καὶ ἐκ τούτου ἐχωρίζετο πάλιν εἰς πλείωτερα νημάτια· τὸ τραῦμα συνουλώθη μετ' ὀλίγων ἡμέρας, καὶ τὸ παιδίον εἶχεν ἕκτοτε καλῶς ἕως τὸν ἔβδομον μῆνα, καθ' ὃν ἀπέθανεν ἀπὸ ὑδροκέφαλου, ἀπὸ τὸ ὅποιον εἶχε

βασιανισθῆ τρεῖς εβδομάδας. Εἰς τὴν ἀνάτομὴν τοῦ νεκροῦ ἐβρέθη, ὅτι ἔλλειπεν ὁ τρίτος σπονδύλος τῆς σφύρας, καὶ εἰς τὸ πον αὐτοῦ ἤτομόνον δυνατὸς σύνδεσμος (probationary esophagus sprina bifida by patrik Newbigging M. D. Edinburgh 1834).

Βλαβεραὶ δράσεις τοῦ χοίριου κρέατος.

(Ἰπὸ τοῦ ἱατροῦ Μ. Δελιτιῦ).

Γνωστὸν εἰς ὅλους εἶναι, ὅτι τὸ πρόσφατον χοίριον κρέας προξενεῖ πολλάκις διαβροχίαις, ἀγνωστον ὅμως δύναται νὰ εἶναι ἐν γένει ἢ ἐπιπλαθεσάτη ἐνίοτε καὶ δηλητηριώδη αὐτοῦ εἰς τὰ ὄργανα τῆς πέψεως δράσεις. Ἄνθρωπον ἰπὶσι πόνος σφοδρὸς καὶ καυματώδης ἐντάμα δὲ καὶ ἐμετὸς συνεχῆς καὶ μὲ κομμάτια τινὰ κρέατος ἡμιχωνουμένα ἀναμειγμένος μὲ τὰ ἐπτὰ ὥρας, ἀφ' οὗ ἔφαγε χοίριον κρέας· ἡ κοιλία του δὲν ἦτο μετέωρος· ἡ δὲ ἐπιφάνεια τοῦ σώματός του ἦτο ὅλη ψυχρὰ, τὸ μέτωπόν του περιχυμένον ἀπὸ κρύους ἰδρώτα, καὶ οἱ σφυγμοὶ του ἀδύνατοι καὶ τρομώδεις· ἐμετικὸν δὲν ἔπαυσεν εὐθὺς ὅλα τὰ συμπτώματα. Δεύτερον πληθωρικὴ καὶ εὐρωστον ἄνθρωπον, ὅστις τὸ γεῦμα ἔφαγε χοίριον κρέας, κατὰ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ τὸ γεῦμα ἐπίσσε τοιοῦτος σπασμωδὸς πόνος, ὥστε καὶ αὐτοὶ τῆς ἀναπνοῆς του οἱ μῦες καὶ μάλιστα τὸ διάφραγμα, ἐμποδίζοντο ἀπὸ τὸ ἔργον των, ἔφ' ἡ ἀναπνοὴ του ἐγίνετο μὲ δυσκολίαν μεγάλην καὶ πίνον πολλὴν, τὸ μέτωπόν του ἦτο κλιθερωμένον, καὶ οἱ σφυγμοὶ του ἀδύνατοι καὶ διαλείποντες· ἰάθη δὲ καὶ αὐτὸς ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἐμετικόν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς ἄλλον τρίτον. Τέταρτον δὲ

νέον τινα χωρικὸν, ὅστις ἔφαγεν εἰς τὴν πόλιν χοίριον κρέας, ἐπίασαν εἰς τὸν δρόμον, ἐν ᾧ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν πόλιν, πόνος σφοδρὸς καὶ ἐμετός, τὰ ὁποῖα ἐνέμειναν καὶ ἕως τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἡ κοιλία του ἦτον ὀλίγον μετέωρος καὶ ἐπώδυνος, τὸ πρόσωπον καὶ μάλιστα τὰ βλέφαρα ἦσαν πολὺ πρησμένα οἱ σφυγμοὶ του ταχεῖς καὶ τὸ σῶμα ὅλον σκεπασμένον μὲ κνίδωσιν (urticaria)· ἰάθη δὲ καὶ οὗτος, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἐμετικὴν ἐρύγα ἐνωμένην μὲ πικρὸν ἄλας (sal amar), τὰ ὁποῖα ἐκένωσαν τὴν ἄνω καὶ κάτω κοιλίαν· ἡ δὲ κνίδωσις ἦτις εἶχε μείνει, ἐξηλεγήθη κατόπιν μὲ τὰ πλεονάκεις δοθέντα ὑπεκτικὰ. Πέμπτον δὲ ἐπίσσαν γυναῖκα πόνος σφοδρὸς κατὰ τὸ κῶλον μετὰ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ὥρας, ἀφ' οὗ ἔφαγε χοίριον κρέας φεθόν· ἰάθη δὲ καὶ αὕτη καθὺς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀκόμη μὲ τὰ ὑπεκτικὰ φάρμακα. Σημειώσεως δὲ ἄξιον εἶναι, ὅτι δὲν ἴδαμεν ἕως τώρα καμμίαν τοιαύτην δράσιν ἀπὸ τὴν ἐδωδὴν τῶν χοιρμηκίων οὐδὲ τοῦ παστομένου χοιρίου κρέατος, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ δράσις αὕτη εἶναι μᾶλλον τοῦ χοιρίου στέατος, καὶ δι' αὐτὸ ἴσως πιάνονται μᾶλλον οἱ ἐνδεστέρας τάξεως ἄνθρωποι. Πεπονηδὸς δὲ τόπος εἶναι ὁ στόμαχος μὲν, ὅταν τὰ συμπτώματα ἐμφαίνωνται τὰς πρώτας ὥρας μετὰ τὴν ἐδωδὴν τοῦ κρέατος· ἡ δωδεκαδάκτυλος δὲ ἀπόφυσις καὶ τὰ λεπτὰ ἔντερα, ὅταν ἀργότερα· τὸ τυφλὸν δὲ ἢ ἄλλο μέρος τῶν παχέων ἔντερων, ὅταν τὰ συμπτώματα ἐμφανῶσι μετὰ ἐπτὰ ἢ πλειότερας ὥρας· καὶ εἰς μὲν τοῦ πρώτου τὴν πάθησιν ὠφέλησαν τὰ ἐμετικά, εἰς δὲ τῶν δευτέρων τὰ ὑπεκτικὰ· τίποτε δὲ δὲν ἀνεκαλύφθη αὐτὸ εἰς τὸ ἐφθὸν οὔτε εἰς τὸ ὑπὲν χοίριον κρέας.

I. O.

Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς μαιευτικῆς εἰς τὰς Ἰνδίας.

Εἰς τοὺς Βερμάναις ὅταν γυνή τις ἔγκυος φθάσῃ τὴν ἕκτη-
μον μῆνα τῆς κνήσεως τὴν συμβουλευούσιν νὰ ζώσῃ σφιγτῆ
τὴν κοιλίαν τῆς εἰς τὸ μέρος ὅπου φθάνει ἡ μήτρα, διὰ κ
ἀβῆται τὸ ἔμβρυον πρὸς τὸ κάτω, καὶ νὰ διαμένη ὅσον π
δυνατὸν χαμηλὰ, διότι ἄλλως φοβούνται μὴ τὸ ἔμβρυον ἐκ
βαῖνον πρὸς τὰ ἄνω καταστήσῃ τὸν τοκετὸν βραδύτερον καὶ
δυσκολώτερον.

Εὐθὺς δὲ ἀφοῦ ἀρχίσῃ ὁ τοκετὸς μία ἢ δύο μᾶται κ
τρῆς τέσσαρες ἢ ἑξὶ γυναῖκες συγγενεῖς ἢ πολλὰ οἰκίαι εἰσφ
χονται ὁμοῦ μὲ τὴν ἔγκυον εἰς τὸν κοιτῶνα ὅπου αὐτὴ μέ
λει νὰ γεννήσῃ, καὶ κλείουσι καλὰ τὴν θύραν καὶ τὰ παρῆ
θυρα, διὰ νὰ ἐμποδίζεται ἡ εἴσοδος τοῦ ἀέρος καὶ διὰ νὰ ἠρ
μαίνεται ὁ κοιτῶν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερο καὶ εὐκολώτε
ρον· ἔπειτα ἐκδέχεται ἡ ὠδίνουσα ὅλα τῆς τὰ φορέματα καὶ π
χει ὀλόγυρα εἰς τὸν κοιτῶνα μὲ βίαν ἢ μόνη ἢ βοηθουμένη καὶ
τὰς πρηνισκομένας γυναῖκας· καὶ ὅταν ἀπὸ καιρὸν εἰς και
ρὸν ἐξ αἰτίας τῶν ὠδίνων, δὲν δύναται νὰ τρέξῃ, στηρίζῃ π
ὀσφύν τῆς εἰς τοὺς στηλοὺς τοῦ κοιτῶνος, ἢ σηκώνει μὲ τὰ
δύο χεῖρας σῶμα βαρὸν, ἢ ρίπτει αὐτὸ μετὰ βίας κατὰ γῆ
ὡς ἂν κοπανίξῃ ὀρύζιον, ἢ κυλίσται μὲ αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὴ
ἔδαφος. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ ὀλοῦξαι καὶ
καταρᾶται τὸν σύζυγον τῆς, ἢ ἐπικαλεῖται τὸν θάνατον ἀλλ
τὴν ἐπίκλησιν ταύτην οἱ Βερμάναις θεωροῦσιν ὡς ἀπόδειξι
κακῆς ἀνατροφῆς καὶ ἀμαθείας. Ὁ δὲ σύζυγος, εἰς τὸν ὅσον
εἶναι ἐμποδισμένον τὸ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα, εὐρισκόμε
νος εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον ἢ εἰς τὴν ὁδὸν, γελᾷ διὰ

τὰς ὕβρεις τῆς γυναίκος τοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι εὐαίσθητος εἰσέρχε-
ται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καὶ ἀφαιρεῖ ὅλα τὰ σκεπάσματα τῶν
ἀγγείων, διὰ νὰ διαλυθῶσιν, ὡς δοξάζει, αἱ γονητεῖαι, τὰς ὁποι
ας ἴσως ἔχθροί τοῦ τινὲς ἔκαμαν, καὶ ἐτοιμάζει ταυτοχρόνως
δι' ἰδιαιτέρων ἱεροπραξιῶν ἁγιασμὸν, διὰ νὰ ποτίσῃ ἔπειτα
τὴν ἀγαπητὴν τοῦ σύζυγον.

Ἀφ' οὗ ἐν τούτοις προχωρήσῃ ἀρκετὰ ὁ τοκετὸς, αἱ μὲν
μαῖται τρίβουσι τὸ σῶμα τῆς τικτούσης μὲ ἔλαιον θερμὸν, αἱ
δὲ λοιπαὶ γυναῖκες βάλλουσι τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ὀσφύος τῆς
καὶ ὠθοῦσι τὸ παιδίον πρὸς τὰ κάτω, ἢ ἀφ' οὗ ἐξαπλώσωσι
ταύτην ἐπάνω τοῦ ἀδάφους ὕπτιον, κάθεται ἐπάνω τῆς κοιλίας
τῆς μία τῶν μαιῶν καὶ ἀφ' οὗ τέλος γεννηθῆ τὸ παιδίον ἀφί
νουσι τοῦτο πλησίον τῆς μητρὸς, ἕως οὗ ἐξέλθωσι καὶ τὰ δεύ
τερα· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν ἔξοδον αὐτῶν ἐπιπέ
ζουσι τὴν κοιλίαν, σύρουσι τὸν λῶρον, κτυποῦσι τὴν ὀσφύ
μὲ προσκέφαλον ἀρκετὰ σκληρὸν ἢ εἰσάγουσιν εἰς τὸν φάρυγγ
τῆς τρεσάσης μέρος τῆς μακρᾶς τῆς κόμης, διὰ νὰ διεγεί
ρουν ἔμετον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξέλθωσι καὶ ταῦτα, μία τῶν μαιῶν
ἀποκόπτει τὸν λῶρον, αἱ δὲ παρ' εὐρισκόμεναι γυναῖκες ἀνεγεί
ρουν τὴν ἀρτιτόκον ἐκ τῶν τεσσάρων ἀντῆς ἄκρων καὶ τὴν βυ
θίζουσι εἰς θερμὸν λουτρὸν, ἔπειτα δὲ τὴν φέρουσιν ὅσον τὸ
δυνατὸν πλησίον τοῦ πυρὸς καὶ τῆς τρίβουσι τὸ σῶμα μὲ
τουρμηρικὴν καὶ χουναῖν, μὲ τὰ ὑπόδα καὶ τὴν ποτίζουσι συχνά.
Εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἐπάγουσι πλίνθον πυρακ
τωμένον καὶ ἄλλας τυλιγμένα εἰς πανία τὸν πλίνθον ταῦτον
βάλλουσι συχνάκις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ αἰδοῖου, εἰς δὲ τὸν κόλ
πον εἰσάγουσι κάποτε καὶ δρᾶγμα ἁλατος.

Ἐν ᾧ ἡ πυράκτωσις αὕτη ἐπαγαλαμβάνεται ἔπτω κατὰ

συνέχειαν ημέρας, ἢ λεχῶ εἶναι υπόχρεως νὰ μεταχειρίζεται τὴν βηθεΐσαν τοῦ ἄλατος δόσιν, τὸ τουμερικ καὶ τὸ γυναικίον τρὶς τῆς ἡμέρας, ἢ γουν τὴν αὐγὴν, τὴν μισημβρίον καὶ τὴν ἑσπέρας, καὶ τοῦτο γίνεται, διὰ νὰ διατηρῆται τὸ σῶμα ἐν τῇ καὶ ἐντὸς ἐπίσης θερμῶν ὡς καὶ ἐκτός. Χρειαστῆ δὲ πρὸς ταῦτα αὐτὴ νὰ πίνει πολὺ θερμὸν ὕδωρ καὶ νὰ πυριάζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθημέρη πλησίον τοῦ πυρός ἢ ἐπὶ τετραγώνου τινὸς κηκλίδος κατασκευασμένης ἀπὸ βαμβούκον καὶ πικρὰ καλυπτομένης ἀπὸ πανία ἐμβαμμένα εἰς θερμὸν ὕδωρ, ἢ ἐπὶ πλίνθου πεκυρακτωμένου. Ἡ κλίνη τῆς εἶναι ὄρθρος ἐκ βαμβούκου πλησιέστατα τοῦ πυρός, ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν ἀπέχεται μὴ ὅσον νὰ δύναται νὰ στρέφῃ ποτὲ μὲν τὰ πόδια, ποτὲ δὲ τὴν κοιλίαν πρὸς αὐτὰ, ὅταν δηλαδὴ θερμανθῶσι καθυπερβολὴν τὰ βηθέντα μέρη τῆς. Ἡ θερμότης ἤθελεν εἶσθαι ἀφῆρτος ἐὰν τὸ σῶμα τῆς λεχοῦς δὲν ἐτρέφετο συχνὰ μὲν τουμερικ λεῖον καὶ μὲ ὕδωρ, ὁ δὲ ἰδρῶς ὅστις εἶναι ἀκατάπαισιον ἐλαττοῦται βαθμυδὸν κατὰ τὴν ἐβδομὴν ἡμέραν. Λέγουσι ἡμετέροις ὅτι γυνή τις εὐγενὴς ἔκαυσεν ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἡμερῶν χιλίας ἑκατὸν σχίζας ξύλων ἢ συνήθως ὅμως ποσὴν ἢ ἀπαιτουμένην εἰς τὴν πυράκτωσιν ταύτην εἶναι διακόσιαι ἕως τριακόσιαι σχίζαι. Προτιμότερον ὅμως ὄλων τῶν ξύλων εἶναι τὸ ξύλον τῆς μυρίκας ὅταν εὐρίσκειται, καθότι ἀναπύει περισσότεραν θερμότητα. Τὸ δὲ δῆγμα τῆς λεχοῦς, γυμνῶν καὶ ἄλλοι τὴν διάρκειαν τῶν πράξεων τούτων, γίνεται διαμαῦρον καὶ μετὰ τινος ἡμέρας ἀπολεπίζεται.

Ἄλλ' ὅτι ἐπειδὴ ἡ λεχὼ εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας, εἴτε διότι δυσχερῶς δύναται νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ βεῦμα ψυχροῦ ἀνέμου, ἀπὸ κατὰ πολλάκις πόνους ρευματικούς ἢ ἄλλα πολυχρόνια καὶ

ἄλλ' οἱ Βιρμάνες λέγουσιν, ὅτι ταῦτα εἶναι τῆς μὴ τελείας πυράκτωσεως ἔκγονα.

Ἡ πρωτομαιεύτρια τῆς πόλεως εἶναι γραῖα ὀγδοηκοντούτης καὶ μετέρχεται πεντήκοντα περίπου ἔτη ἤδη τὸ ἐπάγγελμα τῆς μαιευτικῆς. Αὕτη ἐμαίευσεν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας γυναικῶν, ὅταν καὶ πολλάκις προσκαλεῖται νὰ μαιεύσῃ τὰς δευτέρως ἐγγόνους ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐδέχθη ὡς βρέφη εἰς τὴν νιότητά τῆς. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν ταύτης ὁ θάνατος τῶν λεχοῦσῶν εἶναι δέκα τοῖς ἑκατόν.

Αἱ λεχοῦσαι τὰς πρώτας ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν τρέφονται ἀπὸ ὄρυζιον ἐφθὸν εἰς ζωμὸν παρασκευασμένον ἀπὸ πικτὴν ἰχθύων, ἀπὸ ποσότητα μεγάλην πεπτερος, ἀπὸ κρόμμου καὶ ἀπὸ τὴν ρίζαν φυτοῦ τινὸς καλουμένου χούρα, ἀξιοσημειώτου διὰ τὴν θερμικτικὴν αὐτοῦ ιδιότητα. Ὁ ζωμὸς οὕτως αὐξάνει, καθὼς λέγουσι, σημαντικὰ τὴν διασφύρασιν. Καὶ ἡμετέροις οἱ Βιρμάνες νομίζουσι, ὅτι ἡ λεχὼ δὲν ἔχει ποτὲ γάλα πρὸ τῆς τετάρτης ἡμέρας, διὰ νὰ εὐκολύνωσι τὴν διάκρισιν αὐτοῦ, πλύνουσι τοὺς μαστοὺς μὲ θερμὸν ὕδωρ, τὰς δὲ θηλάς σφύρουσι πρὸς τὰ ἔξω μὲ τοὺς δακτύλους ἢ καὶ ξέουσι ταύτας διὰ τῶν ὀνύχων.

Ἡ τροφὴ τῶν ἀρτιτόκων παιδίων συνίσταται τὰς πρώτας ἡμέρας εἰς ὄρυζιον ἐφθὸν, τὸ ἐπαῖον μασσᾶται πρῶτον καὶ ὑστερον βάλλεται εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἢ συνηθέστερον εἰς ἄλλο μετὰ ὕδατος, διδόμενον ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἕως οὗ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀρχίζει ἡ μήτηρ τὴν θάλασιν.

(Revue médicale.)

N. K.

Ἀπόστημα μέγα εἰς τὸν γυναικεῖον κολεόν (vagina) αἰ
κολεοκίλη (Hernia vaginalis) θεωρηθέν.

ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Κ. Γ. Γυνθνήρου.

Γυνὴ ἐτὼν 43 τὴν ἡλικίαν, εὐρωστος, καὶ τῆς ὁποίας ἐγ-
ῆδη παύσει τὰ ἐπιμήνια, ἀναγκασμένη οὖσα ἐν ᾧ ἐσυνάμει
καιρῷ κούσωνος χόρτον, νὰ διαβαίη εἰς ἕως οὐκτὼ φορὰς ἢ
ἡμέραν κρουρὸν ῥύακα, ἐπλυνε πρὸς περιψυξιν ὁσάκις διέβη
τοῦτον, τὰ γεννητικά της μύρια. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἤρθη
θῆ κατὰ τὴν δεξιὰν μικρὰν νύμφην φυματίον, τὸ ὁποῖον εὐ-
κὺξήθη μεγάλως πρὸς τὰ δεξιά καὶ ἐντὸς τοῦ κολεοῦ, καὶ ἔργη
πολὴ ἐπώδυνον· σιμὰ τούτου ἐγινε καὶ ἐπίσχεσις τῶν οὐρῶν
καὶ τῆς κενώσεως τῆς κάτω κοιλίας· τὸ ἀπόστημα καὶ
ἐκήρυξεν ἰατρὸς στρατιωτικὸς, τοῦ ὁποίου τὴν βοήθειαν ἐ-
ήτησεν ἡ ἀσθενής, ὅτι ἦτο κολεοκίλη (Hernia vaginalis) καὶ
ἐβασάνιζε τὴν γυναῖκα τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν ἐπιγυμ-
ῖλον κλήρου· ὥρας νὰ κατατάξῃ τὴν κήλην ἐκ τῆς ἐγγυ-
σεῖς του ταύτης ἐγεννήθησαν πόνοι ἀφοδρότατοι καὶ πρη-
τὸς ἔχει μικρὸς· ἡ ἀπόκρισις τῶν οὐρῶν διὰ τῆς οὐρήθρας ἰ-
νετο στάγδην καὶ μὲ πολλοὺς πόνους. Οὐκτὼ δὲ ἡμέρας με-
τὴν εἰρημένην ἀπόπαιραν ἦλθεν ἡ ἀσθενής εἰς τὸν ἰατρὸν Γυ-
νθνήρον· τὸ πρῶτον εἶχε διατείνει τὴν μεγάλην δεξιὰν νύμφην
ἴσον μὲ πυγμὴν, καὶ εἶχε πίσει τὸν γυναικεῖον κόλπον πρὸς τὸ
ἀριστερὰ καὶ ὀπίσω· ἡ βεβαία τῆς κακοῦ διάγνωσις ἐγένετο εὐ-
καὶ χωρὶς δυσκολίαν ἀπὸ τὴν διήγησιν τῆς γενέσεώς του, καὶ
ἐπίσχεσις τῶν οὐρῶν καὶ τῆς κενώσεως τῆς κοιλίας δὲν πρὴ-
χετο μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιπίεσιν τοῦ ὄγκου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν
γειτνιαζούσαν καὶ διὰ τῆς κακῆς θεραπείας αὐξήθειαν φη-

μονην. Ἀφαίρεισις αἱματος ὅσον οὐκτὼ οὐγκιῶν, λουτρὰ μέχρι
τοῦ ὑπογαστρίου, καταπλάσματα ναιρκωτικά, προσφορὰ ἀντι-
φλεγμονικοῦ καὶ ὑπακτικοῦ ταυτοχρόνως φαρμάκου, κένωσις
τῆς κύστεως διὰ τοῦ καθετήρος, καὶ ἐραθιστικὸν κλύσμα, τὸ
ὁποῖον ἐξήγαγεν ὀλίγα σκληρὰ κόπρανα, ἐβελτίωσαν σημαν-
τικὰ τὴν καθόλου κατάστασιν τῆς ἀσθενοῦς· τὴν τρίτην δὲ
ἡμέραν ὁ ἰατρὸς Γυνθνήρος διὰ τῆς καθέσεως τοῦ δακτύλου
του εἰς τὸν κολεὸν ἐνόησας ὑποκλυδασμόν κατὰ τι μέρος τοῦ
ἀποστήματος, ἔσχασεν αὐτὸ μὲ τὸ μαχαίριον, ἐξ οὗ ἐξέβρευσσε
πολὴ πύον αἱματώδες. Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἡ οὐροδόχος
κύστις ἐκενώθη εὐκόλως καὶ ἡ κάτω κοιλία ἐλύθη τὰς ἀκολού-
θους δύο ἡμέρας ἀπὸ σκληρότατα κόπρανα· ὁ πυρετὸς ἐλατ-
τώθη, καὶ ἡ καθ' ὑπερβολὴν ἐξασθενημένη πάσχωσα ἀνέλα-
θεν ἐντελῶς τὰς δυνάμεις της μετὰ τὴν συνύλωσιν τοῦ ἀπο-
στήματος, τὸ ὁποῖον ἐδυσκόλευσεν ὀλίγον τὴν θεραπείαν διὰ
τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ πύου εἰς τὴν νύμφην.

I. O.

Ἐπιδημία τῆς Νεαπόλεως τοῦ 1476.

Μεταξὺ τῶν παλαιῶν βιβλιοθήκων τῆς Ρώμης ὁ πολυμαθὴς
ἄββας (Abbe) Τίττος Κικόμης εὔρε χειρόγραφον βίον τοῦ
Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Ζ', ὅστις ὑποτίθεται νὰ ἐγράψῃ ἀπὸ
τοῦ Καρδινάλην Σφόρτζαν. Εἰς αὐτὴν φαίνεται ἀκριβῆς
ἐπιστάθρισις τῆς κατὰ τὸ 1476 ἐπιδημίας τῆς Νεαπόλεως
διακοινωνθείσης καὶ εἰς τὴν Ρώμην. Τότῃ εἰς μὲν ταύτην
8,000 ἔπεσαν θύματα τῆς βαρείας ταύτης μάστιγος, εἰς δὲ
τὴν Νεάπολιν ὑπὲρ τὰς 2,000 ἀπέθνησκον καθεύκωνται. Ἡ
ἱστορία τῆς ἐπιδημίας ταύτης ὁμοιάζει μὲ τὴν σημερινὴν
ὀνομαζομένην Ἀσιατικὴν Χολέραν.

Σωσίκρεας. Οί ΚΚ. Ἐλλιότσων καὶ Κορμάκ μετεγμμάσθησαν (ἀναγνώσκομεν εἰς τὴν Ἐπιστημονικὴν τῆς Ἀμερικῆς Ἐφημερίδα) μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν τὸ Σωσίκρεας, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγεινεν ἤδη πολὺς λόγος, εἰς πᾶν εἶδος ἐρεθισμοῦ τοῦ στομάχου ὅπου ἀπέδειξε τὴν μεγαλητέραν ἐνέργειαν εἰς τὸ νὰ καταπαύῃ τὰς πλέον ἐπιμόνους ναυσιασμούς καὶ ἐμέσεις ὁ Κ. Ἐλλιότσων μάλιστα βεβαίῳ ὅτι ποτὲ δὲν ἀπέτυχε νὰ παύσῃ διὰ τοῦ Σωσικρέατος τὰς ἐμέσεις τὰς προερχομένας ἀπὸ ἀπλήν ὀργανικὴν τοῦ στομάχου ἀλλοίωσιν, μεταχειρισθῆς αὐτὸ εὐτυχῶς καὶ εἰς περιπτώσεις ἐξ ἀρσενώδους θξέως φαρμακώσεως.

Οἱ διαληφθέντες ἰατροὶ συστήνουσιν αὐτὸ καθ' ὑπερβολὴν καὶ εἰς τὰς τερηδόνας τῶν ὀδόντων παρεισάγοντές το δι' ἐνὶ κονδυλίῳ καὶ πληροῦντες τὸ κοῖλον μὲ βαμβάκι ἐμβαμμένῳ εἰς καθαρὸν Σωσίκρεας.

Σ. Μ. Γαλάτης.

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν μῆνα Ὀκτώμβριον.

Καθ' ὅλον τὸν μῆνα τοῦτον ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης εἰς τὴν ἀέρα ὑγρασίας ἐκράτουν ἀρκεταὶ καταρροϊκαὶ ἀσθένειαι, βήχες, πλευρίτιδες, πνευμονίαι καὶ μάλιστα εἰς τὰ παιδιά, ὅπου εὐρέθη καὶ κυνάγχη μὲ μεμβράναν, ἐκτὸς τούτων ἐξακολούθησαν καὶ οἱ διαλείποντες καὶ μὲ ὑφέσιν πυρετοὶ καὶ ἀνωγότεροι· μάλιστα ἐπαρατηρήθησαν πολλοὶ περιοδικοὶ κεφαλόπονοι καὶ διπλοὶ καθημερινοὶ, πάντες ὁμῶς ἦτο καλοσίθεις καὶ εὐκολοθεράπευτοι.

Κ. Β.

Μεταβολοκοιμημαί καταστηθιαστικῶν ἐν Ἀθήναις κατά τὴν μῆνα Ὀκτωβρίου.

Ἡμέρα:	Ἡμερ. μετεωρολ.	Προβ. ἡμερ. μετεωρολ.	ἰατρικὴ ἡμερ.	Θερμότητων P. Ἡμερ. μετεωρ. ἰατρικῶν	ἰατρ. μετεωρολ.	Ἀνεμ. οὐραν. μετεωρολ.	ἰατρ. ἰατρικῶν	Καιρ. οὐραν. μετεωρολ.
1	28, 2	28, 2	28, 2	10	13	6	K	z
2	"	"	28, 1	10	13	6	K	z
3	"	"	28, 1	9	13	6	K	z
4	28, 1	28, 1	27, 11	10	12	6	βρ.	z
5	27, 11	27, 11	"	10	11	6	βρ.	z
6	"	"	28	10	12	6	z	z
7	"	"	28, 3	11	13	6	K	z
8	28, 3	28, 3	28, 3	10	13	6	K	z
9	"	"	"	11	13	6	K	z
10	"	"	"	11	10	6	K	z
11	"	"	"	9	10	6	K	z
12	"	"	"	10	10	μ	K	z
13	"	"	"	9	10	μ	K	z
14	28, 2	28, 2	28, 2	10	16	μ	K	z
15	"	"	"	11	15	μ	K	z
16	27, 11	27, 10	27, 10	13	16	μ	βρ.	z
17	27, 9	27, 9	27, 9	12	15	μ	z	z
18	27, 11	27, 11	27, 11	13	17	μ	z	z
19	"	"	"	12	12	μ	z	z
20	"	"	27, 10	12	15	μ	βρ.	z
21	27, 10	27, 10	27, 10	12	15	μ	βρ.	z
22	"	"	"	10	15	μ	K	z
23	27, 11	27, 11	27, 11	7	15	68	K	K
24	"	"	"	10	10	μ	K	K
25	"	"	"	12	15	μ	βρ.	z
26	"	"	"	12	16	μ	βρ.	z
27	"	"	28	12	16	μ	K	K
28	28, 3	28, 3	28, 3	11	18	μ	K	K
29	28, 2	28, 2	28, 2	12	17	μ	K	K
30	28, 1	28, 1	28, 1	11	16	μ	K	K
31	28	27, 11	27, 11	11	16	μ	K	z

K. B.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ἰανουαρίου 1838.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις ὑποτροπιασμῶν.

Πᾶσαι αἱ νόσοι, αἱ ὀξεῖαι μάλιστα καὶ πυρετικαί, ἔταν ὅλα τὰ στάδια καλῶς διατρέξασαι, εἰς υγίαν τελευτώσιν, ἢ κρῖνῃται, ἢ λύονται. Τί ἐστὶ κρίσις, τί ἐστὶ λύσις; καὶ ὅτι ἢ μὲν κρίσις δι' οἴων δήποτε προφανῶν, κατ' ταῖς αἰσθησεῖς ὑποπιπτουσῶν ἐκκενώσειων, ἢ δὲ λύσις ἀσαφῶς καὶ ἀνεπαίσθητος διὰ τῆς ἀδήλου διαφορήσεως γίνεται, γινώσκουσιν ἅπαντες. Ὁ Γαληνὸς διεξοδικωτέρως ἐμιλεῖ περὶ αὐτῶν. « Καλῶ δὲ ἀτελεῖ μὲν κρίσιν, ὅταν ὑπολείπηται τι τοῦ νοσήματος· ἀπιστον δὲ, ὅταν ὑποτροπιάζῃ· κινδυνώδη δὲ τὴν μετὰ συμπτωμάτων σφαλερῶν ἀσαφῆ δὲ τὴν χωρὶς ἐκκρίσεως ἐπιφανεῶς, ἄσημον δὲ, τὴν ὑπὸ μηδαμίας τῶν ἐμπροσθεν ἡμερῶν προδηλωθεῖσαν ». Περὶ κρίσιμ. ἡμ. βιβ. α'. « Κρίσις μὲν ἀπλῶς ἢ ὀξύρροπος τῆς νόσου λύσις, ἐλλιπὴς δὲ κρίσις ἢ ὀξύρροπος μείωσις, ἀπλῶς δὲ λύσις ἢ ἐν χρόνῳ τε πλείονι καὶ ἢ κατὰ μικρὸν γινομένη. Ἐσπερ δὲ ταῖς κρίσεσιν ἐξ ἀνάγκης ἦτοι κένωσις ἀξιολόγος, ἢ πάντως ἢ ἀπόσκημα μετὰ τινος ὀξείας γίνεται ταραχῆς, οὕτω ταῖς λύσεσιν οὔτε σάλος οὐδεὶς, οὔτε κένωσις, οὔτε ἀπόσκημα συμπίπτει ». ὁ αὐτ. αὐτόθ. βιβλ. γ'. Ἄλλ' ἀφύων τὰς λεπτομερεῖς ταύτας τοῦ Γαληνοῦ διαιρέσεις τε καὶ υποδιαιρέσεις, ὡς, διὰ τὸ

ἐκτός πάντῃ τοῦ ἡμετέρου προκαίμενου εἶναι, μηδεμίαν περι-
τέρω ἐπεξεργασίας χρῆζούσας, ἔρχομαι ἂν συντόμῳ νὰ ἐρευνη-
σω, πῶς ἐν ταῖς ὀξείαις νόσοις οἱ ὑποτροπιασμοὶ γίνονται,
καὶ διατί οἱ ὑποτροπιάζοντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν προ-
πάρξασαν νόσον αὐθις ἐμπίπτουσιν. Ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι ὁ
σκοπὸς τῆς μικρᾶς ταύτης διατριβῆς. Φαίνεται ὅτι μετὰ τὴν
παύσιν τῆς νόσου, εἴτε διὰ κρίσεως, εἴτε διὰ λύσεως τοῦ
γένη, μάνουσι καιρὸν τινα ἔτι ἐν τῷ σώματι τῶν ἀναρρώσων
των λείψανα μικρὰ αὐτῆς, καὶ εἰς μὲν τὰς προφανῶς κηθά-
σας νόσους ἴσως ὀλιγώτερα, εἰς δὲ τὰς ἀνεπαισθητῶς ληθί-
σας περισσώτερα. Αὐτὰ λοιπὸν ἢ ὑπὸ ἐμφύξεως, ἢ ὑπὸ ἄλλων
διαιτητικῶν σφαλμάτων, ὡς ἐξ ὕπνου, ἔν' οὕτως εἶπω, ἐμ-
γειρόμενα, τὴν αὐτὴν νόσον πάλιν ἐπανάγουσι, καθὼς καὶ τῶν
σπερμάτων ἕκαστον γεννᾷ τὸ ἴδιον φυτόν. Ἴδου καὶ τινα τῶν
δόξαν ταύτην ὑποστηρίζοντα παραδείγματα.

Γυνὴ ἔγκυος κατὰ τὸν ἕκτον τῆς κυφορίας μῆνα πυρετῶ
τριταίῳ περιπεσοῦσα, καὶ θεραπευθεῖσα, μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας
διὰ σφάλματα διαιτητικὰ πάλιν ὑπὸ τοῦ τριταίου πυρετοῦ
συνεσχέθη· τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς αὐτὴν πεντάκις ἢ ἑξάκις καὶ
μετὰ τὴν γένναν, καὶ πάντοτε ὁ τριταῖος ἐπαρουσιάζει
πυρετός, φυλάττων ἀκριβέστατα τὸν τύπον, καὶ αὐτὰ ὑστερη-
τικὸς καὶ βραδύνον, οὔτε προληπτικὸς καὶ πηδητικὸς γενόμε-
νος. Τὸ αὐτὸ παρατηρήθη συμβαῖνον πολλάκις καὶ εἰς τῆς
νευρώσεως ἢ σηπεδονώσεως πυρετοῦς κ.τ.λ. Τὸ ἴδιον γίνεται
καὶ εἰς τὸν Αἰγυπτίον λοιμὸν. Γυνὴ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν
ἡλικίας, ἐν τῷ τρίτῳ ἢ τετάρτῳ τῆς κυφορίας μηνί, κατὰ τὸ
1830 ἔτος ὑπέπεσεν εἰς εὐνήθη λοιμὸν, εἶχε βουβῶνα ἐν τῇ
δεξιᾷ μασχάλῃ, ὅστις ἀφ' οὗ ἐξογκώθη, ὠρίμασεν, ἔσπασε, καὶ
ἐκλείσθη τὸ ἕλκος, ἡ γυνὴ ἦτον εἰς τελείαν ἀναρρώσιν. Κατὰ
δὲ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀσθενείας ἡμέ-

ραν ἔδισμά τι δύσπεπτον φαγοῦσα, καὶ ὑποτροπιάσασα, πάλιν
ἐβγαλε βουβῶνα ἐν τῇ ἰδίᾳ μασχάλῃ, ὅστις κατὰ τὸν προη-
γηθέντα ὠρίμασας ἐξεβράγη, καὶ ἡ νοσοῦσα ἐξυγιάνθη. Πέντε
δὲ ἑβδομάδας ὕστερον ἀπὸ τὴν δευτέραν ὑποτροπιάσιν, τὸ
γόναϊον τὴν ἀπαιτουμένην διαίταν μὴ φυλάξαν, πάλιν ὑπέπε-
σεν εἰς τὸν λοιμὸν· ὁ βουβῶν ἐξῆλθεν ὡς καὶ τὴν πρώτην καὶ
τὴν δευτέραν φοράν ἐν τῇ ἰδίᾳ μασχάλῃ, καὶ ἔκαμε τὴν ἰδίαν
περίσθιν, ὡς καὶ οἱ προηγηθέντες δύο, καὶ ἡ ἀσθενὴς διεσώθη,
καὶ ζῆ εἰσέτι. Σημειωτέον καὶ ταῦτο ὡς σπάνιον, ὅτι ἡ ἀνωτέ-
ριον γυνὴ, οὐχὶ μόνον τρεῖς τῶν λοιμῶν περιπεσοῦσα, ἀπληλλάγη
ὡς εἴρηται τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅτι καὶ ὅταν τὴν πρώτην φο-
ρὰν ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ προσεβλήθη, καίτοι ἔγκυος οὔσα, δὲν
ἀπέβαλε τὸ κυφορούμενον, τὸ ὁποῖον ἄς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
συμβαίνει εἰς τὰς ἔγκυους, δταν ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου λοιμοῦ
προσβάλλωνται. « Ἐντε φλυκταίνουσα λοιμικῆ, καὶ ἄλλαι ἐξαν-
θηματικαὶ νοῦσαι, καὶ ἐμβρύων αὐτέων πολλαίκις ἐφάπτονται,
οὕτω καὶ γυναῖκες λοιμιάττουσαι, νήπια λοιμοῦ ζύμβολα ἔσχον-
τα ἐκτιτρώσκουσι τε καὶ τίκτουσι ». Πυρ. πεμφιγ. ἡ λοιμ-
ἄφρισμ. Τμημ. α'. ἀφ. νή. « Λοιμὸς ἐπιφόρος, ἐν ἐσχάτοις
μάλιστα μοσὶ κνήσιν, λαζόμενος, αἰτίσιν βρέφεσιν ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ κτείνει. αὐτῶν Τμημ. γ'. ἀφ. 46'. Ἀνὴρ τριακοντού-
της ἐν Βυζαντίῳ, ἀφ' οὗ ὑπέφερεν εὐτυχῶς τὸν λοιμὸν, σχε-
δὸν ἦτον ἐν τελείᾳ ἀναρρώσει· ὕστερον δὲ ἀπὸ τὴν πέμπτην
τῆς ἀσθενείας ἑβδομάδα εἰς τὸ δεῖπνον ἔφαγε κατακόρω
ἔδεσμά τι συγκείμενον ἐκ κοιλίας βοῦς, καὶ ὠῶν, καὶ ὀξυδίου,
καὶ κοκκίνου πεπέρεως (Τουρκιστὶ σικεμπὲ τζζορμπασί) ἅμα
δὲ τῷ ἐπὶ τῇ κλίνῃ πεσεῖν ἐκυριεύθη ἀπὸ ἕνα σφοδρῶν πυρε-
τῶν, καθ' ὅλην τὴν νύκτα διαρκέσαντα, καὶ τὴν ἐρχομένην
αὐγὴν ἀπέθανεν, ἔχων ἐν τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς ἄνθρακα.
Διὰ τοῦτο καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Τουρ-

κικῆ επικρατεῖα οἱ ἐκ τοῦ λοιμοῦ διασωζόμενοι ζῶσι διατριτικῶς ἡμέρας, κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν, τεσσαράκοντα, μὴ παχέα κρεατινὰ φαγητὰ, μὴτε ψάρια, τηγανισμένα μάλιστα, μὴτε ἄλλα δύσπεπτα φαγητὰ ἐσθίοντες· ἐπειδὴ ἡ πολυκάρια ἀπίδειξεν ὅτι οἱ τὰ ταιαῦτα διαιτητικὰ σφάλματα τῆς παρελεύσεως τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ποιῶντες ὑποτροπιάζουσι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸ κινδυνεύουσιν. Ὁ μὲν τρεῖς ἢ τεσσαρὰς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐβδομάδας θνήσκοντες, ἢ ἀμαρτωλὴν οἶαν δέποτε, τὰ ἐν σκίθει ἔτι λήθοντα λοιμῶν λείψανα ἐρριζίζουσιν, γενομένης ὑποτροπῆς, κατεργάζονται. Δφ. Τμ. α. Δφ. ρλά. Οὐχὶ δὲ μόνον ἐν τοῖς πυρετικοῖς περιμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἢ εἰς τὸ προσηγηθὲν παρατηροῦνται ὑποτροπιάσις.

Κατὰ τὸ 1808 ἔτος ἐν Βιέννῃ ἐθεράπευσα ἕνα εἰσαπαιταστὴ νέον γονόρροϊαν ἀφροδισιακὴν πάσχοντα. Μετὰ δὲ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νόσου ἐβδομάδα, ἀφ' ἧς φλόγῳσις καὶ τὰ περισσώτερα τοῦ πάθους παρεῖλον συμπτώματα, τῷ ἔδωσα τὴν αἰθεῖαν νὰ ἀφήσῃ τὴν πρώτην ἐστηράν δίκαιαν, καὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ καλλίτερα. Τῷ γενομένου, μεθ' ἡμέρας τινὰς ὁ νέος, ἀφ' οὗ ἔφαγεν εἰς τὸ δύνανον καλῶς, καὶ ἔπιε περισσότερον τοῦ δέοντος οἴνου, ὑπὲρ εἰς τὸ μέγα χροσθητήριον, βεδοῦτον ἐν Βιέννῃ λεγόμενον. Ἐπειδὴ τότε ἦτον ἀνθετιτῆρια (καρναβάλι δηλαδὴ). Ἐκεῖ ἀπέβη τὸ περισσότερον μέρος τῆς νυκτὸς ἄνω καὶ κάτω περιφρῆνος· καὶ δὲν ἐχόρευσε μὲν, ἀλλ' ἔπιε δις ἢ τρις οἶνον, καὶ ἄλλο πνευματώδη θερμὰ ποτὰ. Καὶ διὰ τὴν νεανικὴν λοιπὸν ἐκτικὴν, καὶ διὰ τὴν ὑπέμετρον πόσιν καὶ τὰ λοιπὰ, τὸν περισσότερον καιρὸν βόσκων ἑαυτὸν κατὰ φαντασίαν εἰς ἰνδαλμικὰ ἀφροδισιακὰ, ἀκαταπαύστως διεκινεῖτο· σαφέστερον δὲ φάνηκε ἠνωχλεῖτο διηλεκτῶς ὑπὸ τῶν τοῦ αἰδοίου ἐκτάσειν καὶ ἐπι-

ρίξεων. Τὴν ἐρχομένην λοιπὸν ἡμέραν, εὐθὺς ὑποῦ ἐκ τῆς κλίνης ἀνέστη, παρετήρησε μικρὰν τινα εἰς τὸ τοῦ αἰδοίου στόμιον φλόγῳσιν, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἡ φλόγῳσις ἤβησε, καὶ ἅλα τὰ τῆς γονόρροϊας συμπτώματα ἀνεφάνησαν ἐν σφοδρότερῃ ἀμῆ παρὰ πρότερον· ὥστε ἡ τῆς ἀναίτιου ταύτης ὑποτροπιάσεως θεραπεία διήρκεσε περισσότερον καιρὸν τῆς προτέρας. Τοιαύτους ἀθώους καὶ ἀναίτιους ὑποτροπιασμοὺς τῆς γονόρροϊας δις ἔτι ἐν τῇ ἐξῆς πράξει μου παρετήρησα. Ὅτι δὲ ὁ βίβει νέος δὲν ἐξέθεσε τὸν ἑαυτὸν του εἰς πρόσφατον μολυσμὸν, ἀλλὰ διὰ τὰ εἰρημένα ἀνεφάνη ἡ νόσος, εἰμὶ ὑπερβίβειος. Καὶ τοῦτο δὲ ἐστὶ σημαῖωσμος ἀξίον, ὅτι τόσον κατὰ τὴν πρώτην φορὰν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν δευτέραν, ἀφ' οὗ παρήλθον ἅλα τὰ τῆς νόσου συμπτώματα, ἡ φλόγῳσις δηλαδὴ, ἡ τοῦ αἵματος ἐν τῷ οὐρεῖν αἰσθησις κ.τ.λ. ἡ δευτέρα λεγομένη γονόρροια ἐξηκολούθει· μ' ἔβλον ὅτι ὁ ἀσθενὴς καὶ ἐσωτερικῶς πάσχων τὸνικὰ, στυπτικὰ καὶ βλαστικὰ, καὶ ἐξωτερικῶς τὰς διὰ τῆς σύριγγος ὁμοιοδυνάμους ἐνίσεις μετεχειρίσθη. Ἐπαυσε δὲ ἡ ροὴ αὐτομάτως καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν φορὰν, νυκτερινῆς ἐξονειρώσεως αὐτῷ συμβάσης. Ἐκ τούτου πηγάζει ἡ πολλῶν ἰδιωτῶν δόξα, ὅτι ὁ τοῦ τὴν δευτέραν γονόρροϊαν πάσχοντος μετὰ γυναικὸς ὑγιουῶς συνδυασμὸς, πολλὰκις τὴν ροὴν ταύτην παύει. Ἐπειδὴ ὁ ἐν ταύτῃ τῇ πράξει, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐξακοντισμῷ τῆς σπορᾶς συμβαίνων ἐν τοῖς αἰδοίοις μέγας κλονισμὸς καὶ σπασμὸς, συστέλλων, ὡς φαίνεται, καὶ συσφίγγων τοὺς πόρους, ἀναχαιτίζει καὶ παύει τὴν περαιτέρω τῆς ὕλης ἔκκρισιν.

Τοιαύτην περὶ τῶν ὑποτροπιασμῶν δόξαν καὶ πάσαι ἡδὴ ἔχον, καὶ νῦν ἔτι ἔχω. Ἰδωμεν δὲ καὶ τὴν τοῦ Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ περὶ τούτου τοῦ πράγματος γνώμην. « Τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα μετὰ κρίσιν ὑποστροφώδεα ». Ἱπ. Ἐπιδημ. βιβ.

16. « Τὰ παρ' οὓς, οἷον ἀμπὶ κρίσιν γενόμενα μὴ ἐκπύση, τῶν λακασσομένων, ὑποστροφὴ γίνεται. » ὁ αὐτ. ἀπόβ. « τὴ ἀσήμεως βραστωνήσαντα φιλυπόστροφα. » ὁ αὐτ. Πηρογασ: « Τῶν νοσημάτων αἱ λύσεις, ὅσαι μὴ κατὰ βραχὺ μειωθῆναι ἀλλ' ἐξαίφνης παυσασμένων, γίνονται, δέονται πάντως, ἢ ἄπισται, διὰ ψιλοῦς τινός ἐκκρίσεως, ἢ ἀποστάσεως οὐκ ἀνευθὺς ὡς ὅσα γὰρ χωρὶς τούτων ἐβραστώθησαν, ὑποτροπάζονται. Προσέχειν οὖν χρὴ τὸν νοῦν ἀκριβῶς, καὶ διὰ φιλικῆς ἀπάσης ἔχειν τὸν ἀβῆστον, μηδὲν ὦν τοῖς πιστῶς ὑπερβαλὸν συγχωροῦμεν, ἐπιτρέποντες πρᾶττιν, μήτε ἐν ἰδέσσει, ἢ πόμασι, μήτε ἐν λουτροῖς, μήτε κινήσειν, ἢ ὄλιαν ἴσιν τῶν ἄλλων. Ἐὶ μὲν γὰρ μικρὸν εἴη τὸ βραστώθησαν νόσησεν, τάχ' ἂν ἐφ' οὕτως ἀκριβᾶ διαίτη κατασταθῆ παντάποιοι, ἢ μηκέτ' αὐθις ἐπαναθῆν. Πῶς δὲ τι τῶν κακοθεστέρων, ἴσιν νέλθοι μὲν ἂν, καὶ οὗτοι διαιτωμένων, ἀλλ' οὐχὶ οὖν ἰσῆς κινδύνου ἀμεληθῆν δὲ καὶ παροφθῆν ὡς πιστῶς λελυμένοι, καὶ χαλεπώτερον ἢ ἐξ ἀρχῆς, ἐπιφαίνεται. » Γαλ. περὶ κρισι. ἐπιφ.

Ἐκ τῶν εἰρημένων οὖν βλέπομεν ὅτι καὶ ὁ Ἱπποκράτης καὶ ὁ Γαληνός, μ' ὄλον ὅτι φανερὰ δὲν λέγουσι, δοξάζουσι ὅτι ὅτι λείψανα τινὰ τῶν προσυμβάντων νοσημάτων ἐν τῷ σώματι τῶν ἀναβράζοντων μένουσι, καὶ εἰς μὲν τὰς ἀσθενείας, ὅτι τινες προφανῶς ἐκρίθησαν, ἴσως αὐτὰ τὰ νοσηρὰ λείψανα, ὅτι προεῖρηται, εἶναι ὀλιγώτερα, ἐν δὲ ταῖς λυθυσταῖς περιστάσεσιν. Διὸ καὶ ὁ Γαληνός λέγει, ὅτι αἱ λυόμεναι νόσοι μεγάλαι τέρως καὶ ἀκριβεστέρας, ἢ αἱ προφανῶς κριθείσαι, διαίτης χρῆζουσι. Πλὴν καὶ εἰς τὰς δύο περιστάσεις ἢ πρὸς καθ' ἓνα μετὰ τὴν ἴσιν διαίτη ἀπαιτεῖται ἀφούτως, διὰ τὴν ἐξέλιθωσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ σώματος τὰ τῆς νόσου λείψανα ἢ ἀνωτέρω ῥηθεῖσα γυνή, καίτοι προφανῶς κριθείσας τῆς νόσου ὁ γὰρ βουβῶν καὶ τὴν τρίτην καὶ τὴν δευτέραν

φορὰν ἐγκλωθεῖς ἐξεβράγη, πάλιν διὰ τὰ γενόμενα διαίτητικὰ σφάλματα εἰς τὸν λοιμὸν ὑπέπεσαν εἰς δὲ τὸν ἑαυτὸν μου ἐναντίας παρατήρησα, ὅτι ὕταν τὴν τρίτην φορὰν ὑπέπιας εἰς τὸν λοιμὸν, μ' ὄλον ὅτι ὁ βουβῶν, ἀφ' οὗ ἐξαγκλώθη καὶ ὠρίμασεν, ὕστερον βουβῶν διελύθη μ' ὄλον τοῦτο δὲν ἔγινεν ὑποτροπιασμός, ἐπειδὴ ἡμέρας τινὰς ὕστερον διαίτητικῶς κατὰ πάντα ἔζησα (ἀφορ. παραρτήμ. σελ. 391). « Βουβῶν, εἴτε ἐκπύσκοντος καὶ ἐκρηγνυμένου, εἴτε καταρωλυμένου καὶ λυομένου, ἴσον οἱ ῥηίζοντες τοῦ λοιμικοῦ μιάσματος ἀπαλλάσσονται. » Ἀφορ. Τμήμ. α. ἀφ. νγ'. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων νόσων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον νοεῖσθεσαν.

Ἀναμνησθῆν ἐν τῇ τῆς ἰατρικῆς Ἑταιρείας συνεδρίῳ
τῇ 7 Δεκεμβρίου 1837.

A. Γ. Λευκίας.

Περὶ Δερμῶν ὑδάτων ἐν τῇ γήσῳ Σερίφου.

Τὸ ὄνομα τῆς Σερίφου ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ὑπὸ μὲν τῶν παλαιότερων Ἑλλήνων σχεδὸν μόνον μετὰ χλευασμοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν μεταγενεστέρων Λατίνων ὡς ὄνομα καταδίκης. Οἱ μὲν καταφρονοῦσι τὴν Σερίφον διὰ τὸ σκληρὸν τοῦ τόπου, ὡς πτωχὴν καὶ ἀσθενῆ (1) οἱ δὲ μνημονεύουσι τῆς γήσου μόνον ὁσάκις δυστυχῆς τις Ῥωμαῖος, διὰ τὰ φιλελεύθερα αὐτοῦ προνήματα, ἢ δι' ἄλλο τι ὅμοιον ἐγκλήμα, ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων εἰς τὸν Σερίφιον Σκόπελον (saxum Seripium), καθὼς ὁ Τάκιτος γραφικώτατα αὐτὴν

(1) Ἰστορ. Ἀχαρν. 542. — Πλάτων Πολιτ. 1, σελ. 329. — Πλούτ. Ὀμιλοκ. 28. — Cic. de N. D. 31. — Id. de senect. 31.

ονομάζει. (1). Τὸν δὲ πλοῦτον τῶν ὀρυκτῶν, τὸ πλεῖστον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν μετᾶλλων αὐτῆς, οὐδεὶς ἀναφέρει· καὶ μὴ νος ὁ μῦθος· περὶ μεταμορφώσεως τῆς νήσου καὶ τῶν κατοικούντων αὐτῆς, ἐπιδείξαντος αὐτῆς τοῦ Περσέως τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνης εἰς σκοπέλους καὶ πάτρους, φαίνεται ὅτι αἰνίττει τὴν τοιαύτην φύσιν τοῦ τόπου. Ἀλλὰ οὐδ' ἂν αἱ τόσον ἄφθοι φλέβες Ἡρακλείας λίθου (κοινῶς Καλαμίται) μνημονεύονται παρὰ τοῖς παλαιοῖς περὶ ὀρυκτῶν καὶ λίθων συγγραφεῖσι.

Τὰ πλείωτα τῶν παλαιῶν μεταλλείων καινται κατὰ τὴν πρὸς χειμερινὰς δύσεις ἐκτεινομένην χερσόνησον τῆς Σέρφου τὴν νῦν καλουμένην *Μέσσα Ἀκρωτηρίου* ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου βουνοῦ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου αἰῶνται βραχέα ἐρείπια πάσης τετραγώνου πύργου, καὶ ἡ θέσις αὕτη φέρει τὴν ὀνομασίαν εἰς τὸ *Μέσσα Ἀκρωτηρίου* ὁ τὸν *Πύργον*. Ὁ βουνὸς οὗτος σύγκοιται ὅλος ἐκ σιδηρέτιδος, ἔχει δὲ καὶ ἕχνη μολύβδου καὶ χαλκοῦ. Ἰπὸ κατωῦ τοῦ πύργου, εἰς τὴν φίζαν τοῦ βουνοῦ καὶ ἐπὶ τὴν πρὸς θερινὰς δύσεις αἰγιαλοῦ, εἶναι τὰ καλούμενα *Θέρμα*. Τὸ ὕδωρ ἐέρπει ἐκ μικροῦ φυσικοῦ λακκάματος (σφραγιστοῦ) πλὴν ὀλίγας μόνον σπιθαμὰς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὥστε πνέοντος σφοδροῦ βορέου ἐπικλύζεται ἀπὸ τὰ ἐπιμυρὰ κύματα. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνέβηκεν, ὅτε ὑπῆγον ἐπὶ τὴν δὲν ἐδουήθησαν νὰ γυθῶ τὸ ὕδωρ, καὶ εἰς τὴν ἀφῆν τότε ἐφάνητο μόνον ὑποχλίσρον. Ἀλλὰ οἱ ἐγγύφωι θεωροῦσιν αὐτὸ ἰαματικόν, καὶ δίσχυρίζονται, ὅτι πινόμενον ὠφελῆ τῶν ἀσθενεῖς τὰ μέγιστα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Δεκεμβρ. 1837. Α. Ρ.

(1) Tacit Annal. Z, 85, 4, 21---Iuvenal sat. 10, 66
Πλούτ. π. φυγῆς Γ.

(2) Ἀπολλοδ. 2, 3, 4 — Στράβων 10, σελ. 391 Γ χ γ — Σχολ. Ἀποδ. 2, 4, 1515 — Ovid. Metam. 5, 2242.

Ἀπειροπαικὴ θεωρία περὶ τῶν ἐπιδημιῶν ὅτι παρακολουθοῦσι τὴν πρόεσον τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰπὸ τοῦ ἱατροῦ *Ἰουλλίου Ροσενβέρου* (α).

Ἐπειδὴ πάνυ μέχρι σήμερον ἐγένετο φροντὶς περὶ τὴν σωματικὴν ἱστορίαν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι ἔχομεν ἰκανῶς τελείας δεῖξεις τοῦ δρόμου τῆς ἀναπτύξεως ταύτης, φαινόμενας εἰς τὴν πρὸς τε τὸν κοινωνικὸν βίον καὶ πρὸς τὰς νοητικὰς δυνάμεις σχετικὴν αὐτῆς ἀναφορὰν. Τῆς δὲ τοιαύτης ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τὴν ὕλην δύναται χορηγήσασθαι μόνον ἡ ἐρευνα, ἡ γινωσκὴ περὶ τὴν ἐπίρροσαν, ἣν ἡ φύσις ἔχει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπειδὴ τὰ τοῦ βίου φαινόμενα γνωρίζομεν μόνον δι' ἐπεναργήσεως ἐξωτερικῶν ἐρεθισμῶν, πρέπει ἄρα νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν αἱ φανερώσεις τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπὶ τὸν ἐκτὸς κόσμον ἀντιδράσεως χωροῦσι πάντοτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθὼς ἤδη.

Ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν σύγχρονον ἀσθενήμα συμπτώσης καθόλου τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει ἄρα νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν ἐφεξῆς ἐρωτήσεων (α) ἂν τὰ ἐπιδημικὰ νοσήματα παρέχουσι κατὰ διαφόρους καιροὺς τὸν αὐτὸν ἐπιδημικὸν χαρακτῆρα, καὶ β) ἂν, τούτου μὴ ὄντος, δύναται τις εἰς αὐτὰς τὰς ἐπιδημίας γινῶναι βαθμὸν τινα τῆς ἀναπτύξεως. Καθὼς εἰς τὴν τῶν ζώων σειράν τὰ διάφορα ὄργανα ἀναπτύσσονται κατὰ μικρὸν, μέχρις οὗ φαίνονται ἐντελῶς ἐκμορφωμένα εἰς τὸν ἀνθρώπον, καὶ καθὼς οὗτος ἐπαναλαμβάνει καὶ διέρχεται τὰς διαφόρους τῆς ἀναπτύξεως βαθμίδας, [καὶ καθὼς ἡμεῖς ἀπὸ μὲν τῆς βρεφικῆς ἡλικίας

(α) Ἐκ τοῦ Ἐβρατηρίου τοῦ Κλεινέρτου. Ἰούλ. 1837.

μέχρι τῆς ἡθῆς τὰ τῆς γαστρὸς ὄργανα, μετὰ δὲ τὴν τῆς τὰ ὄργανα τοῦ στήθους, ἐπὶ δὲ τῆς ἀνδρικῆς ηλικίας τὸν ἐκέφαλον βλέπομεν ὑπερέχοντα, καὶ καθὼς αἱ μεταξὺ τῶν στήθους καὶ τῶν τῆς γαστρὸς ὀργάνων ἀντιωθόμενοι παλμοί (oscillationen) συμβιβάζονται διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ὠρῶν, καὶ κατὰ μικρὸν διαδέχεται ἡ μία τὴν ἄλλην, ὡσαύτως ἀρπίζει νὰ ὑπάρχωσι τοιαῦται μεταβάσεων μορφῶν καὶ μετὰ τῶν ἐπιδημιῶν.

Ὁ Ἰσοενδόουμ, ἐκθέτει γενικὴν τινα ἔποψιν τῆς χρονολογικῆς ἱστορίας τῶν ἐπισηματάτων περιόδων τῶν νοσημάτων. Παρατρέχων τις τοὺς μυθικοὺς χρόνους βλέπει πρῶτον τὴν ἀθηναϊκὸν λοιμὸν (430—425 Π.Χ.). Ἐν τούτῳ προσεληθὴ ἡ φυσικὴ δύναμις (vegetationsleben) τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ τῶν ἀρτηριῶν δύναμις (Arterienleben) μέχρι τῶν ἐξωτικῶν ὀρίων ἀπέπεμψε τὸν ἐχθρὸν, ὅπου οὗτος ἐξηφανίζετο μορφῶν ἐξανθήματα (petechiae). Μετὰ τὸν λοιμὸν τοῦτον ἀπαντῶμεν λιψιανά τινα. Ὁ ἐπὶ Ἀρζωνίου λοιμὸς (163—180 μ. Χ.) ἐφάνη μὲν τὰ αὐτὰ νοσολογικὰ συμπτώματα. Αἱ ἐπιδημίαι μετέπειτα φαίνονται συχνότεραι, χωρὶς ὅμως νὰ ἴσχυον νὰ εἰπωμέν τι περιστατικώτερον περὶ τῆς τούτων σχέσεως ἢ ὀργανισμὸς ἀπέβαινε πάντοτε ἀσθενέστερος, ἢ ἀπλῆ τῶν ἐξανθημάτων μορφῶσις οὐκ ἠδύνη πλέον κατατροπῶσαι τὸν ἐχθρὸν, ὅστις ἐπέφερε διὰ τὴν περὶ τὴν τῶν ὑγρῶν μίξιν, καὶ ὀρμῶν ἐξηφάνιζε τὰ τε ἐντὶ καὶ τὰ ἐκτὸς, καὶ οὕτως ἐμορφώθη ἡ μεταβάσις εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ (531 μ. Χ.) τὸν πρῶτον μετὰ σφοδρῶτα φανέντα βουβωνώδη λοιμὸν (πανώλης). Κατὰ μικρὸν ἐλάθε πάλιν ἡ τοῦ στήθους δύναμις (Brustleben) τὴν ἐπιρροῆς ἐξουσίαν καὶ ἐφάνησαν αἱ εὐλογίαι. Μετὰ παρελευθέρων πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἐφθασεν εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν

τελευταῖον ἡμῶν τῆς 14 ἑκατονταετηρίδος ὁ μέλας θάνατος (schwarzer Tod) (α). ὁ πυρετὸς μετὰ μελανῶν στιγμαμάτων (petechialfieber) καὶ ὁ βουβωνώδης λοιμὸς συνεμίχθησαν πρὸς ἀλλήλους, πλὴν οὗτος ἦν ὁ τελευταῖος πόλεμος τύπος μετὰ μελανῶν στιγμαμάτων (petechialtyphus) καὶ βουβωνώδης λοιμὸς διεχωρίσθησαν, καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔμεινεν εἰς τὰς ἡπειρεῖους χώρας, οὗτος δὲ εἰς τὰ τοῦ Νείλου ἐπιπεδωμάτια. Ἡ Δύσις ἐγένετο ἠθικῶς τε καὶ φυσικῶς αὐτεξούσιος, καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ σιπιδωνώδους χαρακτῆρος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Εὐρώπην ὁ βαυματικός. Τὸ νευρικὸν σύστημα, ὅπερ μικρὸν μόνον μέρος ἔλαβεν εἰς τοὺς πολέμους, ἐζήτει πῶς ἂν ἐπιδικῆ τὴν αὐτὴν ἰσχύον εἰς τὸν μαυρικὸν χορδὸν (Tanzwuth) (β). Ἡ τοῦ αἵματος καὶ τῶν νεύρων δύναμις περὶ ὀρίσθη, καὶ ἐκ τῆς ἁγγλικῆς ὄρμησεν ὁ ἁγγλικανὸς ἰδρῶς (sudor Anglicus, τῷ 1485—1557), ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ ὁ μετὰ μελανῶν στιγμαμάτων πυρετὸς, εἰς δὲ τὸ μέσον (τὴν Γαλλίαν) ἐμορφώθη ἐξ ἀμφοτέρων μερῶν νόσος τι, τὸ κεγχρωδὸς τράχυσμα (miliaria). Ὅλα αὐτὰ αἱ ἐπιδημίαι διὰ σφοδρῶν παραχρῆμα ἰσχύον ἐγεννήθησαν, τοῦλάχιστον ὅμως ἐκ προπαρα-

(α) Ἡ ἐπιδημία αὕτη ἦν βουβωνώδης λοιμὸς, ὅστις ἐπανεμίσθη τὸν Αἰῶνα καὶ Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν. Ἐπλήρξετο δὲ ἡ νόσος αὕτη μετὰ μεγάλων ἀποστάσεων καὶ βουβωνῶν καὶ μελαίνων φλυκτείδων, αἵτινες ἀνάγγιλλον τὴν οὐρὴν εἶεν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὀνομαζέτο ἡ ἀσθένεια αὕτη μέλας θάνατος (der schwarze Tod), ὑπὸ δὲ τῶν Ἰταλῶν μέγας θάνατος (la mortalegn grande). Δλ. J. Hecker der schwarze Tod. Berlin 1832 (Σημ. τοῦ Μεταφρ.).

(β) Τὸν λυσσώδη καὶ μαυρικὸν τοῦτον χορδὸν ὀνομαζέον καὶ χορδὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἢ τοῦ ἁγίου Βείτου (Veit). Σαρὸν ἀνθρώπων δὴν ἔχετο διὰ τῶν πόλεων καὶ κρατοῦντες τὰς χεῖρας ἐχέουσαν ἁψῶντες μέχρι ἀποκαθάρσεως. Δλ. J. Hecker die Tanzwuth. Berlin 1832 (Σημ. τοῦ Μεταφρ.).

σκυψῆς ἀνεφάνησαν εἰς τὸν ἐκτὸς κόσμον. Ἡ φλεβώδης τοῦ αἵματος δύναμις ὑπετάγη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ συστήματος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀναπτύχθη εἰς ἀετηριώδης δύναμις, ἥτις ἔκτοτε εἰς τὸν ἐκτὸς κόσμον ἀντιβίβει δι' ἐξανθημάτων, ὡς εὐλογίων, καὶ φοινικίδος, καὶ τῆς λεπτῆς καὶ πυκνῆς λοιμικῆς (morbilli) (α). Ἡ τῆς γαστρὸς ὁμοῦς δύναμις κατασκευάζει νέον βασιλεῖον εἰς τὸ κατὰ τὸ 1494 τὸ πρῶτον ἀναφανέντα ὡχρὸν πυριτῆν. Ἡ φλεβώδης δύναμις πολέμει μὲν ἐνίοτε καθὼς εἰς τὰς ἐπιδημίας τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου καὶ τῶν 70 ἐτῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος· ἐξεφανίζεται δὲ ἡ ταύτης ἐξουσία, τὴν ἑαυτῶν ἔφερον εἰς φῶς μᾶλλον τοπικαί τινες σχέσεις. Ἐκ τῶν ἐκθνήτων γίγεται δῆλον ὅτι ἄρα αἱ ἐπιδημιαὶ ἀπὸ τῆς ἀετικῆς πηγάζουσι, καὶ ὁ δρόμος τῆς τε πνευματικῆς καὶ φυσικῆς ἀναπτύξεως ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν εἰς τὴν δύσιν πορεύεται, καὶ πνευματικαὶ ἱπαναστάσεις ἐξ ὁμοίων τοπικῶν ἐξήρηται καὶ ἀμοιβαίως συμβιβάζονται καὶ παρέπονται. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐξουσία τῆς φλεβώδους δυνάμεως, καθὸ δυνάμεως γαστρικῆς, ἐξωθεῖται ἀπὸ τοῦ ἀρτηριώδους συστήματος, καθὸ σπληνικῆς δυνάμεως (εἰς τὴν ὑποίαν ἐξάπαντος πρέπει νὰ ἀποδίδεται μείζων ἀξία) ἐν τούτῳ συμπεραίνει ὁ Ροσσενθόουμ ὅτι δύναται ἀποδεχθῆναι φυσικὴ τις ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῶν αὐτοῦ ἀσθενειῶν.

Σ. Οὐκ.

(α) Οὕτω καλεῖται εἰ morbilli ὑπὸ τοῦ Συνοσίου (περὶ πυριτ. ἡ. σελ. 268). Τινὲς δὲ θέλουσι εἶναι καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Ἀδριανῶν ἀρχαῖος ἐπὶ τῶν ἰσχυρότερος ἐργαζία τὸ ἐξάνθημα τοῦτο. Παράγεται ἡ λέξις morbilli ἐκ τοῦ Ἰταλικῶς morbo, ὅπερ σημαίνει νόσον, καὶ ἰδῶς ἐπιδημίας· ἡ μὲν morbillus δὲ εἰς τὴν ἐπιδημίαν μικρὴν (σημ. τοῦ Μεταφρ.).

Περὶ τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Μινδὲγγου (α).

Αἱ ἐπιφλοαὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀκαλαυμένου ὕδατος αἵματος, αἵτινες ἐπανεργοῦσιν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπίσης εἰσὶν ἀξιόλογοι καθὼς καὶ αἱ τῆς θερμότητας.

Ἡ κατάστασις τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος ἐξήρηται ἀπὸ τοῦ μαθηματικῶ ὕψους καὶ πλάτους τόπου τινος. Αἱ οὐσιώδεις κατὰ τὰς ζώνας διαφοραὶ προέρχονται ἐκ τῆς μείζονος καὶ μᾶλλον ὠρισμένης σταθερότητος τῆς κατὰ τὸν ἰσημερινὸν κεντρομένης καταστάσεως τῶν ἀτμῶν, καὶ ἀντίκειται κατ' ἀντίθετον πρὸς τὴν συχνοτέραν ἀλλαγὴν τὴν γινομένην εἰς ὑψηλότερα πλάτη. Τὸ ὕψωμα (elevation) τόπου τινος ἀποβαίνει διπλῆς προσοχῆς ἀξίον, ἐπειδὴ τόπος ἐν βᾶθει καίμακροῦ μόνον περιέχει τὸ εἰς τὴν τοῦ περιέχοντος ἀέρος στιβάδα καταρημισθέν ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπὸ μείζονων ὑψωμάτων καταπίπτον, τὰ ὅποια ἐνεργοῦσιν ὡς ψυχρομετρικαὶ συμπυκνωταὶ (condensatoren). Πλείονος δὲ λόγου ἀξία ἐστὶν ἡ ιδιότης καὶ τὸ μέγεθος ἐπιφανείας, ἀφ' ἧς ἐξατμίζεται ὕδωρ. Οὕτως ἀποροῦσιν τυπτηρία καὶ τίτανος περισσότερο ὕδωρ, παρὰ κοβάρινα (Quarz) καὶ μεταλλώδεις γαῖαι καὶ περισσότερο τοῦτο διακρατοῦσιν. Αἱ χαλικώδεις γαῖαι (Kieselhaltigen erden) δὲ ἔχουσι τοσαύτην συγγένειαν πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ ἀφίνουσι τοῦτο νὰ ἐξατμηθῇ ταχύτερον συνθέσεις τριπλαῖ καὶ τετραπλαῖ διακρατοῦσιν ἰσχυρότερον τὸ ὕδωρ παρὰ τὰς ἀπλᾶς καὶ διπλᾶς κ.τ.λ. χαλαρὸν ἔδαφος ἀποδέχεται τὸ εἰσδύον ὕδωρ εὐκο-

(α) Ἐκ τοῦ Ἐδρεντῆου τοῦ Κλενέρτου. Ἰούλ. 1837.

λώτερον, καὶ ἀποπέμπει πάλιν τοῦτο εὐχερέστερον παρὰ πικρὰ ἢ πετρῶδες. Καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμοὶ ἔχουσιν ἐπιβροχήν ἢ πετρῶδες. Καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμοὶ ἔχουσιν ἐπιβροχήν ἢ πετρῶδες. Καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμοὶ ἔχουσιν ἐπιβροχήν ἢ πετρῶδες. Καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμοὶ ἔχουσιν ἐπιβροχήν ἢ πετρῶδες.

Πληρωθείσης τῆς τοῦ αἵματος περιφερείας ὑπὸ ἀτμῶν τῶν αἰσθησίων ἐνεργεῖται, ἰδίως δὲ ἡ τῆς ὀράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, συστέλλονται, τοὐναντίον δὲ συμβαίνει εἰς τὸν ἄερα: ὑγραυῖ μὲν ὄντος τοῦ αἵματος ὑπερέχει ἢ πρὸς τὸ πρῶτον ἐπιθυμία, ξηραυῖ δὲ ἢ πρὸς τὸ πίνειν. Καὶ αὐτὴ μὲν ἀποκρί-
 νεται

καὶ τὸ δέριμα καὶ τοὺς πνεύμονας, ἐκείνη δὲ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸν πεπτικὸν σωλῆνα, διὰ τοῦτο εἰς ὑγρά κλίματα ἐπιχωρήσει εἰς λιθίας καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἡ μέρψωσις λιθωδῶν συγγεμάτων ἐν διαφόροις μέρεσι τοῦ σώματος. Ἰδρωτικὰ δὲ πάλιν ἀνήκουσι κατ' ἕξοχὴν εἰς τὸν ὑγρὸν αἶρα. Αἱ τοῦ ὑγραυῖ αἶρας εἰς τοὺς τροπικοὺς ἐπιβροχᾶς ἔχουσιν ὀλιγωτέρας συμπελεγμένας μεταβολάς. Ἡ ἔλλειψις ἐναργῶν ἀποδείξεων ἀποτελεῖ ἀδύνατον τὴν διασάφην πολλῶν ἐν μέρει αἰνιγματωδῶν φαινομένων, καὶ ὁ Μινδίγγιος εὐχαριστεῖται εἰς τὴν γενικὴν ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ ὑγρασία συστέλλει ὀλιγότερον τὴν ἰσχὴν τῆς αὐτομάτως κινουμένης νευρικῆς δυνάμεως καὶ τὰς μετ' αὐτῆς συνειμμένας ὑπουργούσας ἐνεργεῖας, τὴν δὲ τῆς μὴ αὐτοκινήτου νευρικῆς δυνάμεως ἰσχὴν περισσότερον ὅτι ἀδυναμία, καὶ τῆς κυκλοφορίας ἀδράνεια, καὶ τῶν ἰσθμῶν γὰρ αἰνῶν οἱ αἴμασι ὄπαδοι, ἕμμεσοι δὲ τὰ ἐκ τῆς κωλη-
 λίας διαφορήσεως πηγάζοντα νοσήματα, καὶ ὅτι αἱ ταύτης ἐπιβροχᾶς οὐσιαστικῶς προποιοῦνται κατὰ τὸ μέγεθος τῆς θερμότη-
 τος, ἣτις διορίζει τὸ ποσὸν τοῦ ἐν τῷ αἱερί ἀναλυμένου ὑδατοῦ αἵματος καὶ τὸν τρόπον τῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν σωμάτων ἐπαναργήσεως αὐτῶν.

Σ. Οἶκ.

Προληψία πρὸς διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφαλοῦ τῶν παιδίων.

Ἰπὸ τοῦ ἰατροῦ Ρομβέρρου.

Μεγάλη μὲν εἶναι ἡ ἀξία τῶν ἐνδόξων ἰατρῶν διὰ τὴν ἐξ ἡμέρας τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος ἐξαχρεῖθωσιν τῶν πα-

σημάτων τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων ὄχι μικρὰ δὲ καὶ βλάβη, ἥτις γεννᾶται ἀπὸ τὴν βιαιῶς δεσπόζουσαν ὀνομαθεσίαν αὐτῶν. Διότι τὸ ὄνομα φλεγμονὴ τοῦ ἐγκεφάλου ἐστὶ τὴν σήμερον ὄνομα ἀβροιστικόν, ὡς ἦτο πρότερον καὶ τὸ ὄνομα σπασμοὶ καὶ ὑδροκέφαλος. Ἀλλ' ἀξιωμαπιπτότερον εἶναι ἡμῶς ἢ οἱ πρὸ ἡμῶν, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἔχομεν τελειότερον καὶ βασιμωτέραν παθολογίαν τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἐκεῖνοι. Ὁ σκοπὸς μου ὅμως ἐδῶ δὲν εἶναι νὰ ὁμιλήσω περὶ ὅλων τῶν νοσημάτων καταστάσεων, ὅσαι φέρουσι τὸ ὄνομα τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων (encephalitis puerorum) ἀλλὰ ὅλον αὐτῶν μίαν καὶ μόνην νομίζω ἀξίαν νὰ ὀνομασθῆ ἡ κεφαλίτις, ὡς ἀναμάσσεται καὶ ὅταν πάσχωσι καὶ ἄλλοις ἀνθρώποι.

Βάσις ὅλων μου τῶν παρατηρήσεων εἰς τὴν φλεγμονὴν τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων ἦτον ἡ ἀναμνηστικὴ αὐτῆς πρὸς τὸν ἡλικιωμένον. Διότι ἀκόμη ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ ἀμερικανοῦ Φορμέου (Formey), ὅτι ἡ ἐγκεφαλίτις τῶν παιδίων εἶναι ἰδίᾳ τις φλεγμονὴ καὶ διαφέρουσα τῆς ἐγκεφαλίτιδος ἡλικιωμένων. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἐγεννήθη εἰς καιρὸν καὶ τῆς ἐγκεφαλίτιδος τῶν ἡλικιωμένων ἡ διάγνωσις εἶναι βεβαία, ὅποτε τὰ σχολεῖα τῆς ἱατρικῆς ἐσέβοντο παλαιὰ καὶ ψευδῆ εἰκόνα ὑπὸ τὸ ὄνομα φρενίτιδα, καὶ ὅποτε, ἐκ συγκρίσεως τὰ συμπτώματα τῶν κατὰ διαφόρους ἡλικιασμάτων, δὲν εἶχον τὰς ὁποίας ἡμεῖς ἤδη διὰ τῶν καιρῶν ἐρευνῶν ἐδυνήθημεν νὰ ἔχομεν ὀρθὰς βάσεις.

Ἐγκεφαλίτις δὲν εἶναι καμμία, ἥτις εἶναι ἰδίᾳ τις ἢ δὲ ἐναντία γνώμη, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἰδίᾳ φλεγμονὴ τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων (encephalitis infantum), ἀλλὰ τιμὴ πηγάζον ἀπὸ τὴν τοῦ ὀνόματος τούτου προσημασίαν ἀπὸ ἡμᾶς κατάχρησις. Διότι ὡς φάντασμα ἐγκεφαλίτις

ἐπαπειλεῖ καὶ εἶναι τὸ σημεῖον μεγάλης ἱατρικῶν ἀντιπαρταξείως ὄχι μόνον πᾶσα βλάβη τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀλλογοούμενα τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἰδιώματα, αἷον ὕπνος εἰς τὰς πυρετώδεις παθήσεις τῶν παιδίων, καθὼς αὖτις πολλὰ εἰς τὰς τῶν ἡλικιωμένων. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἅπλοιοι ξενίζονται εἰς τοῦτο καὶ κηρύττουσιν, ὅτι καὶ οἱ ἱατροὶ ἔχουσι τοὺς συρμούς τῶν.

Αἰὶ νὰ καταλάβωμεν πρεπόντως ὅτι ἰδίᾳ ἔχουσι τὰ εἶδη τῆς ἐγκεφαλίτιδος, ὅταν πάσχωσι τὰ παιδιά, καθὼς καὶ ὅταν πάσχωσιν οἱ ἡλικιωμένοι, πρέπει νὰ ἴδωμεν ὅλον τοῦ νοσήματος τὸν δρόμον. Διότι τῶν παθῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος εἶναι τοιοῦτοτρόπως ὁμοιοσχήμονα, ὡστε ἐξαλείφεται ἡ ἰδιαιτέρα ἐκάστου μορφή, καὶ ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι βεβαία· πολλοὶ δὲ λόγῳ ἀξία πρὸς τοῦτοις εἶναι καὶ ἡ διάκρισις τῆς πρωτοπαθοῦς ἐγκεφαλίτιδος ἀπὸ τὴν δευτεροπαθῆ, ἐπειδὴ ἐπὶ τὴν σύγχυσιν αὐτῶν εἰσέφουσαν πολλὰ εἰς συμπτώματα παθολογικὰ ἄλλων παθημάτων συμπτώματα.

Κατὰ τὰς γενομένας πολλὰ εἰς τοῦτο παρατηρήσεις μου, κύρια εἶδη τῆς ἐγκεφαλίτιδος βλέπω δύο καὶ εἰς τὸ μὲν βλέπω, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ νοσήματος εἶναι βεβλαμμένοι ὅλοι τοῦ ἐγκεφάλου αἱ ἐνεργεῖαι, ὅτι τὰ πρῶτα συμπτώματα εἶναι πόνος, σπασμοὶ, παραληρήσεις, τὰ ὅποια πηγάζουσιν ἀπὸ κάρωαν (σοροί), ἥτις ἐνίοτε εἶναι μεγάλη καὶ ἐγκαθάσει εἰς τοῦ νοσήματος τὴν εἰκόνα καὶ τῆς ἀποπληξίας τοὺς χαρακτῆρας· εἰς δὲ τὸ δεύτερον εἶδος βλέπω, ὅτι ἡ ἐγκεφαλίτις γεννᾶται καὶ προοδεύει κατ' ὀλίγον, ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νοσήματος εἶναι κατὰ μέρος βεβλαμμένοι ἐνεργεῖαι τινος τοῦ ἐγκεφάλου, ὅτι τὸ νόσημα ἀρχίζει νὰ φαίνεται μὲ ἀσθημα μόνον πόνου, μὲ σπασμῶν, ἢ τὸ ὅποῖον εἶναι συνηθέστερον μὲ παρολυσίαν μερῶν τινῶν μόνων· ὅτι ἔπειτα πάσχει καὶ ἡ ψυχὴ

καὶ ὅτι τὰ συμπτώματα ταῦτα ἐνόησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ πολυειδῶς, καὶ τὸ νόσημα καταστῆναι τέλος εἰς κάρον.

Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῆς ὑποθέσεώς μου περὶ τῆς διαφορῆς ταύτης δὲν ἐξήρτησαν αἱ γενόμεναι εἰς ζῶντα ἄνθρωπον παρατηρήσεις μου, καὶ ἂν ἔγιναν αὐταὶ μὲ ὅσην ἐδύνατο νὰ γένωσι προσοχὴν καὶ ἐντέλειαν. Ἰδὼ μὲν, ὅτι τὸ πρῶτον εἶδος τῆς ἐγκεφαλίτιδος, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι τοῦ ἐγκεφάλου αἱ ἐνέργειαι ἦσαν ἐξ ἀρχῆς τοῦ νοσήματος βλαβλαμμέναι, γεννᾶται συχνότερα, καὶ ὅτι οἱ τοῦτο πάσχοντες ἀναλαμβάνουσι ἐπιπλοῦς ὅτι κυρίως συνακολουθεῖ φλεγμονὰς ἄλλων ὀργάνων, καὶ ἐξανθήματα· καὶ ὅμως ὁ λόγος τῆς βήθεισης διαφορῆς αὐτῆς μὴ ἦτον εὐκρινῆς, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον διευκρίνησα διὰ τῆς ἀνατομῆς τῶν νεύρων. Ἔστι εἰς μὲν τὸ πρῶτον εἶδος ἐπιφλογωμέναι ἢ λεπτῆ καὶ ἀρχαυοειδῆς μηνίγγξ (Meningitis), εἰς δὲ τὸ δεύτερον ὁ ἐγκεφαλός (encephalitis), τοῦτοισι ἢ οὐσίαι τοῦ ἐγκεφάλου. Σπανίως δὲ εὗρηκα τὰς δύο ἡνωμένας ὡς ἄλλοι ἐπαρατήρησαν. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἐγένετο τῶν συμπτωμάτων ἢ διευκρίσεις. Εἰς μὲν τῶν μνηνίγγων τὴν φλεγμονήν, ἢ ὅποια συνήθως καταλαμβάνει τοὺς δύο λοβούς τοῦ ἐγκεφάλου, γίνεται ἐπιπίσεις καὶ ἀντίδρασις τοῦ ὅλου ὄργανου, τοῦ ὁποῖου ὅμως ἢ κατασκευὴ αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶνε βλαβλαμμένη· εἰς δὲ τοῦ ἐγκεφάλου τὴν φλεγμονὴν ἀρχίζουσα βλάπτεται ἢ ὀργάνωσις τοῦ ἐγκεφάλου τοπικῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ ὄργανου, καὶ τὰ συμπτώματα αὐξάνονται ἐπὶ μᾶλλον καθ' ὅσον ἢ τοπικὴ πάθος ἐπηρεάζει τὸ ὅλον ὄργανον.

Ἐξ ἀναλογίας ἄλλων παθημάτων, βλαβῶν καὶ φυσιολογικῶν πειραμάτων τοῦ ἐγκεφάλου συμπεραίνεται ἤδη, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐγκεφαλίτιδα τῶν παιδίων ἐκ τοῦ τόπου τῆς πάθους προκύπτει διαφορὰ τῶν δύο εἰδῶν αὐτῆς, τῶν ὁποίων ὅμως

ἢ μάλιστα ἐξ αἰτίας τῆς ἐπικρατούσης παλαιᾶς παθολογικῆς θεωρίας, καὶ τῆς ἀδιαφορίας τῶν πλειοτέρων πρακτικῶν ἰατρῶν δὲν προσδεύει πολὺ. Εἰς καμμίαν ἄλλην διδασκαλίαν δὲν ἐπεκράτησε τόσον ἢ ἰδέα τοῦ αὐτοματισμοῦ ὅσον εἰς τὴν παθολογίαν τῶν νεύρων, καὶ ὡς τὴν σήμερον ἀκόμη πολλοὶ ὁροῦσιν, ὅτι *νευρικὰ συμπτώματα* δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ σύμπτωμα τυχερὴν, ἀνερχον, καὶ ἄτακτον. Ἀλλ' ὅσον μακρὴν τῷ σκοποῦ καὶ ἂν εἶναι ἀκόμη αἱ νεώτεραι φυσιολογικαὶ ἐρευνῆαι, ἠξιώθησαν ὅμως τῶρα νὰ ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον αἰτίας τῆς γνώμης, καὶ νὰ μᾶς διδάξωσι, ὅτι πᾶσα νεύρου εἰς ἔρη τακτὴν ἐνέργειαν, ὅτι τὸ νεῦρον, καὶ ἢ ῥίζα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐξ οὗ ἐκφέεται ὄργανον πρέπει νὰ θεωρεῖται ὡς χορδῆ, ἢ ὅποια πλυσσομένη ἢ γαῖθ τὸν ἰδίον τῆς καὶ οὐδένα ἄλλον ἔχον καὶ ὅτι τὰ νεῦρα δὲν παραλαμβάνουσι ἐνεργείας ἄλλας, ὡς βλέπομεν μὲ θευμασμόν πολλὰκις τοῦτο εἰς τὰ ἀγγεῖα καὶ εἰς τὰ διακριτικὰ ὄργανα. Τὰ ἀναμφίλεκτα ταῦτα ἀξιώματα εἶναι οἱ ἰσχυρότεροι μοχλοὶ τῆς διαγνώσεως, καὶ πούποτε ὁ σύνδεσμος τῆς φυσιολογίας δὲν εἶναι τόσον τελεσφόρος ὅσον εἰς τὴν παθολογίαν τῶν νεύρων.

Ἡ παρέκθεσις αὕτη μ' ἐφάνη ἀναγκαία, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νόξιν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ὅτι ἀκόμη μένει ὑπόλοιπον εἰς διευκρίνησιν τῆς ἐγκεφαλίτιδος τῶν παιδίων.

Ὅσο πλησιέστερον εἰς τὰς ῥίζας τῶν νεύρων ἐδρεύει ἢ φλεγμονή, καὶ ὅσο περισσότερο καταλαμβάνει τὰ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ ἐγκεφάλου φερόμενα νεῦρα, τόσο χαρακτηριστικώτερα εἶναι καὶ τὰ συμπτώματα, τὰ ὅποια δίδουσι ἰδίον τινὰ τύπον εἰς τοὺς χαρακτῆρας τῆς μνηνιγίτιδος καὶ τῆς ἐγκεφαλίτιδος.

Κατὰ τὸν ψευρουάριον τοῦ 1833 ἔτους μ' ἐκάλεσαν εἰς παιδίον δέκα καὶ τριῶν μηνῶν τὴν ἡλικίαν, τὸ ὁποῖον, ἐλεγεν ἢ μήτηρ του, ἐπειράχθη εὐθὺς καθὼς ἐγεννήθη ἀπὸ σπα-

σμελὸς δυνατοὺς τῶν ἄκρων, οἱ ὁποῖοι ἐπανήρχοντο ἄκτοτε αἰεὶ καιρὸν εἰς καιρὸν, ἀλλ' ἀδυνατώτεροι· τὸ πρόσθιον βρέγμα (forticulus capit. anterior) ἔμειναν ἀνοικτὸν, οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἦσαν πρὸς τὰ κάτω τοιουτοτρόπως ἐπιπεσμένοι ὥστε τὰ κάτω βλέφαρα ἐσκέπαζον μέρος τῆς κύρης αἰῶνος· ὁ νοῦς δὲν ἦτο παντάπασιν ἀνεπτυγμένος· ὅταν πρόβλη· ἦτον, ὅτι τὸ παιδίον ἐπασχεν ὑδροκέφαλον. Τριεὶ ἐβδομαδαὶ πρὶν ἀποθάνη τὸ παιδίον ἐπιάσθη ἐκ νέου ἀπὸ σπασμῶν· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκινουῦντο ὡσάν ἐκρεμῆς ὠρολογίου πρὸς τὰ ἐξῆς καὶ ἀριστερά, καὶ αἱ σπασμῶδεις αὐταὶ κινήσεις ἐγίνοντο πάλαι, ὅταν ὀρθοῦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδίου, καὶ ἐπὶ ταύτας ἐπέρχεται καὶ παραρῆσμος, κάρος, ἀκκριαίαι, ἡμικτός, καὶ ἀπώλεια τῆς ὁράσεως· τέλος δὲ ἦλθε καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἀπώλεια τῆς ὁράσεως· τέλος δὲ ἦλθε καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἀπώλεια τῆς ὁράσεως· τέλος δὲ ἦλθε καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἀπώλεια τῆς ὁράσεως.

Εἰς τὴν ἀνατομὴν τοῦ νεκροῦ, εἰς τὴν ὁποίαν μ' ἐβοήθη ὁ ἰατρὸς Ἑνχλιος (Henle), εὗρεθῆ ὁ ἐγκεφαλος ὑπερταρῆ με πεπυκνωμένη καὶ ἐλαστικὴν σύστασιν· αἱ εὐρυχωρίαι αἱ κοιλιῶν του ἦσαν ὑπὲρ τὸ διπλοῦν μεγάλαι καὶ με ὑψηλὸν καὶ ὀρθῶδες ὑγρότητα καταγέμουσαι· κατὰ τὴν βίαιον ἐγκεφαλοῦ λύμφῃ πολλὴ καλύπτουσα τὸ χέλασμα τῶν ὀπτιῶν νεύρων· ἡ τρίτη συζυγία τῶν νεύρων ἡ τὰ διασπείρομένη τοὺς κινουῦντας τοὺς ὀφθαλμοὺς μυεὶς νεῦρα ἦσαν χωσμίαι πηκτὴν ἐνώδη καὶ συγκεκολλημένην με ταῦτα τοιοῦτοῦ ὥστε δὲν ἐδυνάθημεν νὰ ἐκκαλέσωμεν ταύτην ἐντέλω.

Τοιαῦτα τῶν ὀφθαλμῶν αἰωρήματα παρακολουθοῦσι συχνὰς τὴν ἐγγινομένην εἰς τὰ παιδία μνηνικίτιδα· σπανίως δὲ ἴδον ταῦτα καὶ εἰς τὴν τῶν ἡλικιωμένων. Οἱ περὶ τὴν ὀξείαν ὑδροκέφαλον συγγράψαντες ἀναφέρουσι τὰ αἰωρήματα ταῦτα, χωρὶς ὅμως νὰ εἰπωσι τί καὶ περὶ τῆς φυσιογνωσίας αὐτῶν συμβάσεως.

Καθὼς εἰς τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ἀποφαίνεται δύο συζυγιῶν νεύρων ἡ πάθησις, ἤγουν ἡ τῶν ὀπτικῶν νεύρων διὰ τῆς τυφλώσεως, καὶ ἡ τῶν νεύρων τῶν κινουμένων τοὺς ὀφθαλμοὺς μυῶν διὰ τῶν σπασμῶν τῶν ῥηθέντων μυῶν, τοιουτοτρόπως βλέπομεν ἄλλοτε τὴν πάθησιν πλειότερων συζυγιῶν ἐντάμα ἢ διαδοχικῶς ἐγγινομένην, ὥστε τὰ συμπτώματα προθέτουσιν ἐνόπιον ἡμῶν τοὺς πεπονηθέντας τόπους τῶν νεύρων. Πρὸ ὀλίγου ἔτυχον νὰ ἴδω τοιοῦτου εἶδους διδακτικὸν παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἀνέκολετὶ εἰς τὴν μνήμην μου καὶ τὴν μετὰ μαγίστης ἀμηχανίας συμβῆσαν ἴασι.

Τριετὲς παιδίον πολύχυμον καὶ ἔχον μεγάλην μὲν κεφαλὴν, μικρὴν δὲ αὐχένα, ἠσθένησε κατὰ τὴν Αὐγούστον μῆνα τοῦ 1833 ἔτους ἀπὸ σφοδρῶν ὑμενογόνων κυνάγχην (cirouir), ἀπὸ τῆν ὁποίαν ἴαθη με τὴν ἐπιτυχῆ προσφορὰν τῶν προσηκόντων ἀπαραρμάκιων. Μετὰ ἐξ ἐβδομάδας ἤρχισε τὸ παιδίον νὰ κινή τὴν φαιδράτητά του, νὰ μὴ θέλῃ οὔτε νὰ στέκῃ οὔτε νὰ περπατῆ, καὶ νὰ λέγῃ, ὅτι ἔχει πόνους εἰς τὰ πόδια· τὴν 30 του Σεπτεμβρίου ἐπιάσθη αἰφνιδίως ἀπὸ σφοδρῶν σπασμῶν με ἀναισθησίαν, εἰς ἴασι τῶν ὁποίων ἰατρὸς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπατηθεὶς διέταξε μόνον καὶ λουτρὸν θερμὸν μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἐλθὼν ἐγὼ εὗρηκα τὸ παιδίον ἀποπληκτικὸν με πρόσωπον ἐρυθρότατον, με κάρον, ῥόγγον, με δέρμα ἀχνίζον ἀπὸ ἰδρώτας, καὶ με σφυγμοὺς πλήρεις καὶ ταχεῖς· χωρὶς ἀναβολῆν καιροῦ διέταξα βδέλλα, ψύξιν τῆς κεφαλῆς, καὶ ὑπακτικὰ δυνατὰ, διὰ τῆς χρήσεως τῶν ὁποίων ἐξέλειψεν ὁ κάρος, καὶ ἔμειναν τὰ συμπτώματα τῆς φρενίτιδος· ἤγουν τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ φωνάζῃ συγκεχυμένως, ἔπειτα νὰ λέγῃ καταζάλισμδον, ἢ πίπτω ἀπὸ τὴν κλίνην, βασιτάζετέ με· με

ἐπίμονον προσφρόν τὸν καλομαλίτος, μὲ ἐπανεληθμένας ἀραι-
μάξεις, ψυχρὰς ἐπιβροχὰς τῆς κεφαλῆς, καὶ προθρολὴν ἐκδι-
ρίου ἐπάνω εἰς τὸν τράχηλον ἢ λαττώδη ἢ φρενίτις, ἀλλ' ἐπὶ ἡλίου
ἀναισθησία καὶ κάρως, τὰ ὅποια εἰς εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἡμέραι
διάστημα ἦσαν σκηνὴ πολλῶν σπασμωδῶν παραστάσεων σὺ-
λὰ περιέργων διὰ τὴν κατὰ διαδοχὴν πάθησιν τῶν κατὰ τὰς
ρίζας τῶν νεύρων τόπων. Καὶ πρῶτον μὲν ἐφάνη ἡ πάθησις τοῦ
συμπαθητικοῦ νεύρου (Nerv. vagus) μὲ μικρὸν καὶ ξηρὸν ἔρ-
χας, καὶ μὲ πνιγμώδεις παροξυσμούς· ἔπειτα δὲ ἡ πάθησις τοῦ
προσωπικοῦ νεύρου (Nerv. facialis) μὲ βιαίαν εὐρυνοιαν καὶ αἰ-
νωσιαν τῶν πτερυγίων τῆς ρίνος, καὶ μὲ παράλυσιν τῶν χιλιῶν
καὶ τῶν γωνιῶν τοῦ στόματος· μετὰ ταῦτα δὲ ἡ πάθησις τῆς
διασπαιρομένης εἰς τοὺς μασσητήρας νεύρων μὲ ἀκατάπητη
μασσητικὴν κίνησιν τῶν σιαγόνων· ἔπειτα δὲ ἀμαύρωσις, ἐκ
τῆν ὅποιαν δὲν ἐγένετο σκαρδαμυγμὸς οὐδὲ ἄλλή τις κίνησις
τῶν ὀφθαλμῶν ἐάν ἔφερέ τις κηρίον ἀναμμένον, ἢ εἰάν ἐπίσει τὴν
θάκτυλον πλησιέστατα αὐτῶν, καὶ μόνον ὅτι αἱ κόραι ἦσαν
ἀρκετὰ συνεσταλμέναι· καὶ τέλος ἡ πάθησις τῶν νεύρων τῶν
κινούντων τοὺς ὀφθαλμοὺς μυῶν, ἐξ οὗ στραβισμὸς καὶ πρὸς τὰ
ἄνω ἀνάευσις τῶν ὀφθαλμῶν· πρὸς τούτοις ἐνέμενον καὶ διὰ
τὰ συμπτώματα τῆς φλεγμονῆς τῶν μηνίγγων ἀπαράλλαξις
ὡς κάρως, νεύσις τῆς κεφαλῆς· πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἐγκάρφως
αὐτῆς εἰς τὸ προσκεφάλαιον, περιγεγραμμένον ἔρευθος εἰς τὴν
μῆλον τῆς μιᾶς παρεῖας, συχνάκις ἐρχόμενος καὶ παρεργήθη-
νος γυλλισμὸς εἰς τὴν ἐκπνοὴν, σύντασις τοῦ ἐνὸς ἀέλικου
καὶ ἀναιώρησις αὐτοῦ, μαρσμοὶ παράδοξοι καὶ μάλιστα τὸ
λαίμου, σύμπτωσις τῆς γαστρὸς τοιαύτη, ὥστε αἱ πλεῖραι
ἐφαίνοντο πολὺ πρὸς τὰ ἄνω ἐξεστηκείαι, δέρμα ξηρὸν καὶ

περιφρῆγίς, ἀναπνοὴ ἀνίσως, σφυγμοὶ 100 ἕως 120 εἰς τὸ
λεπτὸν τῆς ἄρας, καὶ νοθροτάτη τῶν ἐντέρων ἐνέργεια.

Ἐάν δὲ ἡ φλεγμονὴ τῶν μηνίγγων καὶ αἱ μεταπτώσεις αὐ-
τῆς ἴσται τοποθετημένα εἰς τὴν παρεγκεφαλίδα καὶ τὸν προ-
μήκη μυελόν· τότε φαίνεται ἄλλη σειρά συμπτωμάτων, με-
ταξὺ τῶν ὁποίων εἴλκυσε πολὺ τὴν προσοχὴν μου ἡ πρὸς τὰ
ἐπίσω ἀκαμπτὴς ἀνάκλισις τῆς κεφαλῆς (ὀπισθότονον δὲν δύ-
ναται νὰ εἴπω ταῦτα, ἐπειδὴ λείπεται τὰ λοιπὰ τοῦτου χαρα-
κτηριστικὰ συμπτώματα.

Τὴν 17 τοῦ Ιουλίου τοῦ 1832 ἔτους μ' ἐκάλεσαν εἰς παι-
δὸν ἐξάμηνον, τὸ ὁποῖον ἐγκλουχεῖτο ἀπὸ μητέρα εὐρώσον, καὶ
ἔτο δεκατέσσαρας ἡδὴ ἡμέρας ἀρρώστον, ἐπειδὴ εἶχε πέσει
ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ὑπηρετρίας. Τὸ παιδίον ἐκοιμᾶτο, ὅταν
ἦθα ἔχον τὴν κεφαλὴν του τοιοῦτοτρόπως πρὸς τὰ ὀπίσω
ἀνικκλιμένην, ὥστε τὸ ἰνίον (occiput) ἦτο βαθύτατα εἰς τὸ
προσκεφάλαιον ἐγκαρφημένον· εἶπα νὰ τὸ ἐξυπνίσωσιν, ἀλλὰ
οὗτο δὲν ἠδύνατο ν' ἀλλάξῃ προαιρετικῶς τὸ σχῆμα τοῦτο
τῆς κεφαλῆς του· ἐδοκίμασα νὰ τὸ σηκώσω μὲ βίαν, ἀλλ'
ὡδὴ ἔρχισεν αὐτὸ νὰ φωνάζῃ δυνατὰ, καὶ τὸ πρόσωπόν αὐ-
τοῦ νὰ γίνεταί μέλαν ἐρυθρόν· οἱ ὀπίσθιοι τοῦ ἀνχένος μυῖς
ἦσαν ἀκαμπτεῖς ἐντεταμένοι· αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἐγκεφάλου δὲν
ἦσαν βεβλαμμέναι· οἱ ὀφθαλμοὶ ζωηροὶ, καὶ αἱ κόραι αὐτῶν
συνεσταλμέναι, ἡ ὑρέψις τοῦ παιδίου καλὴ· ἀπὸ καιρὸν εἰς
καιρὸν ἐπήρχοντο σπασμοὶ ἐλαφροὶ εἰς τὰ ἄκρα· τέλος δὲ
ἐπὶ ἡλίου κάρως καὶ θάνατος τέσσαρας ἐβδομάδας, ἀφ' οὗ εἶχεν
ἀρρώστησει τὸ παιδίον.

Εἰς τὴν ἀνατομὴν εὐρέθη εἰς τὸ κρανίον πληθώρα ἐντὸς
καὶ κατ' ἐπιπολὴν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐγκύμωμα λυμφώδες καθ'

ὄλην τὴν δρακονοειδῆ ἀπόφυσιν, εὐρυσμα μέγα τῶν κοιλιῶν καὶ συλλογὴ ὑγροῦ εἰς ταύτας τόσῃ, ὥστε διὰ τυχηρᾶς τμηρᾶς ἀνεπήδησεν ὡς ἀπὸ παγῆν ὑγρὸν ὀρρώδες καὶ καθαρὸν ὅσον δύο φυλάκι· ἡ δὲ τετάρτη κοιλία ἦτο πολὺ ἀνευρυσμένη καὶ διαλάμπον διάφραγμα (septum pellucidum) καὶ τὰ πλάγια τῶν πλαγίων κοιλιῶν ἦσαν μαλθακά· ἡ λεπτή καὶ ἀραχνοειδὴς μῆνιγξ κατὰ τὴν κάτω ἐπιφανείαν τῆς παρεγκεφαλίδος σφιγκτά ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην συγκεκολλημένα καὶ εἰς ὑμένα πυκνὸν καὶ στερεὸν μετεσχηματισμένα· ἰσχυρὰ δὲ ἀκριβέστερον τοῦτο, εὐρηκα, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ταύτων μῆνιγξων ἦτο πολλὴ κευχροειδὴς σὰρξ διεστρωμένη, καὶ ἐκτείνετο τὸ μεταμόρφωμα τοῦτο, ὅσον ἐδυνάμην νὰ φέκω μὲ τὸν δάκτυλον, κάτω πρὸς τὸν σκολῆνα τῆς φάραγγος, εἰς τὸ ὅποιον ἔρρε πολὺ ὑγρὸν ὀρρώδες καὶ καθαρὸν, ὅταν ἀφίματο ἢ κεφαλὴ πρὸς τὰ κάτω.

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1832 ἔτους μὲ ἐκάλεσαν εἰς ἐξέμνη καράσιον, τοῦ ὁποῦ καὶ κεφαλὴ ἦτον ἀκινήτως πρὸς τὰ ἴσθια ἀνακλιμένη, εἰς τρόπον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ σερβίρη ταύτην πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἢ πρὸς τὰ πλάγια· οἱ μυεῖς γὰρ ἡμέτεροι ἦσαν σκληροὶ καὶ ἀκαμπεῖς· σιμὰ τούτων ἦτον ἀπαιταστος σχεδὸν κάρος, καὶ αἱ κάραι τῶν ὀφθαλμῶν ἠμῶν καὶ ὅμως τὸ παιδίον ἐβόλκε· τὰ δὲ ἄκρα του ἦσαν περιλυμένα, ἀτροφα καὶ μαραμμένα.

Εἰς τὴν ἀνατομὴν ἔπειτα τοῦ νεκροῦ εὐρέθη πολὺ σιλῶν ὑγροῦ εἰς τὰς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου, αἱ ὁποῖαι εἶχαν τριπλάσιον μεγάλην παρὰ τὴν κατὰ φύσιν εὐρυχωρίαν· τὸ μέρωϊκόν τμήμα ἦτο τόσῳ μέγαν, ὥστε ἐχώρει τὴν ἀντίμα τὸ δὲ χοροειδὲς πλέγμα ὑδάτιδωδες. Θελήσας δὲ νὰ ἀφαιρέσω

τὴν παρεγκεφαλίδαν ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον εὐρηκα ὑδατίδα μεγάλην ὅσον μικρὸν μήλον, ἀπὸ τὴν ἑποίαν, σχασθεῖσαν εἰς τὴν ἀραίρεσιν τῆς παρεγκεφαλίδος, ἐξεχύθη λευκωμα καὶ ὑγρὸν πολὺ, τὸ ὅποιον ἦτο καθαρὸν καὶ ὀρρώδες. Ἐξετάζοντες δὲ μαζῇ μὲ τὸν Καθηγητὴν Σχλήμμιν τὴν παρεγκεφαλίδαν ὀρθώσαμεν τὴν ἀραχνοειδῆ μῆνιγξιν κατὰ τὸ μέρος, ὅπου αὐτὴ μεταβαίνει ἀπὸ τὴν παρεγκεφαλίτιδα εἰς τὴν ὀπισθεν ἐπιφανείαν τοῦ προμήκου μυελῶ, εἰς τυφλὸν κόλπον ἀνευρυσμένην, ὅστις κόλπος ἄληγεν εἰς ἄκρον ὄχι ὀξύ· καὶ αὐτὴ τῆ ἀραχνοειδοῦς ἡ οὐσία εἶχε πυκνὴν καὶ στερεὴν σύστασιν.

Τὰ δύο ταῦτα περιστατικά εἶναι περίεργα καὶ κατ' ἄλλον τρόπον θεωρούμενα. Ἀπότι εἰς μὲν τὸ πρῶτον, καὶ μαλονότε ἦτο ταυτοχρόνως καὶ ἕδρος τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, δὲν ἦτον οὔτε κάρος, οὔτε καμμία ἄλλη ἐπίσημος βλάβη τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν αἰσθητηρίων ἕως ὀλίγον χρόνον πρὶν ἴθι ὁ θάνατος· εἰς δὲ τὸ δεύτερον σιμὰ τοῦ σχεδὸν ἀκατάκαστου κάρου ἦτο καὶ παράλυσις τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων. Ἡ διαφορὰ αὐτῶν συμπτωμάτων μὲ φαίνεται εὐαπόδεικτος ἐκ τούτου, ὅτι εἰς τὸ πρῶτον παιδίον τὸ ἔμπεριεχόμενον εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὑγρὸν διὰ τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνακλίσεως τῆς κεφαλῆς συνεκοινῶνει ἀκαλύτως καὶ μὲ τὸν ῥαχίτην σκολῆνα, ἐν ᾧ εἰς τὸ δεύτερον ἐμποδίζετο ἀπὸ τὴν εἰς τυφλὸν κόλπον ἀνευρυσμένην ἀραχνοειδῆ μῆνιγξιν, καὶ ἐκ τούτου ἐγένετο βίβαια ἰσχυρὰ ἐπιπίεσις εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ ῥαχίτου μυελῶ.

(Συνέχεια.)

Περὶ προπτώσεως τοῦ ὀμφαλίου νεύρου (funiculus umbilicalis) καὶ τῆς σπανίας τῆς προπτώσεως καθ' ἣν τὸ προπεσὸν νεῦρον ἴσθ' ἰσθ' καὶ ἀκινήτως εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμβρύου περιτεταμένον.

(Παρά τοῦ ἐν Γοττίνγγ ἰατροῦ *A. X. K. Τρεφύρτιου*.)

Πρόπτωσις τοῦ ὀμφαλίου νεύρου δύναται νὰ γίνη καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου μέλους τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου, ἀλλ' ἡμῶς ἐνταῦθα θέλομεν ὀμιλήσει μόνον περὶ τῆς κατὰ τὴν καρτὴν προπτώσεως τούτου. Ἡ πρόπτωσις τοῦ ὀμφαλίου νεύρου εἴη ἢ τελεία ἢ ἀτελής, καὶ τελεία μὲν λέγεται ὅταν τοῦτο ᾖ ἐκτὸς τοῦ στόματος τῆς μήτρας, ἀτελής δὲ ὅταν ᾖ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. Πολλάκις ἕμως ἢ πρὸ τῆς διαβροχῆς τοῦ θυλακίου ἀτελής πρόπτωσις γίνεται μετὰ τὴν διαβροχὴν αὐτοῦ τελεία. Καὶ προηγούμενα μὲν αἴτια τῆς ἀνωμαλίας ταύτης εἶναι ἢ κατὰ φύσιν κατασκευὴ τῆς λεκάνης καὶ μάλιστα ἢ καθολοῦ ἢ κατὰ μέρος πλέον τοῦ δέοντος εὐρυχωρία αὐτῆς ἢ βραχύτης, διότι ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐκθλιβομένου ἐμβρύου ἄρτια κενὰ χωρία ἢ δυνατὴ ἐπίκλισις τῆς λεκάνης, διότι ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου ἐμμένουσα πολὺν χρόνον πρὸς τὰ ἄνω παραχωρῆσθαι τὴν πρόπτωσιν τοῦ βηθέντος νεύρου ἢ μὴ ἀκριβῆς κατὰ τὸ Ναιγέλιον καὶ Μιχαήλον προσκόλλησις τοῦ κάτω τμήματος τῆς μήτρας εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμβρύου καὶ τέλος τὸ σιμαντικὸν μήκος τοῦ ὀμφαλίου νεύρου, ἂν ἢ φύσις δὲν περιπελίσση αὐτὸ περὶ τὸ ἔμβρυον. Προκατάρχοντα δὲ ἢ αἰφνίδια διαβροχῆς τοῦ θυλακίου ἐν ᾗ ἴσθ' αἴσθ' ἄρθριος ἢ ὠδίνουσα, κριῶς δὲ ἢ πρόωρος ἔκρυσις τοῦ ἐν τῷ ἀρνίῳ ὑγροῦ.

Ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι τόσον εὐκόλος καὶ μάλιστα ἐν θυλακίῳ εἰσέτι δὲν διεβράγγη, ἢ ἂν τὸ προπεσὸν μέρος τοῦ ὀμφαλίου νεύρου ᾖ μικρὸν καὶ δὲν σφύζῃ πλέον. Καὶ ὁ μὲν το

κατὸς μένει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τῆς πρόπτωσιν ἂν τὸ ὀμφάλιον νεῦρον δὲν περιτείνεται περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμβρύου, ὡς συνέβη εἰς τὴν ἀναφερόμενην εἰς τὸ τέλος πρόπτωσιν ἢ δὲ ζωὴ τοῦ ἐμβρύου κινδυνεύει πάντοτε μεγάλως· καὶ ἢ πρόγνωσις εἶναι ὀπωσοῦν καλυτέρα ὅταν τὸ προπεσὸν νεῦρον εὑρίσκειται εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην σύμφυσιν τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ καὶ τῶν τῆς λαγόνος, ὅταν δὲ ἢ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ θέσει τῆς κεφαλῆς τὸ ὀμφάλιον νεῦρον εὑρίσκειται πρὸς τὸ δεξιὸν καὶ ὀπισθεν μέρος τῆς λεκάνης, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ εἰς τὸ ἀριστερὸν καὶ ὀπίσθιον· διότι καὶ εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς θέσεις πρέζεται ὀλιγώτερον τὸ νεῦρον ἀπὸ τὴν κεφαλὴν. Εὐχάριστος εἶναι προσέτι διὰ τὸ παιδίον ἢ πρόγνωσις ἂν ἢ τίττουσα δὲν ᾖ πρῶτότοκος, ἐπειδὴ τὰ γεννητικὰ μόρια ταύτης εἶναι ἐλαστικώτερα καὶ δύναται νὰ διαταβῶσι πεμψότερον. Κατὰ τίνα δὲ τρόπον ἀκολουθεῖ ὁ θάνατος δὲν ἔχουσαν ἀκόμη τίποτε βεβαίως· καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ὡς προέρχεται ἀπὸ ἀποπληξίαν, οἱ δὲ, ὅτι, ἐπειδὴ αἱ φλέβες τοῦ ὀμφαλίου νεύρου εἶναι ὀλιγωτέρας συνθλίψεως ἐπιτεκνικαὶ ἢ ἢ ἀρτηρία τούτου, ὁ θάνατος προέρχεται ἀπὸ ἀπώλειαν αἵματος· καὶ ἄλλοι πάλιν, ὅτι οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐμποδισθεῖσαν ἀξυδωσιν τοῦ αἵματος. Ὁ δὲ Τρεφύρτιος λέγει, ὅτι εὑρίσκει ἄναιμα πάντοτε τὰ οὕτως ἀποθανόντα ἔμβρυα.

Ἡ πρόπτωσις τοῦ ὀμφαλίου νεύρου προλαμβάνεται, ἂν ἢ τίττουσα, ἐν ᾗ ἢ προκειμένη τοῦ ἐμβρύου κεφαλὴ εὑρίσκειται εἰσὶ τὴν ὑψηλὰ, λάβῃ σχῆμα ὀριζόντιον καὶ παύσῃ τοῦ νὰ ὑποσταρῆσθαι τὰς ὠδίνας. Ὁ Τρεφύρτιος ἀποδοκιμάζει τὴν ὀπιάν πρτείνει ὁ ὕπερος ἐμβολὴν τοῦ προπεπτωχότος ὀμφαλίου νεύρου, ἐν ᾗ τὸ θυλακίον δὲν ᾖ σπασμένον, ἐπειδὴ λέγει εὐ-

κόλως δύναται νὰ γίνῃ ῥήξις τοῦ θυλακίου καὶ σύνθλιψις καὶ ὀμφαλίου νεύρου, ὅποτε μάλιστα τὸ εὐρυσμα τοῦ στόματος τῆς μήτρας δὲν εἶναι ἀκόμη ἀρκετὸν, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν, ἢ ἡ ἐμβολὴ δὲν ἐπιτύχη, νὰ ἐκφέρωμεν εὐθὺς ἐντέχνως τὰ ἔμβρυον, καὶ αὐτῶ νὰ σώσωμεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν ἐπιεικῆ κίνδυνον. Ὄταν δὲ καὶ ἡ ῥήξις τοῦ θυλακίου καὶ ἡ πρόπτωση τοῦ ὀμφαλίου νεύρου συμπέσωσι πρὶν ἔτι εὐρυθῆ ἑξαρκῶσαι τῆς μήτρας τὸ στόμιον, ἢ πρὸ γένωσις γίνεται πρῶτον μὲν τὸ πολὺ ἢ ὀλίγον εὐρυσμα τοῦ στόματος τῆς μήτρας, καὶ εἰ τὸ ὅποιον ἔχομεν πολὺ ἢ ὀλίγον πιθανόν, ὅτι τὸ ὀμφαλικὸν νεῦρον δὲν θέλει συμπίεσθῃ· δεύτερον δὲ ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ προπεπτικὸν νεῦρον, ἢ ἔλας δὲ τὰς θέσεις προτιμωτέρας εἶναι ἢ εἰς τὰ πλάγια· ἀκρωτηρίου· τρίτον ἀπὸ τὸ πάχος τοῦ νεύρου, διότι ἐν τῇ ἦναι λεπτὸν ἢ κυκλοφορία παύει εὐκόλως καὶ ἀπὸ τῆς κροτέραν θλίψιν· τέταρτον ἀπὸ τὸ μήκος τοῦ προπεπτικὸν νεύρου· καὶ πέμπτον τέλος ἀπὸ τοὺς σφυγμοὺς αὐτοῦ ὁρθῶς λέγει, ὁ Τρεφύρτιος, ὅτι, μολονότι πολλάκις εὐρίσκει τὸ ὀμφάλιον νεῦρον χωρὶς σφυγμοῦς, γονῶνται μολονότι ἔμβρυον ζῶν. Ὅσον δὲ ἀποβλέπει τὸν τοκετὸν χρειάζεται δώσωμεν προσοχὴν εἰς τὸ σχῆμα τοῦ ἐμβρύου, εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς λεκάνης, καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν ὠδίνων.

Εἰς τὴν πρόπτωσιν τοῦ ὀμφαλίου νεύρου ἡ φυσικὴ ἐνδειξις εἶναι ἡ ἐμβολὴ αὐτοῦ· ἀλλ' αἱ περὶ ταύτης γνώσεων ἑατρῶν εἶναι διάφοροι, καὶ οἱ μὲν θέλουσι ταύτην, εἰ ὡς ὁ Δαυρέτιος καὶ ὁ Κιλιάνος εἶναι ἀναντίοι· ὁ δὲ Τρεφύρτιος λέγει, ὅτι τότε μόνον εἶναι ἐνδεδειγμένη ἡ ἐμβολὴ εἰς τὴν πρῶτον προώρου βύσειος τοῦ ἐν τῇ ἀμνίῳ ὑγροῦ, τὸ σφί-

ἄμφαλιον νεῦρον ἐξῆλθε διὰ τοῦ μὴ εἰσέτι ἰκανῶς εὐρυθέντος στόματος τῆς μήτρας, ἤγουν ὅταν ὁ τοκετὸς δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ τελειώσῃ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης. Ἀλλὰ δι' ὁποιοῦνδήποτε τρόπου καὶ ἂν ἐγίναν ἡ ἐμβολὴ τοῦ προπεπτικῶτος νεύρου, εἶδον πολλάκις ὅτι τὰ ἔμβρυα ἐγεννήθησαν ζῶντα διὰ μόνων τῶν φυσικῶν δυνάμεων. Ὄταν ὅμως τὸ στόμα τῆς μήτρας ἦναι ἀρκετὰ εὐρὺ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου ἦναι τόσο χαμηλὰ, ὥστε εὐκόλως δύναται νὰ πιασθῇ μὲ τὸν ἐμβρυολογὸν δὲν πρέπει πλῆρον, λέγει ὁ Τρεφύρτιος, νὰ δοκιμάζωμεν τὴν ἐμβολὴν, ἀλλὰ νὰ τελειώσωμεν τὸν τοκετὸν ἐντέχνως, καὶ τότε μόνον ἐπιχειροῦ οὗτος τὴν ἐμβολὴν, ὅταν ἡ κεφαλὴ ἦναι ὑψηλὰ, καὶ ἂν νομίζῃ ἀπίθανον, ὅτι θέλει ἐπιτύχη ἡ ἐμβολὴ, ἐπιχειροῦ τὴν κατὰ πόδας στροφῆν. Συνίσταται δὲ ἡ ἐμβολὴ ὀχι μόνον εἰς τὸ νὰ φέρωμεν τὸ προπεπτικὸν ὀμφάλιον νεῦρον. Ὅπισθεν τοῦ προκειμένου μέλους τοῦ ἐμβρύου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ κράτήσωμεν αὐτὸ ἐντὸς τῆς μήτρας. Γίνεται δὲ ὡς ἐπιτοπλείστον διὰ τῶν δακτύλων, σπανίως ὅμως εἶναι ἐπιτυχῆς ἡ ἐγχείρησις (καὶ ὡς ἐπιτοπλείστον ὅταν τοῦ προπεπτικῶτος ὁ βρόχος ἦναι μακρὸς) ἐπειδὴ τὸ νεῦρον χρειάζεται νὰ παρεισδύσῃ δι' ὅλης τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου. Ὄταν ὅμως τὸ προπεπτικὸν μέρος τοῦ νεύρου ἦναι ὀπωσοῦν σημαντικόν, τότε ἀπαιτεῖται νὰ ἐμβάλωμεν αὐτὸ δι' ἰδιαιτέρων ἐργαλείων, δυνάμει τῶν ὁποίων καὶ ὑψηλότερα ἐντὸς τῆς μήτρας δυνάμεθα νὰ εἰσαξώμεν αὐτὸ, καὶ μικροτέραν εὐρυχωρίαν εἰς τὴν ἐμβολὴν χρειάζομεθα. Ἐργαλεῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγνωστοποίησαν ὁ Φαυεθόλος, ὁ Λίτικιος, ὁ Δουκάμπιος, ὁ Γυλλίνιος, ὁ Ρολλάνδος, καὶ ὁ Μιχαήλος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίσχεσις τοῦ εἰσαχθέντος νεύρου ἐντὸς τῆς μήτρας εἶναι ἐπίσης

δύσκολος. Ὄθεν ὁ Βύσχιος λέγει, ὅτι, καὶ μετὰ τὴν ἐμβολὴν τοῦ νεύρου πρέπει ν' ἀφίνωμεν τοὺς δακτύλους εἰς τὴν ὅποιον ἔφθασαν θέσιν· ὁ Ῥαῦ περιτελείσσει τὸ προπεπτωκὸς κῆρ, μὲ λεπτὸν κανόν διὰ νὰ αὐξήσῃ πρῶτον ὁ ὄγκος αὐτῶν καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐμβολὴν του. Ὁ Οὐελλενδέργκε ἐμβάλλει μὲ μήλην σπόγγον ἐμβαμμένον εἰς ἔλαιον μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς λεκάνης, ἀλλ' ὁ Οὐϊγάνθιος λέγει, ὅτι πρέπει νὰ φέρωμεν τὸν σπόγγον εἰς τὴν ἀντίθετον τῆς ἐπιπτώσεως θέσιν· διὰ νὰ μὴν ἀφίνωμεν κενὸν τὸν μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς λεκάνης τόπον, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν ἐπιπτώσεις· ὁ δὲ Λαβιδ. λέγει, ὅτι διὰ τῆς κυρτῆς σπάθης, θυνάμεθα καὶ τὴν ἐμβολὴν τοῦ νεύρου καὶ τὴν ἐκσχασίν αὐτοῦ νὰ ἐπιτύχωμεν. Ἡ σπάθη εἶναι κατασκευασμένη ἀπὸ χάλυβα, εἶναι μακρὰ, κυρτὴ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς κροφαλῆς κεκυρτωμένη. Εἰς τὸ ἄνω ἄκρον ταύτης εὐρίσκειται ὅσαι μικραὶ εἰς τὰς ὁποίας προσδέεται τὸ νεῦρον διὰ νὰ τὴν μάτων διερχομένων διὰ τῶν ἐξωτερικῶν μόνον καλυμμάτων τοῦ νεύρου· Ὁ Ῥαῦ μεταχειρίζετο πρὸ αὐτοῦ ἤδη ἐπὶ τῆς σποπῆ ἀπὸ φαλαίνης ὁστοῦν μακρόστενον ραβδίον μὲ ἐπιμήκη μνηοειδῆ εἰς τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον. Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν λοιπὸν τοῦ ὀμφαλίου νεύρου ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι τὸ προπεπτωκὸς μέρος τοῦ ὀμφαλίου νεύρου εἰς τὰ ἐκτὸς γεννητικὰ μέρη. Ἐξάγομεν δὲ τὸ ἔμβρυον μὲ τὸν ἑμβρουουλκόν, ὅταν ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εὐρίσκειται βαθείως εἰς τὴν λεκάνην, καὶ στρέφομεν αὐτὴν μὲ τοὺς πόδας πρὸς τὰ κάτω, ὅταν αὕτη ἦναι ἄνω τῆς εἰσόδου τῆς λεκάνης, αἱ δὲ ἐγγειρήσεις αὐτὰ ἐνδείκνυνται ὅτι τὸ στόμα τῆς μήτρας εἶναι τελείως ἀνοικτόν. Ὁ Τρεφύρτιος ἐπι-

δοκίμαί τὴν πρότασιν τοῦ Οὐένου, τοῦ νὰ στρέψωμεν δηλ. τὸ ἔμβρυον μὲ τοὺς γλουτοὺς πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἂν τοῦτο ἅπαξ ἐπέτυχεν. Ἡ δὲ γνώμη τοῦ Δυπαρκίου νὰ ἀποκόπτωμεν τὸ ὀμφάλιον νεῦρον καὶ νὰ ἐγγύνωμεν κατὰ τὸν Μάϊον εἰς τὸ πρὸς τὸν πλακοῦντα μείναν αὐτοῦ μέρος, διὰ νὰ ἐρεθίσωμεν τὴν μήτραν εἰς συστολὰς, καὶ νὰ τυχύνωμεν οὕτω τὸν τοκετόν, εἶναι ἴσως γελοία ὥστε περιττὸν εἶναι καὶ νὰ τὴν ἀναφέρωμεν.

Ἐπὶ τέλους διηγεῖται ὁ Τρεφύρτιος περὶ γυναικίως πινος 27 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, εἰς τὴν ὅποιαν εὔρε τὴν μὲν κεφαλὴν τοῦ ἔμβριου εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς λεκάνης· τὸ δὲ ὀμφάλιον νεῦρον ψυχρὸν, λεπτὸν, χαῖνον καὶ περιτεταμένον εἰς τὴν ἐγκάρσιον τῆς κεφαλῆς διάμετρον· ὅσαι αἱ δοκιμαὶ ὅσαι ἐγείναν διὰ νὰ ἰσαριθῆ ὅπισθεν τῆς λεκάνης, ἀπέβησαν μάταιαι· ὅθεν ὁ Τρεφύρτιος ἐπροσπάθεισε νὰ ἐνδυναμώσῃ τὰς συστολὰς τῆς μήτρας, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν ὠδῖνα ἠσθάνετο ἡ τίκτουσα πόνης εἰς τὴν κοιλίαν, ἐκτὸς δὲ τούτου ἔρρεε καὶ αἷμα, δὲν ἦτο πλὴν ἀμφιβολία καρμία, ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα προήρχοντο ἀπὸ ἕλξιν, τὴν ὅποιαν ἐπροξένει ἡ πρὸς τὰ κάτω ὠθουμένη κεφαλὴ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐμβολὴ τοῦ ἑμβρουουλκοῦ ἐπροξένει τὰ αὐτὰ φαινόμενα, ὁ Τρεφύρτιος ἠναγκάσθη νὰ κόψῃ τὸ μὲ σφύζον πλὴν νεῦρον καὶ ἐπομένως νὰ ἐξάξῃ τὸ παιδίον μὲ τὸν ἑμβρουουλκόν, ἔπειτα δὲ ἀπεχώρησε μὲ τὴν χεῖρα τὸν πλακοῦντα, ὅστις ἐβράδυνε ν' ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τὴν μήτραν, πράγμα τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπιχειρήσει καὶ εἰς προλαβόντα τοκετόν. Ἡ ἐγγειρήσις αὕτη ἐτελείωσεν εὐκόλως ἐπειδὴ, ὁ πλακοῦς εἶχεν ἀποχωρισθῆ ὅσον πεντάδραχμον κατὰ τὸ κάτω αὐτοῦ χεῖλος· τὸ παιδίον ἦτο νεκρὸν, ἡ δὲ λοχεία διέτρεξε κατὰ φύσιν,

Παρίπτωσιν πολλὰ ἀνάλογον μὲ ταύτην ἀνέφερον ἄλλοτε καὶ ὁ Μιένδης εἰς τὴν μαιευτικὴν αὐτοῦ ἐφημερίδα.

(Ἐκ τῶν Ἱατρικῶν Χρονικῶν τοῦ Σμίθου).

N. K.

*Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν μῆνα
Νοέμβριον.*

Ἐξηκολούθησαν οἱ καταρροϊκοὶ καὶ ρευματικοὶ πυρετοὶ, βήχες καὶ πλευρίτιδες, ὡς καὶ περιοδικαὶ τινες νόσοι. Ἐκ τῶν τελευταίων παρατηρήθησαν ὡς ἀξιόλογοι δύο κωλικόποιος, εἰ μὲν ἀμφημερινός, εἰς δὲ τριταῖος, πολὺ δυνατοὶ καὶ μόνον μὲ μεγάλας τοῦ κινίνου (60 σιταρ.) δόσεις ἰαθέντες. Ἐν γῆρα ὑγεία ἐπεκράτησε καὶ ὀλίγοι μόνον εὐρέθησαν ἀσθενεῖς.

K. B.

*Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν μῆνα
Δεκέμβριον.*

Ἐξ αἰτίας τοῦ κρύου καὶ ὑγροῦ καιροῦ εὐρέθησαν καὶ αὐτὸν τὸν μῆνα αρκετοὶ καταρροϊκοὶ καὶ ρευματικοὶ πυρετοὶ, καταρροὲς, ρευματισμοὶ μάλιστα τοῦ προσώπου ἢ κεφαλῆς, πνευμονίαι, ἐπίσης καὶ ἐντερίτιδες, κυναύγλαι. Μολοντοῦτο αἱ ἀσθένειαι αὗται δὲν ἦσαν πολλαὶ οὐδὲ δυναταί, καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἀστρακίαν (scarlatina) μὲ φλεγμονώδη χαρακτῆρα ἀπέθανον παιδία τινά, καὶ δὲν ἐπαρατηρήθη ὡς ἐπιδημία.

K. B.

Μετεωρολογικαί παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις κατά τὸν μῆνα Δεκεμβρίου.

Ἡμέρα	Προβ. Προβ.	Βροχίσματα παισιόγραφοι	ἰσχύς	Θερμότητες Προβ. μέγιστ.	Θερμότητες I.		Ἄνεμος		Καιρός	
					Προβ. μέγιστ.	ἰσχύς	Προβ. μέγιστ.	ἰσχύς	Προβ. μέγιστ.	ἰσχύς
1	27, 10	27, 10	27, 10	30	12	9	μδ	μ	Κ	Κ
2	27, 10	28, 10	28, 10	9	13	9	μδ	μ	Κ	Κ
3	28, 2	28, 2	28, 2	9	10	8	μδ	μδ	Κ	Κ
4	28, 2	28, 2	28, 2	7	8	6	μδ	μδ	Κ	Κ
5	27, 11	27, 11	27, 10	5	7	5	μδ	μδ	Κ	Κ
6	28, 2	28, 2	28, 2	3	10	7	μδ	μδ	Κ	Κ
7	28, 2	28, 2	28, 2	2	10	6	μδ	μδ	Κ	Κ
8	28, 2	28, 2	27, 10	2	9	6	μδ	μδ	Κ	Κ
9	27, 11	27, 11	27, 10	7	10	9	μδ	μδ	Κ	Κ
10	27, 10	27, 9	27, 10	2	3	0	μδ	μδ	Κ	Κ
11	28, 2	28, 2	28, 2	1	3	0	μδ	μδ	Κ	Κ
12	28, 2	28, 3	28, 3	1	3	0	μδ	μδ	Κ	Κ
13	28, 2	28, 2	28, 2	1	7	0	μδ	μδ	Κ	Κ
14	28, 1	28, 1	28, 1	0	7	0	μδ	μδ	Κ	Κ
15	27, 11	27, 11	27, 11	4	7	4	μδ	μδ	Κ	Κ
16	28, 2	28, 2	28, 2	5	6	4	μδ	μδ	Κ	Κ
17	28, 2	28, 2	28, 2	1	2	2	μδ	μδ	Κ	Κ
18	28, 2	28, 2	28, 2	1	2	2	μδ	μδ	Κ	Κ
19	28, 2	28, 2	28, 2	1	3	1	μδ	μδ	Κ	Κ
20	28, 2	28, 2	28, 2	1	3	1	μδ	μδ	Κ	Κ
21	28, 2	28, 2	28, 2	1	3	1	μδ	μδ	Κ	Κ
22	28, 4	28, 4	28, 4	0	5	3	μδ	μδ	Κ	Κ
23	28, 4	28, 4	28, 4	2	6	4	μδ	μδ	Κ	Κ
24	28, 4	28, 4	28, 4	2	7	4	μδ	μδ	Κ	Κ
25	28, 4	28, 4	28, 4	2	7	4	μδ	μδ	Κ	Κ
26	27, 11	27, 11	27, 11	8	13	10	μδ	μδ	Κ	Κ
27	27, 10	27, 10	27, 10	5	8	4	μδ	μδ	Κ	Κ
28	28, 2	28, 2	28, 2	4	6	3	μδ	μδ	Κ	Κ
29	28, 2	28, 2	28, 2	3	6	3	μδ	μδ	Κ	Κ
30	28, 2	28, 2	28, 2	3	6	3	μδ	μδ	Κ	Κ
31	28, 2	28, 2	28, 2	4	7	3	μδ	μδ	Κ	Κ

Κ. Β.

Μετωρολογικαί παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν μῆνα Νεφέβριου.

Ἡμέραι	Προσ.	Βροχόμετρον μετεωρολ. ἕνδεκα	Θερμόμετρον P. Προσ. μετεωρ. ἕνδεκα	Ἄνεμος μετεωρολ. ἕνδεκα	Προσ. μετεωρολ. ἕνδεκα	Κατὰ β. βροχ.
1	27, 8	27, 7	16	μ	κ	κ
2	27, 9	27, 10	13	μ	κ	κ
3	28.	28.	12	ε	κ	κ
4	28.	28.	15	ε	σ	βρ.
5	28.	28.	14	μ	σ	κ
6	28.	28.	11	εδ	κ	κ
7	28.	27, 11	12	μ	βρ.	βρ.
8	27, 10	27, 10	11	ε	κ	κ
9	28, 1	28, 1	12	ε	βρ.	κ
10	28, 1	27, 11	8	ε	κ	κ
11	27, 11	27, 11	8	ε	κ	βρ. ἀεζάνη
12	28, 1	28, 1	7	ε	σ	σ
13	28, 2	28, 3	8	ε	κ	κ
14	28, 3	28, 3	7	ε	κ	κ
15	28, 2	28, 2	9	ε	κ	κ
16	27, 9	27, 8	4	μ	βρ. βρον. σ	σ
17	27, 7	27, 7	15	μ	σ	σ
18	27, 6	27, 6	13	μ	σ	βρ.
19	27, 10	27, 10	14	μ	κ	βρ.
20	28, 1	28, 1	12	μ	κ	κ
21	28, 3	28, 3	12	ε	κ	κ
22	28, 4	28, 4	9	ε	κ	κ
23	28, 5	28, 5	9	ε	κ	κ
24	28, 4	28, 4	9	ε	κ	κ
25	28, 3	28, 3	12	ε	κ	κ
26	28, 3	28, 3	10	ε	σ	σ
27	28, 2	28, 2	10	ε	σ	σ
28	28, 1	28, 1	9	εδ	σ	σ
29	27, 11	27, 10	13	μ	κ	βρ.
30	27, 10	27, 10	13	ε	βρ.	βρ.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ζ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Φεβρουαρίου 1838.

Περὶ κολλητικῆς τινος νόσου πρὸς ὀλίγων ἐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναφανίσθη, καὶ εἰς τὴν περὶ τῆς δημοσίου υγιείας τῆς Διοικήσεως Βοιωτίας ἐκδοτὴν ἀναφορῆμένης ὑπὸ τοῦ Κ. Ν. Κ. κλογεροπούλου, ἰατροῦ τῆς Διοικήσεως Βοιωτίας κτλ.

Εἰς τὸν δῆμον τῆς Δρυμείας καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ δήμου τῆς Γιθωρείας, ἐμφωλευεὶ πρὸ δεκαπέντε περιπτου ἐτῶν ἀσθένειά τις μεταδοτικὴ ἔχουσα μεγάλην ὁμοιότητα ὡς πρὸς τὰ συμπτώματα, τὴν πρόδον καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς θεραπείας μὲ τὴν ἀφροδισίαν νόσον, καὶ τὴν ὑποίαν οἱ κάτοικοι τούτων τῶν μερῶν ὀνομάζουσιν *ὄρχιδαν* ἢ *σπυρῶλον*. Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἐμφαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρῶτον εἰς τὸ δέριμα ἐν εἴδει ἐξανθημάτων, παρασαρκωμάτων καὶ λειχήνων, κατὰ τὰ αἰδοῖα μάλιστα ἢ κατὰ τὸ τριγυτὸν μέρος τῆς κεφαλῆς· ἐνίοτε δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ δέριματος χωρὶς νὰ ἐνοχληθῶσι τὰ γεννητικὰ μέρη. Μετ' ὀλίγον δὲ ἕλκωνται οἱ μυχῶδεις ὑμένες τοῦ στόματος, τοῦ φάρυγγος, τῆς βύνης καὶ αὐτοῦ τοῦ λάρυγγος, ὅπου παρατηροῦνται διάφορα πλατεῖα καὶ λευκώχρα ἕλκη εἰς τὰ χεῖλη, εἰς τὸ στόμα καὶ κατ' ἐσχάτην εἰς τὸν οὐρανόν, ἕτετε μὲ τὴν πρόδον τῆς νόσου διαβιβρώσκειται ἐνίοτε δὲ ἐπιλαμβάνει ἡ νόσος αὕτη τὰ βλέφαρα καὶ τὸν λευκὸν τοῦ ὀφθαλ-

μοῦ (lunica sclerótica) ὑμένα καὶ ἐπιφέρει χρονίαν ἀφελ-
μίας καὶ τύφλωσιν (ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει πολλὰ σπανίως)
οἱ φθόγγοι τοῦ ἀσθενοῦς ἐπιφοροῦσι διὰ τῆς φωνῆς, ἢ φωνῆ
αὐτοῦ γίνεται τραχεῖα καὶ βραγχώδης, καὶ μεταβάλλεται
τοιουτοτρόπως, ὥστε ἀπὸ μόνῃ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς φωνῆς
ὁ ἔχων παίρνει ἰκάνην τοιαύτης νόσου δύναται νὰ προμα-
τεύσῃ περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς. Προσδεύοντος τοῦ πάθους,
ἀσθενὴς πάσχει ἀπὸ δεινῆς ὀστεαλγίας, αἱ ὁποῖαι ἐνίοτε κη-
ρυσσοῦσι τὰς διαφόρους ἀρθρώσεις καὶ προξενοῦσι δυσκίνησι.
Κατὰ τὰς ὑποίας ἔλαβον πληροφορίας, ἐνίοτε μετὰ παύ-
σεων ἐξ ἢ ἐκτὰ ἐτῶν εἰς τινὰς παύουν αὐθαρμῆτως ὅλα τὰ
συμπτώματα τῆς νόσου, ὡς ἐπιτοπλεῖστον δὲ μετὰ δύο ἢ
τρία ἔτη ἀναζωπυροῦνται· καὶ τοιοῦτους συνέπειαι νὰ ἴδωμι
ἐγώ.

Λγνοῖται πόθεν εἰσεχώρησεν ἡ νόσος αὕτη εἰς τὴν ἰατρ-
χίαν ταύτην καὶ εἰς τὰς γειτνιαζούσας τῆς Φωκίδος καὶ Λο-
κρίδος, εἰς τινὰ χωρὶα τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ πολλὸ μνη-
λῆτος ἀριθμὸς τῶν ἀσθενούντων, ἐκ τῶν ὁποίων ἦλθον πι-
νὲς ἐπίτηδες πρὸς ἐμὲ, διὰ νὰ ζητήσωσι θεραπείαν. Κοινῶς
δοξάζεται, ὅτι ἡ νόσος αὕτη διεδόθη πρῶτον εἰς τοὺς Πηλο-
ποννησίους ἀπὸ τῶν Ἰβηρίας, τοὺς ὁποίους ἔφερον ὁ Ἰβηρὸς
Πατῆρ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὅτι μετὰ
ταῦτα τὰ Πελοποννησιακὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον
εἰς τὴν στερεάν Ἑλλάδα, μετέδωκαν αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς σι-
ραελλαδίτας. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν ἔχει καμμίαν πιθανό-
τητα, διότι ἴδα ἀνθρώπους, οἵτινες περιέπεσον εἰς τὴν νό-
σον ταύτην πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, δηλ. πρὶν ἔτι εἰσεῖσθαι τὴν
Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρῶτον ἡ
ἀσθένεια αὕτη ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τὴν ἀφροδισιακήν
καὶ θεραπεύεται σχεδὸν μετὰ τὰ αὐτὰ φάρμακα· ἐθεράπευσαν δὲ

καὶ ἐγὼ αὐτὸς τινὰς μετὰ τὸ διὰ σαρκωπαρίλλης σύνθετον σερβί-
πιον (Syrup. Cuisinieri) μετὰ τὸν δευτεροχλωροῦχον ὑδράργυ-
ρον διωτερόζυδον (ἀλυκοῦ ὑδράργυρου ἄχνη) καὶ ἔμεις νομίζω,
ὅτι δὲν εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀσθένεια μετὰ τὴν ἀφροδισιακήν,
ὅτι δὲν εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀσθένεια μετὰ τὴν ἀφροδισιακήν,
πρῶτον μὲν, διότι ἡ ἀφροδισιακὴ νόσος ἀμεληθεῖσα προσδεύει, δὲν
ἐξαλείφεται ποτὲ αὐτομάτως καὶ ἐπιφέρει μεγάλην φθορὰν
εἰς διάφορα συστήματα τοῦ σώματος, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον,
ἐν ᾧ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀσθένεια, μολονότι διαρκεῖ πολλὰ ἔτη,
δὲν προξενεῖ σχεδὸν ποτὲ, καθόσον τοῦλάχιστον γνωρίζω,
θάνατον, καὶ ἐξαλείφεται ἐνίοτε αὐτομάτως καὶ χωρὶς ἰατροῦ
βοήθειαν· δεύτερον δὲ, διότι ἐν ἀπὸ τὰ πρῶτα παθολογικὰ
σημεῖα αὐτῆς εἶναι ἡ ἀλλοίωσις τῆς φωνῆς.

Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα νομίζω οἰκεία εἰς ἐξάλειψιν τῆς νόσου
ταύτης εἶναι·

- α. Νὰ χωρισθῶσιν οἱ πάσχοντες ἀπὸ τῶν ὑγίων.
- β. Νὰ τεθῶσιν ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν χο-
ρηγούμενων τῶν ἀναγκαίων βοηθημάτων παρὰ τοῦ ἀρμοδίου
ἰατροῦ εἰς τοὺς προφικῶς ἐξ αὐτῶν ἐνδεεῖς· καὶ
- γ. Τὸ αὐτὸ μέτρον νὰ ληφθῇ συγχρόνως καὶ εἰς τοὺς
ὄμους τῆς Φωκίδος καὶ Λοκρίδος ἢ καὶ ἄλλης ἐπαρχίας ὅπου
ἐμφωλεῖται τοιαύτη νόσος.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κυρίου Καλοῦγεροπούλου συμφω-
νοῦσιν ὅχι ὀλίγον καὶ αἱ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε πρὸ
ὀλίγου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἰατρικὴν Ἐτοκίρειαν ὁ Κ. Δεσλιώ-
δης διὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νόσον, τὴν ὁποίαν ὁ ἰατρὸς
αὗτος ἀνέφερεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰλλυρικῆν νόσον (Francia-
sia Illyrica, scarlieno), λέγων, ὅτι ἡ νόσος αὕτη ἐμφω-

λεύει εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, ὅτι μετεδόθη εἰς τὴν Φωκίδα καὶ Λοκρίδα ὅχι ἀπὸ τοὺς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἀραβίας, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς Ἰλλυρίους (Σκοδριάνους), οἵτινες εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως· ὅτι εἶναι κολλητικὴ μεταδιδόμενη ἀπὸ ἄνθρωπον εἰς ἄνθρωπον πάσης ηλικίας διὰ τοῦ συγχρωτισμοῦ, διὰ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ τῆς συνοικήσεως κ.τ.λ. ὅτι ἡ πρόοδος αὐτῆς γίνεται κατ' ἄλλογον, ὅτι ἐπιλαμβάνει μὲ κνησμὸν τὸ ἐξ ἐπιπολῆς δέρμα τῆς κεφαλῆς, τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὠτίων, μὲ πολὺν δὲ κνησμὸν καὶ μὲ σφοδρὰς πόνους τὸ δέρμα τῶν αἰδοίων ἐν εἰδίαισι κελύδων, καὶ συχνάκις μικρῶν κονδυλωμάτων κατὰ τὴν ἕδραν, ἐνίοτε δὲ κατὰ τοὺς ὄρχας, ὅτι ἐπιλαμβάνει τὸν ἐπενδύοντα στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ λάρυγγα βλεννώδη ὑμένα, καταστάνουσα τὴν φωνὴν τοῦ ἀσθενοῦς βραγχώδη, ὅτι ἐπιφέρει ὀσμῆς ἀλγίας καὶ μετὰ πολλὸν χρόνον τὸν θάνατον· καὶ τέλος διὰ ἐπιφάρμακον αὐτῆς εἶναι ὁ ὑδράργυρος.

I. Ο.

Πότε ἤρχισε καὶ πῶς ἐπιροχώρησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐμβολιαστικὴ τῆς δαμαλίδος.

Ἀφ' οὗ ἔγινε γνωστὴ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἰενέρου μόλις ἀπέρρασαν τρία ἔτη καὶ εἰσῆχθη ἡ ἐμβολιαστικὴ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τρεῖς ἰατροὺς τὸν Πιτζάνην, Ἔσπην καὶ Ραζήν. Παρὰ τοῦ τελευταίου τούτου διδασχθεὶς καὶ ἐγὼ τῆς τέχνης τοῦ ἐμβολιάζειν, διετέλουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐνεργῶν αὐτήν. Κατὰ δὲ τὸ 1804 ἔτος προσκλήθη ἐπὶ τὴν Ἱδραν νὰ ἐμβολιάσω καὶ ἐνεφυλλίσω τὴν οἰκογένειαν τοῦ δεσποῦ τοῦ τῆς νήσου ἐκείνης τοῦ Γεωργίου Βούλγαρη· ὅτι

πρώτην φοράν ἔγινεν ἡ δαμαλὶς δι' ἐμοῦ γνωστὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐντεῦθεν ἀναχωρήσας ἔπειτα καὶ περιερχόμενος κατὰ καμὰς ἐνεφυλλίζον εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος παιδία, πλὴν κατ' ἀρχὰς μὲ πολλὰς δυσκολίας, ὡς ἦτον ἐπόμενον μὴ αἰσῆς ἀκόμη γνωστῆς τῆς φύσεως τῆς δαμαμαλίδος. Πολλοὶ τῶν τότε ἐμπειρικῶν ἰατρῶν ἰδόντες τὴν ὠφέλειαν, ἀλλὰ μὴ γνωρίζοντες καὶ τὴν μέθοδον, ἐπεχείρισαν νὰ ἐμβολιάζωσιν ἀλλὰ πότε μὲ νόθον ὕλην καὶ πότε μὲ ἐτερογενεῖς ὅλας δριμείας, ὅσον κανθαρίδας, ὅσον χαρακίου (φλόμου) κ.τ.λ. Μετὰ ταῦτα ὁμοῦς εἰσῆξαν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος οἱ ἰατροὶ τὴν ἐμβολιαστικὴν τῆς δαμαλίδος, ἥτις καὶ ἰσχυρῶς μὲ ἰκανὴν ἐπιτυχίαν καὶ πρόοδον μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Καποδιστριαίου. Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος θέλων νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν ἐμβολιασμὸν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, μ' ἐδιώρισε κατὰ τὸ 1830 ἔτος γενικὸν ἐμβολιαστικὸν καὶ μὲ διάταξιν νὰ περιερχώμαι τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ ἐμβολιάζω, ὥστε αὐτὴ γίνοιτο νὰ θεωρηθῆ ὡς πρώτη ἐπίσημος πράξις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν δαμαλίδα. Οὕτω λοιπὸν εἶχε προχωρήσει ὁ ἐμβολιασμὸς τῆς δαμαλίδος εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπέλαβον ἐκ τῆς ὠφελείας αὐτῆς πολλὰ παιδία καὶ ἀπὸ ἐμὲ περιερχόμενον τὸ Κράτος καὶ ἀπὸ ἄλλους ἰατροὺς καὶ ἐμπειρικοῦς μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως. Ἡ Ἀντιβασιλεία τότε θεωροῦσα, ὅτι ἐνεργεῖτο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἐμβολιασμὸς καὶ ὅτι ἦσαν ὅλα τὰ μέσα πρόχειρα πλέον διὰ νὰ γένη γενικώτερος ὁ ἐμβολιασμὸς, ἐξέδωκε κατὰ πρότασιν τοῦ Β. ἰατρικοῦ Συμβουλίου τὸ ἀπὸ 4 Ἀπριλ. τοῦ 1835 ἔτους Διάταγμα, καὶ ἐδιώρισεν εἰς ἕκαστον Νομὸν ἓνα δημόσιον ἐμβολιαστικόν. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἀπόντος τοῦ Βασιλέως, κατηργήθησαν ἐπὶ Ἀρμανσπεργου οἱ δέκα ἐμβολιαστικαὶ τῶν Νομῶν καὶ ἐδιωρίσθησαν ἀντ' αὐτῶν (27 Δεκεμβρ. 1836) τέσσαρες γενικοὶ ἐμβολιαστικαί,

καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ ὁ ἐμβολιασμός καὶ μέχρι τοῦδε πῆ-
δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀτελῶς ἀκόμη.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδίων τὰ ὅποια ἐνεφυλλίσασα ἐγὼ εἰς
ὁ ἐφεξῆς κατ' ἔτος:

Εἰς τὸ ἔτος	ἐμβολιασθ.	Εἰς τὸ ἔτος	ἐμβολιασθ.
1805	194	1822	738
— 1806	298	— 23	492
— 1807	365	— 24	947
— 1808	497	— 25	809
— 1809	503	— 26	619
— 10	646	— 27	611
— 11	509	— 28	792
— 12	786	— 29	997
— 13	679	— 30	657
— 14	898	— 31	1,074
— 15	735	— 32	662
— 16	593	— 33	778
— 17	2,105	— 34	818
— 18	697	— 35	596
— 19	619	— 36	1,165
— 20	577	— 37	2,282
— 21	512		24,082

Ἡ προφυλακτικὴ τῆς δαμαλίδος ἐνέργεια, καθ' ὅσον γι-
ρίζω εἶναι ἔμμογος, ἐὰν ἡ δαμαλὶς εἶναι γνησίαι καὶ καλῶς
καθότι ἀπὸ τὰ ἀνά χεῖράς μου ἀποδεικτικὰ νήσωντι καὶ
πόλλων τῆς Ἑλλάδος μαρτυρεῖται, ὅτι οἱ κατὰ καιρὸν ἐ-
μοῦ ἐμβολιασθέντες ἔμειναν πάντοτε ἀβλαβεῖς, οὐκ ἐ-
σκηψαν εἰς τοὺς τόπους των αἰ εὐλογίαι. ἐκτὸς δὲ τού-
των πολλοὶ γονεῖς διστάζοντες εἰς τὴν προφυλακτικὴν ἐνέργει-
α τῆς δαμαλίδος, ἐμβολίασαν τοὺς παῖδας των καὶ μὴ τὴν
λὴν τῶν εὐλογιῶν, ἀλλ' ἔμειναν αὐταὶ ἀνεργεῖς ὅσον ἡ
πείρας γνωρίζω δὲν ἀλλοιοῦται οὐδὲ ἐξασθενεῖ ἡ δαμα-

μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν μεταδιδομένη ἀπὸ βραχίονος εἰς βρα-
χίονα, ἔθεν καὶ ἡ γνώμη τινῶν νεωτέρων, ὅτι πρέπει αὕτη νὰ
λαμβάνεται μετὰ πέντε ἢ ἕξ ἐτῶν παρέλευσιν ἐκ νέου ἀπὸ
τὴν δαμαλὴν. Ἀπὸ τὸ 1804 ἔτος ἐπαγγαλλόμενος τὴν ἐμ-
βολιαστὴν μεταχειρίζομαι πάντοτε τὴν αὐτὴν δαμαλίδα, ἢ
ὅποια ἐνεργεῖ νῦν ὡς καὶ πρότερον.

Γ. Α. Λόβερτης.

Γεν. ἐμβολ. τῆς Σπ. Ἑλλάδ.

Σημεῖα καὶ τέλος τῶν παρατηρημάτων πρὸς διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῆς
φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων.

Εἶπα δὲ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ φλεγμονὴ τῶν μηνίγγων σπα-
νώτατα περιορίζεται εἰς μόνον τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ ἐγκεφά-
λου καὶ διὰ τοῦτο τὰ συμπτώματα τῆς παθήσεως τοῦ ὅλου
ὄργανου ἐμφαίνονται καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τοῦ σώματος. Εἰς
δὲ τὴν φλεγμονὴν τοῦ ἐγκεφάλου, ταυτέστι τῆς οὐσίας τοῦ
ἐγκεφάλου, ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα· διότι τόποι τινες μόνον
ἐνδὲ τῶν λοβῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιλαμβάνονται ἀπὸ τὴν φλε-
γμονὴν, καὶ, ἐνὸς ἢ φλεγμονῆς ἐπιμένει εἰς τοὺς τόπους τού-
τους, τὰ χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τῆς παθήσεως εἶναι
ἐν τόπω περιορισμένα, εἰς τινὰ μέλη δηλαδὴ, αἰσθητήρια
κ.τ.λ. διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρχίζει ἡ φλεγμονὴ μὲ
σπασμῶς ἢ μὲ παράλυσιν ἐνδὲ βραχίονος, ἢ ποδός, ἢ τοῦ ἐνδὲ
μῶνον ἡμίσεως μέρους τοῦ σώματος καὶ πολλακίς μὲ τὴν παρά-
λυσιν ταύτην ἐντόμα εἶναι σύσπαισις καὶ ἀκαμψία τῶν μυῶν
τοιαύτη, ὥστε πᾶσα διάτασις τοῦ παραλελυμένου κορμίου εἶναι
καὶ δύσκολος καὶ ὀδυνηρά· ὁ δὲ ἐπακολουθεῖν ἄλλοτε μὲν ταχύ-
τερον, ἄλλοτε δὲ βραδύτερον κέρως σημαίνει τὴν ἐκ τῆς τοπι-

κῆς φλεγμονῆς προερχομένην συμπτώθειαν τοῦ ὅλου ἐγκεφαλίου. Τὸ δὲ περιέργον εἶναι, ὅτι ἡ ἐκ ταύτης γεννωμένη συμπτώθεια παύει πάλιν, καὶ οὕτω παύουσι καὶ ὅλα τὰ ἐκ τῆς προερχόμενα, καὶ γίνεται θανάσιμος, ὅταν καὶ ἐκ δευτέρου ἐπιγεννηθῆ· καὶ ἐὰν ὁ θάνατος δὲν ἐπέλθῃ, ζῆ μὲν ὁ ἄρρωστος, ἀλλὰ μὲ ἀτροφίαν καὶ μαρασμὸν ἐνδὲς ἢ πλειοψημορίων τοῦ σώματος.

Καθὼς ἡ διάγνωσις οὕτω καὶ ἡ θεραπεία τῆς ἐγκεφαλίτιδος τῶν παιδίων γίνεται χωρὶς πολλὴν κρίσιν καὶ ἐπιεικέως ἢ ἀναλλοίωτος ἡ θεραπεία αὐτῆς εἰκοσιν ὀλόκληρα ἔτη, εἰ ὁ ἔμμος ἐνέκρινεν ὠφελίμους τὰς ψυχρὰς ἐπιβροχὰς τῆς κεφαλῆς· ἠθέλαμεν δὲ εἶσθαι εὐτυχεῖς, ἐὰν ἡ αὐτῆς θεραπεία ἤθελε τελεσφορεῖ καὶ πάντοτε. Ἀλλὰ πᾶς εὐσυνείδητος καὶ φιλοτέχνης ἰατρός, ὅστις μετέρχεται τὴν τέχνην τῆς παιδιατρικῆς τινὰς, ὡς ἐρωτήσῃ τὴν συνείδησίν σου, πασαῖς ἐπιβροχῶν τυχρῶς καὶ ἰατρῶσιν τὸ νόσημα τοῦτο, καὶ εἰς ταύτας ἀκόμη περιπτώσεις, ὅπου καὶ τὰ πρὸς θεραπείαν ἀπαιτήματα περιστάτικὰ δὲν ἦσαν πάντῃ ἐναντία. Ἡ ἰδική μου συνείδησις τοῦλάχιστον μὲ λέγει, ὅτι ἰατρῶσα μόνον τὸ ἥμιον τῶν πνεύτων ἀρρώστων· ἴσως ἄλλοι εὐτυχέστεροι ἐμοῦ, ἐδυνήθησαν καὶ ἰατρῶσασιν τὰ δύο τρίτα. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μᾶς δίδει διὰ τὰ δίκαια καὶ ἀνακρίνωμεν τὴν μέθοδον τῆς θεραπείας τοῦ νοσήματος τούτου· καὶ ἐτι μεγαλειτέραν ἀφορμὴν εἰς αὐτὸ μᾶς δίδει καὶ ἡ περὶ ταύτης ἀλλοδοξία τῶν ἐνοδοξίμων ἰατρῶν. Ὁ ἔμμος (Heim) τοῦ ὁποίου τὸ ἥνομα σέβεται πολλὸν, μὲ ἐβεβαίωσε πολλοῖσι, ὅτι περιττὸν καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξιον εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ νοσήματος τούτου νομίζει πᾶν ἄλλο φάρμακον πλὴν τῶν ψυχρῶν ἐπιβροχῶν τῆς κεφαλῆς· ὁ δὲ Ἀβερκρόμβος (Abercrombie) δοξάζει τὰ θερμὰ ὑπακτικὰ ὡς τὰ κύρια πάντα. Εἰς τὴν θεραπείαν τῆς

ἐγκεφαλίτιδος τῶν παιδίων ὀλιγορεῖται προσέτι καὶ αὐτὴ ἡ διαφορά, τὴν ὁποίαν ἀκριβοῦς ἢ θεραπευτικὴ μᾶς διδάσκει εἰς τὰ διάφορα τοῦ νοσήματος στάδια καὶ ὀλιγώτερον πάντων προσέχομεν εἰς τὴν ἐγκεφαλίτιν τὸν πεπονθότα τόπον, πρᾶγμα, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι μικροῦ λόγου ἄξιον. Διότι εἰς τὴν φλεγμονὴν τῶν μηνίγγων ἀπαιτεῖται κυρίως, καθὼς καὶ εἰς τὰς φλεγμονὰς τῶν ὀφθαλμῶν ὑμένων, καὶ ἐμποδίσωμεν τὴν διέδρασιν (exsudatio) καὶ καὶ ἐνεργήσωμεν, ἂν δὲν εἶναι πλέον καιρὸς, ἢ δὲν δυνηθῶμεν τοῦτο, τὴν διαφύρσιν τῶν ἐκποθέντων ὑγρῶν. Ὅθεν καὶ ἡ θεραπεία διαιρεῖται εἰς δύο· καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον αἱ ἀφαιμαξίσεις, τὰ ὑπακτικὰ, τὰ ψυχρὰ ἐπιθήματα καὶ ἐπιβροχῶματα, αἱ ἐπικνήσεις τοῦ δέρματος εἶναι τὰ κύρια καὶ δυνατὰ· ἀναγκαῖα τῶσι καὶ καὶ καύτωσι τὸ νόσημα εἰς τὸ στάδιον τοῦτο· εἰς δὲ τὸ δεύτερον τὰ θερμὰ ἐπιθήματα εἰς τὴν κεφαλὴν εἶναι τὰ μόνον συντείνοντα εἰς τὴν διαφύρσιν· τὸ ὄφελος τούτων ἀποδείκνυται καὶ ἀπὸ τῆς ἐξῆς ἄλλων νοσημάτων ἀναλογίαν των, ὡς πολλὰκις δυνάμεθα καὶ βεβαιωθῶμεν τοῦτο εἰς τὴν πλείω καὶ περιτονίην. Ἡ εἰς τὴν φλεγμονὴν τῶν μηνίγγων μὲ ταῦτα πείρα μας δὲν εἶναι βέβαια ἀρκετὴ, ἀλλὰ δὲν θέλει εἶσθαι διὰ τοῦτο ματαιοπονία καὶ γένωσι καὶ πάλιν δοκιμαί. Τόση βεβαία χρειάζεται διὰ καὶ ἀποτεινάζη τις τὸν ζυγὸν τῶν ἐπικρατούντων τῆς θεραπευτικῆς ἀξιωματικῶν· ἐπειδὴ ἄλλως ἐμπίπτει εἰς τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων ὅστις ὅμως πολλοῖσι ἴδαν αὐτοψὶ τὴν ματαίαν χρῆσιν τοῦ ψύχους μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς τῶν πασχόντων ἀπὸ ἐγκεφαλίτιν παιδίων· δὲν θέλει βέβαια αἰσθανθῆ καμμίαν τοῦ πνευδῶτος τύψιν, ἐὰν δοκιμάσῃ καὶ τὰ θερμὰ ἐπιθήματα εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ νοσήματος, καὶ ἡ δοκιμὴ αὐτὴ δὲν εἶναι βέβαια «παρὰ σκοπὸν τοξέουσι». Ἐκ τούτου κινούμενος μετεχειρίσθην

εἰς τὸ ἄνω βῆθ' ἐν τριετῆς παιδίον τὰ θερμὰ ἐπιθήματα, καὶ δὲν ἐμετανόησα διὰ ταῦτα· οἱ σπασμῶδεις παροξυσμοὶ ἐρχισαν νὰ παύωσι κατ' ὀλίγον, καὶ ἡ διαφύρασις ἐγενετο γρηγορῶς ἐνόγησιν. Δοκιμάζοντες τοῦτο κατ' ἀπανόληψιν θέλομεν ἐν νηθῇ νὰ διορίσωμεν καὶ τὴν ὥραν, καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ τὰ ψυχρὰ ἐπιθήματα τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ θερμὰ. Εἰς ἔλλειψιν σημεῖων δεικνυόντων ὀριστικῶς τὴν γενεμένην διίδρωσιν ὕλης ὑπέρωδους καὶ λυμφώδους δὲν ἐγγρηγορῶ ἀλλὰ τι νὰ πράξωμεν, εἰμὴ νὰ μὴ χρονοτριβῶμεν μὴ τὰ ψυχρὰ ἐπιθήματα πλέον, εὐθὺς ἀφ' οὗ ἴδωμεν, ὅτι ταῦτα ἔπιφέρουσι καμμίαν βελτίωσιν, καὶ ὅτι ἡ ἀντενέργεια απαιτοῦται ἐπὶ μᾶλλον· καὶ διὰ νὰ μὴ χάνωμεν τὴν εὐκαιρίαν χρεῖαν ἔχομεν βέβαια καὶ ἰδιαιτέρας εἰς τοῦτο ἀσκήσεως.

Χρεωστοῦμεν ὅμως νὰ ἐκτελῶμεν τοῦτο προσεκτικῶς καὶ ἐπιμονῶς. Διότι καθὼς εἰς τὸ πρῶτον στάδιον πανίον μόνον ψυχρὸν κατὰ τοῦ μετώπου ἐπιτιθέμενον, ἢ ἐπιθρόντισι τῆς κεφαλῆς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, δὲν σημαίνει, ὅτι ἐγενετο καταφυκτικὴ θεραπεία (κατὰ τοῦ Ἰβήμου τὴν παραγγελίαν πρέπει πᾶσαν ὥραν νὰ γίνεται κατάντλησις τῆς κεφαλῆς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ 5—10 λεπτὰ τῆς ὥρας διαρκούσα) τοιοῦτοτρόπος καὶ εἰς τὸ δεύτερον στάδιον θέλομεν δαπανᾶ ἐπὶ μακροῦ τὸν καιρὸν, ἐὰν προσφέρωμεν εἰς τὴν κεφαλὴν ὀλίγα θερμὰ ἐπιθήματα. Μὲ μεγάλα κομμάτια μαλλίνου πανίου, διαθερούμενα εἰς ζέον ὕδωρ ἢ ἐγγυμα χαμαιμήλων καὶ ἀποστραγγιζόμενα, πρέπει νὰ ἐπικαλύπτωμεν τὴν ὅλην κεφαλὴν, ἀφ' οὗ κάψωμεν τὰς τρίχας αὐτῆς, καὶ νὰ ἐπιθέτωμεν ἄλλα θερμὰ, εὐθὺς ἀφ' οὗ ταῦτα ἀρχίσωσι νὰ ψυχραίνωνται· πρέπει δὲ νὰ πράττωμεν τοῦτο ἡμέραν καὶ νύκτα ἀδιακόπως, ἕως οὗ ὁ ἄρρώστος ἔλθῃ εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἀναλάβῃ τὰς αἰσθησεις του· τὸ κακὸν ὅμως εἶναι, ὅτι προσμένομεν συνήθως ν

ἀγγίξωσι τὰ καλὰ ταῦτα μηνύματα πολλὰ πρόωμα, ὥστε ἀπατώμενοι εἰς τὴν πρόγνωσίν μας ἀπελπίζόμεθα τῆς θεραπείας. Πολλάκις δὲ ἴδα νὰ ἔλθωσι ταῦτα περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς τετάρτης ἑβδομάδος, πράγμα τὸ ἴσως συμβαίνει καὶ εἰς τὴν πλευρετίν καὶ εἰς τὴν περιτονίτιν.

Ἐνῆμα δὲ μὲ τὰς θερμὰς ταύτας ἐπιβροχὰς τῆς κεφαλῆς, πρέπει νὰ δίδωμεν καὶ τὰ ὑπακτικά, τὰ ὅποια αὐξάνουσι ἐν γενεῇ τὴν διαφύρασιν, καὶ νὰ φυλάσσωμεν εἰς πλήρη ἐνέργειαν καὶ ὅσα εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς νόσου ἐθέσωμεν ἐπισπαστικά. Διότι πολλοῦ λόγου ἄξια κρίνω τὰ τελειωτὰ ταῦτα καὶ μάλιστα τὰ ὅπισθεν τοῦ αὐχένος ἐπιτιθέμενα ἐκδόρια, ἐπειδὴ πολλάκις ἐτυχε νὰ ἴδω, ὅτι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βελτιώσεως τοῦ ἀρρώστου ἢ πέρας τῶν τεχνητῶν ἐλαῶν, ἢ ὀλίγον μακρὰν ταύτων, δολιχῆς καὶ ἀποστήματα· εἰς τέσσαρας δὲ ἀρρώστους μεγίστην ὠφέλειαν ἴδα ἀπὸ τὴν ἀνάτριψιν τῆς διὰ τῆς ἐμετικῆς τρυγῆς εἰσφῆς (unguent-tartar. emetic), ἐπάνω εἰς τὴν ζυρισμένην κεφαλὴν μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν φλυκταινιδίων.

Ἡ δὲ θεραπεία τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου δὲν εἶναι τόσον ἐπιτυχῆς ὡς ἡ τῆς τῶν μηνίγγων· ἐνίοτε μὲν δύναται ἡ ἀντιφλογιστικὴ μέθοδος νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ γενικὰ συμπτώματα, ὅσα τοῦ ἐγκεφάλου ὄλου καὶ ἄλλων ὀργάνων συνεδρεύουσι κατὰ συμπόθειαν τῆς τοπικῆς βλάβης τοῦ ἐγκεφάλου· τὰ δὲ κατὰ ἰδιοπάθειαν γεννώμενα καὶ μάλιστα αἱ παρὰ λύσεις, μένουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀθεράπευτα, καὶ ὀλίγα τινα μόνον γνωρίζω, τὰ ὅποια διὰ τῆς ἱεματικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως ἰάθησαν.

Περὶ ἀποπληξίας τοῦ πνεύματος κατὰ τοῦ Αἰθελίη
(Léveillé)

(Ἰνόμευμα ἐκδοθέν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ) (1).

Ὁ σκοπὸς τοῦ πονήματός μου τούτου εἶναι νὰ λύσω τὴν ἐρώτησιν ταύτην. « Ὅταν ἀποθνήσκη τις εἰς ὀλίγα λεπτά ἢ εἰς ὀλιγώτερον χρόνον παρὰ ἢν τέταρτον τῆς ὥρας ἢ καὶ μίαν καὶ δύο ὥρας, ἡ αἰτία τοῦ θανάτου τάχα ὑπάρχει ἐν τῷ κρανίῳ ἢ εἰς τὸν θώρακα; »

Βοηθούμενος ἀπὸ τὴν πείραν καὶ ἀπὸ τὸν λόγον ἠδωκὸν ἀποδείξω, ὅτι ὅταν ὁ θάνατος συμβαίῃ τῶσον ταχέως, ἡ αἰτία εὐρίσκειται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν θώρακα. Πρὸ πάντων μὲ εἶναι ἀνασφαλεύτως ἀναγκαῖον νὰ ἀποδείξω ὅτι δὲν εἶναι μόνος ὁ ἐγκέφαλος ἀλλ' ὅτι εἶναι καὶ ὁ πνεύμων ἰσχυρὸς τοῦ πάθους τοῦ ὀνομαζομένου ἀποπληξία, καὶ ἵτι τὸ ὄργανον τοῦτο προσβάλλεται ἀπὸ τὴν νόσον ταύτην καὶ φέρει τότε τὸν θάνατον μὲ ἄκραν ταχύτητα. Ἐὰν δυναθῆν νῆ μὴν ἀφήσω καμμίαν ἀμφισβολίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ τούτου πάθους τῶν ὀργάνων τῆς ἀναπνοῆς, θέλει φανῆ σαφῶς ὅτι πολλάκις ὁ αἰφνιδίος θάνατος προέρχεται ἀπὸ αἰτίας ἢ ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς τὸν θώρακα. Πρέπει λοιπὸν εἶ) νὰ ἀποδείξω διὰ τῆς ἀναλογίας καὶ διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἵτι ὑπάρχει πραγματικῶς ἡ ἀποπληξία τοῦ πνεύματος β.) νὰ δείξω τὰς αἰτίας τοῦ πάθους τούτου καὶ τὰ παθολογικὰ αὐτοῦ συμπτώματα γ.) νὰ ἀναφέρω πρὸ τοῦ συμπερισημα-

(1) Revue médicale, Mars, 1837.

Τὸ Ἰνόμευμα τοῦτο ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῆς 4 Ἀπριλ. 1816. Μ' ἔδωκεν ὅτι ἀπὸ τότε ἡ ἐπιστήμη ἐπροχώρησε σημαντικῶς, μ' ἔδωκεν τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ ἱατροῦ τούτου εἶναι ἀκόμη ἀξιὸν λόγου.

τός μου τινὰς σκέψεις περὶ τῆς προγνώσεως καὶ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νόσου. δ.)

Μεταξὺ τῶν πυλουαρίθμων ὄρων τοὺς ὁποίους ἔδωκαν οἱ ἱατροὶ εἰς τὴν ἀποπληξίαν εἶναι σημειωτῶς ὁ τοῦ Σιδναμίου, ὅστις λέγει ὅτι ἡ ἀποπληξία εἶναι ὕπνος βαθύτατος, καὶ παντελῆς στήρισις τῶν αἰσθήσεων καὶ κινήσεων, πλὴν τῆς ἀναπνοῆς, ἥτις εἶναι δύσκολος καὶ βραχυδύτης (1). Ὁ δὲ Portalis βεβαίως ἐπιτρέπων οὗτος τῆς ἀναπνοῆς χαρακτηρίζει τὴν ἀληθῆ ἀποπληξίαν (2). Ἡ ἐπιφέρουσα τὴν νόσον ταύτην αἰτία ἐνεργεῖ ὡσον αἰφνιδίως καὶ ταχέως ὥστε νομίζει τις ὅτι βλέπει ζῶον πληττόμενον αἵφνης εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ πίπτον πάντη ἀκίνητον καὶ ἀναίσθητον. Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς εἰσβολῆς ἠνόησαν ὁ Ἱπποκράτης ἀποπληξίαν (3), ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν δεικνύει διόλου τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον βλάπεται ὁ ἐγκέφαλος. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ πάθῃ κατὰ διαφόρους τρόπους· αἱ ἐνεργεῖαι αὐτοῦ βλάπτονται ἢ κατ' εὐρίαν ἀπὸ ἀγνώστους καὶ ἐκ τῆς ἀνατομῆς μὴ ἀνευρισκομάτης αἰτίας, ἢ κατὰ δεύτερον λόγον ἀπὸ ὁποιαυδήποτε θλίβου θοακίς ἀνατέμνων τις νεκρῶς αἰφνιδίως ἀποθανόντων ἀνθρώπων, δὲν εὐρίσκει τίποτε ξένον εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅς τις ἦτοι ἀναμφισβότως ὁ μόνος πεπονηδὸς τόπος, δύναται νὰ ὑποθέσῃ μετὰ πιθανότητος ὅτι ἠλλοιώθη εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς πηλὴν ἢ νευρικὴ δύναμις. Τὰ φαινόμενα τοῦ πάθους τούτου ἵσταν ἐκεῖνα τῆς παραλύσεως ἐλθούσης αἰφνιδίως ἀνευ τινὸς γνωστῆς αἰτίας.

(1) « Somnus est profundissimus et omni modo sensus et motus sistit, excepta respiratione quam aegri habent difficilem cum certiore ».

(2) Portal, obs. sur la nat. et le trait. de l'apopl. deux. part. art. 1°.

(3) Περὶ ἀδέν. — Περὶ ψυχῶν.

Τὴν ἀποπληξίαν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καὶ μία νόσος κατ' εὐθείαν ξένη εἰς τὸν ἐγκεφάλου· ἀποδεικνύουσι δὲ τούτου, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τινὰ πάλιν τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ προσώπου, τὰ ὀργανικὰ νοσήματα τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, ἢ καὶ μία ἀπλὴ ἀνωμαλία εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν ἐργάτων τούτων· ἰσχυραὶ παραχαί τῆς ψυχῆς ἔφερον πολὺ αἷμα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπομένως τὸν θάνατον ἀμέσως. Τοιοῦτον ὠνομάσαν ἀποπληξίαν, τοῦτέστι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς κτύπης ἢ τῆς ἐνήργησος κατ' εὐθείαν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸν ἐγκεφάλου. Δύο ἱστορικοὶ Ῥωμαῖοι* (1) μὲν λέγουσι ὅτι ὁ Α. Ουέρος ἀπέθανεν ἀπὸ τίνος νόσου χαρακτηριζομένην παρ' αὐτῶν μὲ τὰς λέξεις *percutissio*, *aëmate κληρογῆ* (*ictus sanguinis*). Μετ' αὐτοὺς παρεδέχθη ὁ λαὸς τῶν Γάλλων, ὡς συνώνυμον μὲ τὴν ἀποπληξίαν, τὸ *aëmate κληρογῆ* (*coup de sang*), ἐπειδὴ βλέπεται πάντοτε τὸ ἐπὶ ἀποτέλεσμα, δηλ. ἀκίνησιον, ἀναισθησίαν, παύσιν τῶν ἰατρικῶν δυνάμεων καὶ ἀναπνοῆν βραχέωδη.

Ἡ παθολογικὴ ἀνατομία δὲν ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἱπποκράτους, ἐπομένως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κάμωσιν εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἱατρικῆς τόσας διακρίσεις ὅσας ἔκαμον μετὰ ταῦτα. Δὲν ἐγνωρίζον ἄλλην ἀποπληξίαν παρὰ τὴν αἰφύδην πάλιν τοῦ ἐγκεφάλου τὸ ὅποιον παρακολουθοῦν παραλύσει, ἐπειδὴ τὸ ἀμέσον ἀποτέλεσμα του εἶναι ἡ ἀκίνησις καὶ ἡ ἀναισθησία ὅλων τῶν μερῶν ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐξαρτῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὸν ἐγκεφάλου. Πολὺ ὑστερώτερα παρετήρησαν ἱατροὶ ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα συμπτώματα ἐφαίνοντο ἐπι-

(1) Aurel. Victor. In Marcum Antoninum — *Entrop. Hæromana*, lib. VIII.

σας ὅταν ὁ ἐγκεφαλος ἐβλήθητο αἰφύδην μηχανικῶς ἀπὸ τῆς αἵμα· ἐκ τούτου ἕως ἐπήγαγε καὶ ἡ διαίρεσις τῆς ἀποπληξίας εἰς δύο, *εἰς αἵματος* (*sanguine*) δηλαδὴ καὶ *εἰς ὄρροσ* (*serense*). Τινὲς τῶν πρακτικῶν ἱατρῶν ὀμιλοῦν ἀκόμη περὶ τοῦ τελευταίου εἶδους, τοῦ τῶσον θανατώδους γινομένου διὰ τῶν φλεβοτομιῶν· καὶ εἶναι δύσκολον νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἐπειδὴ ἐνίοτε παρατηροῦμεν ὅτι μέσα εἰς τὸ κνήκον δὲν ἀπαντᾶται οὔτε πληθώρα εἰς τὰ ἀγγεῖα, οὔτε ἀνάγυσις (*épanchement*) αἵματος, ἀλλ' εὐρίσκειται ὄρρος μόνος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον πολὺς. Ἐγὼ εἶμαι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ φαντασθῶ ὅτι ἡ ἀποπληξία προέρχεται ἀπὸ τὸ ὑγρὸν τοῦτο, τὸ ὅποιον θεωρῶ μᾶλλον ὡς ἀποτέλεσμα τῆς νόσου καὶ τοῦ θανάτου· ἀλλὰ πιστεύω μάλιστα μὲ κάποια βέβαιον ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐβλήθησαν κατ' εὐθείαν αἱ ζωτικαὶ δυνάμεις τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἰποθίτοντες ὅτι ἠπατήθησαν εἰς τὴν ἀληθῆ παραδοχὴν τῆς λέξεως ἀποπληξία, ληθηθείσης ὡς συνωνύμου μὲ τὴν παράλυσιν τοῦ ἐγκεφάλου, διασκεδάζομεν ἀμέσως τὸ λάθος τοῦ ἀναγινώσκοντες εἰς τὸν Ἱπποκράτην (1), εἰς τὸν Κέλσον (2) καὶ εἰς τὸν Ἀρεταῖον (3) ὅτι εἶναι καὶ τοπικαὶ ἀποπληξίαι τοῦ προσώπου, τῆς γλώσσης, ἐνὸς βραχίονος, μιᾶς κνήκης κτλ. νοσήματα τὰ ὅποια εἶναι προφανῶς παραλύσεις, καὶ τὰ ὅποια δὲν γνωρίζουν ὑπὸ ἄλλο ὄνομα. Διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ πάσῃ καὶ ὁ πνεύμων ἰδιαίτερος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; Σφάλει τις τάχα ἐκλαμβάνων

(1) Ἄφρο. 40, γμ. 7 — Προφῆσ. Β. D' — Κοσκ. πραγμ. ἀρ. 477.

(2) De medicin. L. VIII, Sect. 12.

(3) Ὄξτων νόσ. θεραπ. Α, 7.

μίαν ἄμεσον βλάβην τῶν ἐνεργειῶν τῶν πνευμονογενεῶν νεύρων ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐξαιλεῖται ἡ δύναμις τῆς συνήτικότητος καὶ αἰσθητικότητος τοῦ πνεύμονος, δεῖτε πλημυρίζεται τρόπον τινὰ τότε παθητικῶς ἀπὸ ὀρθῶς καὶ ἐμμετρώδῃ ὑγρῶ καθὼς καὶ ὁ ἐγκέφαλος εἰς τὴν ἐξ ὀρθῶς ἀπὸ πληξίας; Αἱ δύο αὗται περιστάσεις συναπαντῶνται πραγματικῶς καὶ συμβαίνουν συχνάκις εἰς τοὺς γέροντας καὶ ἐκαχεκτικούς νέους. Οἱ ἰατροὶ εἶναι πεπεισμένοι ὅτι ὁ ἐγκέφαλος ἔμπορεῖ νὰ θλιβῆ αἰφνηδίως ἀπὸ τὴν πληθώραν αἱμαγγείων ἢ ἀπὸ ἀνάχυσιν τοῦ αἵματος ἐξ αὐτῶν βραχίων. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται καὶ ὁ πνεύμων νὰ πλημυρισθῆ ἀπὸ τὸ αὐτὸ ὑγρὸν ἐγκαταλεισμένον ὑπόμην μέσην αἱμαγγεία ἢ καὶ ἀναχυσὴν εἰς τὸ παρεγγυματώδες ὑπερμετὰ τὰ δύο ταῦτα συμβαίνουσι εἰς τοὺς νέους, βραχυκλίτους καὶ πληθωρικούς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ πρῶτον δύναται συμβῆναι, ἀπὸ δὲ τὸ δεύτερον ἀποθνήσκουν σχεδὸν πάντες. Χωρὶς νὰ ἀλλοιωσωμεν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἱπποκράτους λέγομεν λοιπὸν ὅτι ὁποῖαν σχέσιν ἔχει ἡ βλάβη τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐγκεφάλου πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ αὐτὴν ἔχει καὶ ἐκεῖνη τῆς ὀγδόης συζυγίας τῶν νεύρων πρὸς τοὺς πνεύμονας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξ ὀρθῶς ἀποπληξίαν τῶν νεωτέρων. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἐξ αἵματος ἀποπληξίαν δεῖτε εἶναι σύμφωνα μετὰ τούτους εἰς τὸ εἶδος θέλει ἀναλογισεῖσθαι καὶ ὅτι ὅν λόγον ἔχει ἡ ὑπερβολικὴ πληθώρα τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἡ ἀνάχυσις τοῦ αἵματος πρὸς τὸ ὄργανον τοῦτο, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ἡ αὐτὴ νοσηρὴ κατάστασις πρὸς τὴν κοιλίαν τοῦ θώρακος καὶ πρὸς τοὺς πνεύμονας. Ἐὰν ἡ παθολογικὴ ἀνατομικὴ μᾶς δεικνύῃ καὶ τὸ ἐν καὶ διὰ τὸ ἄλλο νόσημα, τὰ αὐτὰ ἀπονευρίσματα περιέχει καὶ ἡ αὐτὴ αἰτία ἣτις φέρει τὸ αὐτὸ ἀποπληξίαν

μᾶς, μ' ὅλον ὅτι διαφέρουν αἱ πάσχοντες τόποι. Ἀφ' οὗ ἰδέσθαι τὰρα διὰ τῆς ἐπαγωγῆς αὐτῆς εἶναι δυνατὴ ἡ ἀποπληξία τοῦ πνεύμονος, μᾶς μένει νὰ τὴν ἀποδείξωμεν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν.

1) Αἱ ἀποπληξίαι τῶν πνευμόνων μᾶς εἶναι ἀπλῶς γνωστικῆ ἀπὸ πολλὰ ὀλίγας παρατηρήσεις διεσπαρμέναις, ἀποβλεπούσας τὴν μεγάλην συρροὴν τοῦ αἵματος εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς, ἣτις ἐπέφερον αἰφνης τὸν θάνατον. Πούποτε δὲν εὐρίσκει τις πράγματα τοιούτου εἶδους συνημμένα μετὰ σκοπὸν διὰ νὰ ἐπισυρῶσι τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν εἰς μίαν τόσον παράδοξον νόσον. Ὁ Βαλλοῦ ὀμιλεῖ περὶ δύο γυναικῶν ἀποθανουσῶν ἐξαίφνης, αἵτινες εἶχον τοὺς πνεύμονας πολὺν πάσχοντας (1). Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς λέγει ὅτι ὁ Ἱπποκράτης περιέγραψε ὁμοίαν τινα νόσον ἀλλὰ διελθὼν ὅλα τὰ χωρία, τῶν ὁποίων αὐτὸς κάμνει μνοίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρω τίποτε ἀπὸ ὅσα ἐξήτουν (2). Ὁ Διουέρος (3) ἀναφέρει δύο παραδείγματα νεανίδων ἀποθανουσῶν αἰφνηδίως ἀλλὰ καὶ αἱ δύο αὗται ἱστορίαι ἀτελεῖς πολὺ οὐσαι δὲν συμβάλλουσι διόλου εἰς τὸν σκοπὸν μᾶς. Ὁ Βαρθολέως (4) μᾶς φωτίζει περισσότερο λέγων, ὅτι ἐβεβαιώθη πολλάκις δι' ἀνατομῆς νεκρῶν ὅτι ἡ αἰτία τῶν αἰφνηδίων θανάτων εἶναι ἡ ἐσχυρὰ εἰσβολὴ καὶ στάσις τοῦ αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας. Ὡς παράδειγμα ἀποπληξίας τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ δέρματος συγχρόνως εἶναι ἀξιόλογος ἡ παρατήρησις ἐκεῖνη τὴν ὁποῖαν

(1) Baillon, oper. med. T. I, p. 88, T. II, p. 463.

(2) Περὶ νεῶν. Β' — Γ' — Ἐπιθῆμ. Β'.

(3) Sal. Diversus, de curat. morbor. ab ordinariis practiciis non exhibitor. v. IV, p. 237. De affect. particular.

(4) Thom. Bartholini Tractat. de pulm. p. 27.

ἀναφέρει ὁ Βονέτος μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην· *congruus quoque
paucis et melius quibus emendatissimis tunc callosis et
curvatis et tunc obtusis lobis tunc pneumaticis* (sub
foecatio a crasso nigroque succo cordis sinus infanti-
ente ac posteriores lobos pulmonum) (1). Καὶ ὁ δι-
νύσιος μᾶς ἀφῆκε περὶ τῆς οὐτῆς ὑποθέσεως μίαν παρατή-
ρησιν πολὺ ἀξίαν λόγου (2). Εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας
προσθέτω καὶ ἐγὼ δύο ἄλλας αἰτίνας μοῦ ἐκρητισθη-
σαν (3).

Γ') Μέχρι τοῦδε ἡ ἀναλογία ἐφάνη σύμφωνος μὲ τὴν
παρατήρησιν, ὥστε δὲν μένει καμμία ἀμφιβολία δεῖ συμ-
βαίνει ἀποπληξία εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ εἰδείξαμεν πραγ-
ματικῶς ὅτι αἰφνῆδιοι τινὲς θάνατοι δὲν ἦσαν διῶλου ἀπ-
τέλεσμα ἰδιαιτέρου πάθους τοῦ ἐγκεφάλου ἀλλὰ τῆς γενομέ-
νης εἰς τὸ ὕφασμα καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν πνευμάτων
βλάβης. Τώρα δὲ πρέπει νὰ ἐμιλήσωμεν περὶ τῶν αἰτίων,
καὶ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἶναι τὰ αὐτὰ εἰς ὅποιοδήποτε
εἶδος ἀποπληξίας. Ὅλαι αἱ αἰτίαι ἀνάγονται εἰς δύο, εἰς τὴν
παραλίαν, καὶ εἰς ἐπιρροὴν τοῦ αἵματος.

Ὅταν δέσῃ τις τὰ δύο νεῦρα τῆς ὀφθῆς συζυγίας, ἐκ-
ζῶα γίνονται ἄφωνα καὶ δύσπνοια, ἐκβάλλουν ἀπὸ τοῦ μ-
κτῆρας καὶ ἀπὸ τὸ στόμα μύξαν ἀφρώδη, αἱματηρῆν, καὶ
ἀποθνήσκουν μετ' ὀλίγον ἀσφυκτικά. Εἰςτάζοντες δὲ ἐπίτα-
τοὺς πνεύμονας αὐτῶν τοὺς εὐρίσκομεν εἰς τινὰ μέρη ἰσ-

(1) Theoph. Boneti sepulchret. anat. pract. l. II, sect. 3, obs.
25.

(2) Dionis, dissecr. sur la mort subite, p. 82.

(3) Ὁ Συγγραφεὺς ἀφοῦ ἐξέτασε τὰς δύο ληφθείσας ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπι-
γραφῶν περιγράψει λεπτομερῶς καὶ τὰς δύο ταύτας.

ηρῶς καὶ εἰς ἄλλα μέλανα, φαιοῦς καὶ ἰσχυροῦς τὸ ὕφα-
σμα τῶν γέμει ἀπὸ αἵμα καὶ οἱ βρόγχοι εἶναι φραγμένοι
ἀπὸ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν. Θεωρῶν λοιπὸν ὅτι τὸ δέσιμον τῶν
δύο νεύρων τῆς ὀφθῆς συζυγίας φέρει ἀναγκαιῶς τὴν παῦ-
σιν τῆς ἐνεργείας τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ πνεύμονος, πρέπει
νὰ συμπεράνω ὅτι οἱ γινόμενοι ἐξ ἀποπληξίας τῶν ὀργάνων
τῆς ἀναπνοῆς αἰφνῆδιοι θάνατοι εἶναι ἀποτέλεσμα παραλύ-
σιου. Ἐπίσης πιθανόν εἶναι ὅτι τὰ φυσοειδῆ (vesiculaires)
καὶ ἀγγειώδη ὑφάσματα τῶν πνευμόνων στεροῦνται αἰφνῆ-
διως τῆς συνεκτικότητος καὶ αἰσθητικότητος τῶν, καθὼς
εἶναι βέβαιον ὅτι πολλάκις στεροῦνται αἰφνης τῶν αὐτῶν
δυνάμεων οἱ βραχίονες, τὰ σκέλη, ἡ γλῶσσα καὶ αὐτὸς ὁ
εἰσοφάγος.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἐνεργεία τοῦ ἐκχυλίσματος τοῦ φύλλου τῆς Ἐλαίας
κατὰ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν.

Καθ' ὃν καιρὸν, διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν τῆς κίνης, καὶ
τὴν δυσκολίαν τῆς προμυθίας τῆς, οἱ ἰατροὶ καὶ φαρμακο-
ποιοὶ κατεγίνοντο εἰς τὴν ζήτησιν ἀναλόγου τινος οὐσίας
πρὸς ἀντικατάστασίν τῆς, ὁ Κύρ. Βιδῶ, ἰατρός τοῦ νοσοκο-
μείου Ἁγίου Ὁμηροῦ, φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις
ἐγράψεν ὅτι τὰ φύλλα τῆς ἐλαίας εἶναι ἐξ ἐκείνων ὅσα δύ-
νανται κατὰ προτίμησιν νὰ διαδεχθοῦν τὴν κίναν. Ἰσπανοί
πνευ ἰατροὶ καὶ πολλοὶ ὑποἰατροὶ Γάλλοι, οἵτινες εὐρίσκον-
το εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ πολέμου τοῦ 1808
καὶ 1813, μετεχειρίσθησαν μὲ ἐπιτυχίαν τὸ φάρμακον τοῦτο,

του όποιου αι αντιπυρετικά ιδιότητες είναι εκ παραδόσει γνωστα εις εκείνον τον τόπον αι δοκιμαί δε τας όποιαις έκαμαν οι ιατροί Ραμπών, Βρασιέρ, Σαβαρέσις, Χαβέρς και άλλοι εις την Έστρεμαδοϋραν κατά τα έτη 1810 και 1811, ως εκ της υστικότητας την όποιαν ειχον περι της αντιπυρετικής ενεργείας, έπεισαν τον Κύρ. Παλλάς ιατρών του στρατού να κάμη την ανάλυσιν των φύλλων και του φλοιού της ελαίας, τα όποια εδίδοντο, ως επί το πολύ εις κόην και εις απόβρεγμα υδατώδες ή οινώδες.

Ο συναδελφός μας Κύρ. Κουινάτος (Cuyinat) μάργη της ενεργείας τούτων επεχείρησε νέας δοκιμαίας με το εκχύλισμα φλοιού αυτού του φυτού αφ' ου το κατήνησεν εις τα δημοσιωτέρα στοιχεία του. Τα αποτελέσματα δε των δοκιμών του τούτων ενωμένα με όσα προηγουμένως ειχον παρατηρήσει οι ιατροί του Ισπανικού στρατού τον φαίνονται ίκανίτι αποφασίσουν με τον όριστικότερον τρόπον την αντιπυρετικήν ιδιότητα της ελαίας και να κάμουν να επαναληφθώσι αι δοκιμαί ενός φαρμάκου, το όποιον ήμπορει να άρπάξη τα μέγιστα, την πτωχότεραν και δυστυχή των ανθρώπων τάξιν. επ' αυτώ τω σκοπώ, Κύριοι, σής εκοινοποίησα δικατέσσαρας παρατηρήσεις, αι όποια αποδεικνύουσι την ενεργειαν του φυτού αυτού με την παρά του Ιατρού Παλλάς γνωμένην χυμικήν ανάλυσιν εξαχθεΐσαν εκ του πόνημάς του, το όποιον εδημοσίωσα περι του αντικειμένου τούτου. Κατωτέρω σής αναφέρωμεν εν συνόψει τας κοινοποιήσεις αυτας.

Η πρώτη σειρά των παρατηρήσεων τας όποιαις έκαμη ο συναδελφός μας περιχει εκείνας, όσας εβούναξεν εις την Ισπανίαν από το 1824 έως του 1827, αΐτινες ελαί αφέρθησαν προς τους επελθόντας κατά τον Μάιον μέχρις Οκτωβριών εις Καταλωνίαν εις τα παράλια της Μεσαγειου, όπου πολυή-

θραμ βέλτοι προδιαθέτουσιν ιδιαιζόντως τους στρατιώτας μας εις τούτο το ειδος του παθήματος. Εκ των ένδεκα παρατηρήσεων, τας όποιαις ο συναδελφός μας αναφέρει, αριθμούνται εξ καθημερινού πυρετοί, των έποίων αι περίοδοι επανήρχοντο από την 6 ώραν μέχρι μεσημβρίας τέσσαρες τριταΐαι, εξ ών όεις επρομηνύετο εις κάθε περίοδον από φλυκταινοειδές εξάνθημα, το όποιον εκάλυπτεν όλον το σώμα και εξέλειπεν ομού με την πυρετόν επανερχόμενον τακτικώς την 9 ώραν προ μεσημβρίας. Έτερος δε υπό το σχήμα έντόνου βρογχίτιδος, και εις ταταρταΐας. Ιδού ή περίληψις αυτών των παρατηρήσεων, εξ ών αι πρώται εξ αναφέρονται με την μεγαλητέραν ακρίβειαν, ως προς την ενεργητικότητα του φλοιού της ελαίας.

1. Εφήμερος, 2. γραμμάρια φλοιού ελαίας ή περίοδος εκλείπει το όλον του δοθέντος αντιπυρετικού 4 γραμ.

2. Εφήμερος 2. γραμ. ή περίοδος εκλείπει, το όλον 4 γραμμάρια.

3. Εφήμ. 1 γραμ. ή περίοδος εκλείπει, το όλον 4 γραμ.

4. Εφήμερ. 2 γραμ. περίοδος βραδεία και αδύνατος δια τριών ήμερας υποτροπή μετά άστω ήμερας, γεννηθεΐσα εξ αιτίας βαγδαΐας βροχής, καταστραφεΐσα με 4 γραμμάρια το όλον 14 γραμ.

5. Τριταΐος φλυκταινοειδής προκαταρκτικώς αντιφλογιστικόν 2 γραμ. ή περίοδος εκλείπει άποχή τροφής, ελαφρ ή υποτροπή ήγρήγορος θεραπεία το όλον 12 γραμμάρια.

6. Εφήμερος προγηθείς από πόνους του υπογαστρίου εις έν άτομον πολυ ευερίθιστον πρώτον αντιφλογιστικόν, έπειτα δύο γραμ. και ή τώρα περίοδος αδύνατος το όλον 8 γραμμάρια.

7. Τριταῖος βρογχιτοειδής· εἰσῆλθε τὴν 18 Σεπτεμβρίου ἐξῆλθε 15 Ὀκτωβρίου, ἡμέραι 27, τὸ ὄλον 10 γραμ.

8. Ἐφήμερος βρογχιτοειδής· εἰσῆλθε τὴν 27 Ἰουλ. ἐξῆλθε τὴν 7 Ἀυγούστου· ἡμέραι 21· τὸ ὄλον 6 γραμ.

9. Ἰποτροπὴ τριταίου· εἰσῆλθε μετὰ τὴν ἕκτην περίδον τὴν 6 Μαΐου, ἐξῆλθε τὴν 19 ἡμέραι 13· γραμ. τέσσαρις.

10. Τεταρταῖος· εἰσῆλθε μετὰ τρεῖς περίδους τὴν 25 Ἰουνίου· ἐξῆλθε τὴν 12 Ἰουλ. ἡμέραι 16, τὸ ὄλον 16 γραμ.

11. Τριταῖος βρογχιτοειδής· εἰσῆλθε τὴν 7 Ἰουνίου ἐξῆλθε τὴν 1 Ἰουλ. ἡμέραι 23· τὸ ὄλον 8 γραμ.

Ὁ συναδελφός μας ἠδύνατο νὰ ἀναφέρει πολλὰ περιστασιακὰ ἀριθμὸν παρατηρήσεων του· ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν ἐκτελέψωμεν ἀχληρῶν, ἐστοχάσθη ὅτι αἱ προσηγηθεῖσαι ἦσαν ἀρκεταὶ, οὕτω παρήσσιασθεῖσαι κατὰ πρῶτον καθ' ὅλην τὴν ἀπότητά των, ἔπειτα σύνθετοι μετὰ διάφορα περιστασιακὰ, διὰ τὴν κατασταθῆναι ἢ ἀντιπυρετικῆ ἰδιότητος τοῦ φλοιοῦ τῆς εὐλαίας εἰς ἓνα κατάδηλον βαθμὸν ἐνεργητικότητος. Δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν, λέγει, ὅτι ἡ χορήγησις τοῦ ἀντιπυρετικοῦ κῆπου προσηγήθη ἀπὸ κενώσεις αἵματος γενικὰς, σπληνικὰς, τοπικὰς, εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ἡ φλογιστικὴ κατὰστασις ἐνός ἢ πολλῶν ὀργάνων ἐπαρουσιάζετο μετὰ ὄρμην ἐν καρδίᾳ τῆς περιόδου. Συνεχῶς παρατηρήσαμεν τινὰς διαλείπονται ἐρεθισμοὺς οἵτινες δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσιν εἰς ὄλον τὸ ἐργασιακὸν ὄφρασμα καὶ νὰ ἐκλείψωσι διὰ τῆς διαίτης καὶ αἰσθητικῆς παύσεως, ἢ νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰς γενικὰς κενώσεις αἵματος, ἢ τελευταῖον ν' ἀναπτύσωσι τὴν σύνθετον χρῆσιν τῶν δύο τούτων θεραπευτικῶν τρόπων.

Τὸ ἐκχύλισμα τῆς εὐλαίας δὲν ἐβλήθη εἰς χρῆσιν ἐμὴ μὴ τὰ τὴν ἀποδειχθεῖσαν ἀνεκτικότητα τῶν λοιπῶν ἀντιπυρετικῶν, ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ κινίου (Καὶ δύναται νὰ κί

σεισῶ, λέγει ὁ Κύρ Κουϊνάτος, ὅτι ἦτο περιετὸν τοῦλάχιστον τὸ νὰ ἐπιμενῆ τις τότε εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀντιπυρετικῶν, διότι χάνει ἓνα ἀγρηστον καιρὸν, καὶ ἀνὰ πάσχοντες δὲν δοκιμάζουσι ἀκραν ἀδυναμίας). Ἐν γένει δόσεις μᾶς παρουσιάσθησαν διαλείποντες πυρετοὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν τοὺς ἐπολεμήσαμεν μετὰ φλεβοτομίας πάντοτε καθόσον ἐφαίνοντο μετὰ χαρακτηριστὰ καθ'αυτὸ φλογιστικῶν, καὶ ὅταν δὲν ἔμενε παρὰ τὴν περιοδικότητος χωρὶς προφανῆ φλόγωσιν ὀργάνου τινος, μεταχειρίζομεθα τὸ ἐντόπιον ἢ τὸ ἐξωτικὸν ἀντίτυπον, τῶν ὁποίων ἡ πείρα ἀπεδείκνυε τὴν ἐνεργητικότητά σπανίως μεταχειρίσθημεν πλέον τῶν τεσσάρων γραμμῶν ἐκχύλισματος διαλελυμένου εἰς ἀπλοῦν ὕδωρ ἢ εἰς κομιμῶδη χυλὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην· ἡ δόσις αὕτη χορηγομένη ὀλίγας πρὸ τῆς περιόδου ὥρας ἤρκασε πολλακίς νὰ προλάβῃ ἀμέσως τὴν ἐπάνοδόν τῆς· εἰς ἄλλας περιστάσεις, ἀλλ' ἐκτάκτους καὶ ἐξαιρετικὰς, ἐχρησιάσθησαν ἕως 12 γραμ. ἐνίοτε δὲ καὶ περισσότερον· ἀλλ' ἡ συνήθης ἀρκεῖται δόσις κατὰ ἄκτὰ δέκατα τῶν περιπτώσεων ἦτο τῶν ἐξ ἕως ὀκτῶ γραμ. ὅποιονδήποτε καὶ ἀν' ἤθελεν ἡσθεῖν ἡ δύναμις καὶ ὁ τύπος τοῦ πυρετοῦ.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ συναδελφός μας καὶ εὐρισκόμενος ἐν ὑπηρεσίᾳ εἰς τὴν κατὰ τὸ Vedun-sur-Meuse, φρουρῶν ἔβου οι διαλείποντες πυρετοὶ ὄλων τῶν τύπων εἶναι σχεδὸν ἐνδημικοὶ, ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ ἐν τῷ ἐκχύλισμα τῆς εὐλαίας ἔχει τὴν αὐτὴν ἐνεργεῖαν εἰς τὸ κλίμα κατὰ τὰ ἀποτολέσματα ἐφάνησαν ὅπως τὰ αὐτὰ, καθὼς τὸ ἀποδεικνύουν αἱ τρεῖς κατὰ Μάρτιον καὶ Μαΐον τοῦ 1829 παρατηρήσεις του, τὰς ὁποίας ἀναφέρει καὶ τῶν ὁποίων ἡ περίληψις ἔπεται·

1. Τριταῖος τριῶν ἡμερῶν 2 γραμμάρια· περίοδος ἀνω-
νατώτερα ἐμφανιζομένη 2 ὥρας ἀργήτερα ἴσται, τὸ ὅλον
γραμμ. 8.

2. Τριταῖος τριῶν ἡμερῶν γραμμ. 2. δύο ἄλλαι περίοδοι
ὀλιγώτερον δυναταί, ἡ δευτέρα ἐμφανίζεται δύο ὥρας ἀργή-
τερα ἴσται, τὸ ὅλον γραμμάρια ὀκτώ.

3. Τριταῖος μὲ τρεῖς περιόδους γραμμ. 2. περίοδος ἀνώτε-
ρος, ἐμφανιζομένη 3 ὥρας ἀργώτερον, ἴσται τὸ ὅλον γραμμ. 8.

Εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς περιπτώσεις ἡ περίοδος ἐπήρχετο τῆς
πρώτης μετὰ μεσημβρίας, τὴν τετάρτην καὶ ἐξοδόμην τῆς
μεσημβρίας.

Ὁ συναδελφός μας κοινοποιήσας ταῦτα τὰ ἀποτελέσματα
πρὸς τὸν κύριον Καθάρην ἀρχαῖον ἰατρὸν τοῦ στρατιωτικοῦ
ἐπιφορτισμένον τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Νοσοκομείων καὶ στρατιω-
τικῶν ὠματιῶν, ἔκαμν τινὰς ἀναλόγους δοκιμάς· ἀλλὰ δι-
μερίζων περισσώτερον τὰς δόσεις, διότι ἡ πείρα δὲν τῆς ἰ-
σχῆς ἀνακαλύψει εἶτι τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐλαίας ἐπὶ τοῦ ὄργα-
νισμοῦ, τὰ ἀποτελέσματα ἐστάθησαν ὅπως τὰ αὐτὰ προ-
κληθεὶς μετὰ τοῦ κυρίου Κουῶνάτου παρ' ἐνὸς ἐμπόρου τῆς πό-
λεως, τοῦ ὁποῦν τὰ τρεῖς τέκνα ὠχρὰ καὶ ἰσχυρότατα εἶχον
ἤδη δοκιμάσεις χωρὶς ἀποφασιστικὸν ἀποτέλεσμα πολλὰς
σκευασίας τῆς κίνης δι' ἓνα τριταῖον πυρετῶν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον
ὁ πρεσβύτερος, ἡλικίας τριαντατριῶν χρόνων, προσέβλητο
καὶ δι' ἓνα ἡμέτερον ὄστις προσέβαλε μίαν κόρην 18 ἰνῶν
καὶ ἓν μεϊράκιον ἑνδεκαετής· ἀπέφασισαν νὰ τοῖς χρηθῆσσι,
ἀφοῦ ἐθεοκινώθησαν, ὅτι τὰ πεπτικά ὄργανα δὲν ἦσαν ἡ ἰσχυ-
ρὸς αἰτίας ἀλλοιώσεως, ἥτις ν' ἀντίκειται εἰς τὴν τοιαύτην
διάταξιν, τὸ ἐκχύλισμα ἐλαίας εἰς δόσιν 2 γραμμάρια
λαμβάνομενον ἐν τῷ μεταξύ τῶν περιόδων εὐθὺς μετὰ τὴν
δευτέραν δόσιν οἱ νεώτεροι δύο ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν πυ-

ρετῶν ἀλλ' ὁ πρεσβύτερος, εἰς τὸν ὁποῖον αἱ περίοδοι εἶχον
ἐλαττωθῆ· ἐπαισθητικῶς, ἔλαθεν ἀνάγκην καὶ τρίτης διὰ νὰ
τελειωθῆ ἡ κρίσις του. Τελευταῖον ὁ συναδελφός μας δὲν
ἀπῆντησέ ποτε ὑποτροπὴν μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀντιπυρετι-
κοῦ αὐτοῦ καθόσον δὲν παρέβαινον οἱ πάσχοντες τοὺς νόμους
τῆς ὑγιεινῆς· καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ ἐλαία δὲν χρεωστεῖ
τὰς θεραπευτικὰς ιδιότητας εἰς τὴν δύναμιν τῆς πικρίας τῆς·
ἀλλ' εἰς ἐξιδιάζουσαν τινα δύναμιν τὴν ὁποίαν ἄλλα ἐντόπια
φυτὰ δὲν ἔχουν ἐπίσης. Τὸ ἐκχύλισμα τῆς γεντιανῆς, λόγου
χάριν, τὸ ὁποῖον ἐνίοτε περιλαμβάνει τὴν ἐπάνοδον τῶν ἐα-
ριῶν διαλειπόντων πυρετῶν, καθὼς τὸ παρατήρησεν ὁ συνα-
δελφός μας, μολοντί ἡ πικρία του εἰς ὁμοίας δόσεις εἶναι
ἀδυνατωτέρα παρὰ τοῦ ἐκχυλίσματος τῆς ἐλαίας, τὰ ἀπο-
τελέσματά του ὅμως εἶναι ὀλιγώτερον σταθερά.

Αἱ φαρμακευτικαὶ σκευασίαι τῆς ἐλαίας εἶναι ἐκ τῶν ἀ-
πλουστέρων· ὁ φλοιὸς ὅστις πρέπει πάντοτε νὰ προτιμᾶται
μᾶλλον τῶν φύλλων, ἐμπορεῖ νὰ δοθῆ εἰς κόβιν, εἰς ἐκλειγμά-
ωδατώδες, οἰνώδες, οἰνοπνευματώδες, εἰς ἀφέψημα καὶ πρὸ πάν-
των εἰς ἐκχύλισμα καὶ σεράπιον· ἀπ' ὅλα ταῦτα τὸ προκρι-
τότερον καὶ τὸ ὁποῖον ὁ συναδελφός μας παρεδέχθη εἶναι τὸ
ἐκχύλισμα, τοῦτο διαλύεται εἰς ῥευστὸν ἀνάλογον καθὼς εἰς
κοιμωδῆ ἢ ἀπλῶς εἰς ἴσην ποσότητα ὑδατώδους ἀγωγῶν,
εἴτε εἰς καταπότιν, εἰς δόσιν ἡμισείας ἕως μιᾶς δραχμῆς διὰ
τοῦς ἐφήθους λαμβανόμενα δις ἐν διαστήματι τῆς ἀπυρεξίας.

Τὸ σεράπιον εἶναι ἰατρικὸν πολύτιμον διὰ τὰ παιδία, καὶ ὁ
συναδελφός μας τὸ μετεχειρίσθη μ' ἐπιτυχίαν εἰς πολλὰ νέα
κακόγυμα καὶ λυμφατικά παιδία. Τὸ σεράπιον τοῦτο εἶναι
ἐν τοιαύτῳ ἐπισπαστικόν, τὸ ὁποῖον τελεφεροῖ πάντοτε εἰς
τὰς χεῖρας ὀξυδερκοῦς πρακτικοῦ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν ἀνά-
λογον καὶ ἀρμολίαν ἐφαρμογῆν του· κατασκευάζεται δὲ ὡς

έξης· μία λίτρα ξηροῦ φλοιοῦ ελαίας συντετριμμένου ἀφ' ἑβρασῆς εἰς 8 (pintes) ὕδατος πηγαίου, διηθίζεται καὶ ἔπιμιξεται τὸ ἥμισυ. ἀφοῦ κριώσει μεταγγίζεται διὰ τὴν διχορισθῆ ἢ ρητινώδες ὕλη ἣτις κατακρημνίζεται προστίθεται ἀρκύσα ποσότης ζαχαρώδης· καθαρίζεται καὶ βράζεται ἕως τὴν κατασταθῆ σερπίον τὸ ὅποιον φυλάττεται ἐν ἀγγεῖα καλῶς κλεισμένη· ἡ δόσις τοῦ σερπίου εἶναι μία οὐγγία διηρημένη εἰς 3 ἢ 4 μέρη διδόμενα ἐν διαστήματι τῆς ἀπυρεξίας τῶν διαλειπόντων πυρετῶν εἰς τὰ παιδιά· εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἡ δόσις εἶναι ἐνός κοχλιαρίου κερὶ τὸ πρῶν εἰς τὰ παιδιά, εἰς δυνατοῦς ἐφήδους ἐνός κοχλιαρίου μεγάλου ἐπαναλαμβάνεται δὲ δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας καὶ ἕως δὲν εἶναι φρόνιμον τὴν προχωρήσῃ τις περαιτέρω διὰ τὴν τελεσφορήσῃ ἐντελῶς τὸ ἱατρικὸν τοῦτο πρέπει τὴν δοσθῆναι, καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας μακρὰν τῶν διαστημάτων τῆς χωνύσεως.

Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Κυρ. Κουινάτzu τελειώνει μὲ διατριβὴν ἐπιτεταμένην περὶ τῆς ἀναλύσεως τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ ἱατρὸς Σπανλὸς τῶν φύλλων καὶ φλοιῶν τῆς ελαίας, διατριβὴ ἣτις τατεχωρήθη εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς στρατιωτικῆς ἱατρικῆς. (Rev. médic.)

Σημείωσι. τοῦ Μεταφρ. Εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα τὸ πλεῖστον μέρος τῶν χωρικῶν γνωρίζει ἐν παραδόσει τὴν ἀντιπυρετικὴν ἐνέργειαν τῶν φύλλων τῆς ελαίας, καθὼς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν κατὰ τὰ χωρία Βαγγράδιον καὶ Διπαχτοῖ· κριεὶ οἱ χωρικοὶ ἔχουν κινὸν ἱατρικὸν κατὰ τὴν ἀλείποντες πυρετὸς τὰ φύλλα αὐτοῦ τοῦ δένδρου, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν οἱ πρῶτοι αὐτοὶ τελευτῶσι εὐτυχῶς τὴν θεραπείαν μὲν αὐτὸς πυρετὸς ἀλείποντας ὅπως εὐθέως τύπου καὶ δυνάμειος ὡς ὁ Κύρ. (Cuyrat) εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅτις ἐπέτυχεν ὡς λέγει τὴν θεραπείαν μὲν μόνον ἐξ ἕως θρηνημῶν ἐχυλίσματος τοῦ φλοιοῦ τῆς ελαίας, τὰ ὅσα δέκατα τῶν παρῶν πυρετῶν ἀπειροθέποτε τύπου καὶ δυνάμειος.

A. X.

—Περὶ γαλθανισμοῦ. — Ὁ γαλθανισμὸς, ἐν καὶ ἐγενεῖν ἐπιεικῶς διαφορῶν διατριβῶν ἱατρικῶν, μοὶ φαίνεται ὅμοιος εἶναι διὰ μετεχειρίσθη τὸσον ἐν ἐκτάσει, ὅσον ἦτον ἱκανὸν τὴν μὲν ἀποδείξουν τὴν ἐνέργειάν του εἰς τὰ μὲ γενικὸν ὄνομα καλούμενα Νεβρικά πάθη. Ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα προσήματα τῆς μεταξὺ τῶν ἱατρῶν γενικῆς χρήσεώς του ἦτο καὶ τὸ πολυέξοδον τῆς γαλθανικῆς μηχανῆς. Σήμερον δὲ ὅτε ὁ Κύριος Κ. Γ. Πάγης (G. Page) ἀνεκάλυψεν ὅτι εἰς τὴν μηχανὴν ταύτην, μόλυθος, σίδηρος, καὶ πᾶν εἶδος ἄλλου μετάλλου δύναται ν' ἀντικατασταθῆ εἰς τόπον τοῦ χαλκοῦ μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν, ὅταν μόνον εἰς τὸ ἐρεθίζον ἔσυστόν διαλυθῆ ὅξυ τι ἐμπεριέχον χαλκινόν ὅξυ (oxyd of copper) λαμβάνον οὕτω πως μεγαλητέραν δραστηριότητα διὰ τὴν μὲ τὴν ὁποίαν περισσύτεραν εὐκολίαν καθίζει ἐπὶ τῶν ἄλλων μετάλλων, σήμερον, λέγω, ἐλπίζω ὅτι θίλει βληθῶν εἰς γενικωτέραν χρῆσιν καὶ ἕως ἡ ἀνθρωπότης ἀπαλλαγθῆ ἀπὸ πάθη τινος, κατὰ τῶν ὁποίων ἕως σήμερον ἀπέτυχον διὰ τὰ ἐγνωσμένα φάρμακα.

—*Ἰασις Νευραλγίας* (Tic douloureux) διὰ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως τῆς *Ἀκονιτίνης*. — Ἰατρὰς τις Ἀγγλὸς παρὰ τῆς ἰατρικῆς τὸ δυσίατον τὴν Νευραλγίαν, τὴν ἐνέργειαν τῶν φαρμάκων διὰ τῆς ἐξωτερικῆς χρήσεως, καὶ τὴν εἰδικὴν τοῦ ἀκονίτου εἰς τὸ Νευρικὸν σύστημα ἐνέργειαν μετεχειρίσθη τὸ ἐν αὐτῷ ἄλκαλι μ' ἐπιτυχίαν εἰς διαφόρους πάσχοντας ἀπὸ Νευραλγίαν κατὰ τὴν ἀκόλουθον τρόπον·

Λάβε πάντα κόκκους ἀκονιτίνης, διαλύσον εἰς πέντε δραχμῶν κρηταῦ, καὶ ἐνώσον καλῶς εἰς τὰ βέβλη μίκρον μέρος αὐτοῦ εἰς τὸν δεικτικὸν δάκτυλόν σου, τρίψον ἑλαφρῶς τὸ πάσχον νεῦρον ἀπαξ ἢ καὶ δις τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ ἀσθενὴς σου ἐλευθεροῦται. (Ἐκ τῆς Mercury).

— Φαρμάκωσις προξηνθηείσα διὰ τῶν Πέρδικων. — ὁ
 ἰατρός Κυρ. Κομοτάς διηγείται ὅτι πατήρ, μήτηρ, καὶ θυ-
 γάτηρ φαγόντες πέρδικα ἐφάνησαν συμπτώματα θανα-
 τήφωρα. Ὁ στόμαχος μετὰ δύο ὥρας ἦτο τόσοσιν νεκρωμένος
 καὶ ἀναίσθητος ὥστε τὰ δυνατώτερα ἐμετικά ἀπέβησαν ἀε-
 λῆ εἰς τὸ νὰ τὸν ἐρεθίσουν, καὶ ὁ θάνατος ἤγγιζε ὅτε ὁ ἰα-
 τρὸς ἀπεφάσισε νὰ ἐνεση μίαν δραχμὴν ἐμετικῆς τρητῆ
 τῆς ὁποίας προξηνθηείσης δριμυτάτην χολέραν. (Cholera
 Morbus) ἔσωσε τὸν πάσχοντα ἢ δηλητηριώδους ποσότητος
 πέρδικος ἀποδίδεται εἰς τὴν ὁποίαν λαμβάνει κατὰ τὴν μι-
 μῶνα (ὅτε ἄλλην τροφήν δὲν εὕρισκει) τροφήν, ἀπὸ τῶν ἄν-
 ῃ καὶ φύλλα τῆς Πλατυφύλλου Καλμίας (Kalmia Plai-
 lia) (α), ἣτις εἶναι μὲν ἀνέπαφος εἰς τὴν ὄρνιθα ταύτην κα-
 θὺς καὶ εἰς τὸν φασιανὸν ἀλλ' ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν ἄνθρωπον,
 εἶναι ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἡ γυνὴ καὶ θυγάτηρ τῶν ἄν-
 ῃ ἐλάφθησαν, ἢ μικρὸν τι, ἂν καὶ συνεμέθεξαν καὶ αὐτὴ ἐπὶ
 τὴν Πέρδικα. Αὐτὸ δὲ ἀποδίδεται ἀπὸ τὸν ἰατρὸν αὐτὴν δι-
 τι αὐτὰ μὲν τὸ ἄσπερον κρέας (ἐκ τοῦ στήθους καὶ περι-
 γων) ὃ δὲ ἐπρωτίμωσεν τὸ μαῦρον (τοὺς μηρούς) ἐκχυλίσματα
 δὲ αὐτὸ ἀμέσως ἂν ἐνθυμηθῶμεν τὴν ἀμεσον συνάραξιν καὶ
 μεγαλητέραν κοινωνίαν καὶ ἀφθονίαν ἀγγείων τοῦ μαύρου
 κρέατος μετὰ τοῦ πεπτικῆς σωλήνος διὰ τῶν ὁποίων χρησι-
 ζεταὶ καὶ ἐγγρηγορώτερον ἐκ τῶν δηλητηριωδῶν ποιότητων. (β).

(Ἐκ τῆς ἰατροχειρουργικῆς ἐφημερίδος τοῦ Βοστών.)

(α) Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀπερθεύεται εἰς τὸ γένος τῶν δαφνῶν (Lauraceae)
 (μοιάζει δὲ καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀνάθησαν ῥοδοδάφνην (ἀροδοδάφνην
 κοινῶς) μόνον κατὰ τὸ ἄθος διαφέρει ἐπιπλέον εἰς τὴν ἡμερικὴν εἶναι μί-
 λητερον καὶ πικρολέσσον, καὶ αἰθάνει παρομοίως εἰς τὰς ἔχθρας τοῦ πα-
 καὶ εἰς μέρη Ἑλλάδος. Σ. τοῦ Μ.

(β) Εἰς τὴν ἡμερικὴν ὑπάρχει καὶ ἄλλο φυτὸν τοῦ ἰδίου γένους ἀπὸ τοῦ

— Διπλωπία — Εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ ἰατρικὴν ἐταιρίαν ὁ
 ἄριστος Φρίλδ ἐδιηγέθη περίπτωσιν διπλωπίας ἣτις διαφέ-
 ρου κατὰ τι ἀπὸ τῶν συνήθων συμπτῶματα τοιαύτης ἀσθε-
 νείας ἔκρινε ἄξιον νὰ τὴν βάλω ὑπ' ὄψιν τῶν ὁμογενῶν μου.
 Ὁ πάσχων εἶναι νέος 22 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἐγκρατέστα-
 τος καὶ τόσοσιν ἐπιμελῆς εἰς τὸ γράφειν καὶ παίζειν τὴν μου-
 σικὴν, ὥστε συχνάκις ἔχανεν ἐν μέρος τῆς νοκτερινῆς του
 ἐγκαύσεως. Πρὸ δύο σχεδὸν χρόνων ἤρχισεν νὰ βλέπῃ δι-
 πλᾶ ἀντικείμενα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐστοχάσθη ἄξιον λόγου καὶ
 ἐσομένης οὕτω ἐπρόσπρεξεν εἰς τὴν τέχνην πρὸς ἀπαλλαγὴν
 τοῦ ἢ ὀφθαλμικῆ του δι' ἀσθένειαν ἠυζήθη κατὰ τοσοῦτον,
 ὥστε σήμερον (1836) κατήντησε νὰ βλέπῃ δύο καθαρὰ ὑπο-
 κείμενα τὸ ἐν ὑπεράνω τοῦ ἄλλου τὸ παραδειγματικὸν δὲ
 ἀντικείμενον τὸ βλέπει λαμπρότερον. Τὸ φαινόμενον δὲ τοῦ-
 το τυγχάνει ἕως εἰς ἐν διάστημα ἂν δὲ τὸ θεωρούμενον ἀν-
 τικείμενον ἦναι πλησιέσον του δὲν διπλασιάζεται. Δὲν ὑπάρ-
 χει σύμπτωμα κανὲν ἀσθενείας εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὁ ὀφθαλ-
 μὸς εἶναι σκοτεινός, ἢ δὲ κόρη δὲν συστέλλεται τόσοσιν, ὅσον
 εἰς φυσιολογικὴν ἐνέργειαν. Τὸ περιεργότερον δὲ τῆς ἀσθε-
 νείας εἶναι ὅτι ἀμφότεροι οἱ ὀφθαλμοὶ πάσχου ὁμοίως. Ὅσα
 ἔκαστων ἢ τὸν ἕνα ἢ καὶ τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς ἔχει κλει-
 ῖα ἔκαστων, ἢ θρασις διπλασιάζεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Δι-
 φφοραὶ γινώμαι ἐδόθησαν περὶ τῆς ἕδρας τῆς παθολογικῆς κα-
 ταστάσεως (condizione Patologica) ὁ Κ. Κανδέμιος ἐστο-
 χάσθη ὅτι ἡ ἕξις τὴν ὁποίαν ὁ ὀφθαλμὸς ἀπῆλαισε εἰς τὸ νὰ

μὲν στενοφύλλος Καλμία (Kalmia Angustifolia) κοινῶς καλούμενον Lam-
 bill (ἀλαστρούθου) διότι τὰ πρῶτά τε τρώγονται τὰ φύλλα τοῦ ἀποθνή-
 σκου. Ἰαίε δὲ καὶ ὁ πέρδικος οὗτος νὰ ἐφαγῆν ἀπὸ αὐτῆ. Σημ. τοῦ Μ.

βλέπη ἑνταυτῷ δύο στάσεις τῆς μουσικῆς ὁμοῦ καὶ ἡ ἰσότης τοῦ ἀσθενοῦς δύνανται νὰ ἐπιβροῦσαν εἰς τὴν γένεσιν τῆς ἀσθενείας. Ὁ Πρόεδρος μετὰ τοῦ Κυρ. Δάιδου ὑπέδειξε ὅτι ἡ αἰτία πρέπει νὰ ᾖ εἰς αὐτὴν τὴν σφαῖραν τοῦ ὄφθαλμοῦ ἕως κἀποια εἰς τὰ ὑγρὰ ἀλλοιώσεις. Κοινὴ τῆς Ἱατρικῆς γνώμη ἦτο ὅτι ὁ νέος πρέπει ἀμέσως νὰ πάσῃ αἰ τοῦ νὰ καταγίνεται εἰς τὴν μουσικὴν.

Δὲν δυνάμεθα ἀρᾶ γε, ὅταν συλλογισθῶμεν τὴν ἄλλοιαν συστολὴν τῆς κόρης, νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ διπλωπία τοῦ ὄφθαλμοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα ἀρχομένης ἀμαυρώσεως, καὶ ἀτάκτου ἰσότητος τῶν ὀφθαλμικῶν μυῶν;

Στ. Μ. Γ.

Συγγερότητα εἰς τὴν διαγνωσὴν τῆς φθίσεως ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Γρεῖ. — Ἐὰν μετρήσῃ τις τὴν περιφέρειαν τοῦ θώρακος εὐθὺς ὑποκάτω τοῦ κοιλώματος τῶν μασχαλῶν καὶ ἔπειτα κατὰ τὴν ἑξομοιωτὴν ἀπόφυσιν, θέλει εὑρεῖν ὅτι καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας καὶ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τὰ παῖδια, ὅταν ἰσχυρῶνται, τὸ στῆθος εἶναι εὐρύτερον εἰς τὸ ἄνω μέρος κατὰ εἰς τὸ κάτω, καὶ ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι μικροτέρα εἰς τὰς γυναῖκας, εἰς δὲ τὰ παῖδια ὅτι ἐλλείπει πολλὰκις, ἐξ αἰτίας τοῦ μεγέθους, φαίνεται, τοῦ ἥπατος. Εἰς δὲ τοὺς πάσχοντες ἀπὸ φθίσεως γίνεται τὸ ἀνάπαλιν ὥστε ὅσοι προχωρεῖ ἡ νόσος τόσο γίνεται στενωτέρα ἡ ἄνω περιφέρεια τοῦ θώρακος ἐπὶ τὴν κάτω. Ἡ μεταβολὴ αὕτη τῆς μορφῆς τοῦ στῆθους ἴσως ἴσως ἴδια ὥστε δύναται τις ἐξ αὐτῆς νὰ διακρίνη μετὰ βεβαιότητος τὴν νόσον εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχήν. Ἐκ τῆς ἰσχυρῆς μόνης δὲν προέρχεται ἡ διαφορὰ αὕτη, καθὼς μᾶλλον ἀπὸ τῶν καταμετρήσεων τοῦ θώρακος μὴ φθισικῶν, ἀλλὰ

πασχόντων ἀπὸ μαρασμῶν. Ἄλλο σημεῖον τῆς φθίσεως τῶν πνευμόνων εἶναι τὸ ἰδιαίτερον βέγγος, τὸ ἐπιπλέον πλησιάζει εἰς τὴν ἀκαπνοσὴν τῶν νηπίων. Ἡ αἰτία δὲ τούτου φαίνεται ὅτι εἶναι ἐπιπλέον μέρος τῶν πνευμόνων γίνεται πυκνότερον ἐκ τῶν φυματίων, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τούτου τινὲς φυσαλίδες (vesiculae) τῶν πνευμόνων πρέπει νὰ γένωσιν εὐρύτεραι διὰ νὰ ἀναπληρῶσιν τὴν ἐνέργειαν ἐκείνων αἰτίνες ἐκλείσθησαν ἀπὸ φυμάτια (Frozier's Noliz. 1837. N. VI).

Εἰς Θεραπεῖαν τοῦ τραυματικῶς τετάνου συστάειν ὁ Πηκόκος (Peacock) τὸ ἔλαιον τῆς τερεβινθίνης μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ὑποίου (τρὶς τῆς ἡμέρας ἀνὰ 16—20 σταλαγματῆς), ἀφανίζεται κατὰ μικρὸν ὁ τέτανος ὡς ἡ χιὼν εἰς τὰς θερμὰς ἡμέρας τοῦ θεροῦς. Εὐθὺς ὅταν φανῇ σπασμὸς εἰς τὴν κόστην ἐλαττοῦται ὁ τέτανος. Τοῦτο ἐνθυμίζει τὴν μέθοδον τινῶν ἰνδιῶν τῆς Ἰνδικῆς, τὰ ὑποία τραυματίζουν τὸν αὐχένα τῆς κίστεως εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τέτανου (Kleinert's Allg. Repert. Novemb. 1837.)

Γυνὴ τετράμαστος. — Ὁ ἱατρὸς Μαρτίνος εἶδεν εἰς τὸ Λουγδοῦνον (Lyon) γυνήκικα ἔχουσαν τέσσαρας μαστοὺς, ἐκ τῶν ὑποίων οἱ δύο εὐρίσκοντο εἰς τὸ κοιλώμα τῆς μασχάλης. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτον ἐγκυος, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο οἱ ἀληθεῖς μαστοὶ ἦσαν κενοὶ καὶ συνιζήκότες, ἐξ ἐναντίας δὲ ἐκείνοι τῶν μασχαλῶν ἐξογκώθησαν καὶ ἔγιναν ἐπώδινοι. Μετὰ τὸν τόκον ἐγεμίσθησαν φσαύτως καὶ οἱ ἀληθεῖς μαστοὶ ἐν ᾧ δὲ τὸ βρέφος ἐθῆλαξεν ἐξ αὐτῶν, ἔρβεν καὶ ἀπὸ τοῦς κατὰ τὰς μασχάλας μαστοὺς γάλα ἢ μᾶλλον γαλακτοειδῆς κίτρινος ὀβρός. Οἱ μαστοὶ οὗτοι ὁμοιάζον μᾶλλον μὲ ἐξογκώματα ἀπηρητημένα ὡς σάκκας εἰς ἐκάστην μασχάλην, καὶ ἐφαίνοντο σχηματιζόμενοι ἀπὸ τὸ δέρμα ἐκτανθῆν, καὶ ἀπὸ τὸ κηραιοδὲς ὑφασμα ὑπερτραφέν ἢ ἐλαστικότητος τῶν ἀδένων ἐλλείπει (Kleinert, αὐτόθ.)

Καὶ ὁ Πετροκῆνος (Petroquin) περιγράφει εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἑφημερίδα (Gaz. méd. Nr. 13) οἰκογένειαν πατρυσιαστων (αὐτοθ.).

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΩΣΤΙ ἙΚΑΘΟΓΕΝΤΑ.

*Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς σωματικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ **ΙΩΑΝΝΟΥ ΟΔΥΜΠΟΥ**, τακτικῆς Καθηγητοῦ τῆς Χειρουργίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἐθνικόν, ἱατροῦ τμήματος κτλ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς τυπογραφίας **Κ. Πάλλη**. 1837. 8.

ἙΛΛΗΝΙΚῆ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΪΑ κατὰ Βασιλικὴν Διαταγὴν καὶ κατ' ἐγκρισιν τοῦ Β. Ἱατρικοῦ Συμβουλίου ἐκδόθη συνταχθεῖσα δὲ παρὰ **ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΟΥΡΟΥ**, ἱατροῦ, Καθηγητῆς εἰδικῆς παθολ. καὶ θεραπευτ. Β. Ἱατροσυμβούλου καὶ **ΣΑΥΙΕΡΟΥ ΔΑΝΑΕΡΕΡΟΥ**, Β. Φαρμακοποιοῦ, Καθηγητῆς γημείας, Μέλους τοῦ Β. Ἱατρ. Συμβουλίου κτλ. **ΙΩΣΗΦ ΣΑΥΤΟΡΙΟΥ**, ἀόλικῆ Φαρμακοποιοῦ κτλ. (Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας. 1837. 1.

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τῶν μηνῶν
Ἰανουάριον 1838.

Ἐξακολούθησαν βήχες, πλευρίτιδες, καὶ μάλιστα πνευμονία αρκετὰ δυναταί· ἔλειπον διαλείποντες κυρίως ἡφαιμικαὶ ἐπίσσει ἐνίοτε παιδία τινα, καὶ παρατηρήθη μὲ διαφόρων μορφῶν ὡς τῆς βροσσεόλης, τῆς κευχρίτιδος κτλ. κεντηγμῶν θάνατοι ὀλίγοι.

Αιματολογικά παρατηρήσεις επί Ηθέρων κατά τον μήνα Ιανουάριον

Ημέρα	Ώρα	Πυκνότητων πυκνωτική	Ανοσία	Ανοσία πυκνωτική	Ανοσία κρίσιμη	Ανοσία πυκνωτική	Ανοσία κρίσιμη	Ανοσία πυκνωτική	Ανοσία κρίσιμη	Ανοσία πυκνωτική	Ανοσία κρίσιμη
1	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3	28, 3
2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2	28, 2
3	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
4	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
5	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
6	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
7	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
8	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
9	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
10	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
11	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
12	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
13	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
14	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9
15	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9
16	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9
17	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
18	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
19	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
20	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
21	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
22	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
23	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8	27, 8
24	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9
25	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9	27, 9
26	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
27	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
28	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1	28, 1
29	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
30	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10	27, 10
31	27, 8	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6	27, 6

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Η'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Μαρτίου 1838.

Ἱατρικαὶ ἱστορίαι παρατηρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ

Ἀλεξάνδρου Μ. Βλαστοῦ.

Χρὴ δὲ πρῶτον μὲν γινώσκειν τὴν φύσιν
τῆς νόσου οἷα τίς ἐστίν· ἐς πολλὰ γὰρ
νοσήματα προσδίει ἂν αὐτῆς.

(Ἰπποκρ. περὶ ἄρθρων σελ. 194.)

Σπανία ὀργανικὴ ἀλλοίωσις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Νεανίας εἰκοσαπενταετῆς ἕξως ἀθλητικῆς καὶ ὑγείας ἀ-
κραιφνεστάτης, πλοίων πισσωτῆς καὶ θερμότητος τοῦ Βάκ-
χου θερὰπιον, συμφογίων τῆ 15 Δεκεμβρ. μετὰ τῶν φίλων
καὶ μέχρι τῆς δευτέρας ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον συνεντυ-
φῆσας ἐξελίγησε μεθυσμένος νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν οἰκίαν του.
ἀλλ' ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἦκουε, μ' ὄλον ὅτι ἐκτύπη ὑπὲρ τὴν
ἡμίσειαν ὥραν, ὀργισθεὶς ὑπὲρ τὸ μέτρον ἤρχισε νὰ κρούῃ τὴν
θύραν διὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τόσον σφοδρῶς, ὥστε ἡ μὲν θύρα
τέλος ὑποχωρήσασα διερράγη, δύο δὲ ἦλοι ἐκσφενδονίσθησαν
ὑπὸ τῆς μεγάλης σφοδρότητος τῶν κρούσεων ἕως εἰς τὸν ἀν-

τικρὸ τοῖγον. Τῇ ἐφεξῆς δὲν ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἀδυναμίας ἀλλ' ἐκοιμήθη ὅλην τὴν ἡμέραν ἀλάλας· τῇ δὲ 17 ἰδούαις ἢ συγγενεῖς αὐτοῦ ὅτι μάλιστα ὠμίλει τὸν μετεωρόμισον εἰς τὴν ταῦθα νοσοκομεῖαν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Ἰδοὺ εἰς πόαν κινάστασιν εὐρίσκατο ὅταν εἰσῆλθε· πόνοι τόσοι σφοδροὶ πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς βράχειος ὥστε ἠνάγκαζον τὸν ἀσθενῆ νὰ ἀλολύξῃ, νάρκη καὶ μυρμηκίασις εἰς τὰ σκέλη καὶ πόνοι ἀρρητοι, δυσκοιλιάτης, ἀκρασία τοῦ οὔρου, σφυγμοὶ 95 ἰσχυροὶ καὶ μεταλλικοὶ (τέμνεται ἢ κατ' ἀγκῶνα εἰς λίτραν μία βδέλλα 30 εἰς τὸν πάσχοντα τόπον)· τῇ 18 παραλαβὴ παντελῆς τῶν σκελῶν καὶ ἀναισθησία· καμμία μεταβολὴ εἰς τὰ λοιπὰ συμπτώματα (ἐπαφαιροῦνται δύο λίτραι αἵματος εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, σικύαι αἱματηραὶ παρ' ὅλην τὴν βράχιν). Ἀπὸ τῆς ἐφεξῆς μέχρι τῆς 23 Ἰαννουαρ. ἐφλέοντο μῆθη πολλάκις, καὶ πολλάκις ἐπεβλήθησαν ἐκδόρια εἰς τὰ κνήμας, καὶ σικύαι καὶ βδέλλα ἱκαναὶ παρὰ τὴν βράχιν, δὲν ἠμελήθησαν δὲ οὐδὲ ἐσωτερικῶς τὰ ναρκωτικὰ πρὸς μιλίαν τῶν πόνων, ἀλλὰ δὲν συνέβη καμμία μεταβολή. Τῇ 24 διδόθησαν οἱ πόνοι εἰς ὅλην τὴν βράχιν καὶ εἰς τοὺς μετωπιορρίους μυς, δύσπνοια μικρὰ, μυρμηκίασις καὶ αἰσθησις βήρους κατὰ τοὺς μετώπηθρας, βῆγος φριζώδες κατ' ἡμέραν ἐν τοῦ μεσημερίου δύο ὥρας περίπου διακοῦν, ἀκρασία τοῦ κοπράνων, πυρέτιον, κατάκλισις εἰς τοὺς γλουτοὺς καὶ εἰς τὰ ἱερὸν ὄστουν. Τῇ 10 Ἰλαλας, γάνει τὰς νοητικὰς δυνάμεις τῇ 13 ἀποθνήσκει.

Λητατομὴ (30 ὥρας μετὰ τὸν θάνατον).

Τὸ σῶμα ὑποιδον, τὰ δὲ μέρη ὅπου εἶχαν ἐφαρμασθῆ ἢ ἐκδόρια ἦσαν γαγγραινωμένα.

Κράνιον. Ἐκτὸς μικρᾶς ὑπερπληρώσεως τῶν μηνίγγων δὲν εὐρήκαμεν τίποτε ἄξιον λόγου.

Σπῆθος. Ὅλα κατὰ φύσιν πλὴν τοῦ περικαρδίου, ὅστις περιεῖξέ ὀκτὼ οὐγγίαις περίπου ὑφαίμου ὄρρου, καὶ τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος, ὅστις συνθλιβείς πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ τοῦ σπληνὸς συνετάλη εἰς μικρότατον ὄγκον.

Κάτω κοιλία. Δύο περίπου λίτραι ὑφαίμου ὄρρου εἰς τὸν περιτόναιον, τὸ ἦπαρ διπλοῦν κατὰ τὸ μέγεθος, σιωρὸς ἀπέπτων καὶ λειωμένων φυμάτων (tubercula) μόνον εἰς τὸν λοθὸν τοῦ Σπιγγελίου, ὁ σπλὴν ἐξαπλοῦς κατὰ τὸν ὄγκον ἄλλως δὲ κατὰ φύσιν, ἢ ἐξ ἀριστερῶν ψόα χρώματος μαύρου καὶ συστάσεως μαλακωτέρας, ἢ οὐροδόχου κύστες πλήρως ὄβρι, τὰ λοιπὰ ὄργανα ἀβλαβῆ.

Ραχίς. Οἱ σπόνδυλοι ὑγιεῖς· αἱ μήνιγγες ἦσαν ἐληλαμέναι (injected) καὶ παρὰ τὴν ἵππειον λεγομένην οὐρὴν δυσδιαφρήκτως μετὰ τοῦ μυελοῦ συνεζευγμέναι· ὁ διανυγμένος μὲλος ὑγιές, ὁ δὲ βραχίτης εἰς τινα μέρη ἐμπυωμένος καὶ εἰς εἰσῆρημα πολλὸν μεταβεβλημένος· εἰς τὰ δύο τρίτα τῆς ἰσθμίου ἐπιφανείας τοῦ ψαῖτου μυελοῦ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς μήκους σῶμα ἐπίμηκες καὶ ἄνισον πέντε γραμμῶν ἔχον ὕψος, καὶ λευκὸν μὲν τὸ χρῶμα, ὑπόσκληρον δὲ τὴν οὐσίαν καὶ χαλαρώδες καὶ ὁμοίον πως ἐγκεφαλικῷ μύκητος ἐκτός κατὰ τὴν σύστασιν· τὸ λοιπὸν τρίτον τοῦ ψαῖτου ἦτο πελιδνὸν καὶ ἰσχυρομένον. Τὰ ἰσχιαδικὰ καὶ παρὰ τὰ σκέλη νεῦρα ἀβλαβῆ.

Πόσαι ὀργανικαὶ βλάβαι εἰς ἓνα καὶ μόνον ἀσθενῆ! Δὲν ἴναι ἀμφιβολία ὅτι αἰτία τῆς τοῦ μυελοῦ ταύτης φλογώσεως ὑπῆρξε πρῶτον ἢ εἰς καιρὸν νυκτὸς γενομένη σφοδρὰ προσβολὴ τοῦ ψύχους (α), καὶ δεύτερον ἢ μηχανικὴ καὶ βίαιος κί-

(α) Διὰ τὴν τοῦ ψύχους προσβολὴν ὑπεκρίναται συχνότατα καὶ οἱ ἰσθμοὶ καὶ περιτοναίαι εἶδος παράλλουσι τῶν μελῶν βετίβέτι ἐγγυρῶς ἀνομαζόμε-

νησις τῶν σκελῶν ἥτις πιθανόν ἐπέφερε πρῶτον τὴν φλεγμονὴν καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τοῦ νωτιαίου καὶ τῶν κεινῶν μνηνίγων. Ὅτι ἔπασχεν ὁ φιλότης ἤτο εὐδελὸν ἐκ τῶν τοπικῶν συμπτωμάτων καὶ ἐκ τῆς ἰδιοτρόπου (α) παραλύσεως τῶν σκελῶν καὶ ἐκ τῆς παρέσεως τῆς ἀφροδισμικῆς καὶ τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου. ἀλλὰ τίς ἦεν τὸ ἐλπίσει νὰ ἀπαντήσῃ τὸ προμνημονευθὲν παρὰ φύσιν σημεῖον καὶ τὸν ἐν μέρει σφάμελον τοῦ ὄργάνου; Παραλύσις τῶν σκελῶν καὶ τῶν ἐκτὸς ὀργάνων ἐκ φλεγμονῆς καὶ ἐκ παρέσεως τοῦ νωτιαίου ἢ συγκρίσεων αὐτοῦ μετὰ τῶν μνηνίγων ἢ ἄλλων παντοίων αὐτοῦ ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐκ τῆς λαθῶσαι ἀπαντῶνται ἀπειροὶ εἰς τοὺς συγγραφῆς τολαιούς τε καὶ νεωτέρους (β). Ἀλλὰ τοιαῦτα παρὰ φύσιν σημεῖα ὡς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι ὀλιγάριθμα εἰς τὴν γυναικῆ τῆς ἱατρικῆς ὁ Ἀβερρόμιβης μνημονεύει (γ) δύο περιπτώσεις μυκητοειδῶν βλαστημάτων τοῦ νωτιαίου μυελου

καὶ, διότι ἐπιβέβαιον δι' ὅλας τῆς ἡμέρας εἰς τὸν ἕλιον, κοιμῶνται τὴν ἡμέραν ἀσκιπῆς (Houtins de mod. Indoe. pag. 59 Lugd. Badaiv. 1718.

(α) Ἐπιβέβαιον δὲν δυναμῶσα νὰ μὴ μνημονεύσωμεν κατὰ λέξιν τὴν ἐξήγησιν περὶ τὴν παρατήρησιν τοῦ Ἀρεταίου « ἦν μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς κατὰ πηλὸν ἀργή, ἐκείνη τὴν τοῦ νωτιαίου μυελου ἢ μῆνιγξ τὰ ἐμῶνυμα καὶ ἐπιβέβαιον παραλύεται δεξιὰ ἐπὶ δεξιῶσι καὶ ἐπὶ ἀριστεροῖσι λακίᾳ ἢ δὲ κατέρχεται ἐπὶ μὲν τῆσι δεξιῶσι τὰ λακίᾳ παραλύεται, δεξιὰ δ' ἐπὶ ἀριστερῶσι λακίᾳ δὲ τῶν ἀργέων τῶν νεύρων ἢ ἐπαλλαγή. » (περὶ σίτ. καὶ σαρ. χρε. π. 118). Ἄ. σελ. 86.)

(β) Ἱπποκρ. προφῆτ. βιβλ. 11, σελ. 211—Ἀρεταίος (ἐνθ. ἀνωτ.)—Γαλιῆς περὶ σίτ. συμπτ. σελ. 111. καὶ περὶ πεπνθ. τόπ. σ. 208—Celsus de med. die. pag. 308 vol. I—Murgagni de sedib. et caus. morb. XLIII 57. XLIX 16—Bacchetti della strut. delle funzioni, e delle malat. del midol. spinal. pag. 348 κ.τ.λ.

(γ) Maladies de l'enceph. et de la moelle epiniere. p. 59.

ἢ ἄλλας δύο ὁ Ὀλλιβιέρης (α), ἂν δὲ καὶ ἄλλοι παρατήρησαν τοιαῦτα παρὰ φύσιν προϊόντα τὸ ἀγνοοῖ. Ἡ ἀνατομικὴ ἔρευνα φάνεται ὅτι βεβαιῶναι προσέτι τὴν ἰδέαν τινῶν παθογενῶν καθὼς τοῦ περικλεοῦς Βέλλου καὶ τοῦ Ὀλλιβιέρου καὶ τοῦ Μαρτινίου καὶ τοῦ Ἀβερρόμιβη οἵτινες φρονῶσιν ὅτι τὸ μόνον αἰσθάνονται πόνους οἱ ἀσθενεῖς κατὰ τὴν βράχιν, ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἐδράζηται εἰς τὴν ὀπίσθιον μίστρην τοῦ νωτιαίου μυελου. Ἀλλὰ πῶς ἐξηγῶνται οἱ πόνου τοὺς ὁποίους αἰσθάνονται ἐνίοτε οἱ παραλυτικοὶ εἰς τὰ ἄλλως ἀναίσθητα καὶ κίνητα αὐτῶν μέλη, καὶ τοὺς ὁποίους ἔπασχε καὶ ὁ ἡμέτερος ἰσθμῆς (β); Ὅσακις (λέγει ὁ Ὀλλιβιέρης) ὑπάρχουσι πόνου ἴσθμῆ καὶ ἡ νωτιαία μῆνιγξ φλογωμένη, τότε δὲ διαδίδεται ἡ πλῆσις διὰ τοῦ νευρικήματος καὶ εἰς τὰ λοιπὰ νεύρα! ἀλλὰ καὶ ὅσακις πάλιν χωρὶς οὐδεμιᾶς μνηνιγίτιδος ἀπαντῶνται πόνου εἰς τὰ μέλη; ἂν δὲ εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι δύνανται ἡ πάσχωσι παράλυσιν τὰ νεύρα ἀθίκτου διαμμένουτος τοῦ ἰσθμῆ αὐτῶν νευρικήματος δὲν τὸ ἐξετάζομεν!

Πίθος τοῦ Νωτιαίου.

Ἄνη τεσσαρακοντούτης περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκρτέστατος καὶ πολλάκις μὲν ὑπὸ τοῦ ἀφροδισιακοῦ λοιμοῦ συσχεθεῖς, πάντοτε δὲ διὰ τοῦ ὑδραργύρου θεραπευθεῖς ἔτη ὅκτω ἀσθενεῖ

(α) Ollivier malade de le moel. epiniere. vol. II. p. 736—738.

(β) Καὶ ὁ Λύβηλιανὸς ἀναφέρει τὸν πόνον εἰς τὴν παράλυσιν (de morb. chronic. L. II. p. 343). Δεινῶς ἦν βασιανίζόμενος καὶ ὁ παραλυτικὸς τοῦ ἱεροῦ Ἐδωγγιλιου (Ματθ. Κεφ. 8, 5, 7.). Τρανὴν παράδειγμα σφάμετόν πόνου ἐκ προσαγωγῆς ἐπανερχομένων εἰς παράλυτικὴν καὶ τὴν αἰσθησὴν καὶ τὴν κίνησιν ἀπολέσαντα μνημονεύει καὶ ὁ Ὀλλιβιέρης. (αὐτῶν. π. 651, vol. II.

Πόντοι ὑπὲρ πάσαν ἰδέαν ἀπὸ τοῦ ἰγίου (μέχρι τοῦ κόκκου) ἐπιόδοντος καὶ αὐτὴ τῆς σινδόνης ἢ πρόσψαυσις. Νεκρώδης, μυκᾶται ἡμέραν καὶ νύκτα ὠρυόμενος ὡς λέων, ἐπίσσει ἡμῖν, ἀφῆς πάρεσις, γονάτων ἔκλυσις, αἰσθήσεως νόσος καὶ μεμηκίαισι καθ' ὅλα τὰ μέλη, πόνοι ἀρυδροὶ εἰς τὴν κέτω ποιλίαν ἀκρατῆ τὰ σκέλη καὶ ἐπισυρόμενα, δυσουρία, οὐροπάτη, ἢ γλῶσσα, ψελλισμός, κοιλία ἐκ διαλειμμάτων ἀντόμας, ἔθιδώρισα κατὰ καιροῦς Λουτρά θειώδη καὶ ἄλμυρά, σακί καὶ βδέλλα καὶ καυτήρια παρὰ τὴν βράχιν, τὰ τοκοσιὰ καὶ τὴν στρυχνίαν, καὶ πολλάκις τὰ νεφρωτικὰ πρὸς μολίην τῶν πόνων, δὲν ὠφέλησαν. Ἐξαίφνης ἀποθνήσκω.

Βέβαιος ὅτι ἤθελα εὐραὶ μεγάλας βλάβας εἰς τὸν νωτιαῖον ἔκαμα τὴν ἀνατομὴν τριάκοντα ὥρας μετὰ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ πύσιν ἐθαύμασα ὅταν ἐξετάσας καὶ τὸν ἠγέφαλον καὶ τὸν νωτιαῖον καὶ τὰς ἐκατέρωθεν αὐτοῦ συζυγίας τῶν νερῶν μεθ' ὅσης ἀκριβοῦς εἶμαι ἱκανὸς δὲν εὐρήκα ὀπίθην παραμικρὰν ἀλλοίωσιν! Δὲν εἶναι αὕτη ἡ πρώτη φορὰ καὶ τὴν ἢ ὀργανοσκοπία δὲν διεσάφησε παντάπασι τὴν τὴν ἐπιζωῆς παρατηρηθηέντων συμπτωμάτων σφοδρότητα καὶ παραξίν. Πρέπει ἄρα γὰρ νὰ συμπορισθῶμεν ὅτι τὰ ἐκ τοῦ νωτιαίου ἐκφυόμενα καὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις καὶ κινήσεις τοῦ βλαβῶν ὑπηρετοῦντα νεύρα ἦσαν ἀβλαβῆ καὶ νὰ εἴπωμεν μετὰ τὴν Κέλσου nihil fero in medicina perpetuum; ἢ ὅτι οἱ αἰσθητικὸν παρελθόντα αἰῶνα ἰατροὶ εἶχον δίκαιον μὴ εὐρίσκειν ἐπίσσει ἀλλοιώσεις εἰς τὰ ὄργανα νὰ ἀποδέχωνται τὰς αἰσθητικὰς λεγομένας νόσους; ἢ ὅτι φρονεῖ ὀρθῶς ὁ περιεχόμενος Βρουσαῖος λέγων ὅτι ἡ παθολογικὴ ἀνατομὴ ὄχι μόνον ἐβλήθη πολλὰ ὀλίγον τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ τὴν ἑκαμῆσιν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ; ὄχι βέβαια! Οἱ νόμοι τοῦ ὀργανισμοῦ εἶναι πάντοτε σταθεροὶ καὶ ἀναλλοίωτοι· ἀλλὰ καθὼς εἰς τὴν

παθολογίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἠγέφαλου πῶς συλλογίζεται ὁ ἄνθρωπος οὐδὲ πῶς ἐνεργεῖ τὸ νευρικὸν σύστημα, ἢ πῶς ἢ μὲν οὐσία τοῦ ἥπατος ἐκφέρει γαλῆν, ἢ δὲ τῶν νεφρῶν οὖρον διὰ τινὰ ἐνδόμυχον εἰς ἕναστον ὄργανον ἰδιάζουσαν δυναμικὴν καὶ ἀγνωστον αἰτίαν, αὐτῷ χρεωστοῦμεν καὶ εἰς τὰς παθολογικὰς ἐρεύνας νὰ ἀποδεχόμεθα ἐκτὸς τῶν κατὰ τὰ μόρια ὀρατῶν μεταβολῶν καὶ δυναμικῶν τινος καὶ τρόπου τινος ἀύλους ἀλλοιώσεις, αἰτινες ἀπεύγουσι μὲν τὴν ἡμετέραν ἐρευναν, ἀλλ' ἐξηγοῦσιν ἀποχρώντως τὰ συμπτώματα τῆς νόσου. Εἰς τὸν παρόντα ἀσθενῆ ἐν παρατηρήσωμεν προσέτι ὅτι αἰτία τῆς παραλύσεως ὑπῆρξεν ἢ περὶ τὰ ἀφροδίσια μεγάλη κατάρχησις, ἥτις ἐξαιροῦν, διὰ νὰ εἴπω οὕτως, τὸ νευρικὸν ὑγρὸν, ἕως θάλει ἐξηγηθῆ εὐκαλύτερον ἢ σιωπῆ τοῦ νωτιαίου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ νεύρων.

Παρὰ φύσιν βλάβη ἐπὶ τοῦ κερατοειδοῦς.

Τῆ 10 Δεκεμβρ. ἦλθε πρὸς ἐμὲ νεανίας ὀφθαλμῶν διὰ νὰ θεωρήσω τοῦ ὀφθαλμοῦ του λέγων ὅτι ἐκ τοῦ ἐνός δὲν ἔβλεπε παντάπασι, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ὀλίγον τι μόνον. Ἐξετάσας τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐρήκα εἰς μὲν τὸν δεξιὸν (ὄθεν ἦτο τυφλός) μέγα κωνικὸν σταφύλωμα, εἰς δὲ τὸν ἀριστερὸν ὅλα τὰ τοῦ βολβοῦ μόρια κατὰ φύσιν πλήν τοῦ κερατοειδοῦς. Τοῦτον δ' ἐσκέπαζε κατὰ τὰ δύο τρίτα κρεαδίαν ἐρυθροῦν καὶ ἄνισον δύο μὲν γραμμῶν ἔχον ὕψος τρεῖς δὲ περίπου ἀπὸ τῆς τοῦ κερατοειδοῦς ἀπέχον περιφέρειας. Πρῶτον ἐγράξα τὸ σαρκῖον διὰ παρακεντρίου καὶ μετὰ ταῦτα ἔκασα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Ἐντὸς δύο ἡμερῶν ὑγιαῖσθη ἐξ ὀλοκλήρου.

Γυναίκα πεντηκοντούτη ὀξύθυμον φύσει ὀργισθεῖσαν παρὰ λόγον κατέλαθε πυρετός· ἤμισε χολώδη, ὑπόσχυα τῆ δουπέρα πόνοι ἰνίου, ἐρύθημα τῶν ἀντιάδων, βράγχος, κατὰσπις κακῆ, γλώσσα ὑπόλευκος, κοιλία συνεστηκυῖα, κνησμός καὶ ὄλον τὸ σῶμα (βδελλαι δέκα περὶ τὸν τράχηλον, καταπλάσματα ἐκ λινოსπέρμου, περιπλύεται ἡ κοιλία διὰ δύο ὡγιῶν κικλίου ἐλαίου) τῆ τρίτῃ ἐξεκόπρισε πολλὰ. Ἐρυθρῶν κηλίδων φλύκταιναι ἀπὸ τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ μετέωρου μέχρι τῶν γονάτων, ὑδατώδεις, ὕφαιμοι, περιέρυθροι, αἱ μὲν ἐρεθίνθου αἱ δὲ καρύου μέγεθος ἔχουσαι, διωσπαρμίαι καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ στόμα κατέγουσαι (ἐμετικὸν σάγμα δύο εἰς οὐγγίαις ἐξ ἀφαιψήματος ἀλθαίας) τῆ τετάρτῃ ἤμισε πολλὰ, μικρόχολα· νέαι φλύκταιναι κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν λοιπῶν διάστημα, καταπίνει εὐκολώτερον, στόμα παρὸν, φωνὴ βραγχώδης, ἐκ δύο σιταρίων ἐμετικὸν δὲν ἤμισε, ἴδρωσε, πυρετός· (πυριᾶται τὸ στόμα, δι' ἀτμῶν μαλάχης, καταπλάσματα περὶ τὸν τράχηλον, δίαιτα εἰς ζωμῆν) τῆ πέμπτῃ πολλὰ τῶν κατὰ τὸ στήθος φλυκταίνων ξηραίνονται, ἐκπιδύουσι καινὰ παρὰ τοὺς μηρούς· (κλυστῆρες καθαρτικοὶ) τῆ ἕκτῃ αἱ κατὰ τὸν τράχηλον φλύκταιναι συνενοήσασαι ἀποτελοῦσι πλατὺ ἔλκος, κοιλία χαλαρὰ, γλώσσα καὶ ἀντιάδες καὶ σφυγμοὶ κατὰ φύσιν (ἀλοιφὴ ἢ ἐκ δύο ὡγιμῶν ἀξουγγίου καὶ εἰκοσι σιταρίων θειϊκοῦ ψευδαργύρου), τῆ δ' ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ τὰ ὑπογεγραμμένα· τῆ ἑνδεκάτῃ κηραίνονται τὰ κατὰ τὸν τράχηλον ἔλκη, αἱ δὲ λοιπὰ φλύκταιναι βαθμηδόν· ὑγιᾶσθη.

Ἄνη ἐξηνοντούτης ἐκ Φλωρεντίας, πολλάκις τὴν ἀφροδισιακὴν νοσήσας νόσον καὶ φίλος παράφορος τῶν συμποσίων κατεχρᾶτο ἔτι νέος ὢν καὶ εἰς καιρὸν χειμῶνος εἰς τόσον βαλὼν τοῦ πάγυ, ἵστατο ἔτρωγε καὶ αὐτοὺς τοὺς καρποὺς παγομένους. Τρεῖς μῆνας πρὶν νοσήσῃ ἔπαθε δυσουρίαν ἣτις παρορμήσθη. Τρεῖς μῆνας καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἀνθρακωδὴν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἀνθρακωδὴν μέθοδον. Τῆ 6. Αὐγούστου ἠσθάνθη ἀδυναμίαν κατὰ ὄλον τὸ σῶμα καὶ κνησμὸν εἰς τὴν κάτω κοιλίαν μέχρι τῆς δεκάτης· τῆ δὲ ἑνδεκάτῃ ἐφάνησαν ἐρυθραὶ κηλίδες εἰς πολλὰ μέρη τοῦ σώματος αἵτινας εἶχον εἰς τὴν ἄρχὴν μέγεθος μόνον φακῆς, ἀλλ' εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ὑψωθείσης ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς ἐπιδερμίδος ὑψώθησαν εἰς φλυκταίνας περιαλαγεῖς, ὑπὸ ἐρυθρήματος περιστεφανουμένης, πλήρεις μὲν ὀρθοῦ μεγάλας δὲ ὡς ἐν ὠόν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀσθενὴς ἦτο ἀπύρετος καὶ αἱ φυσικαὶ ἐνέργειαι τοῦ σώματος ὑγιεῖς, ὁ ἰατρός εἶχε παραγγεῖλαι μόνον δίαιταν καὶ νὰ πλύνουσι τὰς φλυκταίνας διὰ ὕδατος ἐκ μαλάχης. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεπίδυσαν τόσαι φλύκταιναι δακτυλοειδεῖς καὶ περιφλεγεῖς ὥστε ἠνάγκασαν τέλος τὸν ἀσθενὴ νὰ πύση πυρεταίων εἰς τὴν κλίνην. Κραχθεῖς μετὰ δύο μῆνας νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ τὸν εὐρήκα εἰς τὴν ἐφεξῆς ἡλικιωμένην κατάστασιν· ὄλον σχεδὸν τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν ποδῶν ἀπετέλει πλατύτατον ἔλκος ὡς νὰ εἶχον ἀφαιρεθῆ ἡ ἐπιδερμὶς διὰ ἐκδορίου, ἐκ τῆς πληγῆς ἔτρεχεν αἷμα καὶ πῶν, ὁ ἀσθενὴς μὴ κινούμενος ὑπὸ τῆς ἀμέτρου ὀδύνης καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ οὐδὲ αὐτῶν τῶν λεπτοτάτων σινδουλῶν τὴν ἐπιβολὴν ἔκειτο ὑπτίος καὶ ἡμίγυμνος καὶ ἀνεστίναζεν ἐκ βάθους γοερώς· κατὰσπις κακῆ διὰ τὰ κρετὰ

τά περίσθμια ἔλλατ, ἀσπαστία καὶ δέψα, οὔρα ἀνυπόστατα, κοιλία σκληρὰ, πυρετίον, ἢ ἀναπνοὴ σηπεδονώδης, ἢ κατὰ τὸν θάλαμον δυσωδία τόσον μεγάλη ὥστε μόλις ἠδύνατο τις νὰ ἀναπνεύσῃ εἰσερχόμενος, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, πρόσωπον συμπεπτωχὸς, ἀγρυπνία, δεινὸν τὸ θέαμα καὶ ἐξάνθρωπος ἢ συμφορὴ (διὰ τὰ εἶπω κατὰ τὸν Ἀρεταῖον) καὶ ἀτερπὴς μὲν ἢ ὀψίς, ὀδυνηρὴ δὲ καὶ τῷ ὄρειντι Δόη! (ἀφέψημα τμημάτων, ὀθόνια ἐμβαμμένα εἰς λιπέλαιον ἐπὶ τῶν ἑλκῶν χλιαρὰ λουτρὰ) μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἀπέθανεν. Ἡ ἀναπνοὴ δὲν ἐπυγχωρήθη.

Ἴδου δύο σπάνια παραδείγματα πεμφίγου. Ὁ ἀεὶς πέμφιγος ἢ ὁ πεμφιγώδης πυρετὸς (α) δὲν διαφέρει τοῦ χριμίου, εἰμὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου καὶ καθότι ὁ μὲν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γαστρικισμῶν ἢ ὑπερχολήσωντος αἵματος, ὁ δὲ βαθείως ἐρριζωμένων δυσκρασιῶν ἀπότοκος. Ὅθεν φαίνεται πόσον ἦτο σφικτερὰ ἢ γνώμη τοῦ περιεικῶς Βιγμάνου (β) ὅστις ἐπρέσθευε ὅτι εἰς μὲν τὴν οὖραν ἀπαντᾷ πάντοτε πυρετὸς, εἰς δὲ τὴν χρόνιον οὐδέποτε. Ἐκτὴς τῆς περὶ αὐτοῦ λόγου περιπτώσεως παρατηρήσαμεν εἰς τὴν Παρισίαις νοσοκομείων τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου (Saint Louis) καὶ ἄλλα δύο παραδείγματα χρονίου πεμφίγου εἰς τὰ ὁποῖα παρηκολούθει πυρετὸς παροξυνόμενος μάλιστα κατὰ πᾶσαν νέαν ἔκθεσιν τῶν φλυκταινῶν. Ὁ Βίλανος καὶ ὁ Βατιμῆαι

(α) Μ' ἔδον ὅτι δὲν εἶναι βέβαιον εἰ ἐνόησι ὁ Ἰπποκράτης διὰ τὸ πᾶσι γὰρ δεῖ εἶναι πυρετὸς, καὶ αἱ ἐξηγήσεις τὰς ἐπείας ἀναφέρει ὁ Γαλιεῖος (βίβλ. μ. Α. εἰς Ἰπποκρ. ἐπιθ. ΣΤ. Τόμ. 12. σελ. 877—Φοβίους Οὐερσφ. Hippocr. καὶ Gorræus definit. medic. κελ. πεμφιγώδης) δι' ἐπιμύσειν εἰς τὴν τῶν νεοτέρων σέβηρον bullosum παραφύλαξιν ἐν ἑξῆσι εἰς τὴν τῶν ἐνοίων διὰ τὴν ἀκατάληπτον.

(β) Idem zur Diagnostik S. 48.

ἔφησαν καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὀξέος πεμφίγου, ἀλλ' αἱ μετὰ ταῦτα παρατηρήσεις καὶ μάλιστα αἱ τοῦ Γιλιβέρτου (α) ἐνήρυσαν παντάπασιν τὴν ὑπὲρ τὸ μέτρον σκεπτικὴν αὐτῶν γνώμην.

Ποῖον ὄργανον ποία ἀλλοίωσις γεννᾷ τὸν χρονικὸν πέμφιγος; Οἱ παρατηρηταὶ ἀπήντησαν πολλάκις φλεγμονὰς καὶ ἰσχυρὰς εἰς τοὺς ὑπαλείφοντας τὸν πεπτικὸν σωλήνα χιτῶνας, τὸ δὲ ἦτο πεμφιγώδης (β), ἄλλοτε ὁμοίως πάλιν εὐρέθησαν οἱ χιτῶνες τῶν ἐντέρων ἐξαιμοὶ καὶ ὠχροί. Πρῶτος γένωνται ὅσον ἡμεῖς ἐξεύρομεν ἐσπούδασεν ὁ κλασικὴν μονογραφίαν περὶ πεμφίγου συγγράψας Βράουνος (γ) νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τῆς νόσου ἐκ τῆς παρὰ φύσιν ἐκκρίσεως τοῦ οὔρου. Πρατήρησεν ἀσθενῆ εἰς τὸν ὅποῖον ὀξείας ἐξήρχοντο κατὰ κρίσιν τὰ οὔρα ἠφανίζετο ὁ πέμφιγος, ἐπέστρεψε δὲ πάλιν ἰσχυρὰ ἠλαττοῦντο ἢ ἀπέβαινον θαλερὰ καὶ ὑδατώδη. Καὶ τὸ Βιγμάνου ὁ πεμφιγώδης καὶ τρεῖς ἐκ τῶν ἀσθενῶν τοῦ ἠγακίου ἔπασχον δυσουρίαν, τὰ δὲ οὔρα αὐτῶν περιεῖχον λιθοειδεῖς ὑποστάσεις. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμέτερος ἀσθενὴς ὀλίγον μῆνας πρὶν ἀσθενήσῃ ἔπασχε δυσουρίαν. Ἐνδέχεται λοιπὸν ἢ τὸν χρόνιον πέμφιγον γεννώσασιν δυσκρασία νὰ προέρχεται ἐκ χρονίου τινος φλεγμονῆς τῶν νεφρῶν καὶ νὰ μὴν ἦναι πάντῃ ἀπορρίψιμος ἢ ἰδέα τοῦ Ἀσίου, ὅστις φρονεῖ ὅτι ὑπερπερισσεύει εἰς τὸ αἷμα τὸ φωσφορικὸν ὀξύ μὴ ἐκκρινόμενον διὰ τῶν οὔρων ἰκανῶν φωσφορικῶν ἀλάτων (δ). Ἀλλ'

(α) Gilbert monographie du pemphigus Paris 1813.

(β) Cazeneuve et Schedel malad. de la peau pag. 143.

(γ) Braune Versuch über den Pemphigus und das Blasenleiden S. 49.

(δ) Haase chronische Krankheit. S. 272. Vol. III.

ἀφήσαντες τὰς πύθιολογίας κατὰ μέρος ἄς ἴδωμεν μέμ-
 κόσου ἐκτείνεται ἢ ἐκ τῶν ἰατρικῶν ὠφέλεια. Ὁ ἄξυς πέμ-
 φιγος ἰατρεύεται καὶ χωρὶς τῆς ἡμιτέρας τέχνης (α) ὁ δὲ
 χρόνιος ὑποθέττει πάντοτε κακὴν κατάστασιν τοῦ ἐγκλη-
 σμοῦ κατὰ τῆς ὁποίας ὀλίγον ἰσχύουσι τὰ ἰατρικά. Τὸν
 μόνον σημειώμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν πάντοτε τὴν
 πέμφιγον γέννημα εἰλικρινοῦς φλογώσεως, ἀλλὰ νὰ κατα-
 φεύγωμεν ἐπίστε καὶ εἰς τὴν τονωτικὴν μέθοδον. Διὰ ταύτην
 ἰατροῦθησαν καὶ οἱ προμνημονευθέντες θύω ἀσθενεῖς τῆς
 ὁποίας περιήρησα ἐν Παρισίοις ἀφοῦ ἐτυραννήθησαν τῆς
 ἐλοκλήρου; μῆνας ἀνωφελοῦς διὰ παντός εἶδους ἀντιρρο-
 στικῶν ἰατρικῶν!

Λείψαις τοῦ δεξιοῦ ἡμισφαίριου τῆς παρεγκεφαλίδος.

Ἀνὴρ τριακοντούτης εὐέκτης πλείων τῆ 20 Σιτιμ. εἰ-
 καιρὸν τρικυμίας καὶ φοβεῖθεις μῆπιος καταποντισθὴ τὸ πλά-
 ριον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη εἰσέλθει πολλὴ θάλασσα,
 ἐπέστρεψεν ἔμφοβος εἰς τὴν οἰκίαν του. Τῆ ἐφεξῆς ἡμέρᾳ
 ἠσθάνθη πόνους σφοδρούς κατὰ τὸ ἰνίον διὰ τοὺς ὁποίους
 ἐφλεβοτομήθη θαψιλῶς παρὰ τοῦ ἰατροῦ. Ἰδὼν μετὰ ταῦτα
 ὅτι οἱ πόνοι ἐμετριάσθησαν καὶ νομίσας ὅτι ἤθελεν πάντι
 ἀφ' ἑαυτῶν δὲν μετεχειρίσθη τίποτε ἄλλο μέχρι τῆς πρώτης
 Ὀκτωβρ. καθ' ἣν ἠδύνησαν εἰς ἄκρον οἱ κατὰ τὸ ἰνίον πόνοι.
 Τότε κρᾶζει τὸν ἰατρὸν ὅστις τὸν φλεβοτομῆ καὶ δευτέρῃ

(α) Ὁ Φράγκιος μνημονεύει καὶ ἐν παραδειγμα κρισίμου περιήρησι ἵσως
 ἀνεφάνη κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην ἡμέραν εἰς γυναικῆ πάσχουσα ἰσχυρῶς
 καὶ δεκαπεντάκις φλεβοτομηθεῖσα (de curand. homin. morb. Vol. III
 pag. 289.)

ἰσθάνει δὲ καὶ βδέλλας καὶ σικύας αἰμκτηρὰς κατὰ τὸν
 πάροπα τόπον, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀσθενὴς ἦτο πάντοτε εἰς τὴν
 αὐτὴν κατάστασιν οἱ γονεῖς τὸν παρεκάλεσαν νὰ συγκαλέσῃ
 συμβῶλλον. Ὅτε τὸ πρῶτον ἴδον τὸν ἀσθενῆ ἔκειτο ὑπτίος
 καὶ ἀνίητος, οὐδ' εἶχε λόγους ἰκανοὺς νὰ ἐκφράσῃ τοὺς κατὰ
 τὸ ἰνίον πόνους, οἱ σφυγμοὶ καὶ αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἦσαν
 κατὰ φύσιν, ἡ γλῶσσα ἀστραβῆς καὶ ἀκλινῆς ἀλλὰ λευκὴ
 εἰς ἄκρον καὶ ὑπόζηρος, ἀπεκρίνετο καὶ ἐλάλει ὑγιῶς, ἐσυ-
 σπῆτο ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ τῶν σφοδρῶν πόνων, αἱ ἐνέρ-
 γειαι τῶν τοῦ σώματος ἄκρων ἀβλαβεῖς, ἡ κοιλία σκληρὰ,
 ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν δὲν ἐξεκόπρισε (ἀπόξεμα δύο δραχμ. σι-
 ναμ. καὶ δύο οὔγ. γλαουβερ. ἄλατος, ξυρᾶται ὅλη ἡ κεφαλὴ,
 ἀγέλις νυκτὸς καὶ ἡμέρας διὰ πάγου, σικύαι αἰμακτραι ἐξ
 ἰπίου τοῦ τραχήλου, σιναπισμοὶ περὶ τὰς κνήμας).

Τῆ ἕκτη ἐξεκόπρισε πολλὰ, δεκάκις, πόνοι τοῦ ἰνίου, σφο-
 δρότατοι, ἀγρυπνία δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, πολλὸς βληστρισμὸς,
 ἀπύρετος, καλὴ λαπαρὰ καὶ ὑπακούουσα (βδέλλαι εἴκοσι
 κατὰ τὸ ἰνίον, ζιμὸς ἐξ ὀρνίθων, ἀσκία πλήρη πάγου ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς) τῆ ἐβδόμῃ οἱ τοῦ ἰνίου πόνοι ἀφόρητοι, καταφορὰ
 καὶ πάλιν ἄγερσις, ὁ ἀσθενὴς κατανοῶν ζητεῖ νὰ φύγῃ ἐκ τῆς
 κλίνης, παροξύνονται οἱ πόνοι ἐκ διαλειμμάτων (σικύαι αἰ-
 μακτραι ἐξ κατὰ τὸν τράχηλον, ἐκδόριον μεταξὺ τῶν ὠμο-
 πλατῶν, στιμμούχου ποτάσ. σιτάρια δύο) δὲν ἤμμεσεν οὐδὲ
 ἐκκόπρισεν, ἀπύρετος. Τῆ ὀγδόῃ περὶ τὸ μεσημέριον ἀνκουδός,
 κομωτάδης, ἀπώδης, ἡμιθανῆς, χωρὶς σπασμῶν, ὀφθαλμοὶ
 πρὸς τὴν λυχνίαν ἀμετάβλητοι, ἀτενεῖς ὡς κέρας (θεικοῦ
 κινίου 15 σιτάρια δύο ἀνὰ δύο ὥρας) τῆ ἐνάτῃ ἐκοιμήθη
 ἠσυχῶς τὴν νύκτα, λαλεῖ, δὲν αἰσθάνεται κανένα πόνον κατὰ
 τὸ ἰνίον, γελᾷ μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων χαϊρόμενος
 εἰς τὴν βεβαίαν αὐτοῦ ἀνάρρωσιν (θεικοῦ κινίου εἴκοσι σι-

τάρια κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ψύξεις τῆς κεφαλῆς) τῆ δὲ κατῆ ἐκοιμήθη ἄριστα, ἀμοιρος πόνων, συνδιαλέγεται εὖ, μος (θεικοῦ κινίου 15 αιτάρια) περὶ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ τὸ μαστιγερὶον ταραττεται, ληρεῖ, ἀναυδός, βιάζεται περὶ τὴν δεκάτην ἀποθνήσκει εικοσταίος.

Ἄνατομή.

Καιμία παθολογικὴ ἀλλοίωσις οὔτε εἰς τὰς μὲνιγγας οὔτε εἰς τὰς ἡμισφαίρια τοῦ ἐγκεφάλου· ὀλίγον ὑγρὸν ὑπερμῆν εἰς τὰς κοιλίας, ὑπέρυθρος λείωσις (ramollissement) τοῦ δεξιῆς τῆς παρεγκεφαλίδος ἡμισφαιρίου. Τὰ κατὰ τὸ στήθος καὶ τὰ κάτω κοιλίαν ὄργανα κατὰ φύσιν.

Ἡ παροῦσα ἀσθένεια εἶναι πλείστου λόγου ἀξία διὰ τὴν γεννήσασάν αἰτίαν καὶ διὰ τὰ συμπτώματα κατὰ τὰ ἑπὶ διαφέρει πολλῶν ἐξ ὧν μνημονεύουσιν οἱ συγγραφῆς, ἢ ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς τὰς λειώσεις ὅλης τῆς παρεγκεφαλίδος βλάπτονται αἱ κινήσεις καὶ αἱ αἰσθήσεις τῶν μελῶν καὶ μάλιστα τῶν ἀντικειμένων ὅταν λειωθῇ ἢ μόνον αὐτῆς ἡμισφαιρίου. Ἐνίοτε ἀλλοιοῦται καὶ ἡ λαλία ἢ καὶ ἀρπάζεται παντόπισιν ὡς εἰς τὸν ἀσθενῆ τὸν ὁποῖον παρετήρησαν ὁ Λαλλεμάνδος (α). Ἄλλοτε δυσκολαινεταὶ καὶ ἡ ἀκίνησις παραλύονται οἱ τοῦ προσώπου μῦς καὶ οἱ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ θιλάεται δὲ καὶ τὸ πῆος. Ἄλλ' ὁ ἡμέτερος ἀσθενὴς δὲν εἶχε κανὲν ἐκ τούτων τῶν συμπτωμάτων· ὡς πρὸς τὰς κινήσεις τῶν ἄκρων (καὶ τούτων ἡ βλάβη εἶναι ἡ κυριώτερα) συνέστη το μόνον ἐκ διαλείμμάτων, καὶ τούτο σπανίως (β) οἱ πῆος

(α) Recherches anat. patholog. sur l'enceph. Lettre V. Obs: 19 pag. 213.

(β) Παρομοίον τοῦ ἡμέτερου κατὰ τοῦτο παράδειγμα περιγράφει καὶ ὁ Ἀνδρέας εἰς ἀνδρα περίπου τεσσαρακοντότη (Clinique médicale Vol. V. pag. 694.)

ἦσαν μὲν ἀφόρητοι ἀλλ' ἔπαυον ἐνίοτε καὶ πάλιν ἐπανάηγοντο (α), δύο δ' ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου ἔπαυσαν εἰς ὄλοκλήρου. Ὡς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν δὲν γνωρίζω κανὲν παράδειγμα παρομοίας ἀσθενείας προελθούσης ἐκ τοῦ τρόμου καὶ ἐκ τῆς ψυχικῆς ταραχῆς, διότι ὅσας γνωρίζομεν προῆλθον αἱ πλείσται ἐκ πτώσεως κατὰ τοῦ ἰνίου ἢ ἐκ πληγῆς ἐξωθεν κατενεθείσης (β). Ἄν ἡ παρεγκεφαλὶς ὑπῆρχε τρώοντι ἢ ἔδρα τῆς αἰσθητικότητος τοῦ σώματος (sensibilitas) καθὼς ἐπρέσβησε μετὰ πολλῶν ἄλλων ὁ Φόβιλλος πῶς δὲν ἠφανίσθη ἢ ἐν πῶς δὲν ἐτροπολογῆθη εἰς τὸν ἡμέτερον ἀσθενῆ λειωθέντος ἐνὸς ὄλοκλήρου αὐτῆς λοβοῦ; Κατὰ ταῦτα πῶς ἐξηγηθῆται πρόσθετι αἱ περὶ τῆς κατὰ τὴν παρεγκεφαλίδαν ἐνεργείας γνωσταὶ ἰδέαι τοῦ Ρολάνδου, καὶ τοῦ Φλουρεντίου καὶ τοῦ Γαλλίου (Gall) καὶ αὐτοῦ τοῦ Μαγενδίου; (γ) Ἐρωτώμενος ἐκ ποίας αἰτίας δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου εἶχε κανὲν εἰς ὄλοκλήρου οἱ κατὰ τὸ ἰνίον ἀβάστακτοι πόνοι; ἢ ἢ διότι εἶχε τελειώσει τὸ ἔργον τῆς φλεγμονῆς; πῶς ἐκ παροξύνθησαν τὰ τοῦ ἐγκεφάλου συμπτώματα μετὰ τῆς χρήσεως θεικοῦ κινίου; (δ) ἢ πῶς λειωθέντος παντάπασιν ἐνὸς ὄλοκλήρου λοβοῦ τῆς παρεγκεφαλίδος αἱ νητικαὶ ἐλάμεις ἔμενον ἄθικτοι, ὁ δὲ ἀσθενὴς συνδιελέγετο ὡς ἐάν

(α) Ταῦτες ἦτο καὶ ὁ ἀσθενὴς τοῦ Νάσοῦ τὸν ὅποιον ἀναφέρει ὁ Λαλλεμάνδος εἰς τὸ περίφημον σύγγραμμά του (Recherch. etc. Let. IX. obs. I. p. 323.)

(β) Αἰσθήσεις ἔμενος τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀποπληξία ἐκ φόβου προελθούσης ἐκτελέθησαν καὶ ἀκωντῶνται πολυάκις.

(γ) Magend. précis élément. de physiolog. Vol. I. pag. 407.

(δ) Διὰ τὰς διαλείψεις τὰς κατὰ τὰ νεσθήματα τοῦ ἐγκεφάλου παρατηρούσας παρεκινήσασαν καὶ ἄλλοι νὰ δώσωσι τὸ κίνηον (Abetrombie malad. l'enceph. p. 164.)

ἥτο υγιής; Ταῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια ἐρωτήματα ἴδιαι διευκρινίσει ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος ὅταν γίνωσι περισσότεραι παρατηρήσεις καὶ ὅταν οἱ παρατηρηταὶ δὲν ἀρκούνται ἐπὶ τὸ νὰ τὰς συνάξωσι μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ τὰς ἐξετάσωσι « nec enim numerandae sunt sed perpendendae observationes. »

1^{ος} Γρίστιστος σύκωσις τῆς υποκοιλίως.

Παιδίον δεκαετοῦς ἐπρήσκατο βαθμηδὸν τὸ κάτω βλέφαρον, ἀλλ' οἱ γονεῖς δὲν τὸ εἶχαν παρατηρήσει εἰρῆ μὴ εἶδον μὰδα πρὶν ἔλθωσι πρὸς ἐμέ. Κατασπάσας τὸ βλέφαρον εἶδον ἡδυνήθην νὰ ἴδω τίποτε εἰμὴ ἐπιπόλαιόν τι ἔρευδος καὶ ἐπὶ τὰ βλέφαρα προσπεφυκίτος χιτῶνας. ὅτε δὲ προσήρκασα εὐδρότερον τὸν δάκτυλον ἀναπήδησαν τρεῖς σειραὶ κριτῆς ἀπὸ τοῦ μικροῦ μέχρι τοῦ μεγάλου ἐκτεινομένων κατὰ τὸ τρίγωνον μὲν σχεδὸν ἐχόντων τὸ σχῆμα, μέγεθος δὲ ἕκαστῃ ἢ φαλῆς ἰστέρευσε τὸ πάθος.

2^{ος} Περσέρκωσις τοῦ προσπεφυκίτος χιτῶνα.

Τὴν τριακοντούτης εἶχε κρεάδιον τὸ ὅποιον κατεῖχε ἐπὶ τὸν μικρὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ κανθόν, ἀπὸ τοῦ αἵμα μὲν καταβέβηκον βλέφαρον, ὅλον δὲ σκεπάζον τὸν ἐπιπεφυκότα, καὶ φέρον δύο γραμμὰς μακρὰν τοῦ κερατοειδοῦς. Ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπον νὰ χειρουργηθῆ ἑστάλαξον διὰ γραφίδος εἰς τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς τετρακίς τῆς ἡμέρας δύο σταγόνας Laudan. liq. Sydenh. καὶ οὕτω ἐξακολουθῶν διὰ δύο μῆνας ἔλασαν τὴν θεραπείαν ἀνεπιστροφίως.

Σύστημα τοῦ περὶ ἀπικλοῦσας τοῦ πνεύματος ὑπαινόματας (α).

Ὁ πνεύμων, ὅταν προσβληθῆ ἡ νευρική του δύναμις, γίνεσθαι παθητικὸς καὶ υπερπληροῦται ἀπὸ τοῦ στελλόμενου αἵμα καὶ τὰς καρδίας, τὴν ὅποιαν βλάπτει ὀλίγον ἢ παύσις τῶν ἐμμηθῶν τῶν νεύρων ἐκείνων τὰ ὅποια δέχεται ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνασπασμένου. Ἡ δύναμις τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας λαττοῦται ἀναλόγως μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς συστάσεως αὐτοῦ; ἡ δὲ γλωττίς ἀφίνει τότε πλεον ὀλίγον μόνον ἀέρα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, καὶ οὕτως πάλιν δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ἕως εἰς τὰ τελευταία κλαδιά, συμπεπτοκῶτα καὶ συνθεθλιμμένα ὄντα πικταχόθεν. Ἐκ τούτου συμβαίνει, ἐπειδὴ πλεον ὁ πνεύμων δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τίποτε, τὸ μὲν αἷμα νὰ ἐπιστρέφῃ πρὸς τὰς δεξιὰς κοιλίας, αὐταὶ δὲ νὰ ἦναι πάντοτε πλήρεις ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ στελλομένου ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος ἐξ ἐναντίας αἱ κατὰ τὰ ἀριστερὰ κοιλίαι τῆς καρδίας μόνον καὶ πρέπει νὰ μένωσι κεναί, ἐπειδὴ αἱ ἀρτηρίαι χύων πλεον ὀλιγώτατον μόνον αἷμα εἰς τὰς ἀρτηρώδεις φλέβας, διὰ νὰ τὸ φέρωσιν εἰς τὸ ἀριστερὸν οὖς καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν τῆς καρδίας. Ἡ ἔρευνα ἐξαίφνης ἀποθανόντων ἀνθρώπων μᾶς ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῶν πνευμόνων, καὶ ἐπομένως νὰ συμπεράνωμεν κατ' ἀνάγκην ὅτι ἡ παράλυσις τῶν ὀργάνων τούτων ἔφερε τὸν θάνατον, ἐμποδισθείσης τῆς ἀναπνοῆς.

Αἱ παραλύσεις τοῦ ἐγκεφαλοῦ φέρουσι τὴν ἀνασθησίαν καὶ τὴν ἀκινήσιν ὅλων τῶν μελῶν, καὶ παύουσι τὰς ἐνεργείας τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας, ἐνῶ ἀφίνουσι ἐκείνας τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀκόμη μὲ δύ-

(α) ἴδιαι συλλογῆς 2^{ης}.

σκολίας τινάς. Τὰ ἀγγεία τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ἀνίστανται πλέον εἰς τὴν συρροὴν τοῦ αἵματος καὶ ἐπομένως εὐρύνονται καὶ ὑπερπληροῦνται, ὅταν συμβαίνει προσέτι καὶ ἄρρώδης ἀνάχυσις, ἣτις δὲν γίνεται εἰς τὰς ἀποπληξίας τῶν πνευμῶν ἐπειδὴ ἀποκτείνουσι πολὺ ταχέως. Ἡ κατάσταση τῶν ἐσωτερικῶν ἀγγείων τοῦ κρανίου εἶναι λοιπὸν ἡ αὐτὴ μὲ τὴν κείνην τῶν ἀγγείων τοῦ πνεύμονος ὅταν παύσῃ ἡ ἐπιβροχίτις, ἀγδῆς συζυγίας τῶν νεύρων.

Ἐὰν θεωρήσωμεν τώρα τὴν ἐξ αἵματος ἀποπληξίαν γινόμενην εἴτε εἰς τὴν κεφαλὴν εἴτε εἰς τὸ στῆθος θέλωμεν εἶρεσθαι ὅτι τὰ πάντα ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πηγὴν, ὅτι τὰ πάντα πηγάζουσι ἀπὸ τῆς καρδίας. Καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀποπληξία τοῦ ἐγκεφάλου γίνεται ὅταν ἡ ἀριστερὰ κοιλία τῆς καρδίας δυναθῇ νὰ ὠθήσῃ πολὺ αἷμα αἰφνιδίως εἰς τῶν μηνίγγων ἀγγεία, τὰ ὅποια μὴ δυνάμενα νὰ ἀνθέξωσι βηγνύοντα, ἢ ὑπερπληροῦνται καὶ μέχρι τῶν τριχοειδῶν αὐτῶν ἀκροῦσθαι διαμένει τὸ αἷμα στάσιμον. Ὅταν ἡ δεξιὰ κοιλία τῆς καρδίας ἐκβάσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ αἷμα εἰς τοὺς πνεύμονας, ἕκαστος ἐνοεῖ ὅτι τὰ ὄργανα ταῦτα ὑπερπληροῦνται, εὐκόλως μάλιστα ἕνεκα τῆς κατασκευῆς των, καὶ ὅτω θλαβόμενα δὲν δύνανται νὰ δεχθῶσιν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, ὡς οἱ παλῶν ἀποθνήσκει ἀσφυκτικῶς. Καθὼς εἰς τὴν ἀποπληξίαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ ἀγγεία ἢ ἐγχυματίζονται μόνον καὶ εὐρύνονται, ἢ καὶ διαβροχίζονται ἐκ τῆς βίας τοῦ αἵματος, ὅτω καὶ εἰς τὴν ἀποπληξίαν τῶν πνευμόνων τὸ παρεγχυματικὸν ὕφασμα εὐρίσκαται ἢ πολὺ ποτισμένον ἢ πληρημαμένον ἀπὸ ἐχυμωθῆν αἷμα. Ἐνίοτε δὲν ἐνδίδουσι αἱ καρωτίδες μόνον καὶ αἱ κατὰ τοὺς σπονδυλοῦς ἀρτηρίαι εἰς τὴν τριχοειδίαν τοῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ διάφοροι ἄλλαι, ὡς τὸ ἀποτέλεσμα δὲν περιηρίζεται εἰς ἓνα μόνον τρόπον, ἀλλ' ἐκταί-

εἶς καὶ εἰς περισσότερα μέρη ἐντὸς τοῦ σώματος ἢ καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ. Τοῦτο νομίζω ὅτι ἀπέδειξα εἰς τὸ περὶ τῶν ἐξ αἵματος πληγῶν τοῦ δέρματος ὑπόμνημά μου, τὸ ὅπου εἶχον τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν (1). Ἡ παχεῖα ἀρτηρία ἣτις ἐκφύεται ἀπὸ τὴν δεξιάν καρδίαν διαμοιράζεται μόνον εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ δὲν δύναται νὰ προξενήσῃ τοιοῦτον φαινόμενον. Ἡ παύσις τῆς ἐνεργείας τῶν νεύρων ἢ οἱ σφοδροὶ βιασμοὶ τῆς καρδίας φέρουσι λοιπὸν ἀποπληξίαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ πνεύμονος· τῶσόν εἰς τὴν μίαν καθὼς καὶ εἰς τὴν ἄλλην, ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας τῶν αἰτίων εἶναι ὁ αὐτός.

α) Τὰ συμπτώματα τῆς ἀποπληξίας τοῦ πνεύμονος τῆς γνωμῆς ἐκ τῆς παραλύσεως ἢ ἐκ τοῦ εἰρημένου βιασμοῦ τῆς καρδίας διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων δεικνύουσι δύο εἴδη πάθους χωριστά· τὸ πρῶτον, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλοῦμεν εὐθὺς τώρα, συμβαίνει κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς ὅπως οὖν προβεβηκότας τὴν ηλικίαν καὶ εἰς τοὺς γέροντας· ἀρχίζει δὲ μὲ στενοχωρίαν καὶ ὀλίψιν, καὶ φέρει εὐθὺς μεγάλην ἀτονίαν, ὥστε οἱ πάσχοντες αἰσθάνονται ὅτι λειποθυμοῦν, γίνονται ὄχτροι, ἀδυνατοῦν καὶ πίπτουσι. Μ' ὅλον τοῦτο αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις σβέννεται καὶ οἱ ἄρρωστοὶ ζητοῦν ταχεῖαν βοήθειαν, καὶ δεικνύουσι τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται ἀνάγκη νὰ ἀναπνεύσωσι καθαρὸν ἀέρα καὶ τοῦ νὰ λάβωσι ὅλα τὰ δυνατὰ ἀναληπτικὰ βοηθήματα. Ἐντὸς ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας ἢ καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἡ ἀδυναμία εἶναι ἄκρα, οἱ σφυγμοὶ, ἐν ᾧ εἶναι ἰσχυροὶ καὶ μεγάλοι εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν, συμπύπτουσι ταχέως, καὶ γίνονται συχνότατοι καὶ μικροί· συγχρόνως δὲ νοτίζεται ὃ δὲρμα ὅλον μὲ ἰδρώτα ψυχρὸν. Τέλος αἱ διανοητικαὶ δυ-

(1) Συνιδρίσεις τῆς 20 Φεβρ. 1815. Ἰδ. Revue médicale 1830.

νάμεις ὄλοι παύουν καὶ ὁ θάνατος ἐγγίζει. Ἔς ἐπὶ τὸ πρῶτον ὁ ἰατρός φθάνει ἀργά, καὶ εὐρίσκει τὸν πάσχοντα ἢ ἐκπνεόντα ἢ καὶ ἐκπνεύσαντα ἤδη· νομίζει δὲ, καθὼς ὄλοι οἱ παρόντες, ὅτι συνέβη ἀστραπαία ἀποπληξία καὶ ἐλαμβάνει τὸν ἐγκέφαλον ὡς πιπτονθῆτα τόπον.

Ἄλλ' ὅταν ὁ ἐγκέφαλος πάθῃ πρῶτος, ὁ πάσχων πίπτει ἀμέσως, ἀφρων, ἀναισθητός καὶ ἀκίνητος· ὄλοι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις παύουν, καὶ κατέχει τὸν ἄρρώστον βαυχότατος καὶ λήθαργος. Πολλάκις ἐξέρχονται ἀκουσίως κόπρωνα καὶ ὄρα, ἢ καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἢ κοιλία ἀντέχει καὶ εἰς τὰ θριψώματα καὶ δηκτικώτερα φάρμακα· τὸ πρόσωπον ἐξογκοῦται, τὸ στήμα διασπᾶται, ἡ ἀναπνοὴ εἶναι βαθύτα, ἡχώδης καὶ μεμβρῆδης, καὶ ἡ κατάστασις αὕτη διαμείνει δώδεκα, εἴκοσι τριεσάρας ἢ καὶ περισσοτέρας ὥρας. Τὰ συμπτώματα τούτα δὲν ἔχουν κάμμιαν ὁμοιότητα μὲ τὰ γινόμενα ἐκ τῆς ἀφροδίας βλάβης τῶν ἐνεργειῶν τῶν κατὰ τοὺς πνεύμονας νύκτωρ. Ἡ σύγχυσις εἶναι ἀδύνατος ὅταν ἡ ἀποπληξία τοῦ ἐγκέφαλου ᾖναι ἑλαφρά, συνισταμένη μόνον εἰς λήθαργον καὶ εἰς παράλυσιν ἐνὸς μέλους ἢ καὶ ἐνὸς μέρους τοῦ σώματος.

Ἐάν ᾖναι δύσκολον τὸ νὰ μὴ γνωρίσῃ τις κατ' ἀρχαίαν ζωὴν τὸς ἔτι τοῦ πάσχοντος, ὅτι πάσχει μᾶλλον ὁ θώραξ παρὰ ἢ κεφαλῆς, ἴσως νομίσῃ τις ὅτι ἡ ἀδυσχεροσύνη εἶναι τελεία ὅταν ἐξετάσωμεν τὸ πτώμα μετὰ τὸν θάνατον. Ὁ ἰατρός, ἀφ' οὗ μᾶθῃ πῶς συνέβη τὸ δυστύχημα, δύναται νὰ φράσῃ ἀόριστα εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐξετάζων λοιπὸν τὸν νεκρὸν βλέπει ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι ἀνοιχτοὶ καὶ ἐξέχοντες ὡς ἐκείνοι τῶν περισσοτέρων ἀπάπυγμένων· παρατηρεῖ ἀφρόδην καὶ ὑψαίμον βλένναν ἐξερχόμενὴν ἀπὸ τοῦ στόματος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤϊτον πολλήν, κατὰ τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου· εὐρίσκει ὅτι πολλὴν καιρὸν ἀκόμην μετὰ θάνατον τὸ

σῶμα εἶναι παρὰ τὸ σύνηθες θερμὸν κατὰ τὸ ἀντικάρδιον. Ὁ θώραξ πληγτόμενος ἐκεῖ ἡχεῖ πάντοτε ἀμυδρῶς· καὶ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ τις εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς κῆθος τοῦ πνεύμονος νεωστὶ συμβῆν, ἐπειδὴ ὅταν ἔζη ὑγιής ὁ παθὼν δὲν ὑπέφερε διόλου ἀπὸ στενοχωρίας ἢ δυσκολίας τῆς ἀναπνοῆς. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀποφασίζουσι περὶ τοῦ τύπου τοῦ πάθους, καὶ δὲν ἔχουν κάμμιαν συγγένειαν μὲ ὅσα παρατηροῦνται εἰς τὰ πτώματα τῶν ἀποθανόντων ἀπὸ ἀποπληξίας τοῦ ἐγκέφαλου.

Ἡ διάγνωσις τῶν ἀποπληξιδῶν τοῦ πνεύμονος, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὰς αἱματορμήσεις, φαίνεται τότε σαφῆς ὥστε δὲν ἡμπορεῖ τις νὰ ἀπατηθῇ. Πλὴν παρατηρεῖται δύο διαφοραὶ, τὰς ὁποίας δύναται ἕκαστος εὐκόλως νὰ κατανοήσῃ καὶ νὰ διακρίνῃ ἀπ' ἀλλήλων. Πότε παρουσιάζονται τὰ συμπτώματα χωρὶς αἰτίαν γνωστήν, καὶ τότε φαίνεται ἡ αἰτία αὐτῶν ἐνεργήσα ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἰατροῦ, ἢ τοῦλάχιστον δὲν κρύπτεται καὶ ἀφ' οὗ παύσῃ ἀκόμην ἢ προσβολῇ τῆς. Ἐνίοτε λοιπὸν συμβαίνει εἰς νέους ἀνθρώπους νὰ αἰσθάνωνται ἀίφνης συμπτώματα πνιγμοῦ μὲ κακουχίαν καὶ μὲ στενοχωρίαν εἰς τὸ στήθος, καὶ δὲν ἠξεύρουσι οὐδὲ αὐτοὶ εἰς ποίαν αἰτίαν νὰ τὰ ἀποδώσωσι· μένουσι δὲ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας ἡμέρας, ἀλλὰ μὲ διεσπασμένως τινὰς ἀνέσεις, αἰτίνες κάμνουσι τὸν ἰατρὸν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ νόσος εἶναι νευρική. Οἱ σφυγμοὶ τῶν ἀρρώστων τούτων εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνεχόμενοι, δυνατοὶ, σκληροὶ καὶ συχνοί· τὸ πρόσωπόν των ἐξογκοῦται, ἀλλὰ δὲν εἶναι πολὺ ἐρυθρόν· τὰ χεῖλη ὅμως γίνονται πλιθινά· δὲν συμβαίνει οὔτε βήξ οὔτε ἀπὸχρημψις· τὸ πρόσωπον καὶ ὁ θώραξ ἐπινοτίζεται μὲ θερμὸν ἰδρῶτα. Αἱ στενοχωρίαι γίνονται πυκνότεραι βαθμηδὸν, ἐπέρχονται ὠδίνες

κατὰ τὸ κοῖλον τῆς *μασχάλης*, ἐκτεινόμεναι εἰς τὸν ὄρον καὶ εἰς τὸν βραχίονα μέχρι τοῦ ἀγκῶνος, καὶ τέλος φθέει ἡ θάνατος κίφνηδιος, ὥστε νομίζει τις ὅτι ὁ πάσχων ἔπει βληθεὶς ὑπὸ κεραυνοῦ. (Λακολουθεῖ.)

Περὶ ψελλότητος καὶ βατταρισμοῦ.

Παρά τοῦ ἐν Δρέσδῃ ἱατροῦ Ἐδουάρδου Σμαλιόου.

Ἡ λαλιά καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπόκεινται εἰς διέσχη πᾶσι. Ὄταν πάσχη ἡ φωνὴ πᾶντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ ἡ λαλιά. Καὶ τὰ μὲν πᾶσι τῆς λαλιᾶς κατὰ τὸν συγγραφέα εἶναι δύο εἰδῶν· πρῶτον μὲν ἡ ἀναυδία, τούτέστιν ἡ παντελής ἔλλειψις τῆς φωνῆς, ἥτις, ὡς εἶναι γνωστὸν, προέρχεται ἢ ἀπὸ μωρίας, ἢ ἀπὸ κώφωσης ἢ ἀπὸ ἄλλης τινος βλάβης ἰδιαιτέρας τῶν ὀργάνων τῆς φωνῆς· δεύτερον δὲ ἡ ψελλότης, τούτέστι τὸ μὴ δύνασθαι προφέρειν, ἢ τὸ δυσκόλως προφέρειν ὀρθῶς φθόγγους τινὰς κατὰ τοὺς ὁμοίους πάλιν ἢ ψελλότητος ὑποδιαιρεῖται παλαιωδῶς. Τὰ δὲ πᾶσι τῆς φωνῆς εἶναι ἡ παντελής ἀφωνία, ἡ ἰσχροφωνία, ἡ τροπιδῆς φωνή, (ἥτις προέρχεται ἢ ἀπὸ τῆς γηρατείας, ἢ ἀπὸ ψυχικῆς πᾶσης) καὶ ἡ δυσηχηθῆς φωνή, ἧγουν ἡ παραφωνία ἢ βραγχώδης φωνή. Τροποποιήσεις τινὲς τῆς φωνῆς συνοδεύονται μετ' ἧκῶν ἰδιαιτέρων, τὸ βρογγῶν π. χ. τὸ συρίζειν, τὸ σιναρίζειν κ.τ.λ. διαταράττουσι καὶ διαφθείρουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν φωνὴν καὶ τὴν λαλίαν. Ὁ συγγραφεὺς κατατάσσει εἰς τὰ ἥδη φηθέντα καὶ τὴν ἄγγαστριμυθίαν, ἥτις πιθανόν ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὸ λαλεῖν ἐν τῇ εἰσπνύῃ· οἱ λόγοι ὅμως τοῦ φαινομένου τούτου, καὶ μολονότι ὑπάρχουσι δοκίμα ἀγγλιούσασα ἐξηγήσεων, δὲν ἀπεδείχθησαν εἰστέτι ἀποφράτως.

Ἡ ψελλότης καὶ ὁ βατταρισμὸς εἶναι πᾶσι δύο τῆς λαλιᾶς τὰ ὁποῖα τὸ πάλιν μὲν συνεχέοντο, πολλάκις δὲ καὶ ἐν συνόνομα θεωροῦντο ἔπειτα ὁμοίως διεκρίθησαν ἀκριβῶς παρὰ τοῦ ἐν Ζυρίχῃ (Zürich) ἱατροῦ Σχουλτσαίου. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν ἡ ψελλότης (ὑποδιαιρέσεις τῆς ὁμοίας εἶναι τὸ λαλεῖν, τὸ βρογγάζειν, τὸ τραυλίζειν, καὶ τὸ διὰ ῥινῶν φθόγγων) εἶναι τὸ μὴ δύνασθαι προφέρειν φθόγγους τινὰς, ἢ τὸ μὴ προφέρειν αὐτοὺς ὀρθῶς· βατταρισμὸς δὲ εἶναι ἐπίσχεις ἀφρόδιος φθόγγου τινὸς, ἐκ τῆς ὁμοίας κατασταίνεται δύσκολος ἢ προφορὰ συλλαβῆς τινος ἢ λέξεως (1).

Περὶ τοῦ πάθους τούτου εὐρίσκομεν ὀλίγα τινα καὶ εἰς τῆς Ἑλλήνας συγγραφάς καὶ μετ' αὐτοὺς εἰς τὸν Μερκουριάδην λίπερισσότεροι ὅμως καὶ ἀκριβέστεροι παρατηρήσεις καὶ περιγραφαὶ αὐτοῦ, ἔγιναν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους.

Καὶ ἡ μὲν ψελλότης, ἧγουν ἡ βλάβη διὰ τῆς ὁμοίας δὲν ἔκαστα τις νὰ προφέρῃ ὀρθῶς ἢ ἐνάρθως φθόγγους τινὰς, φαίνεται σπανιότερον εἰς τὰ φωνήεντα παρὰ τὰ σύμφωνα καὶ μέγιστα τὸ λ. καὶ ρ. Ὄταν ἡ ὑπερήχη ἦναι διεσχισμένη, ἢ μετ' ἑπὶς τινος, δὲν δυνάμεθα νὰ προφέρωμεν καθαρῶς τὰ περισσότερα τῶν συμφώνων, καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ κ κατ' ἐξοχὴν, τὸ ὁποῖον πρὸ μὲν τῶν φωνηέντων α, ε, ι, υ, καὶ τῶν διφθόγγων ει, οι, υι, προφέρεται ὡς χ. πρὸ τοῦ λ δὲ καὶ ρ. ὡς τ. τλείω π. χ. ἀντὶ κλείω, καὶ τρύπτω

(1) Τὸ Stammein τῶν Γερμανῶν, φαίνεται ὅτι ἰσοδυναμεῖ ἐν γένει μὲν τὸν ἰσχυρῶς ἢ τὸν τραυλισμὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸ hlesitas ἢ balbutio τῶν Λατίνων, μὲ τὸ Grassement, balbutiment, parler bles τῶν Γάλλων, καὶ μὲ τὸ Stammering τῶν Ἀγγλῶν· τὸ δὲ Stottern μὲ τὸν βατταρισμὸν τῶν Ἑλλήνων, μὲ τὸ hæsitantia ἢ hæsitantia (lingua) τῶν Λατίνων, μὲ τὸ tapiegliare τῶν Ἰταλῶν, (ὅθεν καὶ ἡ ἐν τῇ Ἰταλικῇ κομφοδίᾳ προσοπίς) μὲ τὸ hegragement τῶν Γάλλων, καὶ μὲ τὸ Stuttering τῶν Ἀγγλῶν.

ἀντί κρύπτω. Ἐνταῦθα ἀνήκει προσέτι καὶ τὸ ἐλαττωματικὸν φθόγγεσθαι διὰ τῶν ρινῶν, ὅποτε κατ' ἐξοχὴν αἱ γόνοι δι- κλείωνται ἐντελῶς διὰ τοῦ ὑπερωίου ἰστίου καὶ τῆς σταφυ- λῆς, καθὼς συμβαίνει ὅταν προφέρωμεν τὸ β, γ, δ, κ, λ, π, ρ, σ, φ, καὶ τῶν Ἑυρωπαϊῶν τὸ ν, w καὶ sch, ἢ ὅταν αἱ ρί- νες ᾖναι τελείως κλεισταὶ ὡς εἰς τὴν καταβρόχην, εἰς τοὺς πο- λύποδας κ.τ.λ. ἤγουν ὅταν ὁ ἀήρ δὲν ἔχη δίοδον ἐλευθέρην, τότε τὰ γράμματα μ, ν, καὶ γγ, προφέρονται ὡς β, δ, γ, ἢ λ. Ἀλλὰ μὲ τὴν ψελλότητα δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν ποτὲ καὶ ἰδιάζοντάς τινες φθόγγους γλωσσῶν τινῶν ἢ διαλέκτων, ἢ τὸ δυσκόλως προφέρειν γράμματά τινα, τὸ εἰ π. γ. τῶν ἄγγλων, (ἢ τὸ δ, ἢ θ, τῶν Ἑλλήνων) οὐδὲ τὸ παραλίπην γράμματά τινα, συλλαβὰς ἢ λέξεις, ὅταν λαλῶμεν ταχέως, κα- θότι τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν συνήθειαν ἢ ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν.

Αἷτια τῆς ψελλότητος εἶναι τὰ μὲν μηχανικὰ, ὡς βλάβη ἢ δυσμορφία τῶν ἰδίων εἰς τὴν φωνὴν χρησίμων μορίων, ἢ ὀργάνων· τὰ δὲ δυναμικὰ, ἤγουν ἀδυναμία, παραλυσι- σπασμὸς, μέθη, κώφωσις, κατάθλιψις τῶν διανοητικῶν ἐπι- ρχειῶν, κακὴ προσέτι ἔξις, μίμησις καὶ ἀκαισμός τῶν κη- πίων ἄνω καὶ γερόντων ἢ ψελλότης εἶναι κατὰ φύσιν. Ἀλλ' ὅταν ἄνευ τινος τῶν προειρημένων αἰτίων, ἀρχίσῃ τις νὰ ψελλίσῃ, τοῦτο εἶναι συχνάκις πρόδρομος τῆς ἀποπληξίας.

Ἡ τῆς ψελλότητος πρόρρησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἕπο- λον ἢ δύσκολον ἄρειν τῶν αἰτίων, μέρος δὲ καὶ ἀπὸ τῆ ἰσχυρὰν θέλησιν τοῦ πάσχοντος. Αἱ μηχανικαὶ αἰτίαι εἶναι ἀνίατοι ἢ ζητοῦσιν οἰκείαν χειρουργίαν, τὴν πλάσαν π. γ. τεχνητῆς ὑπερφῶς, τὴν ἀγχείρησιν τοῦ λαγωχειλέου, τὴν προ- σάρμωσιν τεχνητῶν ὀδόντων κ.τ.τ. Αὐτὸς ἦδη ὁ Παράσις ἀν- τεκατέστησε τὴν ἄλλειψιν τῆς γλώσσης διὰ ἑλίου ἐλάσ- ματος, τὸ ὅποδον κατεχόμενον εἰς τὸ στόμα παραῖχι μεγάλῃ

ἰσχυρίαν. Ὁ δὲ Καλομοβαίτος ἐφεῦρε διὰ τὴν κακὴν προφο- ρὰν τοῦ ρ. θλιπτῆρα τινα τῆς γλώσσης. Καὶ ὁ σχολιάρχης Κρόγος ἐφέλησε κατὰ τὸ 1805 ἐν Λειψίᾳ νεάνιδα τινα ἐ- παιτή, ἥτις ἔνεκα λυκοστόματος καὶ παντελοῦς ἐλλείψεως τοῦ ὑπερωίου ἰστίου, δὲν ἠδύνατο νὰ προφέρῃ ποσῶς ἐνάρθρους φθόγγους, ἀλλὰ τόνους τινὰς μόνον, τοὺς ὁποίους ἐκπνεύουσα μετὰ βίας ἐξώθει διὰ τῶν ρινῶν καὶ τοῦ στόματος, συμβου- λείων αὐτὴν νὰ κρατῇ τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν λιχανόν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπὶ τῆς ρινός, καὶ νὰ ἐμφράσῃ μ' αὐτοὺς τοὺς βάλανους, ὅτε ἐμελλε νὰ προφέρῃ φθόγγους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἀήρ διέρχεται διὰ τῶν ρινῶν, καὶ οὕτω ν' ἀναπληρῇ διὰ τοῦ ἔωδου βοηθήματος τὴν ἄλλειψιν τοῦ ὑπερωϊκοῦ ἰστίου καὶ τῆς σφυρῆς. Μετὰ τὸ βοήθημα τοῦτο καὶ μὲ τὴν κατ' ὀλίγον ἀ- νίπτουσαν τῶν φωνητικῶν ὀργάνων διὰ τῆς μεθοδικῆς ἀναφω- νίσιας, κακώρθωσεν ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος νεάνις, γυμναζομένη ἐιρμόως καὶ μετὰ προσοχῆς ἐντὸς ἐνὸς ἔτους νὰ λαλῇ σάφέ- στατα καὶ εὐληπτα, χωρὶς πλέον νὰ ἔχη χρειάν οὐδὲ τῆς ἀνω βουθέιας χειρεπιθέσεως. Ὅταν ἡ ψελλότης ᾖναι σύμπτωμα τινὸς τῶν ἐν σώματι νόσων, ἡ θεραπεία γίνεται διὰ τῆς προσ- φρᾶς τῶν οἰκείων εἰς ταύτας βοηθημάτων. Ἐν δὲ τὸ γεννῶν αὐτὴν αἰτίον ᾖναι ἀδυναμία, βοηθήματα ζητοῦνται τότε ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους τῶν τονωτικῶν, τοπικῶν καὶ καθολικῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ γύμνασις τῶν ὀργάνων καθότι ἢ μετ' ἐπιμονῆς γύμνα- σις ὑπερένησε πολλάκις καὶ τὰ ἀπὸ ὀργανικὴν βλάβην προ- ερχόμενα ἐμπόδια, καθὼς συνέβη καὶ εἰς τὴν ἀνω βουθέισαν νεάνιδα. Ἀλλ' ἐν τούτοις πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὰ προερ- χόμενα ἀπὸ τὴν ἔξιν ἐλαττώματα δὲν εἶναι εὐίατα καὶ ἡ θε- ραπεία των εἶναι τόσο δυσκολωτέρα ὅσο πλεονέτερον ἐλλείπει ἢ ἀπαιτουμένη εὐλυγιστία καὶ εὐμάθεια ἢ σταθερὰ θέλησις. Πρὸς ἑκάστου δὲ ἐλαττώματος τῆς προφορᾶς διόρθωσιν με-

παχειρίζομεθα τὴν αὐτὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν μεταχειρίζοντα
καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν ἀλλῶν καὶ κοίτων, ἤγουν διατάττο-
μεν τοὺς βατταριστὰς νὰ προφέρωσι πρῶτον τὰ γράμματα,
ἀκολούθως δὲ τὰς ἐξ αὐτῶν σχηματιζομένας λέξεις.

(Ἀκολουθεῖ.)

Περὶ νέας θεραπευτικῆς μεθόδου τῶν κατακαυμάτων.

ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Α. Οὐελπώ.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος Σχηίδου.)

Πολλοὶ πολλοὶ πρὸς τὰ κατακαύματα ἐπήνεσαν βηθή-
ματα, χωρὶς ὅμως νὰ εἴπωσιν ἐμπεριστατωμένως καὶ εἰς
ποίας ἰδίαις περιπτώσεις ἕκαστον αὐτῶν ὠφελεῖ. Διὰ τοῦτο
ὁ συγγραφεὺς μας ἐξέτασεν ἀκριβῶς ὅλα τὰ θεραπευτικὰ τῶν
κατακαυμάτων κατὰ τὴν διάφορον ἐπίτασιν τῆς κάψης,
διατηρήσεως εἰς τοῦτο διὰ τὸ εὐληπτον τὴν παλαιὰν εἰς ἐπι-
σαρκας τάξεις διαίρεσιν τῶν κατακαυμάτων. Καὶ πρῶτη
μὲν αὐτῶν τάξις εἶναι, ὅταν γενῆ ἀπλοῦν τοῦ δέρματος ἰ-
σχυροῦς ἐν εἰδει ἐρυσιπέλατος χωρὶς φλυκταινῶν ἀνάστασιν
δευτέρα δὲ, ὅταν ἐπανίστανται μὲν φλύκταιναι, χωρὶς ὅμως
νὰ πάθῃ τι πλεον τὸ ὑποκείμενον δέρμα· τρίτη δὲ, ὅταν συγ-
χρόνως φάθῃσι τὸ ἀμφίβληστρον τοῦ Μελπέρτου καὶ ἡ ἐπι-
φάνεια τοῦ δέρματος· καὶ τετάρτη, ὅταν πάθῃ τὸ δέρμα κα-
τὰ μέρος ἢ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ πάχος ὥστε νὰ ἐσχραθῇ. Τῆς
μὲν πρώτης τάξεως ἢ τὰ ἐρυσιπέλατώδη κατακαύματα ἐπι-
τρεύονται χωρὶς τινα ἰατρικὴν βοήθειαν διὰ διαφορήσεως εἰς
δύο ἕως ὁκτώ ἡμερῶν διάστημα, ἢ μετατίπτουσιν εἰς καθα-
ρὴν ἐρυσιπέλας ἢ εἰς τὰ τῆς δευτέρας τάξεως ἢ τὰ φλυκται-
νώδη κατακαύματα, τὰ ὁποῖα, ὅταν μάλιστα εἶναι ὁποσοῦν
ἐκτεταμένα, δὲν ἰατρεύονται ποτὲ χωρὶς νὰ ἀποπέσῃ ἢ ἐπι-

δερμὶς καὶ χωρὶς νὰ ἐκκριθῇ ἐνίοτε κατὰ τὴν αἰνὴ ἐπιφάνειαν
τοῦ δέρματος ἀρκετὸν πύον, ἐπομένως οὐδέποτε πρὸ τῆς 1 ἢ
20, ἢ 30 ἡμέρας· τῆς δὲ τρίτης, ἢ τὰ ἐλκοειδῆ, διὰ νὰ
ἰαθῇσι, ζητοῦσι τὴν ἀπόπτωσιν ἢ καθαίρεσιν τῶν φλυκται-
νῶν καὶ τοῦ ὑμενοειδοῦς πηκτώματος τῆς ἐκκριθείσης λύμ-
φης καὶ καθαρισμὸν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ δέρματος, ἐπομένως
εἰς ἰσὴν των χρειάζονται καιρὸν ἐνὸς μηνὸς καὶ ἐπέκεινται τῆς
δὲ τετάρτης τάξεως ζητοῦσι πρῶτον 10 ἕως 20 ἡμέρας, διὰ
νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ ἐσχάραι, καὶ ἔπειτα 4 ἕως 6 ἐβδομά-
δι, διὰ νὰ ἰαθῶσιν ὡς ἔλκη.

Τῶν τριῶν δὲ τούτων τάξεων τὰ κατακαύματα, μὴ βοη-
θούμενα ἰατρικῶς, δὲν δύνανται ποτὲ νὰ ἰαθῶσι διὰ τῆς αὐ-
τομάτου διαφορήσεως. Ὁ συγγραφεὺς μας ἐξετάζει ἔπειτα τὰ
κωλύοντα πρὸς τὰ κατακαύματα βοηθήματα καὶ τὴν δρά-
σιν αὐτῶν.

1) Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, εἰάν τὸ μεταχειρισθῶμεν ἐξ ἀρχῆς
ἀδιακόπως, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ ἴσασιν εἰς τῆς πρώτης τάξεως τὰ
κατακαύματα εἰς 3 ἢ 4 ἡμερῶν διάστημα· εἰς δὲ τὰ τῆς
δευτέρας δύναται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν πυο-
ιδῆ ἐκκρίσιν καὶ τὴν φλεγμονὴν, ὅχι δὲ καὶ νὰ τὰ ἐμποδίσῃ
τελείως· ἐπομένως τὸ πάθος δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ·
ἐπὶ δὲ ὀλιγώτερον δύναται νὰ ὠφελήσῃ τοῦτο εἰς τὰ τῆς
τρίτης τάξεως· καὶ γίνεται βλαβερὸν εἰς τὰ τῆς τετάρτης,
διότι βραδύνει τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ἐσχάραις. Ὅθεν εἰς τὰ κα-
τακαύματα τῆς δευτέρας, τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως δυνά-
μεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ὡς δευτέρου λόγου
φαρμακόν μόνον, καὶ ὅταν ἡ φλεγμονὴ μέλλει νὰ αὐξηθῇ.

2) Ἡ μεθοδικὴ πίεσις εἶναι προτιμότερα τῶν ψυχρῶν
ἐπιβροχῶν· καὶ εἰς μὲν τῆς πρώτης τάξεως τὰ κατακαύματα
ἀρκεῖ μόνον σπληνὶν καὶ ἐπίδεσμος· εἰς δὲ τὰ τῆς δευτέ-

ρας εἶναι χρεῖα πρῶτον νὰ ἀφαιρέσωμεν τὰς φλυκταίνας, νὰ καθαρίσωμεν τὴν πληγὴν, νὰ ἐπιθέσωμεν πανίον λεπτόν, ὃ ὁποῖον ἐγκόπτομεν θυροειδῶς καὶ καταχρῖομεν μὲ ἀπλὴν κηρωτὴν ἀλοιφὴν, καὶ ἐπάνω αὐτοῦ μοτόν, ἔπειτα τὰ μεθῆντα σπληνία καὶ τὸν ἐπίδεσμον. Εἰς δὲ τὰ τῆς τρίτης ἀπαγοῦνται νὰ προηγηθῶσι πάλιν τὰ αὐτὰ πρὶν γυνῆ ἢ πίεσι, διὰ τῆς ὁποίας κατασταίνεται ἡ πληγὴ ἀπλῆ καὶ ἐμποδίζονται πᾶσα ἐρυσιπελατοειδῆς γένεσις· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ πίεσις γίνεται ὠφέλιμος καὶ εἰς τῆς τετάρτης τάξεως τὰ κατακαύματα. Ὡστε καὶ ἡ πίεσις εἶναι ἐν γένει εἰς ὅλου τῶν τάξεων τὰ κατακαύματα ὅτι καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἡμῶς νὰ γίνεται δι' αὐτῆς ὁ ἀβήρωστος ὡς δι' ἐκείνου ἐπιβίβησι εἰς ρευματισμὸς καὶ εἰς φλεγμονὰς τῶν βλενωδῶν καὶ ἰσθμῶν ὑμένων.

3) Τὸ ἔριον ἀπὸ ξύλου (βαμβάκιον) ἀνεξαρτήτως εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐνέργειαν ἐπροσηλώσαν κατ' ἀρχὰς πλὴν τῆς ἐπιπέδου των οἱ ἰατροὶ, δὲν ὠφελεῖ τελείως εἰς τῆς πρώτης καὶ τετάρτης τάξεως τὰ κατακαύματα· εἰς δὲ τὰ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης πρώτως ἐπιβαλλόμενον ἀπορροφᾷ τὰ ἕγγρα τοῦ πεπονηθότος μορίου ἀμα ἐκκρίνονται, καὶ ξηραίνει ταῦτα τοῦτοτρόπως, ὥστε ἐπουλῶναι τὴν πληγὴν εἰς ὀκτὼ ἕως δέκα καὶ δεκάριων ἡμερῶν διάστημα. Ἀλλ' ἐνίοτε μεταβάλλει τῶν καὶ εἰς τοιαύτην ἐσχάραν, διὰ τῆς ὁποίας δὲν ἐμποδίζεται οὔτε ἡ φλεγμονή, οὔτε ἡ διαπύησις. Εἰς ἕνα λόγον τὸ βύθημα τοῦτο, ἐὰν ἐξαίρεσωμεν περιστάσεις τινὰς μόνον καὶ τόπους, εἶναι ἄλλως μικροῦ λόγου ἄξιον.

4) Τὸ διάλυμα τῆς χλωρούχου ποτάσεως εἶναι ἰσοδύναμον μὲ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ ἡ ἀφλέγματος αὐτοῦ δύναμις εἶναι μεγαλειτέρα τῆς τοῦ ὕδατος. Εἰς τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων τὰ κατακαύματα ῥύπτει ταχέως τὴν πληγὴν, καὶ

ἐπουλῶναι αὐτὴν μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ἐσχάρας, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ κατακάμμα εἶναι εἰς λυμφώδεις ἀνθρώπους, καὶ αἱ ἐκ τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ πλασσόμεναι κεγγράδεις κῆραι ἀναφύονται βραδέως καὶ μένωσιν ὄχραί· ἐνεργοῦσι δὲ καὶ ὡς τὸ ἀφέψημα τοῦ Πεβρουβιανοῦ φλοιοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων σμηγόντων φαρμάκων. Πλὴν τῆς δυνάμεως ταύτης ἡ χλωρούχος ποτάσσα (τὴν ὁποίαν Οὐέλπὸς ἐμεταχειρίσθη εἰς πλείονα παρὰ 50 κατακαύματα, καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν ἐπὶβύβησαν μετ' αὐτὸν) καθὼς καὶ τὸ σισίραας καὶ τὸ διάλυμα τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου εἶναι πολὺ κατώτερα τῆς πίσεως.

5) Ὅμοιον τῆς χλωρούχου ποτάσεως εἶναι τὸ διάλυμα τοῦ ἡγρῦ ὑποξικοῦ μολύβδου· τοῦτο ἐνεργεῖ παρηγορικῶς, εἶναι ἡτοι ἐρεθιστικόν, μᾶλλον λυτήριον καὶ προσφοριώτερον εἰς τῶν δύο πρώτων τάξεων ἢ τῶν δύο τελευταίων τὰ κατακαύματα· ἡ δὲ δράσις αὐτοῦ εἶναι σταλτικὴ, καὶ βυθίζει μάλιστα τὸν δρόμον τῆς κατακαύσεως ἢ ἐμποδίζει αὐτὴν.

6) Τὰ ἐξ ἀλεύρου τοῦ λινοσπέρμου καταπλάσματα ἐπιτιθέμενα εἰς τὸ κατακαυθὲν μέρος παρηγοροῦσι τοῦτο, ἀφαιροῦσιν τὴν ἀνεγερθεῖσαν φλυκταίαν, ἐξαλείφουσι ταχέως τὴν ἐσχάραν καὶ ἐξαντλοῦσιν εἰς ὀλίγον χρόνου διάστημα τὴν ἐκκρίσιν τοῦ πύου εἰς ἀβήρωστους νέους καὶ πληθωρικούς. Ἐὰν δὲ ταῦτα δὲν εὐρυθμισώσιν εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πληγῆς, ὠφέλιμον εἶναι νὰ παύσωμεν τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

7) Ἡ περὶ τὴν ἐσχάραν ἢ πλησίον τοῦ πεπονηθότος τόπου προσβολῆ τῶν βδελλῶν ἐλαττώνει μὲν τὴν φλόγωσιν, πολλὰ ὀλίγον ὅμως καὶ τὰς ἰδίας περιόδους τοῦ κυρίου νοσήματος.

8) Ἡ κηρωτὴ ἀλοιφή ἢ τοῦ Γαληνοῦ ἢ ἀλοιφή δὲν ἀρμάζει εἰς τῆς πρώτης τάξεως τὰ κατακαύματα, καὶ δὲν εἶναι χρησιμώτερα τῶν καταπλάσμάτων εἰς τὸ νὰ καθαρίσῃ τελείως τὴν πληγὴν καὶ τῶν ἄλλων τάξεων τῶν κατακαυμά-

των. Καὶ ὅταν τὸ πυρκαυθὲν μέρος ἐλκωθῆ χρησιμώτατον εἶναι ἢ ἐπίθεσις ὀθονίου θυραειδῶς ἐγκοκαμένου καὶ μὲν ἐπάνω αὐτοῦ, ἢ ἐπίθεσις μοστοῦ μόνου.

9) Ἡ διὰ κρόκου ἀλοιφή κατὰ τὸν Δαρέϊον, ἣ ὅποια ἐμφαίνεται μᾶλλον καὶ παρηγορεῖ, εἶναι τὸ προσφορώτατον τῶν τοπικῶν βοηθημάτων εἰς τῆς 2, 3 καὶ 4 τάξεως τὰ κατακαύματα, ἔταν ταῦτα ἦναι ὀδυνηρὰ πολὺ ἐρεθισμένα καὶ πυρροῦντα, εἶναι δὲ ὁμοιοδύναμος μὲ τὰ κατὰπλάσματα.

10) Ἄλειμα δὲ προσφορώτατον εἰς τὰ ἐξ ἐπιπολής καὶ μάλιστα εἰς τὰ τοῦ προσώπου κατακαύματα εἶναι τῆς ἑξῆς μοίρας ἑλαίου καὶ ὕδατος τῆς ἀσβέστου συγκείμενον, τῆσδε ποσὸν ἐπιχρίομενον τετράκις, ἢ πεντάκις τῆς ἡμέρας εἰς τὸ τραῦμα, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ εἰς πέντε ἢ ἕξ ἡμέρας τὰ ἐπιτεταμένα τῆς πρώτης, πολλάκις δὲ καὶ τῆς δευτέρας τάξεως τὰ κατακαύματα· ἔχει δὲ τοῦτο καὶ τὸ καλὸν, ὅτι δὲν χρειάζομεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν οὐδὲ ἐπίθεσμον.

11) Τὰ δὲ ξυσμένα γεώμηλα καὶ τὸ γραφικὸν μέλαν (α) δὲν ἔχουσι τι πλεον τοῦ διαλύματος τοῦ ὑγροῦ ὑποζυκω μολύβδου τὸ αὐτὸ ἐπεργάζεται καὶ ὁ αἰθέρ καὶ τὸ οὐσπικωμα μ' ὄλον ὅτι ἡ δράσις αὐτῶν εἶναι διαφόρος.

(α) Τὸ γραφικὸν μέλαν μεταχειρίζεται τὴν σήμερον πρὸς τὰ πυρκαυθὰ καὶ ὁ καιρὸς λατὸς εἰς τὴν ἑλλάδα. Ταῦτα δὲ μεταχειρίζοντο καὶ οἱ παλαιὸι Ἕλληνας ἰατροί, ὡς μαρτυρεῖται ἀπὸ Παύλου τὸν Αἰγυπτίαν λέγοντα (β. Π. βλ. 3. α.) « καὶ μέλανι γραφικῷ περιχρίει· Κατὰ τὴν ἀνωμλίαν τὸ γραφικὸν μέλαν σκευάζεται ἐκ λιγυῶς συναγομένης ἐκ θαδίου μίγνυται δὲ πρὸς αὐτὴν μίαν τοῦ κόμμεως οὐγκίαι τρεῖς τῆς λιγυῶς· σκευάζεται ἢ καὶ ἀπὸ τῆς φητίνης λιγυῶς καὶ τῆς προσηραμένης ζωγραφικῆς ἀσβέλης δι' ἣν δὲ τῆς μὲν ἀσβέλης μὲν μίαν λαμβάνειν, κόμμεως δὲ λίτρον μίαν ἡμισυαυροκόλλη· οὐγκίαν μίαν ἡμισυ, χαλκάνθου οὐγκίαν μίαν ἡμισυ. Ἐπιχρῖναι δὲ (τὸ γραφικὸν μέλαν) εἰς τὴν σήπτα καὶ πύρραυτα, καταχρηστέον μὲν ὕδατι παχῆ καὶ ὀσμυνον ἀχρις ἀπολύσεως· ἀπόσπεται γὰρ αὐτόματι βρασθέντι τῶν ἑλκῶν. (Διόσκωρ. περ. ὕλ. ἱερ. βιβλ. γ. κεφ. ρηθ'.) (Σμρ. τοῦ Μ.)

12) Αἱ ταινίαι τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου, αὗται εἶναι τιμιώτατον πάντων βοηθήματα, τὸ ὅποῖον προτείνει ὁ Οὐδελπῶς ἢ ἐπιπολλῶμεν εἰς τὸν πεπονθότα τόπον. Ὁ Οὐδελπῶς εὐρημα αὐτοῦ ἀνυσιμώτατον μεταχειριζόμενος αὐτὸ ἀπὸ τοῦ 1832 (αὐτὸς ἦδη). Αἱ ταινίαι αὗται ἐνεργοῦσιν ὡς τὰ σπληνία καὶ ἐπιπολλῶσι ταχέως τὰς ἐξελκώσεις· ἐμποδίζουσι δὲ πάντοτε τῆς πρώτης τάξεως τὸ κατακαύμα, εἰς περιβάλλομεν μὲ ταῦται ὄλον τὸ κατακαυθὲν μύριον, πρὶν ἀναγερωθῆσι φλύκταιναι, καὶ ἀφῶσωμεν αὐτὰς κολλημέναις ἕξ ἕως ὀκτώ ἡμέρας. Καὶ εἰς τῆς δευτέρας τάξεως τὰ κατακαύματα ἐπιπολλῶμεν αὐτὰς ὁμοίως, ἀφοῦ ἀφαιρέσωμεν τὰς φλυκταίνας καὶ καθαρίσωμεν τὴν πληγὴν, ἣ ὅποια ἰάνεται πάντοτε βεβαίως ἕως τὴν τετάρτην ἢ ἕκτην ἡμέραν, τουτέστι κατὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἢ δευτέρας ἐπιθέσεως, ἐπειδὴ αἱ κολλητικαὶ αὗται ταινίαι δύνανται νὰ ἀλλάσσωνται ἐκ νέου τὴν τρίτην, 4, 5 ἢ 6 ἡμέραν. Εἰς δὲ τῆς τρίτης τάξεως χρειάζονται μὲν πλείστορον καιρὸν, ἤτοι 10, 15, ἢ 20 ἡμέρας, ἀλλ' ὠφελοῦσιν ὅχι ὀλιγώτερον. Εἰς δὲ τῆς τετάρτης τάξεως ἔχουσι τὸ ἀνεκτίμητον καλὸν, ὅτι ἐμποδίζουσι μὲν τὴν φλόγωσιν τῶν περιεκειμένων μυρίων ὅχι δὲ καὶ τὴν ταχεῖαν ἀπόπτωσιν τῶν νεκρωθέντων διὰ τῆς καύσεως ὑμένων καὶ ἀπεργάζονται τὴν ἐπούλωσιν περὶ τὴν ἐσχάραν, εἰς αὐτὴ δὲν ἐκλυθῆ. Πᾶσα δὲ ταινία πρέπει νὰ ἔχη 8 ἕως 12 γραμμῶν πλάτος, καὶ νὰ περιβάλλῃ τὸν πεπονθότα τόπον μίαν καὶ ἡμίσειαν φοράν· καὶ ἡ μὲν πρώτη πρέπει νὰ ἐπιβάλλεται μίαν γραμμ. κάτω, ἡ δὲ τελευταία μίαν γραμμ. ὑπεράνω τοῦ πυρκαυθῶς τύπου· ὅλαι δὲ νὰ ἐπιβάλλωνται τωσποτρόπως, ὥστε νὰ σκεπάσῃ ἢ μία τὴν ἄλλην ἐν εἶδει γινώματος ἀφένουσα ἢ μία τῆς ἄλλης τὸ τρίτον μόνον μέρος ἀσέπαστον νὰ σταυρῶνται πάντοτε εἰς τὸ ὑγιὲς μέρος τῶν ἄκρων, ὅταν περιβάλλουσι ταῦτα κυκλωτερώς, καὶ νὰ πιέζωσι·

ὁμοτίμως ὅλα τὰ μέρη. Καὶ ὅταν μὲν ἦναι ἀπλοῦν μόνον ἐρι-
θος, ἀρκεῖ εἰς ἕκαστον ἢ ἅπασι αὐτῶν ἐπιπέδησις· ὅταν δὲ γένηται
διτθροσὶς καὶ πύσσις μεγάλη, πρέπει ν' ἀλλάσσωνται πᾶσαν
δευτέραν ἡμέραν. Ὁ Οὐελπὼς ἀλλάσσει ταῦτα κοινῶς πᾶσαν
τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν. Εἰς δὲ τῆς τετάρτης τάξις τὰ
κατακάματα, πρέπει ν' ἀλλάσωμεν ταύτας πρὶν ν' ἀποπέ-
σωσιν αἱ ἐσχάραι πᾶσαν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν ὀλίγος πο-
τὸς ἐπιδαλλόμενος, διὰ ν' ἀπορροφῆ τὴν νοσηρὰν ἔκκρισιν, ἢ
ὅποια διεξέρχεται μεταξὺ αὐτῶν, καὶ σπληνία ἐπάνω τοῦ
μοτοῦ, καὶ ἐπίδεσμος ἐν κύκλῳ, διὰ νὰ τηρῆ καὶ ὅλη τῆ
ἐπιδαλλομένην ἐπιφάνειαν ὁμοτίμως τὴν πίεσίν των, ἀφήσασθαι
τὴν καλὴν αὐτῶν ἐνέργειαν. Πίναι δὲ χρεῖα νὰ καθαρίζωμεν
καὶ νὰ ἀποπλύνωμεν τὴν πληγὴν μὲ διάλυμα τοῦ ὑγροῦ ὑπε-
ξικοῦ μολύβδου ὁσάκις ἀλλάσωμεν τὰς ταινίας. Αἱ ταινίαι
αὗται συνήμα λαμβανόμεναι ἐπενδύουσιν ὅλον τὸ διὰ κατὰ-
καύσεως γινόμενον τραῦμα ὡς παρενημῖς. Ὅταν δὲ ἦναι ἀ-
νώμαλον τὸ μέρος, τὸ ὅποῖον θέλωμεν νὰ περιβάλωμεν μὲ τὰς
καλλητικὰς ταινίας, παρεμβάλλομεν μεταξὺ τῶν ταινιῶν καὶ
τῶν ἐπιδέσμων ματὸν ἢ σπληνία κλιμακωτὰ, διὰ νὰ ἐξοθήσω-
μεν τὰ κοιλώματα. (Ἀκολουθεῖ.)

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τοῦ μηνὸς
Φεβρουάριου 1838.

Ὅλον τὸν μῆνα ταῦτον ἐπεκράτησεν ἐν γένει ἀκριβῆς
εἰς τὰς Ἀθήνας. Παρατηρήθησαν μόνον πλευρίτιδες πνεύς καὶ
ρευματισμοὶ, καὶ κατὰ τὰς περισσοτέρας ἡμέρας σφοδρὰ φέ-
ματος εἰς τὴν κεφαλὴν, αἵτινες ἀπήτησαν φλεβοτομίας. Πιτῆς
τούτου ἠκολούθησαν καὶ φοινικίδες, καὶ ὑπῆρξαν ἀνεμεικτικαί
πνεύς (varioloïdes). Κ. Β.

Μητρώπολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Διόμωσι κατὰ τὸν μήνα Φεβρουαρίου 1838.

Μετέωρα	Περίοδος	Πλάτος	Μήκος	Κλίση	Πλάτος	Μήκος	Κλίση	Κατηγορία	Παρατήρηση
1	27, 6	27, 6	27, 6	6	8	15	8	Σ	Κ
2	27, 6	27, 6	27, 6	6	10	15	9	Σ	Κ
3	27, 6	27, 6	27, 6	6	11	11	8	Σ	Κ
4	27, 10	27, 10	27, 10	6	12	12	8	Σ	Κ
5	27, 10	27, 10	27, 10	6	11	11	7	Σ	Κ
6	27, 10	27, 10	27, 10	6	10	10	8	Σ	Κ
7	28, 3	28, 3	28, 3	2	4	4	5	Σ	Κ
8	28, 3	28, 3	28, 3	2	3	3	6	Σ	Κ
9	28, 8	28, 8	28, 8	2	0	0	1	Σ	Κ
10	28, 8	28, 8	28, 8	2	1	1	7	Σ	Κ
11	28, 8	28, 8	28, 8	2	9	13	9	Σ	Κ
12	27, 11	27, 11	27, 11	11	14	14	9	Σ	Κ
13	27, 11	27, 10	27, 10	10	13	13	9	Σ	Κ
14	27, 9	27, 8	27, 8	8	16	16	9	Σ	Κ
15	27, 9	27, 9	27, 9	9	17	17	9	Σ	Κ
16	27, 9	27, 9	27, 9	9	17	17	9	Σ	Κ
17	27, 9	27, 10	27, 10	10	14	14	9	Σ	Κ
18	27, 10	27, 10	27, 10	10	14	14	9	Σ	Κ
19	27, 10	27, 10	27, 10	10	14	14	9	Σ	Κ
20	27, 10	27, 10	27, 10	10	14	14	9	Σ	Κ
21	27, 11	27, 11	27, 11	11	13	13	7	Σ	Κ
22	27, 11	27, 11	27, 11	11	13	13	7	Σ	Κ
23	27, 11	27, 11	27, 11	11	13	13	7	Σ	Κ
24	27, 10	27, 10	27, 10	10	9	9	5	Σ	Κ
25	27, 9	27, 9	27, 9	9	9	9	5	Σ	Κ
26	27, 8	27, 8	27, 8	8	9	9	6	Σ	Κ
27	27, 10	27, 10	27, 10	10	9	9	7	Σ	Κ
28	28, 8	28, 8	28, 8	8	12	12	4	Σ	Κ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Θ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ἀπριλίου 1838.

Σημειώματά τινα

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ

αναγνωσθέντα εἰς τὴν ἐν Αθήναις Ἱατρικὴν Ἐταιρίαν

ὑπὸ Ἰωάννου Βούρου ἱατροῦ κτλ.

Μόλις ἤρχισαι νὰ ἀνεγείρεται ἡ Ἐρμούπολις εἰς τὴν Σύρον ἀπὸ τοὺς φυγόντας τὴν Τουρκικὴν μάχαιραν Χίους, Σμυρναίους, Κυθωνιεῖς, Κωνσταντινουπολίτας καὶ ἄλλους Ἕλληνας, καὶ εὐθύς ἐπληρώθη ἀπὸ πλῆθος φυγάδων νοσοῦντων καὶ στρατιωτῶν πληγωμένων, οἵτινες διὰ τὴν ἀπορίαν ἔκειντο οἰκτρὰ θεάματα εἰς τοὺς ἀγροὺς ὑπαιθροὶ, γυμνοὶ, ἄνευ τροφῆς καὶ ἄνευ ἱατρικῆς βοηθείας. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν δεινῶν ἀγῶνων τοῦ ἔθνους ὄλου, καὶ ὑπὸ τὴν βρεῖαν θλίψιν τῆς ἐσχάτης ἀπορίας, οἱ φεύγοντες εἰς ἐκείνην τὴν νῆσον Ἕλληνας, καίτοι γνωρίζοντες καλῶς τὴν ὀφείλειαν τὴν ὁποίαν ἔφερον εἰς τὰς πατρίδας των τὰ λαμπρὰ καὶ πλούσια νοσοκομεῖα τὰ ὅποια εἶχον ἀναγειγεργμένα πολὺν καιρὸν ἀκόμη πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, καίτοι γνωρίζοντες, λέγομεν, τὴν ὀφείλειαν αὐτῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συστήσωσιν εὐθύς νοσοκομεῖον, ἀλλ' ἐβιάσθησαν νὰ ἐνοικιάσωσι κατὰ τὸ 1823 ἔτος εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀρτιπαγαῦς καὶ συγκεχυμένης ἀκόμῃ Ἐρ-

μουπόλεως δύο μικροὺς οἰκίσκους, εἰς τοὺς ὁποίους περιέλα-
πον τοὺς νοσοῦντας, συνάγοντες καθ' ἕκαστον σάββατον ἄλλα
χρήματα καὶ προσκαλοῦντες τοὺς φιλανθρώπους ἰατροὺς εἰς
ἐπίσκεψιν αὐτῶν. Ἡ ἀτελής αὕτη περίθαλψις τῶν νοσοῦντων
ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1825 ἔτους, ὅτε οἱ Ἑρμοπολίται
ἀνακουφισθέντες καὶ εὐπορήσαντες ὅπως οὐδὲν ἐκ τῆς ἐμπορίας
ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ κάμωσι τὴν βοήθειαν συστηματικω-
τέραν καὶ νὰ ἀνεγείρωσι δημόσιον νοσοκομεῖον. Γενωμένη
λοιπὸν τότε ἐκουσίῳ συνεισφορᾷ, ὠκοδομήθη, εἰς τιμὴν τῶν
Ἑρμοπολιτῶν, τὸ πρῶτον νοσοκομεῖον τῆς ἀνεξαρτήτου ἑλ-
λάδος κατὰ τὸ 1825 ἔτος, καὶ ἐδέχθη νοσοῦντας ὡς εἰς
τὰς ἀρχὰς τοῦ 1826.

Τὸ κατάστημα τοῦτο ἔκειτο ἔξω τῆς Ἑρμοπόλεως, τότε
δὲ, ἐκτανθείσας αὐτῆς πολὺ, κεῖται ἐντὸς πρὸς τὸ νότιον μέρ-
ος, ἀλλ' εἰς θέσιν ἀρμονδίαν καὶ ὑγιεινὴν, οὐσαν ὅπως οὐδὲν ἄλλο-
τὴν καὶ πανταχόθεν σχεδὸν ἐλευθέραν. Πρὸς ἀνατολὰς ἔχει
τὸ νοσοκομεῖον τὴν θάλασσαν, ἀπὸ τῆν ὁποῖαν τὸ χωρὶς ἐκ
δημοσίου ὁδοῦ καὶ αἱ παλαιαὶ ἀποθήκαι τῆς διακρίσεως
αἵτινες κείμεναι πολὺ χαμηλὰ, δὲν δύνανται νὰ βλάψωσι τὴν
ώραίαν ὄψιν τοῦ καταστήματος (1)· πρὸς βορρᾶν γειομένη
μὲ τὸν νεκρὸν τῆς Κοιμησείας, πρὸς δυσμὰς μὲ τὴν ὄψιν καὶ
μὲ τὸ παλαιὸν νεκροταφεῖον, καὶ πρὸς νότον, ὅπου εὐρίσκεται
ἡ αὐλὴ του, μὲ ἄλλην ὁδὸν, ὥστε τὸ κατάστημα διατείνει
πανταχόθεν καὶ δὲν βλάπτει τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν.

(1) Ἀπέναντι τοῦ νοσοκομεῖου, μεταξὺ τῆς δημοσίου ὁδοῦ καὶ τῶν λοιπῶν
κτῶν, εἶναι τόπος τις κενός, ὅστις διορίσθη εἰς τὸ νῦν σχέδιον τῆς πόλεως εἰς
στρατῶνα. Πάντοτε εὐχῆς ἄξιον νὰ ἐμποδισθῆ ἢ ἀνέγερσις ἐπιουδῆσαι αἰὲν
μήματος εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἐπειδὴ θέλει βλάψῃ τὸ νοσοκομεῖον. Ἐν δὲ
τῆσδε ἐκείνῳ ὁ στρατῶν θέλει βλάπτεισθαι ἀμειψαίως καὶ τὰ δύο καταστήματα
μάλιστα δὲ ἐν καιρῷ ἐπιδημιῶν.

Αἱ περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὠκοδομήθη τὸ κατάγω-
νον τοῦτο τῶν πτωχῶν ἀσθενῶν δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ἀπαι-
τήσῃ τις οὔτε στερεότητα, οὔτε ἀρμονδίαν διαίρεσιν, καὶ ἔτι
ἐπιγώτερον καλλωπισμὸν τοῦ οἰκοδομήματος. Τὸ νοσοκομεῖον
ἦτο τῶ ὄντι πρᾶστυχον καὶ ἀτελές· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1832
ἦτο οἱ ἔφοροι αὐτοῦ εὐπορήσαντες ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τὸ
ἰσικιάσαν, καὶ τὸ ἐκαλλώπισαν πολὺ. Κατὰ τὸ 1834 με-
τεῖρήθησαν τὴν νότιον πλευρὰν αὐτοῦ, κατασκευάσαντες τέσ-
σερας μικροὺς ὄχι τόσον ἀρμονδίους κοιτῶνας. Κατὰ δὲ τὸ
τέλος τοῦ 1836 ἔτους ἀνεκαινίσθη σχεδὸν ὅλον, ὥστε τὸ
οἰκοδόμημα ἐγένε διὰ τοῦ ζήλου τῶν ἐπιστατούντων, ἂν ὄχι
πᾶντῃ σύμμετρον, διότι ὠκοδόμησαν πάντοτε κατὰ δυστυ-
χίαν ἄνευ σχεδίου ἀρχιτέκτονος, πολὺ ἀρμονδιώτερον ὅμως καὶ
ἀκριτὰ καλὸν ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

Τὸ κτίριον τοῦτο σήμερον παριστάνει τετράγωνον, τοῦ ὁ-
ποῖου τὸ ἐνδον μέρος εἶναι ἡ αὐλὴ, καὶ τὰ περίξ οἱ κοιτῶνας
τῶν ἀσθενῶν καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα οἰκήματα, τὰ περισσό-
τηκα κατώγια μὲν ἀλλ' ὑψωμένα ὅπως οὐδὲν ἀπὸ τὸ ἔδαφος.
Ἐἰς τὴν πρὸς ἀνατολὰς πλευρὰν, ἦτοι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ
καταστήματος, τὸ ἑσῶν ἔχει 35 $\frac{1}{2}$ μέτρων μῆκος περίπου,
ἐφίσταται κατὰ τὸ μέσον ἡ εἴσοδος, καὶ ἐκ δεξιῶν ταύτης
τὸ φαρμακεῖον, ἡ κατοικία τοῦ ἐπιστάτου καὶ τὸ γραφεῖον
τοῦ καταστήματος, ὅπου συνεδριάζουν καὶ οἱ ἔφοροι· ἐξ ἀρι-
στερῶν δὲ ὁ κοιτῶν τοῦ ἀρχινοσοκόμου, δύο ἄλλοι μικροὶ δι-
ἑκαταστάτους ἀρρώστους, καὶ ἕτερος εἰς τὴν γωνίαν ὁπω-
σῶν ἐφύχωρος διὰ τοὺς ἀναρρῶνυμένους· ὑποκάτω τούτου
κατεσκευάσθησαν δύο ἀποθήκαι, αἵτινες ἔχουσιν ἰδίαις θύρας
εἰς τὴν ὁδὸν ἐνοικιάζονται εἰς ὠφέλειαν τοῦ καταστήματος.
Ἐἰς τὴν πρὸς βορρᾶν πλευρὰν, ἣτις ἔχει 28 $\frac{1}{2}$ μέτρων μῆ-
κος σχεδὸν, εἶναι εἰς κοιτῶν μέγας καὶ τὸ νεκροστάσιον,

τὸ ὁποῖον συγκοινωνεῖ ἀμέσως μὲ τὴν αὐλὴν τῆς ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἐκφέρονται αἱ νεκροὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐν τῷ νοσηρίῳ μείψασθενῶν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς δυτικῆς πλευρᾶς 33 μέτρων μακροῦς χούσης εὐρίσκεται εὐρεῖα δίοδος, εἰς ἄλλην τινὰ αὐλὴν φέρουσα, ἣτις περικλεισμένη οὖσα ὡς κοιτῶν χρησιμεύει καὶ καταικία εἰς τὰς θεραπαίνας τοῦ νοσοκομείου. Ἐκ δεξιῶν τῆς δίοδου ταύτης κεῖται μέγας τις κοιτῶν, καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἡ μαγειρεῖον καὶ ἡ ἀποθήκη τῶν τροφίμων καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων τοῦ καταστήματος. Ἡ δὲ προσνότιος πλευρᾶ ἰσομήκης οὖσα μὲ τὴν προσθόρειον, ἔχει τρεῖς ἰσομεγέθεις κοιτῶνας, εἰς τὰς πασχούσας γυναῖκας προσδιορισμένους. Ἰσὸς καὶ τούτων εὐρίσκονται δύο ἀποθήκαι, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιτίθεται ἔπιπλα καὶ σκευή. Μεταξὺ τῆς πλευρᾶς ταύτης καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἰσνοίχθη δίοδος εἰς τὴν δευτέραν τὴν κεντρικὴν αὐλὴν, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος κατωτέρω.

Αἱ τρεῖς πλευραὶ, ἡ προσθόρειος, ἡ δυτικὴ καὶ ἡ προσνότιος, ὑψώθησαν ἀπὸ τὸ ἕδαφος ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τῆς γῆς ὥστε ἔρχεται τις εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὴν αὐλὴν τοῦ καταστήματος ἀναβαίνων πέντε βαθμίδας.

Ἡ αὐλὴ δὲ αὕτη, 23 μέτρα μακρὰ καὶ 18 πλατεῖα εἶναι ἐστρωμένη μὲ πλάκας, καὶ ἔχει εἰς τὸ μέσον εὐρεῖαν ἰσομήκην, ἣτις χορηγεῖ εἰς τὸ κατάστημα τὸ ἀναγκαῖον πηλὸν ὕδωρ. Εἰς τὰς πλευρὰς ὅλας τῆς αὐλῆς, ἔμπροσθεν τῶν οἰκημάτων ὅλων καὶ τῶν κοιτῶνων, περιέρχεται δὴ μὴ πλατὺ καὶ μὲ πλάκας τῆς Μελίτης ἐστρωμένον ἐξ ὁδοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ἔρχεται τις εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ καθεῖς ματος ἀπορεύων καὶ τὴν βροχὴν καὶ τὸν ἥλιον.

Ὅπισθεν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς εὐρίσκεται στενὸς καὶ μακρὸς ὅσων ἡ πλευρὰ αὕτη τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιτείνονται

ἰσθμὸς καὶ ἀνθὴ διὰ τὰ γένεσις τερπνότερα τὰ κατ' ἐκείνην τὴν πλευρὰν οἰκήματα.

Εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ καταστήματος εἶναι ἡ δευτέρα αὐλὴ 25 μέτρα μακρὰ καὶ 12 πλατεῖα. Εἰς ταύτης τὴν νότιον πλευρὰν ὑποδομήθησαν τρεῖς κοιτῶνες, ἐκ τῶν ἠοίων οἱ δύο χρησιμεύουν διὰ τοὺς παραφρονούντας καὶ ὁ τρίτος, ὁ εὐρύτερος, διὰ τοὺς ὑπεργήρους καὶ ἀδυνατάτους. Πλησίον αὐτῶν εὐρίσκεται ἐξ ἑνὸς μέρους τὸ λινοπλύσιον καὶ ἐξ ἄλλου ἡ ἀποθήκη τῶν ξύλων. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς αὐλῆς ταύτης, πλησίον εἰς τὴν δίοδον, ἣτις ἐνώνει αὐτὴν μὲ τὴν κεντρικὴν εὐρίσκονται καὶ οἱ ἀπόπατοι τοῦ νοσοκομείου, τρεῖς ἐν ἀριθμῷ. Ἐμπροσθεν τῶν εἰρημένων τούτων οἰκημάτων καὶ τῶν ἀποπάτων ἐκτείνεται ἐξώστεγον, τὸ ὁποῖον, ὅμοιον καὶ ὅλα ὅν μὲ τὸ τῆς κεντρικῆς αὐλῆς, ἐνώνεται μὲ αὐτὴν διὰ τῆς εἰς τὴν νότιον πλευρὰν τοῦ νοσοκομείου ἀνεωγῆς δίοδου, καὶ ἐπομένως μὲ ὅλον τὸ κατάστημα. Εἰς τὴν ἰσὴν αὐλὴν ἀνωρύχθη καὶ φρέαρ, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ εἶναι ἄγνυ.

Τὸ νοσοκομεῖον λοιπὸν ἔχει ἑνδεκά κοιτῶνας ἀσθενῶν. Ἐκ αὐτῶν μεγαλύτερος εἶναι ὁ τῆς νοτίου πλευρᾶς, ἔχων 14 μέτρα μῆκος καὶ $5 \frac{1}{2}$ πλάτος. Δεύτερος εἶναι ὁ κερὸς βορρᾶν, $13 \frac{1}{2}$ μέτρα μακρὸς καὶ 5 πλατὺς ὢν· τρίτος καὶ ὠραιότερος ἴσως ὁ τῶν ἀναβρῶννουμένων οὗτος ἔχει 6 μ. μῆκος καὶ $4 \frac{1}{2}$ πλάτος. Ἐκ τῶν λοιπῶν οἱ δύο τῶν παραφρονούντων εἶναι 4 μ. μακροὶ καὶ $3 \frac{1}{2}$ πλατεῖς· ὁ τῶν ὑπεργήρων ἔχει 6 μ. μῆκος καὶ τὸ αὐτὸ πλάτος ὡς οἱ δύο προηγουμένοι. Οἱ τρεῖς τῶν γυναικῶν ἔχουν $4 \frac{1}{2}$ μ. μῆκος καὶ τρεῖς μόνον πλάτος. Οἱ δὲ δύο ἄλλοι τελευταῖοι, οἵτινες εἶναι καὶ οἱ μικρότεροι, ἔχουν 3 μ. μῆκος καὶ $2 \frac{1}{2}$ πλάτος.

Τὸ φαρμακεῖον εἶναι 4 μ. μακρὸν καὶ $2 \frac{1}{2}$ πλατὺ· τὸ μα-

γυριῶν 6 $\frac{1}{2}$ μ. μακρὸν καὶ 5 $\frac{1}{2}$ πλατύ, καὶ τὸ νεκροτάτου 3 $\frac{1}{2}$ μ. μακρὸν καὶ 2 $\frac{1}{4}$ πλατύ.

Κατὰ τὸ 1836 ἔτος μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ νοσοκομείου ἐξελέξαν οἱ ἔμποροι τῆς Ἑρμοῦπόλεως κοινῇ γνώμῃ, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη δημοτικὴ ἀρχή, (1) πέντε ἑφόροι, οἵτινες ἀνέλαβον ἀμισθὶ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ καταστήματος, ἀπὸ τότε ἐποκράτησε γὰρ ἐκλέγωνται κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν δημοτῶν τέσσαρες ἑφοροί, καὶ ἐξηκολούθησαν οὕτως μέχρι τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὁπότε ἐσυστήθη ἡ ἱεραρχία κατὰ τὸ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διάταγμα (2) συγχρόνως μὲ τὴν ἐφορίαν διαορίσθη καὶ ἰατρὸς τοῦ νοσοκομείου ὁ Κ. Π. Ζωρζαρός, ὀλίγον ὕστερον ὁ Κ. Μαρῖνος Κλάδος, ἔπειτα ὁ Κ. Πειραιεὺς, καὶ τελευταῖον κατὰ τὸ 1837 ὁ Κ. Μ. Ναύτης, ὅστις μένει καὶ μέχρι τοῦδε ἐπιμελούμενος τὸ κατάστημα μὲ πολλὴν ζήλον. Τὸ νοσοκομεῖον ἔχει πλὴν τοῦ ἰατροῦ ἓνα ἐπιστάτην, ἓνα νέον ἐκτελοῦντα τὰ ἀπλοῦς ἔργα τοῦ φαρμακοποιῦ (3), καὶ ἕξ ὑπηρέται, ἐκ τῶν

(1) Ἡ πρώτη Δημοτικὴ Ἀρχὴ (Δημογεροντία) τῆς Ἑρμοῦπόλεως ἱκανὴ ἀπὸ τούτου κατέκυσε τῆς κατὰ τὰ μέρη τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς 1837, καὶ ἰσχυρὰ ἀπὸ τὴν τότε Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος τὴν 2 Φεβ. 1837.

(2) Εἰς τὸ Β. Διάταγμα τοῦτο εἰ μεταφρασταὶ ἰσχυράσαν τὰς διαιρέσεις τῆς ἀγαθοεργίας ἐν γένει καταστήματα ἀδελφότητος. Εἶναι ἀδελφὸς ἐπίσης αὕτη, ἀδελφότης ἢ καὶ ἀδελφότης, ἦτον ἐν χρήσει εἰς τὴν μὴ εἰς Ἑλλάδος πρὸ πολλοῦ διὰ τὰς ἐπιτροπὰς τῶν ἐκκλησιῶν· ἀλλὰ δι' ἐπίμειψιν φαίνεται νὰ διατηρηθῆ καὶ ἐπεκταθῆ, ἐπειδὴ δὲν σημαίνει ἄλλο ἐκτὸς confraternitates τοῦ μισοθῶνος, ταυτέστι ἐταιρείας καὶ τάγματα, κληρικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς δὲν ἦτο πάντοτε τὸ ἀγαθὸν.

(3) Κατὰ τὸ 1834 ἔτος εἶχε συστήθῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τακτικὴ φαρμακία διευθυνομένην παρὰ ἐπιστήμονος φαρμακοποιῦ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγου ἐξέβη διὰ ποίους λόγους, ἔκπευσε, καὶ τῶραι τὸ φαρμακοποιεῖν εἶναι μόνον ἀποθήκη τῶν ἀναγκασιωτέραν ὀπλῶν καὶ συνθέτων φαρμάκων.

ἰσχυῶν εἶναι τρεῖς ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες. Πρῶτον εἶχε καὶ ἓνα ὑποχειρουργόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1834 ἔτος ἔκπευσε, καὶ ἀπὸ τότε δὲν διορίσθη ἄλλος.

Διοργανισμὸς τοῦ Καταστήματος εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἔγεινε. Μόλις κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα τοῦ 1827 ἔτους ἤρχισαν νὰ κρατῶνται βιβλία τῶν εἰσερχομένων ἀσθενῶν καὶ τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ νοσοκομείου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐτέθησαν εἰς αὐτὸ καὶ τὰ ἀναγκαῖα φάρμακα, ἐπειδὴ πρῶτον αἱ ἀναγκαφαὶ τοῦ ἰατροῦ, ἐπέμποντο, ὡς γίνεται σήμερον ἐνταῦθα, εἰς τὰ ἀτελῆ ἀκόμη τότε φαρμακοπωλεῖα τῆς πόλεως· ἀλλὰ γενικὸς διοργανισμὸς δὲν εἶχε γίνῃ ἀκόμη, καὶ ἡ Δημογεροντία ἐνοήσασα καλῶς τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ μὲ παρεκάλεσε, διὰ τῆς ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1834 πρὸς τὴν Νομαρχίαν ἀναφορῆς τῆς, νὰ συντάξῃ τὸν ἀρμόδιον εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο διοργανισμὸν, καὶ συγγράφας αὐτὸν ἀπέστειλα πρὸς τὴν Νομαρχίαν τὴν 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς. Ἡ Νομαρχία καὶ ἡ Δημογεροντία ἐνέκριναν καὶ παρεδέχθησαν αὐτὸν· μένει δὲ καὶ μέχρι τοῦδε ὁ αὐτὸς, μὲ πολλὰ ὀλίγας τροπολογίας. (1)

Τῆς Ἑρμοῦπόλεως τὸ νοσοκομεῖον δέχεται παντὸς τόπου καὶ πάσης θρησκευτικῆς ἀσθενείας πλὴν τῶν πασχόντων ἀπὸ χρένια πλὴν ἀνίατα. Πρῶτον δὲν ἐδέχαστο τὰς δημοσίας γυναῖκας καὶ τοὺς παράφρονας, μὴ ὄντος ἀρμοδίου τόπου, ἀλλὰ τῶραι δέχεται καὶ αὐτούς· τὸ κατάστημα σήμερον δύναται νὰ χωρήσῃ μὲ ἱκανὴν εὐρυχωρίαν πεντήκοντα ἀσθενεῖς, μ' ὄλον τοῦτο ἔχει τριάκοντα καὶ πέντε μόνως κλινὰς ἐφωδιασμένας

(1) Τὸν διοργανισμὸν τοῦτον ἐλαβον κατὰ μίγα μέρος ἀπὸ τὸ Περὶ Νοσοκομείου Σχεδίσμα οὐ· λέγω κατὰ μίγα μέρος, ἐπειδὴ ἔπρατα νὰ τὴν τροπολογήσω κατὰ τὰς περιστάσεις τοῦ καταστήματος καὶ κατὰ τὰ μέρη τῶν κατοίκων.

μὲ ὄλα των τὰ ἀναγκαῖα. Ὁ μέσος ὄρος τῶν νοσοκομυμῆων καθ' ἑκάστην εἶναι 20· εἰς τὸν καιρὸν δὲ τῆς κατὰ τῆς Χίου ἐκστρατείας ὁ ὄρος οὗτος ἀνέβαινεν εἰς 60 καὶ ὁ μέγιστος ἐφθασεν ἕως εἰς 106. Ἀπὸ τὸν Ιούλιον τοῦ 1827, ὅποτε ἤρχισαν νὰ φυλάσσωνται βιβλία, μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1837 εἰσῆλθον εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο 4,250 ἀσθενεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπέθανον 547. Ἐνταῦθα ὁμῶς χρεωστῶ νὰ σημειώσω ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἄνθρωποι ἀποστρεφόμενοι τὰ νοσοκομεία εἰσέρχονται εἰς αὐτὰ ὅταν παλαιωθῶσι καὶ δυστροπήσωσι τὰ νοσήματά των.

Τὸ νοσοκομεῖον προσέτι ἔχει τὴν φροντίδα καὶ τῶν ἰσθμίων βρεφῶν, μὴ ὄντος βρεφοτροφείου. Οἱ ἔφοροι περιδίδουν αὐτὰ εἰς τροφούς, αἵτινες τὰ διατηροῦν μὲ ἐξόδου τοῦ καταστήματος ἕως νὰ υἱοθετηθῶσιν ἀπὸ πολίτην. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εὔρετῶν τούτων παιδιῶν, καὶ περὶ τῶν γινομένων δι' αὐτὰ ἐξόδων, δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβω ἀκριβῆ πληροφορίας, ἐπειδὴ δὲν εἰσῆχθη ἀκόμη ἡ προσήκουσα τῆς.

Ἡ πρώτη συνδρομὴ, ἣτις εἶχε γένει κατὰ τὸ 1825 ἕως διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νοσοκομείου, συνίστατο εἰς 2,400 δραχμὰς· τὰ δὲ ἐξόδα τῆς διατηρήσεώς του συνήντη ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν πλουσιώτεροι ἰδίῳ καθ' ἑβδομάδα μίαν δραχμὴν, οἱ μετριώτεροι ἡμίσειαν, καὶ οἱ λοιποὶ τὸ κατὰ προκίρεσιν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐξήρκει καὶ ἵπομένως ἀποφάσισαν οἱ ἔμποροι νὰ προσθέσωσι μικρὸν τιδικαίωμα τελωνικὸν εἰς τὰς πραγματείας, καὶ διὰ νὰ μὴ ἀπαντῶσι δυσκολίας, ἐζήτησαν παρὰ τῆς τότε Κυβερνήσεως νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀπόφασίν των ταύτην. Τὸ Βουλευτικὸν ἐξέδωκε κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ τέλος τοῦ 1826 ἕτους νόμον περὶ τούτου, καὶ ἔκτοτε λαμβάνει τὸ νοσοκομεῖον 2 $\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ τελωνικοῦ φόρου, ὥστε ὁ ἔμπορος τῆς Ἐρμουπόλεως

πληρώνει μέχρι τοῦδε ἀνὰ πάσας 100 δραχμὰς τελωνικὸν φόρον καὶ 2 $\frac{1}{2}$ διὰ τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον. Ἡ πρόσδοσις αὕτη εἶναι σημαντικὴ, ἐπειδὴ ἐὰν ὑποθέσωμεν τὸν μέσον ὄρον τῶν εἰσπράξεων τοῦ τελωνίου τῆς Σύρου τοῦλάχιστον 50,000 δραχμὰς κατὰ μῆνα (μ' ὄλον ὅτι εἶναι μεγάλη τιμὴ), τὸ νοσοκομεῖον λαμβάνει καθ' ἑκάστον μῆνα 1250 ὄρ. Οἱ ἄλλοι πόροι τοῦ νοσοκομείου εἶναι ὀλιγωτέρου λόγου ἕξιον εἶναι δὲ ἀφιερῶματα, καὶ συλλογαὶ διὰ δίσκου εἰς τὰς ἐκκλησίας. Τὸ ὄλον τῶν εἰσοδημάτων ἀναβαίνει ἕως 18000 δραχμὰς κατ' ἔτος. Ἀπὸ τῆς 13 Σεπτεμβρίου τοῦ 1832 ἕως μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου τοῦ 1834, τοῦτέστιν εἰς διάστημα 19 $\frac{1}{2}$ μηνῶν, τὸ νοσοκομεῖον συνῆξε 30162 $\frac{4}{100}$ δραχμὰς, καὶ κατὰ τὸ 1836 ἕτος 18387 $\frac{10}{100}$ ὄρ. κατὰ δὲ τὸ 1837 ἕτος αἱ εἰσπράξεις του ἀνέβησαν ὁμοῦ μετὰ τινων καθυστερημάτων τοῦ 1836 εἰς 23442 $\frac{7}{100}$ δραχμὰς. Ἐδόθη δὲ κατὰ τὸ 1831 ἕτος καὶ ἄλλη πρόσδοσις σημαντικὴ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο ἐκ τῶν υγιειονομικῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη μετέβη πάλιν δι' ἀποφάσεως τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Ἐρμουπόλεως πρὸς ἐξοικονομήσιν τῶν μισθῶν τῶν διδασκάλων.

Ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τούτων καὶ ἀναλόγως τῶν εἰσπραξιμῶν ἀββώσιων τὸ νοσοκομεῖον ἤθελε νομίσει τις εἶναι εὐπρεπὲς καὶ ὅτι ἔχει βέβαια καὶ ἰδιαιτέρα κεφάλαια· ἀλλὰ συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ἐπειδὴ εὐρίσκεται σήμερον εἰς χρεὸς 9000 δραχμῶν περίπου. Τοῦτο δὲ κατὰ μέγα μέρος ἔνεκα τῶν προτέρων συγνῶν ἐπισκευῶν καὶ τῆς τελευταίας γενικῆς ἐγίδον ἀνακαινίσεως τοῦ καταστήματος (1). Ἀρκεῖ νὰ σημειώ-

(1) Ἐξήντη ὅτι τινὲς τῶν Ἐρμουπολιτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἔφορον τοῦ νοσοκομείου, διὰ νὰ ἀνακουρίσωσι τὸ κατάστημα ἀπὸ τῶν χρεῶν, ἐπρόσφεραν εἰς

κιωμεν ὅτι κατὰ μὲν τὸ 1832 καὶ 1834 ἔτος ἐξωδούθησαν εἰς τὰς ἐπισκευὰς 13369 $\frac{4}{10}$ δρ. κατὰ δὲ τὸ 1836—7 εἰς τὴν ἀνακαίνισιν ὄλου τοῦ καταστήματος ἐδαπανήθησαν 26000 δραχμαί. Εἶναι ὁμῶς ἀληθές ὅτι δὲν ὑπῆρχε καὶ μετὰ χρι τινὸς ἀκριβοῦς ἔλεγχος τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ καταστήματος, καὶ ὅτι ἔγιναν δαπάναι τινες, ἐξ ἀπροεξέτης μᾶλλον, μὴ ἀρμοζούσαι εἰς τὸ νοσοκομεῖον, καὶ ὅτι ὁ μισθὸς τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸ κατάστημα, ἀναβαίνων εἰς 3912 δρ. κατ' ἔτος, ἀποτελεῖ μέγα μέρος τῶν ἐξόδων αὐτοῦ.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ νοσοκομεῖον τῆς Ἑρμοῦπόλεως, καὶ τοιοῦτος εἶναι ὁ πρὸς τὰ δημόσια καλὰ ζήλος τῶν Ἑρμοῦπολιτῶν. Μὲ μικρὰς ἀφορμὰς ἀρχίσαντες καὶ μὲ φιλοτιμίαν προεδύσαντες ἀπεκτίστησαν τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἀνάλογον μὲ τὴν κασάστασιν τῆς πόλεως. Ἄν δὲ ἔχῃ ἀκόμη ἰκανὰς ἐπιψεις ὡς πρὸς τὸν διοργανισμόν καὶ ὡς πρὸς τὴν χρηματικὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ, ἐλπίζομεν ὅτι εἰ ἐπιστατοῦντες εἰς αὐτὸ θύλου προσπαθήσει τώρα νὰ τὰς διορθώσωσιν, ὥστε καὶ τὸ κατάστημα νὰ εὐπορήσῃ, καὶ οἱ ἀρρώστοι νὰ περιβαλῶνται μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Μαρτίου, 1838.

Τέλος τοῦ περὶ ἀποπληξίας τοῦ πνεύματος ὑπομνήματος. (1)

Συχνὰ εἶναι αἱ ἀποπληξίαι τοῦ πνεύματος ἐκείναι τῶν ὁποίων τὰ προσηνῆ αἵτια παύουν διὰ τῆς ἱατρικῆς βοήθειας

αὐτὸ διαφεύγει χρέματα· τινὲς δὲ καὶ ἐδάμεισαν ἀνευ τόκου ἢ καὶ μὲ πῶδον κρὸν τόκον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐπράσφαρον ἀνιονόμως ἐνόμισα ὄρῶν νὰ συμπῆσαι καὶ ἐγὼ τὰ ὄνομα αὐτῶν.

(τ) Ἰδε' Ὀλλυέδ, X' καὶ ἔ.

καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου δύνανται νὰ διακινδυνύσωσι τὴν πάσχητα ἀμελούμενα. Τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα ὑποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ἐγκέφαλος καὶ οἱ πνεύμονες πάσχουν ἐξ ἴσου. Σημὰ εἰς τὰς εὐρείας διαστολὰς τοῦ θώρακος, εἰς τὴν στενοχωρίαν τῆς ἀναπνοῆς, σημὰ εἰς τὴν ἀπόχρεμψιν ἀφρώδους βλέννης μειγμένης μὲ αἷμα πολὺ ἐρυθρὸν, ἢ καὶ σημὰ εἰς δεικνύον αἰμόπτυσιν ἐνίοτε, τὸ πρόσωπον τῶν ἀρρώστων εἶναι ξέμυθρον καὶ ἐξογκωμένον, οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι καὶ κίχοντες, αἱ κόραι διστολημέναι, καὶ ἐνίοτε ἡ ὄρασις ἐσθεμένη. Ἐπερχομένης ὀλίγης στενοχωρίας ἀποθνήσκουν οἱ τοιοῦτοι ἀπόπληκτοι. Δὲν ἴδαμεν ἀνθρώπους ν' ἀποθάνωσιν ἐξ ἰσχυρῆς θλίψεως τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας; γυναῖκες δὲν ἀπέθανον δυστοκοῦσαι; τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐπισύρουν καὶ ὅσα ἄλλα αἴτια φέρουν πληθῶραν τοῦ αἵματος.

Ε) Τινὲς νόσοι φαίνονται σπάνιαι μόνον καὶ μόνον διότι δὲν τὰς παρετήρησαν ἰδιαιτέρως οἱ ἱατροὶ τοιαῦται εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ αἱ ἀποπληξίαι τοῦ πνεύματος. Δὲν γνωρίζω κανένα μέχρι τοῦδε ὅστις ὠμίλησε περὶ αὐτῶν ἐξ ἐπαγγελίματος· δὲν ἀγνοῶ ὁμῶς ὅτι εἰς ἰδιαιτέρας συνδιαλέξεις, εἰς συνεδριάσεις, καὶ εἰς ἐξετάσεις ὑποψηφίων ἱατρῶν, ὠνόμασαν τινες τὰς ἐκ τοῦ αἵματος ταύτας προσβολὰς τῶν πνευμόνων, ἀποπληξίας· ὥστε καὶ δὲν δύναται τις νὰ μὲ κατακρίνῃ ὅτι εἰσῆξα νεωτερισμοὺς εἰς τὴν ἱατρικὴν γλῶσσαν. Ὅπως καὶ ἂν ᾖναι, τὸ πάθος περὶ τοῦ ὁποίου ἔκαμα τὰ γυμνάσματα μου ταῦτα, ὑπάρχει καὶ πρέπει νὰ χαρακτηριθῆ μὲ ὄνομα τὸ ὁποῖον νὰ ἐκφράξῃ ἰδέαν θετικὴν περὶ αὐτοῦ. Γνωρίζω τὴν ἀτέλειαν τοῦ πονήματός μου, ἀλλ' ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ τὸ κοινοποιήσω εἴτε διὰ νὰ ληφθῇ σημείωσις αὐτοῦ, εἴτε διότι ἐφοβούμην, ὅτι δὲν θέλω δυναθῆναι νὰ συναῶω νέας ἱστορίας, καὶ τέλος πάντων διὰ νὰ ἐπισείρω

την προσοχήν τῶν πρακτικῶν ἰατρῶν εἰς ἓνα αἰφνίδιον θάνατον, ὅστις δύναται νὰ προληφθῆ ἄνιστε.

Δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θέλωμεν σώσει τὴν ζωὴν ἐνὸς γέροντος, τοῦ ὁποίου ὁ πνεύμων παραλυθεὶς πλημμυρίζεται παθητικῶς ἀπὸ πολὺ αἷμα. Ὁ ἰατρός προφθάνων εὐθὺς δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ σκεφθῆ περὶ τῆς χρήσεως ἱματικῆς. Ἐὰν σχάσῃ τὴν φλέβα, εἶναι φόβος μὴ δὲν ἐξέλθῃ παντελῶς αἷμα, ἢ νὰ ἐξέλθῃ τόσον ὀλίγον ὥστε νὰ μὴ φέρῃ κάμμιαν ἐλάφρωσιν εἰς τὸν πνεύμονα. Οἱ αἰθέραι τὰ πνεύματα, τὰ καρδιακὰ, δὲν ὠφελούν, ἐπειδὴ οἱ ἀρρώστοι δύνανται νὰ καταπίωσιν ἱκανὸν μέρος διὰ νὰ λάβωσιν ἄνεσιν. Ἐὰν δὲ καλύψῃ καὶ ὅλον τὸ σῶμα μὲ ἐκδόρια, ὁ θάνατος ἐρχεται πρὶν ἀκόμη αὐτὰ κολληθῶσι καλῶς, ἢ τοῦλάχιστον δὲν ὠφελούν, ἐπειδὴ ἔπαυσεν ἴσως ἡ ἐρεθιστικότης τοῦ δέρματος. Ὁ ἔσχατος κίνδυνος μᾶς ὑπαγορεύει νὰ πρᾶξιζωμεν ἀμέσως εἰς τὸ πῦρ καὶ ἂν δὲν ἀπατώμῃ, νομίζω ὅτι εἶναι ἀρμόδιον νὰ ἐπιθέσωμεν εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος εὐρεὰ σπλήνια ἐμβεβρεγμένα εἰς ζέον ὕδωρ καὶ νὰ καύσωμεν σφαιρία ἀπὸ μηρίνθους (cordon) ἐξασημένους καὶ εἰς αἰνύπνευμα ἐμβεβρεγμένους κατὰ τὰ πλάγια καὶ κάτω μέρη τοῦ λαιμοῦ ἐπάνω εἰς τὴν διάδον τῶν πνευμονογαστρικῶν νεύρων. Ἐὰν εὐτυχήσῃ τις διὰ τῶν ταχέως ἐρεθιζόντων τούτων ἱματικῶν νὰ φέρῃ ἄνεσιν εἰς τινὰ ἐκπνέοντα, εἶναι ἀπαραίτητως ἀνγκαῖον νὰ τὸν φλεβοτομήσῃ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, καὶ νὰ ἐλαφρώσῃ οὕτω τοὺς πνεύμονας. Ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος αὕτη δὲν ἀρμόζει τάχα εἰς τὰς νευρικὰς ἀποπληξίας, ἢ εἰς τὰς παραλύσεις τοῦ ἐγκεφάλου;

Ἀναμφισβητήτως ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ὅτι οἱ κατὰ τοὺς πνεύμονας ἀπόπληκτοι ἀποθνήσκουν πολὺ ταχύτερον τῶν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἀποπληκτων. Τὸ αἷτιον τοῦ

ἐρησμειώτου τούτου φαινομένου ὡς πρὸς τὴν καρδίαν εἰδείξε τρανῶς ὁ Ἕλληρος (Eller). Αἱ κινήσεις τοῦ ὄργάνου τούτου διαμένουν, ἐπειδὴ λαμβάνει τὰ νεῦρά του ἀπὸ τὸ μεγάλον μεσοπλευρίον ἢ συμπαθητικόν, τὸ ὁποῖον ἐκφύεται ἀπὸ τὸν νωτιαῖον μυελόν. (1). Τὰ πειράματα τοῦ Κυρ. Λε-Γαλλοῦ (Le Gallois) μᾶς ἐβεβαίωσαν ὅτι οἱ πνεύμονες ἐνεργῶν ἐν ὄσῳ ἔχουν τὰ νεῦρά τῆς οἰσθῆς συζυγίας ἑκαστῶν τῶν ἰδιοτήτων. Τὸ ἀρτηριῶδες αἷμα λοιπὸν ἐξακολουθεῖ νὰ γίναται καὶ νὰ κάμνῃ τὴν ἐντύπωσίν του εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἢ ὅσῳ οὗτος εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὴν αἰσθάνεται καὶ νὰ τὴν διαδίδῃ. Ὅταν παραλυθῇ δὲ ὁ πνεύμων δὲν γίνεται πλέον ἀρτηριῶδες αἷμα πᾶσα ἐντύπωσις αὐτοῦ εἰς τὸν ἐγκέφαλον παύει, καὶ ἡ νευρικὴ δύναμις σβέννυται πρηνῶς. (2)

Περίεργοι καὶ λόγου ἄξιοι παρατηρήσεις τοῦ Κυρ. Ριόβη (Riobè) μᾶς κάμνουν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὀλίγον αἷμα ἐναχθὲν εἰς τὴν μυελίωδην οὐσίαν τοῦ ἐγκεφάλου δύναται νὰ ἀπορροφηθῇ καὶ νὰ διοχετευθῇ εἰς τὴν κυκλοφορίαν, καὶ ὅτι μένει εἰς τὸ μέρος ὅπου συνέβη ἡ ἀνάγκη τοῦ αἵματος κοίλωμα ἐνορρόν, τὸ ὁποῖον νομίζουν ὅτι δύναται νὰ συγκολληθῇ καὶ νὰ ἀφήσῃ εἶδος οὐλῆς εἰς τὴν οὐσίαν αὐτὴν τοῦ ὄργάνου (3). Ὁμοίαι εἶναι καὶ ἡ κατάστασις τοῦ

(1) Litem hanc quodam modo componere aliquis poterit, qui motum considerat cor, cum plurissimis ventris visceribus, nervos præcipuos ab intercostali accipere, qui spinalis medullæ scholes ut, præinde cordis motum sustentare aptus natus, quamvis reliqui a cerebro vel cerebello concurrentes nervorum surculi, ex defectu vel destructione aut corruptione horum viscerum penitus deficiant. Obs. de cognosc. et curand. morb. sect. XIV, p. 283.

(2) Expér. sur le princ. de la vie, p. 211 m.

(3) Thèse soutenue à la Faculté de Paris en 1814.

πνεύμονος όταν αναχυθῆ τὸ αἷμα εἰς τὸ παρεγχυματικόν αὐτοῦ ὕφασμα. Ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν τοῦτο δύναται τάχα νὰ ἀπορροφηθῆ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; Δὲν φαίνεται παντελῶς μάλιστα ἔχει νὰ φοβῆται τις ὅτι παρέπεται φλόγῳσις, ἐγκύστιον ἐμπύημα καὶ βραδύτερον φθίσις. Ἡ φλεβοτομία εἶναι τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου δύναται τις νὰ βοηθῆσθῆ τῶσι σωτηρίας ἀγῶνας τῆσι φύσει καὶ τὰς αὐτομάτους ἰαμαί. Ἡ φλεβοτομία εἶναι τέλος τὰ μάλιστα ἐνδεδειγμένη ὅταν ἦναι ὁ λόγος περὶ ἀπλῆσι εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ πνεύμονος πληθῶρας.

Δι παρατηρήσεις, αἵτινες ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τοῦ ἐκμνήματος τούτου ἀποδεικνύουν: α) ὅτι ὑπάρχουν ἀποπληξία τοῦ πνεύμονος καὶ ὅτι ἀναλογοῦν ἐντελῶς μετὰ ὅλας τὰς τοῦ ἐγκεφάλου· β) ὅτι οἱ κατασχθέντες ἐξ αὐτῶν ἀποπληξῶν πάντοτε πολὺ ταχέως, καὶ ἐν γένει ταχύτερον ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀποπληξῶν· γ) ὅτι ὅταν ἀποπληξῶσι εἰς ὀλιγώτερον χρόνον παρὰ ἐν τέταρτον τῆσι ὥρας ἢ καὶ μίαν καὶ δύο ὥρας, πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου εἰς τὸν θώρακα, καὶ σπανίως εἰς τὰ ἔνδω τοῦ κρανίου.

Συνοχμία τοῦ περὶ φελλόστικου καὶ βατταρισμοῦ ἔρρου.

Ὁ βατταρισμὸς ὑφίσταται ὡς ἐβρέθη εἰς τὴν αἰσθητικὴν ἐπίσχεσιν φλόγγου τινος, ἐπομένως δὲ εἰς τὸ μὴ δύνασθαι προφέρειν συλλαβὰς τινὰς ἢ λέξεις. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο τῆσι φωνῆσι συμπίπτει ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν πρώτην συλλαβὴν τῶν λέξεων ἢ τῶν περιόδων, κάποτε δὲ καὶ εἰς τὰς ἀκολουθούσας. Τούτου ἕνεκα ἐπαναλαμβάνεται συνήθως ἡ ἀρχὴ τῆσι λέξεωσι ἕως αὐτῆσι ἀπομακρυνθῆ τὸ ἐμπόδιον καὶ νὰ προχωρήσῃ

ὁ βατταρισμὸς εἰς τὴν ὁμιλίαν. Δι διαφόροι καὶ ὑποδιαίρειται τοῦ βατταρισμοῦ εἶναι πολλοτάται. Ἐν γένει μὲν παρατηρεῖται οὗτος εἰς ὄλους τοὺς φθόγγους συμφώνων τε καὶ φωνητικῶν, συνεχέστερος ὁμοῦ εἶναι εἰς τὰ ο, ω, καὶ ου, παρὰ εἰς τὰ ε, καὶ αι, ἐκ δὲ τῶν συμφώνων μᾶλλον εἰς τὸ δ, τ, γ, κ, β, π, καὶ λ, παρὰ εἰς τὸ γ, φ, καὶ τὸ τῶν Λατίνων] καὶ ι. Ὅταν ὁ βατταρισμὸς κορυφωθῆ, συμβαίνει πολλάκις πλεῖα ἀνοουδία καὶ μολονότι εἰς τὰ ὄργανα τῆσι ἀκοῆσι καὶ λαλῆσι δὲν ὑπάρχει καμμία βλάβη. Εἰς τὸν βατταρισμὸν ἀκρίως ὁθεῖται ὡς ἐπιτοπλεῖστον βιαίως πρὸς τὰ ἄνω, τὸ δὲ ἑσθὲν μέρος τῆσι γλώσσης συνήθως εἰς τὴν ὑπερώην. Οἱ βατταρίζοντες δοκιμάζουσιν ἐν γένει εἰς τὴν ὁμιλίαν κάπουσις ὄχι μόνον κατὰ τὸν λόρυγγον, ἀλλὰ συχνάκις καὶ καθ' ὅσον τὸ σῶμά των, τὴν δὲ ὁμιλίαν τῶν βατταρίζόντων δύναται τις νὰ συγκρίνη ἀρμοδίως μετὰ τὸν ἔχον τὸν προσερχόμενον ἀπὸ ὕδωρ ἐκρέον ἀπὸ ἀγγεῖων μακροστένον αὐχένα ἔχον.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βατταρίζόντων εἶναι πολλὰ μεγάλος καὶ πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς πάσχοντας βλάβην τινὰ τῆσι ἀρρώσσεωσι τῶν λέξεων καὶ τῆσι φωνῆσι. Εἰς τὸ ἔρρουτον ὑπάρχων κατὰ τὰς ἐπισήμους καταριθμήσεις 75 βατταριστὰι εἰς 23,000 κατοίκων. Ἀλλὰ εἰς αὐτοὺς συγκαταλέγονται οἱ μωροί, οἱ κωφοί καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ ψελλίζοντες. Ὁ Ὄθων, διδάσκαλος τοῦ ἐν ἔρρουτινι καταστήματος τῶν ἀλάλων καὶ κωφῶν ἀκριβῶς δὲ εἰς τοὺς χιλίους, ἔγουν 2,000 εἰς ἐν ἑκατομύριον. Κατὰ δὲ τὸν Κολομβάτον εἰς τριάκοντα τρία ἑκατομύρια κατοίκων τῆσι Γαλλίαισι εὐρίσκονται 6114 βατταριστὰι, ὅστε εἰς 5397 ἀνθρώπων ἀναλογεῖται εἰς βατταριστὰς, ἢ 185 πρὸς ἐν ἑκατομύριον· ἀλλὰ λέγει καὶ αὐτὸς, ὅτι ἐνταῦθα ἐπιπλεονεχθῶνται μόνον οἱ καθαρῶς βατταρίζοντες.

Τὴν προσεχῆ αἰτίαν τοῦ βατταρισμοῦ ζητοῦντες εὐρίσκα-

μεν, ὅτι ὅλοι οἱ βατταρίζοντες ψάλλουσι χωρίς τινα δυσκολίαν, καὶ ὅτι οἱ πλείοτεροι αὐτῶν δύνανται καὶ νὰ ἐπαγγελῶσι, μολονότι ὅταν τὸ πάθος ᾖναι ὑπερβάλλον ἢ φωνῆται εἶναι ὀλίγη καὶ οἱ τόνοι βραγχοὶ καὶ δυσηχεῖς. Προέρχεται δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ συνεχὴς ἐνέργεια τῶν μυῶν εἶναι εὐκολωτέρα ἢ ἡ διαλείπουσα καὶ ὁ βυθμὸς ποιητικὸς τε καὶ μουσικὸς ἰσχύει πολὺ εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ φωνητικοῦ ὄργάνου. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ μεθυσμένοι καὶ οἱ πάσχοντες σκελοτύρβην ἢ ἰσχυρίαν δύνανται πολλάκις νὰ τρέχωσι μὲν ὄχι ὅμως καὶ νὰ βαδίζωσι βραδέως ἢ νὰ ἴστανται ὄρθιοι. Ἐκ τῶν ῥηθέντων λοιπὸν ἐξάγεται, ὅτι εἰς τὸν βατταρισμὸν ἢ δυσκολία εἶναι ἤξις εἰς τὴν προφορὰν τῶν μερικῶν φθόγγων, (διότι τούτους ἐμφανίζουσιν ὄρθως) ἀλλ' εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀντίθεσιν, καὶ ἐν ὅταν συγχρόνως δὲν ᾖναι καὶ ψελλότης δὲν ὑπάρχει βλάβη ὄργανικὴ τοῦ φωνητικοῦ ὄργάνου.

Αἱ περὶ τῆς προσεχούσας αἰτίας τοῦ βατταρισμοῦ ὑποθέσεις εἶναι πολυειδεῖς. Ὁ Ἀρνόττος ὅμως καὶ ὁ Σχουλθίσιος ἀνεκάλυψαν οἱ πρῶτοι ὅτι ἐν τῷ βατταρίζειν ἢ προφορᾷ τῶν συμφωνῶν πάσχει ἕνεκα τῆς κακῆς προφορᾶς τῶν φωνητικῶν, καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ προσεχὴς τούτου αἰτία συνίσταται εἰς τὴν νοσερὰν κατάστασιν τῶν φωνητικῶν ὄργάνων τοῦ λάρυγγος, τῆς γλωτίδος, τῶν μυῶν αὐτῶν καὶ τῶν νεύρων. Ἡ νοσερὰ δὲ αὕτη κατάστασις εἶναι κατὰ τὸν Σχουλθίσιον σπασμὸς τῶν μυῶν καὶ τῶν συνδέσμων τῆς γλωτίδος, διότι αὕτη κλείεται καὶ παύει ἐν τῷ λαλεῖν ἢ ἐπὶ τῶν φωνητικῶν ὄργάνων ἰσχύς τῆς θελήσεως, ὅθεν καὶ ἡ ἐξαγωγή τῆς φωνῆς παύει αἰφνυδίως ἢ βραδύνεται μόνον. Κατὰ τὸν ῥηθέντα λοιπὸν συγγραφέα ὁ βατταρισμὸς ἔχει ἀναλογίαν τινα πρὸς τὸ βλεφάρειν καὶ πρὸς τὴν φωτοφοβίαν, ἀλλὰ μεγαλητέραν ἀκόμη πρὸς τὴν δύσκολον κατάπνοιον καὶ πρὸς τὴν ὑδροφοβίαν.

ὑπόκειται δὲ τοῦ βατταρισμοῦ αἰτία εἶναι ἢ ψυχικαὶ (ψυχή δὲ ἢ λ. πάθη, δειλία, κακὴ ἐξις, ἢ μίμησις) ἢ μηχανικαὶ. Ἡ βλάβη αὕτη τῆς λαλιᾶς δὲν εἶναι εἰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἐκείνη πάντοτε, ἀλλὰ παραλάσσει πολλάκις τὴν ἡμέραν. Οἱ κινώτεροι τῶν βατταριστῶν λαλοῦσι μὲ μεγαλητέραν εὐκολίαν ὅταν ᾖναι πάντῃ ἡσυχοὶ, προφέρουσι δὲ εὐκόλως λέξεις καὶ δυσκόλους συνήθως δι' αὐτοὺς, ἀντὶς μαντεύσῃ ὅτι μέλλουσαν εἴπωσι καὶ τὸ προεῖπῃ. Ὁ βατταρισμὸς εἶναι ὡς ἐπιπλοῦστον ἰσχυρότερος τὸ πρῶτον παρὰ τὸ ἐσπέρως ὅταν ἢ ἀποκρίσῃ εἶναι ὑγρὰ καὶ εὐμετάβλητος, καὶ ὅταν ἢ φωνὴ κοπιᾷ ἢ στενοχωρηθῇ. Ποτὰ πνευματώδη καὶ πάθη ψυχικὰ, ἰσχυρῶντα μετρίως εὐκολύνουσι τὴν λαλίαν, δυσκολεύουσι δὲ εἰσὴν ὅταν ἐνεργῶσι ὀρμητικώτερον. Ἐκείνη προσέτι μικρὰ ἀβυστία αὐξάνει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν βατταρισμὸν. Εἰς τὸν βατταρισμὸν συμβάλλουσιν ἰδιαιτέρως ἢ παιδικὴ ἡλικία, καὶ ἡ ἐκ ταύτης εἰς τὴν τῶν ἐφηβῶν μετάβασις. Ὁ Κολομβάτος λέγει μολοταῦτα ὅτι εἰς 1389 παιδιά εὕρισκονται ἐν μόνον βατταρίζον, καὶ ὅτι τὰ ἄρρενα περιπίπτουσι συνεχέστερα εἰς τοῦτο παρὰ τὰ θήλαια. Ὁ Ἰτάρδος λέγει, ὅτι δὲν γνωρίζει οὐδεμίαν γυναῖκα βατταρίζουσαν, ὁ δὲ Κολομβάτος ἐπισημαίνει εἰς 2500 ἀνδρῶν ἕνα βατταρίζοντα, εἰς δὲ 20000· γυναικῶν μίαν μόλις. Ἀπὸ 299 βατταριστᾶς 265 ἴσαν ἄνδρες 20 παιδιά καὶ 14 μόνον γυναῖκες. Καὶ ὁ ἰατρὸς Νάρδερους λέγει, ὅτι εἰς 565 βατταριστᾶς θεραπευθέντας 481 ἴσαν ἄνδρες καὶ 84 γυναῖκες. Προχωρούσης τῆς ἡλικίας ὁ βατταρισμὸς ἐλαττοῦται συνήθως, ἐνίοτε δὲ καὶ παύει παντελῶς ὅταν μάλιστα ὁ βατταρίζων δι' εὐτυχίους τινὸς συμπόσεως παρατηρήσῃ πόσον εὐκόλως δύναται νὰ προφέρῃ φθόγγον τινὰ, δι' αὐτὸν ἄλλοτε δύσκολον καὶ οὕτως ἀποκτήσῃ καὶ πεπειθῆσιν ὅτι δύναται νὰ προφέρῃ αὐτόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει κάποτε καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας νόσων τινῶν.

Διὰ τὰ προεπιωμεν δέ τι περὶ τῆς εὐθεραπευσίας, ζηποῖται νὰ ἐξετάσωμεν προηγουμένως, ἂν οὗτος ἦναι ἰδιοπαθὴς ἢ συμπαθὴς, συμπτωματικὸς ἢ κατ' ἀπόσκηψιν. Ἡ θεραπεία ἀποβλέπει πάντοτε τὴν ἄρσιν τῶν αἰτιῶν, ὥστε ἂν αὐταί ἦναι φύσεως μηχανικῆς ἢ δυναμικῆς, ἀρκοῦσιν ὡς ἐπιτοπλεῖσται τὰ καθαρῶς ἰατρικὰ μέσα. Εἰς τὸν συμπαθῆ ἢ συμπτωματικὸν βατταρισμόν, ὅστις ἔχει τὴν ἔδραν του ὡς ἐπιτοπλεῖσται εἰς τὴν κάτω κοιλίαν ὁ Σχυλθείσις συμβουλεύει, ἀρ' οἱ ἐπιβῆ τὸ πρωτογόνον πάθος νὰ προσηλωσωμεν τὴν προσοχὴν μας ἰδιαίτερώς εἰς τὸν σπασμόν τοῦ λάρυγγος. Ὅταν ὅμως ὁ βατταρισμὸς ἦναι ἰδιοπαθὴς μεταχειρίζομεθα ἐν γὰρ τὴν καταπραϋντικὴν ἢ τὴν εὐρυθμίζουσαν θεραπείαν καθὼς πρότιμον ἐν γένει εἰς τὰς νευρικὰς νόσους, ἔχοντες πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν σπασμόν τῆς γλωττίδος καὶ τὴν χειρῶν, βραχιτικὴν ἢ ψωρικὴν κακοχυμίαν. Ἐξωτερικῶς δὲ συστάται ὡς ὠφελίμου κατ' ἐξοχὴν τὰς ἀνατρίψεις τοῦ τραχήλου μὲ ἐρεθιστικῆς, ἀντισπασμῶδους καὶ διαλυτικῆς δυνάμειος φάρμακα, ἐμποδίζει ὅμως τὸν ἠλεκτρισμόν τὸν γαλβανισμὸν καὶ τὸν ζωικὸν μαγνητισμόν, διὰ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῶν ἐνέργειαν πρὸς τὰ νεῦρα. Ὅταν δὲ πάλιν αἱ αἰτίαι ἦναι ψυχικαὶ ἢ ἐπαυσαν ἤδη νὰ ἐνεργῶσιν, ὥστε τὸ πάθος ἐμμένει εἰσὶ καὶ ἔξιν μόνον, βοήθημα ἀνυσιμώτατον πρὸς τὴν θεραπείαν εἶναι τὸ νὰ ἀποσπᾷ τις τὴν προσοχὴν τοῦ βατταρίζοντος ἀπὸ τοῦ πάθος αὐτοῦ, καὶ ν' ἀπασχολῆ καθοποιουμένηποτε τρῶσιν τὴν φαντασίαν του. Ἀπόφραξις σταθερὰ τοῦ ἀποφεύγειν τὸν βατταρισμόν, φαιδισμοί, ἐπιπλήξεις, ὄργη καὶ ψυχικὰ πάθη ἐφάνησαν ἐνίοτε ὠφέλιμα. Τὸ δραστηριώτερον ὅμως βοήθημα ἀπὸ τὰ μέγρι τοῦδε βήθηντα εἶναι ἡ μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐντέχνως γινόμενη γύμνασις τῆς φωνῆς καὶ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἕκαστος τῶν πολλῶν συγγραφέων καὶ διδασκάλων, κρίνει σκοπιμωτέραν καὶ ὠφελίμω-

τέραν τὴν ἰδίαν του μεθοδὸν· ὅθεν ἡμεῖς δὲν θέλωμεν ἀναφέρει μὴ τὰς κυριώτερας μόνον. Ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος τοῦ Κολομβάτου συνίσταται κατὰ μέγα μέρος εἰς ψυχικὰ βοηθήματα. Κατ' αὐτὸν ἡ χρῆσις μουσικοῦ τινὸς ῥυθμοῦ ἐν τῷ λαλεῖν, μέρος μὲν εὐθετεῖ τὴν πρὸς τοὺς μῦς τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἐνέργειαν τῶν νεύρων, μέρος δὲ σχηματίζει τὸ φωνητικὸν ὄργανον ἀλλοιοτρόπως παρ' ὅ,τι εἶναι εἰς τὸν βατταρισμόν. Ὅθεν ἀφοῦ ἐμφυσηθῆ μὲν διὰ μεγάλης εἰσπνοῆς ὁ θώραξ, ἐκυσθη δὲ ἡ γλῶσσα πρὸς τὸν φάρυγγα, καὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς ἀρθῆ πρὸς τὴν ρίζαν τῆς σταφυλῆς, μείνη δὲ μεγαλύτερα ἡ ἐγκάρσιος τοῦ στόματος διάμετρος, διὰ τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω ἔλξεως τῶν γωνιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐτραπῶσι τὰ χεῖλη ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ἐν τῷ γελᾶν· καὶ ἀφοῦ πλατυνηθῆ ἐξαρκούντως ὁ θώραξ διὰ τῆς ἔλξεως τῶν πλευρῶν πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τῶν ὤμων πρὸς τὰ ὀπίσω, διατάσσεται ὁ βατταρίζων δυνάμει τῶν διαφορῶν τούτων καὶ ταυτοχρόνως γινομένων ὀργάνων, νὰ προσφέρῃ τὴν ἀπεχθὴ λέξιν. Τούτου δὲ γενομένου ὁ βατταρίζων σχηματίζει καὶ γλῶσσαν καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανά του κατὰ φύσιν καὶ λαλεῖ βραδέως καὶ μὲ ῥυθμὸν τακτὸν εἰς πᾶσαν συλλαβὴν, καὶ μὲ παύσιν ἰσόχρονον εἰς ἕκαστην ταύτην. Ἡ γύμνασις αὕτη τῶν ὀργάνων τῆς φωνῆς καὶ τῆς λαλιᾶς δὲν ἐνεργεῖ μόνον φυσικῶς, παύουσα δηλ. τὸν σπασμόν τῶν μυῶν τῆς γλωττίδος, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς, διότι προσηλοῦται ἡ προσοχὴ τοῦ βατταρίζοντος καὶ ἀπασχολεῖται ὁ νοῦς του ἀπὸ συλλογισμῶν τινῶν προστιθέμενον εἰς τὴν κυριωτέραν ἰδέαν τοῦ γινομένου λόγου· ὅθεν καὶ ἡ σειρά τῶν ἰδεῶν παρακολουθεῖ βραδέως καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν νεύρων ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν δύναμιν τῶν μυῶν τοῦ φωνητικοῦ ὀργάνου. Ὡς στήριγμα δὲ τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω ἔλξεως τῆς γλῶσσης καὶ τῆς ἄρσεως τῆς, συμβουλεύει ὁ Κολομβάτος νὰ θέτωμεν μὴλιν ἀργυρᾶν ἢ

ελεφάντινον μεταξύ τῆς βύσσεως τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐπι-
σθίου ἐπιφανείας τῆς κάτω σιαγόνας καὶ νὰ στερεώσῃ
ταύτην εἰς τοὺς τομείς τοῦ ἀντικειμένου μέρους. Ἐκτός δι
τούτου ὁ βατταρίζων ὀφείλει εἰς τὴν ἐκφώνησιν τῶν γραμ-
μάτων νὰ προφέρῃ ἠμίφωνον ε. Ἐν διαστήματι πέντε ἔτων
ἤγουν ἀπὸ τὸ 1829 ἕως τὸ 1834 ἐθεράπευσεν οὕτως εἰς τὴν
ἐν Παρισίοις ὀρθοφωνητικὸν αὐτοῦ κατάστημα, μὴ πρόκλη-
ζομένων τῶν λοιπῶν σφαλμάτων τῆς λαλιᾶς, 304 βατταρι-
στάς, ἐκ τῶν ὁποίων 247 λέγει ὅτι ἰάθησαν ἐντελῶς.

Πασιγνώστος σχεδὸν ἔγινε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ μέθοδος πε-
κυρίας Λεϊγτ, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἐθεωρεῖτο ὡς μυστήριον. Καὶ
αὐτὴν ἡ ἴασις ἐκτελεῖτο πολλάκις εἰς βραχὺ διάστημα και-
ροῦ, ἐλάχιστα μάλιστα ἐντὸς ὡρῶν τινῶν, ἀλλ' εἰς ἀνθρώπους
μόνον, τῶν ὑποίων αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις εἶναι ἀφαιρέθει-
πτωγμένοι, ὥστε νὰ ἐκτελῶσι μετ' ἐπιμονῆς τὰ διατεταγμένα
ἐν τῇ προσδιορισμένῳ χρόνῳ. Ἡ μέθοδος αὕτη, τὴν ὁποίαν
ἐθελοκτίωσαν καὶ ἐκοινοποίησαν ἀκολούθως ὁ Σχυλλίαιος, ἡ Βι-
νομόννος καὶ ὁ Ὄθων, συνίσταται ἐκτὸς τῆς κατὰ γράμμα
ἐκτελέσεως τῶν διατεταγμένων, εἰς τὴν ἄρσιν τῆς γλώσσης
καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ λοιποῦ μέρους, ταύτης εἰς εἴδη
ὀρίζοντιον (ὥστε ἀπομακρυνομένης τῆς γλώσσης πρὸς τὴν
πίσω ἀπὸ τὴν ὑπερώην, πλατύνεται φυσικῶς τῆ λέξις καὶ
συμπάθειαν ὁ λάρυγξ καὶ ἡ γλωττίς). Εἰς τὴν ἐντεχνίτην ἡμε-
ρῶν τῶν ὀργάνων τῆς φωνῆς καὶ τῆς λαλιᾶς ὁμοῦ μὲ κάποι-
τινας εὐκολονότας τὴν προφορὰν, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς φωνη-
τικὰ ἐπιβόηον, προερχομένην ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν διηρη-
σαν ἐλπίδα καὶ ἐμπιστοσύνην. Οἱ δὲ κανόνες οἱ ἀκολούθου
τὴν προφορὰν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι. 1) Οἱ βατταρίζοντες ὀφεί-
λουσι πρὶν ἀρχίσωσι τὴν ὁμιλίαν νὰ κάμωσι μεγάλας ἀν-
πνοὰς καὶ ἐκπνοὰς, διότι δι' αὐτῶν πλατύνεται ὁ θώραξ, ἡ

ποδιζεται ἡ αὐσώρευσις τοῦ αἵματος εἰς τὴν καρδίαν καὶ
τοὺς πνεύμονας καὶ ἡ πρὸς τὸν ἐγκέφαλον ἐπιβόη αὐτοῦ καὶ
διότι προξενεῖται ἡσυχία τῆς ψυχῆς καὶ ἀπασχόλησις τοῦ
νοῦ. 2) Ἐν τῷ λαλεῖν πρέπει ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν βίαιαν
κίνησιν τῶν ὀργάνων τῆς τε ἀναπνοῆς καὶ τῆς φωνῆς,
διότι αὕτη ἀντὶ νὰ εὐρύνη συστέλλει ἔτι μᾶλλον τὴν γλωτ-
τίδα. 3) Νὰ λαλῶσι μὲ τόνον βαρύν ἔτι, διὰ τοῦ ὁποίου
πλατύνεται περισσότερο τὸ στήθος καὶ ἡ γλωττίς. 4) Νὰ λα-
λῶσι βραδέως, διότι οὕτω λαλοῦντες δύνανται νὰ προσηλθῶσι
τὴν προσοχὴν ὅπου εἶναι περισσοτέρα ἀνάγκη καὶ διότι ἐμ-
ποδιζεται ἡ ἐπανόληψις τῶν λαλούντων. 5) Τότε μόνον νὰ
λαλῶσι ὅταν οἱ πνεύμονες ἦναι ἐμπλοεὶ ἀέρος, διότι ἄλλως
δὲν δύναται νὰ τελεώσῃ μία πρότασις ἀνευ δευτέρας εἰς-
πνοῆς, διὰ τῆς ὁποίας προξενεῖται ὁ βατταρισμός. Ἀπαιτεί-
ται δὲ προσέτι καὶ κατὰ τὸ βαρέως λαλεῖν περισσύτερος ἀήρ.
6) Ἡ πρὸς τὸ λαλεῖν δύναμις πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ τὸν
ἀέρα τὸν ὑπάρχοντα εἰς τὸν θώρακα καὶ τὸν ἐξωθουόμενον διὰ
τῆς ἀνωψώσεως τῆς κοιλίας, ἡ δὲ φωνὴ νὰ ἐκτελεῖται εἰς τὸν
λάρυγγα καὶ ὄχι εἰς τὸ στόμα, ἐπομένως καὶ ἡ δύναμις νὰ
μὴ γίνεται εἰς τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον ἀλλ' εἰς τὸν λάρυγγα,
ἂν θέλωσι νὰ λαλῶσι χωρὶς πρόσκομιμά. 7) Ὀφείλωσι ν' ἀ-
ποσπῶσι τὴν προσοχὴν ἀπὸ τὴν ἐνάρθρῳσιν καὶ νὰ προση-
λθῶσι ταύτην εἰς τὴν φωνὴν, διότι εἰς ταύτην εἶναι ἡ βλάβη,
ἡ δὲ ἐνάρθρῳσις πάσχει διὰ τῆς ἐπιπέσεως τῆς φωνῆς.
8) Νὰ ὑπερισχύῃ ὁ τόνος εἰς τὰς λέξεις, ἐκάστη δὲ λέξις ν'
ἄρχεται ὁμοῦ μὲ τὴν φωνὴν, διότι οὕτω πράττοντες ἐμποδι-
ζεται ἡ ἐμφραξίς τῆς φωνῆς τῆς γλωττίδος, ἥτις συγκεντρώ-
ναι τὴν δύναμιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς φωνῆς. 9) Ὅσοι
τῶν βατταριστῶν προσκόπτουσι εἰς ἐκάστην λέξιν τῆς αὐ-
τῆς προτάσεως, πρέπει νὰ συνθεῖσιν νὰ προφέρωσιν ὁλο-

κληρον τὴν πρότασιν μὴ μίαν εἰσπνοὴν, χωρὶς νὰ ἐλαττωσιν οὐδὲ νὰ διακόπτωσι ποτὲ τὸν πόνον.

Τοὺς βηθέντας λοιπὸν κανόνας φυλάσσοντες ἀκριβῶς ἢ βραβταρίζοντες πρέπει νὰ προφέρωσιν ἕκαστον φλόγγον, καὶ ἕκαστην συλλαβὴν, λέξιν ἢ πρότασιν ὅπου οὗτοι δοκιμάζονται πρόσκοιμα ἢ ἐμπόδιον κατ' ἀρχὰς μὲν μόνην, ἀκαλοῦσας δὲ κατὰ διαφόρους συνθέσεις, ὥστε διὰ τῆς γυμνάσεως νὰ μὴ δοκιμάζωσι καμμίαν δυσκολίαν. Ἰσχυρία τῆς ψυχῆς, πίστις εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, καὶ εἰς τὴν ἐν χρήσει θεραπείαν, εἶναι ἐπίσης ἀναπόφευκτα καθὼς καὶ ἡ ἐπὶ πολὺ γύμνασις. — Ἰατροὶ τινες ἤμως τοῦ βραβταρισμοῦ εἰς Βρυξέλλας καὶ ἄλλου, προσθέτουσιν εἰς τὰ ἤδη βηθέντα καὶ διαφόρους ἄλλας μεστηριώδεις καὶ ἀγυρτικὰς πράξεις

(Clavis u. Prudices Beitrage B. I. H. 4.)

Συνήγισα καὶ τίλος περὶ τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου τῶν κατακαυμάτων.

Ἡ διὰ τῶν κολλητικῶν τούτων ταινιῶν ἀγωγή εἶνε ἰσχυρὰ δαίμα εἰς μόνον τὰ κατακαυμάτα τῶν ἄκρων, καὶ ὁ ὕψιστος μεταχειρίζεται ταύτας διὰ τὸ δύσκολον τῆς ἐπιβολῆς εἰς τὰ δὲν εἶνε πολὺ ἐξαπλωμένα. Τινὲς δὲ τῶν ἀνθρώπων εἶνε πῶς τρυφερόχρωτες, ὥστε αἱ ταινίαι γεννῶσιν εἰς αὐτοὺς φλεγμὴν ἢ ἐρυσίπελας. Ἡ σύνθεσις τοῦ ἐμπλάστρου δὲν εἶνε ἀδιάφορη, τὸ ὀθόνιον, ἐπάνω τοῦ ὁποίου καταχρίεται, δὲν πρέπει νὰ ἦ πολλὰ παχὺ οὐδὲ πολλὰ λεπτόν, καὶ δὲν πρέπει οὔτε πολὺ νὰ καταχρίεται οὔτε ὀλίγον. Τὸ διαχυλῶν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται εἰς τὰ Γαλλικὰ νοσοκομεία ἀρμόζει καλῶς πᾶσι τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα, καὶ τὸ ὁποῖον κλη-

ῆμι βρετίνην μὲν καὶ στέαρ πολὺ, μόλυβδον δὲ ὀλιγώτερον τοῦ ἀρκούντος. Πλὴν τῶν εἰρημένων ἀντενδείξεων μᾶς φέρει εἰς ἔκστασιν ἢ ἐπιφορῆς αὕτη χρῆσις τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου τὸ ὅτι οὐκ ἀπεργάζεται ταχέως, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πληγῆς ταυτοχρόνως οὐλὴν ὄχι πυρηνοειδῆ οὐδὲ γεφυρώδη, ἀλλὰ λείαν, χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τούτο κανὲν ἐμπόδιον οὔτε ἢ ἔκτασις οὔτε τὸ σχῆμα τῆς πληγῆς. (1) Ὁ συγγραφεὺς ἰάτρευσε ἐντελῶς εἰς ἕξ ἡμερῶν διάστημα πληγὰς, εἰς ἧν ἄλλαι μὲν ἦσαν 5 γραμμᾶς κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα, ἄλλαι δὲ 6 κατὰ τὸ ἄλλο σχῆμα, ἐνῶ ἄλλαι πολλὰ μικρότεραι, διὰ νὰ ἰαθῶσιν, ἐχρησάθησαν κατὰ ἄλλην θεραπευτικὴν μεθόδον 10 ἕως 14 ἡμέρας· ἐκτός δὲ τούτου τῆς ἐπιθέσεως ταύτης ἡ μέθοδος δὲν ἐπιφέρει οὐδὲ πόνον (2).

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἐπιτυχῆς ταύτης μεθόδου ἀναφέρω ὁ συγγραφεὺς 19 τῆς 2, 3 καὶ 4 τάξεως κατακαυμάτα, τὰ ὁποῖα ἐπουλώθησαν τελείως, καὶ 3 μὲν ἐξ αὐτῶν εἰς 5 ἡμέρας, 5 δὲ εἰς 7, 2 δὲ εἰς 8, ἄλλα 2 εἰς 10, 1 εἰς 14,

(1) Ἡ μέθοδος αὐτὴ ἐπέτυχε καλλίστα εἰς ὀλίγα τινὰ τῆς πρώτης δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως κατὰ τὴν παλαιάν καὶ τοὺς δακτύλους τῆς χειρὸς κατακαυμάτα, τὰ ὁποῖα ἔτυχε νὰ ἰδοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα ἰσθῆσαι εἰς δύο ἕως δώδεκα ἡμερῶν διάστημα. (Σημ. τοῦ Π.)

(2) Ἀναγκαῖον ἔμως εἶνε νὰ ἀφοιρῇ ὁ ἰατρὸς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς κατακαύσεως τὴν ἐπιδερμίδα, ἥτις ἐγείρεται εἰς φλόγαίνον, ἐπειδὴ ἡ ἀνισταμένη ἐπιδερμὶς, ἐὰν μὲν ἦνε τρυφερὰ, συναχεται εἰς πτυχὰς, διὰ τῶν ὁποίων δὲν σφραῖσται μὲ τὴν ὑποκειμένην ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος, ἀλλὰ ὀλίγη τὰντην, καὶ ἐπαμένους γίνεται ἐπὶ ὧν τὸ μέρος· ἐὰν δὲ σκληρὰ καὶ παχύεια, ὥς εἶνε εἰς πολλῶν χωρίων καὶ χειρότερον χείρας, πιεζομένη διὰ τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ὀλίγη διὰ τοῦ πάχους τῆς κατὰ τὸν τόπον τῆς ἐκκαύσεως ἀπορημοθεῖσιν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος, καὶ ἐπιφέρει πόνους, πράγμα τὸ ὁποῖον ἀνίσταται νὰ συμβῇ κατὰ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν.

(Σημ. τοῦ Π.)

καὶ ἰ εἰς 16. Καὶ εἰς τῆς ἰάσεως αὐτῶν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον δὲν ἔδειξε κέρμειαν δύναμιν, οὔτε ἡ ἡλικία, οὔτε ἡ πεπονηθὴς τόπος, οὔτε ἡ ἔκτασις τῆς κυρτικαύσεως. Διότι ἀπὸ τὰ κατακαύματα ὅσα μόνον 5 ἡμέρας διήρκεσαν, ἦσαν τὸ ἐν μὲν ἐπάνω εἰς τὴν ράχην τοῦ ποδός, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸν πῆχυν· ἀπὸ ἐκεῖνα δὲ, ὅσα διήρκεσαν 6 ἡμέρας, ἦσαν ἐν μὲν εἰς τὸν πῆχυν, 2 δὲ κατὰ τὸ πέλμα τοῦ ποδός, καὶ 2 κατὰ τὴν κνήμην· ἀπ' ὅσα δὲ διήρκεσαν 7 ἡμέρας ἦσαν ἐν μὲν κατὰ τὴν χεῖρα, ἐν δὲ κατὰ τὸν πῆχυν, ἐν δὲ κατὰ τὴν ράχην τοῦ ποδός καὶ 4 κατὰ τὴν κνήμην· κατὰ δὲ τὴν ράχην καὶ τὸ πέλμα τοῦ ποδός ἦσαν ὅσα διέμειναν 8, καὶ 14 ἢ 16 ἡμέραι· κατὰ δὲ τὴν κνήμην τὰ δεκάημερα· καὶ ἐν μόνον τὸ ὁποῖον διέμειναν 23 ἡμέρας ἦτο κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον, καὶ ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ προήλθεν ἀπὸ τὴν διὰ βάθους μεγάλην βλάβην. Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων ἀπὸ τὸν συγγραφεὴ μὰς κατὰ τὴν ἡδὴ ρηθέντα τρόπον θεραπευθέντων κατακαυμάτων συμπεραίνεται, ὅτι τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου αἱ ταινίαι ἰατρῶν σιν εἰς 4 μὲν ἕως 8 ἡμέρας τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως τὰ κατακαύματα, εἰς 8 δὲ ἢ δώδεκα τὰ τῆς τρίτης καὶ τέταρτης, εἰς 14 ἢ 30 ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ἐσχάραι· καὶ ὅτι ἐν γένει ἡ ταχέια αὐτῶν ἐνέργεια εἶνε μέλλον εἰς τὰ διὰ βάθους ἢ εἰς τὰ κατὰ ἔκτασιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος κατακαύματα· καὶ ἡ βεβαία αὐτῶν δράσις δὲν διαφέρει τελείως εἰς ὅπμιανδήποτε χρόνον τοῦ κατακαύματος καὶ ἂν μεταχειρισθῶμεν αὐτὰς, ἐπομένως τὴν αὐτὴν ὠφέλιον παρέχουσιν αὐταὶ ἂν ἐπιβληθῶσιν εἰς κατάκαυμα, τοῦ ἴσου ἢ ἐπιφανείας εἶναι πρὸ καιροῦ τινος ἢ δὴ ἐλκωμένη, καθὼς καὶ ἂν ἐπιβληθῶσιν εἰς κατάκαυμα εὐθὺς μετὰ τὴν ἀφαίρισιν τῶν φλυκταινῶν· τοῦτο δὲ εἶνε τὸ ὄφελος καθ' ὅ ὑπερτεροῦσιν αὐταὶ τὰ ἄλλα πρὸς τὰ κατακαύματα προσφερόμενα βοήθημα.

ὡς νομίσητις, ὅτι ἡ ἐπωφελὴς αὕτη ἐνέργεια τῶν ταινῶν τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου εἰς τὰ κατακαύματα προέρχεται ἀπὸ τὴν πίεσιν, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουσιν αὐταὶ εἰς τὴν ἐπιφανείαν τοῦ πεπονηθότος τόπου· ἀλλ' ὁ Οὐελπὼς, διὰ τὴν πληροφορηθῆ τοῦτο βεβαίως, μετεχειρίσθη διαφόρους τρόπων πίεσεως ἢ γούον τὴν πίεσιν διὰ τοῦ ἐν κύκλῳ ἐπιδέσμου ἐπιβαλὼν πρῶτον εἰς διαφόρου τάξεως κατακαύματα ἄλλα πρὸν ὀδόνιον θηροειδῶς ἐγκεκομένον καὶ μετ' ἀπλῆν κηρωτὴν ἀλειφὴν ἀλειμένον, ἄλλοτε δὲ μοτὸν ξηρὸν, ἢ διάβροχον εἰς διάλυμα χλωροῦ, ἄλλοτε δὲ κηρωτὴν ὀθόνην, ἄλλοτε δὲ λεπτὸν μολύβδινον πέταλον κ.τ.λ. καὶ εἶδεν, ὅτι ὅλων τούτων ἡ ἐνέργεια ἦτο διάφορος, καὶ ὅτι οἱ διάφοροι οὗτοι τρόποι τῆς πίεσεως ἰάτρειον μὲν τὰ κατακαύματα, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον καὶ βραδέως, καὶ ὄχι καθὼς αἱ ἄνω ρηθεῖσαι ταινίαι τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου. Ὁ Οὐελπὼς λοιπὸν νομίσεις ἐκ τούτου, ὅτι ἡ δραστηρίως τῶν ταινῶν ἐνέργεια προέρχεται ἀπὸ τὴν οὐσίαν τοῦ ἐμπλάστρου ἔδοκίμασε νὰ θεραπεύσῃ πολλά κατακαύματα διαφόρου τάξεως, ἐπιβαλὼν τὸ σύνθετον διὰ λυθαργύρου ἐμπλάστρον, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῆ καὶ κερμειαν πίεσιν, καὶ εἶδεν, ὅτι τὸ ἐμπλάστρον τοῦτο ἐνέργει μὲν εἰς τὰς τῶν κατακαυμάτων, ἀλλ' ὄχι τόσον δραστηρίως ὡς αἱ ταινίαι, οὐδὲ ὅταν ἐμεταχειρίζετο καὶ τὴν πίεσιν διὰ τοῦ ἐν κύκλῳ ἐπιδέσμου. Εἰς ἕνα λόγον λοιπὸν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ταινίαι τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἐνεργοῦσι δραστηρίως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν συστατικῶν τοῦ ἐμπλάστρου καὶ τῆς πίεσεως.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Οὐελπὼς ἐμεταχειρίσθη τὰς ταινίας τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἀπὸ τὸ 1829 ἔτος κατὰ τὴν Πῶντων καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας νεοτρότους καὶ πεπαλαιωμένους λύσεις τῆς συνεχείας τῶν ἄκρων, καὶ εὗρηκε ταύτας ὡ-

φελιμοτάτας· ἐμεταχειρίσθη ταύτας μὲ ἐξάκιον ἐπιτομίαις εἰς τὰ ἔλλα ὅσα ἦσαν ἔκγονα γαγγραιίνης τοῦ δέρματος καὶ τοῦ φλεγμονώδους ἐρυσιπέλατος· εἰς τὰ δι' ἐγγειφίσεων μὲ ἀποβολῆς τῆς οὐσίας γινόμενα τραύματα· εἰς τὰ χειρῶν καὶ ἀφροδίσια ἔλλα, καὶ εἰς τοιαῦτα ἀκόμη ἔλλα, τὰ ἵπαις εὐκόλως ἐδύνατό τις νὰ νομίση ἔκγονα καρρινώδους ἔξως, καὶ εἰς πολλοὺς ἐσθιομένους ἐρπητας (Herp. rodens). Ἀλλ' εἰς ταῦτα πρέπει πρῶτον νὰ φράξωμεν τὴν πηγὴν τῆς παρῶρας ἐπιθίγοντες ἄπαξ ἢ δις τὴν ἑλκιδῶδη ἐπιφάνειαν μὲ τὸν νιτρικὸν ὀξειδωμένον ὑγρὸν ὑδράργυρον. Ἀπὸ τῆς καλῆς καὶ τῆς ἐκβάσεις ἐνθαφρυνθεῖς ὁ Οὐελπὼς ἐδοκίμασε τὰς ταινίας τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου καὶ εἰς φλεγμονὰς ὑπὸ τὸ δίσκον κειμένας χωρὶς νὰ ἦνε καὶ οὐδεμίαν λύσις συνεχεῖας τοῦ ἐπιθιμένου δέρματος· φλεγμοναὶ ὀξεῖται καὶ παλαμισαὶ τὸ μέγεθος, καὶ κίρσοειδῆ ἐπάσματα, τὰ ὅποια περιεκυκλόθη ἐπὶ φλεγμονώδεις τριήμερον ἐρυσίπελαις, ἰάθησαν τάχιστα διὰ περιβολῆς ταινιῶν τοῦ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου.

(Revue médicale. Juin. et Juillet. 1835.)

I. G.

Περὶ γροθίης φλεγμονῆς τοῦ βραχίονος μυελού.

ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Οὐελπὼς.

Εἰκοσαετῆς νέος, βιβλιοδότης ἐργάτης, ἦλθεν εἰς τὸ νοσημεῖον τὴν 21 Ἀπριλίου 18—πάσχων ἀτελεῖ τῶν κάτω ἐκκρινῶν παράλυσιν ἣτις ἐγεννήθη, ὡς ἔλεγε, κατ' ὀλίγον πρὸ ἑξήκω μηνῶν ἀπὸ ὑγρῶν οὐσιῶν ἴσως. Δὲν ἦτο δὲ ἀνόρεκτος, εἶχε τὸν σφυγμὸν πλήρη, καὶ ἐπόνει ὅταν ἐθλίβητο ἔσθην ἢ βραχίς αὐτοῦ κατὰ τὴν ὀσφύν· διετάχθη φλεβοτομία, προσδοκῶν βδελῶν καὶ ἀφλέγμαντος διαίτα· τὸ ἀφαιρεθὲν αἷμα ἐπέ-

καὶ τὸ πιπτηγὸς αὐτοῦ μέρος περιεκλύζετο ὡς ἀν' νησίδιον ἀπὸ τῶν ὀφθῶν φέρον κατὰ τὴν ἐπιφάνειάν του ἐπίταγον. Μετὰ τὴν κίνησιν τοῦ αἵματος ὁ ἄρρωστος ἐδύνατο μὲν νὰ κινήσῃ τὰ κάτω ἄκρα εὐλαυριότερα ἠσθάνετο ὅμως ἀκόμη τοὺς πότους ἠσθάνετο κατὰ τὴν ὀσφύν. Τὴν 25 τοῦ Ἀπριλίου διὰ τομῆς τῆς φλεβῆς ἀφηρέθη καὶ πάλιν αἷμα, τὸ ὅποιον ἦτον ὡς καὶ τὸ προλαβόντως ἀφαιρηθὲν, καὶ ὁ ἄρρωστος ἐποτίσθη νιτρίκῳ καὶ μετὰ τοῦτο καλόμेलι ἠνωμένον μὲ τὴν ἐρυθρὰν δακτυλίτιν, (digital. purpure.). Ἡ δυσκίνησις τῶν κάτω ἄκρων ἠλαττοῦτο ὁλονέν μαλονότι οἱ πόνοι αὐτῶν κατὰ τὴν ἄρθρωσιν ἐπέμενον· ἐπαύσαμεν δὲ τὴν δόσιν τοῦ καλομέλιτος, ἐπαυθὲν ἐγεννήθη πολὺς σιελισμὸς καὶ διάρροια. Ἀλλὰ τὴν νύκτα κατὰ τὴν 24 τοῦ Μαΐου ἐπῆλθεν τρεῖς παροξισμοὶ ἐπιληπτικοί, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρρώστου ἦτο τὴν ἀνάσθησιν ἡμέραν ἡλλοιωμένον· τὴν δὲ 29 ἐπῆλθε θάνατος.

Εἰς τὴν ἀνατομὴν τοῦ νεκροῦ εὐρέθη ἡ μὲν παχεῖα μήνιγξ σφιγκτὰ σφιγκεκολλημένη μὲ τὸ κρανίον, ὁ δὲ ἐγκεφαλος αἵματος πεπληθῶς καὶ μάλιστα κατὰ τὴν μυελώδη αὐτοῦ οὐσίαν· αἱ δὲ κοιλίαι τοῦ ἐγκεφαλοῦ μὲ μετρίαν ποσότητα ὑδατος. Εἰς τὴν ἀνατομὴν τῆς στήλης τῶν σπονδύλων εὐρέθησαν κατὰ μὲν τὴν ἐκτὸς καὶ ὀπίσθιον ἐπιφάνειαν τῆς παχεῖας μήνιγξος ἀγγεῖα διογκωμένα ἀπὸ αἵμα καὶ ἔχνη φλεγμονῆς, κατὰ δὲ τὸν τόπον τῶν κατωτάτων σπονδύλων τοῦ θώρακος καὶ ἀνωτάτων τῆς ὀσφύος ἡ παχεῖα μήνιγξ διογκωμένη ἀπὸ συλλογῆν ὑγροῦ· καὶ ἀφ' οὗ διεσχάσθη ἐξεχύθη διῆδρωμα πολὺ μέρος μὲν ὑγρὸν, μέρος δὲ πηκτωματώδες, τὸ ὅποιον ἦτον ἐπάνω εἰς τὸν βραχίτην μυελόν. Αἱ δὲ βραχίτιδες ἀρτηρίαι εὐρέθησαν ὑπερβαλλόντως διογκωμέναι ἀπὸ αἵμα. Τὰ ἔχνη τῆς φλεγμονῆς ἐγένοντο ἀφανέστερα καθ' ὅσον ἐπρόχώρου ἀπὸ τὸν βραχίτην τόπον πρὸς τὰ ἄνω. Ἐκ τού-

του λαπιόν, ὅτι ἡ φλεγμονὴ κατεῖχε κυρίως τὴν ὀπίσθη ἐπιφάνειαν τοῦ ῥαχίτου μυαλοῦ καὶ ἐφαίνοντο καθαρὰ κατὰ τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν τῆς παχειάς μήνιγκος, ἐξαιρέτως ἐ πόνος, τὸν ὁποῖον ἠσθάνετο ὁ ἄρρωστος ἐπιθλιβόμενος ἐξωθεν κατὰ τὸν τόπον τούτον. Ἡ δὲ παράλυσις τῶν κάτω ἄκρων ἦτο ἐκγονος τῆς γενομένης πίσεως τοῦ ῥαχίτου μυαλοῦ.

Περὶ παραλύσεως τοῦ προσωπικοῦ νεύρου.

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ *Οὐλερρίχου.*

Γυναικὸς τινος, ἥτις εἰς καιρὸν μεγάλων καυμάτων ἐτυξείδευεν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν εἰς τὴν Γερμανίαν, συνέθη νὰ γένη παράλυσις ὅλων τῶν μυῶν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ προσώπου, εἰς τοὺς ὁποίους διασπείρεται τὸ προσωπικὸν νεῦρον μετὰ προηγουμένου λαπαρῶν πόνου τῆς κεφαλῆς. Βίς τὴν παράλυσιν ταύτην οἱ μὲν ὑπηρετοῦντες τὴν μάσσησιν μῦς, εἰς τοὺς ὁποίους ὡς γνωρίζομεν, διασπείρονται νεῦρα τῆς ἐλάσσου μοίρας τοῦ τρίτου κλάδου τῆς πέμπτης συζυγίας, ἐκτελεῖται ἀνεοχλήτως τὸ ἔργον τῶν οἱ δὲ κύριοι μῦς τοῦ προσώπου, οἵτινες σχηματίζουσι τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου ἕμεον ἀκίνητοι, καὶ τὸ στόμα συνεσπάτο πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, δια ἐλάλει ἡ ἀσθενής. Ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς δὲν ἐκκαταμύεται καὶ ἡ ἀσθενής διὰ νὰ θεραπεύσῃ ὁπωσοῦν τὸ κακὸν ἔστραφι πρὸς τὰ ἄνω τὸν βολβὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς τρόπον, ὥστε ἀνάθη τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑποκάτω τοῦ μὴ καταμυωμένου βλεφάρου (διὰ βοήθειας τοῦ ἄνω ὀρθίου μυῶς (muscul. rect. superior), εἰς τὸν ὁποῖον διασπείρεται τὸ κινεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς νεῦρον (Nerv. oculomotorius). Ἡ δὲ αἰσθησις τοῦ μέρους τούτου τοῦ προσώπου ἦτο κατὰ φύσιν, ἐπειδὴ, ὡς εἶπα γνωστὸν, ἐκτελεῖται ἀπὸ τοὺς τρεῖς κλάδους τοῦ νεύρου τῆς

πέμπτης συζυγίας. Καὶ τοῦτο χρησιμεύει πρὸς ἀποδείξιν τῆς ῥόδου τῆς διδασκαλίας τοῦ Καρόλου Βέλλου. Ἡ ἀσθενής ἐπέσχεν ἐκτὸς τῆς εἰρημένης ἀδιακόπου παραλύσεως ἀπὸ περιθωρῶν πόνους καὶ αἰσθησιν θερμασίας κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς κεφαλῆς· διηγεῖτο δὲ, ὅτι πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν εἶχεν ἐκκληθῆ, ἐν ᾧ ἦτον εἰς τὴν Στοκόλμην (Stockholm), ἀπὸ παραμοιῶν καταβολὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν θρῆς ἐλυτρώθη μετὰ ῥῆσις. Ἀλλ' ἡ καταβολὴ αὕτη, ὡς ἐφανερῶθ μετὰ ἀκριβεσίαν ἔρευναν, δὲν ἦτο παράλυσις, ἀλλὰ σπασμὸς τῶν αὐτῶν μυῶν τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ προσώπου. Ἡ εὐφυὴς ἀσθεὶν ἦτον ἄλλως ὑγιῆς καὶ χωρὶς βλάβην τινὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς διανοίας· καὶ ἐλάλει μὲ μικρὰν μὲν, ἀλλ' ὄχι ἀπαισθητὴν δυσκολίαν κρατῶσα τὴν χεῖρα τῆς ἐπάνω εἰς τὴν ἀριστερὰν παρεῖαν, διὰ τὴν τήρησιν δι' αὐτῆς τὸ εἶδος σχῆμα τοῦ στόματος, ὅταν ἤθελε νὰ προφέρῃ λόγια τινα μόνον. Εἶναι δὲ σχεδὸν βέβαιον, ὅτι ἰδίῳ τὸ προσωπικὸν νεῦρον ἐνόσει ἐντὸς τοῦ κρανίου, ἐπειδὴ προηγήθη διὰ καιρὸν τινα λαπαρῶς πόνος τῆς κεφαλῆς καὶ ἡ πρόγνωσις αὐτοῦ, πολὺ χειροτέρα, ἢ ἐὰν ἐπέφερε τὴν παράλυσιν τοῦ νεύρου τούτου ἐκτὸς τοῦ κρανίου μηχανικὰ τις αἰτία ἢ αἰφνῆδιος φύξις. Περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς προβληθείσης παρ' ἐμοῦ θεραπείας δὲν ἔχω τι νὰ εἶπω, ἐπειδὴ ἡ ἀσθεὶς ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας, καθὼς ἑμῶς ἔμαθα ἔπειτα ἀπίθανε μετὰ ἓν ἔτος.

Περὶ σχαδόνων τοῦ οἴστρου (oestrus bovis.)

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ *Δελαβήγνου.*

Ἀριετὰ σπάνιον νόσημα ἐκ σχαδόνων ὑπὸ τὸ δέρμα εἰς δυσασὸν ἔτυχε νὰ ἱατρεύσω κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τοῦ 18—ἔτους. Γυνή τις ἔφερεν εἰς ἐμὲ τὸ ἐνδοκατέες τέκνον τῆς

ἔχον ἔλκος κατὰ τὸ τριχωτὸν μέρος τῆς κεφαλῆς του, ἢ ὁποῖον εἶχε γίνῃ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐπέφερε δριμυτάτους πόρους· ὅλα τὰ οἰκιακὰ φάρμακα ἔμεναν ἀτελεσφόρητα. Ἐπάγω καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς ἦτον ἐπίσημον ἔπαρμα καλυπτόμενον ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ ἀπὸ πυώδη ἐσχάρα, ὑποκάτω τῆς ὁποίας ὄλιγα μέρη ἀνέβρου ἰχωρῶδες πῦον. Μετὰ τὴν ἀποξέρισιν τῶν τριχῶν καὶ τῆς εἰρημενῆς ἐσχάρης ἐφαίνετο κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἔπαρματος στόμιον μιᾶς γραμμῆς μέγεθος ἔχον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκινεῖτο τὶ ἰδιαζόντως. Ἡ ἰδιάζουσα αὕτη κίση ἐπαυσεν, ὅταν, θέλων νὰ ἐρευνησῶ τὸ βάθος τοῦ ἔλκος, ἐβάλλον τὴν μῆλην, ἥτις εἰσέδυσεν εὐκόλως ἕως ἓξ καὶ ἕμισον περίπου δάκτυλον ὑπὸ τὸ δέριμα, καὶ ἀνεφάνη ἐκ τῆς εἰς τὸ στόμιον τοῦ ἔλκος μετὰ τὴν ἐκβολὴν τῆς μῆλης ἑμβολῶν δὲ τὴν λαβίδα ἐξείλκυσα σχαδῶνα ἡμισείας γραμμῆς μᾶκρος καὶ πλειοτέρων πᾶχος ἔχουσαν ὀλίγας σπηγὰς τῆς ὥρας μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν αὐτῆς ἀνεφάνη καὶ δευτέρα εἰς τὸ στόμιον καὶ ἐξεγκύσθη καὶ αὕτη ὡς καὶ ἡ πρώτη, καὶ αὕτη ἐξεγκύσθησαν καὶ ἕνδεκα ἄλλαι ἀκόμη, τῶν ὁποίων τὰς ἑνὴν διεφύλαξα. Μετὰ δὲ τὸν ἐξελκυσμὸν τούτων ἰάθη ἔπειτα τὸ ἔλκος καὶ τὸ ἔπαρμα εἰς ὀλίγας ἡμέρας. Τὸ δὲ περίφηγον εἶναι, ὅτι εἰς μίαν κορδύλην ἐνείγοντο ὅλαι καὶ σχαδῶνες, ἢ ὡς συνήθως εἰς μίαν κορδύλην ἐνέχεται μία σχαδῶν.

Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὀξικκοῦ μολύβδου πρὸς τὰς αἰμορραγίας τῆς μήτρας.

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ *Ἐίχε. Δόβεργου.*

Ἀνοσιμώτατον βοήθημα πρὸς τὰς αἰμορραγίας τῆς μήτρας, καὶ πρὸς τὰς εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν γινομένας, καὶ πρὸς

τὰς χρονίας, εὗρηκα τὸν ὀξικκὸν μολύβδον, τὸν ὁποῖον Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ ἱατροὶ ὑπερεπήνεσαν. Λι αἰμορραγίαί τῆς μήτρας, πρὸς ὅσας ἐμσταχερίσθη τὸν ὀξικκὸν μολύβδον, ἦσαν τοιαῦται, πρὸς τὰς ὁποίας εἶχαν δοθῆ ἀνωφελῶς πολλὴν ἢ ὀλίγον κερὸν ἄλλα πολλὰ φάρμακα, καὶ δύο μάλιστα ἐξ αὐτῶν δὲ τὴν μεγάλην τοῦ αἵματος χύσιν εἶχαν ἐξασθενήσει τὸσον τὰς ἀσθενεῖς, ὥστε ἐπέκειτο κίνδυνος τῆς ζωῆς. Τοῦ φαρμάκου τούτου ἐδόθησαν δύοσις μεγάλαι, ἤγουν δύο ἕως τρία σιτάρια μὲν ἐν τεταρτημέριον σιταρίου τοῦ ὁπίου ἀνάμειγμένα τὴν πᾶσαν ὥραν ἢ τὴν πᾶσαν δευτέραν ἢ τρίτην ὥραν. Καὶ ἵνασι μὲν ἐτελεσφόρησαν τινὲς μόνον δόσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνασι ἐποχρεία νὰ δοθῆ τοῦτο δύο ἕως τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέμιαν, ὥστε εἰς μίαν τῶν ἀσθενῶν ἐδόθη εἰς ἓξ ὥρων διάστημα μία δραχμή· καὶ εἰς καμμίαν τῶν πέντε ἀσθενῶν δὲν ἴκα βλάβην τινα οὔτε ἐν καιρῷ τῆς χρήσεώς του οὔτε μετέπειτα.

Περὶ ἀνδρομανίας (Nymphomania) βοτηρικῶν καθῶν καὶ ἐμείθων ἐκγότου.

ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ *Λιππιζίου.*

Γραμματοκομιστοῦ γυνή, ἥτις εἶχε περάσει τὰ κλιμακτηρικὰ ἔτη, ἔπασχε πρότερον ἀπὸ ἀσκαρίδας, αἱ ὁποῖαι διερέθιζον αὐτὴν εἰς μαλακίαν (onanie), καὶ πρὸ τεσσάρων ἡδὴ ἰτῶν ἀπὸ ἀφόρητον κνησμὸν κατὰ τὸν κολεόν, ἔπειτα δὲ καὶ κατ' ὅλον τὸ σῶμα· ὁ κνησμὸς μετέπεσεν εἰς ὄρημν ἀσχετον ἐκ τὰ ἀφροδίσεια· ἡ ὄρημν ὑπερνεκῆτο μὲν διὰ τῆς δυνάμειος τῆς αἰδοῦς, ἀλλὰ τέλος ἐπραῦνετο διὰ τῆς συνουσίας. Τοιοῦτος παροξυσμὸς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐδόθησαν πολλάκις εἰς ἄλλας χώρας ὅχι ὀλίγα, ἔτυχε νὰ ἴδω καὶ νὰ θεραπεύσω κατὰ τὸν Μάϊον καὶ Ἰούνιον μῆνα τοῦ 18—. Ἀφ' ὅσα ἐπρόβηρα βοηθήματα ἠύζανε μὲν τὸ κακὸν ἢ τοπικὴ χρῆσις τῆς καζουράς, ἐλάττωσε δὲ ἡ ψύξις· σιμὰ τούτων ἠνοχλήθη κατόπιν ἡ ἀσθενής μου καὶ ἀπὸ λευκῶν ροῦν καὶ βλενωδῆ πυρετόν. Εἰς δὲ τὰ μεταξὺ τῶν παροξυσμῶν διαλείμματα ἐκυριεύετο ἀπὸ ἀκαταστασίαν μεγάλην καὶ ἀναισθησίαν.

Παρατηρῶν δὲ τὰ διὰ τῆς ποτίσεως τοῦ καλομέλιτος μετὰ βίας ἐκκενούμενα κόπρανα καὶ τὰ οὔρα, εὔρηκα εἰς μὲν τὰ πρῶτα πολλάς, εἰς δὲ τὰ δεύτερα ὀλίγας καὶ σπανίως φαινομένας ἐλμίνθας ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀγαμοίου *τριχοκεφάλου* (*trichocephalus dispar*) κατὰ τὸν Βρέμσηρον, τὰς ὁποίας εἶδειξα καὶ εἰς πολλοὺς φίλους μου. Ἡ ἐξέτασις ἔπριπε νὰ γείνη μὲ πολλὴν προσοχὴν, ἐπειδὴ αἱ λεπτόταται αὐταὶ ἐλμίνθαι ἐκφεύγουσιν εὐκόλως τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ. Ὅθεν ἐπρόσφερα ἔσω μὲν ἔγχυμα ρίζης νάρδου ἀγρίας (*valerian. sylvestris*) μίξῃ μὲ ἀροτόνου τοῦ ἄρρενος σπέρμα (*sem. sautonic.*) καὶ καλάμελι μὲ καφουράν καὶ ἰαλάπης ρίζαν ἐναλλάξ, καὶ εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐτίθετο ἄλλοτε μὲν στάλαγμα διαφονοκράσου (*αἷ. Laurocerasi*) ἄλλοτε δὲ ὅπιον ἔσωθεν δὲ, ἀφ' οὗ ἐλαττώθη τὸ ἔρευθος διὰ προσβολῆς βδελλῶν εἰς τοὺς μηρούς, ἐνέσεις ἀπὸ κομμωδῆ ὑδράργυρον (*mercurius guimmosus*) ἐκχύλισμα ὑσκυάμου καὶ στάλαγμα διαφονοκράσου συγχειμένας. Μετὰ τὰ βοηθήματα ταῦτα ἐλαττώθη εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὁ κνησμός τοῦ σώματος ὅλου καὶ τῶν γεννητικῶν μορίων· αἱ σαρκικαὶ ὀρέξεις ἐξηλαίφθησαν καὶ ἔμεινεν ὁ μόνον πρόσκαιρος νάρκη καὶ βραχεῖα ὄρμη εἰς τὴν συνουσίαν. Τὰ βοηθήματα πολὺν χρόνον δαθέντα ἐπέφεραν κένωσιν πολλῆς βλέννης καὶ ἐλμίνθων διὰ τῆς ἀποπατίσεως καὶ οὐρήσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰς νύκτας ἔμεναν ἡ ἀσθενῆς ἀκοίμητος διὰ τὸν ἀφροδισίων, ἀναίρων, ἐμαγάλυνα τὴν δόσιν τῆς καφουράς ἕως ἑξῆς σιτάρια, τοῦ δὲ ὀπίου ἕως τρία, καὶ ἀνέγραψα καταπότιμα ἀπὸ σίφιου τὸ μηδικόν (*as. foetid.*), ἐκχύλισμα γεντιανῆς καὶ σαρκέλαιον τοῦ διπτελλίου (*ol. animal. Diprel.*) ἢ λήψις τῶν ὁποίων ἐπέφερον εἰς τὴν ἀρχὴν σπασμοῦ τῆς μήτρας, ἀλλ' ἔπειτα καύσαν τοῦ ἔρευθισμοῦ πολυχρονιωτέρως ἕως ἰατραιετοῦ ἡ ἀσθενῆς αὐτὴ ἀφ' οὗ ἐξώσθησαν αἱ ἐλμίνθαι, εἰς δὲν ἀνεβίωναν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τοὺς παροξυσμοὺς τὰ παρόντα ὑστερικὰ, τὸ ἀσστατον αὐτῆς πρὸς τὰς ἀποφάσεις, ἢ κακὴ τῆς συνήθειαι νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἕκαστον τῶν φαρμάκων τὴν ἔβλαπτε κατ' ἰδίαν.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος τοῦ *Κασσίου*.)

Μεταγεννητική παρακολούθηση 17 Μηνών μετά την γέννηση 1938

Μηνών	Ημέρ.	Βαρέματα	Αιμία	Ουρογεννητικό	Παθολογία	Ανάλυση	Ανάλυση	Ανάλυση	Ανάλυση	Ανάλυση	Ανάλυση
1	28, 3	28, 3	28, 3	9	11	0	0	0	0	0	0
2	28, 3	28, 3	28, 3	11	12	0	0	0	0	0	0
3	28, 1	28, 1	28, 1	12	13	0	0	0	0	0	0
4	28, 1	28, 1	28, 1	13	14	0	0	0	0	0	0
5	27, 11	27, 11	27, 11	14	15	0	0	0	0	0	0
6	27, 9	27, 9	27, 9	15	16	0	0	0	0	0	0
7	27, 9	27, 9	27, 9	16	17	0	0	0	0	0	0
8	27, 9	27, 9	27, 9	17	18	0	0	0	0	0	0
9	27, 9	27, 9	27, 9	18	19	0	0	0	0	0	0
10	28, 1	28, 1	28, 1	19	20	0	0	0	0	0	0
11	28, 1	28, 1	28, 1	20	21	0	0	0	0	0	0
12	28, 1	28, 1	28, 1	21	22	0	0	0	0	0	0
13	28, 1	28, 1	28, 1	22	23	0	0	0	0	0	0
14	28, 1	28, 1	28, 1	23	24	0	0	0	0	0	0
15	28, 1	28, 1	28, 1	24	25	0	0	0	0	0	0
16	28, 1	28, 1	28, 1	25	26	0	0	0	0	0	0
17	28, 1	28, 1	28, 1	26	27	0	0	0	0	0	0
18	28, 1	28, 1	28, 1	27	28	0	0	0	0	0	0
19	27, 11	27, 11	27, 11	28	29	0	0	0	0	0	0
20	27, 9	27, 9	27, 9	29	30	0	0	0	0	0	0
21	27, 9	27, 9	27, 9	30	31	0	0	0	0	0	0
22	27, 9	27, 9	27, 9	31	32	0	0	0	0	0	0
23	28, 1	28, 1	28, 1	32	33	0	0	0	0	0	0
24	28, 1	28, 1	28, 1	33	34	0	0	0	0	0	0
25	28, 1	28, 1	28, 1	34	35	0	0	0	0	0	0
26	28, 1	28, 1	28, 1	35	36	0	0	0	0	0	0
27	27, 10	27, 10	27, 10	36	37	0	0	0	0	0	0
28	27, 9	27, 9	27, 9	37	38	0	0	0	0	0	0
29	27, 9	27, 9	27, 9	38	39	0	0	0	0	0	0
30	27, 9	27, 9	27, 9	39	40	0	0	0	0	0	0
31	27, 9	27, 9	27, 9	40	41	0	0	0	0	0	0

Παθολογία μεταγεννητική 17 Μηνών μετά την γέννηση 1938.

Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι η κατάσταση των βρεφών που παρακολουθήσαμε τους πρώτους 41 μήνες της ζωής τους είναι εξαιρετικά καλή και ότι η μεταγεννητική παρακολούθηση είναι απαραίτητη για την πρόληψη των παθολογιών.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ι.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Μαΐου 1838.

ΒΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΒΙΛΕΛΜΟΥ ΟΥΦΕΛΛΑΝΟΥ.

§. α' Τὸ φύσει φιλομαθὲς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ φιλόκαλον ὁ Πλούταρχος θεωρῶν, κατέκρινε δικαίως τοὺς τούτω καταχρωμένους πρὸς τὰ μηδεμίᾳ ἄξια σπουδῆς ἀκούσματα καὶ θεάματα, τῶν δὲ καλῶν καὶ ὠφελίμων παραμελοῦντας. Τοιαῦτα δὲ μαθήματα μάλιστα μὲν ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ τερπνὰ καὶ ἀγαπητὰ φαίνονται μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ οἱ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν βίαι· διότι ἐκ τῆς τούτων ἀναγνώσεως καὶ μελέτης ἀναδίδεται ζῆλος μιμητικὸς, καὶ πνεῦμα σωτήριον ἠθοποιῶν τὸν εὐαίσθητον ἀναγνώστην, καὶ τὴν ψυχὴν ἐνθουσιάζον, καὶ πρακτικῶς διεγείρον πρὸς ἐξομίωσιν μετὰ τῆς ἱστορουμένης ἀρετῆς (α). Ἄλλ' ἂν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τόσον ὠφέλιμον ἐκρίνετο καὶ διδακτικὸν (ὅποσον καὶ ὑπάρχει ἀναντιρρήτως) ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν βιογραφία, εἴξει ἄρα γὰρ καὶ καθ' ἡμᾶς τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ ἄξιαν τὸ ἔργον; περὶ τούτου δυσκόλως καταναύει (νομίζω) πᾶς ὅστις παρατηρεῖ τοῦ καθ' ἡμᾶς ὑλόφρονος αἰῶνος τὴν ἠλικὴν δια-

(α) Δλ. Πλουτάρχ. Βίον Περικλ. §. 1—2.

φθορὰν καὶ μοχθηρίαν. Καὶ ὁρθῶς ἄρα καὶ λίαν σοφῶς ἔπει-
λὰ πολλὰκις εὐεργετήσας τὴν Ἑλλάδα περιουθεῖς ἡμέτεροι
Στοῦρζας διέγραψα τὴν νῦν παρὰ τοῖς πλείστοις ἐπιπρατο-
σαν ψυχρότητα μὲν πρὸς τὰ κάλλιστα, ματωσπουδίαν δὲ
πρὸς πάντα τὰ τῆς ἀνθρωπίνης εὐγενείας ἀλλότρια. Ἄξιον δὲ
αὐτοῦ τοῦ συγγραφείως ἀκούσαι φθεγγόμενον τὸν μουσιώτα-
τον κάλαμον.

• Ἄχαρις, (λέγει) κόπος καὶ ἀκαρπὸς κατὰ τὸ φαινόμενον,
τὸ συγγράφειν βιογραφίαν εἰς αἰῶνα, καθ' ὃν ὁ μὲν ἄνθρωπος
λογίζεται παρ' ὀλίγον ἴσα καὶ μηδὲν, ἐνεργεῖται δὲ τὰ πάν-
τα διὰ τῆς κινήσεως ἔγκων ὑλικῶν καὶ τοῦ βιαιῶν φηγήμα-
τος τῶν δοξασιῶν. Ὁ καθ' ἡμᾶς βιογράφος ὁμοιάζει ἄνθρω-
πον, ὅστις, φυλακῶν φύλλον νεκρὸν ἐκ δένδρου σπλήρη
ἀποπεσόν, ἀσπιδεῖται εἰς τὴν τούτου ζωγράφου καὶ δια-
γραφῆν, ἐν ᾧ τὸ δένδρον αὐτὸ μαστιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀνεπα-
ζήλης σείεται μέχρι καὶ τῶν βιζίων, καὶ κατακαλίπται ἐπι-
λείπτως τὸ συνέχον ἔδαφος διὰ συντριμμάτων αἰπίου νέου
καὶ θλιβερῶν. Καὶ μὲν ὁ βιογράφος ἐπιχειρήσει νὰ κινήσῃ τὴν
θερμὴν κίνησιν ἐνδύξου τινος στασιάρχου, ἢ διὰ τινων μοσθη-
ρῶν διηγημάτων νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν μνήμην τῶν τελευτήτων
πρὸς διαβολὴν τῶν ζώντων, τὸ ἔργον τοῦ τοιοῦτου ἱστορικοῦ
ἀποβαίνει ἥττον δυσχερὲς, καὶ διεγείρει μὲν ἐρίδας ἐρημι-
ρους, χρησιμεύει δὲ πρὸς ὕψος εἰς διατροπὴν τῶν μέντων
τῆς ἀρχίας, τῶν δὲ τινῶν τῆς κοκοθησίας. Ἄλλ' ὅταν ἰσχυ-
ρικῶς ἀποπειρᾶται νὰ συνελθῶντι διασπαρμένους τινὰς με-
ρακτῆρας βίου χριστιανικοῦ, φιλεργοῦ καὶ εἰρηνοῦ, ὅλην
ψήφους παρὰ τῶν πολλῶν πρέπει νὰ περιμένη, ἀλλ' οὐδέ τι
αὐτῶν τῶν ἀνγκυρωστῶν τὴν πλειονοψηφίαν δύναται νὰ ἔσπῃ.
Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων ἀσχολοῦνται παρὰ πάλαι
ἑαυτοῦ καὶ εἰς τὸ μέλλον, τὸ ὅποτον ζητοῦσιν εἰς τὴν γῆν

ἄλλας εἰσὶν οἱ στρέφοντες τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ
ἢ ὀλιγώτεροι οἱ ἀτενίζοντες πρὸς τὸν οὐρανόν. Ποτὲ δὲν ἐ-
μνήσαν πλείοτερα καὶ ποτὲ δὲν ἀνεγνώσθησαν ὀλιγώτερα
ἐφ' ὅσα εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον. Τὸ κύμα τοῦ ὑλικοῦ πο-
λιτισμοῦ παρασύρει τὰ πάντα, καὶ καθὼς τις ποταμὸς περὶ-
έειν κατὰ μῆκος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὄχθης ἐκλείπει, τέλος, ὑπο-
βρύχιος, αὐτὸ καὶ αἱ καθ' ἡμᾶς γνώσεις αὐξάνουσαι κατ' ἐκ-
τακτικὴν ἀποβαίνουσιν ἀβαθεῖς (α).

§ 6. « Εἰς τὸν πολιτικὸν διάκοσμον ἀπαντῶμεν ἔτι φιλο-
δόξους, ἀλλὰ δὲν βλέπομεν πλέον καὶ ἄνδρας τῆς δόξης κα-
θήκης. Ἐκαστος θέλει νὰ συσφίγγῃ καὶ νὰ ψπλαφᾷ τὸ ἀντι-
κείμενον τοῦ ἰδίου πάθους, ἔχων προφανῶς τὴν μὲν ἰσχὺν ἐκ
τῆς ὕλης, τὴν δὲ δύξαν ἐπομένως χυμαιοῦδη καὶ φανταστι-
κῆν. Εἰς τὴν ἀγανῆ τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων περιοχὴν ὁ μὲν
κύριος διαιρεῖται ἐπ' ἄπειρον· ὁ δὲ ἄνθρωπος συμκρύνεται κατ'
ἀναλογίαν. Πλήθος ἐξεταστῶν καταγίνονται εἰς ἔρευναν τῶν
μυστηρίων τῆς φύσεως· ματαία δὲ χρόνου δαπάνη νομιζέται
ἢ ζητεῖν ἐπιμελῶς τὴν φρόνησιν, ἣτις ἐστὶν ἡ τῶν δυνάμεων
τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν αὐτῆς δημιουργὸν ἐναρμόνιος συμφωνία.
ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν ἐξέπεσεν ὁ ἐνθουσιασμοὸς καὶ ἐξε-
ραυλίσθη, δὲν ἔχει πλέον τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἄρμην καὶ τὴν
μεγαλεπήβολον καὶ γενναίαν πρὸς ὕψος ἀνάτασιν, ἀλλὰ βέπει
ἐκρὸς πρὸς τὴν γῆν, καὶ προσηλοῦται εἰς εὐφρεῖς μὲν, ἀλλὰ
προκαίρους παρατηρήσεις ἀδράς τινος καὶ μεγάλης φιλοπο-

(α) Εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς αἰῶνα Λαϊθίντιος δὲν δύναται νὰ ἀναφανῆ ἡ ἴα-
μίδης καθολικότης τῆς ἐκείνου μεγαλοφυῆς ἦθιλα ματαιωθῆ ἁρεσκείαςκα
τῆς τὸ πολυσχιδίε τῆς περὶ τὸ πονεῖν μικρολογίας. Ἡ Θεοδίκεια καὶ ὁ δια-
κριτικὸς λογισμὸς δὲν θέλουσι προέβαι πλέον ἐκ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς. Πό-
τοις διείκεις καὶ αὐφρεῖς νόας δὲν βλέπομεν τὴν σήμερον κατακληκτότας καὶ
ἐπιβουλεύουσας εἰς τὴν περὶ ἐνός τινος ἐντόμου μονογραφίαν!

νίας, ἥτις ὅμοια καὶ αὐτὴ ὑπόκειται εἰς ὑπολογισμὸς καὶ λεπτολογίης τραπεζικῆς τινος ἀνταλλαγῆς.»

§. γ. «Τοιοῦτου ὄντος τοῦ τῆς κοινωνίας πληρώματος, τί ὄφελος ἐκ τῶν ἀναμνήσεων; ζῶμεν εἰς καιρὸν μεταβάσεως καὶ ὁδοπορίας, ἀφ' ἧς ἐξάπαντος ἡ πρόνοια καὶ τὸ συμφέρον ἡμῶν οἰκονομήσει καὶ τὴν δούξαν τὴν ἑαυτῆς· ἀλλ' ἐν πόσει τί ὄφελός τ' ἐστὶν τοῦ παρελλόντος καὶ μηκέτι ὑφ' ἑστέως λαλεῖν πρὸς ὁδοιπόρους σπεύδοντας νὰ φθάσωσιν ὅπου μὲθ' αὐτοὶ γνωρίζουσι καὶ ὑπάγουσιν; ἄρα γὰρ ἡ εὐσεβὴς ἀπάνησις ἀνδρός, ὅστις διήλθεν εὐεργετῶν, δύναται πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστάσει τὴν προσοχὴν, καὶ τὴν διάνοιαν αἰχμαλωτίσει μεταξὺ τοσαύτων μνημείων ἀφανισθείσης ἤδη μεγαλοπρεπέως, καὶ μεταξὺ τοσαύτων ὑψηλῶν καὶ πικροδικῶν ὑπολήψεων, τίτινες δὲν διήρκεσαν εἰμὴ μίαν ἡμέραν; οἱ συνύρωποι αὐτῶν σκέψεις ἀφ' ἑρπάζον πάντως τὸν κάλαμον ἐκ τῆς γαρύμφων, ἂν δὲν ἦμεν πληροφορημένοι περὶ τινος ἄλλης ἀληθείας, ἥτις ἀνάγει ἰδίως εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς αἰῶνα. Ἀφ' οὗ κατεγράθησαν καὶ τὰς νοερὰς διδασκαλίαις, ταύτας μὲν ἀπάσει ἀπέμψαν, ἢ ἐγκατέλιπον εἰς τὴν ἀδιαφορίαν, μίαν δὲ καὶ μόνον βεβαιώτητα τὴν σήμερον ἀποδέχονται, καὶ ἐν μόνον κέραι, τὰ ἐκ τῶν πραγμάτων· τὰ πράγματα μόνον εὐρίσκουσι ἐν κέραιον καὶ ἀποδοχὴν εἰς τὴν ἐπικρατίαν τοῦ νοῦ! Διὰ ταῦτα πιστῶς ἐξισταρῶν βίον ἀνδρός, οἷός ἐστιν ὁ Οὐφελάνδος, ἔδοξε δεῖν ἐρχομῶν ἀναγγέλλων πρῶγμα ἀναντιρρήτων καὶ ἀναπόδωκτον, ἐνόπιον τῶν αὐτῶν γενομένων συγχρόνων· λαλῶ γινώσκον εἰς πάντας καταληκτικὴν· ἀποπειρῶμαι νὰ διεγείρω συτηρίους τινὰς ἐντυπώσεις εἰς ἀκροατάς, οἵτινες προσημασιεὶ πράγματα, παρὰ τὰς ιδέας, ἴσως ἂν ὀλίγον εὖρος τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγνωστῶν, ἀρκούμαι διεγυόμενος πράγματα ὑπέζαντα καὶ κεκρατηκῶτα δι' ὄλιων τριῶν τεταρτημορίων ἐπὶ

πολλήρου αἰῶνος, εἰς δούξαν τοῦ ὀδηγοῦντος τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ θεράποντας διὰ τῆς χάριτος τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ σκότους ἐπὶ τὴν ἀκτινωδὸν κατακλίαν τοῦ φωτός καὶ τῆς τελειότητος.»

§. δ. Χριστόφορος Βιλέλμος Οὐφελάνδος ἐγεννήθη τῇ 12 εβρουαρίου τοῦ 1713 ἔτους ἐν Λαγγενσάλσῃ τῆς Σαξωνίας, ἐξ οἰκογενείας ἀγαθῆς καὶ σεμνοτάτης καὶ μάλιστα θεοσεβοῦς βίβησι ὑπάρχουσι πανταχοῦ, ὅσαι διατηροῦσι τὸ ἀγιασθῆναι τῶν πατέρων ἡθῶν καὶ θερησκευτικῶν παραδόσεων ἀθικῶν καὶ ἀπρόσβλητον ἀπὸ τῶν ὀλεθρίων διδαγμάτων τῆς εὐθείας, καὶ τῆς ταύτης συνείκτου διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν). Πατέρα ἔσχεν ἱερὸν ἐπίσημον καὶ φιλόφρονον, καὶ μάλιστα εὐδοκίμου, τὸ ὄνομα Βιλέλμος, ὅστις ἐγένετο καὶ ἑχικτὸς τῆς δουκίσης Ἀμαλίας, ἑταῖρα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ πρὸς Σαξο-Βεϊμάρης δουκὸς Καρόλου Αὐγούστου. Ἦδη δὲ τοῦ Οὐφελάνδου γεννηθέντος, ἡ τῆς γερμανικῆς φιλολογίας ἡδὲ, ἴτις ἐμελλε νὰ λάμψῃ καὶ αὐτὴ μέχρις οὗ ἀπέθανεν αὐτός, ἐρμήτισε τὸ βρεφικὸν αὐτοῦ λίκνον. Ἦδη ὁ Κλώψσοκος διεδέμετο τὸν Νίλτωνα καὶ Δάντην, καὶ ὁ Λέσσιγγος ὑπέσκαπτε τὴν ἴδυσσον τῆς ἀμφιβολίας, διασπείρων ἐπ' αὐτῆς τὰ ἄνθη τῆς γρητασίας· τότε καὶ Βειλάνδος καὶ Ἑρδερὸς καὶ Σχίλλερὸς καὶ αἴθης (Goethe) ἦσαν πλησιέστατοι πρόδρομοι καὶ σύγχρονοι τοῦ Οὐφελάνδου· ὁ δὲ τούτου θάνατος ἐγένετο ὁ αὐτός καὶ τέρμα τῆς χρονικῆς ἐκαίνης περιόδου, ἥτις τινος ἡ λάμψις ὑπέθεσε πλινθοστάτη μὲν καὶ τηλαυγῆς, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιος. Ἦνθησεν ἰσθὴ πολλὰ καὶ λαμπρὰ, ἀλλ' ἄρα γὰρ θέλει εὐθηνῆσαι παροίως καὶ ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν;

§. ε. Ἦτι παῖς ὁ Οὐφελάνδος διδάσκων ἔσχε τὸν Ἡέστον (Restel) ἄνθρωπον ἄλλως μὲν θεοσεβῆ καὶ σεμνόν, ἀλλὰ ἀρὸν καὶ σύντονον τὸ ἦθος καὶ αὐστηρὸν, ὅστις πολλὰκις ἐπέλητε τὸν νέον Οὐφελάνδον ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀφυῆ. «Ὁ-

δὲν ὄφελος ἐκ σοῦ! » ἔλεγε πρὸς τὸν παῖδα. Οὗτος δὲ ἐστελλόμενος ἐδέχετο ἀτάραχος τὰς τοιαύτας ἐπιπλήξεις, αἱ τινες ταπεινοῦσαι τῆς φιλαυτίας τὴν ὄφρυν δὲν συνῆρανον ἑμῶς τὸν τόνον τῆς αὐτοῦ μεγαλονοίας. Ὁθεν γέρον ἦδη καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ ἀρετῶν ὁ Οὐφελάνδος πολλὰς ἐμίμητο μετ' εὐγνωμοσύνης ἐκείνου τοῦ διδασκάλου. « Εἰς ἐκεῖνον (ἔλεγε πολλὰς μειδιῶν πρὸς τοὺς οἰκείους) εἰς ἐκεῖνον ὄρειδω ἕ,τι τὴν σήμερον εἰμί· ἐκεῖνος μὲ ἀπῆλλαξεν ἀπὸ πολλῶν τῆς ματαιοφροσύνης προλήψεων ὀδηγῶν με πρὸς τὸν σκοπὸν διὰ τραχείας ὁδοῦ ». Ὡσαύτως δὲ ἐμίμητο πάνυ ἡδέως ὁ ἀγαθὸς πρεσβύτερος καὶ ὅτι εἰς τὰς παιδικὰς αὐτοῦ ἀταξίας ἐνόησε παρὰ τῶν ἐπιστατῶν διωρθούτο παιδευόμενος κατὰ τὴν νεοθεσίαν τοῦ Σολομώντος. Καὶ ἐν τῷ συνεβούλευε τὴν ἀναγκασιότατην περὶ τὴν ἀγωγήν τῶν παιδῶν πραότητα τῶν ἐπιστατῶν καὶ παιδαγωγῶν, δὲν ἀπεδοκιμάζειν ὅμως καὶ τὰς μετρίως σωματικὰς ποινὰς, ὡς ἐσχάτην καὶ νόμιμον θεραπείαν ὅταν πρέπη, προσεκτικῶς ἐπιτιθεμένης. Οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἵποφέρει τὰς ἄγαν φιλανθρώπους τάχα μελέτας ἐκείνας αἰώνες θεοποιῶσι τὸν τύπον τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐμπνεύσει φρίκην πρὸς τὰς δικαίας τῶν ἀτακτημάτων ποινὰς, καὶ ἀπὸ τῶν τῆς συνειδήσεως ἐλέγχων ἀντικαθιστώσι πρὸς θεράπειαν τῶν ἀταξιῶν ψευδῆ τινα φιλοτιμίαν ἐπίδειξιν. Καὶ καταπίπτων συζητητῶν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος ἐνώπιον τοῦ γεραροῦ πρεσβύτου διαλεγόμενον, ἀκούσας ἐκείνος συνεβούλευσε τοὺς νέους νὰ φεύγωσιν ἀμφοτέρων τῶν γωμῶν τὰς ὑπερβολὰς· καὶ τελευταῖον ἐπέειπεν, « ὦ φίλοι, οὐδ' ἐγὼ, οὐδ' ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ἐβλάθημεν (νομίζω), διότι συνέβη κἀποτὲ εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν καὶ τοὺς διδασκάλους νὰ ἐπιβλάωσιν ἀκόντες εἰς ἡμᾶς δικαίας τινας καὶ μετρίως ποινὰς καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Ἐπαιδεύθη δὲ ὁ Οὐφελάνδος καὶ τὸ

ἔλληνα καὶ λατῖνον λόγον, καὶ ἀπήγγελλε τὰ ἑλληνικὰ κατ' ἑρμῆ· εὐφραδέστατα, ἀποδοκιμάζων μὲν τὴν κατ' Ἑρακλεον βεβήχον καὶ φαντασιώδη τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπαγγελίαν, προτιμῶν δὲ τὴν ζῶσαν τῶν γνησίων ἀπογόνων τοῦ Περικλέους καὶ Λεωνίδου.

§ 5'. Τέλει, ἀκολουθῶν τὰ ἔγγραφα τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς οὗτος νεανίας ἀφιερῶθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς, ἵνα γίνῃ κοινωφελὴς εἰς τὴν κοινότητα διὰ μετέθετο ἐκ τῆς Βεϊμάρου εἰς Ἴένναν τῷ 1780, καὶ σπουδάζων ἐκεῖ τὰς πρώτας τῆς ἱατρικῆς ἀρχὰς μετέθετο εἰς τὴν Γοττγγην, περίφημον τότε οὖσαν διὰ τε τὸν Πριεβέργιον, καὶ Λ. Βίχτερον, καὶ Μουράου, καὶ Γμελίον, καὶ Βλουμεμβάχιον καὶ ἄλλους σοφοὺς ἄνδρας· ὅπου διαδραμάτιον τὸ στάδιον τῶν ἱατρικῶν μαθημάτων ἀνηγορεύθη δημοσίως ἱατρὸς τῷ 1783, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐξέδρασε λατινιστὶ τὴν περὶ τῆς εἰς ἀσφυξίαν χρήσεως τῆς ἡλεκτρικῆς δυνάμεως ἐνύσιμον διατριβὴν (*). Ἐκτοτε δὲ ἤρξατο πράττειν τὸ ἱατρικὸν ἔργον εἰς Βεϊμάρην μετὰ ζήλου πολλοῦ καὶ θαυμαστῆς τῆς ἐπιτυχίας. Βυθίζων κατ' ἔγγραφα τοῦ Βαερμαβίου καὶ Ὀφμάνου καὶ ἄλλων καὶ Βουμεμβάχου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἐπιστήμων ἱατρῶν ἐθεώρει τὴν ἑαυτοῦ ἐπαγγελίαν ὡς κλησὶν Θεοῦ. Θεοσεβεια φιλάνθρωπος καὶ ἰλαρὰ κατηύγαζεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ διεβίβρανε τὸν ζῆλον πρὸς ἀκάματον καὶ ἐπίμονον ἐπιπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπαγγέλματος· καὶ ἀρχὰς μὲν τὴν ἐπαγγελίαν, ἡραπαῖο δὲ ὄγκον τὴν ἐπιτυχίαν. Διατρέφων δὲ πάντοτε τὴν ψυχὴν διὰ τῆς λιπαρᾶς ἀναγωγῆς πρώτιστα μὲν τῶν θεσίων Γερμανῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν

(* Diss. inaug. sistens usum vis electricae in Asphyxiae experimentis illustratum. Goting. 1783. 4.

ἀρχαίων ἐνδύξων συγγραφέων ἤρθετο ἐξ αὐτῶν τὰ τε ἄλλα τὰ περὶ τὸν βίον σωτηριώδη παραγγέλματα καὶ τὴν ἀληθῆ μεγαλοφροσύνην. Ὅθεν καὶ πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἱατρῶν μετὰ τὰς ἱερὰς ἀναγνώσεις παρήγγηλε μάλιστα τὴν σπουδὴν τῶν τε κλασικῶν συγγραφέων καὶ τῆς ἱατρικῆς ἱστορίας (α). Διὰ γὰρ τῆς λιπαρᾶς καὶ ἀμφιλαφοῦς μελέτης τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φιλοσόφων καὶ ποιητῶν καὶ ἱστορικῶν ἀπέκτησε καὶ αὐτὸς ὁ Οὐφελάνδος τὸ ἐπαγωγὸν ἐκείνο ὄφος τοῦ λόγου καὶ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐναργῆ ἔκφρασιν τῶν ἐνοπιῶν, ἣτις διαλάμπει εἰς τὰς σελίδας τῶν αὐτοῦ συνταγμάτων. Περιβάλλει δὲ ταῦτα μάλιστα ἢ ἐκ τῆς θεοσεβείας προχρησθέντα ἀειβάλλης καὶ ἀγήρατος λάμπει, ἣτις διεγείρει μὲν εἰς τὴν ψυχᾶς τῶν ἐμπρόνων ἀναγνωστῶν λαμπρὰς ἐννοίας καὶ φιλοθρύπου, ἐκθαμβοῖ δὲ τοὺς βεβήλους ὄντας καὶ ἀτελείτους περὶ τὴν ὑψηλὴν θεωρίαν τῆς ἀγαθότητος τοῦ πανσόφου τῆς φύσεως δημιουργοῦ καὶ κυβερνήτορος, οἵτινες αἰετοῦτε χαίροντες πρὸς τὸ κωφὸν εἶδωλον τῆς ὑλόφρονος φιλαυτίας, ἔρπουσι καταρρεῖς, μηδὲν μηδέποτε γενναῖον καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνγειίας ἐπάξιον μῆτε φρονούντες, μῆτε λέγοντες, μῆτε πράττοντες.

§ ζ'. Ἐσπούδαζε δὲ μάλιστα ὁ Οὐφελάνδος τὸ πρῶτὸ τῆς ἡμέρας, ἠΰθε ἐγειρόμενος καὶ πρῶτιστα τὸν πατέρα τοῦ φωτὸς προσκυνῶν. Καὶ ἔκτατος κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ πολυπότου καὶ κινωφαλοῦς αὐτοῦ σταδίου συνέλαθε τὴν ἰδέαν τοῦ περὶ μακροβιότητος συγγράμματος (τὸ ὁποῖον ἐξέδωκε ὕστερον). Περὶ τοῦτο μάλιστα ἠσχολεῖτο κατὰ τὰς ἡμέρας ὡραίας

(α) Τὸ κλεινότερον πνευματικόν τοῦ Βαρολίνου εἰς τὴν ἱππέλειαν πρῶτον τοῦ Οὐφελάνδου χρεωσθεῖ τὴν ἴδρυσιν τῆς διδασκαλικῆς καθέδρας, ἐξ ἧς διδάσκειται ἡ ἱατρικὴ ἱστορία. Διδάσκει δὲ ἔτι τὴν ἱατρικὴν ἱστορίαν ὁ κλεινὸς φίλος, ὁ περικλειὸς ἔκκερος (Hockor), αὐτῆς σφῆς καὶ τὰ μάλιστα πρὸς ἄλλων.

τοῦ ὄρθρου, συντάσσων τὸ μάλιστα πάντων πεφλημένον παρ' αὐτῷ πόνημα τοῦτο, καὶ παραδιδόμενος ὕλος εἰς τὴν μέγαν τῶν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μυστηρίων. Πάντες γνωρίζουσι πόσον ὠφέλησαν τὰ περὶ τῆς τέχνης τοῦ τὴν ζωὴν παραινῆσαι σφῆς τοῦ Οὐφελάνδου παραγγέλματα καὶ ὑπάρχει ἐπιλογούμενον, ὅτι οὐδεμία ἄλλη συγγραφή παρὰ ταύτην τελειότερον ἀνεκάλυψε τὴν θαυμάσιαν ἀρμονίαν τῆς τοῦ σώματος θεραπείας πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν σχέσιν τῆς μακροβιότητος πρὸς τὴν σωφροσύνην. Ταῦτα δὲ τὰ παραγγέλματα πρῶτος αὐτὸς ἐτήρει καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τῆς νεότητος ἐπιμὴν, ἔχων μὲν ἐξαιρετικὴν εὐαισθησίαν, διακρᾶτων δὲ ταύτην εἰς τὰ ὄρια τοῦ καθήκοντος, καὶ τὰ πάθη καθυποτάσσων εἰς τὸν ὄρθρον λογισμῶν. Ἐν μόνον εἶχε πάθος σφοδρότατον, τὴν φιλανθρωπίαν.

§ η'. Τοιαύταις ἀρεταῖς ἐξηρτυμένος ἔτι νέος ὁ Οὐφελάνδος καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ συγγραμμάτων διδάσκων τὰ κράτιστα περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων υγείας (α), ἐπεσπάσατο τὴν προσοχὴν τοῦ δοκτοῦ Καρόλου Λύγγουστου (β). Οὗτος τοίνυν τῷ 1793 προχειρίζει τὸν Οὐφελάνδον καθηγητὴν τῆς ἱατρικῆς εἰς τὸ τῆς Ἰννης πανεπιστήμιον. Καὶ αὐτοῦ πρῶτον ὁ περικλειὸς ἀνὴρ ἀπέδειξε τρανώτατα τὸ ἔξοχον αὐτοῦ πνεῦμα. Ὁ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ τρόπος δὲν εἶχε τὸ ἐξοιδαῖνον ὄφος νεωτέρων

(α) Bemerkungen über die natürlichen und künstlichen Blattern in Weimar im Jahre 1788. Leipzig 1789. — Ueber Schönheitsmittel und über die neuesten Modearznenien und charlatanerien im Journal des Luxus und der Moden 1788, 1789. — Περὶ τοῦ κακοῦ μαγνητισμοῦ ἢ τῷ Deutschr. Merkur. 1785. κτλ. κτλ.

(β) Εἰς τὴν φιλολογικὴν συναναστραφήν, ἣτις ἐγένετο καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γαβίου παρῆν ὁ δὲ καὶ Καρόλος Λύγγουστος ἀρρακτῆς καθήματος περιέρχου, τὸ ἑποῖον ἐδίδασκεν ὁ Οὐφελάνδος. Bl. Biermann in medicinischen Conversations Blat. N. 28. 1835.

τινῶν διδασκάλων, οἵτινες συνεχῶς συσαιορευόντες ἐπίθετα καὶ φράσεις ὀγκηράς, πολλάκις δὲ καὶ περιέργους τινες μικρολογίας λεπτολογούντες, καὶ παρεκβάσεις ἐπιτηδεύοντες περιττάς, καὶ ἄλλα πολλὰ κοσμήματα προσαρτῶντες περὶ τὸν λόγον, ἀλλότρια παντάπασιν πρὸς τὴν ὀρθότητα καὶ τὴν ἀκριβείαν τῆς ἐπιστήμης, ζητοῦσιν ἵνα θαυμάσωσι τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν, φαινόμενοι πρὸς αὐτοὺς μᾶλλον πολυμαθεῖς παρὰ ὠφέλιμοι, καὶ μᾶλλον θαυμαστοὶ παρὰ καταληπτοί. Δὲν ὑπῆρξε τοιοῦτο τὸ ὕφος τοῦ Οὐφελάνθου, ἀλλὰ πᾶν τούτων κεντῶν, ἔφερε κατὰ πάντα τὸν τύπον ἐμβριθοῦς καὶ σιωπῆς διδασκαλίας, πολλὴν μὲν ἐχούσης ἐπανθούσαν τὴν ἀκριβείαν καὶ ἐνάργειαν, πολλὴν δὲ μετὰ τῆς ἀπλότητος καὶ τὴν γὰρ καὶ καλλιπέειαν· καὶ οὕτως εὗρεν ὁ ἀνὴρ τὴν μυστηριώδη τέχνην, πῶς ἂν γένοιτο ὁ διδάσκαλος ὠφέλιμος καὶ ἀγκηπτός· εἰς τοὺς μαθητάς. Κόπος κατὰ συνείδησιν, καὶ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐπιστήμην, καὶ λόγου σαφήνεια καὶ ἀπλότης, καὶ ἡ πρὸς ὠφέλιμον τῶν ἀκούοντων εὐγενὴς ἐνθουσιασμὸς ὑπῆρξαι τὰ μέγα, δι' ὧν ἤχημαλώτιζε τὰς καρδίας τῶν φοιτητῶν. Ἦθεν καὶ πολὺ πλῆθος ἀκροατῶν συνέβηεν εἰς τὰς ἀρχαίας τοῦ διδασκάλου, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς περὶ μακροειδέτητος ἀφηγήσεις, ὅποτε καὶ τὸ περὶ ταύτης περιώνυμον σύγγραμμα τύποις ἐξέδωκε (α). Δὲν ἐδίδασκεν, εἰ μὴ τὰς ἐκ τῆς πέρας μάλιστα καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου βεβαιωμένας διδασκαλίας. Φιλόσοφος ἐκλεκτικὸς γινόμενος περὶ τὴν ἱατρικὴν ἐπισοδαῖεν

(α) Makrobiotik, oder die Kunst das menschliche Leben zu ver-
längern. Jena 1796. 8. πρῶτ. ἐκδ., Berlin. 1824. Τὸ κλασσικὸν τοῦτο σύγ-
γραμμα μεταφράσθη εἰς διατ. τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, μεταφράσι δι' αὐτὴν
καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φωνὴν, καὶ διὰ πολλῶν κατεπλοῦσις σημειώσεων ἐπι-
στάμιος γράφων καὶ σοφῶν ἱατρῶν Κ. Παροιάνης. Εἶθε νὰ ἴδῃ ταχῶς τοῦ τύπου
πρὸ φῶς ἡ μετάφρασις αὕτη!

ἴσως διατηρήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῶν φιλοκαίνων ἐκείνων θεωριῶν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι πολλάκις λησμονοῦσιν ὅτι ἐκ τῆς ἀπάτης τοῦ ἱατροῦ κρέμαται ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τῶν ἰδίων αὐτῶν ὀμοφύλων, καὶ πολλάκις ἡ ὑγεία μιᾶς ὀλοκλήρου γενεᾶς. Τοιαύτας δὲ πρεβύων ὁ Οὐφελάνθος ἀρχῆς ἀναλλοιώτους, ὡς ἡ ἀλήθεια, ἦν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ καὶ τινὰς ἀντιστάσεις πρὸς τὰς τότε καινῶς περιφερμένους δοξασίας· ὅθεν καὶ ἐπολέμει τὴν εὐάνην μὴ φροντίζων περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐτῆς ὑπεραπιστῶν. Ἐπραττε δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ τοσαύτης μετριοσυνης, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ θερμότατοι τῶν ἀντιπάλων ἐκκέρυττον τὸν ἄνδρα ἄγευστον μὲν πάσης πικρίας καὶ ἀμνηστικῶν, καὶ πρὸς τὸ βλάψαι ἀσθενῆ, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν μωρὴν τῆς πείρας πειθῆνιον, ἀλλ' ὅμως, ἔσον πρὸς τὰ σοφίματα καὶ τεχνάσματα, ἀκαμπτῶν παντάπασιν καὶ ἀκλίνη.

§ 6. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐπισήμων πολέμων, τοὺς ὁποίους ὑπέστη ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὑπερέχει μάλιστα ὁ κατὰ τῶν Βραυνησιῶν Ἰωάννης ὁ Βραῦνος, τὴν πατρίδα Σκῶτος, ἔμπειρος μὲν ἱατρὸς ἱκιστά, περιουστάτος δὲ μάλιστα καὶ εὐφυὴς ἀνὴρ, ἐπενόησιόνων σύστημα ἱατρικόν, ὅπερ δι' ὅλου τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου διαφημισθὲν ἐτάραξε τὰς κεφαλὰς καὶ αὐτῶν τῶν σοφιστῶν καὶ ἐκλεκτῶν. Τὸ καινοφανὲς τοῦτο σύστημα ἐπέτασεν, ὡς εὐμήγη, καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν. Αὐτοῦ ὅλον τὸ πλῆθος τῶν σοφῶν ἀπέβησαν Βραυνησταί· καὶ μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι καταλιμπάνοντες τὰς ἀρχαίας αὐτῶν σχολὰς ἔτρεγον σπουδαῖοι καὶ κατεγράφοντοῦπό τὴν νέαν σημαίαν τῆς αἰρέσεως ταύτης, ἥτις ἐδίδασκεν ὅτι ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων νοσημάτων τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος διηρεῖται εἰς δύο τάξεις, καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέτρον, ὡς ἐπὶ κλίνης τοῦ Προκρούστου, ὠφείλον ὅλα τὰ εἶδη τῶν νοσημάτων νὰ παρεξτάζωνται καὶ νὰ

κατάμετρῶνται. Καὶ ὑπακομή, ἂν ἡ Βραύνηος αὐτὴ αἵρεσις περιωρίζετο εἰς τὰ βήθρα καὶ τὰς καθέδρας ἐντὸς τῶν τειχῶν τῶν διδασκαλείων· ἀλλ' αὐτὴ εἰσέφρησε καὶ εἰς τὰ νοσοκομεία, καὶ μέγα κράτος ἔλαβε διαπάνη τῶν νοσοούντων, συγγένως καὶ πλανῶσα καὶ θύουσα πολλούς· ὥστε δύναται τι εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς αἰρέσεως ταύτης, ὅ,τι εἶπεν ὁ Πορτάλιος περὶ τῆς τοῦ Σουλίου μεθόδου, « ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἐπέφερε » μείζονα βλάβην, παρ' ὅσην ὁ τρικκονταετής πόλεμος ». Πολλοὶ δὲ καὶ ἐνδοξοὶ ἄνδρες, ἐν οἷς μάλιστα ἀμφότεροι οἱ Φράγκιοι (πατὴρ καὶ υἱός) ὑπέκυψαν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς παραδόξου τοῦ Βραύνου διδασκαλίας· καίτοι ὁ πρεσβύτερος φράγκιος ἐκεῖνος, ὁ τῆς νοτιοτέρας Γερμανίας Ἱπποκράτης, διδάσκων κατὰ τὰς Βραυνηοῦς δόξας τὴν ἰατρικὴν, ἔλυεν ὅμοι ἐπίστε πρὸς τοὺς ἀκρατάς, ὅτι ἡ προσφιλες αὐτῷ θεωρία μέλλει ποτὲ νὰ κατασιγήσῃ ἔμπροσθεν τῆς πείρας. Ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τούτων τῶν ἀνδρῶν δὲν ἐπέφερεν οὐδεμίαν ἐπιβίβην εἰς τὸν Οὐφελάνδου, ὅς τις, προτιμήσας τὴν ἀληθεῖαν παρὰ τὸ ἐκ τῶν μεγάλων ὀνομάτων κύρος, ἀντίστη γενναίως πρὸς τὴν ὀρμὴν τοῦ χειμαρῶος τῆς ὑπερδυναμικῆς θεωρίας. διὰ τοῦτο ἔγραψε τῷ 1797 καὶ τῷ 1799 κατὰ τῆς αἰρέσεως τοῦ Βραύνου (α)· καὶ πάλιν μετὰ ταῦτα (τῷ 1811) ἐξέθηκε τῶν λόγους ἐφ' ὧν ἐδραζόμενος κατέκρινε τὸ σύστημα (β). Ἀνασκευάζων δὲ τὰς ψευδεῖς τῆς αἰρέσεως ἀρχὰς διὰ τῶν ὅλων τῆς ἐπιστήμης, καὶ προλέγων τὸ ὀλιγοχρόνιον τοῦ σφοδροῦ τυμπουροῦ, πολλάκις ἐλοιδυρήθη παρ' ἀνθρώπων Ἱταμῶν· ἀλλὰ πρὸς τὰς λοιδορίας ἀντέταττε τὴν σιωπὴν ὑποφέρων γενναίως, καὶ ψάλλον χαριέντως μετὰ τοῦ ποιητοῦ.

(α) Bemerkungen über die Brownische Praxis. Tübingen 1799. ἀρθ. καὶ Allgemeine Literaturzeitung. Jahrg. 1797. Bd. 3. pag. 604.

(β) Rechenschaft an das Publicum über mein Verhältnis und meine Theorie der Medicin. Im Journal des prakt. Arzneyk. Bd. 11.

ἴδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον
ἔστ', ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.
Ὁ λοιδορῶν γὰρ, ἂν ὁ λοιδορούμενος
Μὴ προσποιῆται, λοιδορεῖται λοιδορῶν.

Ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι πικροὶ τοῦ Οὐφελάνδου πολέμιοι, προῖδόντες τοῦ χρόνου, κατεῖδον ἀκριβῶς πληρωθεῖσαν τὴν πρόβησιν τοῦ ἀνδρός, ἐπειδὴ ὁ χρόνος καὶ ἡ πείρα ἔμελλε, τέλος, ἐξελέγξαι τὸ ἐσφαλμένον τῆς θεωρίας· ὥστε καὶ ἐνταῦθα ἠλήθευσεν τὸ γωνυμικὸν ἐκεῖνο, Opiniorum commenta delet dies, naturae judicia confirmat, ταυτέστι· « τὰ μὲν τῶν δοξασιῶν ἀναπλάσματα καὶ ἡμέρα μία ἐξήλειψε, τὰς δὲ κρίσεις ἡ φύσις κρατύνει ». Ὅθεν καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ Ἀστυδάμαντες τοῦ Βραύνου ὀπαδοὶ ἐτίμησαν μεγάλως τὸν διορατικὸν καὶ ὄξιν τοῦ λοιδορίου γέροντος νοῦν, καὶ ἐπήνεσαν δημοσίως. Πῆδη δὲ τριάκοντα ἐτῶν διεληθόντων, ἀπῆλθεν ἤδη παρῆλιξ ὁ Οὐφελάνδος εἰς τὴν Βιένναν, ὅπου παρῆν καὶ ὁ Φράγκιος πολλὸ πρεσβύτερος αὐτοῦ ὢν, καὶ σχεδὸν πρὸς τὸ τέρας τοῦ ἐνδύξου αὐτοῦ σταδίου ἐλλητικῶς. Οὗτος τοίνυν ὑπεδέξατο χαίρων τὸν ἀξιοτίμων αὐτοῦ ἀντίπαλον, καὶ προπίων αὐτῷ ἔειπεν συμποσίῳ, παρόντων πολλῶν καὶ ἐπιλεκτῶν ἰατρῶν τῆς μητροπόλεως ἐκείνης, ὁμολόγησεν, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐπλανήθη ἀκολουθήσας τὸ τοῦ Βραύνου σύστημα, ὁ δὲ ξένος αὐτοῦ καὶ συναδελφὸς Οὐφελάνδος διετηρήθη σῆμος καὶ ἀλώθητος ἀπὸ τῆς ψευδοῦς καὶ κινδυνώδους ἐκείνης διδασκαλίας· αὐτὴ τοῦ Φραγκίου ἢ ἐξομολόγησις ἐπροξένησεν εἰς τὸν Οὐφελάνδου ἄνγλυκαίαν ἰκανοποίησιν, οἷον ἀντιμισθία τῆς κοσμίας ἐπιμονῆς αὐτοῦ καὶ καρτερίας γενομένη. Οὕτως ὁ ἀνὴρ μηδέποτε τῆς δόξης ζητῶν εὕρισκεν αὐτὴν ἀείποτε συναντῶσαν καὶ συμπαρομορτοῦσαν.

§ 1. Κατὰ δὲ τὰ 1800 ὁ περιττὸς ἤδη Οὐφελάνδος, θεοῦ

προνοία, μετακαλείται εἰς Βερολίνον, ἵνα γένηται κοινοφελέστερος. Τελευτήσαντος γὰρ ἤδη τοῦ κλεινοῦ Σελλίου (Selle), ἀρχίατροῦ βασιλικῷ γενομένου καὶ διευθυντοῦ τοῦ κατὰ τὸ Βερολίνον Ἰατροχειρουργικοῦ Κολλεγίου, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαρουσίας ἠδδόκησεν ἀναδείξαι διδάσκαλον τὸν περιώνυμον Οὐφελάνδον, προσονομάσας αὐτὸν καὶ μουσικὸν αὐλικὸν σύμβουλον, καὶ πρόεδρον τῆς ἀνωτάτης τῶν ἐξετάσεων ἐπιτροπῆς. Ἢδη δὲ ἀρχίατρος ὢν τοῦ Βασιλείου, ὁ Οὐφελάνδος προσεκλήθη ἀμετατρέπτως· εἶ τε τὰς τύχας καὶ τὰς μεταβολὰς καὶ εἰς τὴν δοξάν τῆς νέας αὐτοῦ πατρίδος, καὶ ἀπέβη προσφιλέως καὶ τίμιος παρὰ τε τῷ ἀγαθῷ βασιλεῖ Γουλιέλμῳ τῷ Φρειδερίκῳ καὶ τῇ μνήμῃ ἀλίαντον καταλιπούση βασιλείᾳ Λουίζῃ, μάλιστα πιστευόμενος διὰ τε τὴν πρὸς αὐτοὺς στοργὴν καὶ τὴν ἐμβριθῆ σοφίαν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ βίου ἀρετήν. Ἐκτοτε τοίνυν δι' ὅλων τριάντων καὶ πέντε ἐτῶν ἐπεμελείτο ἀγρόπῳ τῆς υγείας αὐτοῦ τε τοῦ βασιλείου· καὶ πάσης τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εὐτυχῶς, ἄείποτε τὰ προσκείμενα νοσήματα ἀπελάων, καὶ διατηρῶν υγιαινόντα τὸν εὐεργετικὸν πατέρα τοῦ γενναίου καὶ ἐνδόξου λαοῦ τῆς Βαρουσίας. Επιστάται δὲ καὶ εἰς τὴν φυσικὴν ἀναισθησίαν τῶν περιγίγων τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

§ 14. Κατὰ δὲ τὸ 1801 ἀνεθῶν ἐν Βερολίνῳ καὶ τὴν διδασκαλικὴν καθέδραν τῆς Κλινικῆς ἐδίδασκεν εἰς τὴν Ἐλεημοσύνης (Charité) ἑπονομαζόμενον νοσοκομῆον (2). Μετὰ δὲ τὰς ἐν 1806 γενομένας πολιτικὰς συμφορὰς παρεκλούθησε τὸν Βασιλέα εἰς Κοινοθεύργην, ὅπου συμμερίζομε-

(2) Περί τῆς καταστάσεως τοῦ τῆς Ἐλεημοσύνης νοσοκομείου εἰδόμενον ὁ Οὐφελάνδος τῷ 1801 ἐν τῷ 14 τόμῳ τῆς ἰατρικῆς αὐτοῦ ἐφημερίδος διαζωτικῆν ἐκθεσιν ἐξακολούθησε δὲ καὶ ἐπιζητῆς κατ' ἔτος σχεδὸν καὶ ἐξήδη κατὰ τὸ νοσοκομῆον ἐκείνα εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα.

ως τὴν τότε τύχην τοῦ ἐναρέτου μονάρχου ἐνόμιζεν αὐτὸν μακροχρόνιον παρὰ πρότερον. Ἐν ᾧ δὲ διέτριβεν εἰς τὴν παλαιὰν Βαρουσίαν, εἰς ἐκεῖνο τὸ χεῖμα τῶν βορρῆϊων ἄμμων, τὸ ἑποῖον ἢ καλλιέργος τοῦ ἀνθρώπου χεῖρ ἀνείδειξε καρποφρόνιστον, ἔχρυσσε πολλὰς νόσους ὁ Οὐφελάνδος, κακείνων τῶν ἀξιολόγων καὶ λίαν περιέργων θεραπειῶν ἐμνημόνευεν ὁ γῆρων εὐχαρίστως· ἐν τούτοις ἠρίθμει καὶ τὴν τῶν θαλασσιῶν λυτρῶν ὠφέλειαν εἰς ἐπιληπτικὸν τινα νέον ἰουδαῖον, ὅστις μετὰ παρέλευσιν ὅλης δεκαετίας ἀφ' οὗ ἰάθη, ἐλθὼν ἐξαίφνης εἰς Βερολίνον, ἠύχαρίσται κατανοητικώτατα τὸν ἑαυτοῦ εὐεργετικὸν ἰατρόν. Εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν ἐθεράπευσε καὶ γυναῖκα κατεγομένην ὑπὸ δεινῆς φωτοφουβίας, ἣτις κατηνάγκασε τὴν ἡλίαν ἵνα καταφύγῃ εἰς κατώγειον, ὅπως μηδέποτε βλέπῃ πρὸς ἀκτίνας τοῦ λαμπροῦ τῆς ἡμέρας ἀστέρος. Τὴν θεραπείαν δὲ τοῦ νοσήματος τούτου ἐποίησε διὰ τοῦ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ. Εἰς τὸ περιέργων τοῦτο τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου μέσον ἀτενίσας, καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας καὶ βλάβας παρατηρήσας ἔτι νέος ὁ Οὐφελάνδος ἔγραψεν ἔτι κατὰ τὸ 1785 (καθὼς προείπομεν) διατριβὴν περὶ τοῦ πῶς ἐξεταστέον καὶ ἐπιγευτέον τὰς ἀρχὰς τοῦ φαινομένου τούτου (α). Ἀλλὰ καὶ ἰριζῆς συνεβούλευσε τοὺς ἰατροὺς ἵνα σκέπτονται προσεκτικῶς περὶ τοῦ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ (β). Ἐσχάτως δὲ, τέλος, ἐκοινοποίησε τὰ διὰ πενήντην ἐτῶν συλλεγθέντα πορίσματα τῆς ἰατρικῆς αὐτοῦ ἐμπειρίας, ἐξ ὧν μὲνθάναμεν ὅτι α) ὁ μαγνητισμὸς οὗτος ὑπάρχει πραγματικῶς, τουτέστιν ὑπάρχει κἀντάστασις τῆς ὀργανικῆς ζωῆς καὶ μάλιστα τῆς νευρικῆς, ἣτις πρότερον ἐκαλεῖτο ὑπνοῦσασία, κατάληψις, ἔκστασις περιέχει

(α) Bl. Deutschen Merkur, 1785.

(β) Journal der prakt. Heilkunde Bd. 49.

δὲ τὰ αὐτὰ φαινόμενα, ὅσα παράγει καὶ ὁ ἤδη λεγόμενος ζωϊκὸς μαγνητισμὸς· Ἔ) αὕτη ἡ κατάστασις δύνανται διὰ τινων ὑποκειμένων διάθεσιν πρὸς τοῦτο ἐχόντων μεταδίδοσθαι καὶ εἰς ἄλλους ὡσαύτως διατεθειμένους, καὶ δεκτικούς τῆς παρὰ τῶν ἐπιπεργούντων ἐπιρροῆς· γ) διὰ τῆς τριαύτης ἐνός τινος πρὸς ἕτερον πρόσωπον ἐπιπεργείας δύνανται θεραπευθῆναι νοσήματα τινὰ πηγάζοντα ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ταῦτα μόνον ὁ κλεινὸς Οὐφελάνδος ἐδίδαξε περὶ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, τὰ λοιπὰ, πολλὰ τινὰ καὶ ποιικίλα περιχρόμενα, ὡς ἀπλῆς ὑποθέσεις ἐκλαβὼν (α). Ταῦτα δὲ τὰ περίσματα θεήλουσιν ἀναγνωρίσκειν καὶ οἱ σφόδρα φίλοι καὶ οἱ μέλλουσα ἔχθροι τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, ὅπως ἀμφότεροι συγκεράσασιν τὰς ὑπερβολάς, μηδὲ λέγωσι παλλάκις πολλὰ περὶ τῆς ἀνάγκης ἢ περὶ τινος νοσήματος χρῆσις τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ κλονεῖ καὶ παραβάλλει εἰς κίνδυνον ὅλον τὸ νευρικὸν τῶν πασχόντων σύστημα, ἐκκαίει πειράζουσα ἐπὶ μέλλον τὴν περιέργειαν τοῦ ἱατροῦ, καταδαπανᾷ τὸ πλεῖστον τοῦ καιροῦ καὶ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, καὶ τέλος, ἐπάγει συχνάκις κρίσεις βίας καὶ τῆς θεραπευομένης ἀσθενείας χειρόνας, προσαναπτύσσουσα καὶ τινὰς ἠθικὰς ἐπιρροίας, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν βλακίαν.

§ 16'. Μακρὰ καὶ πολυσελίδος βιβλίος μόλις ἐξερκεῖ πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν πολλῶν ὑπὲρ τῆς ἱατρικῆς ἀγώνων καὶ ἐφευρέσεων τοῦ περιχρῶτος Οὐφελάνδου· ἡμεῖς δὲ, σύντομον ἐπιθέντες αὐτοῦ βιογραφίαν, ἀρκούμεθα εἰς τὴν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ κατορθωμάτων ἀπαρίθμησιν.

(ἀκολουθεῖ)

(α) Journal der prakt. Heilk. k. 1834 Iulistück.

ἔργον· περὶ ἐνός μίσου τὸ ὅποιον ἐφαντάθη ὁ Σπανίων πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀρκιμένου κατάρτατος ἀπὸ ἄλλων τινῶν ἐσθενοῦ τοῦ ἐφθαλμοῦ.

ὑπὸ

Ἀλφόνσου Βαρδινώτου καὶ I. B. Πιγναίου (α).

Εἰς τὰ κλινικὰ μαθήματα τοῦ 1836 ἔτους ὁ κύριος Σπανίων προσέφυκεν ἀκροβιγῶδες περίεργόν τι φαινόμενον τὸ ὁπῶν ἔτυχεν νὰ παρατηρήσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μερικῶν ἀμυρωτικῶν· ἀλλὰ πρὶν νὰ τὸ ἀποδεχθῆ ὡς πρᾶγμα βέλαιόν ἠθέλησε νὰ προσμείνη τὴν καθοσίωσιν τοῦ χρόνου, ἐν τῷ μεταξῷ δὲ ἠρκέσθη νὰ κάμῃ καὶ ἄλλας παρατηρήσεις· τίλος βεβαιωθεὶς ὅτι τὸ φαινόμενον ἦτο σταθερὸν τὸ ἀνήγαγεν ὡς ἔπεται εἰς ἐν ἐκ τῶν περὶ ὀφθαλμολογίας αὐτοῦ μαθημάτων τὸ ὅποιον παρέδωκεν κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1837.

Ὅταν στήσωμεν φῶς τι πρὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐνός ὅστις πάσχει ἀμαύρωσιν καὶ τοῦ ὑποῖου ἡ κόρη ἀνευρίσθη εἴτε ὑπὸ τῆς νόσου εἴτε ὑπὸ τῆς βελλαδόνης παρατηροῦμεν σαφέστατα καὶ μονιμώτατα τρεῖς εἰκόνας τῆς φλογός, ἐκ τῶν ὑποῖων αἱ μὲν δύο μᾶς φαίνονται εὐθεῖαι, ἡ δὲ μία ἀντίστροφος· ἔχουσι δὲ θέσιν πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ἐφεξῆς τάξιν.

Ἡ πλέον ἐμπρόσθιος, ἥτις εἶναι ἡ ἐναργεστάτη, εἶναι εὐθεῖα.

Ἡ πλέον ὑπίσθιος, ἥτις εἶναι ἡ ὀχροτάτη, εἶναι ἐπίσης εὐθεῖα.

(α) Τὸ πολῦτιμον τοῦτο ἄρθρον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Deicimeris καὶ Littre συντακτικῶν ἐφημερίδα L'expérience (N. 1. pag. 1. Novem. 5. 1837) ὑπὸ τοῦ Bardinois καὶ Pigné, μετὰ ταῦτα μεταφέρθη εἰς τὸ ἐν Βενονίᾳ τυποφύμιον Buletino delle Scienze mediche. (anno X. Ser. II. Vol. V. Gen. 1838, pag. 26), ἔθεν ἔγενε καὶ ἡ παρῶσα μετάφρασις.

Ὁ ἱατρὸς Ν. Μ. Βλασσός.

Ἡ δὲ μεταξύ τούτων τῶν δύο κειμένη τρίτη εἶναι ἀπίστροφος.

Αὐτὴ ἡ τελευταία ἥτις εἶναι ὠχροτέρα μὲν τῆς ἐμπροσθίου ζωηροτέρα δὲ τῆς ὀπίσθιου εἶναι ἡ μικροτάτη ὄλων, ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ἰδιαιτέρον ὅτι περιαγομένου τοῦ φωτός ἢ κινουμένου ἐκ πλαγίων ἀπομακρύνεται τῶν δύο ἄλλων καὶ στηρίζεται σταθερῶς εἰς τὸ ἀντικεῖν τῆς λύχνου μέρος, ἐν ᾧ αἱ δύο ἄλλαι κινούμεναι ὁμογενῶς εὐρίσκονται πάντοτε ἀπεναντι εἰς ταύτην τὴν τελευταίαν. Κατ' ἄλλας λέξεις ἐὰν τὸ φῶς τεθῆ εἰς τὸ ὕψος τοῦ τῆς κόρης ἄξωνος αἱ τρεῖς εἰκόνες κεῖνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐμπροσθιοπίσθιου ἐπιπέδου, ἀποπέδονται ἀμοιβαδῶν καὶ δὲν φαίνεται εἰμῆ ἢ πρόωτη. Ἀλλ' ἐὰν παρατηρήτης εὐρισκόμενος πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν φέρῃ τὸ φῶς πρὸς τὸν παρὰ τὸ οὖς κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ βλέπει πάντοτε τὰς μὲν δύο εὐθείας εἰκόνας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία κεῖται ὀπίσω τῆς ἄλλης, καὶ κινῶνται πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὴν δὲ ἀντίστροφον εἰκόνα καὶ διαβαίνει διὰ τῶν δύο εὐθειῶν πρὸς τὸ ἐντὸς μέρος. Ἐὰν περιγράφωμεν διὰ τοῦ φωτός κίνησιν κυκλωτορῆ αἱ δύο εἰκόνες ἀκολουθεῖσι ἀκριβῶς ταύτην τὴν κίνησιν περιγράφουσαι κύκλον καὶ κινῶνται μὲν ὕψηλὰ τοῦ φωτός μὴ ἀλλάσσοντας θέσιν, ταπεινῶνται δὲ τούτου ταπεινουμένου. Καὶ ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν περιγράφει παρρημοίως κύκλον κατὰ τὴν αὐτὴν φοράν, ἀλλ' εὐρίσκεται πάντοτε εἰς ἓν ἐκ τῶν ἄκρων τῆς αὐτῆς διαμέτρου ἐν ᾧ αἱ δύο ἄλλαι εὐθείαι εἰκόνες ἀκολουθοῦσι τὸ ἄλλο ἄκρον.

Τὰς εἰκόνας ταύτας δυσκόλως βλέπει τις ὅταν τὰς παρατηρῇ διὰ πρώτην φοράν· διὰ τοῦτο νομίζομεν καλὸν καλεῖσθαι ἐν συντόμῳ διὰ τίνος τρόπου ἀνακαλύπτονται ἐκασθενῆς, τοῦ ὁποίου εἶναι ἤδη ἀνευρυσμένη ἡ κόρη, πρέπει καὶ ἦναι εἰς μέρος ὅσον τὸ δυνατὸν σκοτεινόν, ὃ δὲ παρατηρεῖται

πρέπει καὶ λάβῃ τοιαύτην θέσιν ἐμπροσθεν τοῦ, ὥστε καὶ βλέπῃ τὸν ἐξεταζόμενον ὀφθαλμὸν ἀκολουθεῖν τὴν φοράν τοῦ κατ' ὑπὸν ἄξωνος. Τὸ φῶς πρέπει καὶ φερθῆ πρὸς τὸν μικρὸν κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ διὰ καὶ εὐρεθῆ ἡ ἐμπροσθιος εἰκὼν, ἥτις εἶναι πολλὰ μεγάλη καὶ λαμπροτάτη, κατὰ τὸ ὕψος τῆς ἐξωτικῆς ἀνω μοίρας τῆς κόρης· τότε παρατηροῦντες μετὰ προσοχῆς τὸ βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ θέλομεν ἰδεῖ τὴν μίαν γραμμὴν περὶ τοῦ ἀπέχουσαν τῆς προηγουμένης ἀντίστροφον εἰκόνα ἐκείνου ὅπου ἐνόνεται τὸ κάτω μετὰ τοῦ μεσαίου τρίτου τῆς κατὰ τὴν κόρην διαμέτρου, τῆς ὁποίας κατέχει ἐν ἄκρον ἡ ἐμπροσθιος εὐθεῖα εἰκὼν. Ἐὰν τοιοῦτοτρόπως δὲν τὴν παρατηρήσωμεν, ὑψώνοντες καὶ χαμηλώνοντες αἰγὰ τὸ φῶς καὶ βλέποντες ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸ ἐμβαδὸν τῆς κόρης θέλομεν βεβαίως τὴν ἰδεῖ ἡσύχως ἀναβαίνουσαν καὶ καταβαίνουσαν. Δυσκολώτερον ἀνακαλύπτεται ἡ ὀπίσθιος εὐθεῖα εἰκὼν ἥτις εἶναι μεγαλύτερα ἀλλὰ πολὺ ὠχροτέρα τῆς ἀντιστροφου καὶ φαίνεται ὅτι κεῖται εἰς δύο τρίτων γραμμῆς ἀπόστασιν ὀπίσθεν ἢς ἐμπροσθίου εὐθείας εἰκόνας, τῆς ὁποίας ἠθελεῖ τις εἰπεῖ ὅτι εἶναι ἡ σκιά. Ἐὰν τεθῆ τὸ φῶς κατὰ τὸν μικρὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ κανθὸν πρέπει καὶ τὴν ζητῶμεν εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ἐμπροσθίου εὐθείας εἰκόνας, καὶ εἰς τὰ ἐκτὸς ἐὰν τὸ φῶς κεῖται κατὰ τὸν μέγαν κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἐποῦ ἀπαξ παρατηρήσωμεν τὰς τρεῖς ταύτας εἰκόνας θέλει εἶναι εὐκόλον καὶ τὰς ἀπαντῶμεν πάντοτε, φθάνει μόνον καὶ μὴ ὑπάρχει θόλωσις εἰς τὸ κρυσταλλοειδές.

Αἱ μνημονευθεῖσαι εἰκόνες λείπουσι παντάπασι εἰς τὸν καταράκτην εἰς ὁποῖον δήποτε βαθμὸν καὶ ἂν ἦναι ἀναπεπτουμένη ἡ νόσος. Πρὸ καιροῦ μ' ἔστειλεν ἰατρός τις ἐξ Ἀλέππου ἀσθενῆ καὶ τοῦ χειρουργήσω τὸν καταράκτην· αἱ τρεῖς εἰκόνες ὑπῆρχον, ὃ ἀσθενῆς ἔπασχε γλαύκωμα.

Προσληθείς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς συμβούλιον διὰ τὸ ἰδοῦν αἰθευῆ εἰς τὸν ὁποῖον πολλοὶ ἐκ τῶν ἀμοτέγων μου εἶχον εἰπεῖ ὅτι ἐπασχε καταράκτην εὖρον τὰς τρεῖς εἰκόνας· ὁ αἰθευῆς ἔπασχεν ἀμαύρωσιν.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ ἴδατε τὸ διὰ γυναῖκα παντάπασι τυφλὴν γενόμενον συμβούλιον. Εἰς τὴν ἐμβαδὸν τῆς κέρης ταύτης τῆς γυναικὸς, τὴν ὁποῖαν μοι εἶχαν διευθῆναι ὡς πάσχουσαν ἀμαύρωσιν δὲν ἐφαίνετο κύνεις σκοτισμοί· ἐπειδὴ ἔλειπον αἱ δύο εἰκόνας εἶπα ὅτι ὑπῆρχον δύο καταράκται, ὁ δ' ἐφεξῆς χρόνος ἐβεβαίωσε τὸ ἀκριβὲς τῆς διαγνώσεως.

Ἦθέλει εἶναι ἀξίον λόγου νὰ ἐγίνοντο πειράματα ἵκανὰ νὰ διαυκινήσωσι ποῖα εἶναι τὰ ὄργανα τὰ γεννῶντα ταύτας τὰς εἰκόνας, καὶ ποῖα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀλλοιοῦμενα ποικίλλουσι ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν.

Τοιαύτη τις εἶναι ἡ ἀνακαφαλαίωσις τοῦ μαθήματος τοῦ Σανσῶνος· αἰτία δὲ διὰ τὴν ὁποῖαν παρερμῆθημεν νὰ κἀμομεν σιρὰ τινὰ πειραμάτων ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη ἐπιθυμία τὴν ὁποῖαν ἔδειξε πρὸς τοῦτο. Τῇ 29) Ιουνίου τῆς ἐφεξῆς πέμπτης ἐκοινοποιήσαμεν εἰς τὸν προμνημονευθέντα Προφῆσαν παρόντων καὶ τινῶν μαθητῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἡμετέρων ἰραινῶν δόντες λόγον τῶν γινομένων πειραμάτων κατὰ τὴν ἐφεξῆς τάξιν.

Ἐὰν στήσωμεν λύχνον ἐμπρὸς εἰς τὴν καμπύλην ἐμπρὸς ἑνὸς ὕψους τοῦ ὠρολογίου φαίνεται μία εὐθεῖα εἰκὼν τῆς φλογός. Ἐὰν ἡ λύχνος τεθῆ ἐμπρὸς εἰς τὴν καμπύλην ἐπιφανείαν πολλῶν τοιούτων ἐπιβεβλημένων ὑψῶν φαίνεται τόσαι εὐθεῖαι εἰκόνας ὅσαι εἶναι αἱ ὑψοί, αἱ δὲ εἰκόνας θλιναὶ γειτνιάζει τόσον περισσότερον, ὅσον αἱ ὑψοί εἶναι λεπτότεροι καὶ πλησιέστεροι ἢ μία τῆς ἄλλης· ἐξ ἐναντίας δὲ θίλουσι φανῆ τόσον περισσότερον ἀπομακρυσμέναι, ὅσον αἱ

λοὶ εἶναι χονδρότεροι καὶ μεγαλύτερον τὸ χωρίζον αὐτὰς διάστημα.

Ἐὰν στήσωμεν λύχνον ἐμπρὸς εἰς τὸ κοίλον μέρος μιᾶς ὑψοῦ τοῦ ὠρολογίου βλέπομεν πάντοτε ἀντίστροφον εἰκόνα, ἐπιπέτοντες δὲ πολλὰς ὑψοῦς γενῶμεν πολλὰς ἀντιστροφους εἰκόνας.

Ἐὰν λοιπὸν ἐνώσαντες τοιοῦτοτρόπως τὰς περιφερείας δύο ἄλλων τοῦ ὠρολογίου, ὥστε νὰ σχηματίσωμεν κενὸν φακὸν προστήσωμεν λύχνον, αὕτη θέλει ἀπαντήσῃ δύο ἐπιφανείας, τὴν μὲν ἐμπροσθίον καὶ καμπύλην, τὴν δὲ ὀπίσθιον καὶ κοίλην. Ἐξ ὅσων δὲ προείπομεν πρέπει καὶ τώρα νὰ ἴδωμεν δύο εἰκόνας τὴν μὲν εὐθεῖαν, τὴν δὲ ἀντίστροφον, καὶ οὕτω συμβαίνει καὶ ὅντι. Ἀλλ' εἰς τοῦτο τὸ πείραμα παρατηροῦμεν ἀξιολόγον φαινόμενον· μὲν ὅλον ὅτι ἡ μὲν εὐθεῖα εἰκὼν γεννᾶται ἐκ τῆς καμπύλης ἐπιφανείας τῆς ἐμπρὸς κειμένης ὑψοῦ, ἡ δὲ ἀντίστροφος ἀντανανκλάται ἐκ τῆς κοίλης ἐπιφανείας τῆς ὀπίσθιοι ὑψοῦ, ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν κεῖται εἰς τὸν κενὸν φακὸν ἐπὶ ἐπιπέδου πλέον ἐμπροσθίου τοῦ τῆς εὐθείας εἰκόνας. Ὅλα ταῦτα ἀκολουθοῦσιν ἀκριβῶς τοὺς νόμους τῆς φυσικῆς· καὶ τῷ ὅντι ὅλοι ἐξεύρουσιν ὅτι αἱ εἰκόνας τινὰ ἀντανανκλῶσαι κοίλοι ἐπιφάνειαι τὴν συγκεντροῦσιν εἰς τὴν ἐστίαν τῆς κυρτότητος αὐτῶν, καὶ ὅτι εἰς μὲν τὰς καμπύλας ἐπιφανείας ἡ εὐθεῖα εἶναι κατὰ δύναμιν καὶ ἀπομένως κεῖται ὀπίσω τοῦ ἀντανανκλῶντος καθρέπτου, εἰς δὲ τὰς κοίλας ἡ ἐστία εἶναι πραγματικὴ καὶ ἀπομένως κεῖται πρὸ τοῦ καθρέπτου. Ὅθεν εὐκόλως συμπεραίνεται πῶς ἡ εὐθεῖα εἰκὼν κεῖται ὀπίσω τῆς ἀντιστροφου. Ἀλλ' ἐὰν χωρισθῶσιν αἱ ὑψοὶ εἰς τρόπον ὥστε ἡ πραγματικὴ ἐστία τῆς κοίλης ἐπιφανείας νὰ εὐρεθῆ ὀπίσω τῆς κατὰ τὴν καμπύλην ἐπιφανείας, τότε ἡ εὐθεῖα εἰκὼν θέλει κεῖσθαι πρὸ τῆς ἀντιστροφου. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα συμβαίνουσιν

ἐπ' ἀκριβείας, όταν στήσωμεν λύχνον ἀπέναντι εἰς πλήρη φακόν, ἢ δὲ σχετικῆ θέσει τῶν δύο εἰκόνων θέλει ποικίλλεσθαι κατὰ τὴν μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν κυρτότητα τῶν δύο τοῦ φακοῦ ἐπιφανειῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐὰν στήσωμεν ὑάλιν τινα τοῖς ὀφθαλμοῦ πρὸ φακοῦ θέλωμεν ἔχει τρεῖς εἰκόνας τοῦ φωτός ἢ γὰρ δύο εὐθείας, γεννηθείσας τὴν μὲν ἐκ τῆς ὕψους τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν δὲ ἐκ τῆς ἐμπροσθίου τοῦ φακοῦ ἐπιφανείας, καὶ μίαν ἀντίστροφον γεννηθεῖσαν, καθὼς ἤδη ἐξεύρομεν, ἐκ τῆς ὀπίσθου μείρας τοῦ φακοῦ. Ἡ θέσις τῶν τριῶν τούτων εἰκόνων θέλει ἀλλάσσει ἀναλόγως τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀποστάσεως τῆς ὕψους ἀπὸ τοῦ φακοῦ. Ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν θέλει εὐρίσκεισθαι πάντοτε (εἰς συνήθη φακόν) πρὸ τῆς εὐθείας εἰκόνας τὴν ὑποίαν γεννᾷ ὁ φακός· ἀλλ' ἢ ἀντίστροφος εἰκὼν δύναται νὰ εὐρεθῆ εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος ἢ ἐμπροσθεν ἐκείνης, τὴν ὑποίαν γεννᾷ ἢ ὕψους τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐὰν αὐτὴ εἴναι πολλὰ πλησίον εἰς τὸν φακόν. (α) Ὑφαρμόσαντες τὸ ἀποτέλεσμα τούτων τῶν πειραμάτων πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Σανσῶνος παρατηρηθέντος φαινομένου συνεπορίσθημεν τὰ ἐπιξῆς.

Ὁ κερατοειδῆς χιτῶν καὶ τὸ κρυσταλλοειδῆς ἀρκῶσι εἰς γέννησιν τῶν τριῶν τούτων εἰκόνων.

Ἡ ἐμπροσθίος εὐθεῖα εἰκὼν γεννᾶται ὑπὸ τοῦ κερατοειδῆ, ἢ δὲ ἀντίστροφος ἀντανακλάται ὑπὸ τοῦ ὀπίσθιου τῆς θήκης, ἐμήματος καὶ ἡ ὀπίσθιος εὐθεῖα ὑπὸ τοῦ ἐμπροσθίου τμήματος.

Ἐὰν τὸ ὕδατος ἕντρον ἀφανισθῆ εἰς τρόπον ὥστε νὰ πλησιάζῃ ὁ κερατοειδῆς, ἢ ἀντίστροφος εἰκὼν ἥτις εἰς τὸ κατὰ φύσιν εἶναι ἢ μέση δύναται νὰ γείνη ἢ πλέον ἐμπροσθίος.

(α) Καὶ ἡμῖς ἐπαναλήθομεν ταῦτα τὰ πειράματα καὶ παρατήρησιν ἀπαράλλακτα καὶ ἀκριβέστατα, ἕσα καὶ οἱ ἄνω παρατηρηταί.

(Σημείωσις τοῦ μεταφ.)

Ὅταν λείπωσιν αἱ τρεῖς αὐταὶ εἰκόνας εἶναι σημεῖον ὅτι ὁ μαρμάρης κερατοειδῆς χιτῶν ἐσκοτίσθη τόσον ὥστε ἐμποδίζει τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας νὰ φθάσωσιν ἕως εἰς τὸ κρυσταλλοειδῆς.

Ἐὰν λείπωσι δύο εἰκόνας ὅθεν δύναται νὰ ᾔηται εἰμὴ αἱ δύο ἰσῆσθαι, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ μία ἐκ τούτων χωρὶς ἀφανίζεσθαι ἢ ἄλλη τὴν ὁποίαν ἐξ ἀνάγκης ἤθελε γεννήσει ὁ κερατοειδῆς· ἐὰν ἦτο διαφανής.

Ἐὰν λείπῃ μία μόνον εἰκὼν πρέπει νὰ ᾔηται ἐξ ἀνάγκης ἢ ἀντίστροφος, διότι ἐὰν ἦτο μία ἐκ τῶν εὐθειῶν ἐκείνων ἔπρεπε νὰ ἰθώσισι, ἥτις ἤθελεν ἰσχύσει νὰ τὴν κρύψῃ, νὰ ἐμποδίσῃ ἐξ ἀνάγκης τὸ φῶς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐπιφανείαν, ἥτις μόνον εἶναι ἰκανὴ νὰ γεννήσῃ τὴν ἀντίστροφον εἰκόνα.

Ἐὰν τέλος ὑπάρχωσι καὶ αἱ τρεῖς εἰκόνας εἶναι σημεῖον ὅτι ὁ κερατοειδῆς ἰσχύσει εἰς τὸ κρυσταλλοειδῆς, καὶ ἐὰν μ' ὄλα ταῦτα ὁ ὀφθαλμὸς σκιαυγᾷ πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν βαθύτερον τὴν αἰτίαν. Δυνάμεθα μ' ὄλον τοῦτο νὰ συμπορισθῶμεν ὅτι σκοτισθέντος τοῦ κερατοειδοῦς δύναται ν' ἀφανισθῶσιν αἱ τρεῖς εἰκόνας.

Ἐὰν σκοτισθῆ ἢ ἐμπροσθίος θήκη ἀφανίζονται αἱ δύο ὀπίσθιοι εἰκόνας, ἐὰν δὲ ἡ ὀπίσθιος ἐμποδίζεται μόνον ἢ ἀντίστροφος.

Ἐὰν ἀφαιρεθῆ τὸ κρυσταλλοειδῆς θέλωσι λείπει αἱ δύο εἰκόνας τὰς ὁποίας ἐγέννα καὶ δὲν θέλει μείνῃ εἰμὴ ἢ ἐμπροσθίος εὐθεῖα εἰκὼν. (α)

(α) Τοῦτο τὸ παρατηρησάμεν νεωστὶ εἰς ἀνδρᾶ τισσαράκωντόπου πάσχοντι καταρῶσιν τοῦ κρυσταλλοειδοῦς καὶ τῆς θήκης. Ἀφ' οὗ τὸν ἐχειρουργήσαμεν διὰ τῆς ἐξαγωγῆς ἠφανίσθησαν αἱ δύο ὀπίσθιοι εἰκόνας καὶ δὲν ἴφαινετο μὴ ἢ ἐκ τοῦ κερατοειδοῦς προκύπτουσα εὐθεῖα.

(Σημείωσις τοῦ μεταφ.)

Αλλ' ἐὰν ἀφαιρεθῇ μὲν τὸ κρυσταλλοειδὲς μὲν δὲ κατὰ πρόσωπον τὸ ὀπίσθιον τμημα τῆς θήκης θέλουσι φαίνεσθαι δύο εἰκόνες, ἡ ἐμπροσθίος εὐθεία καὶ ἡ ἀντίστροφος.

Τοιαῦται εἶναι ἐπαρτηρήσεις τὰς ὁποίας ἐκάρμαμεν παρόντων τῶν μαθητῶν τῆς κλινικῆς καὶ τοιαῦτα τὰ συμπεριμαχτὰ τὰ ὁποῖα ἐνομίσαμεν ὅτι δυνάμεθα ἐντεῦθεν νὰ ἐξάξωμεν.

Αἱ παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐπιστήριζαν τὴν ἡμετέραν λόγους καὶ νέα πειράματα τοὺς ἐβεβαίωσαν ἐξ ὀλοκλήρου.

Ἐν ᾧ δ' ἡμεῖς ἐκάρμαμεν πειράματα διὰ τῶν ὁπίσθιων ἐμνημονεύσαμεν ἀπλουστάτων ὄργάνων ὁ Κύριος Σανκὸν ἐπιχειρεῖ ὁποῖα παρίστανον τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὴν κατὰ πρόσωπον κατὰστάσιν ἕως εἰς ἓνα βαθμὸν, καὶ μετὰ ταῦτα δι' ἄλλων μέσων τὰ ὁποῖα παρωμοιάζον τοὺς κατὰ τὸ κρυσταλλοειδὲς καὶ τὰ συνεχῆ αὐτοῦ μέρη ἐδραζομένους ποιήλους σκοπισμοῦ.

Κατασκευάσας ἐξ ὑάλου ὅλα τὰ ἐξ ὧν σύγκειται τμημα τὸ ὄργανον τῆς ὁράσεως ἐπανάλαβε πρῶτον τὰ αὐτὰ πειράματα τὰ ὁποῖα ἐκάρμαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ παρατήρησε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· μετὰ ταῦτα σκοπίσας μερικὰς αὐτῶν ἐπιφανείας ἐσπούδασε νὰ ἴδῃ πῶς ἐτροπολογοῦντο αἱ εἰκόνες εἰς τε τὸν ὀπίσθιον καταράκτην τῆς θήκης, καὶ εἰς τὸν τοῦ φακοῦ καὶ εἰς τὸν ἀμφοτέρων. Ἐκ τούτων ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῇ

α. Ὅτι ἐὰν σκοπεασθῇ ἡ ὀπίσθιος ἐπιφάνεια ἐνὸς φακοῦ φαίνεται μόνον μία ὀρθὴ εἰκὼν.

β. Ὅτι ὅταν σκοπεασθῇ ἡ καμπύλη ἐπιφάνεια ὑάλου πινῆς τοῦ ὀρολογίου φαίνεται πάντοτε ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν.

Ἐκ τῆς πρώτης ταύτης παρατηρήσεως δυνάμεθα νὰ συμπερισθῶμεν ὅτι ὁ σκοτισμὸς τοῦ κατὰ τὸ κρυσταλλοειδὲς ὀπίσθιου στρώματος ἐμποδίζει ἐξ ἀνάγκης τὴν γέννησιν τῆς ἀντιστρέφου εἰκόνος· ἐκ δὲ τῆς δευτέρας ἐξάγομεν ὅτι ἐὰν ἡ

ἡμὲν τοῦ κρυσταλλοειδοῦς εἶχε τοιοῦτον πάχος ὥστε νὰ σκοπισθῇ μόνον τὴν ὀπίσθιον αὐτῆς μοῖραν ἠθέλωμεν εἶχει τὴν ἀντίστροφον εἰκὼνα· ἀλλ' ὁ χιλιῶν οὗτος εἶναι τόσο λεπτός καὶ ἡμιγενής ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῶμεν ὅτι ἐν μόνον κατὰ αὐτὴν πάχους δύναται νὰ σκοπισθῇ ἀδολαβοῦς τοῦ ἴλλου ἡμίσεως διακείμεντος. Ὅταν ἐξάγεται ἔτι σκοτισθείσης τῆς θήκης εἰς ὁποῖαν δὴποτε βηθμὸν ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν πρέρσῃ νὰ λείπη.

Ἐίπομεν ἤδη ἀνωτέρω ὅτι ἐπιτιθεμένην δύο ὑάλων τοῦ ὀρολογίου ἐπ' ἀλλήλων κρύπτουσι δύο εἰκόνες τῶν ὁπίσθιων ἐκπέστας ἀναλογεῖ πρὸς τὴν τῶν ὑάλων. Ταύτης τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶναι χρεὸς νὰ ἀποδείξωμεν, ἐκάρμαμεν ἤδη τὴν ἐφαρμογὴν. Ὁ Κύριος Πασκέτας, (Pasquet) τὸν ἑσπῶν θέλωμεν ἐμνημονεύσει ὀλίγον κατωτέρω, παρατήρησεν ὅτι εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ βοῦς, τὸ ὁποῖον ἡ θήκη διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ φακοῦ διὰ μεγάλης κοσότητος Μοργάγγελίου ὕγρου, ἐφαίνοντο πέντε εἰκόνες· τρεῖς εὐθείαι, ἡ μὲν ἐκ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς, ἡ δὲ ἐκ τῆς θήκης, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐμπροσθίου μοίρας τοῦ κρυσταλλοειδοῦς προερχόμεναι, καὶ δύο ἀντίστροφοι, αἵτινες ἀντανάκλῶνται ἡ μὲν ἐκ τῆς ὀπίσθιου τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἐπιφανείας ἡ δὲ ἐκ τῆς ὀπίσθιου θήκης. Ἐφαρμοζόντες ταύτην τὴν παρατήρησιν εἰς τὸν ἀνθρώπον δυνάμεθα εὐκόλως νὰ ἐρωτήσωμεν· ἐὰν τὸ κρυσταλλοειδὲς τὸ ὁποῖον χωρίζεται ἀπὸ τῆς θήκης δι' ὀλίγου ὕγρου μὲν ἀδολαβῆς ἐν ᾧ ὁ χιλιῶν αὐτοῦ εἶναι ἐσκοτισμένος, πῶς δὲν γεννᾷ ἡ ὀπίσθιος αὐτοῦ ἐπιφάνεια ἀντίστροφον εἰκὼνα; Κατὰ ποῖον τρόπον συμβαίνει τοῦτο ἀγνοοῦμεν παντάπασιν· ἀλλ' ἡμεῖς ἐτύχημεν νὰ παρατηρήσωμεν καταράκτην τῆς ὀπίσθιου θήκης κατ' ὄν βεβαίως δὲν ὑπῆρχεν ἀντίστροφος εἰκὼν. Χωρὶς νὰ νομίζωμεν ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐδώκαμεν ἀποχρῶσαν ἐξήγησιν τοῦ πρά-

γματος υπελαμβάνομεν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὅτι τοῦτο συνέβαινε διότι ἡ ὀπίσθιος μοῖρα τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἦτα ἐσκατισμένη, ἀλλὰ τόσον ἐλαφρὰ ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ τὸ παρατηρήσωμεν τὴν σήμερον ἢ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἤθελεν εἶναι ἀποχρῶσα διότι θέλομεν ἰδεῖ περαιτέρω ὅτι ἐν ἀλλοιωθῆ τὸ διαφανές μόνος τῆς ὀπισθίου θήκης ἢ ἀντίστροφος εἰκὼν λαί και παντάπασαι.

Παραθέλλοντες ὅτι παρατηροῦμεν εἰς ταῦτα τὰ πειράματα πρὸς ὅ,τι βλέπομεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀπαντῶμεν πρῶτον ἀξιωματικόν, ὅτι δηλαδὴ αἱ μὲν ἐκ τῶν φακῶν γινόμεναι εἰκόνες λάμπουσι καὶ εἶναι πολλὰ μεγάλαι, αἱ δ' ἐκ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἀντανακλώμεναι εἶναι ἀμυδραὶ καὶ μικραὶ. Πόθεν προέρχεται ἡ τοιαύτη διαφορά; ὁ Κύριος Πασάτος ἐζήτησε νὰ τὴν ἐξηγήσῃ διὰ πειράματος. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦτου ἔθεσε τὸ ὄργανόν του ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἢ ἀντὶ τούτου ἐπέβαλε μικρὸν φακὸν μεταξὺ δύο ὕδρων τοῦ ὄρολογίου καὶ ἐπέβαλε ἐφ' ἑλοπὸν διάστημα δ' ὕδωτος· τότε ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ ὅτι αἱ ὀπίσθιοι εἰκόνες ἀπέβαλλον φανερά τὸ πλεῖστον τὰς αὐτῶν λάμψεως ὠχρότητα ἀποκοτῶσαι ἤτις τὰς ἔλαμψεως νὰ ἐμπαίζωσι περισσότερο τὰς τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἰδοὺ πῶς ἐξηγεῖ τοῦτο τὸ φαινόμενον. « Ἐπειδὴ αἱ πλεῖστοι τῶν εἰσπιπτουσῶν φωτερῶν ἀκτίνων ὀλῶνται δὲν ἀντανακλάται ἐξ ἐνάγκης εἰμὴ μικρὰς ποσότητος, ἐκ τῆς ὁποίας ὀλίγοιαι μόνον ἀκτίνες φθάνουσιν εἰς τὸ κρυσταλλοειδὸς διότι ἀντανακλάται σχεδὸν ὅλη ὑπὸ τοῦ κερατοειδοῦς, μέρος δὲ ἐκ τῆς ἀναπομενοῦσης ἀπορροφᾶται διαβαίνουσης διὰ τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ μέσων. » Ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν θέλει πείσει ὅλους διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπιμένομεν μόνον εἰς τὸ φαινόμενον τὸ ὅποιον εἶναι ἀναντιρρήτον καὶ καθ' ὃ διαφέρουσι μὲν αἱ εἰκόνες κατὰ τὴν λάμψιν ἀλλ' ὄχι καὶ κατὰ τὸ μέγεθος. Τὸ ἐφεξῆς

πείραμα τοῦ Κυρίου Σανσῶνος μᾶς ἔλαμψε νὰ γνωρίσωμεν ἐν φαινόμενον τὸ ὅποιον εἶναι μὲν ἄξιον λόγου διὰ τὴν φυσιολογίαν, μᾶς δεικνύει δὲ καὶ πασιδῆλως τὴν τε μικρότητα καὶ τὴν ὀλίγην λάμψιν τούτων τῶν εἰκόνων.

Πρὸ ὀλίγων μερῶν ἔκαμεν ὁ Κύριος Σανσῶν παρόντων ἡμῶν τὸ ἐφεξῆς πείραμα.

Θέσας φακὸν ὀπίσω μιᾶς ὕαλου τοῦ ὄρολογίου καθ' ὃν τρόπον κατὰ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἔστησε λαμπάδα μεταξὺ τῆς ὕαλου καὶ τοῦ ἡμιτέρου ὀφθαλμοῦ· τότε ἐβλέπομεν ἐυκόλως τὸ φῶς ἀντανακλώμενον ὀπίσω τοῦ φακοῦ ἐπὶ σώματος τὸ ὅποιον ἐδέχεται τὴν εἰκόνα. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἂν καὶ ἀντίστροφος καὶ εἰς ἄκρον ἐναργῆς ἐδείκνυε φωτερὰ περιθώρια τὰ ὁποῖα ἠφανίζοντο ἀνεπιστήτως καθὼς σχεδὸν ἡ σκιὰ τὴν ὀπίαν γεννᾷ σῶμά τι σκιερὸν ἐκτεθὲν εἰς τὸν ἥλιον. Τούτων ὕψως ἔχόντων ἐὰν παρεμβάλλετο μεταξὺ τῆς ὕαλου καὶ τοῦ φακοῦ χάρτης τρύπημα ἔχων κυκλοτέρως πλάτους ἐνὸς νομίσματος αἵ ἑκατοστῶν καὶ περιστάσεων τὴν ἴσιν τὴν μεταξὺ τοῦ κερατοειδοῦς καὶ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς, ἡ εἰκὼν τοῦ φωτός ἤτις ἐπιπτεν ὀπίσω τοῦ φακοῦ, ἐγένετο ἀσθενεστέρη καὶ μικροτέρα, τὰ δὲ περιθώρια αὐτῆς ἐξωγραφίζοντο ἐναργῶς εἰς τὸ δεχόμενον αὐτὴν σῶμα. Αὕτη ἡ παρατήρησις μᾶς ἐξέπληξε καὶ μᾶς ἐχειραγωγῆσε εἰς τὸ ἐφεξῆς πείραμα τὸ ὅποιον εἶναι τρόπον τινα ἐπεξηγήσις τοῦ πρώτου.

Τεθεῖσης λαμπάδος ἀντικρὺ εἰς φακὸν φαίνονται, ὡς ἤδη ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω, δύο εἰκόνες ὅτινες ἔχουσι μικρὰν τινα ἔκτασιν. Ἐὰν παρεμβληθῆ μεταξὺ τῆς λαμπάδος καὶ τοῦ φακοῦ τρυπημένος χάρτης καὶ κυταξίωμεν διὰ ταύτης τῆς τρύπας, φαίνονται μὲν αἱ δύο εἰκόνες ἀλλ' ὀλιγώτερον λαμπραὶ καὶ πολλὰ ἐλαττωμέναι. Εἰς ὁμοίαν ἀπόστασιν ὅσον εἶχα μικροτέρα ἢ εἰς τὸν χάρτην γενομένη τρύπα τόσον μικρότεραι καὶ ἀμυδρότεραι ἀποβαίνουσιν αἱ εἰκόνες.

Εἰς ὄφθαλμὸν ἐκ τοῦ ὑποίου ἀφῆρέθη ἡ ἴρις αἰ ἐκ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς γεννιόμενα εἰκόνες εἶναι πολὺ μεγαλύτεραι εἰκόνων τὰς ὑποίας ἐβλέπομεν εἰς τὸν αὐτὸν ὄφθαλμὸν πρὶν ἀποκοπῆ ἢ ἴρις. Ἐκ τούτου ποριζόμεθα ὅτι ἡ ἴρις ἔχει κατ' εὐθεῖαν ἐπιρροὴν καὶ εἰς τὸν ὄγκον καὶ εἰς τὴν λάμψιν τῶν ἐκ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς γεννιόμενων εἰκόνων. Καὶ ἴσως εἶναι αὕτη ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ἐσημείωσεν ὁ Σανσιὼν ὅτι διὰ γὰρ γείνωσιν ὁραταὶ αὐταὶ αἰ εἰκόνες πρέπει νὰ προανευρεθῇ ἡ κόρη. (α)

Ἐκμάμαμεν τεχνικῶς ἐπὶ νεκρῶν ὄφθαλμῶν τοὺς διαφόρους καταράκτας οὔτινες παρατηροῦνται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀλλ' ἀπονεύσαμεν πολλὰς καὶ τοικίλας δυσκολίας. Ὅπου γάρμαμεν ἀνθρωπίνους ὄφθαλμούς, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ καθυποβάλωμεν εἰς τὰ πειράματά μας εἰμὴ 26 ὥρας μετὰ τὸν θάνατον ἀλλ' ἡ συμβῆσα ἤδη σκότωσις τοῦ κερατοειδοῦς μᾶς ἐμπόδιζε πάντοτε νὰ ἴδωμεν τὸ κρυσταλλοειδές. Εἰς τὰ ζῶα ἡ πειρὰ οἱ ὄφθαλμοὶ ἦσαν ναιπότεροι ἠδυνήθημεν νὰ τὸ ἴδωμεν ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλαττωμένω τοῦ ὕδατος ὄγκου ὁ μὲν κερατοειδὴς ἐρυτιδοῦτο ἡ δὲ ἴρις ἀπέβαινε χαλαρὰ, αἱ εἰκόνες ἐφαίνοντο συγκεχυμέναι· ἄλλοτε πάλιν οἱ ὄφθαλμοὶ ἦσαν ἀρμοδιώτατοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ κόρη ἦτο πολλὰ στενὴ καὶ ἔπρεπε γὰρ τὴν ἀποκόψωμεν ἐκκανοῦτο τὸ ὕδατος ὄγκον καὶ οὕτω ἤλλασον αἱ σχέσεις· τέλος πάντων (καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μέγιστον ἐμπόδιον τὸ ὁποῖον ἀπηντήσαμεν) μᾶς ἐστάθη ἀδύνατον νὰ κάμωμεν τοὺς διαφόρους καταράκτας τοὺς ὁποίους ἠθέλωμεν νὰ σχηματίσωμεν· τοῦτο δὲ πρέπει νὰ ἀπαθώσωμεν ἀναμφιβόλως εἴτε εἰς τὸν ἡμέτερον τρόπον τοῦ

(α) Ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ ἀνευρεθῇ ἡ κόρη αἱ εἰκόνες φαίνονται ἐναργεστάτα. (σημείωσις τοῦ μεταφρ.)

πειράσθαι εἴτε εἰς τὴν ἀτέλειαν τῶν ἡμέτερων ὀργάνων. Διὰ τοῦτο ὁ κύριος Πασκέτος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν ἐναγώνιον αὐτοῦ διατριβὴν (τὴν ὁποίαν ὑπερασπίσθη τῇ 17 Αὐγ. 1836 ἀριθ. 317. σελ. 65) ὅτι παρατήρησεν εὐτυχῆ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα κρίνομεν καλὸν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα.

Εἰσάγει διὰ μικρᾶς τρύπας τὴν ὁποίαν κάμνει εἰς τὸν σκληρωτικὸν χιτῶνα τρεῖς γραμμὰς ὀπίσω τοῦ κερατοειδοῦς μικρὸν τριγωνιδῆ σωλῆνα εἰς τοῦ ὑποίου τὸ τέλος ὑπάρχει ἡ σφαιρίδιον ἐκ τοῦ ὀπίου νὰ δύναται ἡ θερμὴ τῆς χειρὸς νὰ ἐξώσῃ τὸ ὑγρὸν, ἡ ἄκρα ἀναπεπταμένη ὡς μικρὸς αὐλὸς ὅτε νὰ δύναται τις ἂν τύχη γρεῖα νὰ φυσίσῃ διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ ὑγρὸν νὰ εἰσέλθῃ. Βελόνῃ λεπτοτάτῃ εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν τοῦ σωλῆνος ἐβρυχωρίαν τὸν διευδύνει καὶ σχίζει τὰ παρατυγχάνοντα μέρη εἰς τὰ ὁποῖα θέλομεν νὰ ἀλλάσωμεν τὸ ὑγρὸν. Διὰ τούτου τοῦ ὀργάνου ἠδυνήθη νὰ συμπορισθῇ μετὰ βεβαιότητος.

α. Ὅτι ὅταν διευθυθέντος τοῦ ὀργάνου πρὸς τὴν θῆκην θλωθῇ διὰ τοῦ ἐλασθέντος ὑγροῦ τὸ ὀπίσθιον αὐτῆς τμήμα τότε λείπει ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν. Ἐὰν δὲ ζητήσωμεν νὰ τὴν ἀνακαλύψωμεν συμβαίνει πολλάκις νὰ τὴν βλέπωμεν ἐκεί ὅπου δὲν ἴσχυσε νὰ διαβῇ τὸ ὑγρὸν νὰ τὴν γάνωμεν δὲ κατὰ τὰ θλωθέντα μέρη ὅταν κινουντες τὴν λαμπάδα σκουδάξωμεν νὰ βίψωμεν ἐκεῖ τὴν ἐστίαν.

β'. Ἐὰν θλωθῇ ἡ θρομβωθῇ ἡ ὀπίσθιος μούρα τοῦ κρυσταλλοειδοῦς τότε λείπει ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν τις ἀντὶ νὰ ἐλάσῃ (injecter) τὸ ὑγρὸν καταμελίσῃ διὰ λεπτοτάτης βελόνης τὰ ὀπίσθια μέρη τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὥστε νὰ τὸ σκοτίσῃ.

γ'. Ὅσάκις τὸ ἐλασθὲν ὑγρὸν θλωθῇ τὸ ἐμπρόσθιον τῆς θῆκῆς μέρος ἀφανίζεται παρῳμοίως ἡ ὀπίσθιος εὐθεῖα εἰκὼν.

δ'. Εάν διαμείνωσιν ἄλκινα τό τε κρυσταλλοειδές καὶ ἡ ὀπίσθιος θήκη ἀρκεῖ νὰ θολωθῇ ἢ ἐμπρόσθιος θήκη διὰ νὰ λείπωσιν αἱ δύο βαθεῖαι εἰκόνες.

ε'. Εάν σκοτισθῶσι μὲν τὸ κρυσταλλοειδές καὶ ἡ ὀπίσθιος θήκη, μείνη δὲ διαφανής ἢ ἐμπρόσθιος ὑπάρχει πάντοτε ἡ ὀπίσθιος εὐθεῖα εἰκόν.

ς. Όταν συμπαγεῖσα ἡ θήκη διετήρησεν ἐπιφανείαν ἑμαλὴν παρατηρεῖται πάντοτε ποιά τις ἀμυδρὰ ἀντανάκλασις ἀντὶ τῆς ἀνεργοῦς εἰκόνης ἣτις ἐκτίθεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔχον κρυσταλλοειδές. Ἄν μάλιστα βαντισθῶσιν ὀλίγοι σταλαγμαῖοι ὕδατος ἢ ὕδατώδους ὑγροῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ αὐταὶ ἐκτεινόμεναι σχηματίζουσι σαιβίδια ἑμαλῆν ἐρμωδιωτάτην εἰς ἀντανάκλασιν. (Ἀποκλιθεῖ).

Περὶ θεραπευτικῆς μεθόδου τοῦ ἀνθρακί:
παρὰ τοῦ Ἰατροῦ Βράουν.

Εὐθύς ὅταν παρατηρήσω τινα ἀνθρακί, καὶ συμπεράνω ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ ὑποτιθέμενον αὐτοῦ μέγεθος, κάμνω δι' ὄλου τοῦ πλάτους, μήκους καὶ βάρους αὐτοῦ ἰσχυρὰν στενωπὴν ἢ τομὴν. Ἡ τομὴ αὕτη πρέπει νὰ ᾖ ἰσχυρὰ, ἐπαδὴ ἐκκολύνηται οὕτως ἢ γινομένη ἔπειτα ἀποχωρίσις τοῦ ἀλλοιωμένου κηριοειδοῦς ὑφάσματος, καὶ ἐλαττώνονται διὰ τῆς αἰμορραγίας αἱ κατὰ τὰ ἐξωγγωμένα χεῖλη τοῦ ἀνθρακί ὀδινες· ἕνεκα τούτου προσπαθῶ νὰ διατηρήσω καὶ τὸν βῶν τοῦ αἵματος ὅσον εἶναι δυνατόν, ἀποπλύνων τὴν πληγὴν μὲ γλυκὴν ὕδωρ. Εὐθύς δὲ ὅταν παύσῃ ἡ αἰμορραγία βάλλω διὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπάνω εἰς τὸ ἀνεωγμένον ἤδη ἔλκος μοτὸν ἐλαιμμένον μὲ ἐρεθιστικὴν πεπτικὴν ἀλοιφὴν (ung. digestivum) συγκεκριμένην ἐξ ἀλοιφῆς διὰ τερεβινθίνης οὐγγ. 2, κανθαρίδιον λεῖον ἢ κανθαρίδιον βάμμματος δρ. γ — 2, ὕδαρ γύρου ὑποστάθμης κοκκίνης γράμμ. γ — δρ. γ. καὶ ἐνὶ

πίου βάμμματος δρ. γ. Μὲ τὴν ἐρεθιστικὴν ταύτην ἀλοιφὴν, τις φέρει ὑγιᾶ ἀποχόνδρωσιν (granulationem) ἐξακολουθῶ νὰ ἐπιδέλω τὸ ἔλκος μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἰσχύος του. Ἀλλ' εἴαν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν μετὰ τὴν τοιαύτην παρατηρήσω ὅτι τὰ τέσσαρα χεῖλη τῆς πληγῆς ἀπεβήθησαν ἐκ τοῦ πιθμένου τοῦ ἔλκους, καὶ ἐπομένως ὅτι φαίνεται αἱ ἀπονεκρωθεῖσαι ὕλαι τότε ἀλλείφω ὅλον αὐτὸν ἐν πιθμένῳ μὲ ἀκρατον θεϊκὸν ὄξυ διὰ γραφίδος κατακευαζόμενης ἐκάστοτε ἐκ νέου μοτοῦ. Ἡ ἐγγείρισις αὕτη ἔχει βέβαια ὠδινερὰ, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ δὲν δύναται τις ἀ μὴν ἐγγίξῃ μὲ τὸ θεϊκὸν ὄξυ καὶ τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς. παρατήρησα μ' ὅλον τοῦτο εἰς τινεὶς περιστάσεις, κατεξοχὴν ἐς ἰσχυροὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τῶν ὀδίνων, ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου οἱ πάσχοντες ἴαθησαν ἀκαλόγως πολὺ ταχύτερον. Διὰ τοῦ θεϊκοῦ ὄξεος ἀπονεκρῶνται τὰ μὴ ἀπονεκρωθέν ἐντελῶς ἀκόμῃ κηριοειδῆς ὑφάσματα καὶ τὰ ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ πιθμένου τῆς πληγῆς κρεάτια, ὅστε ἀποχωρίζονται εὐκόλως διὰ ψαλίδος, ἢ μαχαιρίου ἢ καὶ διὰ λαβίδος. Ὅσον ταχύτερον δύναται νὰ ἀπομακρυνθῶσι τὰ ἀπονεκρωμένα μέρη τοῦ κηριοειδοῦς ὑφάσματος, καὶ τοῦτο κρέμαται ἀπὸ τὴν δραστήριαν χρῆσιν τοῦ θεϊκοῦ ὄξεος, ὅσον ταχύτερον γίνεται καθαρὸς ὁ πιθμὸν τοῦ ἔλκους. Εὐθύς δὲ ὅταν γένη καθαρὸν τὸ ἔλκος μεταχειρίζομαι τὴν κηρωτὴν ἀλοιφὴν, εἰς τὴν ὁποίαν προσθέτω καὶ ὀλίγον βάμμα ἰπίου ἔγκροκον διὰ νὰ ἐπιταχύνω τὴν ἀποχόνδρωσιν· ὅταν φθάσῃ αὕτη μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῶν χειλῶν τῆς πληγῆς, μεταχειρίζομαι ἀπλὴν ἀλοιφὴν κηρωτὴν καὶ τὸν στύγιον λίθον μέχρι τῆς τελείας ἐπούλωσις. Αὕτη εἶναι ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη εὐτυχῶς πρὸς ἴασιν πέντε ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἔτυχεν νὰ ἴδω μέχρι τοῦδε.

(Κασπέρον Ἐβδομητῆ).

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—Εἰς ἐπιστολὴν τινα, τὴν ὁποίαν διεύθυνεν ἀπὸ Μελίτης εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἑταιρίαν τῆς Φυσικῆς ἱστορίας ὁ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς Μικαδάμ, ὃς τις εὕρισκετο τρία ἔτη εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ μικροῦ *Πορτολίον*, ἀπατάται τὸ ἐφεξῆς χωρίον. «Οἱ βόρειοι ἄνεμοι ἐπικρατοῦν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος. Εἰς διάστημα τριῶν ἐτῶν, ἐπνευσαν 628 ἡμέρας βόρειοι καὶ 454 νότιοι ἄνεμοι. Κατὰ τῆς λοιπῆς 14 ἡμέρας ἦτο νημερία. Ἐκ τῶν βορείων ἀνέμων ὁ βορειοδυτικὸς εἶναι ὁ σφοδρότατος. Περειτήρησα ὅτι ὁ ἄνεμος οὗτος εἶχε 50 μιλίων ταχύτητα καθ' ἑκάστην ὥραν, καὶ ὅτι ἡ θλίψις του ἦτον ἴση μὲ 12 λίτρας (avoir de pois) εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν πῶδα. Ἐκ δὲ τῶν νοτίων ἀνέμων ὁ νοτιοδυτικὸς εἶναι ὁ σφοδρότερος· ἡ ταχύτης του εἶναι 30 μιλίων ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, καὶ ἡ θλίψις του ἴση μὲ πέντε μύνας λίτρας (avoir de pois) εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν πῶδα.

—Εἰς τὰ θερμὰ τῆς Κύθου ἔγεινε τέλος πάντων κατάστημα χρήσιμον διὰ τοὺς μεταχειριζομένους τὰ λουτρά ταῦτα. Περὶ τούτου θέλομεν ἀμειλίχως ἀκολουθῶς πλατύτερον.

*Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν
μῆνα Ἀπρίλιον 1838.*

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐπαρατηρήθησαν πολλαὶ κατὰ-
ρότικαὶ ἀσθένειαι, περιπνευμονίαι τινες ἀρκετὰ δυναταί, ἡπα-
τῆτιδες, γολερικαὶ τινες σποραδικαὶ καὶ πολλαὶ συνδρμηαὶ
αἵματος εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἐκτὸς τούτων ἐξακολούθησαν καὶ
αἱ φοινικίδες τῶν ὁποίων ἐτελείωσαν μερικά μεθ' ὄνατον καὶ
ἐφαίνοντο ἀνεμοσευλογίαι τινες εὐκόλοι.

Матрица данных записей в Метрику за 1918 год

Дни рождения	Уезд	Датум рождения	История	Семейство Р.		Адрес	Адрес		Место рождения	Категория
				Имя	Фамилия		уезд	ворт.		
1	27,	9	27,	9	8	17	9	в	К	К
2	27,	8	27,	8	8	17	8	в	К	К
3	27,	9	27,	9	8	13	8	в	К	К
4	28.	28.	28.	28.	13	9	8	в	К	К
5	27,	11	27,	10	13	9	8	в	К	К
6	27,	6	27,	5	12	8	8	в	К	К
7	27,	8	27,	8	16	9	8	в	К	К
8	27,	10	27,	10	15	9	8	в	К	К
9	27,	10	27,	10	16	9	8	в	К	К
10	27,	10	27,	10	10	9	8	в	К	К
11	27,	8	27,	8	17	10	8	в	К	К
12	27,	8	27,	8	16	10	8	в	К	К
13	27,	9	27,	9	18	10	8	в	К	К
14	27,	10	27,	10	18	10	8	в	К	К
15	27,	9	27,	9	16	11	8	в	К	К
16	27,	6	27,	6	10	11	8	в	К	К
17	27,	6	27,	6	18	10	8	в	К	К
18	27,	6	27,	6	19	11	8	в	К	К
19	27,	7	27,	7	16	11	8	в	К	К
20	27,	7	27,	7	16	11	8	в	К	К
21	27,	7	27,	7	16	11	8	в	К	К
22	27,	9	27,	9	11	11	8	в	К	К
23	27,	9	27,	9	17	10	8	в	К	К
24	27,	11	27,	11	17	10	8	в	К	К
25	27,	11	27,	11	18	10	8	в	К	К
26	28.	28.	28.	28.	19	10	8	в	К	К
27	27,	11	27,	11	19	10	8	в	К	К
28	27,	10	27,	10	19	10	8	в	К	К
29	27,	10	27,	10	12	12	8	в	К	К
30	27,	8	27,	8	12	12	8	в	К	К

К. Б.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ἰουνίου 1838.

Συρέγεια τοῦ βίου τοῦ Οὐφελάνδου.

Ἐπολέμησεν τὸν Ἑρχάρδον (α) ὅστις οὐ μόνον ἀποτόμως ἐγνωμάτευσεν ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς ἀνατομῆς καὶ τῆς αἰτιολογίας ἐστὶν ἀνεφελής, ἀποκόψας αὐτάς τὰς μαθήσεις ἀπὸ τῆς ὁλομειρίας τοῦ σώματος τῆς ἰατρικῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ πολλὰς κατὰ τῶν ἰατρῶν καὶ κατὰ τῆς ἰατρικῆς αὐτῆς ἕβρεις κατατόξευσε (β). Πρὸς ταύτας δὲ τὰς πλάναις τοῦ νέου τούτου Ἀρκεσίου ἀντέταξεν ὁ Οὐφελάνδος γενναῖα ἐπιχειρήματα καὶ ἀπέδειξε τὴν ἀμάθειαν τοῦ ἀνθρώπου (γ) ἠντίστη καὶ κατὰ τῆς συνηθείας, τῆς περὶ τὸ τάχως ἐνταφιάζειν τοὺς νεκροὺς, ὅπερ οἱ περὶ τὸν Ἑρχάρδον καὶ Ράγον ἀπερισκέπτως ἀβλαβῆς ἀνεκήρυξαν (δ). συνεβούλευσε δὲ πρὸς τούτους ἵνα καὶ νεκροφυλάκεια ἰδρυθῶσιν εἰς τὸ ἐναποτίθεσθαι τὰ σώματα τῶν νεκρῶν μέχρι σήψεως ἀρχομένης (ε). Τοιαῦτα οἰκίσματα

(α) W. J. B. Erhard. über den Werth der Medicin etc. im Neuen Deutschen Merkur 1795. st. 8.

(β) Ὁ Ἑρχάρδος φαίνεται ὅτι εἰς ταύτην ἀντιτὴν τὴν γνωμάτευσιν ἠκολούθησε τοῖς Μεθοδικαῖς, αἱτίνας παρατίθειεν τὴν αἰτιολογίαν ἐν ἀνατομικῇ τῆς ἰατρικῆς (W. τὸ κρείτερον Specimen Pathologiae general. veter. Graecorum pag 64) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνέματι Alex. Knieps Malagma ταύτων παραδοξολογίαν ἐπέκεινται (W. Halle Biblioth. medic. practica. Vol. IV. p. 128.)

(γ) W. Hufeland in Neuen deutschen Merkur 1795. st. 10.

(δ) J. Ch. Reinhardt Diss. de vano praematurae sepulturae more. Erlurt. 1794. 4. — Joh. Heinz Bham in Gemeinütziger wochenblatt. Jahrgang.

(ε) Ueber die Ungewisheit des Todes und die einzige unmögliche

συνέστησεν αὐτὸς εἰς Βεϊμάρην, μετέπειτα δὲ καὶ εἰς τὴν Βερολίνον, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦτο καὶ ἄλλαι τῆς Γερμανίας πόλεις ἐμιμήθησαν. Καθὼς δὲ πρότερον κατεπάλασε τῶν Βραυσιστῶν αἱματοφοβίαν, οὕτω καὶ τὴν ἕτερον αἱ φανεύσαν ἄμετρον τῶν Βρουσαιστῶν αἱματοδιψίαν κατεστημάτισεν, ἀποδείξας ἐναργέστατα τὰς ἐκ τῆς ἀμέτρου κινήσεως τοῦ αἵματος πηγάζουσας βλάβας (α). Βασανίσας δὲ καὶ τὴν ὁμοιοπαθητικὴν αἴρεσιν (ἥτις καθ' ἡμᾶς ἐρίδας ἐξέφη καλλὰς καὶ πικρὰς) διεμαρτύρατο καὶ κατ' αὐτῆς ὁ Οὐρβιλάδος ἀνακηρύττων μῆτε τέλειον μῆτε νέον οὖσαν σύστημα, διὸ ἀνέμνησε τοὺς εἰδότες ὅτι καὶ ἡ ἀρχαία ἰατρικὴ ἔχει πρὸ πολλοῦ γνώσεις τινῶν φαρμάκων ὁμοιοπαθητικῆς ἰσχύος ἰδιότητος· διὸ συνεβούλευσε τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Λιμίνου ἐκ τῆν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὰς κλινὰς τῶν ἀσθενῶν ἐπιστρέψαι κατωρθώσιν ἀκριβῶς τὸ μὴ αὐταρκῆς τῆς καὶ αὐτῆς θεωρίας (β). Κατεπολέμησε δὲ καὶ τὰς παραδοξολογίας τοῦ Γρομάνου, ὅστις ἐγνωμάτευσε ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἐπίσταν ἂν ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτάνει ὁρμώμενος ἐκ προαιρέτης καὶ μετὰ τελείας συνειδήσεως καὶ θελήσεως, ἢ ἐκ τινῶν φυσικῶν καὶ ψυχικῶν αἰτίων. Τούτους τοὺς εὐγλώττους λόγους ἐπίστρεψε γενναίως ἀποδείξας ὅτι ἡ τῆς θελήσεως ἐλευθερία ἐπάρχει τὸ ἐξαχρον προτέρημα τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τῆς ὁποίας αὐτὸς μὲν ὁ ἄνθρωπος ἀποβαίνει ζῶον μόνον ἕμισι τῶν ἄλλων κτηνῶν, ἢ δὲ δικαιοσύνη καὶ πᾶσα ἠθικὴ ἀρετὴ λέξεις ἐξελέγγονται κεναί (γ). Ἀντίστη δὲ καὶ πρὸς τὴν συστηριώδεις ἰατρῶν τινῶν θεωρίας ἀποδείξας τὸν μέγαν κίνδυνον τὸν ἐκ τῶν τοιούτων διδασκαλιῶν, αἴτινες ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς τοῦ θεραπεύειν ἅπαντα τὰ νοσήματα διὰ τῆς

mittelelc. Weimar, 1791. Νέα ἔκδοσις Halle. 1824. Βλ. καὶ Salzburger medic. Zeitung. Jahrg. 1793. Bd. 7. pag. 68.

(α) Die Gefahren der Blutverschwendung. Berlin 1824.

(β) Die Homöopathie. Berlin 1821 Παρ. καὶ Journal der prakt. Heilk. 10. 62.

(γ) Bl. Journal der prakt. Heilk. Bd. 53.

ἰῶν εἰς τὴν ψυχὴν ἐπιβροῶν τείνουσι πρὸς ἀνατροπὴν τῆς ὀρθοῦς Θεραπείας καὶ παράβλεψιν τῶν πολυτίμων δώρων, ἵσα εἰς ἡμᾶς ἐχάρισεν ὁ πάνσοφος Δημιουργός, χορηγῶν εἰς ἡμᾶς ὄντα δύναμιν τινα Θεραπευτικὴν, ἀνάλογον πρὸς τὰς ἑμέτερας ἀσθενείας καὶ ἀνάγκας. Ἡ βαρῦτης καὶ σεμνότης, μετ' ἧς ὁ κλεινός Οὐφελάνδος ἐξεφράσθη πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ἀκανθώδους τούτου ζητήματος, ἀποδεικνύουσι λαμπρῶς τὴν κινήτου Θεοσεβείαν, ὅτι πάσης μὲν Θεοβλαθείας ὑπῆρχεν ὑπερέμνη, ἠπίστατο δὲ καθυποτάσσειν τὴν ἐπιστήμην εἰς τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, καὶ μῆτε τὰς ἐκ τῆς πείρας διδασκαλίας ἀπέριμπτειν, ἐφ' ὅσον μένουσιν ἐν τοῖς ἰδίῳις ὀρίοις, μῆτε πάλιν κηρηνεῖτο τὴν ἐλευθέρην χρῆσιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου λογικοῦ. Καὶ ἐν γένει ἐμίσει τὴν δουλικὴν τῶν συστημῶν παρκακολύθησιν, καθ' ἧς ἐγράψε πολλάκις, καὶ μάλιστα εἰς ἡν συνέταξε ἐκθεσιν περὶ τῆς ἀντιπαρθεύσεως τῆς ἐλευθέρως περὶ τὴν φύσιν Θεωρίας πρὸς τὸν μονομερῆ δογματισμὸν (α). Ἐν τούτῳ προτρέπει τοὺς ἰατροὺς ὅπως ἀποφεύγωσι τὸν ζυγὸν τῶν ἐκ συστήματος δοξῶν, διότι πάλιν καλῶς ἐγνωρίζεν, ὅτι αἱ ψευδεῖς δόξαι οὐ μόνον ταραττωσι τὰς φρένας, ἀλλὰ καὶ κωφοὺς καὶ τυφλοὺς ἀποκαθιπτῶσι τοὺς προδατώδεις ὀπαδοὺς αὐτῶν (β). Διέγραψε δὲ γραφικώτατα καὶ τὰς ἰδιότητας καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἰατροῦ (γ). Καὶ περὶ τῆς τούτου πρὸς τὴν πολιτείαν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν σχέσεως ἐγράψε, διδάσκων ὅτι τοὺς ἰατροὺς

(α) Journal der prakt. Heilk. Bd. 48

(β) Αἱ γὰρ τοὶ ψευδεῖς δόξαι προκαταλαμβάνουσαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων οὐ μόνον κωφοὺς, ἀλλὰ καὶ τυφλοὺς ἐργάζονται τῶν τοῖς ἄλλοις ἐκτρέφῶν ἐρωμένων. Γάρον περὶ συνθέσ. φαρμ. τ. κ. τόμ. βιβλ. II. κεφ. α. σελ. 389. Ἐκδ. Chart.

(γ) Die Verhaeltnisse des Arztes. Berlin 1808, ἐκδ. 2ου. 1808.

αυστηρῶς ἐξεταστέον ὅπως ἂν ὦσι κατῴρηται καὶ πρὸς καταρακτικαῖς ἐπιστήμαις, καὶ ἀποφεύγων μὲν τὰς ἰατρικὰς ἐριδας, συνδιῶγων δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐπιστημονικῶς ἀποβόλοντες πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς τέχνης καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐπαγγελματίας, καὶ συνιστῶσιν ἐταιρείας τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ἐπισημοτέρους ἐκλέγοντες (α). Κατάκρινε δὲ καὶ τὴν γνώμην τοῦ κληνοῦ Πριβιλιού, ὅστις εἰσήγεν ὡς ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν ἰατρικῶν σχολείων πρὸς μηχανικὴν καὶ ἄνευ λόγου διδασκαλίαν ἐμπειρικῶν ἰατρῶν (β). Ταύτην τὴν γνώμην ἀνατρέπων ὁ Οὐφελάνδος ἀπέδειξε δι' ἐπιχειρημάτων ἀξιοπίστων ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν οὐχὶ τοιούτων σχολείων, ἀλλ' ἐκαίμων μάλιστα, ἐν οἷς ὁλόκληρος ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἔτασιν διδασκῆσεται, καὶ τῶν σπουδαστῶν ἕκαστος ἀπὸ μέρους εὐρήσει τὴν ἐνδεχομένην ἐκπαίδευσιν πρὸς ἀνάληψιν καὶ κινήσιν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων· παρήνεσε δὲ πρὸς τούτους ὡς ἀναγκαῖον καὶ τοὺς σπουδαστὰς αὐτοῦ· ἀκριβῶς δοκιμάζειν, καὶ τούτους διακρίνειν ἐπιμελῶς, πότερον τῆς τοῦ τελαίου ἰατρῶν ἀξίας εἰσὶν ἄξιοι, ἢ τῆς τοῦ ἡμῶν καὶ ἐμπειρομαθοῦς (Poupinier) (γ). Εἰς ταύτην δὲ τὴν γνώμην τοῦ Οὐφελάνδου τότε (τῷ 1805) σχεδὸν ἀπαξάπαυτος συνειρήνησαν. Ἀλλ' ὕστερον, πολλαὶ κυβερνήσεις ἐτρέπησαν εἰς τὴν ἀντίθετον δόξαν, καὶ περικλείουσαι τὴν ὑψηλοτέρην ἐπιστημονικὴν διδασκαλίαν εἰς ὅσα στένα καθίδρυσαν χειρουργικὰς σχολὰς πρὸς ἐκπαίδευσιν ἰατρῶν διὰ τὰ χωρῖα, καὶ ἰατρικὰ χειρουργῶν, καὶ ἀπλῶς χειρουργῶν δευτέρας τάξεως.

(α) Journal der prakt. Heilk. Bd. 59.

(β) Heils' Popinierien zum Unterrichte vorzähliger Heilkunde etc. Halle, 1804.

(γ) Journal der prakt. Heilk. Bd. 21.

5. 17. Ὁ δὲ Οὐφελάνδος σπουδάζων ἕπιως ἡ κοινοποίησις περιέργων καὶ κοινωφελῶν ἰατρικῶν πραγμάτων ἐξαγγέλλεται ταχύτερον, ἤρξατο τῷ 1791 ἐκδίδειν ἐφημερίδα περιέχουσαν τὰς τῶν Γάλλων ἰατρικὰς τε καὶ χειρουργικὰς θεωρίας. (α). Κατὰ δὲ τὸ 1795 ἔτος ἀνέλαβε τὴν ἐκδοσιν τῆς ἰατρικῆς αὐτοῦ ἐφημερίδας, καὶ ταύτην ἐξέδιδε συνεχῶς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ (β). Τὸ πολύτομον τοῦτο περὶ τῶν σύγγραμμά περὶ τὴν σύνταξιν τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον προόδου καὶ τῶν σφαλμάτων τῆς ἰατρικῆς δι' ὅλιον τεσσαράκοντα ἔτων ἐπεκτεινομένην. Ὁ ἐκδότης διατηρῶν ἀσίτοτα ἀφαινεῖν τῆς δόξης τῆς ἐκλεκτικῆς διεύθυνε τὸν οἶκον τῆς ἰατρικῆς καὶ κατεπόλεμσε τὰ συστήματα, ὅσα διαπύνη τῆς ἡμετέρας ὑγιείας διεφθάρθησαν. Κατεχώριζε δὲ εἰς τὴν ἐφημερίδα καὶ ἄλλων ἐπιστήμων ἀνδρῶν παρατηρήσεις. Συνέζησε δὲ μετὰ τῆς ἐφημερίδος ταύτης κατὰ τὸ 1799 καὶ ἑτέραν κριτικὴν θεωρίαν *Βιβλιοθήκη τῆς πρακτικῆς ἰατρικῆς ἐπιμέλειας*, ἐν ἧ' ἀνέκρινε τὰ ἰατρικὰ συγγράμματα (γ). Εἰς δὲ τὴν ἔκδοσιν ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐφημερίδων. Λί λαμπραὶ καὶ ἀλλοδαποὶ ἀλήθειαι, τὰς ὁποίας ἐνεγράφαζεν ὁ Οὐφελάνδος εἰς τὰς σελίδας ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐφημερίδων κηρύτ-

(α) C. Hufeland's neueste Annalen der französischen Arzneikunde, und Wundarzneikunde, 1—3 Bd. Leipzig, 1791—1800.

(β) Journal der praktischen Heilkunde und Wundarzneikunde 1—83 Bd. Jena und Berlin 1795—1836.

(γ) Bibliothek der praktischen Heilkunde. 1799—1836. Εἰς δὲ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν ἀμφοτέρων τῶν ἐφημερίδων ἀπὸ τοῦ 1819 καὶ ἐφεξῆς ἐθεώρηται τὸν ἀεικόσμον πρεσβύτην ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Αἰμίλιος Οὐσίνος (Emil Oudin) σοφὸς ἀνὴρ καὶ πολυμαθὴς, καὶ ἰατρὸς ἀριστος, καὶ πολίτης ἀγαθὸς καὶ φιλόφρων καὶ μάλιστα φιλέλλην, τιμῶν καὶ τὸ περιελθεῖν Βερολίνον, καὶ τὴν ἵμερσιν τοῦ Οὐφελάνδου συγγένειαν.

τουςιν αποχρώντως τὴν περὶ τὴν πύσθον τῆς ἰατρικῆς ἱπι-
μειλιαν αὐτοῦ καὶ φροντίδα, ὅπως ἂν ἡ σωσανδρικὴ αὐτῆς τί-
χην διενεργῆ τὰ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῆς ἀνθρω-
πότητος προβαίνουσα κατὰ τὰς σεμνὰς παραγγελίας τῆς πί-
ρας καὶ τῆς θρησκείας.

§. ἰδ. Καὶ ἄλλο δὲ τῆς κριτικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς ἄξιον σύγ-
γραμμα ἐξέδωκεν ὁ Οὐφελάνδος, ἐρεύνας περὶ τῆς ἐρεθισμο-
τικότητος τῶν φυτῶν καὶ ἰδίως περὶ τῶν θαυμασίων κινήσεων τοῦ
γυροσφόρου ἡδυσάρου (*Hedysarum gyrans*), καὶ πειράματα
ἐποίησεν ἀξιόλογα περὶ τῆς εἰς ταύτας τὰς κινήσεις ἐνερ-
γείας τοῦ ἠλεκτρισμοῦ (α). Ἐθεβαίωσε δὲ καὶ τὴν τῆς ἀπῆς
βαρύτιδος (*terrae ponderosae salitae*) ἐπενέργειαν εἰς τὰ
χρόνια νοσήματα καὶ ἰδίως εἰς τὰς χολιβάδας (β). Ἀπέδειξε
ὡς ἀντιφάρμακον τοῦ ἀρσενικοῦ τὸ φυτικὸν ἄλας (*vegeta-
bilisches Laugensalz*) (γ). Ἐξήγησε σαφέστατα πολλὰ
φυτῶν τὴν ἐνέργειαν καὶ δύναμιν καὶ τὴν προσήκουσαν ἐπι-
μογήν, οἷον τοῦ κωνείου, ὑσκαμάμου, στραμονίου, τῆς ἐρρηκί-
κίννας, κτλ. (δ). Ἐκκρινευσίσεις παρατηρήσεις διδακτικῆς οὐ-
καὶ τοῦ ὑδρργύρου σκευασίαι δὲν ἐνεργῶσιν ἀντιφλογιστικῶς,
ἀλλὰ συμβάλλουσι πρὸς τὸ στήσαι τὴν τῆς φύσεως ὀρμήν
καὶ τάσει τὴν πρὸς διάπλξιν καὶ ἐξίδρωσιν (*exsudatio*)
νείαν μυσφωμάτων καὶ παραφύσεων πλημμυλῶν (ε). Ἐγγρά-
φει

(α) Bl. Voigt's Magazin für Naturkunde, 1790.

(β) *Erfahrungen über die Kräfte und den Gebrauch der salzsauren Schwereerde*. Erfurt, 1791. — Vollständige Darstellung der Kräfte und Anwendung der salzsauren Schwereerde Berlin 1794.

(γ) Bl. Nova acta physico-medicae Academ. Caes. Nat. Cur. Vol. VII, pag. 150.

(δ) Journal der prakt. Heilk. Bd. 9.

(ε) Journal der prakt. Heilk. Bd. 46.

περὶ τῆς προφυλακτικῆς δυνάμεως τῆς εὐθυλείας (*Bella-
donna*) ὡς προφυλακτικῆς ἀπὸ τῆς κοκκινιάδος ἢ οστρακιάς
(*scarlatina*) (α). Ἐπραγματεύθη θαυμασίως περὶ τῶν ἐμετι-
κῶν καὶ τοῦ ὀπίου, καὶ τῆς φλεβοτομίας, τὰ ὅποια ὀνομάζει
τὰς τρεῖς τῆς ἰατρικῆς ἥρωας (β). Παρεκάλεισε τοὺς ἰα-
τροὺς ὅπως διατηρήσωσι τὰ ἀρχαῖα τῶν φαρμάκων ὀνόμα-
τα, ὡς καταληπτότερα καὶ ἐκφραστικώτερα πολλῶς δὲ καὶ
ἀγρηστότερα τῶν νεωτέρων (γ). Συνέταξε σύνοψιν τῆς ἰατρι-
κῆς ὕλης, ἐν ἣ διέταξε τὰ φάρμακα κατὰ τοὺς φυσικοὺς αὐ-
τῶν χαρακτήρας (δ). Διέγραψε τὰς πρὸς τὸν ὀργανισμὸν τῶν
σώματων σχέσεις τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἰδίως τὰς βαρομε-
τρικὰς αὐτῆς ιδιότητες καὶ μεταβολὰς εἰς τὸν ὀργανισμὸν
(ε). Ἐγγράφει ἀξιολόγους παρατηρήσεις περὶ τῆς κρανιολογίας
καὶ ἰδίως ἐναντίον τοῦ περὶ τὴν ψυχολογίαν ὕλισμοῦ (ζ). Ἀπέ-
γραψε τὴν γνώμην τοῦ Παρρῦ (*Parry*), ὅστις ἐδογματίσεν
ἵτι ἡ διαστολὴ καὶ συστολὴ τῶν ἀρτηριῶν καὶ ὁ σφυγμὸς γί-
νεται διὰ τῆς καρδίας (η). Συνέστησε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν

(α) Die Schutzkraft der Belladonna gegen das Scharlachfieber. Ber-
lin 1828. Probd. καὶ Journal der prakt. Heilk. Bd. 59.

(β) Journal der prakt. Heilk. Bd. 46

(γ) Aufforderung an alle Aerzte Deutschlands und Auslandes
zur einer Verbindung für die Beibehaltung der officinellen Na-
men der Heilmittel. Berlin, 1805.

(δ) *Conspectus materiae medicae secundum ordines naturales*.
Berol. 1816. 2. ed. 1818.

(ε) Journal der prakt. Heilk. Bd. 36.

(ζ) Darstellung der gall'schen Gehirn und Schedellehre von C.
H. E. Bischof, nebst Bemerkung über die Lehre von W. Hufeland.
Berlin, 1805.

(η) Journal der prakt. Heilk. Bd. 59.

λουτρῶν εἰς τὴν Γερμανίαν (α), καὶ παρεκίνησε τοὺς γερμανοὺς ἰατροὺς, τοὺς περὶ τῶν πηγῶν ἐπιμελουμένους, ἵνα κοινοποιῶσιν ἀδιαλείπτως ὅσας ἀθροίζουσι περὶ τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων παρατηρήσεις καὶ σύνταγμα συντάξῃ περιώνυμον, περὶ τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων τῆς Γερμανίας, διηγράψας θαυμασιῶς τὰς ιδιότητας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τούτων τῶν ὑδάτων (β). Ἢδη δὲ ἐφευρεθέντος τοῦ διὰ τῆς δαμαλίδος ἐγκεντριμοῦ ἔγραψέ διατριβὴν, ἐν ἣ προπόντως ὑπερπέμψασα τὴν ὠφέλειαν τῆς δαμαλίδος, καὶ παρεκίνησεν ὅπως ἀπαξέπαγκτες ἀποδιχθῶσι τὸ λουσσόν τοῦτο θερμάπευμα (γ) προσέθηκε δὲ θαυμασιῶς ὁ διορατικὸς οὗτος νοῦς καὶ ὅτι ὑποπτέει μήπως, παρελθόντων χρόνων τινων, δὲν ἐπιφέρει τὴν ἐπιθυμητὴν ὠφέλειαν ἢ δαμαλὶς (δ). Καὶ τῷ ὄντι αἱ πείραι τῶν τελευταίων χρόνων ἀπέδειξαν ἀναντιρρήτως τὴν προμάντευσιν τοῦ Οὐφελάνδου, ὅστις μετέπειτα συνεβούλευε τοὺς ἰατροὺς ἵνα ἐπαναλαμβάνωσι τὴν ἐγκεντρισμὸν μετὰ παρελευσιν τσσάφων ἑβδομάδων ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐγκεντριμοῦ (ε). Διέγραψε γραφικώτατα ἐπιδημίαν εὐλογιῶν εἰσχωμάτων εἰς Βαϊμάρην τῷ 1789 (ζ), ὡσούτως καὶ τὴν κατὰ τὸ 1795 εἰς Λέναν ἐπικρατήσασαν δυσεντερίαν (η), καὶ τὴν κατὰ τὸ

(α) Nöthige Erinnerung an die Bäder und ihre Wiedereinführung in Deutschland. Weimar 1801. πρῶτ. καὶ Journal der prakt. Heilk. Bd. 14.

(β) Praktische Übersicht der vorzüglichsten Heilquellen Deutschlands nach eignen Erfahrungen. Berlin 1815. 2. ed. 1831.

(γ) Hufeland's Aufforderung an alle Aerzte etc. in Reichsanzeiger, 1801. pag. 249—2451.

(δ) Journal der prakt. Heilk. 1810 Bd. 10 pag. 1951.

(ε) Journal der prakt. Heilk. 1820. Decemb.

(ζ) Bemerkungen über die natürlichen und künstlichen Bäder in Weimar im Jahre 1788. Leipzig. 1789.

(η) Bemerkungen über die in Herbste 1795 in und bei Jena aus-

1806 ἐκμανεῖσαν ἐν Βορούσια τυφώδῃ ἐπιδημίαν (α), καὶ τὴν φουβερὰν ἐκείνην τοῦ 1813 ἐπιδημίαν, ἣτις ἐπενερμῆθη πᾶσαν τὴν Γερμανίαν (β).

§. ιε'. Καί τοι δὲ ἀγωνιζόμενός περὶ τὴν ἔρευαν τῶν παθῶν καὶ φαρμάκων, καὶ ἄλλων ἰατρικῶν πραγμάτων, περὶ ὧν ἤδη εἶπομεν, δὲν ἠμέλησεν ὅμως νὰ καταπολεμήσῃ τὰς χρήσεις καὶ τὰς ψευδεῖς παραδόσεις, αἵτινες ἀντίκεινται εἰς τὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βραφικῆς ἡλικίας καὶ τὴν μακροβιότητα θν κατάρβωσε νὰ εἰσαγάγῃ πολλὰς μεταρρυθμίσεις σωτηριώδεις περὶ τὴν διαίταν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν ἐθνῶν. Ἐγραψε δὲ ἀξιολόγους ὁδηγίας συμβουλεύων τὰς μητέρας πολλὰ ὠφέλιμα παραγγέλματα περὶ τῆς τροφικῆς τῶν παιδῶν ἀνατροφῆς (γ), καὶ σύγγραμμα ἴδιον μετὰ τὰυτὰ περὶ τούτου ἐξέδωκεν (δ). Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν κορσίων ἀνατροφῆς ἰδίως διέλαθε μεταρρῶσας τὰ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ γυναικείου φύλου, ἀξιόλογον σύγγραμμά τοῦ Δαρβίνου, καὶ τοῦτο καταπλουτίσας μετὰ σημειώσεων περιέργων καὶ κοινωφελῶν (ε). Συνεβούλευσε δὲ καὶ περὶ τῆς ἰατρικῆς προφυλάξεως τῆς συντελουσῆς πρὸς διατήρησιν τῶν ἐμβρύων, καὶ περὶ τῆς ἀνηκούσης διαφυλάξεως τῶν κωφορουσῶν (ζ):

gebrochenen Ruheepidemie, etc. Berlin 1796.

(α) Bemerkungen über Nervenfieber, bei im Winter 1806 und 1807 in Preussen herrschten. Berlin 1807.

(β) Ueber Kriesspest alter und neuer Zeit und besonders Rück-sicht auf die Epidemie des Jahres 1813 in Deutschland. Berlin 1814.

(γ) Erinnerung an alle Mütter, denen die Gesundheit ihrer Kinder am Herzen liegt. Bielefeld, 1794.

(δ) Guter Rath an Mütter über die wichtigsten Punkte der physischen Erziehung der Kinder, etc. Berlin 1799. 2. ed. 1802.

(ε) E. Darwins Anleitung zur physischen und moralischen Erziehung des weiblichen Geschlechts etc. Leipzig. 1822.

(ζ) Journal des prakt. Heilk. Bd. 64.

οὐδ' ἄλλων πραγμάτων ἐπὶ πλέον ὑψηλοτέρων καὶ καινο-
μικῶν περριμῆται τὴν θεωρίαν. Συνήθροισε μετὰ κόπου πολλοῦ
καὶ μακρῶν γνώσεσι βεβαίως καὶ πολυτίμοις περὶ τῆς προ-
δοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων πληθυσμοῦ ἢ τῆς ἀνθρωποποιίας. Ἐκ
δὲ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἀπέδειξεν ὅτι εἰς μὲν τὰ ζῶα
ἐν γένει ὑπερέχει τὸ θῆλυ τοῦ ἀρρένου κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐ-
πι δὲ τῶν ἀνθρώπων αἱ τῶν ἀρρένων γενέσεις ἔχουσι λόγον
πρὸς τὰς τῶν θηλέων ὡς τὸ 21: 20. Αὕτη δὲ ἡ σχέση
παύει πρὸ τοῦ 14 ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ ἔπειτα ἐπικρατεῖ ἡ
κυντελής ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ἰσότης (α). Ἐκ τούτου βε-
βαιούται ἡ ὑπαρξίς νόμου περὶ τὰς γενέσεις ἀμεταβλήτου,
καὶ τὸ λεγόμενον φυσικὸν δίκαιον εἰς τὸ περὶ πολυγαμίας
ζήτημα ἀπέκτησε τὴν λύσιν ἀκριβῶς ἀνάλογον πρὸς τὰ πα-
ραγγέλματα τῆς θρησκείας. «*ἀρσεν καὶ θῆλυ*» (ἕνα καὶ
μία) «*ἐκώθησεν αὐτούς*». Αὕτη δὲ τοῦ ζητήματος ἡ ἐπί-
λυσις ἐπιστηρίζεται εἰς πράγματα βέβαια, πρὸς τὰ ὅποια
πίπτουσιν ἀφανιζόμενα πάντα τὰ σοφίσματα τῆς ψευδοῦς
φιλοσοφίας. Ἐπραγματεύθη πρὸς τούτους καὶ περὶ τῶν κατ'
ἔθνη καὶ κατὰ κλίματα διαφορῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ
ἐνέπτυξε τοὺς λόγους, ὅσοι δεικνύουσι τὴν ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ
αὐτοῦ γενάρχου τῶν πάντων ἀνθρώπων καταγωγὴν δια-
φησε δὲ καὶ τὴν θεωρίαν τὴν περὶ τοῦ ὅτι ἐν καὶ μόνου εἶδος
ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς αἱ δ' ἀτομικαὶ καὶ ἐθνικαὶ διαφοραὶ
(Varietates) (β) πηγάζουσιν ἐκ τῶν ἀποκλίσεων καὶ παρε-

(α) Ueber die Gleichheit beider Geschlechter. Berlin 1820.

(β) Οὗτος ἀνάμεινον εἰ ἀρχαίαι τὴν τῶν νεωτέρων varietatem. Μακρυτέρως
δὲ τοῦτο εἶπε Ἰωάννης λέγων. «*Οὗτος ὁ Μινωίδης ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ ἀνι-
στάτων γενῶν ἀρξάμενος, ἐξῆσι τέμνειν αὐτὰ κατ' εἶδη τε καὶ γένη καὶ δια-
φοράς*» (Θερ. μεθόδ. πρὸς Γλαύκ. βιβλ. Α', τ. Σελ 345.) καὶ «*Γένη δ' ἀφ' ἑνὸς,
εἰ δὲ βούλει διαφορὰς ἀναμείξειν, αἱ δ' εἰσὶ δένδρα καὶ θάμνοι καὶ κτή-
νη καὶ ἀκίνητοι καὶ φυτόνα*» (περὶ ἀντιδότη. βιβλ. Α. κ. σ. σελ. 874.) καὶ ὁ Αἰ-

τροπῶν τῆς ἐκ τινων περιστάσεων συνταρασσομένης πλαστικῆς
καὶ μορφωτικῆς δυνάμεως (Bildungstriebes), ἐν ᾧ τὰ ἐμ-
φυτα καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τῷ βίῳ συμβάντα πλημελήματα μετα-
χετεύονται καὶ δύνανται νὰ γίνωσι κτῆμα τοῦ γένους καὶ τῆς
φυλῆς (Rasse). Κλίμα καὶ γένους ἀρχὴ ἢ καταγωγὴ εἰσὶ τὰ
κύρια αἰτία τῆς διαφορᾶς τῶν σωματικῶν ὄγκων καὶ τῶν
ἰθυῶν. Ἡ δὲ γενικὴ συμπλοκὴ καὶ ὑπεροχὴ ὀργανικῶν τινων
ευστημάτων καὶ ποιότητων διαπλάττει τὰς διαφορὰς φύ-
σεως, καὶ τὰς περὶ τὰς νόσους ἀτομικὰς διαθέσεις (α).

§. 15. ὑπερέχουσι δὲ μεταξύ τῶν συνταγμάτων τοῦ Οὐ-
φελάνδου πλὴν τῆς Μακροβιωτικῆς καὶ τῆς περὶ τῶν ἐν
Γερμανίᾳ ἱαματικῶν ὑδάτων πραγματείας, ἡτε περὶ τῆς
τῶν παθῶν γενέσεως διδασκαλίαν (ἐν ἡ διώρισεν ἀκριβέστε-
ρον τὰ ἀπλὰ νοσήματα, καὶ συνάψας τὴν τῶν νεύρων καὶ
ὕγρων παθολογίαν μετεχειρίσθη τοὺς νόμους τῆς συμπαθείας
καὶ τοῦ τῶν ὀργάνων ἀνταγωνισμοῦ πρὸς ἐξήγησιν φαινομέ-
νων τινων τῶν νοσημάτων (β), καὶ ἡ περὶ τῶν παθῶν πραγ-
ματεία (γ), καὶ τὸ τῆς θεραπείας σύστημα (δ), καὶ ἡ μο-
νόβιβλος ἡ περὶ τῶν χοιράδων, ἣν ἐστεφάνωσεν ἡ Καισα-
ρικὴ τῶν ἐπιστημῶν Ἀκαδημία (ε). Θεωρητικὴ δὲ καὶ πολ-
λοῦ λόγου ἀξία ἐστὶ καὶ ἡ Ἱατρονομικὴ (Jatrognomik),

δικαὶος = ἐκείνου δὲ, ὅπου οὐκ ἀπὸ τοῦ ὀφείκει προσώπου καλοῦσιν, αἱ γένη τε
καὶ διαφορὰς ἐχθῶν καταγωγικῆς = (Ἰατρικ. περὶ ζῶων ιδιότη. βιβλ. Α.
κεφ. 12).

(α) Bl. Journal der prakt Heilk. 1835. Januar.

(β) Ideen über Pathogenie und Einfluss der Lebenskraft auf
Entstehung und Form der Krankheiten. Jena, 1795.

(γ) Pathologie. 1. Bd. Jena 1790.

(δ) System der praktischen Heilkunde. 2. Bd. Jena 1800—1803.
Ἐκδ. deut. Berlin 1818—1828.

(ε) Ueber die Natur Erkenntniss und Heilart der Scrophelkrau-
kheit. Jena 1795. τρίτ. Ἐκδ. Berlin 1819.

ἦτοι ἡ διδασκαλία περὶ τῶν τῆς θεραπείας υποκειμένων καὶ τῆς γνώσεως αὐτῶν, ἐν ἣ διώρισεν ἀκριβέστερον τὰς ἰδέας καὶ τὰς βάσεις τῶν ἰάσεων συμπάσης τῆς θεραπείας (α). Ἀγγράστον διατηρήσει τὴν δόξαν καὶ ἡ περὶ τῆς Φυσιατρικῆς (Physiatrik) αὐτοῦ πραγματεία, ἥτις διαλαμβάνει περὶ τῆς ἀληθοῦς θεωρίας τῆς ἰατρικῆς, καὶ δεικνύει τὴν ἀνάγκην, εἰ καθόλου τὴν ἰατρικὴν θεμελιωτέον ἐπὶ τῆς Θεραπευτικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως. « Ἐκείνη (λέγει) * μόνη ἡ ἰατρικὴ ἐστὶν ἀξία τοῦ ὀνόματος τῆς Φυσιατρικῆς, ἥτις εἰς πάντα τὰ ἐν τοῖς ὄργανοις σώμασι γινόμενα καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐνεργοῦμενα γνωρίζει καὶ τιμᾷ τὸν ἀνώτατον νόμον τῆς κατὰ φύσιν ἀπολύτου αὐτοενεργείας καὶ ζωῆς, αὐτὴ δὲ ἡ ἰατρικὴ θεωρεῖ ἐαυτὴν ὡς ὄργανον καὶ ὑπουργὸν τῆς ἐσωτερικῆς Θεραπευτικῆς δυνάμεως, ἥτις συμπεριλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ καὶ τὴν νόσον καὶ τὰς περὶ τὴν ἰάσιν ἐγχειρήσεις καὶ τὰς τῶν φαρμάκων ἐνεργείας, καὶ ταύτας ἐπιδρώσας ὡς ζωτικὰς δυνάμεις » (β). Ἡ διατριβὴ αὕτη δεικνύει τρανῶς πόσον λεπτομέρως ἐνόησεν ὁ Οὐφελάνδος τὴν περὶ τῆς φυσιατρικῆς γνώμην τοῦ Ἰπποκράτους (γ), καὶ τοῦ Γαληνοῦ (δ). Ἐπίσης περίεργος καὶ πολλοῦ λόγου ἀξία ἐστὶ καὶ ἡ μικρὰ πραγματεία, ἡ περὶ τῆς συγκριτικῆς ἰατρικῆς (medicina comparativa), ἣν πρῶτος αὐτὸς ἐπενόησε. Συγκρίνεται ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ἡ ζωὴ ὅλων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ σύμπαντος κόσμου (ε).

(α) Die Lehre von den Heilungsobjecten und ihrer Erkenntnis, oder die Iatrognomik; Ein Versuch zur Vereinigung der Aerzte. Berlin 1829.

(β) Bl. Journal der prakt. Heilk. 1833. Januar.

(γ) Νόσων φύσις καὶ ἰατρικὴ ἱστορία. Ἐπιδ. Βιβλ. 5. τμ. 5. σελ. 1184. 120. Poes.

(δ) Αἴτιον γὰρ ἐστὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα γινόμενων ἐπ' ἀγαθῶν φύσεως τε καὶ ἰατρῶν. Γαλην. περὶ συστάσεως. ἰατρ. Κεφ. 12. Σελ. 183.

(ε) Bl. Journal des prakt. Heilk. 1833.

Κορωνίδα δὲ καὶ κεφάλαιον ὅλων αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων κατέλιπεν ὁ αἰδιμος γέρον τὸ ἰατρικὸν ἐγχειρίδιον, εἰς οὗτοις τὴν σύνταξιν ἐνεσχολήθη τοὺς δύο τελευταίους χρόνους τοῦ κατ' αὐτὸν βίου. Τοῦτο τὸ βιβλίον ἐστὶν ἡ σύνοψις μακρᾶς σπουδῆς καὶ σκέψεως καὶ τῆς περὶ τὸ ἐνεργετικὴν ἐνεργείας δι' ὅλων πενήκοντα ἐτῶν ἀδιαλείπτως παραταθείσης, καὶ περιέχει ὅλας τὰς φυσικὰς ἀσθενείας καὶ τὰ τοῦτων συμπτώματα καὶ τὴν θεραπείαν, μετὰ θαυμαστῆς σαφηνείας καὶ ἀκριβείας ἐκτεθειμένα. Καὶ δικαίως ἄρα εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς βίβλου ταύτης προσέθηκεν ὁ μακαρίτης ὅτι τὸ βιβλίον ὑπάρχει κληρονόμημα ἡμισείας ἐκατοταετηρίδος (α).

§. ιζ. Πρὸς τοῖς μέχρι τοῦδε μνημονευθεῖσιν ἀξιολόγους τοῦ Οὐφελάνδου συγγραμμάσιν ὑπάρχει ἀνέκδοτος εἰσέτι καὶ ὁ βίος αὐτοῦ ὑπὸ αὐτοῦ ἐκείνου συγγεγραμμένος. Ἰπάρχον γὰρ ὁ Οὐφελάνδος ἐνδομύχως πεπληροφορημένος ὑποία τις ἐστὶν ἡ ἀξία τῆς ἡμετέρας ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρξεως καὶ διαμονῆς, καὶ ἀνάγων τὰ πάντα εἰς σκοπὸν τέλος, οὐδέποτε ἔπαυσε βαδίζων τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐθεώρει τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ὡς ἐξ' ὕψους ἀποστολὴν, περὶ ἧς ἐμελλε ποτὲ λόγον ἀποδοῦναι. Καὶ τοιοῦτο πνεῦμα πίστεως ἔχων ἐν ἑαυτῇ τεθησαυρισμένον ἔγραψεν αὐτὸς τὴν αὐτοῦ ἱστορίαν. Εἴθε δὲ καὶ αὕτη αὐτοῦ ἡ βιογραφία νὰ δημοσιευθῇ ταχέως! Ἡμεῖς δὲ ὅσοι προσεκτικώτερον θεωροῦμεν τὸ πλῆθος τῶν κοινοφελῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων (β), τόσῳ μᾶλλον πληροφοροῦ-

(α) Kaeliridion medicum, oder Anleitung zur medicinischen Praxis. — Vermaechtniss einer fünfzigjähriger Erfahrung. Berlin 1836. Τὰ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τούτου συναχθέντα χρήματα ἔχρισαν ὁ Οὐφελάνδος εἰς τὸ τῶν ἐνδύων ἰατρῶν σύστημα.

(β) Ὁ περίφημος Οὐφελάνδος τὰ διάφορα αὐτοῦ μικρὰ συγγράμματα ἐβί-

μῆθα ὅτι ὁ Οὐφελάνδος δὲν ἐγνώριζεν ἄλλην φιλοδοξίαν, εἰ μὴ τὸ πῶς ἂν ἀποβῆ ὠφέλιμος. Si quod facimus non est utile, vana est gloria nostra, τούτέστι « εἰ δ' ἄτι πράττομεν οὐκ ἔστιν ὠφέλιμον, ματαία ἡμῶν ἡ δόξα »! τοῦτο ἦν τὸ σύνθημα καὶ φίλον αὐτοῦ γνωμικόν. Καὶ τοιοῦτος ἄρα νοῦς, ἠπιότης ἦν ὁ τοῦ Οὐφελάνδου, ἐμβριθής καὶ καρποφόρος, ἔπρεπεν ἵνα προσηλώσῃ τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν εἰς ἐκείνην μάλιστα τὴν θεωρίαν, διὰ τί ἄρα ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς γῆς. Τοῦτο σκοπεύμενος κατώρθωσεν ὁ Οὐφελάνδος τόσον ὀνησιφόρος περὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀνθρωπότητα πράξει, μὴδὲ τῆς φιλολογίας μὴδ' αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἀμελῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων γινόμενος ὠφέλιμος.

§. ιη. Μέχρι τοῦδε ἐθεωρήσαμεν κατ' ἐπιτομὴν τὰς πράξεις τοῦ Οὐφελάνδου καθὼς σοφοῦ καὶ ἰατροῦ, λείπεται ἔτι νὰ ὑποσυνάψωμεν καὶ τινὰς χαρακτῆρας τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ χριστιανικοῦ αὐτοῦ βίου. Κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν διέλυσε (τῆ 1810) τὸ πρῶτον καθιστώσ ἀνώτατον ἰατρικὸν Κολλέγιον, καὶ ἀναδέχθη αὐτὸ τὴν τῶν ἰατρικῶν πραγμάτων διεύθυνσιν, διόρισεν τμήμα ἴδιον περὶ τούτου. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ τμήμα κατέστη ὁ Οὐφελάνδος πρῶτος σύμβουλος καὶ διευθυντὴς τῶν ἰατρικῶν φροντισμάτων. Καίτοι δὲ τὴν ἔψιν ἀμβλείαν ἔχων ἤδη καὶ τὴν υγιείαν ἐκροσφαλῆ, ἀπέδειξεν ὅμως καὶ τότε περὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ καθήκοντος δραστηριότητα καὶ φρόνησιν ἀνδρὸς κοινωφελεστάτου. Καὶ μὴ καταγινόμενος κατ' ἰδέ-

δομεν ἑμαυτοῦ εἰς τὰ ἐπιζῆς τεύχη. βλ. Hufelands' Gemeinnützige Ansätze zur Beförderung der Gesundheit des Wohlseins und verünftiger medicinischer Aufklärung. Bd. i. Leipzig, 1794. — Kleine medicinische Schriften 4. Bde. Berlin, 1822 — 1828. — Neue Auswahl kleiner medicinischen Schriften. Berlin, 1836.

στην, συνεισέφεραν ὅμως πολὺ διὰ τῆς πολυπειρίας αὐτοῦ καὶ μεγαλοφυΐας πρὸς ὅλα τὰ μέσα τῆς τελειοποιήσεως. Ζηλωτὴς τοῦ καλοῦ συνήγορος καὶ μὴδὲν περὶ ἑαυτοῦ φροντίζων μὴδὲ πρὸς ἄλλο μὴδὲν ἀποβλέπων, εἰ μὴ πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος, συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν πρόσδον τῶν ἀγαθῶν σπουδασμάτων, καὶ τὸν θρίαμβον τῶν υγιῶν διδασκαλιῶν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς λαμπρότητος τοῦ τότε νεωστὶ συσταθέντος Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου, ἔνθα καὶ καθηγητὴς τῆς Θεραπείας καὶ τῆς Κλινικῆς ὀνομάσθη. Διὰ δὲ ἰδίας αὐτοῦ μεσιτείας εἴλωσε πανταχόθεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἄλλους διδασκάλους λόγου ἀξιώτατους, μετ' ὧν καὶ αὐτὸς οὐ διέλιπε διδάσκων δημοσίως, ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπον αὐτῷ τοῦ γηραλέου ἤδη σώματος αἱ δυνάμεις. Ἦ ἡσυγὸς καὶ ἀφανῆς δραστηριότης τούτου τοῦ ἀνδρὸς ὁμοιάζει ἐκεῖνα τὰ θερμὰ ὕδατα τῶν ὀπείων τὴν ἰαματικὴν ἐνέργειαν οὕτως ἀκριβῶς διέγραψεν αὐτὸς καὶ, ἐκεῖνας ὁμοιάζει τὰς θαυμασίας πηγὰς, αἵτινες βρῦουσι ταπεινῶς εἰς τῶν πεδιάδων τὸ βῆθος, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὁ εἰσερχόμενος ἀναγενᾶται, λησμονῶν τοὺς πόνους μετ' ὧν εἰσέβη. Ὁ Οὐφελάνδος συνέστησε καὶ τὸ πολυκλινικὸν λεγόμενον διδασκαλεῖον (α), ὅπου καὶ διαδύναεν αὐτὸς μεγάλως ὠφελῶν τοὺς πρωτοπείρους ἰατρούς. Τὴν δ' ἐπικαρπίαν τῶν ἐκ τοῦ καταστήματος τούτου περιζομένων πειραμάτων ἐκοινοποιεῖ κατ' ἔτος ὁ ἀκάματος ἀνὴρ διὰ τοῦ τύπου, πολλοῦ λόγου ἀξίαν οὔσαν (β). Ἀλλὰ καὶ

(α) Ankündigung des König. poliklinischen Instituts auf der Universität Berlin, nebst den Gesetzen desselben. Berlin, 1810. 8.

(β) Erster Jahresbericht. des Königl. poliklin. Instituts der Universität zu Berlin vom Jahre 1810. Berlin, 1811. Τὴν ἐκκολούθησι τούτων τῶν εἰδοποιήσεων ἐξεδίδεν ὁ Οὐφελάνδος εἰς τε τὸν ἰατρικὸν αὐτοῦ ἑφημερίδα καὶ κατ' ἴδιον.

εἰς τὴν σύστασιν συνήργησε τοῦ μαιευτηρίου, περὶ οὗ τῷ 1817. ἔκρινε πάντα τὰ λόγου ἄξια (α). Στέργων δὲ πολλὰ τῆν. νωσιν καὶ κειωνικὴν ἀγάπην τῶν ἰατρῶν, δι' ἧς εὐχερέστερον γίνονται εἶρεναί περὶ διαφόρων ἰατρικῶν πραγμάτων, συνέστησε τῷ (1810) ἐν Βερολίῳ τὴν *ἰατροχειρουργικὴν ἑταιρείαν*, ἣτις μετέπειτα (τῷ 1833) κατὰ τὴν ἔφασιν τῶν ἰατρῶν ἀνομήθη διὰ βασιλικῆς διατάγματος *Ὀυφελάνδεια ἑταιρεία* (β), καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ καὶ θεμελιωτὴς τῆς ἑταιρείας ταύτης ἐξέδιδε κατ' ἔτος τὰ κατ' αὐτὴν περίεργα. Κατὰ δὲ τὸ 1802 ἐφρόντισεν ὥπως συσταθῆ φροντιστήριον (Ἰνστιτούτον) ἐν Βερολίῳ πρὸς διατήρησιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς δαμαλίδος· καὶ πρότερον τοὺς ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Βορουσίας ἰατροὺς, ὥπως ἐργάζονται κατ' ἔτος τὴν ἡμέραν τῆς εὐρέσεως τῆς δαμαλίδος· καὶ ἐγένετο πρώτη ἑορτὴ κατὰ τὴν 14 Μαΐου τοῦ 1811 (γ) οὗ δὲ μέλος καὶ τοῦ ἐν Βερολίῳ διευθυντηρίου τῶν πτωχῶν διέταξε πολλὰ καὶ πρὸς περιθαλψὴν καὶ θεραπείαν τῶν ἐνδονίων (δ), καὶ πρὸ πάντων συνέταξε *φαρμιακοποιίαν τῶν πτωχῶν* (ε), ἣτις κατ' ἀρχὰς ἐδιορίσθη διὰ μόνον τοὺς ἐν Βερολίῳ ἐνδονίους, μετὰ δὲ ταῦτα, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ (τῷ 1813) διετάχθησαν οἱ τῶν πτωχῶν φροντιστικοὶ ἰατροὶ ἕνα πανταχοῦ τοῦ Βασιλείου διενεργῶσι τὴν περὶ ταύτους θεραπείαν κατὰ τὴν Ὀυφελάνδειον φαρμακοποιίαν. Ἐφρόντις δὲ

(α) Bl. Journal der prakt. Heilk. Bd. 45.

(β) Bl. Geschichtliche Darstellung der Hufeland'schen Gesellschaft zu Berlin. Berlin 1833.

(γ) Bl. Hufeland's Rede an 14 Μαΐου 1811. τυπωθεῖσα ἐν τῷ ἄκλειριον Bd. 2. Berlin 1811. Ἐγένετο ἡ εὐρεσις τῆς δαμαλίδος τῇ 11 Μαΐου τοῦ 1796 ἔτος· ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ *Ἰονέρου*.

(δ) Bl. Hufeland's Journal des prakt. Heilk Bd. 20.

(ε) Armon—Pharmacopoe. Berlin 1810 τρίτ. ἐκδ. 1632.

ἀλλιστα καὶ περὶ τῶν πενομένων ἰατρῶν· διὸ καὶ τῷ 1819 ἠπονήσας σχεδὸν βοηθητικῆς ἑταιρείας τῶν ἐνδονίων ἰατρῶν διέπεμψε τοῦτο πρὸς ἀπαξίαν τῶν ἐν τῇ Βορουσίᾳ ἰατροσυμβούλους, ὅπερ καὶ ἐπληρώθη πρὸς πάντων καὶ ἐπακροῦσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· ἀνομήσθη δὲ καὶ ἡ ἑταιρεία αὕτη ὡς *Ὀυφελάνδεια σύστημα*. Τοὺς δὲ θεσμοὺς τῆς ἑταιρείας ἐκινεποίησε διὰ τῆς ἐφημερίδος (α). Ἐπρόκεισε δὲ ταύτην καὶ ἰκανῆς χρημάτων ποσότητος, διότι πολλοὶ συνεισέφερον τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός (β). Αὗται καὶ τοιαῦτα ἀγαθοεργίαι κατεκόσμησαν τὴν πολιτικὴν βίον τοῦ Ὀυφελάνδου. (Ἰκολουθεῖ.)

Ἐκ τῶν ἐλασμάτων (injections) ἐπιτυγχάνουσι ἐν γένει καλλίτερα τὰ διὰ μελάνης παρὰ τὰ διὰ δευτεροχλωροῦ ὑδραργύρου γινόμενα· διότι ὅταν ἐλασθῆ μεγάλη ποσότης τοῦ τελευταίου τούτου ὑγροῦ σχηματίζεται λευκὸς τις ὀρόμος ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὀχρὸν χρῶμα τῆς κατὰ τὴν βλάβος εὐθείας γραμμῆς δὲν ἐξέχει πάντοτε τόσον ὥστε νὰ διακρίνηται, καὶ τοσούτω μᾶλλον ὅσον τὰ μέσα τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀποβαίνουσι μετὰ θάνατον ἐπαισθητῶς ὀσλερά.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων πειραμάτων χορηγηθέντα συμπτώματα· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι κλινικαὶ

(α) Journal der prakt. Heilk. Bd. 72.

(β) Bl. Hufeland's Stiftung für nochleitende Aerzte ihrem Zwecke und Wirken nach dargestellt von dem Redanten dieser Stiftung dem Dr. H. Bürger. Berlin, 1832. Bl. καὶ ἔμπροσ. σελ. 48.

παρατηρήσεις τὰς ὁποίας καίτοι ὀλίγας εἶναι οὐσας τὸν ἀριθμὸν δὲν δυνάμεθα μ' ὅλον τοῦτο νὰ μὴ μνημονεύσωμεν.

Ἐμυλήσαμεν ἀνωτέρω περὶ τριῶν ἀσθενῶν τοὺς ὁποίους ἀνέφερον ὁ Σανσῶν. Εἰς τὸν πρῶτον προῦκειται περὶ γλαυκώματος τὸ ὁποῖον εἶχαν ἐκλάβει ὡς καταράκτην καὶ διὰ τὸ ὁποῖον τὸν εἶχαν στείλει πρὸς τὸν Σανσῶνα διὰ νὰ τὸν χειρουργήσῃ. Εἰς τὸν δεύτερον ἦτο λόγος περὶ γυναικὸς ἥτις, μ' ὅλον ὅτι πολλοὶ τῶν ἰατρῶν εἶχον εἰπεῖ ὅτι ἔπασχε καταράκτην, ἔπασχεν ἀμαύρωσιν· ὁ τρίτος τέλος ἦτο ἀσθενὴς ἥτις ἐνομίζετο μὲν ὅτι ἔπασχεν ἀμαύρωσιν, εἶχε δὲ μόνον καταράκτην.

Πρὸ τίνος καιροῦ ἦλθεν Αἰθιοπίας τις ἐκεῖ ὁποῦ γίνονται τὰ συμβούλια εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ ἐλέους (Hopital de la Pitié) ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ εἶχε χάσει τὴν ὄρασιν, ἤρχιζε δὲ νὰ ἀμβλυοῦν καὶ ἐκ τοῦ δεξιοῦ. Τὸ ἐμβυσαδὸν τῆς ἀριστερᾶς κόρης εἶχε βαφρῆν τινα λευκωπῆν, ἥτις ἐφαίνετο ἐκτεινωμένη ἕως εἰς τὸ περιθώριον τῆς Ἰριδος. Ὅλοι ἐνόμισαν κατὰ πρῶτον ὅτι προῦκειται λόγος περὶ καταράκτου· ἐφαίνοντο αἱ τρεῖς εἰκόνες, ἡ ἀσθενὴς εἶχε ἀμαύρωσιν. (α)

(α) Εἰς πᾶσαν ἀμαύρωσιν μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἀπαντῶνται αἱ τρεῖς εἰκόνες, ἀλλὰ λαίπυσιν ἦτι εὐθεῖα ὀπίσθιος καὶ ἡ ἀντίστροφος· παρατηρήσαμεν δὲ τοῦτο εἰς ἐκείνας τὰς ἀμαυρωτικὰς εἰς τῶν ὁποίων τὸν ἀμφιβλαστρειδῆ φαίνεται σῶμα τι γραθεινο-ὀφθαλμοῦ τοῦ ὁποῖου ἡ πολλὴ λάμψις ἴσως σκεπάζεται τὰς εἰκόνας, ὥστε νὰ μὴ φαίνονται. Ἄλλοτε πάλιν ἡ μνημονευθεῖσα ἀλλοίωσις τοῦ ἀμφιβλαστρειδεῦς δὲν ἐξαφανίζεται ἀλλὰ συγχέει τὴν ἀπώτερον καὶ τὴν ὀπίσθιον εὐθεῖαν εἰκόνα, ὥστε νὰ φαίνεται στρογγύλον τι φαιερὸν σῶμα τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν φοράν τῆς λύχνου. Ὅσον δὲ ἡ φλῆξ τῆς λύχνου εἶναι χονδροτέρα, τόσο ἐναργέστεραι φαίνονται αἱ τρεῖς εἰκόνες, εἰσιν, καὶ χωρὶς ἡμῶν, νὰ τὸ σημειώσωμεν, ἰννοεῖται ὅτι ἀπαντῶνται καὶ εἰς πάντα ἕγχετ' ὀφθαλμῶν.

(Σημείωσις τοῦ μεταφραστοῦ)

Πρὸ ἡμερῶν ἐξήχθη τὴν συμβουλὴν τοῦ Σανσῶνος ἀνηρθεῖς εἶχε γραθεινο-ὀφθαλμοῦ βαφρῆν εἰς τὸ ἐμβυσαδὸν τῆς κόρης· ἡ ἐξέτασις τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ὁ ῥόδος τῆς ἀσθενείας ἐδείκνυσαν ὅτι εἶχε καταράκτην ἰκανῶς προβεβηκότα· ἀλλ' αἱ τρεῖς εἰκόνες ἐφαίνοντο σαφέστατα, ὁ ἀσθενὴς ἔπασχε γλαύκωμα.

Ὁ Σανσῶν εἶχε χειρουργήσει εἰς τὸν κοιλίονα τοῦ ἁγίου Γαβριὴλ τοῦ νοσοκομεῖου Pitié καταράκτην διὰ τῆς κατακλίσεως· μετ' ὀλίγας ἡμέρας δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναβῆ τὸ κρυσταλλοειδές, ἐν τεμάχιον τῆς ὀπίσθιου θήκης εἶχε μείνει διαφανὴς καὶ ἐκρέματο πρὸ τοῦ ἄξωνος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν ἦτο πολλὰ κατὰθῆλος ὅταν τὸ φῶς ἐπιπτεν εἰς ἐκεῖνον τὸ τεμάχιον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐθολώθη, ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν ἠφανίσθη, τὸ δὲ τεμάχιον ἀπεροφάνη μετὰ ταῦτα.

Αὗται αἱ παρατηρήσεις βεβαιῶσι τὰ προμνημονευθέντα ἡμέτερα πειράματα καὶ μ' ὅλον ὅτι εἶναι ὀλιγόριθμοι ἀποδεικνύουσι μ' ὅλον τοῦτο πόση ὠφέλεια δύναται νὰ ἐκπηγάσῃ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ὀφθαλμολογίαν. (α)

(α) Διὰ τοῦ μέσου τούτου καὶ ὁ ἰατρὸς ἀποκτῆ φήμην διακρίνου εἶθις εἰς τὴν ἀρχὴν περὶ τίνος πρόκειται περὶ καταράκτου ἢ περὶ βλαστῆρας τῶν ἐντὸς ἐγγύων βλαστῶν, καὶ τὸν ἀσθενὴ δύναται πραγματικῶς νὰ ὠφελήσῃ ἐμφανῶν ἢ π. χ. πάσχη ἀμαύρωσιν ἐκεῖνα τὰ φάρμακα τὰ ὅποια ἀφοῦ ἀναπτύχθῃ καὶ αὐξήσῃ τὸ νόσημα ἤθελον εἶναι ἀνοφελῆ. Πόσον δὲ εἶναι ὀφθαλμῶν νὰ διακρίνῃ τίς βεβαίως εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν καταράκτην ἀπὸ τῆς ἀμαυρώσεως, καὶ πόσον αὐτὰ ἀρ' εὐ ἀπαξ μαρτυρῶν ἀντιστάκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς δια τὰ ἱατρικὰ τῆς τέχνης, τὸ γνωρίζουσι ἰκανῶς ὅσοι παρετήρησαν πολλοὺς τοιαύτους ἀσθενεῖς. Πρὸ δὲ τῶν μακρῶν ἐπαρῶν εἰς Πίσιον νὰ ἐπισκεφθῇ κόρην ἐλαστικῆ τὴν ὁποίαν ἐθεράπευσαν ὡς ἀμαυρωτικὴν εἰς τῶν περικλισίσεων χειρουργῶν τῆς Ἰταλίας. Ἐξέτασας καὶ ἐγὼ τὸν ὀφθαλμὸν εἶπα ὅτι ἔπασχε τοῦτον ἀμαύρωσιν, διὰ τὸ ὅποῖον παράγγειλα πηκτικὰ καὶ ἐπιπλαστικὰ φάρμακα. Μίαν ἡμέραν ἀρ' εὐ εἶχε ἀναγνώσει τὸ ἄρθρον τοῦ Σαν-

Ἀποβλέποντες εἰς τὸ σύνολον ὄλων τούτων τῶν πειραμάτων καὶ παρατηρήσεων, ἔχομεν δικαίωμα νὰ συμπορισθῶμεν ὅτι καὶ ὁ ἀρχόμενος καταράκτης δύναται νὰ διακριθῆ ἀπὸ τῆς ἀμυρώσεως καὶ τοῦ γλαυκώματος.

Μὴ ἔγκαιρος ἔκπωση τοῦ δευτέρου εἰς πάντα γίννας παρατηρήσεις

Παρὰ τοῦ ἱατροῦ Ζαρτμάννου εἰς Rhoysi (ἐκ τῆς ἰατρικ. ἑφημ. τοῦ Κασπέρου.)

Πρωτοτόκου τινος, ἑτῶν 33 τὴν ἡλικίαν, ἡ μήτρα ἤρχισε νὰ αἰμορραγῇ ἰσχυρὰ ὥρας τινος μετὰ τὴν γένναν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐξῆλθεν καὶ τὸ δεύτερον. Ἢ μαῖα δὲν ἠδυνάθη νὰ ἐξελεύσῃ τοῦτο, ἐπειδὴ, ὡς καὶ ἐγὼ ἐπαρατήρησα, τὸ ἕμισυ τούτου καὶ τι πλέον ἦτον εἰς τὸν πυθμένα τῆς μήτρας προσπεφυκός. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους ὄλα τὰ ἰσχυμια βοηθήματα ἀπέβησαν ἀνωφελῆ, ἐξ ἑτέρου δὲ αἱ δυνάμεις τῆς τεξάσης ἐξέλειπον πολὺ, ἐπρότεινα εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὡς ἀναγκαῖον, τὸν ἐντεχον ἐξελευσμὸν τοῦ δευτέρου· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ κατ' οὐδένα λόγον. Ὅθεν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην μοῦ ἤλθε κατὰ νοῦν νὰ κινήσω εἰς σφοδρὰς συστολὰς τὴν μήτραν διὰ τῆς χρήσεως τῆς ἐρυσσιβώδους βρίζας. Καὶ ταύτης ἔδωκα 15 κόκκους τὴν

σάνος ἕκαστα τὸ πείραμα διὰ τοῦ φωτός βέβαιος εἶναι ἦθελαν φαίνεσθαι καὶ αἱ τρεῖς πύονες. Ἀλλὰ πρὸς μὲγάλον μου θαυμασμὸν παρατήρησα μόνον τὴν ἐμπρόσθιον ἐθέϊαν εἰκόνα, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχαν ἀκόμη τύσον πίεσιν εἰς τὸ νέον ταῦτο διαγνωστικὸν μίσην ἐπέμεινα εἰς τὴν ἰδίαν μου καὶ ἐξουσιάζεσθαι τὴν αὐτὴν μέθοδον. Μετὰ πέντε ἡμέρας ἐλαβον ἐπιστολὴν διὰ τῆς ἐπίσης μὲ περιέχουσαν νὰ ἐπισκεφθῶ πάλιν τὴν κόρην ὡς κινδυνεύουσαν νὰ συμπληθῆ παντάπασι. Ἐπῆγα λοιπόν, ἀλλὰ τί εὗρηκα; σαφίστατον καταράκτην τοῦ φαινοῦ!!
(Σημείωσ. τοῦ Μεταφρ.)

πᾶσαν ἡμίσειαν ὥραν ἀκολούθημα δὲ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου τούτου εἶναι, ὅτι μετὰ μὲν τῆς δευτέρας δόσεώς του τὴν λαβὴν ἔπαυσεν ἡ αἰμορραγία, μετὰ δὲ τῆς τρίτης ἤρχισε νὰ συστέλλεται ἡ μήτρα, ὥστε ἔδωκα 10 κόκκους πλέον τὴν πᾶσαν δευτέραν ὥραν, καὶ μετὰ παρέλευσιν ἑξ ὥρῶν αἱ ὠδίνες ἰσχυρότεραι γενόμεναι, ἐξώσαν τὸ δεύτερον ὄλοσχερὲς καὶ χωρὶς νὰ μείνῃ κανὲν αὐτοῦ μέρος εἰς τὴν μήτραν προσπεφυκός. Τὸ δεύτερον ἦτον προσδύμιον κατὰ μέγα μέρος μὲ σάρκα μυϊκὴ ἀφοριζομένην εἰς διάφορα μέρη ἀπὸ ἴνας τενοντώδεις.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν προσεκληθὴν εἰς γυναῖκα, ἥτις εἰς τὸν 5 μῆνα τῆς κυφορίας εὐρισκομένη, ἀπέβαλε χωρὶς νὰ ἐκπίσῃ καὶ τὸ δεύτερον, τὸ ὁποῖον ἦτο προσπεφυκός εἰς τὴν μήτραν· αἰμορραγία εἰς τὴν ἐξάμβλωσιν ταύτην δὲν ἐγένεν, ἀλλ' ἡ πάσχουσα ἦτο πολλὰ ἀδύνατος ἐξ αἰτίας πυρετοῦ διαλείποντος, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὴ εἶχε περιπέσει πρὸ ὀλίγου. Διὰ ταῦτα ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ ἐνεργήσω τὴν ἔξωσιν τοῦ δευτέρου διὰ φαρμάκων ἔσωθεν προσφερομένων, καὶ τούτων ἔδωκα 10 κόκκους τῆς ἐρυσσιβώδους βρίζας, τὴν πᾶσαν δευτέραν ὥραν καὶ διὰ τῆς βοήθειάς αὐτοῦ ἀπέπεσεν ὄλοσχερὲς τὸ δεύτερον μετὰ ὀκτῶ ὥρῶν παρέλευσιν.

Εἰς τρίτην δὲ περίπτωσιν ἤυρα τὴν εὐκόλως πρὸ μικροῦ τέξασαν γυναῖκα σχεδὸν εἰς ἀσφυξίαν, τοῦ δὲ δευτέρου τὸ ἐν τριτημόριον ἀποχωρισμένον. Διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀδυναμίας καὶ διὰ τὸ μὴ ἐπίφοβον τῆς αἰμορραγίας, ἐδοκίμασα διὰ δύο ἡμέρας τὴν ἐρυσσιβώδη βρίζαν εἰς δόσεις ἄχι πολλὰ μικρὰς, ἀλλ' ἀνωφελῶς· διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἀναφυγὴν τῆς πασχούσης ἔδωκα ἀλυκὸν ὄξυ μετὰ μυξώδους εὐλήματος. Καὶ τὸ μὲν δεύτερον ἀπεχωρίζετο κατ' ὀλίγον διὰ τῆς σήψεως, πρὸς ἐλάττωσιν δὲ τῆς κακῆς ἐκ τούτου ὁσμῆς ἐγίνοντο

μητρῶγγυσις χλωρόχρον τιτάνου, μετὰ τὰς ὁποίας ἀπέπεσε κατὰ τὴν ἑνδεκάτην ἡμέραν καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ δευτέρου. Ἡ πάσχουσα ἀνάλαβεν ἔπειτα ταχέως καὶ αἱ θυνάμεις αὐτῆς ἦσαν κικλήτερα παρὰ πρότερον.

Εἰς δὲ τὴν τετάρτην περίπτωσιν τὸ μὲν δεύτερον ἔμεινεν εἰς τὴν μήτραν δύο ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν, μελονότι ἡ μήτρα ἦτον ἀρκετὰ συσπιασμένη, ἡ δὲ αἰμορραγία μετριοτάτη. Ἐγγύμα ὀπισθοῦν δυνατὸν ἐρυσιβώδους βριζας ἐπέφερε μετὰ 12 ὥρας ὠδίνας, δι' ὧν ἀπεχωρίσθη τὸ δεύτερον καὶ ἐξώσθη τῆς μήτρας.

Πέμπτον δὲ ἐπαρτήρησα γυναῖκα 38 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, πρωτοκύμονα, ἣτις ἀπέθανε 12 σχεδὸν ὥρας ἀφοῦ ἐγέννησε παιδίον ἰκανῶς εὐσαρμον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἀπέπεσε τὸ δεύτερον χωρὶς δυὸς νὰ συμῶῃ αἰμορραγία, οὐδὲ ἄλλο τι ἐπικίνδυνον, εἰς μύτην ἐδοκίμασαν καὶ ἡ μαῖα κατ' ἀρχὰς καὶ ὁ μαιευτὴρ ἀκολούθως ν' ἀποχωρίσωσι τὸ δεύτερον, τοῦ ὁποῦ τὴ ἡμισυ μέρος ἦτον εἰς τὴν μήτραν προσπεφυκός. Ἡ γυνὴ ἐλάβανε δέκα ὥρας κατὰ συνέχειαν τὴν ἐρυσιβώδη βρίζαν καὶ ἔλειτο κακῶς καθ' ὅλου τοῦ χρόνου τὸ διάστημα χωρὶς νὰ γυθῆ οὐδὲ κοιλιακίον αἵματος ἀλλ' ἀπέθανεν αἰφνιδίως ἀφ' οὗ ἔπιεν ἡμισυ κύβητον ἐγγύματος χαμαιμήλιον. Εἰς τὴν ἀνατομὴν τοῦ νεκροῦ εὐρέθη ὁ στόμαχος κατὰ τὴν μεσότητά τῆς μεγάλης αὐτοῦ κυρτότητος ὅσον ταλήρου περισχῆς, μαλακός ὡς πηκτὴ καὶ διεύροτο εὐκόλως καὶ ὄχι μὲ μεγάλην βίαν χωρὶς νὰ ἦναι καμμία ἄλλη νοσηρὰ ἀλλοίωσις εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τοῦ λοιποῦ σώματος. Τὸ δὲ δεύτερον ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τὴν μήτραν εὐκολώτατα. Ἡ ἀποκνοῦσα εἶχε γέννη κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἰσχυροτάτη καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς τὸ χροῶμα ἐμαρτυρεῖτο ὅτι ἐπάσχε δεινὸν τι πάθος.

κώφωσις προηθεύσα ἀπὸ ἀφροδίσιον πάθος καὶ μετὰ τὸν ἐρωθρὸν ὑδράγγυρον λαύισα.

Παρὰ τοῦ ἱατροῦ Σχαιφέρου. (ἐκ τῆς ἱατρικῆς ἐφημ. τοῦ Κασσέρου.)

Ἐργάτου γυνὴ 38 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἐπάσχεν ὑπὲρ τοὺς 8 μῆνας βαρηκοῖαν, ἣτις ηὔξανετο κατ' ὀλίγον, ὥστε μίαν ἑβδομάδα πρὶν προσκλιθῶ, παρηνογιεῖτο καὶ ἀπὸ ἡγους καὶ ὀδύνης κατὰ τὰ ὦτα. Τοπικῶς δὲν ἴδα καμμίαν μὲν βλάβην, οὔτε ἐντὸς οὔτε ἐκτὸς τῶν ὠτων, ἐπάσχε δὲ ἀπὸ ἑλκη ἀφροδίσιον κατὰ τὸν φάρυγγά τῆς καὶ ἀπὸ ἕζαιναν, πρὸς ἱασιν τῶν ὁποίων ἔδωκα διὰ πολλοῦ χρόνου ἄχνην ὑδραγγύρου καὶ τὰ ὁποῖα ἰάθησαν πρὸς τὸ φαινόμενον. Ἄλλ' εὐθύς μετὰ τὴν θεραπείαν ἡ γυνὴ ὑπέπεσεν εἰς κώφωσιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔμαθα πρώτην φορὰν ἀπὸ τὴν πάσχουσαν ἀφ' οὗ τὸ πάθος ηὔξησεν ἰκανῶς. Τὰ ἑλκη κατὰ τὸν φάρυγγα καὶ ἡ ἕζαινα δὲν ἀνεφάνησαν πλέον, ἀλλ' εἰς τὸ κάτω βλέφαρον τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ ἠγέρθη μικρὰ φλύκταινα ἐσχαριώδης καὶ ἔμπτως, ἣτις διέκρινεν ἀδιακόπως πῦρον καὶ ἐδύνατο νὰ ἐκληφθῆ ὡς λείψανον τῆς διαρκούσης ἐτι ἀφροδίσιου δυσκрасίας. Προσβολὴ βδελλῶν ὅπισθεν τῶν αἰτων, καὶ ἐκδορίου κατὰ τὸν αὐχένα καὶ πόσις ξηρίου ἀπὸ κεκαθαρμένον θεῖον καὶ τρυγικὴν πότασον συνισταμένου, ἔπαυσαν μὲν τὴν ὠταλιάν ὄχι δὲ καὶ τὴν βαρηκοῖαν, πρὸς παύσιν τῆς ὁποίας ἠναγκάσθη νὰ δώσω εἰς τὴν πάσχουσαν μετὰ παφίλευσιν καιροῦ τὸν ἐρωθρὸν ὑδράγγυρον ἀνὰ ἓν τέταρτον κόκκου δις τῆς ἡμέρας πρῶτῃ δηλαδὴ καὶ ἑσπέρας ἐν εἶδει καταποτίων. Ἄλλ' ἔπειδὴ ἀφοῦ ἐλήφθησαν αὐτοῦ τέσσαρες κόκκοι, ἤρχισαν νὰ πάσχωσι τὰ αὐλα, ἠναγκάσθη νὰ παύσω τὴν δόσιν του δι' ἡμέρας τινάς. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀνεφάνη εἰς τὸν φάρυγγα ἑλκος ἐπιπόλαιον μὲν ἀλλ' ἰκανῶς ἐκτεταμένον. ὁ ἐρωθρὸς

ὕδαρρυρος ἐλήφθη καὶ ἐκ δευτέρου χωρὶς ὕδατος ὡς ἀναγκασθῆναι πλεον συμπτώματα ταυῦτα, ὥστε ὡς ἀναγκασθῆναι πάλιν τὴν δόσιν αὐτοῦ. Καὶ τὸ μὲν ἔλας τὸ κατὰ τὴν φέρυγγα εἰσὶν πάλιν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν, ἢ δὲ παρὰ τὴν βλέφαρον φλύκταινα ἀπεξηράνθη καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀνέλαβε τελείαν τὴν ἀκρόν τῆς ἢ κάσχυρα, ἢ ὑπὸ καὶ ἐν ἐραίνετο ὀλίγως ἰατρευμένη ἐπέεσθη ὡς μεταχειρισθῆ διὰ ἀρκετὸν ἔτι καιρὸν τὸ ἄνω ῥηθὲν φάρμακον, τοῦ ὁποῦ ὀλίγως ἔλαβεν ὅσον 32 κόκκων.

Περὶ τῆς ῥίζης τοῦ πολυγάλου κατὰ τὸ ὑπόπυον.

(Παρὰ τοῦ εἰς Βρεσλοβίαν ἰατροῦ Αἰθέρ.)

Πολλάκις ἐδοκίμασα τὴν πρὸς τὸ ὑπόπυον παρὰ κρημνοῦ διαφημισθεῖσαν ῥίζαν τοῦ πολυγάλου καὶ ὅμως δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ ἴδω καλὸν ἀπὸ ταύτην, καὶ μόνον εἰς περιπτώσεις τινας καθ' ἃς τὸ πύον ἀνέβαινε μίαν ἢ δύο γραμμὰς εἰς τὴν ἐμπρόσθιον θάλαμον τῶν ὀφθαλμῶν ἐφάνη ὠφέλιμος ἀλλὰ τὰ πάντα ταῦτα παραδείγματα, δὲν δύνανται νὰ μὲ πείσωσι νὰ πιστεύσω πολὺ τὴν ἐπιτυχῆ ταύτης ἐνέργειαν, ἐπειδὴ πολλάκις ἔτυχε νὰ ἴδω, ὅτι τόσον μικρὰ συλλογὴ πύου εἰσθῆ καὶ διὰ μὲν τῆς ἔξωθεν χρήσεως τῶν ἐρεθιστικῆς καὶ νευρωτικῆς δυνάμεως φαρμάκων.

Φύκος οὐλοῦδος (Fucus crispus).

(Παρὰ τοῦ ἐν Βρεσλοβίᾳ ἰατροῦ Ἐθέρου.)

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐξύμνησαν πολὺ δύο ἰσδοῦχα φάρμακα, ἐξ ἧν τὸ μὲν ἐν εἶναι τὸ οὐλοῦδος καλούμενον φύκος, τὸ ὅποιον λέγεται, ὅτι ἐφάνη ὠφέλιμον εἰς τὴν φθίσιν τῶν πνευμόνων καὶ εἰς νόσους τινας τῶν λειτουργιῶν

τῆς θρέψεως. Δὲν εἶναι καμμία ἀμφιβολία ὅτι, τὸ φύκος τοῦτο ἐνέχει μεγάλην ποσότητα θρεπτικῶν στοιχείων, ὅτι ταῦτα ἐνέχονται εἰς ὅσον ἔνεστι μικρὸν ὄγκον συγκεντρωμένα, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ ληφθῆ εὐκόλως ὡς φάρμακον καὶ ὅτι, κατὰ τὰ συστατικά αὐτοῦ στοιχεία ἠμπορεῖ νὰ ᾖναι ὠφέλιμον εἰς τὰς περὶ ἰὼν ὁ λόγος ἀσθενείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φύκος τοῦτο ἐμπεριέχει καὶ ἰσθες, δυσκόλως τῶν ἄλλων συστατικῶν χωριζόμενον, γίνεται τόσον βλαπτικὸν εἰς τῆς θρέψεως τὴν λειτουργίαν καὶ εἰς τὴν ζωτικὴν δύναμιν, ὅσον ὠφέλιμον εἶναι διὰ τὰ ἐμπεριεχόμενα θρεπτικά συστατικά, καὶ πολλάκις ἴδα ὡς ἀτονίσωσιν ὑπερβαλόντως καὶ ταχέως ὅσοι τὸ ἐμεταχειρίσθησαν.

Ἰασις εἰλεοῦ με ψυχρὸν ὕδωρ.

Νέος τις χοιραδῶδους ἔξωτος, περιέπεσε δι' ἀμαρτήματα περὶ τὴν διαίταν εἰς δυσκοιλιότητα με πόνους τῆς κοιλίας σπασματώδεις καὶ ταχέως παροισχόμενος, πρὸς τὰ ὅποια οὐτως πέντε ἡμέρας κατὰ συνέχειαν ἀνωφελῶς μετεχειρίσθη πολλά βοηθήματα· ἐκτὸς τῶν συμπτωμάτων ταύτων συνεδρεύοντα ἀκόμη ἦσαν, δύο ἀσβεστοί, ἄκρα κατάψυγρα, πολλάκις δὲ καὶ ἔμετος κοπρανώδης. Εἰς ἀπαλλαγὴν ἐτέθησαν εἰς τὴν κοιλίαν ὀνόμια ἐμβρεγμένα εἰς ψυχρὸν ὕδωρ καὶ κλύσματα ἀπὸ ψυχρὸν ὕδωρ πᾶσαν τρίτην ὥραν καὶ πρὸς πόσιν μετεχειρίσθητο ψυχρὸν ὡσαύτως ὕδωρ· ἡ θεραπεία αὐτῆ μάλισ διήρμησε δέκα ὥρας καὶ ἔπαυσε τὸν ἔμετον, ἐκένωσε τὴν κάτω κοιλίαν πολλάκις καὶ οὕτως ἐπέφερε κατ' ὀλίγον τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον βελτίωσιν.

Αὐτόματος κατὰ φύσιν διαστροφή ἡμέρου νεοῦ γεννηθέντος.

Γυνὴ τις, μήτηρ ἑξ τέκνων ζώντων ἔπαυσε πρὸ τινων ἐτῶν ἀπὸ ἐλαφροῦς ἀσθενείας καὶ ἀπὸ πόνους περιπλανομένους εἰς

διάφορα μέρη τοῦ σώματος, ἐξετάσας αὐτὴν ἤρα ὅτι ἦτον ἔγκυος, ὅτι ἡ διαζευγνύουσα τῆς λεκάνης διάμετρος ἦτο πολὺ ἄ στενὴ, τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἀνεωγώς καὶ ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου ἔκειτο κατ' εὐθὺς τοῦ στομίου τῆς μήτρας, καὶ ὠδίνες ἦσαν πολλὰ συχναὶ καὶ ὁμοίως ὁ τοκετὸς δὲν ἐγένετο, διότι ἡ μήτρα ἐφέρετο πολὺ πρὸς τὸ ὑπογάστριον ἐμπρὶς, ἐπροσπάθησα νὰ ἀποδώσω τὸν καταφύσιν σχηματισμὸν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ πιῶσω τοὺς πόδας διότι ἔκειντο πολὺ πρὸς τὸ ἄνω. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ ἦτο πολλὰ ἀδύνατος, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ περιμενῶμεν ὥρας τινὰς ἀκόμη καὶ τότε νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἀνάτρησιν τοῦ κρανιδίου. Ἀλλ' ἐνῶ ἔμελλον ν' ἀρχίσω τὴν ἐγχείρισιν ταύτην με ἀπορίαν μου ἴδα, ὅτι δὲν εὐρίσκατο πλέον ἡ κεφαλὴ τοῦ κυομένου ὅπου πρότερον ἦτον εἰσχωρῶν δὲ βαθύτερον ἐπαρτήθησα ὅτι ἐπροβάλλετο τὸ πόδιον, τὸ ὅποιον εὐκόλως ἠδυνήθην νὰ ἐλκύσω πρὸς τὰ ἔξω, εὐρῶν δὲ ἔπειτα τὸ δεύτερον ἐξείλκυσα καὶ αὐτό. Ταῦτα συνκολούθησεν εὐκόλως τὸ λοιπὸν σῶμα πλὴν τῆς κεφαλῆς, ἣτις συνέπεσε με ὀλίγην δυσκολίαν. Τὸ παιδίον ἦτο νεκρὸν τὸ δὲ δεύτερον ἐξῆλθεν εὐθὺς μετ' αὐτό· ἀλλ' ἡ προπολλὴ ἀδύνατος γυνὴ ἀπέθανε κατὰ δυστυχίαν τὴν πέμπτην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν.

Βεῖδημα πρὸς συστολὴν τῆς μήτρας.

Ὁ ἐν Φούλδῃ ἰατρός Σχνεϊδέρος βεβαιεῖ, ὅτι βοήθημα ἀσφαλές πρὸς συστολὴν τῆς μήτρας, ὅταν αὐτὴ ἦται ἐπικινδύνως ἄσπυρος, εἶναι τὸ νὰ θάλωμεν τὸ παιδίον εἰς τὸν μαστόν. Διὰ τῆς συμπαθείας τῶν μαστῶν πρὸς τὰ γεννητικὰ μῦρια, μεταδίδεται ὁ γενόμενος εἰς τοὺς μαστοὺς ἐρέθισμός εἰς ταῦτα, ἐξ οὗ γίνονται συσταλαὶ τῆς μήτρας, καὶ δι' αὐτῶν παύει ἡ παροῦσα αὐτῆς αἰμορραγία.

N. K.

Περὶ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας καὶ περὶ ἀναχρίματος αἵματος εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος.

(Παρά τοῦ ἰατροῦ Στεφαναίου)
ἐκ τῆς ἰατρικῆς ἑβδομαδαίας
ἐφημερίδος τοῦ Κασπάρου.)

Τὰ τραύματα τῆς καρδίας ἔκπαλαι δοξάζονται ὡς τὰ μάλιστα κινδυνώδη καὶ θανατηφόρα· καὶ ἂν ἔτυχεν ἐνίοτα νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος ἡμέρας τινὰς καίποτε δὲ καὶ ἑβδομάδας μετὰ διαμπερῆ τραῦσιν τῆς καρδίας, ὁ θάνατος οὗτος ἐνομισθὴ πάντοτε, ὅτι ἦτον ἀναγκαῖον τῆς τραύσεως ἀκολούθημα, πρὸς τὴν ὑπόειν ἡ τέχνη δὲν ἐδύνατο νὰ πράξῃ τι. Τὰ διαμπερῆ τῆς καρδίας τραύματα εἶναι καὶ σήμερον εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν τὰ καρφαῖα ὅλων τῶν ἀφύκτως θανατηφόρων τραυμάτων, καὶ θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα τραύματα, εἰς τῶν ὁποίων τὴν θανατηφορίαν δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλῃ κανεὶς. Περὶ τῆς ἀφύκτου θανατηφορίας τούτων ἤρχισαν μὲν νεωστὶ νὰ ἀμφιβάλλωσιν οἱ ἰατροὶ, ἀλλ' ἠρκέσθησαν οὗτοι νὰ συλλέξωσι μόνον πράγματα, χωρὶς νὰ ἐξετάσωσι ταῦτα ἐπιστημονικῶς, νὰ τὰ συλλέξωσι μόνον διὰ τὴν περιέργειαν καὶ ἄχι πρὸς ὄφελος τῆς ἰατρικῆς ἐν γένει οὐδὲ τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐν μέρει· ἐκ τούτων κινούμενος ὁ ἐγὼ προσπαθήσει νὰ ἐξετάσω ἀκριβέστερον ὅ,τι, ἀφ' ὅσα μᾶς διδάσκει μέχρι τοῦδε ἡ πείρα καὶ ἡ ἐπισημὴ δύναμιθα νὰ εἴπωμεν ὀριστικῶς περὶ τούτου, διηγούμενος περιέρχον τῆς καρδίας τραύμα, τὸ ὅποιον ἔτυχῃ πρὸ ὀλίγου νὰ ἴδω.

Ὁ Κ. Χ. ὑφάντου ὑπάρετος, εἴκοσιν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν καὶ φιλοτάραχος, περὶ τὴν 10 ὠραν μ. μ. τῆς 20 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1837 ἔτους, κατ' ἀγρὸν εὐρεσκόμενος ἐπληγῶθη τῆς στήθος ἀπὸ ἄγνωστον ἄνθρωπον με μάχαιραν ὡς φαίνεται.

Μολονότι ἐπληρώθη βαρέως, ἐβάδισεν ὁμοίως ἐκατὸν περίπου βήματα καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν προσερχομένων συντρόφων του λέγων « ἐλαβώθη ». οἱ σύντροφοί του τὴν μετεκόμισαν εἰς τὴν οἰκίαν του τεταρτημόριον τῆς ὥρας μακρὴν ἔτι οὖσαν, καὶ ἔφεραν εὐθὺς ἰατρον, ὅστις ἀνέγραψεν εἰς αὐτὸν ἀφλαγμάντου δυνάμειος φάρμακον ἐπίδεσας τὴν πληγὴν του μὲ πιστικὸν ἐπίδεσμον· ἡ δὲ πληγὴ ἦτο πρὸς τὰ δεξιὰ πλησίον τοῦ στέρνου καὶ μεγαλητέρα ἐνὸς δακτύλου, εὐθύνετο λοξῶς ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω μεταξύ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης πλευρᾶς, καὶ εἶχε παύσει ἤδη τὴν αἰμορραγίαν. Ἀλλ' ἀφοῦ δι' ἡμέρας τινὰς αὕτη δὲν ἐδείκνυεν ἐπίφθοβόν τι, μολονότι ὁ τραυματίας δὲν εὔρισκε κάμμιαν ἀνάπαυσιν μεταβριπτόμενος ἄλλοτ' εἰς ἄλλο σχῆμα, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ τίποτε εἰμὴ μόνον ὕδωρ, διὰ νὰ σθέσῃ τὴν ὑπερβάλλουσαν δίψαν του, ἤρχισεν αἰφνης πάλιν τὴν 20 τοῦ μηνὸς νὰ αἰμορραγῇ, ἐν ᾧ οὗτος ἀπεπάται· ἡ αἰμορραγία ἐσχέθη μὲ περιβληθέντα ἐκ νέου ἐπίδεσμον, ἀλλ' ἀνεφάνη καὶ πάλιν μετουπολὺ πολλὰκις καὶ εἰς τρόπον, ὥστε ὁ ἰατρός, ὅστις ἔως τότε ἐνόμιζεν ἀκίνδυνον καὶ ἐπὶ τὸ κτεῖντον προβαίνουσαν τὴν πληγὴν, ἐφοβήθη περὶ τοῦτου, καὶ κατὰ τὴν 22 τοῦ μηνὸς μ. μ. μ' ἐκέλευσε εἰς συμβούλιον· ἐγὼ δὲ ἐλθὼν εὗρηκα τὸν ἄρρωστον ὑπτίον, δύσπνου, ὀχερὸν, μὲ ἄκρα περιψύχρα, καὶ χωρὶς σφυγμοῦ· τοὺς παλμούς τῆς καρδίας του ἤκουε μέν τις ἐπιβάλλων τὸ οὖς, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἤκουε καὶ τινὰς βαρεῖς καὶ διακεκομμένους μεταλλώδεις ἤχους, ὡς ὅταν τις πλῆσῃ μὲ τὸν δάκτυλον ὑέλινον ἀγγεῖον· ἀπὸ τοῦς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του ἐμαρτυρεῖτο μεγάλη τῆς ψυχῆς ταραχὴ, ἄλλως δὲ ἦτον οὗτος εἰς ἐκατὸν καὶ ἐπαιτιᾶτο μόνον στένωσιν ἀπὸ τὴν πληγὴν ἔρρεεν αἷμα μέλαν, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκρυσις κηζάνετο ἕταν τις διεκίνει ἢ ἔθλιβε τὸν θώρακα· ἐκ τούτου δὲ

ισυμπεράνα, ὅτι ἦσαν βεβλαμμένα τὰ ἐντόσθια τοῦ θώρακος ἐγγεῖα· ἡ μὴλη δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, ἐμποδιζομένη ἀπὸ τὸν τραχὺν φαινόμενον χόνδρον τῆς πλευρᾶς. Καὶ ἡ πνεύμα κατάστασις δὲν ἐσυγχώρει ἀκριβεστέραν τῆς πληγῆς ἐξέτασις, ἐξ οὗ καὶ ἀπηγόρευσα πᾶσαν περαιτέρω ἐγχείρησιν διὰ τὸ ἐνὸν ἴσως ἀνάχυμα τοῦ αἵματος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου πρῶτην καὶ κυρίαν ἐνδειξιν εἶχον νὰ ἐμποδίσωμεν πᾶσαν περαιτέρω αἰμορραγίαν φειδόμενοι κατὰ πάντα τρόπον τὸ ὁποῖον ἐκυκλοφορεῖτο ἐτι ὀλίγον αἷμα· ὅθεν ἐπεβλήθη ἐκ νέου πιστικὸς ἐπίδεσμος, καὶ ὁ ἄρρωστος διατάχθη νὰ φυλάσῃ τὴν μεγίστην τοῦ σώματος ἡρωγίαν, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον οὗτος δὲν ἐδύνατο νὰ πράξῃ, καὶ ἴσως ἀπέθανε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, τὴν 23 τοῦ μηνὸς περὶ τὴν 8 ὥραν πρὸ μεσημβρίας κινούμενος εἰς τὴν κλίνην καὶ ἔλων ν' ἀλλάξῃ τὸ σχῆμά του.

Αὐτοπτῆσαντες δὲ τὸν νεκρὸν ἐρήκαμεν τὴν δεξιάν κοιλότητα τοῦ θώρακος του πλήθουσαν αἵματος μέλανος καὶ μαστοῦ ἕως ἐξ περίπου λίτρας. Τὸ κοπτικὸν ὄργανον διατήρασαν τὸν χόνδρον τῆς τετάρτης δεξιᾶς πλευρᾶς, καὶ διακίψαν ἐπικαρδίως τὴν ἀρτηρίαν τοῦ μαστοῦ, διέσχασε τὸν πριμάρδιον χιτῶνα καὶ τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας πλησίον τοῦ μέρους, ὅπου οὗτος μεταβαίνει εἰς τὴν δεξιάν αὐτῆς κλίαν. Τὸ τραῦμα τοῦ περικαρδίου χιτῶνος ἦτον ὑπὲρ τὰς ἑξὶ γραμμὰς μακρὸν, τοῦ δὲ κόλπου τῆς καρδίας ὅσον δύο γραμμῶν, καὶ ὁ πνεύμων τοῦ πεπονθότος τόπου συμπεπτωκῆς καὶ πρὸς τὰ ἄνω συντεθλιμμένος.

Ὁ ἄρρωστος μολονότι ἐτραυματίσθη τόσον βαρέως τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ θώρακος ἀρτηρίαν, καὶ μολονότι ἔγηε τόση αἰμορραγία, ἡ ὁποία, ὡς φαίνεται, διήρκεσεν ἀφ' ἧς ἦς ἐτραυματίσθη οὗτος μέχρις οὗ ἀπέθανεν, εἴησε μολον-

τοῦτο ἐκτὸς ὁλοκλήρους ἡμέρας, χωρὶς νὰ δεῖξῃ εἰς τῆς περ-
τελευταίας ἡμέρας τῆς ἀποθιώσεώς του κάμμιαν ἰδιαιτέραν
ἐνόηλησιν τοῦ στήθους του, ἐπαιτιώμενος μόνον, ὅτι δὲν ἤδύ-
νατο νὰ κοιμηθῇ. Παρομοίως καὶ ὁ ἰατρός δὲν ἴδε μέχρι τῆς
ἐξόδου ἡμέρας, καὶ ἦν μ' ἐκάλεσεν εἰς συμβούλιον, καμμίαν
στενοχωρίαν οὐδὲ δύσπνοιαν, ὥστε ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ ἀλλότου
ἀνασυχία ἐφαίνετο μᾶλλον ἀκολούθημα ψυχικῆς ταραχῆς.

Ἐάν λοιπὸν θελήσωμεν νὰ εὐρωμεν τὸ προσεχὲς αἴτιον τοῦ
θανάτου τούτου, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἦτον ἄλλο
εἰμὴ ἡ αἰμορραγία, ἥτις ἀφῆκε τῆς καρδίας τὴν δύναμιν
καὶ τὴν ὕλην πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειάν της. Περὶ δὲ τοῦ
ποσοῦ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος εὐθὺς μετὰ τὴν τραύσιν δὲν
δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τι ὀριστικῶς, ἀλλ' ὅσον ἐκ τῶν αἵματω-
μένων φορεμάτων δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, τοῦτο πρέπει νὰ
ἦτον ἰκανόν· καὶ ἐκτὸς τούτου ἐξέβρεθον ὄχι ὀλίγον καὶ εἰς πᾶ-
σαν ἀφαίρεσιν τῶν ἐπιδέσμων τοῦ τραύματος. Τοῦτο δὲ
ἴσον συνάμα λαμβανόμενον μὲ τὸ εὐρεθὲν εἰς τὴν καλότητα
τοῦ θώρακος πρέπει βεβαίως νὰ ὑπερέβαινε τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης
ποσότητος τοῦ κυκλοφορουμένου κατ' ὄλον τὸ σῶμα αἵματος,
ἢ ὅποια ἐκχυθῆται ποσότης φαίνεται κατὰ τὸ ποῦν τῆς πλη-
γῆς, ὅτι δὲν ἐξεχύθη κατ' ὀλίγον, ἀλλὰ ταχέως καὶ εἰς τρί-
πον, ὥστε διὰ τὴν παντελῆ ἐξασθένησιν τῆς ἐνεργείας τῆς
θρόψεως καὶ ἀνακαινίσεως δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιστασθῆ
ἦτο μὲν καὶ ἡ ἀναπνοὴ βεβλαμμένη ἐπειδὴ ὁ δεξιὸς πνεύμων
δὲν ἠδύνατο τελείως νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ φύσιν διὰ τὴν πλήρω-
σιν τῆς δεξιᾶς κοιλότητος τοῦ θώρακος μὲ τὸ ἐκχυθὲν αἷμα,
ἀλλὰ τοῦτο ἀκολουθεῖ καὶ ὅταν ἡ οὐσία τοῦ πνεύμονος ἐλατ-
τωθῆ μεγάλως ἀπὸ ἀσθένειαν, καὶ ὅμως ἡ ζωὴ διατηρεῖται
ἄρκετὰ καλὰ, ὡς γνωρίζομεν ἀπὸ πολλὰ τοιαῦτα παραδείγ-
ματα, τῶν ἑσποίων τινὰ μᾶς ἐκοινοποίησεν ἐσχάτως καὶ ὁ
Φλείςχημος (*) λέγων, « τὰ παραδείγματα ταῦτα μᾶς βε-
βαιόνοσι καὶ πάλιν, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ δια-
τηρηθῆ πολὺν χρόνον καὶ ἄρκετὰ καλὰ, καὶ ἂν ἐλαττωθῆ τὸ
πνεῦμονος ἢ οὐσία, καὶ ὅτι ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ζῆσθαι πολ-
λὸν χρόνον περιφερόμενος καὶ ἀνασχολούμενος εἰς τὸ ἔργον του

(*) Hufelands und Osanus Journal, juniheft 1835, S. 3.

ἢ ἂν ἀπωλέσῃ καὶ ὀλόκληρον τὸν ἕτερον πνεύμονα. Πρὸ ὅ-
γου ἔτυχε νὰ ἴδω καὶ ἐγὼ τοιοῦτον ἄρρωστον, ὅστις ἀπέ-
νευ ἀπὸ φθίσειν, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἡ οὐσία τοῦ πνεύμονος
τοιοῦτοτρόπως κατεσθαρμένη καὶ ἀφανισμένη, ὥστε μό-
νως ἠδύνατό τις νὰ τὴν διακρίνῃ εἰς τινὰ ὀλίγα μέρη μεταξὺ
ἂν πολλῶν καθ' ὄλον τὸ παρέγχυμα εὐρισκομένων φυμάτων·
εἰ δὲμως ὁ ἄρρωστος μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου
οὐ δὲν εἶπε ποτὲ, ὅτι ἐνοχλεῖται ἡ ἀναπνοὴ του, οὐδὲ ἐκοι-
θῆ ποτὲ μὲ ἀνάβροπον τὸ στήθος, πράγμα, τὸ ὅποιον προ-
γχετο ἰσως ἀπὸ τὴν πανταχοῦ σύμφυσιν τῶν πνευμόνων μὲ
ἢ ἐντὸς ἐπιφάνειαν τοῦ κύτους τοῦ θώρακος· ὅταν δὲ ἡ ζωὴ
ἢ ἀνθρώπου δύναται νὰ διατηρηθῆ τῶσον χρόνον, ἐνθὺ τὸ
ἴτος τοῦ θώρακος εἶναι πεπληθὺς μὲ τοιαῦτα φύματα καὶ
ἰσὺν πολὺ περισσότερον βέβαια δύναται νὰ διατηρηθῆ αὐτή,
καὶ ὁ θώραξ εἶναι πεπληθὺς μὲ αἷμα ἀγνὸν καὶ ὄχι νοσώ-
ς. Εἰς πόσα ἀρά γε διευπερῆ τραύματα τοῦ θώρακος, τὰ
τοιαῖα ἰατρεύονται, δὲν γίνεται παρομοίᾳ μεγαλειτέρα ἢ μι-
οτέρα ἀνάχυσιν αἵματος εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην κοιλό-
τητα τοῦ θώρακος, καὶ δὲν ἐξαλείφεται κατ' ὀλίγον, χωρὶς νὰ
κῆ πνιγμονὴ οὐδὲ δύσπνοια ἐπίσημος.

Ἐάν λοιπὸν ὁ θάνατος τοῦ προειρημένου τραυματίου μας ἐγεν-
νήθη ἀπὸ τὴν μεγάλην τοῦ αἵματος ἀφαίρεσιν, ὁ ἐρχόμενος εἰς
ἄλλα τραύματα τῆς καρδίας, εἰς τὰ ὅποια ἢ ἐκχυσιν τοῦ αἵμα-
τος εἶναι μικρὰ, πρέπει βέβαια νὰ γεννᾶται ἀπὸ ἄλλα αἴτια·
καὶ τοιαῦτα εἶναι ἡ πίεσις, ἢ ὅποια γίνεται πρὸς τὴν καρδίαν
ἀπὸ τὸ ἐκχυόμενον καὶ συλλεγόμενον εἰς τὸν περικάρδιον χι-
τῶνα αἷμα, καὶ ἢ ὅποια ἐμποδίζει τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας.
Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῆς γνώμης ταύτης ἀναφέρουσι τὰς αὐτο-
μάτους ῥήξεις τῆς καρδίας, αἵτινες ἐπιφέρουσι παραπίπτειν
ἐν θανάτῳ χωρὶς νὰ ἦναι μεγάλη ἢ γενναία αἰμορραγία.
Ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἢ ἀφαιρέσεις τοῦ αἵματος μό-
νη δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον, δὲν εἶναι δύσκολον
νὰ τὸ καταλάβωμεν, καὶ ἀποροῦμεν μάλιστα ἀκούοντας τὸν
Βουιλώδην λέγοντα, (*) ὅτι ὁ θάνατος καὶ εἰς τὰς αὐτομάτους

(*) Krankheiten des Herzens, deutsch bearbeitet von Becker
B. II. S. 301.)

ρήξεις τῆς καρδίας, καὶ εἰς τὰς δι' ὀργάνων τραύσεις τῆς προέρχεται πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ αἵματος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔκχυσις τοῦ αἵματος αὐξάνεται μὲ τὰς συστολάς τῆς καρδίας, ἕως ἂν γεμίση καὶ ἐκταίνῃ τὸν περικάρδιον χιτῶνα, πρέπει βέβαια ἡ διάτασις αὐτῆ τοῦ περικαρδίου νὰ ἐπιφέρῃ καὶ πρὸς τὴν καρδίαν πίεσιν, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι διὰ τὸ πλάτυσμα τῆς ρήξεως, τὸ ὅπιον γίνεται ἀπὸ τὴν ἔκχυσιν τοῦ αἵματος, δύναται νὰ εἰσρῆ πάντοτε ὀπίσω εἰς τὴν καρδίαν καὶ ὀλίγον αἷμα ἀπὸ τὸ ἐκχεόμενον εἰς τὸν περικάρδιον χιτῶνα. Ἄλλ' ὅτι πάλιν ἡ πίεσις μόνη τοῦ αἵματος πρὸς τὴν καρδίαν εἰς τὰς γενομένας ρήξεις τῆς ἐπιφέρει τὸν αἰφνίδιον θάνατον, δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ὑποθέσωμεν, ἐπειδὴ, ἐκτὸς ὅτι δὲν εἰσέρωμεν βεβαίως ἂν ἡ ρήξις ἔγινεν εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς, πτογοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς μικρὸν ἢ μέγα χρόνον διάσῃμα συμπτώματα νοσερὰ τῆς καρδίας ἢ τοῦ σώματος ἐν γνη, καὶ διὰ νὰ γίνῃ ρήξις τῆς οὐσίας τῆς καρδίας, πρέπει βέβαια νὰ προηγηθῇ καὶ ἰδιαιτερόν τι πάθος εἴτε διὰ παρὰ φύσιν διάπλασιν τῆς καρδίας, εἴτε διὰ βιαίαν τινα διακίνησιν τῆς ἐστίας τῆς ζωῆς, ἐξ' οὗ πιστεύουσι τινες, ὅτι ἡ μεγάλη καὶ αἰφνίδιος διακίνησις, τὴν ὅποιαν παθαίνουσι τὰ νεῦρα διὰ τῆς τοιαύτης βλάβης τῆς καρδοῦς, εἶναι ἡ κυρία τοῦ θανάτου αἰτία. Ἀλλὰ ζητεῖται πάλιν, διὰ τί τὰ δι' ὀργάνων τραύματα τῆς καρδίας ἐπιφέρουσι σπανίως τὸν αἰφνίδιον θάνατον. Ποσάκις ἄρα γε ἐκλαμβάνομεν ἴσως εἰς τὰς ἀνατομικὰς ἐρεῖνας τῶν νεκρῶν ὡς αἴτιον τοῦ θανάτου ὅ,τι εἶναι ἀκολούθημα ἄλλου νοσήματος, τὸ ὅποιον διαφεύγει τὰς αἰσθήσεις μας!

(Ἀκολουθεῖ.)

*Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν μῆνα
Μαῖου 1838.*

Κατὰ τὸν μῆνα τούτων ἐξηκολούθησαν δεκεταὶ πλευριτίδες, πνευμονίαι καὶ ηπατίτιδες, καὶ διαληψουσαι τινὲς ἀσθένειαι κατ' ἐξοχὴν ἀμφημερικαί, καὶ ἐγκαρπλίτιδες. Ἐκτὸς τούτων ἐπαρατηρήθησαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς πολλαὶ διάρροιαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπέθανον πολλὰ παιδιὰ, μάλιστα ἀπὸ ἐνὸς χρόνου ἰπίσης χολεαὶ τινες σποραδικαὶ ἀνεφάνησαν, ἐν γένει ὅμοιαι ὑπάρχοντες.

Μεταγραφικαί παρατηρήσεις ἐν Ἰαβίαις κατὰ τὴν μῆνα Ἰανῶν 1838.

Ἡμέραι	Ἡμέρ.	Ἐξορίστων παρτέλλια	ἑσπέραι	Θαμβήστων ἡ. ἡμέρ.	Ἐσπέραι ἡ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.	Ἡμέρ. ἡμέρ.
1	27, 9	27, 9	27, 9	12	18	13	14	14	13	14	13	14
2	27, 11	27, 11	27, 11	11	20	13	13	13	13	13	13	13
3	27, 11	27, 11	27, 11	10	20	13	13	13	13	13	13	13
4	27, 11	27, 11	27, 11	11	20	13	13	13	13	13	13	13
5	27, 11	27, 11	27, 11	11	20	13	13	13	13	13	13	13
6	27, 11	27, 11	27, 11	11	20	13	13	13	13	13	13	13
7	27, 9	27, 9	27, 9	12	20	13	13	13	13	13	13	13
8	27, 8	27, 8	27, 8	12	19	13	13	13	13	13	13	13
9	27, 8	27, 8	27, 8	12	21	14	14	14	14	14	14	14
10	27, 8	27, 8	27, 8	11	21	14	14	14	14	14	14	14
11	27, 10	27, 10	27, 10	12	21	14	14	14	14	14	14	14
12	27, 10	27, 10	27, 10	12	20	13	13	13	13	13	13	13
13	27, 11	27, 11	27, 11	12	20	13	13	13	13	13	13	13
14	28.	28.	28.	13	22	15	15	15	15	15	15	15
15	28.	28.	28.	13	22	15	15	15	15	15	15	15
16	28.	28.	28.	13	23	15	15	15	15	15	15	15
17	27, 10	27, 10	27, 10	12	24	18	18	18	18	18	18	18
18	27, 10	27, 10	27, 10	14	24	18	18	18	18	18	18	18
19	28.	28.	28.	15	25	19	19	19	19	19	19	19
20	28.	28.	28.	15	25	19	19	19	19	19	19	19
21	28.	28.	28.	16	24	19	19	19	19	19	19	19
22	28.	28.	28.	15	26	20	20	20	20	20	20	20
23	28.	28.	28.	16	26	20	20	20	20	20	20	20
24	28.	28.	28.	17	26	21	21	21	21	21	21	21
25	28.	28.	28.	19	27	23	23	23	23	23	23	23
26	28.	28.	28.	20	27	24	24	24	24	24	24	24
27	28.	28.	28.	20	27	24	24	24	24	24	24	24
28	28.	28.	28.	19	24	20	20	20	20	20	20	20
29	27, 10	27, 10	27, 10	17	19	15	15	15	15	15	15	15
30	27, 10	27, 10	27, 10	11	19	15	15	15	15	15	15	15
31	27, 10	27, 10	27, 10	12	19	15	15	15	15	15	15	15

K. B.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΒ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ἰουλίου 1838.

Συγγράμματα καὶ τέλος τοῦ βίου τοῦ Οὐγγελαίου.

Πόσα δὲ καὶ ἄλλα συνετέλεσαν εἰς τὴν πολιτικὴν κατ' ἄλλας πράξεις πολιτικὰς, κρίνομεν περιττὸν νὰ διαλάβωμεν κατὰ μέρος· τὸσον μόνον προσθέτομεν εἰς τούτο τὸ κεφάλαιον, ὅτι ἡ σταθερότης καὶ ὀζήλος οὐδέποτε ἐγκατέλιπον τὸν ἄνδρα οὐδ' αὐτοῦ· καὶ ἠπίστατο μὲν νὰ περιορίζη τῆς αὐτοῦ φυγῆς τὴν δραστηριότητα εἰς τὸν κύκλον τῶν καιριωτάτων αὐτοῦ καθηκόντων, ἀλλ' ὅμως δὲν ἔμενεν ἀσυντελής μηδὲ πρὸς τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

§. ιγ'. Καθὸ δὲ ἰδιώτης ἄνθρωπος θεωρούμενος ὁ Οὐγγελαῖος παρέσχε πολλάκις ἀκόλυτον ὄρμην εἰς τὰς γενναίας συμπαιδείας, αἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀκολουθοῦσαι τὸν ταχὺν δρόμον τῶν ἀνθρωπίνων συμβεβηκότων. Μαρτυροῦσι δὲ τοῦτο ἄλλα τε πολλὰ καὶ μάλιστα τὸ ἐφεξῆς. Ἡ Ἑλλὰς μαχομένη πρὸς τοὺς Ἰσμηλίτας ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἤρξατο κατὰ τὸ 1826 τρέχειν τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Μία δρᾶξ χριστιανῶν διὰ τεσσάρων ὄλων ἐνικαυτῶν πολιορκήσασα πρὸς ἰσχυρὸν καὶ πολλαχῶς τοθεριώτατον ἐχθρὸν

εφαίνεται πλέον εξητλημένη και τὰς δυνάμεις και τὰς ἐλπίδας. Ἀντὶ δὲ τῆς παρὰ τῶν ἔξωθεν εὐσπλαγγίας και συμδρομῆς δὲν ἤκούοντο περὶ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων εἰμὴ κραυγῆ και ἰστορικῆ φωνῶν. Καὶ οἱ μὲν ὑπέσχοντο τὴν ἀποθῆσιν τοῦ ἤδη πίπτοντος τούτου λαοῦ, οἱ δὲ πάλιν ἐπιχαίροντες ἐξεσφενδόνιζον κατ' αὐτοῦ λοιδοροῦν ἀνάθεμα. Εἰς τὴν Γαλλίαν και Ῥωσσίαν συνέλεγον ἐλεημοσύνην χάριν πόντων τῶν θυμάτων πολέμου πανωλέθρου και καταστρεπτικοῦ. Ἐφάνησαν και τινα ἐκ τῆς Ἀμερικῆς παραμυθήματα τῆς ἀνάγκης· εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν τὸ πᾶν κατεῖχε παγετός· ἡ δὲ Γερμανία, τέλος, και τοὶ συμπανοῦσα, ἴστατο εἰσέτι ἀκίνητος. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων μόνος ὁ Οὐφελάνδος ὕψωσε τὴν φωνὴν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων και παρεκίνησε τοὺς ἑαυτοῦ συμπατριώτας ὅπως βοηθήσῃσι χριστιανούς και ἀδελφούς ἐν ἐσχάταις περιστάσεσιν εὐρισκομένους. Αὕτη ἡ πρόσκλησις ἐνὸς γέροντος ἤγησεν ἐντόνως και ἀπεδέχθη μετὰ χαρῆς ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων ἀπάσης τῆς Γερμανίας, και εὐθὺς χρηματικαὶ προσφοραὶ ἀπευδύνοντο πανταχόθεν πρὸς τὸν Οὐφελάνδον, ἐπειδὴ αὐτὸς ἔσχε τὴν ἀνδρίαν νὰ ἐκφράσῃ πρῶτος τὸ πᾶντων κοινὸν και ὁμόφυγον αἶσθημα· ἰσχυρὰ δὲ και λίαν ἐνεργῶς ἡκίνησις αὕτη τῆς συμπαθείας ἀπέβη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Γερμάνων. Εἰς τὰς ἐπισημωτέρας πόλεις τῆς Γερμανίας ἐπέχειρσαν νὰ συναζῶσι βοηθείας πρὸς παραμυθίαν τῶν τεθλιμμένων χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ δὲ Οὐφελάνδος ἐνδοθεν ἐκ τοῦ ταμείου τῶν αὐτοῦ μελετῶν ὑπέτρεφε τὴν ὁρμὴν τῆς δημοσίου εὐεργεσίας, και ἐπαμπεν ἐν μέτρῳ και σταθμῶ πάντα τὰ συλλεγόμενα πρὸς τὸν καλὸν ἀγαθὸν ἑὐνάρθρον· ὅστις ἐκλείθη μεγάλως και ἀειμνήστως διὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος δραστηρίους αὐτοῦ πράξεις και συνδρομίας. « Ἐξ ὕψους (ἔλεγεν ὁ Οὐφελάνδος ὁμιλῶν πρὸς

περὶ τούτου τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐπιστολίου πρὸς τὸν καλὸν κληρικὸν αὐτοῦ γαμβρὸν, τὸν Κ. Στούρζαν) « Ἐξ ὕψους καταβαίνουσιν οἱ ἀγαθοὶ λογισμοὶ ἀναγινώσκων ποτὲ τὸ πρῶτ' τὰς ἡμερίδας κατὰ τὴν συνθήειάν μου μάλις ἐτελείωσα τὴν ἀνάγνωσιν, και ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου βαθέως τετραμμένῃ ὑπὸ τῶν τάλαιπωριῶν τῶν ἐν Ἀνατολῇ πασχόντων ἀδελφῶν· και, ὅχι πλέον (εἶπον κατ' ἑμαυτὴν) δὲν δύνασαι πλέον νὰ στήκῃς θεωρὸς τοσούτων δυστυχημάτων ἀνάληπτος και ἀπαθής! Τοῦτο (νομίζω) ὑπῆρξεν ἀκτὶς οὐρανοῦ φωτός. Εὐθὺς ἀναστὰς ἦλθον και καθυπέβαλα τὸ ἐπινοηθὲν μου σχέδιον πρὸς τὸν Βασιλέα, και τὸν κόμητα Βερνστόρφιον. Καὶ ἤρσαν οἱ σκοποὶ μου και ἐφάνησαν δεκτοί, και τοὶ παντάπασι ὄντες ἐτι τίτε ξένοι και ἀλλότριον πρὸς τὴν πολιτικὴν. Ὅθεν και αὐθιμῶς κατεχώρισσα εἰς τὰς ἡμερίδας τὸ προσκλητήριόν μου. Ὁ δὲ θεὸς τὸ ἠλόγησε και τέλος, συνηθείασαμεν και ἀποστείλαμεν πεντήκοντα χιλιάδας τάληρων » (α). Ἐἶχε δὲ και πρὸς τὸν ἀνιδίμον Καποδίστριον μεγάλην ὑπέληψιν ὁ κλεινὸς Οὐφελάνδος· δι' ὀλίγου χρόνου ἐγνώρισεν αὐτὸν, και ἔμοις τὸν ἡγάπα πολὺ, κατὰ τὴν ἔμφυτον φιλίαν ὅλων τῶν ἀγαθῶν ψυχῶν, αἵτινες αἰσθάνονται εὐγενῆ συμπάθειαν πρὸς πᾶν ὅ,τι μέγα και καλόν. Ὅθεν και καρδία και δικαιοῦς παρηκολούθει τὸν ἄνδρα τὸν φιλόπατριν,

(α) Ἀφ' οὗ τὸ χριστιανικὸν τοῦτο ἔργον ἐτελείωσε, συνήθησαν ἔπειτα και τινα καθοστέρηματα συμπροσόμενα εἰς 3000 τάληριον. Ταῦτα δὲ ὁ Οὐφελάνδος ἔδωκε γνῶμην ἵνα κατατιθῶσιν ὡς κεφάλαιον, ὅπως οἱ τότε νὰ χρησιμεύσῃσιν εἰς εὐφάνιον ἐνὸς τινος πτωχοῦ και χριστοῦ Ἑλλήνου, ἕστις ἔρχεται κατὰ καιρὸν νὰ σπουδάσῃ εἰς τὸ τοῦ Βερολίνου πανεπιστήμιον. Οὐδὲ ψυχίον δὲν ἔλαβη πρὸς ἐκ τῆς φιλανθρωπίου και χριστιανικῆς τραπέζης ἐκείνης!

ὅτε οὗτος προσκληθεὶς ἀπῆρεν ἐκ τῆς Εὐρώπης ἵνα διατρέξῃ τὸ πολύπονον ἐκεῖνο στάδιον, οὕτως τὸ πάρος ἔμελλε νὰ ἐπισφραγίσῃ διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ θυσίας! Ἐκλαυσεν ὁ γέρον τὸν θάνατον τοῦ μαγαλοφυοῦς ἀνδρός, καὶ ἔγραψεν ὑπὲρ τῆς αἰθιαλοῦς αὐτοῦ μνήμης, ὅποτε αὐτὴν ἐπεχείρησαν νὰ ἀμυρῶσωσιν ἀναίδεια καὶ συκοφαντία. Ἡρεῖνα δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας νὰ λάβῃ καθαράς καὶ ἀκριβεῖς περὶ τῶν κατ' αὐτὸν γνώσεις, ἱστορικός τε καὶ τοπικός, ὅστε νὰ δώσῃ σῶμα καὶ φωνὴν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ πεποιθήσῃν καὶ πληροφροσίν. Καὶ ἄλλως δὲ συχνάκις ὁ Οὐφελάνδος ἐμακάριζε τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀνδρῶν ἐνδόξων ἀρχαίων μητέρα, ἄλλων τε πολλῶν καὶ τοῦ Καποδιστρίου. Κεφάλαια δὲ τῶν, ὅσα ἔγραψε περὶ αὐτοῦ καὶ διελέγετο πρὸς τοὺς οικείους, ἦσαν τὰ ἐφεξῆς. Ἐθαύμαζε μάλιστα τὴν ἀρχαίαν ἐμβριθείαν καὶ ἀμενότητά τοῦ ἦθους αὐτοῦ, καὶ τὴν πρὸς τὰ πλοῦτη καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου καταφρόνησιν, ἅτινα μάλιστα διέλαμπον ὡς ἐξέχοντες χαρακτηριστοὺς ἐκείνου τοῦ μακαρίτου. Καὶ τὰς μεγάλας αὐτοῦ πράξεις διέτρεχε μνημονεύων. Καὶ τώρα μὲν διηγείτο τὴν αὐστηρὰν αὐτοῦ νεότητά, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἐλοκλήρως ἀφιερωμένην εἰς τοῦ γενεθλίου ἐδῶφους τὰ συμφέροντα. Ἐπειδὴ δὲ ἐξαίφνης ἐναυάγησαν αἱ χρησταὶ τῆς Ἰονικῆς πολιτείας ἐλπίδες (α), ἠκολούθει ὁ Οὐφελάνδος τὸν Καποδιστρίαν διὰ τοῦ λόγου, πῶς μετέβη καλεσθεὶς εἰς τὴν μεγάλην Αὐτοκρατορίαν παρὰ τοῦ μεγαλοφύχου Μονάρχη, καὶ πῶς ἐκεῖ διέπρεψε τὰ τε ἄλλα, καὶ εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα τὸν κατὰ τῆς στρατιωτικῆς τοῦ Ναπολέοντος δεσποτείας, πάντοτε πράγματα μεγάλα διέπικον, καὶ εἰς μὲν τὰ πεδία τῆς μάχης πα-

(α) Ἡ ἐν Τιλσίτῃ εἰρήνη ἐξέλειψε τὴν Ἰονικὴν δημοκρατίαν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν αὐτονομῶν πολιτειῶν!

ρῶν πολιτικός, ἐν δὲ μέσῳ τῶν αὐτῶν, ἡσυχαστή·, δεινὸς δὲ καὶ προβλεπτικώτατος μεσίτης εἰς τὰς συγκρούσεις τῶν πολιτικῶν παθῶν καὶ κερδῶν. Ἐπειτα ὁ γέρον ἐθεώρει τὸν ἰσχυρὸν ἐπὶ γῆς τοῦ Καποδιστρίου διορισμὸν! « Προέβλεπεν (ἔλεγε), προέβλεπεν ἐκείνος τὰς παγίδας καὶ τοὺς κινδύνους ὅσοι τὸν περιέμενον, ἀλλὰ προετίμησε νὰ τελευτήσῃ τὸν βίον ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐνηγκαλίσθη ἐλευθερίας τῶν ἰδίων ὁμογενῶν, μηδεμίαν ἀμοιβὴν περὶ τούτου ζητῶν, εἰμὴ εἰς ἀγάπην λαοῦ πολυκατοῦς, τὸν ὅποιον ἅμα φθάσας ἐξήρπασεν ἐκ τῶν ὀνύχων τῆς ἀναρχίας. Ὅρθως μεταξὺ σωρῶν ἡρεπίων, καὶ ἀτρέμητος μεταξὺ ποικίλων παθῶν διὰ τὰς περιστάσεις ἡγμωμένων, ἴδρου κυμαινόμενον τῆς Ἑλλάδος ὡ κρότος, καὶ τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ συνέγραψε τὰς εἰς τὸ Λονδὶνον πεμπομένας εὐγγλώστους ὑπὲρ τῶν γενναίως ἀγωνισθέντων Ἑλλήνων συνηγορίας, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἀπέβλεπε τὴν ὑπὸ τῆς ἑθνικῆς συνελεύσεως προσφερθεῖσαν αὐτῷ δαπάνην εἰς ἐτήσιον διατροφήν. Ἵψηλὴ φωνὴ ἀνεκέρυττε τοὺς ἐκ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως πιηάζοντας κινδύνους τῆς Ἑλλάδος, καὶ λιπαρῶς ἐζήτει ἔκτασιν τῶν ὀρίων εἰς ἀσφάλειαν αὐτῆς τελευταῖον, ἀσχηλούμενος νὰ ἀναγείρῃ ἄστυα διὰ τοὺς ὀργανοὺς χωρὶς μηδεμιᾶς χρηματικῆς παρὰ τῆς Ἑλλάδος καταβολῆς, καὶ ρίψας καὶ τὰ ἔσχατα λείψανα τῆς μετρίας αὐτοῦ καταστάσεως εἰς ἐκεῖνο τὸ χάσμα τὸ ὑπὸ τῶν πρώτων ἐξωλεστάτων δανείων ὑπηρεσιῶν, ἔμενον ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τέλος ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν ». Ἐνταῦθα διέκοπτε τοῦ γέροντος τὴν φωνὴν τὸ δάκρυον ἐπερχόμενον. Καὶ αὕτη τοῦ γέροντος ἡ συμπεθέια προσέπιπτε παθητικώτατη καὶ μάλιστα εἰς ἀκραστὰς Ἕλληνας. Ἵπῆρξε δὲ ἄριπτε ἡ τοῦ Οὐφελάνδου οἰκία εὐμεγεστάτη τῶν ἐν Βερολίνῳ παιδευομένων Ἑλλήνων ἐστία, καὶ προστάτης φιλόξενος,

Ἰαεὶ συνήρουντο συγγάνεις καὶ πολλοὶ καὶ μάλιστα φιλέλληνας ἄνδρες, καὶ ξένοι καὶ ἐντόπιοι, καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν παιδίαν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπισημύταται, οἵτινες πάντοτε τιμῶντες τὸν γέροντα συνήρουν μάλιστα, ἀφ' οὗ διεκηρύχθη ἡ διασυνεισφορᾶς τῶν ἑλληνικῶν συμπεφορῶντων ὑποστήριξις (α).

§. ιβ'. Ὁ Οὐφελάνδος ἠγάπα πολὺ τὴν γαλήνην τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ζῶν ἕμεις εἰς ἐπαρχὴν μεταβολῶν, ἠκολούθησε πανταχοῦ τὴν τύχην τοῦ Μονάρχου, ὃν ἠγάπα διαφερόντως. Ἐὰ συμβεβηκότα τοῦ 1813 ἔτους ἔβριψαν τὸν Οὐφελάνδον εἰς τὸ στρατόπεδον. Καίτοι μὴ θέλων νὰ ἴδῃ τὸν μόνον υἱὸν αὐτοῦ στρατιώτην, συγκατένευσεν ἕμεις προθύμως ἵνα τοῦτον κατατάξῃ ὑπὸ τὰς σημαίας, τῆς τότε περιπούσας εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος τὴν ἐλευθερίαν· πλὴν ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐπλήρωσε τὸ ἱερὸν τοῦτο καθήκον, μετὰ τὴν εὐκλεῆ στρατείαν ἐκείνην διέταξε τὸν υἱὸν ἵνα παραιτηθῇ τῆς στρατιωτικῆς ἐπαγγελίας (β).

§. ιθ'. Σταθερὸς δὲ ὢν τὸν χαρακτήρα καὶ περὶ τὰς ἰδίας

(α) Μπαζὺ τῶν ἐνδόξων τούτων ἀνδρῶν ἐφείσθη μοι μνημονεῖσαι ἐξ ἐνόματος τὸν σερβὸν καὶ αἰθασιώτατον ποιμένα καὶ ματροπόλιν τοῦ Βερολίνου, κύριον Νέανδρον, ἑστὶς συνεισφέρει πολὺ καὶ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος συνδρομὴν πρετρέπων τῆς ἰδίας συμπατριότητος. Τινούτος ἀνεφάνη καὶ ὁ γεγραμμένος καὶ σεφώτατος καθηγητὴς Λ. Ἰδαίρης, ὁ εἰς τὰς κινωφιστάτας αὐτοῦ συγγραφὰς ἀπὸ πάσων τῶν Εὐρώπων ἀθάντων αἰεὶς κτιστήρως. Τὸ γλυκὺ καὶ φιλόφρονον καὶ περὶ τοὺς Ἕλληνας εὐνοιατικῶτατος ἦδες τῶν ἀγαθῶν τούτων ἀνδρῶν καὶ ἡμεῖς ἐθαυμάσαμεν καὶ θαυμάζοντες τὸ πνευσόμεθα περιθνήτες δι' ὅλης τῆς ἐν Βερολίνῳ διατριβῆς ἡμῶν.

(β) Ὁ υἱὸς τοῦ Οὐφελάνδου ἀνομιάζεται Ἰδουάρδος, ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ τοῦ πατρὸς ἀξίος ἐσπούδαζε τὴν ἱατρικὴν, καὶ ἐγραφε διατριβὴν περὶ τῆς ἐν ἀσφυξίῃ μεταγχοσέως τοῦ αἵματος (Edward Hufeland diss. de usu transfusionis sanguinis praecipue in asphyxia Berolinii, 1816).

Ἰταῦ δόξης ἀκαμπτῆς καὶ ἀκλινῆς ὁ Οὐφελάνδος, οὐδέποτε μὲν ἠξίωσεν νὰ ἐπιβάλλῃ ταύτας καὶ εἰς ἄλλους· ἔχρησεν δὲ τοῦτο δαῖγμα ἀξιωματικῶτατον τὸ ἐφεξῆς. Ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας θέλων ἵνα δώσῃ τῷ Οὐφελάνδῳ νέον δαῖγμα τῆς παιδείας αὐτὸν εὐνοίας τε καὶ τιμῆς προὔτεινεν εἰς αὐτὸν, ἕν δέχνηται, τὸ δίπλωμα τῆς εὐγενείας δι' ἑαυτὸν καὶ δι' ὅλους τοὺς πογόνους αὐτοῦ. Πολλοὶ τινες ἄλλοι πάντως ἂν ἐδέχθησαν σημαίον τὸ μαγικὸν τοῦτο θέλητρον, ἀλλ' ὁ Οὐφελάνδος δὲν πῆρχεν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοιούτων. Καὶ ἤσχαλλε μὲν αἰσούμενος παρὰ πολὺ, πῶς ἂν ἀποβάλλῃ τὴν προσφορὰν παρ' ὅπως ἀγαθοῦ βασιλέως οὕτω χαριέντως προσφερομένην, ἀλλ' ἕμεις ἀπέφρασε κοσμίως καὶ ταπεινῶς ὁμολογήσας, ὅτι δὲν ἔσκαται νὰ δεχθῇ τὸ δῶρημα, διότι δὲν δύναται νὰ παρεκτραπῇ ἀπὸ τῶν εισάπαξ ἀραρότως αὐτῷ δεδωγμένων ἀξιωματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν. Ἐσπευσε δὲ καὶ δι' ἐπιστολῆς νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὸν Μεγαλειώτατον Βασιλέα τὰς αἰτίας τῆς ὄσον παραδόξου φαινομένης ταύτης ἀποπομπῆς. Ἐξηρημέτης (ἔγραφεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν) καὶ ἀπέχων ἐπίσης καὶ ἀπὸ τῆς σκοτίας τῆς γυθαυότητος καθὼς καὶ ἀπὸ πάσης φιλοδοξίας τῶν εὐγενῶν, ἐπιθυμῶ ἵνα μείνῃ ὅ,τι εἶμι, κατὰ τὴν χριστιανικὴν μου πληροφορίαν. Τιμῶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος μου καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς αἵωνος. Ἀλλ' ὅσον δι' ἐμὲ αὐτὸν καὶ τοὺς ἐμῶς οἰκειούς, καθυποτάσσω τοὺς νόμους τούτους εἰς τὰς ἀμεταβλήτους ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ. Μοὶ φαίνεται πράγμα ἐπαίνυδονον εἰς τοὺς ἀπογόνους μου, ἂν μετὰ τοῦ γάλακτος θηλάσωσι καὶ προλήψωσι, αἵτινες δύνανται νὰ θρέψωσι τὸν τύπον ἐν αὐτοῖς, καὶ νὰ τοὺς πείσωσι νὰ πιστεύωσιν ὅτι ἐγεννήθησαν ἀνώτεροι τῶν ὁμοφύλων. Ἐπὶ πᾶσι δὲ, καθὼς χριστιανός, βδελύττομαι καὶ φρίττω καὶ ἐξ ὅλης μου ψυχῆς ἀποδοκιμάζω τὴν παρὰ τοῖς εὐγενέσι μάλιστα κατακρηματοῦσαν

συνήθειαν τῆς μοναχίας, καὶ τὴν θεωρῶ πάντῃ ἀνέμμετον καὶ ἀδιάλλακτον πρὸς τὸν νόμον τὸν εὐαγγελικόν, ἐπειδὴ τίθει νὰ θεοποιήσῃ τὸν τύπον, τοῦτον τὸν μέγαν τοῦ Θεοῦ ἐχθρὸν, εἰς τὸν ὅποιον πρόληψις βάρβαρος ὑποχρεοῖ νὰ θυσιάζωσιν ἀνθρώπινα θύματα. Διὰ ταῦτα δὲν δύναμαι νὰ παραδειχθῶ (χωρὶς ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς μου) διὰ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἐγγόνους μου τιμὴν, ἥτις ἴσως ποτὲ τοὺς ἀναγκάσει νὰ παραδώσῃ τὰ παραγγέλματα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Τοῦλάχιστον ἐγὼ ποτὲ δὲν θέλω συνεισφέρει εἰς τοῦτο. — Τοιαῦτα τινα περιεῖχεν ἡ ἀπολογία τούτου τοῦ εὐρηκοῦς γέροντος, ὅστις ἄλλως ὑπέρχε τόσοσιν ταπεινὸς καὶ ἀνεκτικός.

§. κ'. Ἐγένετο δὲ ὁ Οὐφελάνδος ἐπτὰ τέκνων πατρὸς, ἅτινα ἀνέθρεψεν ὡς ἔπρεπεν εἰς τοιοῦτον πατέρα, παρέχων τοῦτοις ἀδιάλειπτον τὸ παράδειγμα πασῶν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν. Ἐδίδασκεν αὐτοὺς τὴν εὐγνωμοσύνην τὴν πρὸς τὸν Θεόν, τὴν συγχώρησιν τῶν ἐχθρῶν, τὴν κατὰ τὰς θρησκευτικὰς παραγγελίας χριστιανικὴν ἰσότητα, τὴν ἀποστροφήν πρὸς πᾶσαν εὐλαθείας ἐπίδειξιν καὶ φαντασίαν, καὶ τέλος, πίστιν καὶ καρτερίαν πρὸς πᾶσαν δοκιμασίαν συμβαίνουσαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτῶν πολλάκις τῶν ἐλαχίστων καθηκόντων. Τοιαῦτοι ἦσαν οἱ κύριοι χαρακτῆρες τοῦ ἀνδρὸς τούτου θεωρουμένου ὡς χριστιανοῦ. Καὶ οἱ χαρακτῆρες οὗτοι κατεκοσμοῦντο διὰ τῶν θελγνέων γαλκῆς ταπεινοφροσύνης, ἥτις εἰς τὴν διὰ τῆς πίστεως ἀναγεννηθεῖσαν ψυχὴν ἐπέχει τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν ἡ χάρις καὶ ἡ αἰδὼς εἰς τὴν γῆιν καλλονήν. Κατὰ θεῖαν δέ τινα εὐδοκίαν διήλθε καὶ διὰ τοῦ γωνευτηρίου πικρῶν ψυχικῶν ὀδυνῶν, καὶ εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς θλίψεις προσήνεγκε τῆ Θεῷ θυσίαν εὐάρεστον, τὴν πληρωμένην αὐτοῦ καρδίαν, καταπολεμήσας ἐπιτυχῶς τὸ φυσικὸν αὐτοῦ ἐλάττωμα τῆς μελαγχολίας. Ἡ στήριξις τοῦ

ἐνὸς τῶν ὀφθαλμῶν (τὴν ὑποίαν ἔπαθεν ἐτι κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ηλικίας καὶ τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ ἀγώνων), καὶ ἡ παντελοῦς τυφλώσεως προσδοκία, κατὰ τὰς προγνώσεις τῆς ἰατρικῆς τέχνης, ἐτι δὲ καὶ συχνοὶ τῆς καρδίας παλμοὶ, καὶ μεγάλη τις ἐρεθιστικότης τοῦ αἱματώδους καὶ νευρικοῦ συστήματος, ὅλα ταῦτα συντρέγοντα καθίστανον τὴν πάλιν ἐτι μᾶλλον χαλεπωτέραν. Πλὴν ἐνίκησεν ὁ φιλόσοφος ἀνὴρ ὅλους τούτους τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης διὰ τε τῆς βοήθειας τῆς σπουδῆς, καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἱερᾶς προσευχῆς καὶ τῆς καθημερινῆς μελέτης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Οὐδεὶς νομίζομεν, τῶν καθ' ἡμᾶς ἐμαρτέων οὔτε εἰς τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις ἐθάρρει ὀλιγώτερον, οὔτε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν εἰς τὴν χάριν τοῦ Σωτῆρος ὑπέταττε πιστότερον παρὰ τὸν Οὐφελάνδον.

§. κα'. Πάντοτε ἔτοιμος νὰ ἀποθάνῃ, καὶ πάντοτε θαυμάζων πῶς ἀκόμη ζῆ, καὶ λίαν προσεκτικὸς εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθηκόντος, δι' ὃ ἐπλάσθη ἐπὶ τῆς γῆς, εἶδεν εὐχάριστος πλησιάζουσαν τὴν ἐποχὴν τοῦ ἰουβιλαίου, ἡμίσεως ἤδη παρελθόντος αἰῶνος, ἀφ' ὅτου ἔλαβε τὸ ἰατρικὸν δίπλωμα. Συνήθεια αὕτη μάλιστα παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐπικρατεῖ σαμνοτάτη καὶ καταναυματικῆ, ἵνα καὶ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, καὶ ποιμένες ἐκκλησιαστικοί, καὶ σοφοὶ ἐπίσημοι πανηγυρίζουσιν ἑορτὴν πεντηκονταετηρίδα, ὅταν ἦδη ζήσας μετρήσῃ πενήκοντα ἑναυτοὺς παρελθόντας ἀφ' οὗ ἀνέλαβε τὴν δημοσίαν ἐπαγγελίαν ἀλλ' ὁ τοῦ Οὐφελάνδου ἰουβιλαῖος ἐκίνησεν ὄλων τὰς καρδίας καὶ τὰς διανοίας ἀνεπτέρωσε. Πολλὰς ἡμέρας ἤδη πρὸ τῆς 24 Ἰουλίου τοῦ 1833 ἔτους οἱ παλαιόφρονες αὐτοῦ μαθηταὶ κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τῶν τοῦ Καυκάσου κοιλάδων, ὄντες διεσπαρμένοι συνέδραμον εἰς Βερολίνον, ὅπως ἐμφρά-

σσαι τὰς ἑμοψύχους αὐτῶν εὐχὰς πρὸς τὸν γεραρὸν διδάκαλον. Εἶχε δὲ τυπώσας τὴν ἀγγελίαν ὁ σοφὸς ἰατρὸς Σάξης (Saxe) εἰς ἰδιαίτερον φυλλάδιον ἀναγγέλλων εἰς τοὺς συναδέλφους τὴν πλησίον τῆς εὐτυχῶς ἐκείνης ἐποχῆς. Οὐδ' ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς σεβαστῆς οἰκογενείας ἔμεινεν ἀμέτοχος τῆς δημοσίου ταύτης χαρᾶς. Ἐτίμησε δὲ τὸν Οὐφελάνδον αὐτὸς μὲν ὁ βασιλεὺς πέμψας πρὸς αὐτὸν τὸν μεγάλον σταυρὸν τοῦ ἐρυθροῦ ἀστροῦ, ἡ δὲ βασιλικὴ οἰκογένεια ἀπέστειλε χαριέστατον καὶ μεγαίτιμον λευκάδα δέλτον, ἢ λεύκωμα (Albina) περιέχον τὰς εἰκόνας τῶν τῆς οἰκογενείας προσώπων μετὰ τῶν ἰδιογείρων αὐτῶν ὑπογραφῶν. Ἄλλὰ τὰ κατὰ τὴν ἐορτὴν ἐκείνην ἅπαντα καταγραφέντα τότε λεπτομερέστερον ἐξεδόθησαν. Αὐτὸς δὲ ὁ πολυτίμητος γέρον ἦδη, τῆς ἐορτῆς ἐπιστάσης, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἀγροκτήσιον, ὅπου διήγαγε τὴν ἡμέραν περιστοιχισμένος μετὰ τῆς συζύγου ὑπὸ τῶν τέκνων καὶ γαμβρῶν καὶ ἐγγύων, ἐν ᾧ καὶ σχολαὶ καὶ ἀκαδημαῖαι καὶ σοφαὶ ἐταιραῖαι συνευφραίνοντο, καὶ γραμματικά συγχαρητικά καὶ διπλώματα καὶ λατινικὰ ἔπη καὶ δῶρα χαρίεντα πανταχῶθεν συνέβησαν εἰς τὸ Βερολίνον. Τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου ἐώρτασε τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸ μέγα ἀγροκτήσιον, ὅπου ὁ καθηγητῆς Αἰγμιοῦ ἐξεφώνησε λόγον, παρόντος λαοῦ πολλοῦ (α). Τὸ δὲ πανεπιστήμιον τῆς Γοτίγγης ἐώρτασε κατὰ διπλάσιον λόγον, διὰ τε τὴν ἡμέραν, καὶ διὰτι τοῦτο ἔδωκε τὴν βεβηλὴν τοῦ διδάκτορος εἰς τὸν Οὐφελάνδον (κατὰ τὸ 1783), ὅθεν καὶ πάλιν ἀνακαινίσαν ἀπέστειλε τὸ διπλωμα πρὸς αὐτόν. Ἡ δὲ γενέθλιος αὐτοῦ πατὴρ ἐπέμψε πρὸς αὐτὸν τὸ τιμητικὸν

(α) H. Link, Oratio solemnibus gratulatoriis Ch. W. Hufelandi, etc. Berolini, 1833. 4.

διπλωμα τοῦ πολίτου. Ἐκ δὲ συνεισφορᾶς τῶν ἐν τῇ Βορρυσίᾳ καὶ ἀλλοδαπῶν ἰατρῶν ἐλαξείθη ἡ προτομὴ τοῦ πολυτιμῆτος γέροντος ἐκ μαρμάρου, καὶ ἄλλη ἐκ χαλκοῦ, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκόπη δὲ καὶ χρυσοῦν μεταλλάσημον (médaille) ἔχον ἐντεῦθεν μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ γηραιοῦ, ἐτέρωθεν δὲ δύο δαίμονας (genius) ἀναρτηύοντας γόναιον κεκλιμένον, καὶ τὸν μίτον αὐτῶ τοῦ βίου ἐπιμηκύνοντες· κάτωθεν δὲ ταῦτων ἀναχινώσεται τὸ ἐφεξῆς δίστιγον

Natura praecepta colens moribus que medetur

Fida que parcaque lenitas ire docet.

ταυτέστι

«Θεοῦ σέβαν εὐλαβῶν, νόσον τ' ἀπὸ πάκου ἐλαύνουσα

Παῖθει τὰς Μοῖρας νῆν τὰ λίνα βραδείας».

Λινύσσεται δὲ τὸ ἐμβλημα καὶ τὸ δίστιγον μάλιστα τὴν μακροβιοτικὴν τοῦ Οὐφελάνδου. Πολλοὶ πρὸς τούτους ἄνδρα, ἐπίσημοι τυπώσαντες βιβλία καθιέρωσαν εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ δὲ περίφημος καθηγητῆς Νέης ὁ Ἰσεμβόχκος (Nees von Esenbeck) ἐξέδωκε φυλλάδιον περιγράφον νέον τι φυτὸν, ὕπερ ἀπεκάλεσεν *Οὐφελαιδίον* πρὸς τιμὴν καὶ μνήμην ἐκείνης τῆς ἐορτῆς· ἐν ᾧ δὲ πάντες οἱ φιλόανθρωποι θεράποντες τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς ἐυφραίνοντο κοσμοῦντες τὴν ἐορτὴν, ὁ ἀξιέραστος γέρον περιστοιχισμένος ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ τινῶν φίλων ἔλεγε πρὸς αὐτούς. «Πολλὰ ἐπ' ἀληθείας πατῆρά εἰσιν, ὧ φίλοι, οὐδὲ δύναμαι νῦν πεισθῆναι, ὅτι τὰ τοσαῦτα δείγματα τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως ἀνήκουσιν εἰς ἐμὲ, ὅς τις πανταχῶθεν ἀνακρίνων εὐρίσκω ἐμαυτὸν λίαν μικρόν». Οὕτως ἀφελῶς ἐξεφράσθη ὁ γέρον, καὶ τοῦτο δείκνυσσι τραυῶς τὴν καθαράν τῆς καρδίας αὐτοῦ ταπεινοφροσύνην. Ἐρωτηθεὶς δὲ τότε ὁ Οὐφελάνδος ὑπὸ τινος τῶν πλησίων, τί ἄρά γε νομίζει περὶ τῶν εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ὑπ' αὐτοῦ γενομέ-

μων ὠφελιμάτων καὶ εἰσφορῶν; ἀπεκρίθη μετὰ θαυμαστῆς ἀπλότητος τὰ ἐφεξῆς. Ἄνακτολῶν εἰς τὴν μνήμην μου τὴν σειρὰν τῶν ἐμῶν συγγραμμάτων εὐρίσκω ὅτι τὰ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἠποισδήποτε ὠφέλιμα δύνανται νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰ ἐφεξῆς τέσσαρα κεφάλαια. α) τὴν περὶ γενέσεως τῶν παθῶν διδασκαλίαν, β) τὴν μακροβιοτικὴν, γ) τὴν σπουδὴν καὶ χρῆσιν τῶν ἱαμακτικῶν ὑδάτων τῆς πατρίδος μου, δ) τέλος, τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ καλουμένην φυσιατρικὴν. Εἰς ταῦτα μάλλον ὁ γέρον συνεκκεφαλαίωσε τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ ἐργασίας, θεωρῶν αὐτὰς μετὰ γαληνῆς σκέψεως καὶ ἐπιστασίας ἐδικαίωτον παρατηρητοῦ ἀλλὰ πόσα προσέτι δύναται τις νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν μετρίωφροναν ταύτην συγκεφαλαίωσιν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (§. θ'—ιζ')! Λίαν περίεργος ἐστὶ καὶ ἡ εὐχαριστήριος ἐπιστολὴ, ἣν ὁ γέρον ἐδημοσίευσε διὰ τοῦ τύπου εὐχαριστῶν διὰ τὰς δημοσίους καὶ πανηγυρικὰς ἐπιδηξίαις τῶν θαυμαστῶν αὐτοῦ καὶ φίλων ἰατρῶν: ἔχει δὲ αὕτη οὕτως.

Ἀξιότιμοι φίλοι καὶ συναδελφοί!

Ἠξιῶσατε νὰ τιμῆσατε τὴν ἰουβιλιαίαν μου ἑορτὴν διὰ τεκμηρίων οὕτω καθολικῆς περὶ ἐμὲ εὐνοίας τε καὶ χρηστότητος καὶ μετὰ τασούτων ἀσυνήθους καὶ λαμπρῆς φιλοτιμίας, εἰστε συναισθάνηται τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν κάτοχον ὅλην ὑπὸ κινήσεως καὶ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου· οὐδ' εὐρίσκω λόγους ἱκανοὺς πρὸς ἔκφρασιν ὅλων τῶν αἰσθημάτων τῆς ἐμῆς εὐγνωμοσύνης. Κρίνω δὲ μάλιστα ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι πλησιάζω πρὸς τὸ τέλος ἤδη τοῦ σταδίου μου περικυκλωμένος ὑπὸ λαμπρῶν ἀποδείξεων χάριτος καὶ φιλίας τοιούτων ἀξιοτίμων ἀνδρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων χαίρω βλέπων πολλοὺς καὶ ἐκ τῶν πάλαι ποτὲ παρ' ἐμοὶ μαθητευσάντων. Ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς ἡ κορωνὶς τῶν εἰς τὴν πρόδοσιν τῆς ἱατρικῆς ἐπιθυμιῶν μου καὶ σπουδῶν, ὅπως ἴδω μεταξὺ τῶν

αὐτῶν ἐμβασιλεύουσαν *γαλιαν ἀδελφικὴν*· καὶ δὴ καὶ ἰσπούδασα διαφερόντως ὅπως παρ' αὐτῶν βεβαιωθῶ περὶ τοῦ αἰσθημάτων τούτου. Ὅθεν οὐδεμίαν ἄλλην ἀντιμισθίαν τῶν τοιούτων μου σπουδῶν ἠδυνάμην ἀπολαβεῖν καλλιωτέραν, παρὰ τὴν, ἣν περὶ ἐμὲ ἐπεδείξαθε εὐνοίαν καὶ φιλοφροσύνην. Ἐτι δὲ μᾶλλον πρὸς τούτους, ὦ φίλοι, ἠύξασατε τὴν χαρὰν μου καταστήσαντες τὴν ἡμέραν ταύτην ἐπίσημον μάλιστα διὰ τῆς ἀγαθοεργίας, ἣτις ὑπάρχει χρηστότητος καὶ φιλανθρωπίας καρπὸς εὐγενῆς. Ἄναμνήσθητε, φίλοι, τῆς οὕτως ἐξ ἀρχῆς περισπούδαστου μοι γενομένης καὶ προσφιλοῦς ἰδέας ἐκείνης, λέγω δὲ τῆς περὶ τοὺς ἐνδεεῖς ἰατροὺς βοηθείας καὶ συνδρομῆς. Ὅθεν καὶ πρὸς τοῦτο πλουσία χειρὶ συνεισενγκνύντες ἀπεδείξατέ μοι τὴν ἑορτὴν εὐεργεσίας ἑορτὴν καὶ φιλανθρωπίας, ἣτις ἀπὸ προσωπικῆς καὶ ἐφημέρου πεντηκονταετηρίδος μετεβλήθη εἰς ἐποχὴν ἀγαθοεργίας τε καὶ χρηστότητος δι' αἰῶνος καὶ εἰς τὸ μέλλον παραταθησομένης. Μ' ἐτιμῆσατε προσέτι μεγάλως γλύψαντες καὶ χωνεύσαντες ἐν χαλκῷ καὶ μαρμάρῳ τὴν εἰκόνα μου· ἀλλὰ διατηρήσατε ταύτην, παρακαλῶ, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν. Τοῦτο μοι γενήσεται κάλλιστος θριάμβου στέφανος! Χαρίσατέ μοι δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν ὑμετέραν φιλίαν καὶ ἀγάπην, ὄντες πεπεισμένοι ὅτι ἐν ταύτῃ εὐρήσω τὴν γλυκυτάτην χαρὰν καὶ παραμυθίαν τοῦ γῆρατός μου.

Ἐν Βερολίῳ τῇ 18 Ἀυγούστου 1833.

Ὁυβελένδος.

Συγχρόνως ἐκoinοποίησε διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ τὸ ἐφεξῆς γράμμα, ἐπιγράφας αὐτὸ «*ἡ ἐμὴ εὐγνωμοσύνη*» (α). Ἰδὼς ἐκφράσω τὴν χαρὰν, ἣτις ἐπλήρωσέ μου τὴν καρδίαν

(α) Βλ. τὰς ἐφημερίδας τοῦ Βερολίου 3 Ἀυγούστου 1833.

βλέποντος πανταχόθεν ἐκλάμπουσαν τὴν χρησιμότητα καὶ φιλοτιμίαν, μετ' ἧς καὶ οἱ ἐγγυῖς καὶ οἱ μακρὰν διήγοντες φίλοι γίνονται συμμέτοχοι τῆς ἰουβιλικῆς ἐορτῆς τῶν δι' ὅλων πεντήκοντα ἐτῶν ἐργασιῶν μου; Πῶς ἂν εὐγνωμονήσω πρὸς τοσαύτας τιμὰς καὶ φιλοφροσύνας, αἵτινες ὑπερτεροῦσι τὴν ἐμὴν ἀξίαν παρὰ πάλυ; Βαθέως αἰσθάνομαι τὸ τῆς εὐγνωμοσύνης αἶσθημα, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αἰδοῦς διὰ τὰ τοσαῦτα δείγματα τῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς, αἵτινα ὑπερτεροῦσι τὴν ἀξίαν ἐκτίμησιν τῶν ἐμῶν ὁποιοιδήποτε πλεονεκτημάτων. Ἐν πάσῃ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐκ βάλθους τῆς καρδίας μου ἐκφωνῶ μεγάλη φωνῆ, καὶ δημοσίως ἐνταῦθα ἀνακηρύττω, ὅτι οὐχ εὕρισκω ἐν ἐμαυτῷ οὐδὲν οὐδύλως ἰσοστάσιον καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς περὶ ἐμὲ τοιαύτης διακρίσεως καὶ τιμῆς. Ὅ, τι ἐπραξά τοῦτο κατὰ χρέος ἐπραξά, καὶ εἰσέτι πάλυ μοι λείπεται πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ καθήκοντος. Εἰ δὲ καὶ τινὲς καὶ ὀφελίμων ἐπεκλήσα, ἢ εἶπον, ἢ ἐπραγματοποιήσα, τούτου ἡ τιμὴ ἀνήκει (καὶ συναισθάνομαι βαθύτατα ταύτην τὴν ἀληθειαν) οὐχὶ εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν δοτῆρα τούτων τῶν δωρεῶν. Διὰ τοῦτο σήμερον κάμπτω τὰ γόνατά μου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τῶν οἰκτιρμῶν, ὅστις μοι ἐχάρισεν ἐνέργειαν καὶ δραστικότητα μηδὲν σχεδὸν διακοπεῖσαν δι' ὅλης ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος, ὅστις μοι πρὸς τοῦτο καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἐδωρήσατο δύναμιν καὶ ὑγίαν, ὅστις μὲ κατέστησεν εἰς τὴν ἀνήκουσαν τοποθεσίαν, καὶ οὐτινος ἡ ἀγαθότης ἐπέχεε καὶ εἰς τοὺς λόγους μου καὶ εἰς τὰς πράξεις τὴν τελειουργὸν αὐτοῦ χάριν, χωρὶς τῆς ὑποίας οὐκ ἔστιν οὔτε εὐλογία, οὐτ' ἐπιτυχία ἐν οὐδενὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Αὐτῶ μόνῳ πρέπει ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Πρὸς δὲ τούτους εὐχαριστῶ καὶ δοξάζω τὸν Θεόν, διότι μοι ἔδωκε δι' ὅλων τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν βασιλεία καὶ κύριον, εὐεργετικώτατον

γενημένον πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ πρὸς ἐμὲ ἰδίως, καὶ γῆρας μοι χάρισεντα γαλήνην καὶ ἄφροντι καὶ εἰρηναίῳ. Πρὸς ὑμᾶς, δὲ, φίλοι μου καὶ συμπατριῶται, φθάσαε ἤδη πρὸς τὸ τέλος τοῦ σταδίου διακρύπτω δημοσίως ὅτι ἡ παρ' ὑμῶν ἀγάπη τιμιωτέρα μοι καθέστηκε παρὰ πάσας τὰς τιμὰς. Αὕτη μοι γίνεται τὸ πολυτιμώτατον κόσμημα τῆς παρουσίας ἡμέρας, καὶ ἡ καλλίστη τῶν ἐμῶν κόπων ἀμοιβή. Αὕτη τὴν καρδίαν μου πληροῖ πάσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Ταύτην μοι χάρισασθε καὶ τοῦ λοιποῦ! Ναὶ πολυτιμώταται φίλοι, αὕτη γλυκυνέτω καὶ τὰς ἐπιλοιπούς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ μοι παρακολουθεῖτω συνοδίτις ἰλαρὰ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ὑμᾶς περιμένει μακρὰ μετὰ τὸν κόπον ἀνάπαυσις.

Χρ. Β. Οὐφελάνδος.

§. κβ'. Ὁ Οὐφελάνδος ἐγεννήθη καὶ ποιητὴς καὶ μουσικός, εὐφυῶς ἔχων πρὸς ἀμφότερα. Καὶ μὴ γνωρίζων τοὺς τῆς μουσικῆς χαρακτῆρας ἔπαιζεν ἀπὸ μνήμης ὅλας τὰς μελωδίας, ὅσαι προσέβαλλον αὐτῷ ἠδέως· καὶ στίχους ἐποίησε πληθεῖς χάριτος, ἐνθουσιῶν ὑπὸ τῆς πίστεως, ἢ κινούμενος ὑπὸ λύπης, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς ἀθανάτου ἐλπίδος. Εἶχε δὲ καὶ τὸ δῶρον τῆς μνήμης εἰς ἄκρον λαμπρὸν καὶ (τὸ κράτιστον) ἠνωμένον μετὰ κρίσεως. Ὅθεν καὶ εἰς τὰς συναναστοφάς, καίτοι μᾶλλον ἀγαπῶν ἀκούειν παρὰ λέγειν πρὸς ἐπίδειξιν, ἐγένετο ὅμως ἀγαπητὸς καὶ χαριέστατος. Διηγεῖτο δὲ ἠδέως μάλιστα πρὸς τοὺς συγγενεῖς τὰ παραλθόντα ἐμνημόνευε δὲ πολλάκις καὶ τῶν αὐτοῦ περιηγήσεων τῶν κατὰ τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Σουηκίαν, τῆς ὁποίας αἱ μεγαλοπρεπεῖς εἰκόνες ἦσαν ἐντετυπωμέναι ζωηρῶς εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ. Διηγεῖτο δὲ καὶ περὶ τῆς εἰς τὰς καλλὰς τοῦ Ῥήνου ὄχθης γενομένης αὐτοῦ διατριβῆς, ὅποτε ἡ τρικυμία τῆς

γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐπεκράτει καὶ ἐπῆνει τὰς καρποφόρους πεδιάδας τῆς Λομβαρδίας, αἵτινες ποτίζονται καὶ περιφροῦνται ὑπὸ τῶν Ἄλπεων, καί, τέλος, ἐξιστόρει τὰ περὶ τῆς Ὀλλάνδης, ἐν ἣ διέτριψε τῷ 1810, προσκληθεὶς ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ Βονοπάρτου, οὕτινας ἡ ὑγεία ἐζήτει τὴν ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἐπικουρίαν.

§. 27'. Κατὰ δὲ τοὺς σωματικὰς χαρακτηρὰς ὁ Οὐφέλάνδος τοιοῦτός τις ἐγένετο. Ἄνάστημα σώματος εἶχε μέγα, ἐβάδιζε σχολαίως, ἴστατο ὀρθὸς καὶ ἀκλινῆς, τὴν δὲ κεφαλὴν εἶχεν ἀνατεταμένην ἠρέμα πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, ἐφ' οὗ ἔλαμπε γαλήνη καὶ νοῦς, ἦν συνήθως ἐς φρεμύμενον πρὸς τὸν οὐρανόν,

Os homini sublime dedit, caelunique tueri
Iussit et erectos ad sidera tollere vultus

Καθόλου δὲ ἡ πρώτη τοῦ Οὐφέλάνδου πρόσφατος ἀνέφαινε βαρῦτι καὶ στρυφνόν· ἀλλὰ μόλις ἐπρόφερεν ὁ ἀνὴρ οὗτος· ὀλίγας τινες λέξεις καὶ εὐθὺς ὁ ἀεροκτῆς ἐκηλείτο καὶ καταγοητεύετο. Ὁ ἦχος τῆς αὐτοῦ φωνῆς ἦν γλυκὺς καὶ ἰατρὸς· ἀπήγγειλε μετὰ χάριτος, καὶ ἡ γερμανικὴ αὐτοῦ λαλιὰ δὲν εἶχε τὸν παρὰ πολλοῖς συνήθη λαρυγγισμόν, ὅστις συχνάκις ἀποκναίει τὴν ἀκοὴν τοῦ ξένου. Οἱ γλαυκοὶ αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἐξέφραζον εὐσαθεῖ μελαγχολίαν, ἐν ᾧ τὸ μειδιάμα ἐπῆνθει εὐνοῦν καὶ εὐμενές. Πρᾶγμα παράδοξον πῶς ἐκείνη ἡ ὄρασις, καὶ σχεδὸν ἤδη ἐσθεσμένη, ἀπέπαλλεν ἐνίοτε γνώσεως ἀεμπὰς, καὶ διαπερῶσα πρὸς τὸν, ὃν ἠτένιζεν ἐκ τοῦ πλησίον, ἐπανεπαύετο γαλήνιος. Ἦδη δὲ πρὸ πολλοῦ διὰ τὴν ἀμβλυοπσίαν σταρηθεὶς πολλὰς ζωηρὰς ἀπολαύσεις, ὅσας εἰς τοὺς βλέποντας χορηγαί τὸ μέγα θέαμα τῆς δημιουργίας, ἀνεπλήρουν ταύτας ὁ Οὐφέλάνδος διὰ τῶν τῆς φαντασίας, ἧτις ἠμαζεν ἐν αὐτῷ αἰετοπα νεὰ καὶ καθαρά, καθὼς αὐτοῦ τὰ ἦθη καὶ τὰ

αἰσθήματα. Νομίζω δὲ καὶ ὅτι πλησιάζων ὁ ἀνὴρ εἰς τὰς κλίνας τῶν ἀσθενῶν προσέλαβεν οἶον *deutermat draais*, καὶ δύναμιν ἑποπτικὴν, ἧτις παρεμύθει τὴν ἀδυναμίαν τῶν ὀπτικῶν τοῦ σώματος ὀργάνων. Τὴν δὲ φυσικὴν τοῦ προσώπου χλωρότητα ἐγχρωμάτιζε καὶ ἐμφύγονεν ἡ ἔσωθεν ἀνταντακλωμένη καὶ ἐπικυθούσα περίνοια καὶ πραύτης. Δι' ὅλου τοῦ μακροῦ αὐτοῦ βίου οὔτε ἡ ἀργὴ οὔτε τὸ μῖσος δὲν ἀφῆκαν ἔχνη ἐγκεχαρκαγμένα ἐπὶ τῆς ὄψεως αὐτοῦ. Αὕτη ἡ ὁμολογία διέφυγε τὰ χεῖλη τοῦ ἤδη κοιταζομένου ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου. Πρὶν δὲ βαρύνῃ ἡ τελευταία αὐτοῦ νόσος δὲν διέλειπε δεχομένους τοὺς προσιόντας μάλιστα πτωχοὺς, ἀκούων τὰς νόσους αὐτῶν καὶ θεραπεύων ἀμισθί. Οὐδὲ τότε ἐλησημόνησε τὴν ἀκραν ἐκείνην ἐπιμέλειαν καὶ συμπάθειαν μεθ' ἧς ἐθεράπευε τοὺς πάσχοντας διασπείρων πρὸς πάντας ἄνευ διακρίσεως ἀφρόνως τὰς εὐεργεσίας τῆς θείας τέχνης. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἰατροὺς ἐκέρυττε συχνάκις τοὺς ἐφεξῆς ἀξιωματικονεύτους λόγους. « Ἐκαστος τῶν νοσοῦντων καὶς ἐστι τῆς φύσεως· πλησιάζει πρὸς αὐτὸν εὐλαβῶς καὶ σεβασμίως. Ἀποδίωκε ἀπὸ τῆς ψυχῆς σου πᾶσαν κουφόνιαν καὶ ἀλαζονείαν καὶ ἀσυνειδησίαν, καὶ πρᾶττε τὸ ἔργον σου ἐπιμελῶς καὶ θεοφιλῶς· ἔπειτα αὕτη ἡ φύσις ἀποθλέψει πρὸς σὲ εὐμενῶς καὶ δηλώσει τὸ ἐαυτῆς μυστήριον ». Καὶ πάλιν « ὁ ἰατρὸς ὀφείλει διὰ παντὸς ἀποθλέπειν πρὸς τὸν πάσχοντα μόνον, καὶ μηδεμίαν διάκρισιν ποιεῖν μεταξύ φίλων καὶ ξένων, ἢ πτωχῶν καὶ πλουσίων, ἢ μεγάλων καὶ μικρῶν » (α). Τοιαῦτα καὶ διδάσκων καὶ πρᾶττων ὁ Οὐφέλάνδος ἐγένετο κοινὸν ἀγαθόν, καὶ πάντοτε τοὺς πτωχοὺς ἐθεράπευεν ἀμισθί. Ἡ θύρα αὐτοῦ πρὸς τούτους μάλιστα ὑπῆρχεν αἰετοπα ἀνοικτὴ, καὶ δις τῆς ἐβδο-

(α) *Enchiridion medicum* pag. 69 καὶ 710.

μάδος ἔδιδε τὰς ἰατρικὰς αὐτοῦ νοθεσίας πρὸς πάντας ὅσας προσήρχοντο καὶ ἐρωτήσωσιν αὐτόν.

§. κδ'. Ἦδη δὲ μόλις ἀρξάμενος τοῦ 74 ἔτους ἐνόσησε τὴν ἐσχάτην καὶ ἐπιθανάτιον νόσον. Κατατραχόμενος πρὸ τινων ἰνικυτῶν ὑπὲρ δυσουρίας διήγαγε θεραπείαν τὸ νόσημα διὰ τῶν ἰατρικῶν. Ἀλλὰ, τέλος, τὸ πάθος ἐπέφερεν ἀλλοίωσιν ὀργανικὴν, καὶ κατηνάγκασε τὸν γέροντα ἵνα ὑποστῇ νόξιν περὶ τὴν κύστιν (punctio vesicae). Γενομένης δὲ ταύτης τῆς χειρουργικῆς ἐγγειρίσεως, ἐπῆλθε γάγγραινα θανατηφόρος, καὶ οὕτως ἐκοιμήθη ὁ γέρων τὸν μακάριον ὕπνον τῆ 25 Ἀυγούστου τοῦ 1836. Μῆλα πλήθος λαοῦ πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας διὰ τριῶν ἡμερῶν προσιώντες ἀνθεσι κατέστησαν τὴν λάρνακα καὶ δάκρυσιν ἐπέβραινον· ἡ δὲ κηδεύα ἐγένετο τῆ 28 Ἀυγούστου μετὰ μεγάλης πομπῆς, καίτοι τοῦτο κωλύσαντος τοῦ γέροντος ἐν τῇ διαθήκῃ. (Κατέλιπε δὲ καὶ διαθήκην ἀξίαν τοῦ βίου καὶ τῆς θεοσεβείας αὐτοῦ) (α). Ἐξεφώνησε δὲ ἐπ' αὐτῷ λόγον ἐπιτάφιον ὁ ἱεροκήρυξ Πελκμάν (Pelkmann) κάλλιστα διαγράψας τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός (β).

§. κε'. Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ στάδιον καὶ τὸ τέρμα τῆς ζωῆς τοῦ ἀθανάτου Οὐφελάνδου, ὃ πολλὰ μὲν ἡ πατρις αὐτοῦ οφείλει χριστήρια, πολλὰ δὲ καὶ ἡ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης σπουδαζομένη ἰατρικὴ ἐπιστήμη, πολλὰ δὲ τέλος καὶ αὐτὴ ἰδίως ἡ Ἑλλάς, ἥτις καὶ μακρόθεν ἀπολαύσασα τῆς παρ' αὐτοῦ φιλοφροσύνης καὶ τῆς εὐνοίας καὶ χάριτος αἰείποτε διαμνημονεύσει, καὶ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀνδρός στήσει μεταξὺ τῶν ἐνδόξων αὐτῆς εὐεργετῶν. Οὐδ' οἱ προσωπικῶς αὐτὸν κατ' εὐτυχίαν ἰδόν-

(α) Ἐξήδη καὶ αὕτη ἐν τῇ βιβλ. τοῦ Κ. Στούρζα βιογραφία σελ. 35—38.

(β) Βλ. τὸν λόγον τοῦ Πελκμάν παρὰ τῷ Augustin Hufeland's Leben etc. pag. 89—92.

τες, καὶ γνωρίσαντες καὶ εὐεργετηθέντες Ἕλληνες ἐπιλήσανται τότε τῶν ἀειμνήστων ἀρετῶν τοῦ πολυσεβάστου γέροντος. Τοιοῦτον φέρον εὐγνωμοσύνης πρυσπερόμεν καὶ ἡμεῖς τὴν σύνομον τεκτὴν βιογραφίαν εἰς τὴν ἀμέραντον μνήμην τοῦ διδασκάλου! καὶ προθύμως αὐτὴν ἐκδίδομεν, ἵνα μὴ μόνη ἡ φίλη Ἑλλάς ἀνήκουστος μείνη τῶν μεγάλων ἀρετῶν τοῦ Οὐφελάνδου. Ἐὐ δὲ φιλόφρονε ψυχῇ καὶ φιλοθεωπάτῃ δέξαι παρ' ἐμοῦ τὸν μικρὸν τοῦτον τῆς εὐγνωμοσύνης ἔρανον, ὡς χρέος ἱερὸν, διὰ τε τὰς ἐμυθριεῖς καὶ σαφῆς σου διδασκαλίας, αἷς με διέθρεψας καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, καὶ διὰ τὴν περὶ ἐμέ σου εὐνοίαν, ἥς με ἠξίωσας, πατρίαν φιλίαν τιμῶν, καὶ ἄλλως εἰς ἐμέ πατῆρ ἐπὶ τῆς ξένης ἀναφανείς. Ἀλλὰ χαῖρε καὶ θανῶν πολυσεβάστω διδασκάλε. Σοῦ δὲ τὸ κλέος ἀσβεστον ἔσται.

Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε βίη, καὶ δένδρα μακρὰ τεύχη.
Ἥλιος τ' ἀνίων λάμπη, λαμπρὰ τε σιάνη.

Ε. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Ἰατρός.

Παρατηρήσεις περὶ τοῦ μολύσματος καὶ περὶ τινῶν νόσων,
τὰς ὁποίας νομίζουσι, ὅτι μεταδίδονται δι' αὐτοῦ. (1)

Ἄν εἶναι ἀντικείμενον συνδεδεμένον μετὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην καὶ μετὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, ἐπο-

(1) Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἐστάθησαν ἀγγλιστὶ παρὰ τοῦ συγγραφέως π. Τ. Cusimising εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἰατρικὴν Ἑταιρείαν, ἥτις ἐνέκρινε καὶ τυπωθῆαι εἰς τὸν Ἀσκληπιόν.

μένως μὲ τὴν ἀνθρώπινη κατ' ἔκτασιν, τὸ ὁποῖον νὰ ἀπαί-
τῃ περισσοτέραν ἐπίμονον προσοχὴν καὶ περισσοτέραν ἀμ-
ρόληπτον παρατήρησιν παρὰ τὸ μὴ μολυσμα (contagion) ἢ
μῖασμα (infection). Αἱ δύο αὗται λέξεις, μ' ὄλον ὅτι διαφέ-
ρουν κατὰ τὴν γραμμικὴν αὐτῶν σημασίαν, μ' ὄλον ταῦτο
ἐσυγχύθησαν καὶ ἀνέμιχθησαν τόσον μετ' ἀλλήλων ἀπὸ τὴν
γενικὴν πράξιν, ὥστε δὲν νομίζω πολὺ ἀναγκαῖον νὰ τὰς
διακρίνω εἰς τὰς παρατηρήσεις, αἵτινες ἔπονται.

Ἐπειδὴ δὲν μὲ συγχωροῦν τὰ ὄρια τῶν φύλλων ταύτων νὰ
ἐμβῶ εἰς πολλὰς ἐρεύνας διὰ τὴν ἐκτεταμένην ταύτην ὑπό-
θεσιν, θέλω περιορισθῆ κατ' ἐξοχὴν εἰς ὀλίγας τινας πρα-
κτικὰς παρατηρήσεις πηγαζούσας ἀπὸ τὴν ἰδίαν μου πείραν,
ἔπειδὴ ἐχρημάτισα εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου. Καὶ

§. Α). Περὶ τῆς *Χολέρας*. Διαδίδεται ἡ ὄχι ἡ νόσος
αὕτη διὰ τοῦ μολύσματος; Εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας,
εἰς τὰς ὁποίας ἐφάνη πρῶτον ἡ νόσος αὕτη, καὶ ἀπὸ τὰς
ὁποίας ἐξεληθῆσα ἔφερον ὄλεθρον εἰς ὄλον τὸν πολιτισμένον
κόσμον, ἡ γενικὴ καὶ πύγκοινος γνώμη ἡ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν πα-
ραδεχομένη, εἶναι ὅτι ἡ νόσος αὕτη δὲν εἶναι οὔτε μολυντικὴ
οὔτε μiasματικὴ. Ὡς προφανὲς παράδειγμα τῆς αἰφνίδιου
ἐμφανήσεως καὶ τοῦ κατὰ μέρη ὄλεθρου, ἐπομένως τῆς μὴ
μολυντικότητος τῆς νόσου ταύτης, ἀναφέρω τὴν ἐφεξῆς ἀξιο-
σημείωτον περίστασιν.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τοῦ 1829, τὸ 49^{ον} σύνταγμα
τοῦ πεζικοῦ τῆς Α. Βρετανικῆς Μεγαλειότητος ἐφθασεν
ὕγειος εἰς τὴν Καλκούττην ἀπὸ τὸ Ἄκροτήριον τῆς Καλῆς
Ἑλπίδος. Ἀφοῦ ἀφῆκε τινας νοσοῦντας εἰς τὴν μητρόπολιν
ἐκείνην διατάχθη νὰ καταλάβῃ τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν τῆς
Βεράμπόρης, ὅπου τὸ μὲν κέντρον καὶ ἡ δεξιὰ πτέρυξ ὑπῆγε
διὰ θαλάσσης, ἡ δὲ ἀριστερὰ πτέρυξ μόνη, μὲ τῆς ὁποίας τὴν

ιατρικὴν ἐπίσκεψιν ἤμην ἐγὼ ἐπιφορτισμένος, ἐταξείδευσε
διὰ Ξηρᾶς. Μετὰ δέκα καὶ πάντε ἡμερῶν πορείαν ἐφθάσα εἰς
τὸ στραταρχεῖον (head quarters), καὶ ὀλίγον ἔπειτα μετὰ
τὴν ἐκεῖσε ἀφιξίν μου, ἐν ᾧ εἰς τὸν δρόμον δὲν εἶχονεν νό-
σους, ἐξαιρουμένων τινῶν δυσεντεριῶν, αἵτινες ἐπήγυζον ἐκ
τῆς κακῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν, φαίνεται αἰφνι-
δίως ἡ *χολέρα* φέρουσα πολὺν θάνατον. Ὅλοι σχεδὸν οἱ
ἰσελθόντες εἰς τὸ νοσοκομεῖον κατὰ τὰς πρώτας ἑξ ἡμέρας
ἀπέθανον, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέβαινεν εἰς 12 καὶ 13 καθ'
ἑκάστην ἔπιπτον δὲ ὅλοι θύματα τῆς πλέον κακοήθους Δισια-
κτικῆς *χολέρας* ὑποφέροντες ἀπὸ 3 ἕως 24 ὥρας· ἐξ ἑναν-
τίας ὅσοι προσεβλήθησαν μετὰ τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῆς
ἐπιδημίας ἐσώθησαν ἐν γένει ὅλοι, ἐπειδὴ τὰ συμπτώματα
τῆς νόσου ἦσαν ἀναλόγως ἐλαφρὰ καὶ ἐνέδιδον εὐκόλως εἰς
τὰ βοηθήματα τῆς τέχνης. Ἡ θάσις τῆς Βεράμπόρης εἶναι
ἰσήμερος τετράγωνον ἐκ στερεῶν λίθων ὠκαδομημένον καὶ
κτιστῶν τὰ σκηνώματα τῶν στρατιωτῶν, τὰ καταγώγια
τῶν ἀξιωματικῶν κτλ. περιεῖχε δὲ ἐκτὸς τοῦ 49^{ου} συντάγ-
ματος, ἐν ἄλλο σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ τὸ 14^{ον} τῆς Α. Βρ.
Μ. τὸ ὁποῖον ἐστάθμευε πρὸ 20 ἐτῶν εἰς τὴν Ἰνδικήν. Ἐν-
καῦθα εὐρίσκετο ἐν μόνον στρατιωτικῶν νοσοκομείον, κοινὸν
καὶ εἰς τὰ δύο συντάγματα· καὶ μ' ὄλον ὅτι ἡ *χολέρα* ἐδα-
κάτιζε τὸ σῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἤμην προσκεκολλημένος,
μ' ὄλον ταῦτο δὲν προσεβλήθη εἰς τὸ 14^{ον} οὐδὲ εἰς μόνος
ἀπὸ τὴν νόσον ταύτην. Ἀλλ' ὅτι ἔκαμε τὴν ἐξαιρέσιν ταύτην
μᾶλλον ἀξιοσημείωτον ἦτον ἡ διαμοίρασις τῆς ἀμοιβῆς τῆς
(Bhurtpore) ἐν καιρῷ τῆς εἰσβολῆς τῆς *χολέρας*. Τὸ ἀνα-
λογὸν μέρος ἐκάστου στρατιώτου τοῦ 14^{ου} συντ. ἀνέβαινεν
εἰς 42 ρούπια (rupees), ὥστε ἐν ὅσῳ τὰ ποσὰ ταῦτα διήρ-
κει τὸ πλεῖστον μέρος τῶν στρατιωτῶν εὐρίσκετο ἀκατα-

παύστως ὑπὲρ τὴν ἐπιφθόρην τῶν μεθυστικῶν ποτῶν, τὰ ὅποια τοὺς ἐκαμμον νὰ μὴ φροντίζωσι καὶ νὰ ἀδιαφοροῦσιν ἐπιπέμνουν ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ εἰς τὴν βαρεῖαν πάχνην τῆς νυκτός. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προκαταρκτικὰ αἰτία, ἂν ἔχι ὡς προφάσεις (exciting causes), δὲν ἔπαθεν οὐδὲ εἰς μόνος ἀπὸ χολέρας. Ἐγὼ θεωρῶ τὴν περίστασιν ταύτην ὡς ἐναργὲς παράδειγμα τῆς μὴ μολυντικότητος τῆς χολέρας. Ἰδὸν ἦσαν δύο συντάγματα κατέχοντα τὴν αὐτὴν σειράν τῶν σκηνωμάτων καὶ τὸ αὐτὸ νοσοκομείον, μὲ μίαν νόσον, ἥτις ἐδεικνύετο τὸ ἓν καὶ ἐφείδετο τοῦ ἄλλου. Εἰς ποίαν αἰτίαν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ τὸ ἀξιοσημείωτον τοῦτο παράδειγμα τῆς κατὰ μέρος προσβολῆς, ἢ, διὰ νὰ εἶπω οὕτως, τῆς ἰδιορρυθμίας τῆς χολέρας; Πιθανῶς εἰς τινὰς ἀτμοσφαιρικὰς αἰτίας, αἵτινες δὲν περιωρίσθησαν μὲν εἰς τὸ νὰ ἐκτείνωσι τὴν ἐνέργειάν των περισσύτερον εἰς τὸ ἓν μέρος τῶν σκηνωμάτων παρά εἰς τὸ ἄλλο, ἦσαν δὲ ἱκαναὶ νὰ καταστρέψωσιν ἀνθρώπους νεωστὶ ἐλθόντας ἀπὸ ὑγειεινῶν τινα τόπων, ἀφίνουσαι ἐξ ἐναντίας ἀδυναθείς ἐκείνους, οἵτινες μ' ὅλον ὅτι ἀσθενέστεροι ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις, ἠδύναντο μ' ὅλον τοῦτο, ἕνεκα τῆς ἕξως καὶ τῆς συνηθείας τοῦ κλίματος, νὰ ἀνιέζωσιν εἰς τὴν ἐπιφθόρην αὐτῶν. Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς τὴν περί τῆς ὁλόγος περίστασιν οὐδαίς τῶν ἐντοπιῶν ὑπηρετῶν τοῦ νοσοκομείου, οἵτινες ἦσαν περίπου ἑκατὸν, δὲν προσεβλήθη ἀπὸ χολέρας, μ' ὅλον ὅτι ὑποχρεώοντο ἀκαταπαύστως εἰς τὸ νὰ τρίβωσι τὰ σώματα τῶν ἀβρώστων, εἰς τὸ νὰ βάλλωσι πυρετὸς εἰς αὐτοὺς κτλ.

Κατὰ τοὺς μῆνας Αὐγούστου καὶ Σεπτέμβριου τοῦ 1831 ἔτους ἐφάνη ἡ χολέρα εἰς τὸ Κάϊρον, καὶ τόσον φρικιάδεται ὥστε εἰς τὸ βραχὺ διάστημα 29 ἡμερῶν ἔπεσαν ὡς θύματα

ἑξήκοντα χιλιάδες ἄνθρωποι. Οὗτος εἶναι ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ Κλότμπεν, τοῦ χειρουργοῦ τῶν στρατευμάτων τοῦ Σατράπου, ὅστις (Κλότμπεν) εὐρίσκειτο κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐκεῖ, καὶ κάμνει τὰς ἐφεξῆς παρατηρήσεις περὶ τῆς μολυντικότητος τῆς χολέρας· ὅτι ἡ χολέρα ἐφάνη εἰς τὸ Σουέξ πρὶν ἀκόμη φθάσωσι οἱ προσκυνηταὶ ἀπὸ τὴν Μέκκαν· ὅτι ἐξάρβραγη σχεδὸν συγχρόνως εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον· ὅτι εἰσῆλθεν εἰς χαρέμια καὶ εἰς οἰκογενείας, αἵτινες ἐφύλαττον αὐστήροτάτην κάθαρσιν, ἔτι δὲ καὶ εἰς πλοιαρία τοῦ Νεῖλου, τὰ ὅποια δὲν εἶχον κάμμίαν συγκοινωνίαν μὲ τὴν ξηράν· ὅτι προσέβαλε τοὺς ναύτας τοῦ σατραπικοῦ στόλου τοῦ κειμένου εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, ἕως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πλοῖα ἀκόμη, εἰς τὰ ὅποια κατέφυγεν ἡ ὑψηλότης του· ὅτι ἀπέκτεινεν ἑκατὸν εἰκοσι Βεδουίνους Ἀραβίας εὐρισκομένους μακρὰν εἰς τὴν ἔρημον καὶ μὴ ἔχοντας συγκοινωνίαν οὔτε μὲ προσκυνητάς, οὔτε μὲ κατοίκους τῆς Ἀραβίας, καὶ ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν ὑπαλλήλων τῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων κἀνεὶς δὲν προσεβλήθη, μ' ὅλον ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμένοι ἀδιακόπως νὰ περιθάλλωσι καὶ νὰ ψάυωσι τοὺς ἀβρώστους.

Ἐξέσωρον ὅτι οἱ ἱατροὶ εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν συμφωνοῦν διόλου ἂν ἡ χολέρα ἦναι κολλητικὴ ἢ ὄχι· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχον εὐκαιρίαν νὰ τὴν παρατηρήσωσιν εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς γῆς, δὲν θέλω νὰ ἔμβω εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Β) Περὶ τοῦ κίτρινου πυρετοῦ (yellow Fever). Εἶναι κολλητικὴ ἡ νόσος αὕτη ἢ ὄχι; Ἰδοὺ εὐρὸ στάδιον διὰ ἱατρικὰς διενέξεις. Ἀκόμη δὲν διελύθη τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ κίτρινος πυρετὸς γίνεται, νομίζουσι, εἰς τὸν νέον κόσμον, καθὼς γεννᾶται ἡ χολέρα εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἡ συχνὴ ἐμφάνησις τοῦ πυρετοῦ τούτου εἰς τὰς Στήλας

τοῦ Ηρακλείου καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἰσπανίας δεικνύουσι πολὺ προφανῶς ὅτι, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ δυτικὸν Ἡμισφαίριον. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὰς νήσους τῆς Καριβικῆς θαλάσσης εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς περιορισμένη εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ ἴσως διὰ τοὺς ἀκλαύτους λόγους. Αἱ διὰ φοροὶ πόλεις των παράλιον ἠκοδομήθησαν ὅπως διόλου διὰ τὸ ἐμπόριον, ἀμεληθείσης παντάπασι τῆς υγιεινῆς θέσεως· ὅθεν αἱ ἐκβαλαὶ τῶν μεγάλων ποταμῶν ἐξελέχθησαν φυσικῶς διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἐμπορικῶν ἀποικιῶν, καὶ ἐπειδὴ εἰς τοιαύτας θέσεις εὐρίσκονται ἐν γένει ἐκτεταμένα βαλτώδη μέρη γινόμενα ἀπὸ τὰς παλιβορίας, εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι αἱ ἀναθυμιάσεις αἱ γεννώμεναι ἐκ τοῦ συμμίκτου τοῦτου ὑγροῦ, μεταβάλλον τὴν ἀτμοσφαῖραν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ τὴν κάμνωσιν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ νὰ γεννᾷ τὸν κίτρινον πυρετὸν.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης παρατηρῶ, ὅτι εἰς τὰς ὑψηλὰς χώρας τὰς ἀπεχούσας ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Κολόμβης, Ἰαμαϊκῆς κτλ. ἡ νόσος αὕτη εἶναι ἀγνωστος, καὶ ὅτι οἱ πάσχοντες μετακομιζόμενοι ἀπὸ τὰ παραθαλάσσια ἐκεῖ ὄχι μόνον ἀναλαμβάνουσι ταχέως, ἀλλὰ καὶ δὲν μεταδίδουσι τὴν νόσον εἰς ἄλλους συγκατανοοῦντας μετ' αὐτῶν.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται μὲ κάμνουσι νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ κίτρινος πυρετὸς γεννᾶται ἀπὸ ἀτμοσφαῖραν διαφθαρθεῖσαν ἐκ μiasμάτων, τὰ ὅποια ἀποκινέουσι τὰ σύμμικτα ὕδατα, ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τροπικοῦ ἡλίου· ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαίως μὲν κολλητικὴ, δύναται ἕως νὰ διαδοθῇ αὕτως, ὅταν ὑπάρχωσι περιστάσεις ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν υγιάν· τοιαῦται εἶναι ἡ διαμονὴ εἰς διεφθαρμένον ἀέρα, ἡ μὲν ἐπαρκοῦσα τροφή, τὰ ἀλμυρὰ φαγητὰ, ἡ ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς πάχνης, ἡ μέθοδος κτλ. ὅτι ἐμποροῦμεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὰ ἕξιν τῆς νό-

σου ταύτης, ἕως εἰς τὴν παγχίν τῆς, ἐν ᾧ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν εἰς τὴν χιλιάρην, καὶ ὅτι ἐκ τούτου μία φωτισμένη καὶ φιλόφρων κυβέρνησις, βοηθουμένη ἀπὸ αὐστηρὰν ἰατρικὴν ἀστυνομίαν κατὰ τὰς πόλεις, θέλει ἐμποδίσαι τὸν ἐκ τῆς νόσου ταύτης μέλλοντα ὄλεθρον. Ἐνῶ περιεργόμην πρὸ ὀλίγων χρόνων τὰς νήσους τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν μ' ἐκονοποιήθη ἡ ἐφεξῆς περίστασις. Ὁ λιμὴν τῆς Ἀβάνης εἶναι εἰς τῶν εὐρυχωροτέρων καὶ εὐκολωτέρων τῆς Καριβικῆς θαλάσσης, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν περικυκλοῦται ἀπὸ τινα ἐκτεταμένα ἔλη, τὰ ὅποια συνίστανται ἀπὸ λιμναζόντα σύμμικτα καὶ μὲ πολλὰς σεσηπείας οὐσίας τῶν φυτῶν μεμιγμένα ὕδατα. Δύο παλεμικὰ δίκροτα, τὸ ἐν Ἀγγλικόν καὶ τὸ ἄλλο Ἀμερικανικόν, εἰσῆλθον τὴν αὐτὴν νύκτα διὰ τὴν ὑδρεύσασιν καὶ τὸ μὲν Ἀμερικανικὸν ἔρριψε τὴν ἀγγυρὰν του ἀπερισκέπτως ἀμέσως κατ' ἀνεμὸν ἐνὸς τῶν εἰρημένων ἔλων· τὸ δὲ Ἀγγλικὸν προσωρμίσθη δι' ἐκείνην τὴν νύκτα πολὺ ἀπέναντι τοῦ ἀνέμου τῆς αὐτῆς θέσεως. Τὴν ἀκόλουθον πρωίαν ἀπέπλευσαν καὶ τὰ δύο δίκροτα· ἀλλὰ πρὶν ἀκόμη παρελθῆ μία ἐβδομὰς προσεβλήθησαν εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν πλοῖον ἑὸ ἄνθρωποι ἀπὸ κίτρινον πυρετὸν, ἐν ᾧ εἰς τὸ Ἀγγλικὸν δὲν ἔπαθεν οὐδὲ εἰς. Τοῦτο ἀποδεικνύει τρανῶς πόσον συμβάλλουσι αἱ ἐκ τῶν τελμάτων ἀναθυμιάσεις εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ἰδιαιτέρου μiasματος τὸ ὅποσον φέρει τὸν κίτρινον πυρετὸν.

Διὰ τῆς μεταχειρέσεως τῶν λιμναζόντων ὑδάτων, εἶναι δυνατὸν, καὶ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων πόλεων εἰς τόπους κειμένους μακρὰν ἀπὸ τοιαύτας νοσοδαιεῖς ἀναθυμιάσεις, εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι θέλει ἐκρίζωθῆ ὀλοτελῶς ἡ φθοροποιὰ αὕτη νόσος ἀπὸ τῶν Νέων Κόσμων.

Πρέπει νὰ προσθέσω, ὅτι ἐν ᾧ εἰς τὰ νοσοκομεία τῆς Ἀβάνης οἱ φυσικοὶ εἶναι ἀποχωρισμένοι ἀπὸ τοὺς λοιποὺς

ἀρρώστους, ἐπειδὴ θεωροῦν τὴν νόσον ταύτην ὡς κολλητικὴν, δὲν λαμβάνουν τοιαῦτα μέτρα περὶ τῶν πασχόντων ἀπὸ τὸν κίτρινον πυρετόν.

Γ'. Ἰδοὺ προσθέτω ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις καὶ περὶ τῆς πανώλους. Εἶναι ἡ νόσος αὕτη κολλητικὴ, ἢ δὲν εἶναι; Καθ' ὅλας τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἠδυνάθην νὰ συναξῶ περιερχόμενος τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς Ἀνατολὰς κλίνω εἰς τὸ νὰ θεωρῶ τὴν πανώλην ὡς κολλητικὴν νόσον, τουτέστιν, ὅτι αἱ ἐν τῶν ἐπιλοίμων σωματίων ἐξατμίσεις δύνανται νὰ μεταδώσωσι τὴν αὐτὴν νόσον εἰς ἀνθρώπους ἐκτεθέντας εἰς τὴν ἀμεσαν αὐτῶν ἐπιβροχῆν.

Παραλείπω τὴν κοινὴν γνώμην, ἣτις μ' ὅλον τοῦτο διατηρεῖται ἀπὸ ἀνδρας, οἵτινες ἔπρεπε νὰ ἐξεύρωσι καλλίτερα, ὅτι δὲν εἶναι κίνδυνος, ἐὰν ἀναπνῆ τις λοιμώδη ἀτμοσφαῖραν, φθάσει μόνον νὰ μὴ ἐγγίξῃ ἀμέσως ἀνθρώπου ἢ φέρεμα μολυσμένον—(ὁ σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ ἐμβαίω εἰς τὰς παμπόλλους ἐρεῦνας περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς πανώλους, χρεωστώ ὅμως νὰ ἐκφράσω τὴν πλήρη διαφωνίαν μου μετὰ τὴν γνώμην τοῦ Κυρίου Ρόχου (Rocher), ὅστις εἰς τὸ ἄρθρον τὸ ἐπιγραφόμενον *Hanólie* (pesté) ἐν τῷ λεξικῷ τῆς πρακτικῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργίας (Dictionnaire de médecine et de chirurgie pratiques) βεβαιώνει τολμηρῶς, ὅτι ἡ πλημύρα τοῦ Νεῖλου εἶναι τὸ αἷτιον τῆς πανώλους, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ νόσος αὕτη δὲν δύναται νὰ γεννηθῇ ἀφ' αὐτοῦ τῆς εἰρήνῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Elle ne peut naître spontanément que là où coule le Nil. Εἰς τὴν διαβεβαίωσίν του ταύτην ἐναντιοῦμαι διὰ τοὺς ἐφεξῆς λόγους·

α.) Ἡ πανώλης ἀναφαίνεται συχνάκις εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, Κωνσταντινουπόλιν, Τρίπολιν, Τυόναζι κτλ. ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐν ᾧ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῇ ἢ ἄλλοθεν μετάβασίς τῆς.

β.) Ἡ πλημύρα τοῦ Νεῖλου γινομένη κατ' ἔτος διὰ τι δὲν φέρει καὶ κατ' ἔτος πανώλην; Ἐνίοτε παρερχονται πέντε ἔτη καὶ πανώλης δὲν φαίνεται.

γ.) Ἐὰν ᾗναι τὸ αἷτιον ἡ σήψις τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ἢ προκύπτουσα ἐκ τῆς ὀπισθοδρομήσεως τῶν ὑδάτων, διατὶ ἡ νόσος αὕτη γινοῖται κατὰ τὴν ἀνοιξιν ἐν γένει καὶ ὄχι κατὰ τοὺς μῆνας Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον, ὅτε ἡ πλημύρα εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐλάττωσίν τῆς.

δ.) Διάφοροι ἄλλοι ποταμοὶ ἔχουν τὰς κατ' ἔτος πλημύρας των, καθὼς ὁ Γάγγης κλ. οἵτινες μ' ὅλον ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος, μ' ὅλον τρυφὸν δὲν ἐπιφέρουν τὴν πανώλην μετὰ τὰς τοιαύτας ἐκχειρήσεις των.

ε.) Δὲν συμβιβάζεται μὲ τὰ εὐεργετήματα τῆς πλουσιπαροῦ προνοίας τὸ νὰ δωθῇ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Αἰγύπτου τόσον μεγάλον δῶρον μὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συνυπάρχῃ καὶ μία τόσον φοβερῆς κατάρτα, ὅποια εἶναι ἡ πανώλης.

Ὁ Κύριος Ρόχης παρατηρεῖ πάλιν, ὅτι ἡ πανώλης γινοῖται ἐκ τῆς πλημύρας τῆς Αἰγύπτου, καθὼς γινοῖται ἡ Ἀσιατικὴ χολέρα ἐκ τῆς ὑπερχείλησεως τοῦ Γάγγου. Ἀλλὰ πῶς δύναται ὁ Κύριος Ρόχης νὰ συμβιβάσῃ τὴν διαβεβαίωσίν του ταύτην μὲ τὸ πραγματικὸν αὐτὸ φαινόμενον, τοῦ ὅτι ὁ Γάγγης ἐν ᾧ ἐπλημύριζε τὰς ὄχθας του εἰς χιλιάδας ἑτῶν ἢ χολέρα μ' ὅλον τοῦτο ἦτον ἀγνωστος εἰς τὴν Ἰνδικὴν μέχρι τοῦ 1817 ἔτους; Ἐὰν ἦτο τῷ ὄντι ὁ πολυδωρὸς Νεῖλος ἡ αἷτια τῆς πανώλους ἤλεον εἰσθαι ἀδύνατον εἰς τὸν ἀνθρώπου νὰ ἐκρίζωσιν τὴν φθοροποιὴν ταύτην μάστιγα. Καὶ διὰ τοῦτον τὸν πολὺ πρακτικὸν λόγον πρέπει νὰ ἀπορρίψῃ τις τὴν γνώμην τοῦ Κ. Ρόχου.

Ἀλλ' ἡμεῖς ἐπισκεφθέντες τὴν Αἴγυπτον, εἴρομεν εἰς ἰκανὰ αἷτια τῆς λοιμώδους ταύτης νόσου τὴν ἄγρην ἐνδειαν τῶν

κατόικων της, τὴν συνήθη εἰς αὐτοὺς ῥυπαρότητα, τὴν καταθλίβουσαν αὐτοὺς πείναν, ἐπειδὴ τοῦ πλείους μέρους ἡ τροφή εἶναι καὶ ὀλίγη καὶ κακότροφος πολλάκις, τὸν παρημελημένον καὶ ἀτελεῖ τρόπον τοῦ ἐντρυφάζειν, καὶ τέλος τὴν εἰς τὸ πεπρωμένον πίστιν των, ἥτις παραλύει τὰς ἐνεργείας αὐτῶν καὶ τοὺς διδάσκει νὰ ὑποκύπτωσι μὲ ἀλεθρίαν ἀπάθειαν εἰς τὴν προσβολὴν μιᾶς νόσου, τὴν ὁποίαν νομίζουσι ὡς μάλιστα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεμπομένην.

Ὅτι ἡ πρόοδος μιᾶς ἐπιδημίας, ὁποιοδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ αἴτιον αὐτῆς, ἐμπορεῖ νὰ γένη ἀκάθεκτος μεταξὺ τοιούτου ἔθνους, καὶ νὰ κάμῃ πολυάριθμα θύματα δὲν εἶναι, μὲ φαίναται, ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἡ γνώμη τοῦ ὅτι εἶναι κολλητικὴ καὶ διαδόσιμος εἴτε ἐρμέσως εἴτε ἀμέσως εἶναι γενικῶς παραδεχόμενη, καὶ τὰ πειράματα τοῦ ἱατροῦ Οὐίτου (White) καὶ ἄλλων ταῖνον νὰ ἀπαδείξωσιν ὅτι μεταδίδεται διὰ τῶν ἐμβολιασμοῦ καὶ διὰ τῶν μεμολυσμένων φορεμάτων. Ὁ Κλάτμπεν, μ' ὅλον ὅτι ἔχει μακρὰν πείραν τῆς νόσου ταύτης, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο διαφορετικῆς γνώμης. Εἰς τινα προσωπικὴν συνδιάλεξίν μου μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ Καίρον, ἐξέφρασε τὴν ἐναντίαν ταύτην γνώμην ἐπιφέρειν εἰς παράδειγμα, ὅτι αὐτὸς ἐμβολιασθεὶς μὲ ἐμπυον ληφθὲν ἐκ βουβῶνος τινὸς ὑπολοίμου, δὲν κατεσχέθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς νόσου. Ἐγὼ δὲ ἀντέτεινα λέγων, ὅτι τοῦτο ἀποδεικνύει αὐτὸν (τὸν Κλάτμπεν) πάντῃ ἐναντίον τοῦ ἐμβολιασμοῦ, καὶ ὅτι ἡ δοκιμὴ αὕτη εἶναι σφαλερὰ, ἐπειδὴ ἡ νόσος τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐλήφθη τὸ ἐμπυον, εἶχε ὑπερβῆ ἴσως τὸ στάδιον τῆς κρίσεως, καὶ ἐπομένως ἡ συναγομένη ὕλη ἔκτινος βουβῶνος εὐρισκαμένου εἰς τὴν περίοδον, τὴν ὁποίαν οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσι periode de repiration, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρει χειρότερα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκαίνα τὰ ὁποῖα ἤθελε γεννήσει ἡ τῆς ὑγιᾶς ἐμπυώσεως ὕλη.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λόγων ἐξάγω τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα·

1.) Ὅτι ἡ χολέρα δὲν εἶναι μολυντικὴ ἢ μiasματικὴ (infection), ἀλλ' ὅτι γεννᾶται ἀπὸ τινα ἰδιαιτέραν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας, τῆς ὁποίας τὴν φύσιν ἢ τὸ αἴτιον ἀγνωσοῦμεν παντάπασι, καὶ ὅτι ἔνεκα τούτου αἱ καθάρσεις εἶναι πάντῃ ἀνωφελεῖς καὶ ἄχρηστοι διὰ τὴν εἴσοδον αὐτῆς.

2.) Ὅτι ὁ κίτρινος πυρετὸς προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν ἀναμειγμένων ἀλμυρῶν καὶ γλυκῶν ὑδάτων, καὶ ὅτι ἡ ἰοφέλεια τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην ὑγειονομικῶν μέτρων εἶναι ἀμφίβολος.

3.) Ὅτι ἡ πανώλης εἶναι οὐσιωδῶς κολλητικὴ ἀλλ' ὅτι τὰ αἴτια αὐτῆς δύνανται νὰ ἐξαλειφθῶσιν ἀπὸ μίαν καλὴν καὶ σοφὴν κυβέρνησιν. Ἐν τούτῳ δὲ, ἐνῶ αἱ περὶ ταύτης τῆς νόσου γνώσεις μας εἶναι περὶορισμέναι καὶ ἀτελεῖς, τὰ ὑγειονομικὰ μέτρα πρέπει νὰ ᾖναι εἰς χρῆσιν ἐναντίον αὐτῆς.

Τέλος πάντων ἐκφράζω τὴν ἔνθερμον ἐπιθυμίαν μου τοῦ νὰ συστηθῇ ἱατρικῆς σύνοδος (congress) εἰς τὴν Μελίτην, ἢ εἰς τι ἄλλο κεντρικὸν μέρος τῆς Μεσογείου, ἥτις συγκεκριμένη ἀπὸ ἱατροὺς διχόφωνων τόπων κειμένων περὶ τὴν θάλασσαν ταύτην, θέλει ἀνασχοληθῇ λεπτομερῶς καὶ ἀμερολήπτως εἰς τὸ σημαντικὸν τοῦτο ἀντικείμενον τοῦ μολύσματος, καὶ θέλει καθυποβάλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν της εἰς ὅλας τὰς κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ καταργηθῶσιν ἐντελῶς ἢ κατὰ ὑγειονομικὰ μέτρα, ἢ διὰ νὰ στερεωθῶσιν αὐτὰ ἐπάνω εἰς ἀρμολίας καὶ λογικὰς βάσεις. Καιρὸς εἶναι πλέον νὰ βάλῃ ἡ φωτισμένη Εὐρώπη τὸ μέτρον τοῦτο εἰς ἐνέργειαν, καὶ νὰ παραδεχθῇ ἀντὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ συστήματος τὸ ὁποῖον ἔγεινεν ἀπὸ τὸν μεγάλον φόβον καὶ διετηρήθη ἀπὸ τὴν πρόληψιν, νὰ παραδεχθῇ, λέγω, ἕνα ὑγειονομικὸν κανονισμὸν ἰσχύον εἰς ἐπιστημονικὰς καὶ ἐμπειρικὰς βάσεις τηριζόμενον.

Ἐάν ἡ Εὐρώπη συνεργήσῃ εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην, ἡ ὠφέλεια θέλει εἶσθαι μεγίστη, καὶ ἡ εὐκλυνοθεΐσα συγκοινωνία μὲ τοὺς ἀνατολικούς τόπους θέλει συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Δευροσχίση, τὴν 6 Μαΐου, 1838.

Κόμμινγ, ἰατρός κτλ.

I. B.

Συνέγεια τῆς περὶ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας καὶ ἀναγύματος αἵματος εἰς τὸ κῦτος τοῦ θώρακος πραγματείας.

Μολοντί τὸ ἐκχεόμενον εἰς τὸν περικάρδιον χιτῶνα αἷμα ἐπηρεάζει ἀναντιρρόπως μὲ τὴν πίεσιν τοῦ τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας, δὲν δυνάμεθα μολοντοῦτο νὰ κατανοήσωμεν τίνοι τρόπον δύναται νὰ συμβῆ ὁ αἰφνίδιος θάνατος εἰς τὰς βήξεις τῆς καρδίας μόνον ἀπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος πρὸς αὐτήν. Καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τοῦτο εἰς τὰ διαμπερῆ δι' ἔξωθεν διωλουμένου ὄργανου γινόμενα τραύματα τῆς καρδίας ἢ καὶ εἰς τὰ κατ' ἐπιπολὴν μὲν τῆς καρδίας γινόμενα, τὴν στεφανιαίαν δὲ ἀρτηρίαν αὐτῆς βλάπτοντα τραύματα, τὰ ὅποια βλάπτουσι καὶ διασχῶσι ταυτοχρόνως καὶ τὸν περικάρδιον χιτῶνα. Διότι εἰς τὰ τραύματα ταῦτα τὸ ἐκχεόμενον εἰς τὸν περικάρδιον χιτῶνα αἷμα δύναται νὰ ἐκέρῃ διὰ τῆς πληγῆς τοῦ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, καὶ εὐκολώτερον μάλιστα ὅταν ἀντικρύζωσι καὶ τῶν δύο μορίων τὰ τραύματα, ἐπειδὴ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τοῦ περικαρδίου τὸ τραῦμα εἶναι

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεγαλύτερον τοῦ τῆς καρδίας, καὶ ταύτης τὸ τραῦμα ἐκτός τούτου συστέλλεται διὰ τὴν παχύτητα τῆς σαρκὸς τῆς, ἐν ᾧ τὸ τοῦ ἐκταθέντος περικαρδίου πρέπει νὰ μὲνῃ κεχηγός. Ὅθεν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν δυνάμεθα νὰ υποθέσωμεν τί περὶ θανατηφόρον πίεσεως τοῦ αἵματος πρὸς τὴν καρδίαν, τοῦλάχιστον ἐνόςω τοῦτο δύναται νὰ ἐκέρῃ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος· ἀν ὅμως γεμίση ἀπὸ αἵμα καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν χωρητικότητα ἢ κοινονοῦσα μὲ τὸ τραῦμα κοιλότητος τοῦ θώρακος, ὁ ἐπιγεγόμενος θάνατος τότε εἶναι ἐκγονος μᾶλλον τῆς στερήσεως τοῦ κυκλοφορουμένου αἵματος, ἢ τῆς προεργομένης ἀπὸ ταύτην λειποθυμίας, παρὰ τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος πρὸς τὴν καρδίαν.

Πόσῃν δὲ μεγάλῃν πίεσιν δύναται νὰ υποφέρῃ καὶ νὰ ὑπερικήσῃ ἡ καρδία, καὶ πόσον δύναται νὰ ἐκταθῆ καὶ νὰ ἐνδώσῃ ὑπερικαρδίας χιτῶν, γίνεται φανερόν ἀπὸ τὸν ὄρωπα τοῦ περικαρδίου, εἰς τὸν ὅποιον συλλέγεται πλειοτέρων λιτρῶν ὑγρότης, ἢ ὅποια κατὰ τὸν Κορβισάτην μάλιστα ἐφθασεν εἰς ἀσθενῆ τινα ἕως ὀκτῶ λίτρας. Ἡ ὑπερβάλλουσα αὕτη ποσότης τοῦ ὑγροῦ ἀποδεικνύει ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους, ὅταν ἡ ἔκρυσις γίνεται κατ' ὀλίγον, τὴν πολυχρονίαν καὶ ἐπίμονον ἀντίστασιν τῆς καρδίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ὅταν ἡ ἔκρυσις γίνεται ταχέως, τὴν μεγάλῃν αὐτῆς δύναμιν, μὲ τὴν ἵστίαν αὐτῆς ὑπερικήσῃ τὴν ἀξαναομένην ἀπὸ τὴν μεγάλῃν διάτασιν πίεσιν τοῦ ὑγροῦ, τὸ ὅποιον διατείνει βιαίως καὶ τὸν περικάρδιον, ὅς τις πολλάκις εὐρίσκαται καὶ παχύς. Ἔχομεν περιέργον τῆς καρδίας τραῦμα, τὸ ὅποιον ἔλαθε χωρικός ἀπὸ ἡμαξάν, ἢ ὅποια βαρύτερον φορτίον φέρουσα, διέβη ἐπάνω τοῦ στήθους τοῦ. Ὁ χωρικός ἐγερούεις ἐπαιτιᾶτο μόνον περὶ ἰδύνης καὶ ἀτονίας, ἀλλ' ἐδυνήθη καὶ πάλιν νὰ καθίσῃ εἰς τὰ κλάγια τῆς ἀμάξης, καὶ αὐτὸς μένος ἡλιοχαΐων νὰ ὀχηθῆ

μίαν ακόμη ώραν μακράν, όπου πλησίον εις νοσοκομείον φθάσας, έκρινεν εύλογον να μη χάσῃ τὴν εύκαιρίαν ταύτην, ἀλλὰ να ζητήσῃ ἀπὸ τούς ἰατρούς συμβουλήν περὶ τοῦ στήθους του εἰσῆλθε λοιπὸν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, καὶ ἐκοιτάσθη εἰς τὴν κλίνην ὅπου θαλίσας να στραφῆ ἀπέθανεν αἰφνιδίως. Εἰς τὴν ἀνατομὴν τοῦ νεκροῦ εὗρέθη μέρος τῆς κατεαγείσης κέμπτης πλευρᾶς εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας διωσμένον, τὸ ὁποῖον ἐπλήρει μὲν ἀκόμη τὸ σχῆμα τοῦ περικαρδίου, εἶχε δὲ ἐξελεθῆ ἀπὸ τῆς καρδίας, πράγματι, τὸ ὁποῖον ἴσως, λέγει Ἀντιοχὸς Κασοκάρτης, ὅς τις διηγεῖται τοῦτο (1), ἐπέφερε τὸν αἰφνιδίον θάνατον. Ὅπως ἂν ἔχη τὸ διήγημα τοῦτο, κυρίως δὲν εἶναι ὠλατελῶς ἀπίστευτον, ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι καὶ πολλὰ τολημῆρῶν να πιστεύωμεν, ὅτι ὁ αἰφνιδίος οὗτος θάνατος προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἔκχυσιν τοῦ αἵματος εἰς τὸν περικαρδίον χιτῶνα, γενομένην ἀπὸ τὴν ἔξοδον τοῦ ἐμπηχθέντος μέρους τῆς πλευρᾶς ἀπὸ τὴν καρδίαν, ὅταν ὁ ἄρρώστος ἠθέλησε να στραφῆ εἰς τὴν κλίνην. Ὁ αἰφνιδίος θάνατος ἀκολουθεῖ συχνάκις ἐν ᾧ ὁ ἄρρώστος θέλει να κινηθῆ, καὶ ἡ τοιαύτη σύντασις τῶν ζωϊκῶν δυνάμεων πρὸς ἐξωτερικὴν κίνησιν τῶν μυῶν εἶναι πολλὰ επικίνδυνος εἰς τὰ πάθη τῆς καρδίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ διάθεσις πρὸς τὰς λειποθυμίας εἶναι μεγάλη, καὶ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, βλαφθεῖσα καὶ ἐξασθενισθεῖσα ἤδη δὲν φυλάσσει πλέον τὴν ὀρθὴν πρὸς τὴν ζωικὴν δύναμιν καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς ἀναλογίαν, καὶ φθείρει ἐξ ἀνάγκης τὸ κεντρικὸν σύστημα τῶν νεύρων. Ὅθεν προσεχῆς αἴτιον τοῦ αἰφνιδίου θανάτου εἶναι πάντοτε ἡ βλάβη τῆς ἐκείνης ταύτης τῆς ζωῆς, ταυτέστι τοῦ κεντρικοῦ συστήματος τῶν νεύρων. Διὰ τοῦτο καὶ, ὅταν ἀνθρώπος τις κυριευθῆ ἀπὸ

(1) *Fractiops neue Notizen* B. II. No. 20.

ὕπερβολικὸν τῆς ψυχῆς του πάθος, λέγομεν ἀλληγορικῶς « συν- » τρίζεται ἡ καρδία του ».

Τὰ πλείεστα ὅμως τῆς καρδίας τραύματα δὲν ἐπιφέρουσιν εὐθὺς τὸν θάνατον ἀπὸ τὰ 54 διαμπερῆ τραύματα τῆς καρδίας, τὰ ἅποια ἀναφέρει ὁ Ὀλιβιέρως (1), τὰ 29 ἦσαν τοῦ δεξιοῦ κόλπου τῆς καρδίας, καὶ εἰς ταῦτα ὅλα πλὴν δύο ἢ θάνατος ἐπέληθε μεταξὺ τῆς 4 καὶ 28 ἡμέρας μετὰ τὴν τραῦσιν, ἐν ᾧ ἐκ τῶν δώδεκα τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας μόνον εἰς τρία δὲν ἐπέληθεν εὐθὺς, ἤγουν εἰς τὸ μὲν ἐπέληθεν ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν τραῦσιν, εἰς τὸ δὲ μετὰ 49 ὥρας, καὶ εἰς τὸ τρίτον μετὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν. Ἐν γένει λοιπὸν ἀφ' ὅσα μᾶς ἀναφέρει ὁ Ὀλιβιέρως τραύματα τῆς καρδίας ἐξάγομεν, ὅτι τὰ τραύματα τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας ἐπιφέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείεστον εὐθὺς τὸν θάνατον, ἐν ᾧ τὰ τῶν κόλπων δὲν φέρουσι τοῦτον ταχέως, καὶ ὅτι τὰ πλείεστα τραύματα τῆς καρδίας εἶναι τραύματα τοῦ δεξιοῦ τῆς κόλπου, καὶ ταυτοχρόνως τὰ ὀλιγώτερον εὐθὺς ἐπιφέροντα τὸν θάνατον. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἄνισον τῶν μέχρι τοῦδε σχετικῶς γενομένων παρατηρήσεων δὲν δυνάμεθα να εἰπωμέν τι μετὰ βεβαιότητος· ἡ συχνότερα δὲ τραύσις τοῦ δεξιοῦ κόλπου προέρχεται κατὰ φυσικὸν λόγον ἀπὸ τὴν πρὸς τὰ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἴσιν, καὶ ἡ μεγαλητέρα ἢ μικροτέρα θανατηφορία τῶν τραυμάτων τῶν διαφόρων κοιλοτήτων τῆς καρδίας προέρχεται εἰς ὁμοίας περιπτώσεις ἀπὸ τὴν διάφορον φύσιν τῶν τοιχιμμάτων των καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πάχος καὶ τὰς μειώσεις τῶν στρώσεις. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Βαρθολίνος ἐγνωμάτευσεν ἵτι εἰς τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας τὴν ἔκθεσιν, συντείνουσι τὰ μέγιστα τὸ στενὸν καὶ λοξὸν αὐτῶν σχῆμα· ὁ δὲ Ὀλιβιέρως

(1) *Diction. de Med.* T. VIII. Art. Plaies du coeur.)

ρος, Σπινών, καὶ Δυπιτρῖνος (1), ἐπρασήλωσαν τὴν προσο-
χὴν μᾶλλον εἰς τὰς διαφόρους τῆς καρδίας μειώσεις. Ἐπειδὴ αἱ ἑνὲς βαθυτέρω κειμένης στρώσεως εὐθύνον-
ται ἀλλοιοτρόπως ἢ αἱ ἑνὲς τῶν κατ' ἐπιπολὴν τῆς καρδίας
στρώσεων, ἔπεται κατὰ φυσικὸν λόγον, ὅτι καὶ τοῦ τραύμα-
τος ὁ σύριγξ λαμβάνει τύπον διάφορον κατὰ τὴν κατ' εὐ-
θυρίαν ἢ ἐπικαρσίως γενομένην διάσχασιν τῆς μειώσεως
στρώσεως. Ἦστε εἰς καταμήκη τραῦσιν π. χ. ἡ κατ' ἐπιπο-
λὴν μειώσης στρώσεως διασχάται ἐπικαρσίως, καὶ ἐπομένως
τὰ χεῖλη τῆς κατ' ἐπιπολὴν ταύτης διασχάσεως ἐξίστανται
ἀπ' ἀλλήλων ἕνεκα τῶν συστολῶν τῆς καρδίας ἐν ᾧ αἰαντι-
θέτως διήκουσαι βαθύτεραι ἑνὲς τῆς καρδίας ἐποχωρίζονται
μᾶλλον ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ μεταξὺ αὐτῶν παρεμπεισόντος
κοπτικοῦ ὄργάνου, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς παρεμπεισέως του
ἀπωθεῖ τρόπον τινα ταύτης εἰς τὰ πλάγια, καὶ ἐκ τούτου
ἢ κατὰ βῆθος αὕτη διαίρεσις τῆς καρδίας ἐμφράσσεται διὰ
τῶν συστολῶν αὐτῆς. Ἐκ τούτου λοιπὸν συμβαίνει, ὅτι τὸ
τραῦμα κατὰ τὴν σχάσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαργάζεται εἰς τὰς
διαφόρας διηκούσας ἑνὲς τῆς καρδίας δύναται νὰ εἶναι μᾶλ-
λον ἢ ἥττον ἐπικίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀντίστασις ἐκ μέρους
τοῦ σχίσματος εἰς τὴν ἔκρυσιν τοῦ αἵματος δύναται νὰ εἶναι
διάφορα. Ἐάν λοιπὸν κατὰ τὰς πείρας ταύτας ἡ γένεσις τοῦ
θανάτου εἰς τὰ διαμπερῆ τραύματα τῆς καρδίας εἶναι διά-
φορα καὶ τοιαῦτα, ὥστε διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δυνάμεθα
νὰ εἰπωμεν τί ὀριστικῶς περὶ τούτου, ζητεῖται τὴν ἐν τῶν
τοιαῦτα τραύματα τῆς καρδίας ἔγνωσι τὸν θάνατον ἀναγκαῖον
των ἀκολουθίμα, καὶ ἂν οὗτος ἐπέλθῃ μετὰ κερὸν τινα. Τὰ

(1) Verletzungen durch Kriegswatten, aus dem Trans. von Ka-
lisch, 1. 522).

τραύματα ταῦτα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐδοξάζοντο ὡς ἀφύ-
κτως θανατηφόρα, καὶ ὡς τοιαῦτα τὰ θεωροῦσιν ἀνδρῶν καὶ
πῆμερον οἱ ἱατροδικαστικῶν συγγραφεῖς. Ἡ ἀφύκτος αὕτη
ἱκανατηφορία των ἤρχισεν ἐσχάτως νὰ εἶναι ἀμφίβουλος καὶ
δικαίως κατ' ὅσα ἡ γενομένη εἰς ἀνθρώπους καὶ ζῶα πείρα
καὶ διδάσκει. Τὸ κακὸν ὅμως εἶναι, ὅτι αἱ πείραι αὗται
λαμβάνονται μετὰ τὸν θάνατον τῶν τραυματιζομένων. Διό-
τι πόσον εἶναι δύσκολον, κατὰ τὰς γενομένας εἰς ζῶντας ἀν-
θρώπους παρατηρήσεις, νὰ γνωρίσωμεν σαφῶς ταῦτα, δὲν
εἶναι χρεῖα νὰ τὸ εἰπωμεν, ἐπειδὴ ἡ θέσις τῆς καρδίας δὲν
μᾶς συγχωρεῖ νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὰς τραύσεις τῆς δι-
ατομίας ἐνόσω ζῆ ὁ ἄνθρωπος· καὶ γνωρίζομεν ταύτας ἀπὸ
ἐσωτερικῶν σημεῖα, ἀδύνατα ὅμως ὅλα καὶ λαμβανόμενα ἀπὸ
τῆς ἐντὸς τοῦ κύτους τοῦ θώρακος γενομένης αἰμορραγίας
τὰ καθολικὰ συμπτώματα, τὰ ὅποια δύναται νὰ προσέλθωσι
καὶ ἀπὸ πολλὰ ἄλλα καὶ διάφορα αἷτια. Ἀπὸ ταῦτα δὲ καὶ
ἀπ' ὅτι δυνάμεθα νὰ εἰκασώμεν ἀπὸ τὸ σχῆμα, τὴν εὐθυρίαν,
καὶ τὸ φαινόμενον βῆθος τοῦ τραύματος δυνάμεθα νὰ συμ-
περάνωμεν μετὰ βεβαιότητος τινος περὶ τῆς γενομένης τραύ-
σεως τῆς καρδίας. Ἀλλ' ὅταν ἐξ ἑτέρου μέρους ἔχομεν ἱκανὰ
παραδείγματα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσι τὴν ἴασιν τραυμάτων
τοῦ στήθους βαρυτάτων καὶ τοιούτων, ὥστε δυσκόλως δύνα-
ται τις νὰ ἀμφιβάλλῃ καὶ περὶ τῆς γενομένης τραύσεως τῆς
καρδίας, δὲν δυνάμεθα βέβαια ποτὲ νὰ πληροπορηθῶμεν ἱκα-
νῶς περὶ τῆς ἐνούσης τραύσεως τῆς καρδίας, ἢ περὶ τοῦ τραύ-
μα καὶ τοῦ μεγέθους τῆς τραύσεως, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμε-
θα νὰ αὐτοπτησώμεν καὶ πληροπορούμεθα περὶ ταύτης μό-
νον ἀπὸ τὰς μετὰ θάνατον ανατομικῶς διεκτιμώμενας οὐλὰς
καὶ τοιαῦται οὐκαὶ ἰαθόντων διαμπερῶν τραυμάτων τοῦ θώ-
ρακος εὐρέθησαν τῷ ὄντι ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν ἀνθρώπων

αίτινες απέθανον μετά κίρην από άλλας νόσους· ερέθησαν δὲ πολλάκις καὶ σώματα ἀλλότρια ἐντὸς τῶν κοιλοτήτων τῆς καρδίας, τὰ ὅποια εἰσῆλθον ἐξωθεν. Περιέργον δὲ εἶναι ὅ,τι μᾶς διηγείται ὁ Μανδάλης (1), περὶ παιδὸς αἰθίοπος, ὃς τις ἔζησεν ἔτι μῆνας δύο καὶ ἡμέρας ἕξ, ἀφ' οὗ ἐπληρώθη μὲν χόνδρους μολύβδου, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὸν νεκρὸν εὑρέθησαν τρεῖς μὲν εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς καρδίας, δύο δὲ εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς· ἐκτὸς δὲ τούτου εὑρέθη καὶ ἡ καρδία κακῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διακειμένη, καὶ ὁ πνεύμων τοιουτοτρόπως φλογωμένος καὶ ἐφθαρμένος, ὥστε ὁ θάνατος φαίνεται ὅτι προήλθε μᾶλλον ἀπὸ τούτου· ὁδὲ Λατοῦρος (2), διηγείται περὶ στρατιώτου, ὃς ἔζησεν ἕξ ἔτη ἀκόμη ἐξ οὗ ἐπληρώθη τὸ εἶθός με πυροβόλον ὄπλον, καὶ εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοῦ εὑρέθη τὰ βόλια ἐμπεπαρμένον εἰς τὴν οὐσίαν τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας πρὸς τὸ ὀξύτερον μέρος. Μικρὰ διαμπερῆ διὰ νύξους γενόμενα τραύματα τῆς καρδίας λαμβάνονται χωρὶς βλάβης, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν βολονόστιν (accupunctur), τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη εἰς τὴν χολέραν ὁ Σεαρκὴς, καὶ ὡς ἐγὼ αὐτὸς ἐπληροφορήθη περὶ τούτου ἀπὸ πειράματα εἰς ζῶον γενόμενα. Εἰς καρδίαν ζώων φονευθέντων εἰς τὸ κυνήγιον εὑρέθησαν πολλάκις οὐλαὶ πριτέρων τραυμάτων, καὶ κατὰ τὸν Ἀλθρον (3) εὑρίσκονται πολλάκις τραύματα καὶ ἀλλότρια σώματα εἰς τὰς καρδίας τῶν οἰκείων ζώων. Πολύτακις εὑρίσκωμεν βελόναις, αἷτινες διατρύπησαι τὴν κοιλίαν τῆς καρδίας μένουσιν ἐντὸς αὐτῆς πλέουσαι, ὁμοίως,

(1) Froberg's Notizen 1830. No. 564.)

(2) Histoire philos. emedic. decausus essentielles epochales des hemorrhagies. T. I. 75.—Dupuytrou n. n. o. s. 526.)

(3) Clarus' s und Rradius' s Beitrage zur pract. Heilkunde Bd. I. S. 393.)

καρδία, καρφοβελόναις, καὶ βελόναις, μὲ τὰς ὑποίας πλέουσαι, αἱ ὅποια διατρύπησαι ἐπικαρδίως τὴν καρδίαν καὶ μένουσιν εἰς αὐτὴν προσηλωμένοι ἐν εἶδει δοκοῦ. Περιέχονται δὲ αὐταὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ κυτταρώδους μόλις ὑμενώδους εἰλημα, ἕξ οὗ ἀποτελεῖται συριγγώδης ὄχετος, καὶ σπανίως ἀπὸ ἀληθῶς πυκνῆς μέρης. Αἱ καρδία δὲ εἰς ὅσας εὑρίσκονται ἀλλότρια σώματα, εἶναι πάντοτε ὑπέρτροφον· πρᾶγμα, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι μὲν τὸσον σύνθετος, ἀλλὰ δὲν ἔχει καὶ κανένα κακὸν σύμπτωμα συνοδεῦον.

Ὅταν λοιπὸν ἐκ τούτων φαίνεται, ὅτι εἶναι δυνατόν ὄχι μόνον τὰ κατ' ἐπιτολήν τῆς καρδίας, ἀλλὰ καὶ τὰ διαμπερῆ αὐτῆς τραύματα νὰ ἰαθῶσι, ζητεῖται τώρα τί πρέπει νὰ πράξωμεν, ὅταν ἐξ εἰσασίας νομίζωμεν, ὅτι ἐτρώθη ἡ καρδία. Πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς εἶναι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ ἐπιποματώσωμεν τὰ τραύματα τῆς καρδίας· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς ἐπίτευξιν τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν ἀπ' εὐθείας βοήθειαν, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀγωγὴν πλαγίαν, ἢ προφυλακτικὴν, τοῦτέστι ν' ἀφίσωμεν τὴν ἴσιν αὐτῶν εἰς τὴν λαμπρικὴν δυνάμιν τῆς φύσεως, προσπαθοῦντες κατὰ πάντα τρόπον ν' ἀφαιρῶμεν πᾶν ὅ,τι δύναται ἐξωθεν ἢ ἐσωθεν νὰ τὴν ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὸ ἔργον τῆς ἰάσεως. Τὸ καθ' αὐτὸ ὅμως ἐμποδίων εἶναι εἰς αὐτὴν τῆς καρδίας τὴν φύσιν, ἢ γοῦν εἰς τὴν ἀδιάκοπὸν τῆς ἐνέργειαν, ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν δίδει εἰς αὐτὴν τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τὴν ἴσιν ἡσυχίαν, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐξωθεῖ μὲ βίαν τινὰ τὸ αἷμα διὰ τοῦ γενομένου σχάσματος, πρᾶγμα, τὸ ὅποσον ἐμποδίζει πολὺ τὴν ἔμφραξιν αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἀφ' ἐνὸς μέρους μὲν ὑπάρχῃ διαφορὰ τῆς μειώδους δυνάμεως τῶν κόλπων τῆς καρδίας πρὸς τὴν τῶν κοιλιῶν τῆς οὔτως, ὥστε ἡ συστολὴ τῶν κόλπων εἶναι ἀδυνατώτερα, ἐπομένως καὶ ἡ ἐξώθησις τοῦ αἵματος διὰ τοῦ σχάσματος ἀνισχυροτέρα παρὰ τὴν τῆς

κοιλίων, ἢ διαφορὰ αὐτῆ τροποποιεῖται ἄμωσ ἐφ' ἑτέρου μέρους· πάλιν διὰ τῆς παχυτέρας καὶ συνεκτικωτέρας σαρκὸς των. Ὅθεν εἰς ἴσασιν τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας πρέπει πρώτον πάντων νὰ φροντίζωμεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας καὶ τὸν διωσμὸν τοῦ αἵματος· ἐνεργοῦμεν δὲ ταῦτο διὰ τῆς μεγίστης ἡσυχίας τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀρρώστου, καὶ διὰ τῆς λεπτοτάτης αὐτοῦ διαίτης. Εἰς τὰ τραύματα ταῦτα ἐκικρατεῖ πρὸ πάντων ἰσχυρὸς καὶ πάντοτε ἡ ψυχικὴ ταραχὴ, τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια εἶναι ἐπιβλαβεστέρα, καὶ αὐτῆς ἡ ἀφαίρεσις δυσκολωτέρα, ἐπειδὴ ἡ ἀθημονία καὶ ὁ φόβος ἐδρεύουσι κυρίως εἰς τὴν καρδίαν ὅθεν ἡ ἀθημονία αὐτῆ καὶ τὰ συμπτώματα τοῦ κινδύνου τῆς πνιγμονῆς δὲν εἶναι πάντοτε ἕνα τῆς ἐκρύσεως τοῦ αἵματος.

Δὲν συναινῶμεν ὁμῶς πάντως καὶ τὰς φλεβοτομίας οὐδὲ τὴν συγχὴν ἀνοίξιν τοῦ τραύματος εἰς ἔκρυσιν τοῦ αἵματος, ὡς ἔπραξεν ἡ Δυπυιτρῖνος πρὸς ἀποφυγὴν αἰφνιδίου πνιγμονῆς ἀνοίγων πᾶσαν δευτέραν ὥραν τὸ τραῦμα, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὁ ἀσὺξ Πιέρρὺς, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη αἱμορραγία διήρκεσεν ἕως εἰς τὸν θάνατον, ὅστις ἐπῆλθε μετὰ ἑπτὰ ὡρὰς παράλευσιν. Διότι διὰ τῆς ἀνοίξεως ταύτης τοῦ τραύματος ἠῤῥα μόνον τὴν αἱμορραγίαν ὁ Δυπυιτρῖνος, ἐπειδὴ μὲ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ ἐκχυθέντος εἰς τὸν θώρακα αἵματος ἐγγυμίζετο ὁ κενὸς ἀπ' αὐτὸ γενόμενος τόπος τοῦ στήθους καὶ πάλιν ὑπὸ νέαν ἔκρυσιν. Τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ ἰδικοῦ μου τραυματίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἔκρυσις τοῦ αἵματος εἰς τὸ στήθος δὲν ἦτο βέβαια οὔτε βραδυτέρα οὔτε μικροτέρα, ἀπέδειξεν, ὅτι δύναται νὰ εἶναι ἡ μία κοιλότης τοῦ θώρακος γεμάτη ἀπὸ αἵμα, χωρὶς νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ αἰφνιδίως πνιγμονή. Ἡ ἔκρυσις ὁμῶς τοῦ αἵματος ἀπὸ τὴν καρδίαν δὲν παύει ἕως ἂν ἡ κοιλωνοῦσα μὲ τὸ τραῦμα αὐτῆς κοιλότης τοῦ θώρακος δὲν γε-

μίσῃ ἀπὸ αἵμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἔπειτα προφυλάσσεται ἡ περαιτέρω αἱμορραγία.

Εἶναι λοιπὸν ἐναντίον πάσης εὐλόγου θεωρίας καὶ πείρας νὰ θέλωμεν, ὅποσον δήποτε λόγον καὶ ἂν ἔχωμεν, νὰ ἐλαττώσωμεν εὐθύς ἀπὸ τὸ στήθος τὴν ποσότητα τοῦ ἐκχυθέντος εἰς αὐτὸ αἵματος, ἐπειδὴ διὰ τῆς κενώσεως ταύτης, καθ' ἑσας ἢ δὴ ἀναφέρωμεν παρατηρήσεις, ἐπιταχύνωμεν μόνον τὸν δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ ἀκόμη θάνατον. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Δυπυιτρῖνος ἐναντίον τῆς ἄνω βρῆθείσης ἀγωγῆς του παραγγέλει, πρῶτον ἔργον τοῦ χειρουργοῦ εἰς τὰ τραύματα τῆς καρδίας ἔστω νὰ ἐπιπωματίσῃ μὲ προσοχὴν τὸ ἐκτὸς στόμιον τοῦ τραύματος τοῦ στήθους, καὶ, ἀφοῦ μὲ τὴν προσήκουσαν ἡσυχίαν καὶ δικαίαν καταβολήν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν ἐντὸς τοῦ στήθους γινομένην αἱμορραγίαν, νὰ ἐπιχειρήσῃ ὅσον δύναται ὑσταρότερα τὴν κένωσιν τοῦ ἐκχυθέντος εἰς τὸ στήθος αἵματος. Περὶ δὲ τῆς φλεβοτομίας, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων παραγγέλουσι νὰ πράττωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεραπείας, καὶ νὰ τὴν ἐπαναλαμβάνωμεν ὡσάκις τὸ ἐγκρίνει ἡ φρόνησις, δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν, εἴμῃ ὅτι ἡ φρόνησις ἀπαιτεῖ νὰ κρίνωμεν ἂν ἐν γένει πρέπει νὰ φλεβοτομῶμεν. Διότι ἡ φλεβοτομία δὲν χρησιμεύει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἐπειδὴ δύναται, ὅπου ἡ ἔκρυσις καὶ στέρησις τοῦ αἵματος εἶναι μεγάλη, καθὼς ἦτο καὶ εἰς τὸν ἰδικόν μου τραυματίαν, νὰ ἐπιταχύνῃ μόνον τὸν θάνατον διὰ τῆς πανταλοῦς διακένώσεως. Ὅτι δὲ εἶπον περὶ τῆς ἐπιπωματίσεως τοῦ τραύματος τῆς καρδίας διὰ θρομβώσεως τοῦ αἵματος, εἶναι καθαρὰ ὄνειροπολία καὶ ἀδίκημα μέγα πρὸς τὴν ζωὴν. Διότι τὸ αἷμα διὰ τῆς διαφορῆσεως τοῦ ὀρθοῦ του στερεῖται μὲν τὴν ὑγρότητά του καὶ συνάγεται εἰς πηκτὸν τι σῶμα, ἀλλὰ τὸ σῶμα ταῦτο συνέρχεται διὰ τῆς ζωῆς πλαστικῆς

δύναμειος τῆς ἰνώδους οὐσίας του εἰς ὀργανικὴν σύμφυτον, ἢ ὅποια δὲν ἔχει τὴν κοινὴν μὲ τὴν νεκρὰν ἐκείνην συμπύκνιν, τὴν ὅποιαν εὐρίσκουμεν εἰς τὰ νεκρὰ σώματα. Τὰ τραύματα τῆς καρδίας συνουλοῦνται διὰ πλαστικῆς διιδρώσεως ὡς καὶ τῶν ἄλλων μορίων τὰ τραύματα· τὰ ἴχνη ὕμωι τοῦ ἀναχώματος· ἐξαλείφονται εἰς τὸ ἠλλαιωμένον καὶ πεπικνωμένον ὕφασμα τῶν ὕμένων, μὲ τοὺς ὁποίους τὸ ἀνάχωμα συνείχετο τελευταίον, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ πειράματα, τὰ ὅποια ἔκαμεν ὁ Β. Βερθελεμύς (1) καὶ Γραίφης (2) εἰς ἵππους καὶ κύναι, εἰς τοὺς ὁποίους διακόψαντες οὗτοι τὰς μέσοπλευρίους ἀρτηρίας ἐπέφερον αἰμορραγίαν ἐντὸς τοῦ στήθους, ἀπὸ τὴν ὅποιαν τὰ ζῶα διὰ τῆς ἐπιπωματίσεως τοῦ ἐκτὸς στομίου τοῦ τραύματος τῶν, ἰάθησαν κατ' ὀλίγον καὶ χωρὶς νὰ πάθωσι τί. Εἰς τὴν μετὰ καιρὸν γενομένην ἀνατομὴν τῶν ζῶων εὐρέθη εἰς μὲν τοῦ Βερθελεμῦ μικρὸς μόνον θρόμβος αἵματος, εἰς δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲ ἴχνη. Τὸ αἷμα ὅμως ὅταν μὲν ἐκχυθῆ εἰς ἐντοσθίους κατὰ φύσιν κοιλότητας ὀρθωδῶν ὕμένων μένει πολλὸν χρόνον ὑγρὸν ἐξ αἰτίας τῆς μικρᾶς διαφορήσεως, ὅταν δὲ εἰς τὸν κοτταρῶδη ὕμένα ἀφίνει εὐθὺς τὸ ὑγρὸν αὐτοῦ, τὸ ὅποιον διαφορεῖται ταχέως, καὶ μένουσι μόνον τὰ στερεὰ αὐτοῦ μέρη, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐκχεόμενον εἰς θύλακας ἀπὸ ὀρθώδεις ὕμνας συνισταμένους μένει περισσότερον μὲν καιρὸν ρευστὸν, ὅταν οὗτοι βλαφθῶσι ὀλίγον, ὀλιγώτερον δὲ, ὅταν βλαφθῶσι πολλὸν, καὶ διὰ τῆς μεγαλειτέρας βλάβης δοθῆ μεγαλειτέρος τόπος διαφορήσεως. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον εὐρίσκειται καὶ εἰς τὰς πεκαλωμέναις αἱματοκλήσας αἷμα ρευστὸν καὶ παχύ, προσῶμιον μὲ τὸ θρομβωμένον αἷμα· πρᾶγμα, τὸ ὅποιον

(1) Schmidt's Jahrb. Bd. xv. S. 271.

(2) Dupuytren über Verletzungen u. s. v. im aubang. S. 246.

ἰπαρτηρήθη μὲν πολλάκις, ἀλλ' ἔμεινεν ἀνεξήγητον. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον αἷμα, τὸ ὅποιον ἐκχεῖται εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ σώματος μέρη, καὶ χάνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν ὄρθον του παχύνεται, ἀδίμως λέγεται θρόμβος εἰς σῶμα ζῶν εὐρισκόμενον. Θρόμβωσις γίνεται μόνον ἐκτὸς τοῦ σώματος, ἢ ἐντὸς τοῦ νεκροῦ σώματος, καθὼς καὶ οἱ θρόμβοι τοῦ αἵματος καὶ τὰ ἰνώδη συμπιέγματα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐντὸς τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων, καὶ μάλιστα εἰς τὴν καρδίαν, καὶ τὰ ὅποια πολλάκις μνημονεύονται ὡς πολυπόδη σώματα γεννώμενα ζῶντος ἐτι τοῦ σώματος, δὲν εἶναι εἰμὴ γεννήματα τοῦ θανάτου. Θέλομεν δὲ ἴσως ἀμφιβάλλει μόνον τοῦ πρέπει νὰ κατατάξωμεν τὰ ἰνώδη εἰσεῖνα καὶ κατὰ τὰς διαφύσεις τῶν βρογχίων συμμορφούμενα συμπιέγματα, τὰ ὅποια βλέπομεν πολλάκις, ὅτι ἀναπτύσσονται μετὰ προηγουμένην αἰμόπτυσιν, καὶ εἶναι μορφώματα χρονιωτέρας διαμονῆς τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν βρογχίων, καὶ ταῦτα πρὸς διάκρισιν ὁμοίων πλασμάτων, εἰς τὰ ὅποια ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν νεωστὶ ὁ Κ. Κάσπηρος διὰ τῆς περιέργου διατριβῆς του «περὶ ἀναπτύσεως ὕμενωδῶν συμπιγμάτων χωρὶς ὕμενογόνον» κινάγγων» κοινοποιηθείσης εἰς τὸ ἑβδομαδιαίον αὐτοῦ σύγγραμμα ἐν ἔτει 1836, ἀρ. 1. Τοῦλάχιστον δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι εἰς τὴν διάπλασιν αὐτῶν συντείνουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους ἡ ἀναρρόφησις ἐκ μέρους τῶν ἐπιφανειῶν τῶν βρογχίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἔκκρισις καὶ διαπνοὴ τοῦ ὄρθου πρὸς τὰ ἔξω. Ἀλλοιοῦται δὲ οὕτως, ὅχι μόνον τὸ ἐκχεόμενον ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα αἷμα, ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς αὐτὰ μένον καὶ μὴ κυκλοφορούμενον πλέον, ἐξ οὗ ἀξηγεῖται καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἐξ αἵματος γινομένου ἐμβόλου εἰς τὰ ἀνευρύσματα καὶ εἰς τὰ διατερούμενα ἀγγεῖα. Διότι, ἐπειδὴ τὸ αἷμα, τὸ ὅποιον ἀπὸ τὴν διάθεσιν τοῦ ἀγγείου μέχρι τῆς πλησιεστάτης διαφύσεως

του, ἴσχυται καὶ δὲν κυκλοφορεῖται πλέον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀλλοιωθῇ ὡς καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκχέεται ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα, ἤγουν πρέπει διὰ τῆς διαφορητικῆς δυνάμεως τῶν ἀγγείων, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ γενόμενον μετὰ βλάβης τοῦ ἐντὸς ὑμέ-
νος τοῦ ἀγγείου ἀνεύροσμα, νὰ διαφορηθῇ κατ' ὀλίγον ὁ ὄρθος, καὶ οὕτω νὰ γείνη τίλος αἱματώδης ἔμβολον. Ἐνταῦθα ἀνά-
γεται καὶ ἡ πύκνωσις τοῦ αἵματος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν πυλῶν, καὶ ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ τὴν βραδείαν εἰς ταῦτα κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ ἀπὸ τὴν ἔμφραξιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἔκχυσις αἵματος εἰς τὸ στήθος αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι κινδυνώδης, καὶ τὸ αἷμα μένει πολὺν καιρὸν ῥευστὸν, δὲν πρέπει νὰ βιαζόμεθα μὲ τὴν κένωσίν της, ἐὰν αὕτη φαίνεται ἀναγκαῖα, διότι, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, δὲν δυνάμε-
θα νὰ ἡξερύωμεν εἰς μεγάλαν μάλιστα βλάβαν, ἂν δὲν γεμίση καὶ πάλιν εὐθὺς ὁ κενὸς γενόμενος τόπος μὲ ἄλλο ἐκ νέου ἐκχέο-
μενον αἷμα· ὥστε οὕτως ἀπόλλυται εἰς μάτην καὶ χωρὶς ἀνά-
γκην τὸ κυκλοφορούμενον αἷμα. Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας δώσωμεν καιρὸν εἰς τὰ διαιρεθέντα ἀγγεῖα νὰ φράξωσι διὰ συμφύσεως ἢ διὰ πυνώσεως τοῦ αἵματος, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν κεί-
νενα κίνδυνοι αἱμορραγίας ἀπὸ τὴν παρακέντησιν καὶ ἔντε-
χον κένωσιν τοῦ ἐκχυθέντος ἤδη αἵματος. Ὅταν ὅμως ἡ ἐ-
σωτερικὴ αἱμορραγία δὲν εἶναι μεγάλη, εἶναι κάλλιον κατὰ τὰς προηγουμένης παρατηρήσεις νὰ μὴ παρακεντῶμεν, ἀλλὰ ν' ἀφίνωμεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς φύσεως τὴν διαφόρησιν τοῦ αἵματος· ὅσοντιθλιμμένος πνεύμων ἀρχίζει νὰ ἐκτείνεται κατ' ὀλίγον, καὶ καθ' ὅσον προχωρεῖ ἡ διαφόρησις τοῦ ἐκχυ-
θέντος αἵματος· ὥστε οὕτως ἐξαλείφεται καὶ πᾶσα βλάβη τῆς ἀνοπνοῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος.

Τὸ ἐκχέομενον λοιπὸν εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος αἷμα ἐξα-
λείφεται κατ' ὀλίγον ὅλον πλὴν μικροῦ τινος μέρους, τὸ ἐ-

ποῖον εἶναι τὸ ἰνώδες αὐτοῦ μέρος, καὶ τὸ ὁποῖον ἐναποτιθέ-
μενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑπεζωκῆτος ὑμένος δύναται εἰς
καλὴν περίπτωσιν νὰ ἐπιφέρῃ σύμφυσιν τῶν μερίων, ὡς ἐπα-
ρατηρήθη καὶ ἀλλαγῶν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πεπαλαιωμένην
αἱματοκλίαν (1). Νὰ ὑποθέσωμεν ὅμως ἰδιάζουσαν τινα αὐ-
τοῦ δρᾶσιν, διὰ τῆς ὑποίας δύναται νὰ γεννηθῇ φλεγμονή,
δὲν ἔχομεν κανένα λόγον ἀποχρῶντα. Σύμφυσις δὲ τῶν πνευ-
μόνων μὲ τὸν ὑπεζωκῆτα ὑμένα δύναται νὰ γείνη καὶ χωρὶς
βλάβην τῆς ἀναπνοῆς· ἐκτὸς τούτου πολλότατα παραδείγ-
ματα ἐμπυημάτων, τὰ ὁποῖα ἰάθησαν μετὰ καιρὸν πολὺν,
ἀφ' οὗ ἔγινεν ἔκχυσις, καὶ ἔκχυσις ἐνίοτε ἰχωρώδους ὕλης,
μᾶς διδάσκουσιν, ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν τῶσον πολὺν
ἀπὸ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος.

Μεγάλη δὲ ἀμφιβολία εἶναι καὶ διὰ τὴν ἐγγείρησιν τῆς
παρακέντησεως τοῦ θώρακος ἕνεκα τοῦ κινδύνου, ὅστις δύ-
ναται νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὸν ἀέρα, ὅστις εἰσέρχεται εἰς τὸν θώ-
ρακα ἐν καιρῷ ταύτης· καὶ ἡ νεωστὶ γενομένη συζήτη-
σις ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐν Παρισίαις ἰατρικῆς ἀταιρείας εἰς
τὴν ἐρώτησιν τοῦ Κρουβιλιέρου « ἂν ἡ πολλακίς γινομένη
παρακέντησις τοῦ θώρακος, καὶ κατ' ἐπανάληψιν κένωσις τοῦ
ὕγρου, ἢ ἂν ἡ διὰ μιᾶς παρακέντησεως γινομένη κένωσις
ὅλου τοῦ ὕγρου, εἶναι ἡ καλλιτέρα χειρουργικὴ μέθοδος εἰς
ἔκασιν τῶν ἐμπυημάτων; » ἐδείξεν πόσον ἀλλαγνῶμονοῦσι περὶ
τοῦ πράγματος τούτου οἱ πρῶτισται τῶν ἰατρῶν, ἀπὸ τού-
το ὁποῖους οἱ μὲν δὴξάουσι, ὅτι ὁ εἰσερχόμενος ἀὴρ εἰς τὸν
θώρακα εἶναι βλαβερός, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους διὰ τὴν δρᾶσιν
αὐτοῦ πρὸς τὰ πεπονθόνα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μέρος,
ἐξ ἑτέρου δὲ διὰ τὴν φύσιν, ἣτις γίνεται ἐξ αἰτίας τοῦ εἰς
τὸ ἐκχυθὲν ὕγρον· οἱ δὲ λέγουσιν ἐξ ἐναντίας, ὅτι ὄχι μόνον

(1) Vidal de Cassis, Presse médicale, N. 41, 1837.

δεν είναι βλαβερὸς, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἀνγκαίος διὰ τὰ κα-
ταλάβῃ τὸν κενὸν γενόμενον τοῦτον τοῦ θώρακος· καὶ διὰ τοῦ-
το οἱ μὲν τελευταῖοι παραγγέλλουσι τὴν κατ' ὀλίγον καὶ κατ'
ἐπανάληψιν γινομένην κένωσιν τοῦ ὑγροῦ, οἱ δὲ πρῶτοι θέ-
λουσι τὴν ἐκ μιᾶς μόνον κένωσίν του.

Δὲν δύναμεθα ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ εἰσπράξιμος
ἀήρ εἶναι ἀβλαβής· εἶναι δὲ βλαβερὸς ὅχι τόσον διὰ τὴν ἀπ'
εὐθείας γινομένην δρασίν, ὅσον διὰ τὴν διάλυσιν καὶ φθορὰν
τοῦ ὑγροῦ, ἢ ὅποια ταχύνεται δι' αὐτοῦ· καὶ ἡ τοιαύτη φθο-
ρὰ γίνεται ὅχι μόνον εἰς τὸ φλεγμονώδες διήθημα καὶ ἐμ-
πύημα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐκχεόμενον ἀγνὸν αἷμα. Ἀλλ' ἐπει-
δὴ εἶναι δύσκολον, ὅταν τὸ ἀνάχυμα εἶναι πολὺ, νὰ κενώ-
σωμεν τοῦτο ἐκ μιᾶς, εἶναι βέβαια ὅχι μικροῦ λόγου ἄξιον
νὰ φροντίζωμεν, ὅταν πράττωμεν τὴν κένωσιν, νὰ μὴ κατέχε-
ται ὁ κενὸς ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ γενόμενος τόπος ἀπὸ εἰσπράξιμου
ἀέρος, ἀλλ' ἀπὸ τὸν κατ' ὀλίγον διατεινόμενον πνεύμονα. Ἡ διά-
τασις ὅμως τοῦ πνεύμονος ἕως ἂν οὗτος ἀναλάβῃ τὸ κατὰ
φύσιν μέγεθός του, δύναται νὰ γείνη μόνον κατ' ὀλίγον ἐξ αἰ-
τίας τῆς βλάβης, τὴν ὅποιαν καθαινεῖ ἢ ἐνέργειά του καὶ μά-
λιστα ὅταν τύχῃ τὸ νόσημα χρόνιον. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ κέν-
ωσις τοῦ ὑγροῦ δύναται νὰ γείνη μόνον κατ' ἐπανάληψιν καὶ
ἐκπνεύσιμὴν τῶν κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὸν διατεινόμενον
πνεύμονα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἰατρῆσα δύο ἀρρώστους
πάσχοντας ἀπὸ ἐμπύημα τῆς ἀριστερᾶς κοιλότητος τοῦ θώ-
ρακος, εἰς τὸν ὅποιον καὶ εἰς τοὺς δύο ἀρρώστους εἶχε γίνει
ἔξωθεν ὄγκος κλυδαίων, χωρὶς νὰ πράξω ἄλλο τι εἰμὴ, διασ-
χάσας τὸν ὄγκον μὲ τὸ φλεβοτόμιον, νὰ ἐπιθέσω εἰς τὴν ἀρχὴν
μὲν καταπλάσματα, ἔπειτα δὲ κηρωτὴν ἀλοιφήν, καὶ ν' ἀφίσω
τὴν ἴασιν εἰς τὴν φύσιν, ἢ ὅποια διὰ τῆς κατ' ὀλίγον καὶ μῆνας
πελλοῦς γινομένης ἐκκρίσεως πύου ἀγαθοῦ καὶ παχέως ἐξετέ-
λεσε ταύτην ἐντελῶς.

I. O.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 18. ἰουνίου. .τ ε, ὁ Κύρ.
Βορύ—Σαιν—Βινσάντ (M. Bory—De saint—Vincent)
ἐπρόσφερον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν
ἓνα τόμον εἰς φύλλον μὲ τὴν ἐπιγραφήν, *Nouveau Floris de
Peloponnese et des Cyclades* (Nouvelle Flore du
Peloponnese et des Cyclades. Paris, 1838).

— Ὁ ἐν Παρισίοις φαρμακοποιὸς Βουχαρδάτος (Bou-
hardat) ἔδειξεν εἰς τὴν αὐτὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν
ὑγρον τεσσαύρων λιτρῶν σακχάρους κατασκευασμένου ἐκ τοῦ
οὔρου νέου τινὸς πάσχοντος ὑπὸ διαβήτου. Πρὸς τοῦτο καθυ-
πέβαλε καὶ ὑπόμνημα χειρόγραφον.

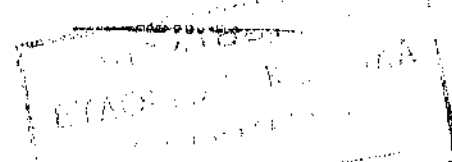
— Εἰς τὴν νῆσον Μελίτην θέλει ἐκδίδεσθαι ἱατρικὸν πε-
ριοδικὸν σύγγραμμα μὲ τὴν ἐπιγραφήν ἢ *Melitense*
(Arc Melitense). Τὸ σύγγραμμα τοῦτο θέλει ἐμπεριέ-
χει ὄλους τοὺς κλάδους τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, καὶ θέλει
ἐκδίδεσθαι εἰς τὴν ἰταλικὴν διάλεκτον κατ' ἕκαστον μῆνα εἰς
τέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα. Ὁ διευθύνων τὴν ἐκδοσιν αὐ-
τοῦ, εἶναι εἰς τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν ὁ Κύριος Σηριᾶς.

— Πρὸ ὀλίγου ἐξεδόθη *Néon* καὶ ἐτελὲς ἐγχειρίδιον
τῆς *ἈΚΡΟΑΣΕΩΣ* καὶ *ΕΠΙΚΡΟΥΣΕΩΣ*, ἢ ἐφαρμογὴ
τῆς ἀκουστικῆς εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν ἀσθενειῶν, συνταχ-
θὲν μὲν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ΡΑΤΣΙΜΠΟΥΡΕΚΟΥ, ἐξεληγγι-
σθὲν δὲ καὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐκδοθὲν ὑπὸ ΛΑΕΞΑΝΔΡΟΥ
Μ. ΒΛΑΣΤΟΥ ἱατροῦ Χίου. Πρασιτέθη καὶ εἰς χαλκογρα-
φικὸς Πίναξ. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, 1838. 8.

Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις
κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον 1838.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐξηκολούθησαν διὰ βίαιαι γαστρικαὶ, μάλιστα τῶν
παιδίων, ἀπέθανον ὅμως ὀλιγώτερη ἐξ αὐτῶν. Ἐπάθησαν καὶ δυσουτερίαι
καὶ διαλείποντες πυρετοί· ἐν γένει ὅμως κηθένισον ὀλίγοι ἄνθρωποι καὶ ἀπέ-
θανον ὀλιγώτατοι.

K. B.

ΠΙΝΑΞ ΤΗΣ Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

	Σελ.
Σκέψεις τινες περί πανώλους παρὰ τοῦ ἱατροῦ Κωνστ. Καραθεοδωρῆ.	3.
Ἀνάλυσις τῆς διατριβῆς τοῦ Σοφ. Οἰκουμένου περί τῆς γενικῆς παθολογίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων . . .	15.
Περὶ τοῦ κατὰ τὴν Καισαριανὴν ἢ Κύλλου Πήραν ὕδατος ἐπιστολῆ.	18.
Περὶ τῆς φυματώδους μηνιγγίτιδος τῶν παιδίων. . .	20.
Περὶ σημεῖαίς τῶν σημεῖων τῆς ἐξω βινός.	24.
Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις γενόμεναι κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον εἰς τὰς Ἀθήνας.	30.
Παθολογικαὶ καὶ νασολογικαὶ παρατηρήσεις κατὰ τὸν Ἰούνιον εἰς τὰς Ἀθήνας.	32.
Θεραπεία ἀρθριτικοῦ πόνου διὰ τῆς Νάρκης.	33.
Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον.	35.
Περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου χημικῶς θεωρουμένου. .	39.
Συνέχεια τοῦ περὶ τῆς φυματώδους μηνιγγίτιδος ἀρθ.	42.
Συνέχεια τοῦ περὶ τῶν σημεῖων τῆς ἐξω βινός ἀρθρου.	45.
Ὅτι ἡ περιοδικὴ κεφαλαλγία καὶ ἐντεραλγία εἶναι ἐπικίνδυνος.	55.
Εἰδήσεις ἐσωτερικαὶ καὶ ἐξωτερικαί.	60.
Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον.	62.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον.	64.
Πρόγραμμα τῶν παραδοθησομένων μαθημάτων εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου.	64.
Ἱατρικαὶ τινες ἱστορίαι, παρὰ τοῦ Ἀ λ ε ξ. Μ. Β λ α σ οῦ.	65.

ΠΙΝΑΞ.

	Σελ.
Θεραπεία ἐκτέρου διὰ τοῦ ἐλατηρίου, παρὰ τοῦ Σοφοκλ. Οἰκονόμου.	73.
Περὶ ἀλατώδους τινὸς πηγῆς εἰς τὴν νῆσον Πάρον. . .	77.
Περὶ ταρχείας ἀνθρωπίνων νεφρῶν.	78.
Σπάνια ἐμπλήσις τῆς οὐροδόχου κύστεως.	80.
Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ περὶ διακλιπούσης κεφαλαλγίας καὶ ἐντεραλγίας ἀρθρου.	82.
Ἀπόπτασμα ἱατρικῶν ἐφημερίδων. (Τυφοειδῆς πυρετὸς εἰς 78 ἐτῶν γυναῖκα. Νιτρικὸς ἀργυρος εἰς τοὺς τυφοειδεῖς πυρετοὺς. Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα πλέγμα. Διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας τοῦ αἵματος. Δηλητήρια. Ἰώδους βάρμα εἰς ὑδροκήλιας. Χλωρὸν αἴριον εἰς ὑδροκήλιας. Μέσον τοῦ νᾶ εὕρισκῃ τις τὸ πύον μέσα εἰς τὸ αἷμα. Ἐρυσιθεώδης βρίζα).	89.
Διάφοροι εἰδήσεις.	94.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις εἰς Ἀθήνας.	95.
Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις εἰς Ἀθήνας. Πίναξ.	95.
Συνέχεια καὶ τέλος τῶν ἱατρικῶν ἱστοριῶν τοῦ Κυρ. Α. Μ. Β λ α σ τ οῦ.	97.
Νόσος αἰμορροαγικὴ τοῦ Βερλγχοφίου, παρὰ τοῦ Κυρ. Αινδερέυερ.	104.
Περὶ τοῦ αἰκζίου τοῦ Θεοφράστου ὑπόμνημα τοῦ Κυρ. Ἰ. Βούρου.	111.
Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἰνδικοῦ εἰς τὴν ἐπιληψίαν καὶ εἰς ἄλλας σπασμωδικὰς νόσους.	114.
Μέθοδος τοῦ ἀνακαλύπτειν εἰς τὸ αἷμα εὕρισκόμενον πύον.	117.
Περὶ τῆς ἐξωθεν χρήσεως τοῦ σωσικρέατος εἰς τὰ κοινὰ δυνάματα.	119.

ΠΙΝΑΞ.

Αποσπάσματα ιατρικῶν ἐφημερίδων. (Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ στυτοδεψίου εἰς τὰ ἐμβρυα ὑψάσματα Σελ. 126—Μικροσκοπικαὶ ἔρευναι περὶ τῶν κοιλίδων τῶν λευκῶν φορεμάτων. Σελ. 127—Περὶ τοῦ ἰνδικοῦ εἰς τὴν ἐπιληψίαν. Σελ. 128.)	Σελ.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις.	128.
Πίναξ τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.	
Περὶ τῆς δηλητηρίου δυνάμεως τοῦ λευκοῦ Χαμαιλέοντος. Παρατηρήσεις τοῦ Κυρ. Ἰ. Βούρου.	129.
Περὶ τῆς προφυλακτικῆς δυνάμεως τῆς εὐθαλείας εἰς τὴν φοινικίδα.	238.
Περὶ τῆς συγκοπῆς συντελοῦσας εἰς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῶν ἐγγειρήσεων πόνων.	140.
Θεραπεία τῆς βρογχικῆς δι' ἐπιδόσεως τῶν ἀνω ἀρθριῶν τοῦ θυροειδοῦς ἀδένος.	141.
Περὶ ἐνέσεως τοῦ διαλελυμένου καυστικοῦ λίθου εἰς ὑδρακθλας.	142.
Περὶ ἐνεργείας τῆς κνίδος.	144.
Ἐκούσιος ἐνταφιασμός ἀνευ βλάβης Ἰνδοῦ τινος.	149.
Πειράματα εἰς τὴν δισχιδῆ βόχιν.	150.
Βλαβεραὶ δράσεις τοῦ χοιρείου κρέατος.	152.
Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς μαιευτικῆς εἰς τὰς Ἰνδίας.	154.
Ἀπόστημα εἰς τὸν γυναικεῖον κολεόν θεωρηθὲν ὡς κολεοκῆλη.	158.
Ἐπιδημία τῆς Νεάπολεως κατὰ τὸ 1476 ἔτος.	159.
Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ σωσικρέατος.	160.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις.	160.
Πίναξ τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.	

ΠΙΝΑΞ.

Σελ.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις ὑπατροπιασμῶν, ὑπὸ Α. Γ. Λευκία.	161.
Περὶ θερμῶν ὑδάτων ἐν τῇ Νήσῳ Σερύφῳ.	167.
Ἀποδεικτικὴ θεωρία περὶ τῶν ἐπιδημιῶν ὅτι παρακολουθοῦσι τὴν πρὸσδον τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου.	169.
Περὶ τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας.	173.
Παρατηρήματα πρὸς διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων.	175.
Περὶ προπτώσεως τοῦ ὀμφαλίου νεύρου καὶ περὶ σπανίας τινὸς προπτώσεως αὐτοῦ.	186.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις διὰ τοὺς μῆνας Νοέμβρ. καὶ Δεκέμβρ.	192.
Πίνακες μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων διὰ τὸν Νοέμβρ. καὶ Δεκέμβρ.	
Περὶ κολλητικῆς τινος νόσου πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναφανείσης ὑπὸ Κ. Κ α λ ο γ ε ρ ο π ο ῦ λ.	193.
Παρατηρήσεις περὶ τῆς αὐτῆς νόσου τοῦ Κ. Ἀ γ ε λ ο ῦ ἰ δ ο υ ς.	195.
Πότε ἤρχισε καὶ πῶς ἐπρὸς ἰσχύρησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐμφυλλίασις τῆς δαμαλίτιδος ὑπὸ Ἰ. Ἀ λ β ε ρ τ ο υ.	196.
Συλλογία τῶν πρὸς διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῆς φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν παιδίων.	199.
Περὶ ἀποπληξίας τοῦ πνεύμονος.	204.
Ἐνέργεια τοῦ ἐκχυλίσματος τοῦ φλοιοῦ τῆς ἑλαίας εἰς τοὺς διαλείποντας πυρετούς.	212.
Ποικίλα (ιατρικὴ χρῆσις τοῦ γαλθανισμοῦ—ἰασις νευραλγίας διὰ τῆς ἀκονιτίνης—φαρμάκωσις ἐκ κερδίκων—Διπλωπία—Συντείνοντα εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς φθίσεως—Θεραπεία τραυματικοῦ τετάνου—Γυνὴ τετράμαστος)	219—224.
Βιβλία νεωστὶ ἐκδοθέντα	224.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις εἰς Ἀθήνας	224.
Μετεωρολογικὸς Πίναξ.	26.

Ἱατρικαὶ ἱστορίαι ὑπὸ Ἀλ. εἰ. Μ. Βλαστοῦ. (Ἀλλοίωσις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ—Πάθος τοῦ νωτιαίου—Παρά φύσιν βλάστημα ἐπὶ τοῦ κερρατοειδοῦς—Ὄξυς πέμφιγος—Χρόνιος πέμφιγος—Δαίωσις τοῦ δεξιῦ ἡμισφαιρίου τῆς παρεγκεφαλίδος—Τελιστικὴ σύκωσις τῆς ὑποκάλιδος—Γιερσάρκωσις τοῦ προσπεφυκότος χιτῶνος).	225—240.
Συνέχεια τοῦ περὶ ἀποπληξίας τοῦ πνεύμονος ὑπομνήματος.	241.
Περὶ ψελλότητος καὶ βατταρισμοῦ.	246.
Περὶ νέας θεραπευτικῆς μεθόδου τῶν κατακουμάτων.	250.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις.	252.
Μετεωρολογικὴ Πίναξ.	
Σημειώματα τινα περὶ τοῦ Νοσοκομείου τῆς Ἐρμουπόλεως ὑπὸ Ἰωάννου Βούρου.	257.
Τέλος τοῦ περὶ ἀποπληξίας τοῦ πνεύμονος.	266.
Συνέχεια τοῦ περὶ ψελλότητος καὶ βατταρισμοῦ ἀφ' ἑρ.	270.
Συνέχεια καὶ τέλος περὶ τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου τῶν κατακουμάτων.	278.
Περὶ χρονίης φλεγμονῆς τοῦ βραχίτου μυελοῦ.	282.
Περὶ παραλύσεως τοῦ προσωπικοῦ νεύρου.	284.
Περὶ σπασμῶν τοῦ ὄστρου.	285.
Περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὄξυος μελύδου πρὸς τὰς ἀμβραγίαις τῆς μήτρας.	286.
Περὶ ἀνδρομανίας.	287.
Πίναξ μετεωρολογικῶν καὶ παθολογικῶν παρατηρήσεων διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον.	
Βίος Χρ. Βιλ. Οὐφελάνδ.	289.
Ἐρευναι πρὸς διάκρισιν τοῦ ἀργυρένου καταράκτου.	305.
Περὶ θεραπευτικῆς μεθόδου τοῦ ἀνθρακός.	318.
Διάφορα (ἀνεμοὶ τῆς Ἑλλάδος—Θερμὰ τῆς Κύβου)	320.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις.	320.
Πίναξ τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.	
Βίος τοῦ Οὐφελάνδου (συνέχεια) Σελ.	321.
Περὶ διακρίσεως τοῦ καταλάκτου (τέλος)	337.

Μη ἐγκαίριος ἐκπτώσις τοῦ δευτέρου.	340.
Κόρφωσις ἀπὸ ἀφροδίσιου πάθος.	343.
Φίλα τοῦ πολυγάλου εἰς τὸ ὑπόπυον.	344.
Φθῶς οὐλώδες.	αὐτ.
Ἰασις εἰλεῶν μὲ ψυχρὰν ὕδωρ.	345.
Αὐτόματος διαστροφή ἐμβρίου νεκροῦ γεννηθέντος.	αὐτ.
Βοήθημα πρὸς συστολὴν τῆς μήτρας.	346.
Περὶ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας.	347.
Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις τοῦ Μαΐου.	352.
Πίναξ τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.	
Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ βίου τοῦ Οὐφελάνδου.	353.
Παρατηρήσεις περὶ τοῦ μολύπτου καὶ περὶ τινῶν νόσων, τὰς ὁποίας νομίζουσι, ὅτι μεταδίδονται δι' αὐτοῦ.	371.
Συνέχεια καὶ τέλος τῆς περὶ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας κτλ. πραγματείας.	382.
Διάφορα. (Νέα γλωσσὶς τῆς Πελοποννησοῦ καὶ τῶν Κυκλάδων—Σάκχαρι ἐκ τοῦ οὔρου διαβητικοῦ τινος—Περιοδικὸν σύγγραμμα Μελιταῖα Μελίσινα—Νέον ἐγχειρίδιον τῆς ἀκροάσεως καὶ ἐπιτρούσεως—Παθολογικαὶ παρατηρήσεις ἐν Ἀθήναις).	397.
Μετεωρολογικὴ Πίναξ τοῦ Ἰουνίου μηνός.	

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	5. στίχ.	5. γρ. ὀλίγα.
—	5. στίχ.	6. γρ. ὄξυτάτης.
—	5. στίχ.	28. γρ. βραχυλογίη.
—	17. στίχ.	20. γρ. οὔτω.
—	23. στίχ.	24. γρ. ἐξ ἐναντίας.
—	67. στίχ.	9. γρ. ἐδιάρια.
—	68. στίχ.	5. γρ. καὶ.
—	69. στίχ.	1. γρ. Πλίνιος.
—	73. στίχ.	8. γρ. ἀντιφλογιστικῆ.
—	92. στίχ.	27. γρ. Παιμένης.

- 105. στίχ. 12. γρ. ψαυσθάν.
 — 147. στίχ. 1. γρ. ἀφόρητον.
 — 150. στίχ. 5. γρ. πειράματα.
 — 152. στίχ. 18. γρ. ἔπαυσεν.
 — 153. στίχ. 6. γρ. σφυγμοί.
 — 153. στίχ. 12. γρ. ἐφθόν.
 — 155. στίχ. 17. γρ. τεξάσης.
 — 174. στίχ. 29. γρ. τρώγειν.
 — 175. στίχ. 9. γρ. εἰς.
 — 175. στίχ. 16. γρ. τροποποιῶνται.
 — 175. στίχ. 17. γρ. ἀναλυμένου.
 — 176. στίχ. 12. γρ. ὀνομάζεται.
 — 196. στίχ. 22. γρ. Πετζόνην.
 — 203. στίχ. 1. γρ. ἀρχίσωσι.
 — 262. στίχ. 3. γρ. 1826.
 — 272. στίχ. 22. γρ. γλωττίδος.
 — 283. στίχ. 1. γρ. πεπηγός.
 — 195. στίχ. 20. γρ. Βλουμεμβάχου.
 — 196. στίχ. 26. γρ. Πανεπιστήμιον.
 — 300. στίχ. 31. der prakt. Heilk.
 — 301. στίχ. 11. γρ. τῆς φύσεως.
 — 305. στίχ. 2. γρ. ἀσθενειῶν.
 — 319. στίχ. 6. γρ. πιθμένος.
 — 321. στίχ. 24. γρ. Macorpe.
 — 325. στίχ. 17. Ἐξάλευρον τὰ εἰς δὲ τὴν ἐκδοσιν
 ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἰφημι-
 ριδῶν.
 — 325. στίχ. 25. γρ. ἀμφοτέρων τούτων.
 — 329. στίχ. 22. γρ. die.
 — 338. στίχ. 8. γρ. Πανεπιστημίου.
 — 339. στίχ. 27. γρ. δύο.
 — 344. στίχ. 12. γρ. πολλῶν.
 — 351. στίχ. 10. γρ. ἴσως.
 — 352. στίχ. 34. γρ. χολέραι.
 — 371. στίχ. 23. γρ. Cumming.

Μεταγραφικά αναγραφών εν ἑξέσει κατά τὸν μήνα Ιανουαρίου 1838.

Ἡμερὰ	Ἡμερὰ	Ἡμερὰ	Ἡμερὰ	Ἡμερὰ	Ἀνὰ ἄνδρα		Ἡμερὰ	Ἡμερὰ
					Ἡμερὰ	Ἡμερὰ		
1	27, 10	27, 11	27, 11	14	20	13	13	Καλ.
2	28,	28,	28,	14	23	18	18	Καλ.
3	28,	28,	28,	15	24	18	18	Καλ.
4	28,	28,	28,	16	20	17	17	Καλ.
5	28,	28,	28,	17	24	19	19	Καλ.
6	28,	28,	28,	16	24	20	20	Καλ.
7	28,	28,	28,	18	24	19	19	Καλ.
8	28,	28,	28,	14	24	20	20	Καλ.
9	27, 11	27, 11	27, 10	16	22	15	15	Καλ.
10	27, 11	27, 11	27, 11	11	22	16	16	Καλ.
11	27, 11	27, 11	28,	12	22	15	15	Καλ.
12	28,	28,	28,	12	25	19	19	Καλ.
13	28,	28,	28,	18	25	20	20	Καλ.
14	28,	28,	28,	18	25	21	21	Καλ.
15	28,	28,	28,	17	25	20	20	Καλ.
16	28,	28,	28,	17	27	20	20	Καλ.
17	27, 11	27, 11	27, 11	19	26	20	20	Καλ.
18	27, 11	27, 11	27, 11	19	26	20	20	Καλ.
19	27, 11	27, 11	27, 11	18	24	19	19	Καλ.
20	27, 11	27, 11	27, 11	18	26	19	19	Καλ.
21	27, 11	27, 11	27, 11	19	26	21	21	Καλ.
22	27, 11	27, 11	27, 11	19	26	21	21	Καλ.
23	27, 11	27, 11	27, 11	20	26	20	20	Καλ.
24	27, 11	27, 11	27, 11	18	24	18	18	Καλ.
25	27, 11	27, 11	27, 11	16	24	18	18	Καλ.
26	28,	28,	28,	18	25	19	19	Καλ.
27	28,	28,	28,	17	25	18	18	Καλ.
28	28,	28,	28,	17	25	18	18	Καλ.
29	28,	28,	28,	17	25	18	18	Καλ.
30	28,	28,	28,	16	25	17	17	Καλ.

A. R.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΡΟΞΟΜΕΝΩΝ.

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 1

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 2

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 3

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 4

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 5

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 6

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 7

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 8

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 9

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 10

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ 11